

Bundel van de Verenigde Vergadering van 22 november 2018

- 00 Opening
 Oproepbrief VV 22 november 2018
- 01 Vaststellen agenda
 Agenda Verenigde Vergadering 22 november 2018
- 02 Lijst van besluiten en toezeggingen VV 20 september 2018
 Concept lijst van besluiten en toezeggingen VV 20 september 2018
 Concept lijst van besluiten en toezeggingen VV 11 oktober 2018
 Audioverslag VV 11.10.2018
 Audioverslag VV 20.09.2018
- 03 Mededelingen
- 04 Insprekers
- 05 Vragenronde
- 06 Stukken ter kennisname
- 06.a Conceptnotulen commissies Bestuur, Organisatie en Bedrijfsvoering, Stedelijk Water en Watersysteem en Gezond, Schoon en Gezuiverd Water d.d. 6 november 2018, incl verzamelformulier
 20181106 Verslag cie BOB
 20181106 verslag cie SWW
 Bijlage bij het verslag cie SWW 2018-04-06: Nota van beantwoording Dorppolder
 20181106 Verslag cie GSG
 Verzamelformulier vv 22-11-2018
- B Besprekingsstukken
- B.02 Aanpassen investeringsplan en uitvoeringskrediet voor de realisatie van het gemaal Dorppolder en de knelpunten (SWW)
 Dossier 929 voorblad
 Aanpassen investeringsplan en uitvoeringskrediet voor de realisatie van het gemaal Dorppolder en knelpunten.pdf
 bijlage 2 impressie nieuw gemaal
- B.03 Begroting 2019 en Meerjarenraming 2020 - 2023 (BOS, SWW en GSG)
 Dossier 625 voorblad
 Begroting 2019 en Meerjarenraming 2020-2023.pdf
 Begroting 2019 en Meerjarenraming 2020-2023
- B.09 Aanpassing Belastingstelsel
- B.09.a Aangepast voorstel wijziging belastingstelsel waterschappen (BOB)
 Dossier 1052 voorblad
 Aangepast voorstel wijziging belastingstelsel waterschappen.pdf
 Bijlage 1, Brief van het uniebestuur aangaande gewijzigd voorstel aanpassing belastingstelsel, d.d. 22 oktober 2018, kenmerk 97805 EV
 Bijlage 2, Aangepast voorstel wijziging belastingstelsel waterschappen, d.d. 22 oktober 2018
 Bijlage 3, Reacties op inbreng waterschappen over voorstellen waterschapsbelastingen, pakket 15 juni 2018, d.d. 22 oktober 2018
 Bijlage 4, Brief aan Uniebestuur voorlopig standpunt HHD voorstel belastingstelsel, 2 oktober 2018
- B.09.b Voorstellen Unie aanpassing belastingstelsel en standpuntbepaling Delfland (BOB)
 Dossier 923 voorblad
 Brief aan uniebestuur met voorlopig standpunt van Delfland aangaande de voorstellen van het uniebestuur tot aanpassing van het belastingstelsel van de waterschappen
- B.09.c Brief van Ver v bos- en natuurterreineigenaren, betreft: Reactie op de voorstellen Bestuur UvW voor aanpassing belastingstelsel waterschappen, onderdeel watersysteemheffing (BOB)

Brief van Ver v bos- en natuurterreineigenaren, betreft: Reactie op de voorstellen Bestuur UvW voor aanpassing belastingstelsel waterschappen, onderdeel watersysteemheffing

Reactie VBNE LTO voortgang besluitvorming UvW belastingen

- H Hamerstukken
- H.01 Najaarsbrief 2018 (BOB)
Dossier 613 voorblad
Najaarsbrief 2018.pdf
Getekende brief aan vv over de Najaarsbrief
- H.04 Verordening Watersysteemheffing Delfland 2019 (BOB)
Dossier 982 voorblad
Verordening Watersysteemheffing Delfland 2019.pdf
- H.05 Verordening Zuiveringsheffing Delfland 2019 en Verordening Verontreinigingsheffing Delfland 2019 (BOB)
Dossier 985 voorblad
Verordening Zuiveringsheffing Delfland 2019 en Verodening Verontreinigingsheffing Delfland 2019.pdf
- H.06 Verordening kwijtscheldingsregeling 2019 (BOB)
Dossier 1001 voorblad
Verordening kwijtscheldingsregeling 2019.pdf
- H.07 Samenwerking met Rijnland en Schieland & de Krimpenerwaard op het gebied van financieel-administratieve werkzaamheden (BOB)
Dossier 965 voorblad
Samenwerking met Rijnland en Schieland en de Krimpenerwaard op het gebied van financieel administratieve werkzaamheden.pdf
Bijlage 1. Samenwerkingsovereenkomst FA werkzaamheden, HHR, HHSK, HHD 2019, definitief concept
Bijlage 2. Was wordt tabel team Financien
Bijlage 3. Adviesaanvraag WOR-bestuurder inzake organisatorische en personele consequenties van fin. adm. samenwerking met HHR en HHSK, d.d. 25 juni 2018, kenmerk 1359101
Bijlage 4, OR advies inzake organisatorische en personele consequenties van fin. adm. samenwerking met HHR en HHSK, d.d. 13 september 2018, kenmerk1368823
Bijlage 5, Brief WOR bestuurder aan OR inzake beantwoording OR advies samenwerking financieel administratieve werkzaamheden, d.d. 24 september, kenmerk 1369805
- H.08 Zienswijze toetreding GR tot werkgeversvereniging UvW (BOB)
Dossier 1029 voorblad
Toetreding tot werkgeversvereniging UvW van GR RBG en GR HWH.pdf
Verzoek zienswijze op deelname HWH aan werkgeversvereniging
Concept voorstel AB Gr HWH Wnra-werkgeversvereniging
Verzoek zienswijze op deelname RBG aan werkgeversvereniging UvW
Uitgaande brief toetreding RBG tot werkgeversvereniging UvW
Uitgaande brief toetreding HWH tot werkgeversvereniging UvW
- H.11 Eigendomsoverdracht gemalen gemeente Schiedam (SWW)
Dossier 1012 voorblad
Eigendomsoverdracht gemalen gemeente Schiedam.pdf
- H.12 Groot onderhoud gemalen 2018 (vervolg) (SWW)
Dit voorstel is een vervolg op een VV-voorstel uit mei 2018, dossiernummer 619
Dossier 975 voorblad
Groot onderhoud gemalen 2018 vervolg.pdf
Beschrijving werkzaamheden 5 gemalen.pdf
- H.13 Aanpassen investeringsplan en uitvoeringskrediet voor de realisatie van de duiker in Schiedam-West (SWW)
Dossier 981 voorblad
Aanpassen investeringsplan en uitvoeringskrediet voor realisatie van de duiker in Schiedam west.pdf
- H.14 Vervangingen zuiveringstechnische werken (GSG)
Dossier 849 voorblad

Hoogheemraadschap van

Delfland

DELFT

26 oktober 2018

Aan de leden van de verenigde vergadering

ONDERWERP

oproepbrief verenigde vergadering 22 november 2018

Geachte leden,

Hiermee roep ik u namens de voorzitter op voor de bijeenkomst van de verenigde vergadering die zal worden gehouden op 22 november 2018 in de **VV-zaal** van het Gemeenlandshuis, Phoenixstraat 32 te Delft, aanvang 09.00 uur.

De concept-agenda van de verenigde vergadering, en de daarbij behorende stukken zijn vanaf 16 november 2018 beschikbaar op uw iPad en gepubliceerd op internet.

Indien u verhinderd bent de verenigde vergadering bij te wonen, verzoek ik u vriendelijk daarvan kennis te geven aan Linda Leemborg, telefoon (015) 260 82 23. U kunt uw bericht ook sturen naar:
verenigdevergadering@hhdelfland.nl.

Met vriendelijke groet,
de Griffier van Delfland,

drs. H.K.B. Fobler

BIJLAGE(N) -

CONTACT mevrouw L. Leemborg • T (015) 260 82 23 • E lleemborg@hhdelfland.nl

POSTADRES Postbus 3061, 2601 DB Delft • WEBSITE www.hhdelfland.nl

SECTOR Bestuur, Beleid en Communicatie • TEAM Bestuur

Agenda Verenigde Vergadering

Datum	22-11-2018
Tijd	9:00 - 12:30
Locatie	GLH: VV zaal / 1.40
Voorzitter	Daverveldt, P.H.W.M. (DB)
Afwezig	MKA: Hombergen, Eekhout

Agendapunt	
00	Opening
01	Vaststellen agenda
02	Lijst van besluiten en toezeggingen VV 20 september 2018
03	Mededelingen
04	Insprekers
05	Vragenrondje
06	Stukken ter kennisname
06.a	Conceptnotulen commissies Bestuur, Organisatie en Bedrijfsvoering, Stedelijk Water en Watersysteem en Gezond, Schoon en Gezuiverd Water d.d. 6 november 2018, incl verzamelformulier
B	Bespreekstukken
B.02	Aanpassen investeringsplan en uitvoeringskrediet voor de realisatie van het gemaal Dorppolder en de knelpunten (SWW)
B.03	Begroting 2019 en Meerjarenraming 2020 - 2023 (BOS, SWW en GSG)
B.09	Aanpassing Belastingstelsel
B.09.a	Aangepast voorstel wijziging belastingstelsel waterschappen (BOB)
B.09.b	Voorstellen Unie aanpassing belastingstelsel en standpuntbepaling Delfland (BOB)
B.09.c	Brief van Ver v bos- en natuurterreineigenaren, betreft: Reactie op de voorstellen Bestuur UvW voor aanpassing belastingstelsel waterschappen, onderdeel watersysteemheffing (BOB)
H	Hamerstukken
H.01	Najaarsbrief 2018 (BOB)

- H.04** Verordening **Watersysteemheffing** Delfland 2019 (BOB)
- H.05** Verordening Zuiveringsheffing Delfland 2019 en Verordening Verontreinigingsheffing Delfland 2019 (BOB)
- H.06** Verordening kwijtscheldingsregeling 2019 (BOB)
- H.07** Samenwerking met Rijnland en Schieland & de Krimpenerwaard op het gebied van financieel-administratieve werkzaamheden (BOB)
- H.08** Zienswijze toetreding GR tot werkgeversvereniging UvW (BOB)
- H.11** Eigendomsoverdracht gemalen gemeente Schiedam (SWW)
- H.12** Groot onderhoud gemalen 2018 (vervolg) (SWW)
- H.13** Aanpassen investeringsplan en uitvoeringskrediet voor de realisatie van de duiker in Schiedam-West (SWW)
- H.14** Vervangingen zuiveringstechnische werken (GSG)
- S** **Sluiting**

CONCEPT

Lijst van besluiten en toezeggingen van de openbare Verenigde Vergadering, bijeen op 20 september 2018

Agendapunt	Onderwerp	Besluit	Toezegging	Trekker
01.	Vaststelling agenda	Vastgesteld		
02.	Lijst van besluiten en toezeggingen V.V. 5 juli 2018	Vastgesteld		
03.	Mededelingen	Afwezig zijn de leden Koop, Eekhout en Belt		
04.	Insprekers	De heren Kerrebijn en Van der Plas spreken in. Motie Code Rood voor de Rivierkreeften wordt aangehouden onder voorbehoud van de gedane toezegging.	<ul style="list-style-type: none"> - Delfland zal de problematiek bij de UvW agenderen. - Delfland zal de urgentie benadrukken - Delfland zal actief bijdragen aan de in unieverband af te spreken acties - De uitvoering zal plaats vinden binnen bestaand budget. 	Hoogheemraad Jans
05.	Vragenronde			
06.	Stukken ter kennisname			
B.01	Besluit tot toelating plaatsvervangend commissieleden	Vastgesteld		
B.02	Bestuursrapportage 2018	Vastgesteld Amendement 50PLUS ingediend en ingetrokken	De fout op p16 wordt gecorrigeerd. Voor de begroting analyseert het college hoe een positief resultaat (t.o.v. begroot resultaat) kan worden betrokken bij de discussie over de tarieven.	Hoogheemraad Smits

B.03	Voorstellen Unie aanpassing belastingstelsel en standpuntbepaling Delfland (BOB)	Besluit 2 wordt: Het voorlopige standpunt in te brengen bij de Unie van Waterschappen, ter bespreking in de ledenvergadering van 12 oktober 2018.	Portefeuillehouder brengt de teneur van de discussie in de VV over in CBCF 21/9. Het college neemt punten 1 en 3 van het amendement van Integer Liberaal / 50+ over. Het college zal in de brief aan de Unie aandacht vragen voor de mogelijkheden om meer prikkels in te bouwen t.b.v. gedragsbeïnvloeding.	Hoogheemraad Smits
B.03.a	Brief aan VV over procedure Bestuursvoorstel aanpassing belastingstelsel waterschappen	Het voorlopig standpunt zal worden ingebracht en er zal duidelijk worden gemaakt dat er een aantal onderwerpen is waarover de meningen zeer uiteen lopen.		Hoogheemraad Smits
B.04	Vaststellen cao-akkoord 20 juli 2018 (BOB)	Vastgesteld	De vragen van 50Plus worden schriftelijk beantwoord	Dijkgraaf
B.05	Wijziging Organisatieverordening en informeren VV over voornemen tot wijziging topstructuur (BOB)	Vastgesteld met 17 stemmen voor. De leden Fekkes, Ranner, De Nooy en Hilders tegen.		
B.06	Beantwoording vragen Integer Liberaal winningsplan Gaag-Monster en de zienswijze van het Hoogheemraadschap van Delfland (SWW)	Voor kennisgeving aangenomen.		
B.06.a	Zienswijze van de fractie Integer Liberaal op de voorgenomen vergunningverlening door EZK aan de NAM voor gaswinning	Voor kennisgeving aangenomen.		

	door middel van fracking in ons beheersgebied (Gaag-Monster) (SWW)			
B.06.b	Toelichting van het college naar aanleiding van de zienswijze van de fractie Integer Liberaal inzake de wijziging van het winningsplan Gaag-Monster (SWW)	Voor kennisgeving aangenomen.		
B.09	AANHOUDEN - Investeringsplan aanpak blauwalg plas Delftse Hout (GSG)	Aangehouden		
H.07	Ophogen investeringsplan en beschikbaar stellen uitvoeringskrediet voor nieuw gemaal en voor het automatiseren van inlaat in de Oud- en Nieuw Wateringveldse polder (SWW)	Vastgesteld		
H.08	Vaststellen investeringsplan en beschikbaar stellen uitvoeringskrediet knelpunten watersysteemanalyse Kralingerpolder en Oude Campspolder (SWW)	Vastgesteld		
H.10	Aanvraag investeringsplan en uitvoeringskrediet actualisatie veiligheidssignalering zuiveringen en rioolgemaal (GSG)	Vastgesteld		
	Sluiting	13.45 uur		

Versie 20 september 2018

CONCEPT

Lijst van besluiten en toezeggingen van de openbare Verenigde Vergadering, bijeen op 11 oktober 2018

Agendapunt	Onderwerp	Besluit	Toezegging	Trekker
01.	Opening			
02.	Vaststelling agenda	Vastgesteld		
03.	Mededelingen	Afwezig de leden Eekhout, Hombergen, J. van den Berg		
04.	Insprekers	-		
05.	Vragenronde	-		
B.01	Investeringsplan aanpak blauwalg plas Delftse Hout	<p>Motie van orde: <i>besluit aanpak blauwalg plan Delftse Hout aanhouden</i> <u>Afgewezen:</u> 6 leden voor de motie (Hilders, Dijkshoorn-Van Dijk, Ammerlaan, Van der Burg, Fekkes, De Zoete) 21 leden tegen de motie van orde</p> <p><u>Besluit vastgesteld:</u> 21 leden voor 6 leden tegen (Dijkshoorn-Van Dijk, Ammerlaan, Van der Burg, Fekkes, De Zoete, Hilders)</p> <p>Stemverklaring: Natuur: uitstekend besluit 50Plus: tegen, gelet op onzekerheden en kosten Integer Liberaal: tegen, gelet op kosten en weinig effectief Ongebouwd: tegen, gelet op hoge kosten en effectiviteit</p>	<p>Er wordt een evaluatie gehouden, leidend tot een afwegingskader. Streven is om het afwegingskader in de laatste VV voor de verkiezingen te brengen. Daarbij wordt meegenomen hoe andere waterschappen omgaan met investeringen in zwemplassen.</p>	<p>Hoogheemraad Ter Woorst</p>

		PvdA: stemt in met het voorstel, want per saldo zijn de kosten niet hoger dan deze anders zouden zijn geweest.		
	Sluiting	22.30 uur		

Versie 11 oktober 2018

TRANSCRIPT VAN DE VERENIGDE VERGADERING VAN HET HOOGHEEMRAADSCHAP DELFLAND
d.d. 11 oktober 2018

1. Opening

De voorzitter: Goedenavond, leden van de Verenigde Vergadering. Ik wil u allen welkom heten vanavond. Ik heb bericht van verhindering ontvangen van de heer Hombergen, de heer Van den Berg, mevrouw Eekhout en de heer Belt, die is iets wat verlaat, maar ik verwacht dat hij binnen afzienbare tijd zich bij de vergadering zal voegen. Ik wil beginnen u allen te danken voor het feit dat u vanavond voor deze extra Verenigde Vergadering naar Delft bent gekomen. Ik realiseer mij heel goed dat een aantal van u daarvoor eerdere afspraken heeft moeten afzeggen en dat betekent dat ik inderdaad echt uw inzet waardeert om vanavond hier aanwezig te kunnen zijn en ik hoop op een hele vruchtbare vergadering. Daarmee is dan de vergadering geopend.

2. Vaststellen agenda

De voorzitter: En wilde ik naar agendapunt 2 toe gaan vaststellen van de agenda. De agendacommissie heeft een uur of wat geleden een vergadering gehad en daar een conceptagenda voor de Verenigde Vergadering in meerderheid goedgekeurd en die staat inmiddels op het scherm en ik wil aan de Verenigde Vergadering vragen of wij deze agenda voor vanavond kunnen vaststellen? Mevrouw Hilders.

Mevrouw Hilders: Ja, voorzitter, dank u wel. Ik heb in de agendacommissie betoogd dat dit een voorstel is wat niet rijp is voor behandeling en niet, in elk geval om daar besluitvorming over te plegen en vanmiddag, bij de commissie, hebben wij niet de antwoorden gekregen, die wij hadden moeten krijgen en wij hebben gemerkt dat het college niet weet wat er verplicht is en wat niet in het kader van de kaderregeling water en de zwemwaterrichtlijn. Er is door de organisatie, door het college, er is veel geleerd van andere waterschappen, maar onduidelijk wat, wat hebben wij dan geleerd? Alternatieven, die zijn eigenlijk niet behandeld, er is maar één maatregel voorgesteld, nou begrijp ik dat in excursies en informatieve VV, die wel aan de orde zijn geweest, maar dat is niet hetzelfde als in besluitvormende vergadering en het hoort ook gewoon in het stuk. Het is niet officieel goed geregeld en eigenlijk is niet goed gemotiveerd waarom ze zijn afgefallen, dat is in strijd ook met het motiveringsbeginsel. De afweging is niet transparant en er kwam ook nog naar voren dat de provincie onze maatregelen voldoende vond, maar dat we dat bewust niet hebben opgenomen in het waterbeheersplan, want wij wilden zoveel mogelijk de blauwalg terugbrengen en een MKBA was kennelijk niet nodig. Ik vind dat dit voorstel terug moet, terug genomen moet worden, dat er een nieuw voorstel moet komen en dat is het ordevoorstel, wat ik doe, namelijk we gaan dit voorstel vandaag niet behandelen, wij sturen het terug en er komt een beter voorstel en ik wil dat graag straks in stemming brengen.

De voorzitter: Prima, dank u wel. Mijnheer Fekkes.

De heer Fekkes: Ja, voorzitter, ik ondersteun dit voorstel van de vorige spreekster. Echter mijn grondslag om dit voorstel te doen is formeel. Wij hebben met z'n allen hier een reglement van orde vastgesteld. In dat reglement van orde hebt u bepaalde bevoegdheden gekregen, daar heeft u gebruik van gemaakt, terecht, alhoewel je over de spoedeisendheid kunt discussiëren, maar laat ik dat even achterwege maar er staat wel in artikel 4.3: openbare kennisgeving en ter inzage legging van stukken in het reglement van orde dat 14 dagen van tevoren moet geschieden en met de aankondiging van de vergadering en publicatie van stukken, voldoen wij hier niet aan. Wij hebben met z'n allen hebben wij deze regels vastgesteld, dus ik vind dat op formele gronden deze vergadering niet door kan gaan. Dat klemt temeer, omdat ook iedere belanghebbende en dan verwijst ik naar de waterschapswet, daar staan een heleboel artikelen die er over gaan, een artikel 56 en volgende, dat mensen die bezwaar tegen deze gang van zaken willen maken, die

kunnen, als wij onverhoopt toch een besluit gaan nemen, die kunnen dat voor vernietiging voordragen bij GS en dat is toch ook iets wat wij niet willen. Ik constateer wel ook en daar hebben wij het dat ook al over gehad, dat er een discrepantie is van spoedeisende vergadering, zoals u heeft uitgeschreven en de 14 dagen termijn en ik denk dat het ook verstandig is, ter voorkoming van dit soort discussies en meer van mijn opmerkingen, dat we dat de volgende VV even herstellen. Dat is niet zo ingewikkeld. Desnoods schrijf ik het zelf even. Dus ik wil mede in stemming brengen om de vergadering niet door te laten gaan.

De voorzitter: Zijn er nog anderen? Mevrouw Van der Burg.

Mevrouw Van der Burg: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, het reglement van orde is niet correct toegepast, maar daar zit, begrijp ik, een zekere vrijheid in en die heeft u als voorzitter genomen en dat vind ik wel een punt, bezwaarlijk punt, dat dat niet netjes gelopen is, maar wat mij betreft is het inhoudelijk het voorstel wat voorligt, onvoldragen, prematuur. Wij hebben het zojuist in de commissie besproken, maar tot op vanmorgen elf uur, nam ik pas kennis van de laatste antwoorden op een vraag die nog uitstond. Het is eigenlijk schier onmogelijk om alle informatie, die wij de laatste paar weken hebben gekregen over dit voorstel, het voorstel wat al een keertje in de VV had moeten komen, dat dat nu pas tot antwoorden geleid heeft en hoe kunt u van een lid van het algemeen bestuur verwachten dat hij zich een helder en wijs en gedegen oordeel vormt over zo'n voorstel, als de laatste informatie nog maar net binnen is, dus wat mij betreft voor het mij ernstig belemmerd in mijn taak als algemeen bestuurslid en zou ik graag hebben dat dit voorstel niet in behandeling wordt genomen vanavond.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Van der Burg. Als er verder geen opmerkingen zijn, staat mij toe om een kort antwoord te geven, met name over de opmerking die de heer Fekkes gemaakt heeft. Ik neem inderdaad de volle verantwoordelijkheid op mij om dit spoedeisend te verklaren. Ik heb ook aangegeven in een begeleidende e-mail bij de oproep, dat ik zeker niet vooruit wil lopen in enigerlei wijze op de beslissing, die de VV gaat nemen. Mocht deze beslissing ertoe leiden dat het voorliggende besluit wordt goedgekeurd, dan ben ik van mening dat het goed zou zijn om ook direct gevolg te kunnen geven aan dat besluit, zo dat, zeg maar, de beoogde positieve effecten voor recreanten ook, zeg maar, zo snel mogelijk gerealiseerd kunnen worden. Ik realiseer mij heel goed dat het RVO mij toestaat om een spoedeisende vergadering gemotiveerd bijeen te roepen en dat er vervolgens een ander artikel, waar de heer Fekkes ook aan gerefereerd heeft, artikel 4.3, is, die dan nog steeds uitgaat van een publicatietermijn van 14 dagen en ik zie dat daar wat spanning tussen zit, maar mijn interpretatie van het RVO is dat wij bewust ruimte hebben willen scheppen voor de mogelijkheid voor spoedeisend en dat daarmee dan ook die andere termijn in een ander licht moeten worden gezien. Ik realiseer mij heel erg goed dat dat de interpretatie is van uw voorzitter en het RVO heeft daar ook rekening mee gehouden, want ik verwijs naar artikel 7.1, uitlegreglement en dan citeer ik even: "In de gevallen waarin dit reglement niet voorziet of bij twijfel omtrent de toepassing van dit reglement, beslist de Verenigde Vergadering op voorstel van de dijkgraaf". Dus ik wil eigenlijk gewoon nu voorstellen om de moties, sorry het ordevoorstel in stemming te brengen en dan daar naar te handelen.

Mevrouw Hilders: Voorzitter, ik wil graag hoofdelijke stemming hierover.

De voorzitter: Ja, dat is prima, dan de bokaal staat al hier, dan zou ik graag willen overgaan tot de hoofdelijke stemming.

Mevrouw Hilders: Kunt u ook de exacte vraag die aan ons wordt voorgelegd nu, formuleren, namelijk ik heb een ordevoorstel, de heer Fekkes had een ordevoorstel...

De voorzitter: Ja, maar ik heb het idee dat de ordevoorstellen uiteindelijk neerkomen op hetzelfde en dat weliswaar om verschillende redenen, drie leden van de Verenigde Vergadering vinden dat dit voorstel Delftse Hout nu niet geagendeerd zou moeten worden.

Mevrouw Hilders: En mag ik even doorvragen, dus als ik stem ja, dan wil ik het uitstellen en nee is niet uitstellen? Mag ik het even zeker weten?

De voorzitter: Ja, dank u wel, dus ik zou het graag zo willen formuleren: de Verenigde Vergadering is akkoord dat investeringsaanpak blauwalg plas Delftse Hout vandaag in de VV op de agenda staat, ter besluitvorming. Ja, dus als u dat ondersteunt, dat het vandaag besproken wordt ter besluitvorming dan stemt u ja en als u dat niet ondersteunt dat het op de agenda staat, dan stemt u nee. Is dat helder?

Mevrouw Hilders: Dank u wel.

De voorzitter: Ja, dan gaan wij nu over tot de, inmiddels kan ik de heer Belt ook verwelkomen. Heeft de heer Belt getekend? Ja. Waar is mevrouw De Zoete? Ah, mevrouw De Zoete, ik miste u daar, ja. De motie, dat is deze, dat is deze, oké. Ik ben blij dat inderdaad mevrouw De Zoete en de heer Belt nu ook aanwezig zijn, dan kunnen we nu volgens mij overgaan tot de hoofdelijke stemming. Ik trek een nummer, het is nummer 16 en dat is mevrouw Van der Burg.

Mevrouw Van der Burg: Tegen.

De voorzitter: U bent tegen. En dan gaan wij nu door komt dus even kijken, waar zijn wij, 16, mijnheer Hombergen is afwezig, mevrouw Van Hijckama Vlieg. Stemt u voor of tegen? Voor de behandeling?

Mevrouw Van Hijckama Vlieg: Ja, voor.

De voorzitter: Voor, ga ik even door naar 19, de heer Ranner.

De heer Ranner: Voor.

De voorzitter: Mevrouw Koop.

Mevrouw Koop: Voor.

De voorzitter: De heer Kuijvenhoven.

De heer Kuijvenhoven: Voor.

De voorzitter: De heer Smits.

De heer Smits: Voor.

De voorzitter: De heer Nanninga.

De heer Nanninga: Voor.

De voorzitter: De heer Belt.

De heer Belt: Voor.

De voorzitter: Mevrouw Ter Woorst.

Mevrouw Ter Woorst: Voor.

De voorzitter: De heer Simon.

De heer Simon: Voor.

De voorzitter: Mevrouw Hoogerwerf.

Mevrouw Hoogerwerf: Voor.

De voorzitter: De heer Fekkes.

De heer Fekkes: Tegen.

De voorzitter: Mevrouw De Zoete.

Mevrouw De Zoete: Ik stem tegen dit voorstel.

De voorzitter: Ja, de heer Schouffoer.

De heer Schouffoer: Voor.

De voorzitter: Mevrouw Hilders.

Mevrouw Hilders: Tegen.

De voorzitter: De heer Boekestijn.

De heer Boekestijn: Voor.

De voorzitter: De heer De Nooy.

De heer De Nooy: Voor.

De voorzitter: De heer Houtzager.

De heer Houtzager: Voor.

De voorzitter: De heer Van Adrichem.

De heer Van Adrichem: Voor.

De voorzitter: Mevrouw Jans.

Mevrouw Jans: Voor.

De voorzitter: De heer Middendorp.

De heer Middendorp: Voor.

De voorzitter: De heer Van den Berg.

De heer Van den Berg: Voor.

De voorzitter: De heer Van Heijningen.

De heer Van Heijningen: Voor.

De voorzitter: De heer Van Kretschmar.

De heer Van Kretschmar: Voor.

De voorzitter: De heer Van Olphen.

De heer Van Olphen: Voor.

De voorzitter: Mevrouw Dijkshoorn.

Mevrouw Dijkshoorn: Tegen.

De voorzitter: Mevrouw Ammerlaan.

Mevrouw Ammerlaan: Tegen.

De voorzitter: En dan zijn wij volgens mij rond, dus het is even de tellingen doen, 27, oké, dan wil ik graag u de uitslag meedelen, 21 leden hebben voor gestemd en zes leden hebben tegen gestemd, dat betekent dat het onderwerp investeringsaanpak blauwalg plas Delftse Hout op de agenda blijft staan ter besluitvorming. Dank u wel. Dan hebben wij daarmee de agenda vastgesteld.

3. Mededelingen

De voorzitter: Ga ik over naar agendapunt 3, mededelingen. Daar kan ik kort over zijn, er zijn geen mededelingen. Ook agendapunt 4, ah er is wel een mededeling, sorry.

Mevrouw Hilders: Ik heb een mededeling te doen aan de Verenigde Vergadering en ik wil mededelen dat de heren De Nooy en Boekestijn met ingang van heden geen deel meer uitmaken van mijn fractie.

De voorzitter: Oké. En sluiten de heren De Nooy en Boekestijn zich aan bij een andere fractie? Of gaat u...?

Mevrouw Hilders: Wij gaan er op dit moment nog geen inhoudelijke mededelingen over doen, het heeft te maken met het punt wat vanavond wordt behandeld en wij komen er nog op terug.

De voorzitter: Oké, dank u wel. Dan vraag ik toch eventjes, zijn er dan nog andere mededelingen?

4. Insprekers

De voorzitter: Zo niet, dan gaan we naar agendapunt 4, er zijn volgens mij geen insprekers aangemeld.

5. Vragenronde

De voorzitter: Agendapunt 5, vragenronde. Er zijn geen insprekers aangemeld, vragenronde zijn ook geen vragen voor aangemeld.

B. Besprekingsstuk

B.01 Investeringsplan aanpak blauwalg plas Delftse Hout

De voorzitter: Dus dan kom ik bij het eigenlijke agendapunt, investeringsplan aanpak blauwalg plas Delftse Hout. Sta mij toe voordat wij de beraadslaging openen om een paar inleidende opmerkingen te maken. Het investeringsvoorstel Delftse Hout heeft een lange geschiedenis en tot heel veel discussie geleid. Het is heel duidelijk dat er diverse belangen in het spel zijn en fracties deze verschillend kunnen wegen. Voor mij

is dat ook de essentie van onze democratie en ik denk dat het nu goed is om vooruit te kijken en over het investeringsvoorstel te praten met als doel nu echt helderheid te scheppen over het investeringsvoorstel voor een structurele aanpak van de blauwalg. Ik denk dat duidelijkheid ook echt in het belang is van de inwoners in onze regio en ik ben, ik hoor daarom heel graag uw integrale afweging om tot een oordeel te komen over dit investeringsvoorstel. Daarmee zou ik de beraadslaging willen beginnen en dit keer zou ik de heer Simon het woord willen geven voor zijn opmerkingen in eerste termijn.

De heer Simon: Dank u wel, voorzitter. Allereerst wil ik opmerken dat voor mij is dit een heel mooi tijdstip, dus misschien kunnen we dat meenemen volgende keer met de andere VV-vergaderingen. Ik ben tenminste wakker. Ik heb geen behoefte om de hele commissievergadering van vanmiddag over te doen, mijn fractie was zeer positief over dit voorstel, al moet ik meegeven dat ik ten aanzien van het zwemmen, niet zo'n heel erge liefhebber van ben, maar goed dat terzijde. Het voorstel kan onze instemming krijgen, maar ik wil daarbij wel opmerken dat ten aanzien van de ganse problematiek en de Hoogheemraad heeft daar wel het een en ander over gezegd, dat wij ook echt harde garanties willen hebben, dat met de bijkomende maatregelen die van kracht komen, dat er geen ganzen worden om zeep geholpen, om het maar zo te zeggen, om de Delftse Hout als zwemwater neer te zetten. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw De Zoete.

Mevrouw De Zoete: Dank u wel voorzitter, nou u heeft allen kunnen merken dat dit voor mij geen gunstig tijdstip was, maar dat heeft meer te maken met het korte termijn waarop deze vergadering is uitgeschreven en er andere verplichtingen waren. Over het bespreekstuk kan ik kort zijn, ik heb niet voor niets tegen gestemd. Wij vinden dat het stuk nog niet rijp is en dat daar, het gaat niet zozeer om het stuk, maar meer om de voorbereiding van het geheel. Wij vinden niet dat Delfland daar als enige voor moet op draaien en ook de methoden die voorgesteld worden, die buitengewoon kostbaar zijn en misschien niet helemaal in verhouding staan tot het aantal mensen dat er gebruik van maakt, zijn punten van overweging, maar verder verwijs ik naar de motie die wij zo dadelijk mede indienen.

De voorzitter: Dank u wel, De heer Van Adrichem.

De heer Van Adrichem: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, ik ben van mening dat het traject wat we met dit onderwerp hebben gelopen, dat dit wel voldoet aan wat dus voor goede oordeelsvorming nodig is, ter plaatse geweest en in de informatieve VV is er aandacht aan besteed en op meerdere plaatsen en ik zal de laatste zijn, die zegt van: nou, dit is een koopje, want dat is het niet, het is gewoon veel geld. Wel ben ik van mening dat zei u in uw opening ook, dat het dus niet alleen voor Delft is, maar toch voor een ruimere omgeving. De Dobbeplass is een veenplas, ligt er altijd heel snel uit en de inwoners van Pijnacker en Nootdorp zijn altijd zeer goed aanwezig in de Delftse Hout, dus ook die maken er wel degelijk gebruik van. Ik ben van mening dat wij dus niet alleen moeten zorgen voor wonen, werk, maar ook voor recreëren en veilig recreëren, dus ik ben van mening dat het is een hele grote investering, maar ik denk dat we dus gezien het aantal inwoners wat we hier bedienen, dat het rechtvaardigt om deze beslissing te nemen, mede namens de fractie van de VVD.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Adrichem. Dan geef ik nu graag het woord aan de heer Van den Berg.

De heer Van Kretschmar: Ja, misschien had u het al verwacht, maar helaas, ik moet toch het woord tot u richten. Ja, er is al veel gezegd, dus ik ga toch proberen om het zo kort mogelijk te houden, ik vind het jammer dat u in uw inleiding zegt dat het zo langzamerhand tijd wordt om de burgers van en de bewoners van Delft duidelijkheid te verschaffen. U had daar een prachtige brug om ook daarbij de hand in eigen boezem te steken, want ik denk dat wij met z'n allen zoals wij hier zitten en daar reken ik mijzelf ook bij ons kunnen afvragen of de weg, die tot dit moment geleid heeft, of dat nou wel helemaal zo'n goede weg

was. En daar zal ik u wat meer over vertellen. Kijk, wij hebben als fractie altijd aangegeven dat wij absoluut niet tegen zwemwater zijn en wij zijn ook niet tegen Delftse Hout, wij zijn ook niet tegen zwemmen in Delftse Hout, dat is allemaal prachtig, het kan ongetwijfeld allemaal beter dan het nu is, we hebben altijd drie kernpunten overeind gehouden. A, hebben wij een probleem in de Delftse Hout met blauwalg, B, als wij al een probleem hebben, wat is dan het kader en dan hebben wij ook nog een toegevoegde wettelijke kader, waarbinnen wij deze maatregelen gaan uitvoeren en C, is de kosten. En tussen B en C zit een duidelijk verband, want als iets wettelijk verplicht is, kijk je anders tegen kosten aan dan als dat niet zo is. Nou, dan heeft het vervolgens twee commissievergaderingen, vier vragenrondes, ettelijke gesprekken met bestuurders en ambtenaren gekost om vanmiddag vijf minuten voor het einde van de commissievergadering te constateren dat het wettelijk kader weliswaar zijn grondslag vindt in het provinciaal waterplan, maar dat we daar ook weer een stukje uit weggelaten, waardoor wij in ons eigen waterbeheerplan zeggen van: nou, we doen toch iets meer dan de provincie van ons hier verlangt. Dat op zich een prima constatering, het is alleen jammer dat dat zo ontzettend veel energie, werk, tijd, extra vragen gekost heeft om dat boven water te tillen, want wat was er mooier geweest als er gewoon in het voorstel had gestaan van: wij gaan de Delftse Hout aanpakken en dat doen we om die en die reden, maar we laten dan de EU-waterrichtlijn, zwemwaterrichtlijn buiten beschouwing, want die heeft er namelijk niets mee te maken. Helaas staat die wel als eerste regel in het voorstel, dus laten we dit in ieder geval als een leerpunt nemen. Nou, gegeven het feit dat wij dus daar een verplichting hebben, kunnen wij in hetzelfde document en dat is dus ook weer dat waterplan en in dit geval de 2010, sorry 2016-2021, vinden wij op bladzijde 79, die gaat over de kwaliteit van het oppervlaktewater: "De provincie blijft zich inzetten voor voldoende locaties met een goede zwemwaterkwaliteit". Hoe kan het in hemelsnaam zijn dat als dat in hetzelfde plan staat, waar wij ons eigen kader aan ontleen, dat we daar van als antwoord geven: dit is een visie en geen maatregelenpakket. Daar schoffeert u gewoon de vergadering mee, wij hebben dus niet met de provincie gesproken, want het is een visie en ja, een visie is maar een visie, dus daar moeten we geen aandacht aan besteden. Als ik bij Delfland gewerkt had, dan was het eerste wat ik gedaan had als ik die visie gelezen had, had ik gezegd: ik ga naar de provincie, wie gaat hier over zwemwater en wie kan mij helpen bij de financiering van het plan Delftse Hout? Dat is niet gebeurd. Daar wil ik graag uitleg over. Ja en dan als laatste, maar dat is meer in de vorm van een dringend advies: ik denk dat wij inmiddels zo lang over dit onderwerp gesproken hebben en dat valt mij trouwens ook wat tegen van een aantal andere fracties, dat wij hier worden, een beetje worden weggezet als mensen die alleen maar de wet kijken, dat had voorkomen kunnen worden, als wij dit traject gewoon netjes en tijdig hadden afgerond. Want de partijen beginnen steeds verder te verzuren, waardoor er allerlei stellingen worden ingenomen, die moeilijk te verlaten zijn, dat was niet nodig geweest, dus we krijgen allerlei spanningen, die dit traject ook met zich meebrengt, die gewoon niet nodig waren. Dus mijn advies is: evalueer dit, als college, ik ben graag bereid om daar mijn input aan te geven en laten we voor eens en voor altijd een kader vaststellen, waarbinnen wij in ieder geval over het zwemwater met elkaar op de transparante en prettige manier kunnen besluiten. Ik dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Kretschmar. Dan geef ik nu graag het woord aan mevrouw Van der Burg.

Mevrouw Van der Burg: dank u wel, voorzitter. Voorzitter om te beginnen, mijn fractie Ongebouwd is niet tegen goed zwemwater, integendeel, wij vinden het heel fijn dat er overal goed zwemwater is en dat Delfland zich op die manier ook goed een van haar taak kwijt. Vervolgens wil ik namens de fracties Ongebouwd, ChristenUnie-SGP, Integer Liberaal en 50PLUS een motie indienen, waarvan u inmiddels kennis van heeft genomen. Ik wil hem indienen en dan zou ik hem graag op het scherm, en ik zou graag even de motie voorlezen. Ik wil de motie voorlezen, ja. Motie investeringsplan aanpak blauwalg Delftse Hout. De Verenigde Vergadering bijeen op donderdag 11 oktober 2018, overwegende dat de maatregelen, die al zijn getroffen voldoende en effectief zijn geweest voor verbetering van de zwemwaterkwaliteit in Delftse Hout, overwegende dat de zwemwaterkwaliteit op de twee zwemwaterlocaties in Delftse Hout op

basis van de bacteriologische kwaliteit in 2014 tot en met 2017 beoordeeld zijn als goed, oostzijde en uitstekend, westzijde, en dat haal ik uit de bron 'Zwemwaterprofiel 2017 Delftse Hout', overwegende dat de meetwaarden met betrekking tot blauwalgen goed zijn, de afgelopen vier jaar heeft de plas het goed gedaan met behulp van waterstofperoxide en in 2017 was er zelfs geen behandeling met waterstofperoxide nodig, aldus de antwoorden de datum 3 oktober jongstleden op schriftelijke vragen van Ongebouwd en Bedrijven, zelfs in de extreem droge zomer van 2018 is de plas slechts twee weken buiten gebruik geweest, dit terwijl deze voor verversing volledig afhankelijk is van neerslag, overwegende dat derhalve in voldoende mate voldaan is aan de EU-zwemwaterrichtlijn en er geen dringende noodzaak is nog dit jaar tot uitvoering van verdergaande maatregelen over te gaan, overwegende dat de ambitie om verder te gaan dan wat de richtlijn voorschrijft, niet is gestoeld op een door de VV vastgestelde beleidsmatige en financiële afwegingskader, overwegende dat een dergelijk kader onmisbaar is mede omdat Delfland het duurste waterschap is van Nederland, zodat voortdurend uiterst zorgvuldig met gemeenschapsgelden moeten worden omgegaan, draagt het college op om binnen vier maanden een deugdelijk afwegingskader ter goedkeuring aan de Verenigde Vergadering voor te leggen, waarmee voorstellen steeds op zorgvuldige wijze kunnen worden getoetst, draagt het college op om tegelijk met het voorleggen van het afwegingskade, tevens een overzicht te geven van de wijze waarop de andere Zuid-Hollandse waterschappen invulling geven aan hun zwemwaterkwaliteitstaak, draagt het college op om het voorstel investeringsplan aanpak blauwalg Delftse Hout terug te nemen en aan te houden tot genoemde afwegingskader voor de Verenigde Vergadering is vastgesteld en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter: Mevrouw Van der Burg, ik maak wel, het is een kleine wijziging, maar wat u voorgelezen heeft is niet helemaal hetzelfde, als

Mevrouw Van der Burg: Niet helemaal congruent aan

De voorzitter: Nee, ja, maar de essentie

Mevrouw Van der Burg: Maar wat daar staat, is de laatste versie.

De voorzitter: Oké, nou die heb ik hier ook voor mij. Dank u wel, dan wil ik nu graag het woord geven aan Mevrouw Koop.

Mevrouw Koop: Voorzitter, dank u wel. De CDA-fractie, die heeft er evenmin behoefte aan om de commissievergadering van vanmiddag opnieuw te doen, temeer daar ook heel veel is uitgesproken en ook omdat daar in duidelijk is toegezegd, ook mede door aandringen van de heer Van Kretschmar om toch ook vooral dit hele proces te evalueren. En dan inclusief ook de stukken, die naar ons toe zijn gekomen, want voorzitter, ook ons is geworden vanmiddag dat aan dit stuk ook hele positieve kanten zitten en uit de stukken en uit de discussie komt dat niet altijd goed voor het voetlicht, maar gelukkig hebben wij nu deze Verenigde Vergadering om juist wel de positieve facetten voor het voetlicht te laten komen. Wij zien dat met dit voorstel ook duidelijk wordt ingezet op de adviezen die de OESO ons heeft gegeven op de komende omgevingswet, ook de heer Belt die heeft al opmerkingen over gemaakt, van de andere kant hebben wij ook eenmaal te maken hier in huis met een toegenomen politisering, hetgeen ook betekent dat wij toch ook strakker kijken naar de inkomsten en de uitgaven, maar ook naar het maatschappelijk belang en ook de awareness, juist door het recreatief medegebruik dat juist mijn fractie toe. Er is ook al gesteld dat de integraliteit van de aanpak samen met Delft op vele facetten bijdraagt aan een versterkte leefbaarheid en kwaliteit van het Delftse Hout als geheel, nou wij gaan het hele proces ook bestuurlijk ook monitoren, maar ook in de uitvoering: wat leren wij ervan? Niet alleen bestuurlijk maar ook technisch. Het is essentieel en dat is ook al naar voren gekomen dat hier toch een goede plas is met het optimale zwemwaterkwaliteit. Ik denk dat we daar ook best naar mogen streven, dat hier in dit gebied echt het beste open zwemwater is, wellicht van Nederland en laten we ook dit proces nou niet zijn schaduw vooruit

laten werpen, maar juist kijken naar een uiteindelijk een positief en zonnig onderwerp en dat gaat toch om de gezondheid en het waterplezier voor alle inwoners in Nederland of hier in Delfland en breng dat ook in de publiciteit ook goed naar voren, dat Delfland dit ook doet. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Koop, dan geef ik nu graag het woord aan de heer Fekkes.

De heer Fekkes: Dank u, voorzitter. Ja, het heeft mij toch weer een paar dagen gekost om weer helemaal juridisch bij te scholen op zwemwater en de aanverwante artikelen, zodat ik daar ook een certificaat in kan halen, dus elk nadeel heeft zijn voordeel, wordt er wel eens gezegd. De juridische grondslag, dat bleek ook vanmiddag in de commissie, die is juist, we doen meer dan eigenlijk verplicht zijn, daar kun je voor kiezen, maar ik kies daar niet voor op dit moment. Ik vind dat het voorstel onvoldoende houvast geeft aan resultaten en ja, het is toch wel een aanzienlijk bedrag, wat er wordt gevouteerd echt en ik denk dat we dan toch meer zekerheden moeten hebben en dat er meer onderzoek nodig is om het probleem op te lossen en het liefst in unieverband en ik heb al verwezen naar een proefschrift, wat hier over verschenen is. Ja, de verdere argumentatie staat toch in de motie die ik mede heb ondertekend van mevrouw Van der Burg. Dus ik wou het hierbij laten, dank u.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Fekkes. De heer Middendorp.

De heer Middendorp: Dank u wel, voorzitter. Ja, niemand heeft behoefte om de vergadering over te doen, maar het lijkt er toch wel een beetje op. Wij hebben als AWP, onze fractie heeft moeite met de tegenstelling die hier gaat, wij zijn vooral geïnteresseerd in de inhoud, niet zozeer in de juridische procedure, hoewel ik de bezwaren die genoemd zijn ook door de heer Fekkes onderschrijf, wij zijn het ermee eens dat wij dat inderdaad vandaag moeten bespreken, en wij zijn blij dat we dat kunnen bespreken, maar wij zien de tegenstellingen. Het was een zwemplas en het moet een natuurplas worden of het moet een robuuste natuurplas worden, waar je kunt zwemmen, maar ja, natuur kan je niet voorspellen, ja, dus dan kan je beter een zwembad bouwen. Maar dat klinkt misschien heel populistisch, maar daar ligt wel de kern van waar wij mee zitten. Er gaan natuurvriendelijke oevers aangelegd worden, de Partij van de Dieren zegt: wij zijn het er mee eens dat het aangelegd wordt, als er maar geen ganzen worden weggejaagd. Ja, dat zou je kunnen afspreken, de Hoogheemraad heeft gezegd van: nou, daar ga ik niet over, dat moet de gemeente doen. Als ik dan schuldig ben, dan ben je schuldig in commissie. Wij zien natuurlijk een plas waar zo meteen een ganzen en kreeften het naar hun zin zullen hebben. En daar wil ik graag antwoord op van de Hoogheemraad, hoe ziet u dat nou voor zich? U gaat, zeg maar, want dat is een algemeen probleem, ik heb dat wel eens eerder tuinieren genoemd. Wij maken natuur in Nederland en zeker in dit deel van Nederland, maar dat is een vorm van tuinieren en als je het, de omstandigheden gunstig gaat maken voor allerlei beesten, zal er altijd dieren zijn of planten of allebei, die ja, die daar gebruik van maken, zo zit zo'n beest of plant nou eenmaal in elkaar. Verder over het proces, er is inderdaad een wandeling om het meer geweest en om de plas geweest en we hebben een informatieve VV geweest en ik wil graag de Hoogheemraad er aan rappelleren dat ik op die informatieve VV een aantal vragen hebben gesteld en dat, helaas is de persoon niet aanwezig omdat te bevestigen, maar de heer Homberg en heeft op die avond informatieve VV gezegd van: nou, ik ben het niet helemaal eens met de vragen van de heer De Nooy, maar het zijn wel interessante vragen om te beantwoorden. U heeft toen, zeg maar, via, zeg maar, uw kanalen via het college laten weten dat de vragen van de AWP zouden worden meegenomen in het nieuwe stuk en dat is naar mijn weten niet gebeurd, dus u schiet tekort. Wij hebben u concreet gevraagd: hoe zit het met andere alternatieven maatregelen, zoals doorstromen, zoals een waterfontein, zoals kalken en misschien nog wel andere dingen. Uw stuk gaat alleen over één oplossing en het is mooi opgeschreven, dus ja dan heb je gelijk, maar de wereld is groter dan het stuk. En ik wil graag van u weten waarom u nou gewoon niet gedaan heeft wat u zegt. Temeer daar u, zeg maar, ook zojuist in de commissie, ik was daarbij om de commissie te observeren. U heeft gezegd: nou, wij hebben echt een fantastisch proces doorlopen. Ik moet in dit opzicht mevrouw Van der Burg wel enigszins gelijk geven.

Laten wij verdergaan kijk, wij zitten als fractie hier op de wip, aan de ene kant willen wij natuurlijk verder, aan de andere kant willen wij, wij zijn de partij van inhoud, willen wij dat niet zomaar laten passeren. Wij hebben ook concreet twee aanvullende maatregelen voorgesteld en ik ga u dus concreet om een toezegging vragen, als u zegt van: nou, ik vind de stem van de AWP belangrijk, dan moet u nu goed opletten, want ik ga u twee toezeggingen vragen. De eerste toezegging is: wij willen gewoon dat u een pompje meeneemt op de duiker achter het eiland van Plané en dat kan met een zonnecel en wat kost dat? 10.000 euro, 15.000 euro en dan hebben wij een doorstroomgemaaltje en dat kan gewoon in die 8 ton gevonden worden. Als u dat wilt tenminste en daar vraag ik u om daar een toezegging over te doen. En het andere onderwerp is, dat gaat eigenlijk over het aantal hectare die u wil aanleggen. U schrijft in uw stuk, je snapt het niet, maar het staat er echt, je hebt 20% nodig om effectief te kunnen zijn, nou het is 23 ha, 20%, ik zou zeggen, Pieter Janssen u bent meneer Pieter Janssen u bent ... ingenieur, dus 20% is denk ik 4,6 ha. U schrijft in het stuk dat u 2 ha aanlegt, dan zou ik ook aan de secretaris-directeur willen vragen van hoe kan het nou dat dat zo stuk, zeg maar, passeert, mijnheer Jansen? Hoe kan het nou dat u als secretaris-directeur niet heeft gezegd van: nou, wat wij hier opschrijven, dat klopt dus niet. Wij hebben 4,6 ha nodig en u vraagt om 2. En vervolgens zegt u en ik probeer het heel netjes en vriendelijk te zeggen: Ja, natuur is onvoorspelbaar, maar dat snap ik, dat natuur onvoorspelbaar is, want u legt gewoon niet genoeg aan. Maar in de commissie bent u.

De voorzitter: Mijnheer Middendorp, mag ik u even interrumpen? Ik denk dat het wel zuiver is, dat uw vragen gericht zijn aan de portefeuillehouder en niet aan, zeg maar, degene die het ambtelijk apparaat vertegenwoordigt.

De heer Middendorp: Ik heb uw opmerking gehoord, ik was van mening dat het om specifiek, feitelijke informatie ging en de heer Jansen is onderdeel van het college.

De voorzitter: Ik blijf erbij, u kunt uw opmerkingen maken, maar ik verwacht dat zo dadelijk aan het einde van de termijn, Hoogheemraad Ter Woorst antwoord geeft. Uiteindelijk gaan zeg maar de stukken na de VV toe onder verantwoordelijkheid van de Hoogheemraad. Dank u wel.

De heer Middendorp: In de commissie heeft u gezegd dat u dat verschil van die 2,6 ha, dat u daarvoor dat eiland gaat aanleggen en toen heeft mijn partijgenoot gevraagd: hoe groot dat eiland dan zou worden en toen heeft het de heer Van Olphen daar ludiek op geantwoord: nou, in ieder geval niet groter dan de Delftse Hout. Dat is uiteraard waar maar dat eiland zou dan 2,6 ha moeten zijn, nou ik durf blind te zeggen, dat het eiland niet zo groot wordt, dat dat 2,6 ha is. En ik wil dus ook wel de stelling aan, dat dat eiland niet gaat helpen voor die blauwalg en dan heb ik gezien dat u dat innovatie noemt en dat u daar 65.000 euro aan wil uitgeven, dus is mijn tweede vraag is: bent u bereid om dat eiland, wat op allerlei andere plekken in het watersysteem veel beter op zijn plaats is uit te plannen voor de Delftse Hout te halen, bent u bereid om het eiland uit de plannen voor de Delftse Hout te halen?

De heer Schouffoer: Voorzitter, nu heb ik een interruptievraag, want ik herinner mij dat vanmiddag tijdens de commissie de vertegenwoordiger van AWP nogal stevig zat te bepleiten dat het eiland allerlei structuren zou krijgen om zoetwatermossels aan zich te laten hechten. De vraag is een beetje van: hoe consequent is nou deze stelling van de AWP? Uw collega, die ging er vast vanuit dat het eiland er kwam, want dat was noodzakelijk voor die structuren.

De heer Middendorp: Het is inderdaad niet de eerste keer, mijnheer Schouffoer voor, dat u de woorden uit mijn mond haalt, want ik wilde de volgende vraag inderdaad voorleggen aan de Hoogheemraad, als u nou niet dat eiland uit de plannen wil halen, want daar zou u goede redenen voor kunnen hebben, bent u dan bereid om daar dan inderdaad iets voor te maken, zodat daar de bekende mosselen, de

driehoeksmosselen of die andere mosselen, wiens naam niet genoemd mogen worden, of die mosselen daar aan dat eiland opgehangen kunnen worden?

De heer Schouffoer: Voorzitter, ja nu vind ik toch de heer Middendorp erg inconsequent, want eerst stelt hij dat het eiland uit de plannen zou moeten en nu zegt hij: dat is misschien wel belangrijk voor mosselen. Dus de vraag is: misschien moet de heer Middendorp meer passages uit zijn speech schrappen om een beetje consequent te blijven?

De heer Middendorp: Volgens mij is mijn vraag volledig consequent en ik hoop ook dat u daarop kunt antwoorden, dus wij vragen u om de toezegging op het doorstroompje op de duiker te zetten en om het eiland of te schrappen of inderdaad geschikt te maken voor mosselen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Middendorp. Geef ik nu graag het woord aan de heer Nanninga.

De heer Nanninga: Dat kunt u wil proberen, mijnheer de voorzitter, maar dat gaat mijn buurman doen.

De voorzitter: De heer Belt.

De heer Belt: Test. Dank u wel, voorzitter. Vier jaar terug ben ik midden in de winter met Ingrid ter Woorst in de Delftse Hout gesprongen, als een soort van verkiezingsstunt en wij vinden het belangrijk dat je dat het hele jaar kan doen, dus juist in de zomermaanden, wanneer dat ook de broodnodige verkoeling brengt en niet alleen de onderkoeling. Met oog op klimaatverandering vinden wij dat een robuust, duurzaam systeem van groot belang is. Wij stemmen daarom voor dit voorstel, graag met nadruk is nog twee punten waarop dit voor ons belangrijk is. Eén, wat ons betreft ligt er nu een goed pakket aan duurzame maatregelen, daarbij vertrouwen wij op de expertise in de organisatie, dat willen wij graag benadrukken. Wij kijken uit naar een goed functionerende plas voor mens en dier, tweede punt voor ons belangrijk, de aanpak van deze plas hebben wij al vastgesteld in het waterbeheerplan, begroting coalitieakkoord, op basis hiervan zijn afspraken gemaakt met partijen, zoals ondernemers, de gemeente en wij willen vooral ook een betrouwbare partner zijn en blijven. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik nu graag het woord aan de heer Schouffoer.

De heer Schouffoer: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Er is de afgelopen tijd veel gewisseld over dit voorstel, heel veel per mail, in commissievergaderingen en ook nu vandaag weer veel.

De heer Middendorp: Ik hoor de heer Schouffoer, zeg maar, weer een herhaling geven, van wat wij al reeds besproken hebben, wilt u hem daarop wijzen?

De voorzitter: De heer Schouffoer heeft net zijn eerste zin begonnen, dus ik geef hem graag de gelegenheid zijn betoog voort te zetten.

De heer Schouffoer: En hoewel de besluitvormingsprocedure niet de schoonheidsprijs verdient, wil ik de organisatie in het college toch complimenteren. Delfland wil namelijk werken aan een goede waterkwaliteit en ook aan recreatiemogelijkheden en wil dat werk ook samen met gebiedspartners, de gemeente, en de recreatie-ondernemers in dit geval, werken aan de mogelijkheden om in ons gebied te kunnen genieten van het water. Het college voert daarbij zijn coalitieprogramma uit, schoon water en samenwerken met die gebiedspartners voor de inwoners van ons gebied en voor de water natuurlijk. Het werken aan zwemwaterkwaliteit is een moeilijke zaak, iedere plas is anders en schoon water is helaas niet meer vanzelfsprekend en alle zwemplassen in ons gebied hebben een moeilijke geschiedenis. Maatregelen om die zwemwaterkwaliteit te bereiken en te handhaven zijn moeilijk en kostbaar, maar die maatregelen volgen wel uit keuze van onze democratie om zwemwaterplaatsen aan te wijzen en die ook te handhaven.

Het werken in gebiedsprocessen is ook lastig, want hoe zie je je taak en hoe kan je samen de resultaten halen, die je eentje niet kan bereiken. Kan je waarmaken wat je hebt beloofd? Ik stel het heel erg op prijs dat Delfland hiermee doet wat het in het coalitieakkoord heeft beloofd. Het coalitieakkoord wat overigens ook door de AWP is ondertekend en ook door de mensen die nu de fractie Integer Liberaal...

De heer Middendorp: Kun je waarmaken, wat je belooft, is precies de kernvraag van dit stuk, mijnheer Schouffoer en dat weet u en weet dat het college het ook niet kan waarmaken, maar gezegd heeft: natuur is natuur en wij moeten afwachten wat er gebeurt.

De heer Schouffoer: Ja, mijnheer Middendorp, als u denkt dat het college, iets niet kan waarmaken, dan moet u gewoon een motie van wantrouwen indienen. Ik stel vast dat het college met dit voorstel werkt aan wat zij in het coalitieakkoord heeft beloofd, dat ze namelijk voor bewoners en bedrijven samenwerken aan schoon water en ik ben ook blij dat Delfland de uitvoeringsorganisatie is, die dat dus ook doet. Het college heeft mij overtuigd van het commitment van de gemeente Delft en ik vind het een verantwoord plan, waar inwoners van de hele regio recht op hebben: schoon zwemwater. Voorzitter, ik zal dus voor het voorstel stemmen, maar tegen de motie om het plan aan te houden, daar hebben we het namelijk net al over gehad in het ordedebat. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Schouffoer. Dan geef ik nu graag het woord aan de heer Ranner.

De heer Ranner: Dank u wel, voorzitter. Er is heel veel gezegd en ik ga een paar dingen zeggen, die nog niet gezegd zijn. Laat ik eerst eens even beginnen met het college te feliciteren met dit voorstel om te komen tot een duurzaam, gezond zwemwater in het Delftse Hout, een zwemplan, voor de inwoners niet alleen van Delft, maar ook voor Nootdorp, Pijnacker en Ypenburg en recreanten hebben daar heel veel behoefte aan. Het is een maatschappelijk relevant zwemwater, dat ook nog eens een keer ecologisch, robuuster moet worden, daar zijn wij het helemaal mee eens. Bovendien is dat een buitengewoon belangrijke rol te vervullen in de klimaatveranderingen. De provincie heeft het allang aangewezen als zwemwater locatie, dus dat moeten wij doen en er moeten ook datgene waarmaken wat wij als college en als VV zeggen, de awareness van de bevolking vergroten. Dat doet dit en wij willen graag dat we met de bevolking en met de maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven hier verdere invulling aan gegeven wordt. En dan kom ik bij datgene waar nog niemand over gesproken heeft. U hoort alleen maar zeggen: er wordt veel geld down de drain gegooid. En dat is niet waar, tot dusverre is het zo dat wij het hebben over een bedrag van 874.000 euro of 1 miljoen. Dat is onzin, dat is natuurlijk wel zo, maar het alternatief zou zijn geweest en niemand kijkt ernaar, dat wij elk jaar in feite waterstofperoxide erin moeten gooien, à 35.000 per jaar en dat wij dus om de drie jaar aan kwaliteitsbaggeren moeten doen en ook dat kost 320.000, dus tel uit je winst. Je kunt als je het een beetje goed doorrekent, tot een break-even-point komen van zeven jaar, dus waar hebben wij het dan over? In feite over een eenmalige uitgave of over een permanente uitgave op langere termijn. En dan zeg ik dus: joh, wees verstandig, laten wij het doen, we hebben nu de kans en de bevolking van Delft zit daar op te wachten. Dank u wel.

De heer Fekkes: Voorzitter, bij interruptie, maar dan gaat de heer Ranner er wel vanuit, dat deze investering helpt.

De voorzitter: De heer Ranner.

De heer Ranner: Voorzitter, ik had inderdaad nog één ding vergeten, we moeten natuurlijk de zaak wel steeds blijven monitoren en eventueel bijsturen, maar dat spreekt altijd vanzelf.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik u graag het woord aan mevrouw Hilders.

Mevrouw Hilders: Ja, dank u wel, voorzitter. Fractie Integer Liberaal hecht grote waarde en de goede waterkwaliteit, ook aan zwemwaterkwaliteit, maar wij hechten ook effectief werkende maatregelen en aan een kostenverdeling op basis van onze daadwerkelijke verantwoordelijkheden. Ik vond het schokkend om er achter te komen dat het college niet op de hoogte is, wat er wel en niet verplicht is. En daar kan gewoon geen helderheid over verschaft worden, vanmiddag in de commissie en wat ik ook bijzonder vreemd vind, is dat de provincie in haar provinciaal waterplan zegt dat de maatregelen van Delfland en andere waterschappen op het gebied van blauwalg en waterkwaliteit, zwemwater voldoende zijn en dat dit niet is opgenomen in het waterbeheersplan, want wij willen blauwalg zoveel mogelijk terugdringen. Ik voel mij bijna misleid, op het verkeerde been gezet. Zo je doe je dat toch niet. Ik vind het een hele vreemde interpretatie van het college om dan te zeggen, dat wij dan allerlei maatregelen nemen, waarvoor kennelijk geen maatschappelijke kosten/batenanalyse meer nodig is en dan is er ook nog dat er voor innovatie een bedrag wordt opgevoed, ik begrijp 65.000. Daar staat niets over in het besluit en wat ons is voorgelegd en ik ga, ik wijs erop dat het niet vanzelfsprekend is, dat dat t.z.t. toegekend zou moeten worden en ik wil ook weten in welke mate dit eiland voldoet aan het afwegingskader wat wij hebben voor innovatie. En daar hoor ik graag uw antwoord op. Alternatieven, die zijn niet onderzocht, er staat niets over in het voorstel en dat is toch heel bijzonder en er ligt hier een voorstel, waarvan niet aannemelijk is gemaakt dat het werkt. En ik zou met een voorstel waarvan aannemelijk is gemaakt dat het werkt, wel kunnen instemmen, maar dat is gewoon niet het geval en weet je, ik begrijp dat ecologie geen rocketscience is en dat je niet kan zeggen van, als wij dit doen, dan kom je daar uit, maar het is wel zo, je moet er wel een beetje vertrouwen in hebben dat het gaat werken en dat moet ook onderbouwd worden. Dat staat niet in het voorstel. Even kijken. Dan heb ik verder nog, ja, iets over de natuurvriendelijke oevers, waar wij al sinds 2008 in investeren, waar 2011 een rekenkamerrapport van uitkwam waarin stond dat we 40 ha hadden aangelegd of in voorbereiding met een gemiddelde kostprijs van rond de 500.000-2 miljoen euro. Als je dat conservatief uitrekent, dan zou dat betekenen dat er 20 miljoen aan ecologische oevers is uitgegeven de afgelopen acht jaar en dat wij nog steeds niet weten of het nou wel of niet werkt en of de effectiviteit in orde is. Dat kan gewoon niet. En dat is het ook de reden dat ik tegen dit voorstel ben, want wij gaan nog weer een heleboel geld in natuurvriendelijke oevers stoppen, terwijl wij er al tientallen miljoenen ingestopt hebben, gaan we het nu weer doen, terwijl wij nog steeds niet weten of het werkt. En ik heb heel vaak al gevraagd om de evaluatie van natuurvriendelijke oevers en dat is niet alleen mijn fractie geweest, er zijn heel veel fracties die daar al heel lang maar vragen en het komt maar niet, en hoe kan het nou dat het college al zo lang daar mee bezig is en dat we nog nooit een fatsoenlijke rapportage hebben gekregen, maar wel allemaal hebben wij gehoord, zo off-the-record, zo min of meer van ja, ze zijn kaal gevreten, moesten ze opnieuw worden aangelegd, ze zijn te hoog aangelegd en dan werken ze niet en ze zijn verland en dan werken ze ook niet. Dus hoeveel geld hebben wij over de balk gegooid aan natuurvriendelijke oevers. Dan is er nog het punt van: nou, ik sluit aan bij wat mevrouw Van der Burg heeft gezegd over de blauwalg en dat het waterkwaliteit in orde is en de zaken die zij gezegd heeft, die ik ondersteun ik van harte, dus je vraagt eindelijk af: voor welk probleem is dit een hele dure oplossing? Wij moeten ons realiseren dat hij hier gaat om belastinggeld en dat de belastingbetalers verwachten dat wij dat effectief en efficiënt besteden en dat kunnen wij op dit moment niet waarmaken, wij kunnen het niet bewijzen en ook niet een beetje aannemelijk maken, dus ik vind daarom dat het geen rijp voorstel is en even kijken. Wat heb ik dan nog? Ja er staan een paar hele bijzondere, o ja de verdeling met overheden. Als ik zie wat er in de wetgeving staat, dan zijn we helemaal niet verplicht om al die maatregelen te treffen, dan staat er dus dat je dat niet hoeft te doen, als die maatregelen onevenredig kostbaar zijn of niet uitvoerbaar. En dan krijg ik als antwoord op mijn vragen: daarom is er al in de kadernota 2019 door de VV een bedrag voor zwemwater vastgesteld. Ja, dat is fijn en dat moet zorgvuldig besteed worden, het hoeft niet per se op aan dit, het mag ook op aan andere nuttige projecten. Ik kreeg ook nog een vraag gesteld over dat er dus geen andere opties worden overwogen, ik heb toen alles al gehoord, hè? Zuivering, fontein, de Solar Bee, waterstofperoxide, ijs storten enzovoorts en dan krijg ik als antwoord: er zijn vele opties overwogen en alles overwegende is tot het voorgestelde maatregelenpakket gekomen. Dat is toch niet transparant, dat is toch niet motivering, dat is gewoon in strijd met het motiveringsbeginsel, zoals dit

voorstel is opgesteld. En dat zijn dan ook mijn grote problemen hiermee ja, ik ga er natuurlijk niet voor stemmen en ik ga de motie wel steunen, maar ik vind eigenlijk dat de Hoogheemraad het huiswerk moet overdoen en het zou dus een heel goed idee zijn om het terug te nemen en het een beetje te verbeteren, want zo hoor je gewoon geen VV, het algemeen bestuur hoort een fatsoenlijk voorstel voorgelegd te krijgen en dat is hier niet het geval. Ik laat het hier maar bij.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Hilders. Gelet op het feit dat er een afsplitsing heeft plaatsgevonden, de heer Boekestijn.

De heer Boekestijn: Ja, dank u wel. Ook Westlanders recreëren volop in de Delftse Hout, dat even nog ter kennisname. Ja, het verschil met de fractie Integer Liberaal, moet ik u zeggen is dat wij de aannames in het stuk wel aannemelijk vinden. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ik heb net begrepen dat Hoogheemraad Ter Woorst graag vijf minuten de vergadering zou willen schorsen, dus ik stel voor om dat nu te doen en dan komen wij over vijf minuten terug en dan wil ik graag dan de Hoogheemraad Ter Woorst de gelegenheid geven om in te gaan op uw commentaar.

SCHORSING

De voorzitter: Mag ik u vragen weer zitting te nemen, dan kunnen wij de vergadering hervatten? Ik wil nu graag Hoogheemraad Ter Woorst de gelegenheid geven om te reageren op uw opmerking cq vragen. Hoogheemraad Ter Woorst.

Mevrouw Ter Woorst: Dank u wel, voorzitter. Over de Delftse Hout, wij danken voor een ieder zijn inzet, want voor Delfland is dit belangrijk. En voor de inwoners van Delfland, want wij zijn het waterschap dat zich niet alleen maar bezighoudt met droge voeten, maar ook met schoon water en schoon water is en wat is er nog belangrijker dan zwemwater, dat zijn de koekjes. Ik ga verder. Schoon water, dus wij zijn niet alleen het waterschap van de droge voeten, maar ook van schoon water en dat is ook schoon zwemwater voor alle inwoners van Delfland en ook die in het Westland en wij kijken daarbij bij het waterbeheer en de brede blik, en wij kijken naar de kwaliteit van de leefomgeving en niet alleen naar de letter van de wet. Wij kijken naar wat wij voor de mensen, onze belastingbetalers, kunnen betekenen en dan ben ik het met u eens: het is veel geld en vandaar dus dat wij ook twee jaar, zeg maar, hier goed over nagedacht hebben, met andere partijen, met een ander waterschap en met Deltares. En dan kiezen wij voor een duurzaam beheer, dus we kiezen niet voor symptoombestrijding, dus elk jaar waterstofperoxide, waarvan nog maar de vraag is hoe lang we daar nog hoe lang we daarvoor nog vergunning krijgen of liever gezegd ontheffing kunnen verkrijgen en ik denk, wat ook een aantal mensen in de commissie heeft gezegd: je moet niet alleen in problemen denken, dus in blauwalgen, maar dit biedt voor Delfland ook enorme kansen om ons waterbewustzijn uit het coalitieakkoord uit te voeren. En het vat ik even een aantal dingen samen, die ik van verschillende mensen gehoord heb, dus daarvoor dank. En ook dank bij de commissie gegeven tips voor communicatie en awareness enzovoort. Dan de vragen die nog openstaan, de heer Simon van de Partij voor de Dieren, die vraagt naar de ganzenproblematiek. Heb ik in de commissie aangegeven dat Delft heeft actie ondernomen richting provincie en de provincie gaat een ganzenbijeenkomst organiseren en tot nu toe is het zo dat alleen maar diervriendelijke maatregelen genomen mogen worden, dus dat is het eierenschudden, dus de rechtbank heeft daarop ingegrepen. Dan ga ik naar, even kijken, de heer Van Kretschmar, dus een aantal mensen heeft opmerkingen gemaakt, maar daar ga ik dan niet verder meer op in, dus alleen de vragen die nog openstaan. De heer Van Kretschmar die vraagt of die zegt: een dringend advies, dus evalueer dit als college om daarmee een kader te kunnen vaststellen en dat advies nemen wij als college van harte over en dan het tweede punt: het betrekken van de provincie, dat zullen wij daarbij nadrukkelijk meenemen. Dan ga ik naar mevrouw Koop, die doet een aanbeveling over de publiciteit, dat is

een aanbeveling die ik van harte overneem. Dan de heer Middendorp heeft een aantal maatregelen voorgesteld voor de circulatie. Ja, wij moeten vertrouwen als bestuur op de organisatie, op de expertise, dat de voorgestelde maatregelen voldoende circulatie bieden, wat ik in de commissie aan uw partijgenoot had toegezegd is: als de Solar Bee vrijkomt, die zouden wij zo nodig daar ook nog kunnen inzetten. En verder over de hectares, dat heb ik ook in de commissie aangegeven, u moet het niet alleen maar zien als de hectares maatregelen natuurvriendelijke oevers, maar het is een breed pakket van maatregelen, die al eerder genomen zijn, maar die nu ook voorliggen, dus de duiker, het baggeren door de gemeente enzovoort. Dus alleen één duiker of alleen baggeren of alleen oevers, dat zou onvoldoende zijn, maar samen, zeg maar, vormt het een robuust pakket. Dan de heer Schouffoer, nee die had geen vraag. Mevrouw Hilders, die vraagt naar de evaluatie van de KRW-oevers, dat heb ik in de commissie ook aangegeven. Deze oevers hebben een ander doel, zwemwater, de RWW-oevers, die evaluatie komt eraan, volgens mij volgende commissie zelfs en zoals ik in de commissie ook heb toegelicht, bij mijn collega en, even kijken, niet aannemelijk is gemaakt dat het gaat werken? Ja u zegt daarbij zelf: we moeten een beetje vertrouwen hebben. En dat zou ik inderdaad ook mijn aanbeveling zijn voor dit, moet ook een beetje vertrouwen hebben in de expertise van de organisatie, van het buurwaterschap en Deltares die er aan meegewerkt hebben en ik weet dat rendementen uit het verleden, nou zeg je dat ook weer, precies, die, maar de plassen die wij tot nu toe hebben aangepakt, zijn wonder boven wonder is misschien niet goed gezegd, maar die zijn nagenoeg blauwalgenvrij gebleven in deze hele warme zomer, dus het heeft echt gewerkt, de maatregelen die wij genomen hebben, garantie krijgt u van mij nooit, maar dit is wel, zeg maar, de beste aanpak, die wij tot nu toe zeg maar voor kunnen stellen om daarmee een robuust ecosysteem te realiseren in Delftse Hout, waarbij heel veel mensen, nog heel veel jaren zwemplezier kunnen hebben. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, dan zou ik eigenlijk nu willen voorstellen om over te gaan tot de motie die is ingediend. Ik heb verzuimd volgens mij te noemen...

Mevrouw Van der Burg: Voorzitter, mag ik daar nog wat aan toevoegen? Ik nodig de fracties uit om de motie te steunen, maar vooreerst zou ik zullen vragen om in te gaan op het dictum van de motie.

Mevrouw Hilders: Kunnen wij een kopie ervan krijgen? Bij interruptie, sorry.

De voorzitter: Kunnen wij de motie, die is ingediend, uitdelen, zodat iedereen voor hem heeft. Mijn voorstel is om inderdaad over te gaan tot stemming van de motie, maar ik wil best aan u vragen of er behoefte is om voor een tweede termijn? Mijn indruk is, op basis van de commentaar, wat ik gehoord heb, dat er wellicht veel leden zijn, die zeggen van: de standpunten zijn verhelderd en we kunnen overgaan tot stemming over de motie en daarna stemming over het besluit? Mevrouw Hilders.

Mevrouw Hilders: Voorzitter, ik hecht aan een tweede termijn.

De voorzitter: En dat geeft ons ook de gelegenheid om ervoor te zorgen dat de, dat u allemaal de motie op het papier voor u heeft, dan geef ik nu de gelegenheid voor de tweede termijn aan de heer Simon.

De heer Simon: Dank u wel, voorzitter. Ik zal het wederom proberen heel kort te houden. Bedankt voor de beantwoording van mijn vraag ten aanzien van de ganzen en ik hoop ook dat het in de toekomst, de ganzen gevrijwaard worden, maar laten we alsjeblieft ook niet stoppen bij de ganzen, maar gewoon alle dieren rondom de Delftse Hout laten vrijwaren, maar ik heb daar alle vertrouwen in, dat dat goed gaat. Ik wil graag wil reageren op een aantal suggesties van de heer Van Kretschmar. Ik denk dat de heer Van Kretschmar hier een goed punt heeft ten aanzien van het onderscheid tussen resultaatverplichting en inspanningsverplichting. Ik denk dat dat in de toekomst gewoon altijd heel duidelijk moet zijn bij dit soort stukken en een evaluatie op dit procesgang, zou daar inderdaad tot wat goede conclusies kunnen leiden. Wij hebben hier in vroeger ook wel eens een hele interessante discussie gehad over vispassages. Nou, nu

hoor ik natuurvriendelijke oevers. Wij als partij en dat wil ik heel duidelijk zetten, zijn absoluut voor natuurontwikkeling, recreatie als een bijkomstigheid is natuurlijk altijd prettig en ik denk dat als je in deze periode met zoveel uitdagingen moet je ook die samenwerking zoeken en gemeenschappelijke delers vinden en dit is een heel mooi plan, waar je ziet hoe overheden gezamenlijk een project kunnen realiseren. Financieel denk ik wel jammer, dat inderdaad andere partijen iets minder bijdragen, maar laat dit hele proces een goed leermoment zijn en goed naar de toekomst verder kijken.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw De Zoete.

Mevrouw De Zoete: Dank u wel, voorzitter. Onze fractie hecht eraan om waardering uit te spreken voor de Hoogheemraad, haar enthousiasme voor waterkwaliteit en de inzet is buiten kijf, maar aan de andere kant wij vinden het plan wat hier ligt wel mooi, maar er ontbreken twee zaken, dat is net ook al aan de orde gekomen: meebetalen door allen die voordeel hebben van de mooie zwemplan en zeker zijn van het effect van de voorgestelde maatregelen. En de Hoogheemraad vraagt om vertrouwen, dat is natuurlijk eigenlijk, vertrouwen is heel mooi, maar wij zitten hier om te controleren, dat is onze taak en in het voorstel is gewoon te weinig onderbouwing, alleen het feit dat er zoveel vragen gesteld zijn, onder tekent dat al. Wij kunnen er dus niet zomaar vanuit gaan dat de maatregelen effectief zijn, zodat wij er ook niet vanuit kunnen gaan, zoals de heer Ranner zei, dat het juist kostenbesparende maatregelen zijn, integendeel het zou ook kunnen betekenen dat je juist veel meer geld kwijt bent en dat kunnen wij niet, daarmee kunnen wij dus niet instemmen, omdat wij te weinig informatie, te weinig onderbouwing hebben. Terwijl het misschien best een goed plan is. Helaas.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Van Adrichem.

De heer Van Adrichem: Ja, voorzitter. Veel gestelde vragen leiden tot bedachtzaamheid, dus ik denk dat wat mijn buurvrouw dus aangeeft, dat dat misschien wel eens een groot voordeel zou kunnen zijn, verder heb ik niets meer toe te voegen aan alles wat gepasseerd is.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Van Kretschmar.

De heer Van Kretschmar: ja, dank u wel voorzitter. Ja, wij zijn blij met de woorden van de heer Simon en dat sluit ook aan bij datgene wat wij eerder hebben gemeld en wat mij ook opvalt is dat er een zekere overeenkomst is tussen een deel van de motie, die voorligt en de toezegging, die net door de Hoogheemraad gedaan is en ik zou eigenlijk in overweging wil geven, zonder dus nu over te gaan tot stemming, maar om toch te bezien of de eerste twee punten, die in de motie genoemd worden en die hebben dus met name te maken over het opstellen van het toetsingskader en vervolgens ook het kijken hoe andere waterschappen met deze problematiek omgaan, om die twee punten, ja dan wel nu toe te zeggen, want dat sluit eigenlijk al aan bij datgene wat u al reeds heeft toegezegd, maar dat geeft dan toch iets meer inhoud en ja, als dat niet tot de mogelijkheden behoort, dan zouden we daar nog een amendement op deze motie kunnen maken, door het over deze twee punten te hebben. Dus dat wil ik even meegeven. Wij blijven aanhikken tegen het feit dat de provincie toch niet heeft deelgenomen in de kosten, maar goed, er zijn wellicht voor de toekomst maatregelen te nemen, waarbij wij dat van tevoren wel goed kunnen regelen. Ik dank u.

De voorzitter: Dank u wel, Mevrouw Van der Burg.

Mevrouw Van der Burg: Ik heb zojuist verzocht om aan mijn collega fracties om in te gaan op het dictum van die motie. En daar wil ik het voorlopig even bij laten.

De voorzitter: Mevrouw Koop. Dank u wel, de heer Fekkes.

De heer Fekkes: Nee, ik dank iedereen voor de beantwoording en ik wil erop wijzen dat wij inmiddels een nieuwe partij hebben, de partij 50PL, misschien nog het idee als iemand nog een naam zoekt.

De voorzitter: De heer Middendorp.

De heer Middendorp: Ja, voorzitter. Laat ik beginnen met mijn dank uit te spreken voor de welsprekende woorden van Hoogheemraad Ter Woorst, maar ik wil u ook graag, omdat er dit wij nu eenmaal niet meer uitschrijven, maar op de band doen even, zeg maar, recapituleren wat ik heb gevraagd. Namelijk hoe kan het dat de maatregelen die zijn genoemd in de alternatieve VV niet in het stuk zijn meegenomen. Wat heeft de Hoogheemraad voor plan om de ganzen en kreeften, die ongetwijfeld zullen toenemen door de aanleg van oevers, om die te gaan managen en ik begrijp dat een deel van de VV, dat graag op diervriendelijke wijze wil. Ik heb u concreet gevraagd om doorstroming te faciliteren aan en ik heb eigenlijk niet gehoord, ik zie niet in, de Solar Bee komt volgens mij beschikbaar ergens in 2022 of '24, als de zoetwatervoering gereed is, dus ja, dat is niet een toezegging voor nu, dus ik wil graag toch gewoon vragen: zegt u mij dat pompje nou toe. En als laatste volgens mij heeft u in de commissie al gezegd dat u zou kijken naar, maar daar kan ik mij in vergissen, dat u zou kijken naar de mogelijkheid om substraat onder het eiland aan te brengen, maar op die mosselen zich dan kunnen vestigen en dat heb ik u ook gewoon niet horen zeggen. Dus ik stel vast dat u heel welsprekend bent en dat u in die welsprekendheid ook heel politiek bent en ja, wij zijn niet politiek en daarom willen wij graag van u antwoord.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Belt.

De heer Belt: Dank u, voorzitter. Dank voor de reacties. Graag reageren wij op de motie, we kunnen niet overweg met de overwegingen die daar nu in staan. En wij horen graag verder van het college een reactie op de zaken die daar voorzien zijn om op te dragen.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Schouffoer.

De heer Schouffoer: Ja, voorzitter. Ik ben blij met deze tweede termijn, want het geeft ook de gelegenheid om met het debat een aantal zaken nog helder te maken. Ik zal eerst ingaan op het verzoek van mevrouw Van der Burg om in te gaan op de overwegingen. Ja, een hoop van die overwegingen, die kan ik goed volgen, er zijn een aantal zaken in waarvan ik denk van: nou, toepassen van waterstofperoxide, dat moet je niet willen, je moet eigenlijk zo'n systeem goedmaken op een wat natuurlijker wijze. In de overweging staat dat Delfland voldoet aan wat er in de EU-zwemwater richtlijn is bedoeld. Nou dat kan zo zijn, maar het is ook zo dat er een probleem is met de zwemplas in de Delftse Hout, dat er niet altijd of niet voldoende gezwommen kan worden en die plas, die heeft een hele belangrijke functie voor de hele regio in mijn visie. Ik ben het ook eens met de overweging dat Delfland het duurste waterschap is en ik denk dat ook allemaal betreuren. Het duurste waterschap van Nederland staat hier in de overweging. Dat klopt en ik ben het er ook mee eens dat wij zorgvuldig om moeten gaan met gemeenschapsgeld, het geld wat onze belastingbetaler betalen, ja, ik ben het ook eens dat er een aantal andere zwemwaterlocaties zijn, maar ik vind gewoon dat je de politieke afweging kan maken om maatregelen te voeren in deze zwemplas om te zorgen dat er in Delfland voldoende toegankelijke zwemwaterlocaties zijn, die ook door heel veel mensen gebruikt worden in dit drukke land. Nou, verder kan ik de motie niet steunen, omdat we eigenlijk al in het ordedebat bij aanvang van deze vergadering, een aantal partijen hebben gevraagd om...

Mevrouw Van der Burg: Bij interruptie. Ik vraag u niet een oordeel te geven of u steunt of niet, ik wil alleen dat u ingaat op het dictum.

De heer Schouffoer: Nou, dat heb ik gedaan en nu ga ik een oordeel geven of ik hem steun of niet, een soort van stemverklaring en dan constateer ik dat bij aangaan van een van deze vergadering een ordedebat is geweest, maar juist die vraag van: ja, moeten wij het aanhouden of niet aan de orde is

geweest en dat de meerderheid van deze vergadering al heeft aangegeven dat ze prijs stelt op behandeling van deze, dit voorstel en wat mij betreft is het afdoende behandeld en kunnen wij tot besluitvorming overgaan. De tweede termijn biedt mij ook kans om nog even in te gaan op de interrupties, die de heer Middendorp en ik hebben gepleegd aan elkaars bijdrage. Dat ging om het misverstand dat ik even dacht dat de AWP nou toch ineens het eiland niet wilde, terwijl in de commissie samen hadden geconstateerd dat het eiland echt ook goed is, omdat je aan het eilandsubstraat kan hangen, bijvoorbeeld de dikke touwen, die mosselen zich aan kunnen hechten en die dan ook het waterzuiverende werking kunnen hebben. Ik vind het eiland ook belangrijk omdat dat een van de ideeën is, die in een ideeënwedstrijd naar voren is gekomen, een innovatief idee, die Delfland heeft georganiseerd en daarom ben ik ook zo blij dat we dit voorstel zo hebben, omdat wij daarmee laten zien dat Delfland luistert naar de mensen in het gebied, voorziet in zwemlocaties, voorziet in de behoefte en ook dus ideeën, die worden aangedragen op ons verzoek ook gaat uitvoeren en ik ben heel erg benieuwd hoe mooi en innovatief dat eiland gaat worden en ik ken uit andere waterschappen ook dergelijke eilanden en ik denk eerlijk, ik ga er zonder meer vanuit dat binnen dit budget voldoende ruimte wordt gevonden om zowel de maatregelen van het eiland goed uit te kunnen voeren en beter dan in de andere waterschappen en dat ook, of dat dan met een pompje of anderszids gebeurt, kan worden gewerkt aan die doorstroming van die plas, want dat is toch ook wel belangrijk. Nou, blij dat dat misverstand ook is opgehelderd en ik denk dat ik dus voor het voorstel zal stemmen en tegen de motie. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Ranner.

De heer Ranner: Dank u wel, voorzitter. Dank ook voor de beantwoording van de vragen in eerste termijn. Ik wil nog eens een keer benadrukken dat wij als Partij van de Arbeid graag zijn voor transparantie in besluitvorming en dat betekent ook dat de procedures helder moeten zijn. Vanuit die optiek ook vinden wij ook dat die twee opdrachten, die in de motie staan, de 'bovenste twee binnen vier maanden tegelijkertijd met het voorstel', dat wij die gaan steunen, omdat ook helderheid gaat geven, dus wat dat betreft onze steun. Niet voor de rest van de motie. Wij gaan tegelijkertijd natuurlijk vanuit dat, ik heb u net aangegeven dat als u denkt in opportunity cost, dat dan in feite de propositie helemaal niet zo negatief is, maar het ontslaat ons niet van de verplichting om te blijven zoeken naar aanvullende financiering. Onze risico's moeten verminderen, dus wat dat betreft, er is nog wel huiswerk, maar het is wel, gaat u door. En tenslotte: wij steunen ook het idee van om het eiland te voorzien van dikke touwen, waar mosselen aan vast kunnen zitten. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Hilders.

Mevrouw Hilders: ja, dank u wel voorzitter. Er is gevraagd om een evaluatie en dat toont meteen aan op welke punten dit voorstel dus niet voldoet, wij vragen niet voor niets om een evaluatie. Eén van de zaken die inderdaad onvoorstelbaar zijn is dat wij zelf het verschil niet weten tussen onze resultaat- en inspanningsverplichting, dat wij er in geslaagd zijn om kop op onze verplichtingen te zetten, zonder dat aan de VV te melden, dat is gewoon impliciet gebeurd en misschien heeft dat ook iets te maken met het feit dat Delftse Hout belangrijk is in het verkiezingsprogramma van Water Natuurlijk. Wat ik stuitend vind is dat het kostenbewustzijn aan alle kanten te wensen overlaat, dat er niet wordt meebetaald door andere overheden, dat wij het zelfs niet proberen en ja, de VVD zei daarnet, het is veel geld, daar zijn ze normaal ook wel een stukje kritischer op. En verder merk ik van: ja, er wordt aan alle kanten omheen gedraaid, of omheen gepraat, maar wij hebben 2,6 ha beschikbaar en we hebben vier-komma-zoveel nodig en dan zou je dus kunnen zeggen: nou, dan lijkt het erop dat het niet gaat werken. Op de één of andere manier komt het op mij best wel een beetje naïef over en dat vind ik heel jammer. Ik zal tegen het voorstel stemmen en voor de motie. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Boekestijn heeft verder geen opmerkingen, wil ik graag Hoogheemraad Ter Woorst de gelegenheid geven om in te gaan op de opmerkingen in tweede termijn.

Mevrouw Ter Woorst: Alleen de opmerkingen. Niet de motie? Oké. De tweede termijn, dus ik zie steun ook van de Partij voor de Dieren, maar ook van anderen voor de toezeggingen richting Bedrijfs gebouwd voor de evaluatie, dus nou ja, daarvoor dank, ik denk ook namens Bedrijfs gebouwd en even chronologisch, even kijken, mevrouw De Zoete die zegt: het ontbreekt aan medefinanciers. Nou, Delft is wel een belangrijke medefinancier en als je kijkt in de vertrouwelijke bijlage dan heeft u gezien dat u op de lange termijn dat ze meer betalen dan wij. En zekerheid, heb ik gezegd, de voorgaande plassen die wij geïnvesteerd hebben, hebben wel degelijk rendement opgeleverd, zelfs de Dobbeplass is dus blauwalgenvrij gebleven de afgelopen jaren, dus dat is best wel bijzonder met de warme zomers die wij gekend hebben. En te weinig onderbouwing, nou als ik kijk, meestal schrijven wij alleen een stukje toelichting, maar nu hebben wij zelfs nog een hele bijlage bijgevoegd en ook nog een excursie georganiseerd en een informatief VV, dus wij hebben echt gemeend daar mee tegemoet te komen aan voldoende onderbouwing. Even kijken, de heer Van Kretschmar die vraagt om die twee zaken over te nemen. Ik denk die vier maanden, dat ze dat is inderdaad voor de verkiezingen, dus ik denk die toezegging, als wij die SMART kunnen maken, want daar houden wij allebei van, en daar vier maanden aan kunnen koppelen, dan is dat...

Mevrouw Ter Woorst: Ja, maar ik moet ook even denken aan de organisatie en er moeten ook nog dingen uitgevoerd worden, dus de toezegging, de laatste VV denk ik, want dat is denk ik belangrijk, ja, ik zie u knikken, dus de laatste VV van deze coalitieperiode, ligt daar dus een evaluatie. En dan denk ik ook dat het praktisch is om daarbij ook mee te nemen hoe andere waterschappen in Zuid-Holland daarmee omgaan. Dus als het...

Mevrouw Dijkshoorn: Interruptie, mag ik wat vragen? U zegt: een evaluatie, maar u heeft het over het eerste punt en daar vragen wij toch wat anders dan een evaluatie, wel iets meer dan evaluatie, dus?

Mevrouw Ter Woorst: Ja, maar het één leidt tot het ander, denk ik, tenminste ik vaar even op de heer Van Kretschmar.

De heer Van Kretschmar: Ja, de evaluatie is natuurlijk het startpunt en uit de evaluatie volgt een kader hoe wij daar in het vervolg mee omgaan, dat is wat wij bedoelen.

Mevrouw Ter Woorst: Dat kan een mooie opmaat zijn richting het nieuwe coalitieakkoord.

De heer P. van den Berg: Nou, het college neemt dus de eerste twee punten van de motie over?

Mevrouw Ter Woorst: Ik heb de tijdstermijn overgenomen, maar ik weet niet of het ons lukt om dan mee ook meteen al een afwegingskader te hebben, ik wil dat best toezeggen, maar ik weet niet of dat lukt qua tijd, dus als het kan, wil ik dat best toezeggen. Maar ik vind qua besluitvorming, moet dit iets zijn voor de komende bestuursperiode.

De heer Van Kretschmar: Ja, kijk, misschien even toch ter verduidelijking, die termijn is natuurlijk niet voor niets bedacht, kijk, waar wij voor willen maken is dat wij zo meteen met een nieuw bestuur zitten en mogelijk in de zelfde val trappen, dus het is het is natuurlijk verreweg het praktisch te om te evalueren en ook meteen het kader op te stellen, dat binnen dit bestuur af te kaarten, want dan ligt het gewoon vast en anders krijgen wij misschien zometeen weer een discussie en ja, ik hoop daar dan niet meer onderdeel van te zijn, want mij is één keer wel genoeg.

De voorzitter: Mijnheer Van Kretschmar.

Mevrouw Ter Woorst: Wij collega's, als jullie het daarmee eens willen wij dat best

De voorzitter: Ja, dus ik probeer het samen te vatten, volgens mij weten wij allemaal dat dit zeg maar een hele complexe casus geweest is met heel veel leerpunten, ja, wat dat betreft denk ik dat het inderdaad goed is dat wij kritisch kijken naar hoe is dit proces doorlopen, welke leerpunten halen wij daaruit, zodat mocht er in de toekomst een soortgelijke casus komen, wij betere handvatten hebben om, hoe zal ik het maar zeggen, het zonder alle iteraties, die nu hebben plaatsgevonden tot een evenwichtige afweging te komen. Dat betekent eigenlijk, dat je dus eigenlijk zegt: er zijn een aantal punten voor ons beleid inzake deze problematiek, die we eigenlijk willen herijken om daarmee voor de toekomst, zeg maar, effectiever dit soort vragen te kunnen beantwoorden. Dus dat zou, ik kijk ook even...

Mevrouw Ter Woorst: Even samenvatten, dus de evaluatie is een, wat moet leiden tot een voorstel voor de afwegingskader en dat streven wij na de laatste VV. Dat zijn dan de drie elementen, ja ik zie uw buurman ook knikken, oké.

De heer Van Kretschmar: Als u daar hulp bij nodig heeft, dan weet u, dan kunt u altijd op mij rekenen.

Mevrouw Ter Woorst: Dan kan ik u vinden, ja. Waarvoor dank. Even kijken, dan ga ik verder met, even kijken, de heer Middendorp over de circulatie. Ja, dus het voorstel wat nu ligt, zeg maar, dat is bedoeld om de circulatie te bevorderen en over dat pompje, zeg maar, dat klinkt wel charmant, dus dat bevordert het nog meer maar ik heb verschillende mensen hier horen zeggen wel kosteneffectief, wij moeten op de centen letten. Zo'n pompje kost ook weer geld, je praat wel over om een nabij 10.000 euro, dus als het niet nodig is, zou ik zeggen: we doen het niet, mocht het daarna toch nodig zijn, kunnen wij het altijd nog doen, maar ik vaar even op het experts en ik zie de experts ook knikken op de tribune, dan is het op dit moment heeft het geen toegevoegde waarde en dan vind ik het, ik moet inderdaad op de centen letten, dan vind ik, dan moeten wij het niet doen. Waarop de, mocht het nodig zijn, ik denk het op dit moment niet, dan zouden wij dat alsnog kunnen doen en ik heb verschillende mensen gehoord over drijvend eiland met substraat eraan en over dikke touwen, had ik ook al een toezegging gedaan in de commissie. Ik weet uit mijn hoofd niet hoe dat ding nou exact eruit ziet, maar er zitten onderwaterstructuren bij, ik zie geknik op de tribune, of dat nou een dik touw is of takken, dat moet u mij even schuldig blijven, maar er zitten structuren aan, waar zeker, denk ik, mosselen op zullen gaan groeien.

Mevrouw Van der Burg: Voorzitter, bij interruptie. Ik hoor nu allerlei beloften voorbijkomen, betekent dat dat het voorstel straks nog duurder wordt?

Mevrouw Ter Woorst: Nee, dat ben ik met u eens, dat is juist niet mijn bedoeling, mijn bedoeling is dat het voorstel niet duurder wordt, dus het pompje, dat raad ik om die reden af of twee redenen: één omdat het extra geld kost en twee, omdat er nu geen noodzaak toe is. Dus ik ben het met u eens. En het drijvend eiland, dat heeft inderdaad, dat moest ik nog even zeggen, de innovatieprijs destijds gewonnen op de Pira, dus dat eiland ligt al een tijd te wachten om geplaatst te worden, ja, niet echt natuurlijk, maar wel qua planvorming en de heer Ranner, die zegt: blijf zoeken naar financiering van andere partners, dus daar ben ik het ook mee eens, dus er loopt nog een traject met de gemeente Den Haag, maar heb ik in de commissie gezegd: daar kan ik niks van beloven en wij doen nog een aanvraag bij het ondernemersfonds dat met name gericht is op awareness en ik ben het dus ook niet eens met mevrouw Hilders, die onder andere zegt dat andere overheden niet mee betalen, want u ziet in de vertrouwelijke bijlage, dat een andere overheid, de gemeente Delft, flink meebetaalt.

De voorzitter: De heer Ranner.

De heer Ranner: Bij interruptie, ik raad u ook aan om met die andere gemeentes, die daarstraks noemde, waarvan ook heel veel inwoners naar de plas komen, om die ook aan te spreken.

Mevrouw Ter Woorst: Heb ik toegezegd in de commissie, daar heb ik met de wethouder over gesproken. Hij wil graag naar de metropoolregio en ik heb hem daar steun bij toegezegd om voor medefinanciering te vragen van andere overheden, onder andere voor de Delftse Hout. Maar garantie tot aan de deur, maar die heb ik toegezegd.

De heer Middendorp: Voorzitter, bij interruptie. Ik heb de Hoogheemraad vier vragen gesteld en ik heb twee antwoorden ontvangen. Wilt u haar misschien manen om ook die andere vragen te beantwoorden?

De voorzitter: Ik geef Hoogheemraad Ter Woorst de gelegenheid om haar betoog voort te zetten.

Mevrouw Ter Woorst: U heeft ook nog gevraagd naar andere mogelijkheden, maar die waren eerlijk gezegd in de commissie ook al een bod geweest, maar dit is niet over één nacht ijs gegaan, dus u weet, zeg maar, wij hadden eerst bedacht om te gaan afzanden met de experts, nou, daar was u ook geen voorstander van en bij nader inzien, omdat die ecologie zich al een beetje ontwikkelde was dat ook, werd dat ook niet aangeraden, dus er zijn verschillende mogelijkheden onderzocht, die hebben wij ook met u, zeg maar, doorgenomen, toen wij daar langs wandelden, ook in de informatieve VV aan de orde geweest, daarvoor in de verschillende commissies en dit is uiteindelijk wat op dit moment het meest robuuste pakket aan maatregelen voor de toekomst biedt.

De voorzitter: En ik zie u mompelen: de kreeften, maar volgens mij hebben wij zeer uitvoerig in de vorige VV over de kreeftenproblematiek gesproken...

Mevrouw Ter Woorst: Dat wil ik even zeggen.

De voorzitter: En heeft u ...

De heer Middendorp: Ja, maar ik heb u gevraagd hoe u de kreeften en de ganzen, met name de ganzen gaat managen in natuurvriendelijke oevers?

De voorzitter: Ja, maar voor de kreeften hebben wij dus een toezegging gedaan de vorige VV en volgens mij is over de ganzen, is al door de hoogheemraad in eerdere stadium een antwoord gegeven, dus ik denk dat daarmee ook alle vragen, die u gesteld heeft, aan de orde zijn gekomen.

De heer Middendorp: Als u dat weet, kunt u dan ook het antwoord nog een keer herhalen, dijkgraaf, want ik heb het niet gehoord. Wat gaat u doen aan de ganzen die op de natuurvriendelijke oevers afkomen? Toch niet zo'n moeilijke vraag? U heeft daar toch vast over nagedacht?

Mevrouw Ter Woorst: Dat is inderdaad geen moeilijke vraag, wat het antwoord zit ook in het voorstel, dus wij investeren in de aanleg, maar daarnaast is het niet zo, wij leggen het aan en daarna is het klaar. Daarna zit er nog, dat heet ontwikkelingsbeheer, dus dat ontwikkelingsbeheer houdt in, zeg maar, dat is ons leermoment vanuit de oevers die wij hebben aangelegd, dus het heeft geen zin om de aannemer iets aan te leggen en dan te zeggen: bedankt. Je moet zorgen voor ontwikkelingsbeheer, dat houdt in dat planten die niet aanslaan, kan natuurlijk altijd, dat je die weer herplant, je moet maatregelen nemen om die ganzenvraat tegen te komen en die ervaring komt dus uit de aanleg van de andere natuurvriendelijke oevers.

Mevrouw Van der Burg: Mag ik, bij interruptie, mag ik daar wat over vragen? Want bij de plas, Wilhelminaplas, is daar ook een hele creatieve en innovatieve gedachte bij geweest? Er is, heb ik begrepen, maar als het anders is, dan hoor ik het graag van u, dat er een eindje verderop een groen weilte ingericht is, waar de ganzen mogen verpozen om dan weg te blijven uit het water, maar ja, ganzen, dat zijn echt vraatzuchtige dieren, hebben dat groene weilte zo weer leeg gevreten en dan komen ze toch weer

graag terug in het water, waar heerlijke natuurvriendelijke oevers liggen, dus ik zou u ook wel willen vragen: welke maatregelen heeft u nu in gedachte om die ganzen weg te krijgen?

Mevrouw Ter Woorst: Nou, dat laat ik graag over aan de aannemer en de experts, maar wij hebben dus uit het de aanleg van de andere natuurvriendelijke oevers van het KRW, zeg maar, verschillende ervaringen voor opgedaan en die willen wij graag toepassen. Maar ik heb op dit moment geen concrete antwoord, ik weet wel dat in het verleden wel lijntjes zijn gespannen en dergelijke en die, van dat weitje bij Rijswijk, dat is iets van de gemeente Rijswijk, er is een evaluatie, die heeft daarvan plaatsgevonden en ik ben met u heel benieuwd, wat daar de resultaten van zijn.

Mevrouw Van der Burg: U bedoelt nog een groen weitje ernaast?

Mevrouw Ter Woorst: Nou, dat, ik zeg het even cryptisch, ik ben heel benieuwd naar de resultaten.

De voorzitter: De heer Van Adrichem.

De heer Van Adrichem: Ik zou graag nog even willen reageren op mevrouw Hilders. Het klopt, de VVD is zuinig van aard, maar als je in dat gebied kijkt wat de Delftse Hout met zo'n 60.000 bezoekers elk jaar presteert, wat een economische kracht daar ook in dat gebied tot stand komt, mede door al die mensen die daar dus recreëren, dan denk ik dat, nou, dat wij hier geen verkeerde investering doen.

De voorzitter: Dank u wel, dan wil ik eigenlijk nu de beraadslaging tweede termijn sluiten. Ik denk voor de duidelijkheid, voordat wij de motie in stemming brengen, is het misschien goed, dat je die nog een keer herhaald, wat dan de toezegging is, in het kader van de eerste twee punten, die het college op zich neemt, zodat wij daar helderheid over hebben, dan kunnen wij vervolgens de motie in stemming brengen en uiteindelijk doorgaan naar het besluit.

Mevrouw Ter Woorst: Samengevat, wat ik net ook zei, er zijn drie elementen die ik toezeg, dat is één ding wat hier niet instaat, de evaluatie van hoe dit proces gelopen is, twee is dat het moet leiden tot een afwegingskader en drie, dat wij dan zullen meenemen hoe andere waterschappen hier mee omgaan.

De heer Van Kretschmar: Het lijkt mij eigenlijk het makkelijkste, want nu weten wij allemaal precies wat we bedoelen, dat wij gewoon de tekst overnemen van die twee punten en dat we daar nog voor zetten dat wij beginnen met een evaluatie, want dan ...

Mevrouw Ter Woorst: Dan die vier maanden hadden wij samen afgesproken, dat wordt de laatste VV?

De heer Van Kretschmar: Ja, als dat de eerste is na vier maanden, ik heb het schema niet helemaal in mijn hoofd.

Mevrouw Ter Woorst: Ja, ik heb even uitgerekend, dan wordt dat, ja.

De voorzitter: Ja, dan is dat zo. Dus dan zetten wij dat erbij en ...

De voorzitter: Kan ik dan voorstellen, dat wij zo duidelijk deze motie in stemming brengen, maar dat wij heel helder dus hebben dat toezegging is: wij zullen het proces wordt doorlopen is evalueren om de leerpunten daar uit te halen en binnen vier maanden een afwegingskader opstellen, wat wij voorleggen aan de VV om er zeker van te zijn dat we in de toekomst, als er een soortgelijke vraagstelling weer opkomt, dat wij het proces op een effectievere manier kunnen doorlopen en we nemen daarin mee het overzicht hoe andere Zuid-Hollandse waterschappen invulling geven aan de blauwalgbestrijding. Dus dat is denk ik de toezegging een ik hecht eraan om het op deze manier te zeggen, omdat ik wil voorkomen dat we anders

weer een hele discussie gaan krijgen over alle overwegingen, die er aan ten grondslag liggen, omdat ik ook gemerkt heb, dat niet alle partijen het wellicht met elke overweging eens zijn, dus daarom is mijn voorstel om gewoon deze toezegging nu aan te nemen en vervolgens dan de motie, die is ingediend, in stemming te brengen. Is er behoefte nog aan stemverklaringen? Voor de motie, de motie, dat heb ik verzuimd te zeggen, die is ondertekend door, moet ik hem even erbij halen, door vanzelfsprekend Ongebouwd, CU/SGP, maar ook door Integer Liberaal en door 50PLUS. Is er behoefte nog aan stemverklaringen? Zo niet, dan...

Mevrouw Van der Burg: Voorzitter, ik zou toch nog wat willen zeggen. De meeste fracties zijn ingegaan op het dictum, met name op de feiten dat je op het zwemwaterlocatie, die zeer goed presteert, goed tot uitstekend en dat de meetwaarden met betrekking tot de blauwalgen goed zijn. Daarbij wil ik dan toch opmerken, gezien de opmerking dat wij het duurste waterschap van Nederland zijn, dat ik de politieke partijen hier om mij heen succes wens met het uitleggen straks in de verkiezingen, dat er zo'n groot bedrag aan deze zwemplas besteed wordt...

De heer Schouffoer: Voorzitter, dit is een derde termijn. Dit is geen stemverklaring.

Mevrouw Van der Burg: Mag ik even, wilt u even mij laten uitspreken? En verder wil ik eraan toevoegen dat ik het niet aan mijn achterban kan uitleggen, 1 miljoen te besteden aan een plas, die het goed tot uitstekend doet.

De voorzitter: Mevrouw Van der Burg, dank u wel. Ik vat het even op als stemverklaring, u heeft de motie ingediend, ik zou nu willen overgaan, ook een stemverklaring? Mevrouw Hilders.

Mevrouw Hilders: Dank u wel, voorzitter. Ik vind het heel betreurenswaardig dat wij te maken hebben met een kostenbewustzijn, dat te wensen overlaat en dat wij zo slecht geïnformeerd zijn over de resultaatsverplichting en inspanningsverplichtingen, die hier in het geding zijn.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Ranner.

De heer Ranner: Voorzitter, Partij van de Arbeid is met vier van de eerste overwegingen het niet eens. Dus wij zijn ook tegen deze motie.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zie geen handen meer voor stemverklaringen, dus dan wil ik graag nu de motie in stemming brengen. Willen degenen die...

Mevrouw Hilders: Mag ik even? Ik wil graag hoofdelijke stemming.

De voorzitter: Dan gaan wij over tot hoofdelijke stemming. De heer Belt. Ik stel nu voor gewoon om toch de motie in stemming te brengen via hoofdelijke stemming, dan is er in ieder geval duidelijkheid en u heeft de toezegging, die is uitvoerig toegelicht, denk ik. Ik heb inmiddels getrokken, het is nummer 18, ik zal nu niet terug doen, dan kijk ik weer even op de lijst. Dan beginnen wij met Mevrouw Van Hijckema Vlieg.

Mevrouw Van Hijckema Vlieg: Tegen.

De voorzitter: Tegen de motie. Gaan wij door naar de heer Ranner.

De heer Ranner: Tegen.

De voorzitter: Mevrouw Koop.

Mevrouw Koop: Tegen.

De voorzitter: De heer Kuijvenhoven.

De heer Kuijvenhoven: Tegen.

De voorzitter: De heer Smits

De heer Smits: Tegen.

De voorzitter: De heer Nanninga.

De heer Nanninga: Tegen.

De voorzitter: De heer Belt.

De heer Belt: Tegen.

De voorzitter: Mevrouw Ter Woorst.

Mevrouw Ter Woorst: Tegen.

De voorzitter: De heer Simon.

De heer Simon: Tegen.

De voorzitter: Mevrouw Hoogerwerf.

Mevrouw Hoogerwerf: Tegen.

De voorzitter: De heer Fekkes.

De heer Fekkes: Voor.

De voorzitter: Mevrouw De Zoete.

Mevrouw De Zoete: Voor.

De voorzitter: De heer Schouffoer.

De heer Schouffoer: Tegen.

De voorzitter: Mevrouw Hilders.

Mevrouw Hilders: Voor de motie.

De voorzitter: De heer Bokestijn.

De heer Bokestijn: Tegen.

De voorzitter: De heer De Nooy.

De heer De Nooy: Tegen.

De voorzitter: De heer Houtzager.

De heer Houtzager: Tegen.

De voorzitter: De heer Van Adrichem.

De heer Van Adrichem: Tegen.

De voorzitter: Mevrouw Jans.

Mevrouw Jans: Tegen.

De voorzitter: De heer Middendorp.

De heer Middendorp: Tegen.

De voorzitter: De heer Van den Berg.

De heer Van den Berg: Tegen.

De voorzitter: De heer Van Heijningen.

De heer Van Heijningen: Tegen.

De voorzitter: De heer Van Kretschmar.

De heer Van Kretschmar: Tegen.

De voorzitter: De heer Van Olphen.

De heer Van Olphen: Tegen.

De voorzitter: Mevrouw Dijkshoorn.

Mevrouw Dijkshoorn: Voor.

De voorzitter: Mevrouw Ammerlaan.

Mevrouw Ammerlaan: Voor.

De voorzitter: Mevrouw Van der Burg.

Mevrouw Van der Burg: Voor.

De voorzitter: Dan zijn wij rond. Dan kijken wij even. De motie is verworpen, 21 stemmen tegen, zes stemmen voor. Zou ik nu graag over willen gaan naar het voorstel. Wat u in de stukken gevonden heeft, het gaat nu om het besluit het investeringsplan voor een structurele aanpak van blauwalg in de plas Delftse Hout met de geraamde kosten ter grootte van 814.000 euro, conform de bij dit besluit behorende bijlagen 1 tot en met 3 vast te stellen en het ontwerp en uitvoeringskrediet voor maatregelen tegen blauwalg in de Delftse Hout ter grootte van 740.000 euro beschikbaar te stellen. Ik zou graag dit voorstel in stemming willen brengen. De heer Schouffoer.

De heer Schouffoer: Met een stemverklaring, voorzitter. Ik denk dat ik uitstekend kan uitleggen aan al die mensen, die overwegen om te gaan stemmen voor het waterschap, dat dit een heel goed voorstel en een heel goed besluit van onze Verenigde Vergadering is.

De voorzitter: Dank u wel.

Mevrouw ...: Mijnheer Schouffoer, u bent van de geborgde zetels.

De heer Schouffoer: Daarom mijn stemverklaring is, dat ik aan alle mensen, die overwegen om te gaan stemmen op het waterschapbestuur, heel goed kan uitleggen, waarom dit bestuur zo'n besluit heeft genomen.

De voorzitter: Dank u wel voor uw stemverklaring, zijn er andere leden die een stemverklaring willen afgeven? Ja, de heer Fekkes.

De heer Fekkes: Voorzitter, ik vind het toch nog teveel onzekerheden in het voorstel zitten en gelet daarop en het prijskaartje wat er aan hangt, stemt 50PLUS tegen.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Hilders.

Mevrouw Hilders: Dank u wel, voorzitter. Gezien inderdaad de aanzienlijke kosten en weinig zicht op de effectiviteit van de maatregelen, stemt mijn fractie tegen het voorstel.

De voorzitter: Dank u wel, ik kijk nog een keer rond in de zaal, ik zie geen andere handen voor stemverklaringen, dan wil ik nu graag...

Mevrouw Van der Burg: Ik sluit mij aan, ik heb zojuist al een stemverklaring gegeven, ik wil omdat ik in het rijtje zit het ook nog een keertje doen, gezien goed presterende plas met meetwaarden van blauwalg, die ook de goede kant opgaan en zelfs uitstekend zijn, zou ik en gezien de hoge kosten die het met zich meebrengt, die wij als waterschap niet allemaal op ons hoeven te nemen, misschien maar een heel klein deel zelfs, ben ik tegen dit voorstel.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk dan een laatste keer, de heer Ranner.

De heer Ranner: Vanwege al die principiële tegenstemmers, omdat men de kosten te hoog vindt, zijn wij voor, omdat wij vinden dat per saldo de kosten niet hoger zijn, dan die anders zouden zijn geweest. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Ranner. Dan zie ik geen handen meer de lucht in gaan voor stemverklaringen, dan wil ik nu graag het voorstel in stemming brengen. Ik stel voor dat de leden van de Verenigde Vergadering die voor het voorstel zijn, nu hun hand opsteken. Ik moet even de gelegenheid hebben om te tellen, dus 21 voor, dan wil ik nu vragen de leden van de Verenigde Vergadering die tegen dit voorstel zijn. Dat zijn er, nee maar voor de duidelijkheid, dus ik stel vast dat 21 leden voor het voorstel zijn en dat zes leden tegen het voorstel zijn. Het voorstel is daarmee aangenomen. Dank u wel.

S. Sluiting

De voorzitter: En dat betekent dat wij aan het einde zijn van bespreekstuk investeringsplan en dat ik de vergadering om vijf voor half elf wil sluiten. Dank u wel nogmaals voor uw aanwezigheid.

TRANSCRIPT VAN DE VERENIGDE VERGADERING VAN HET HOOGHEEMRAADSCHAP DELFLAND
d.d. 20 september 2018

0. Opening

De voorzitter: Mag ik iedereen verzoeken om plaats te nemen? Wat zeg je? Moet ik dit formeel ook meteen, nee, hè?. Goedemorgen. Ik wil iedereen van harte welkom heten op deze vergadering van de Verenigde Vergadering en ik wil in het bijzonder welkom heten, moet ik het even... de heer Van Boxmeer en mevrouw De Ridder, die nu nog zitting hebben op de publieke tribune, maar die later op de agenda staan om toegelaten te worden als plaatsvervanger van deze Verenigde Vergadering. Welkom. Ik wil verder u nu al melden dat de heer Belt, mevrouw Koop en mevrouw Eekhout afwezig zijn en dan is hiermee de vergadering geopend.

1. Vaststellen agenda

De voorzitter: wil ik direct doorgaan naar agendapunt 1 het vaststellen van de agenda. Zijn er opmerkingen over de agenda? De heer Hombergen.

De heer Hombergen: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Inzake de agenda: ik wil straks een korte mededeling doen, dus ik hoop dat u daar even rekening mee houdt bij punt 3 en verder heb ik wat verwarring over het agendapunt rondom de Delftse Hout. Dat is geagendeerd. In de agendacommissie hebben we ook besproken dat dat door zou gaan en hier ter tafel zou komen en er is ons laatst een bericht ontvangen dat het dagelijks bestuur toch heeft besloten om het aan te houden. Ik vind dat een opmerkelijke procesgang, want we hebben gewoon in de agendacommissie met zijn allen daarover gesproken en ik ben reuze benieuwd naar de toelichting daarover waarom deze opmerkelijke stap is gedaan en ik hoop dat dit een uitzondering blijft.

De voorzitter: Ik neem nota van uw wens om een mededeling te doen en wij hebben inderdaad gisteren besloten om het agendapunt over de Delftse Hout even aan te houden tot de volgende Verenigde Vergadering en de reden is dat mij gebleken is dat er toch een aantal VV-leden van mening waren dat zij meer informatie nodig hadden om tot goede besluitvorming over te gaan en mijn Ik heb daarop gedacht van: ja, we kunnen bij wijze van spreken dan heel strikt ons houden aan het, het staat nou eenmaal op de agenda ter besluitvorming, maar het gaat mij ook om de kwaliteit van de besluitvorming en als er dus leden zijn die zeggen, en daar kunnen we, daar moeten ook nog best verder evalueren: hoe heeft dit proces nou precies, hoe heeft dat proces nou precies plaatsgevonden? Maar ik moet gewoon constateren dat een aantal leden vonden dat ze extra informatie nodig hebben en dan kunnen we het wel bij wijze van spreken er doorheen pushen, maar volgens mij zit dat eerder ook kwaad bloed. Dat gaat niet goed voor de verhoudingen en zoals u weet, ik probeer toch liever tot besluitvorming te komen op basis van consensus en ik ben het met u eens: dit is niet iets wat ik graag herhaald zou willen zien. Dat is ook de reden dat we toch ook nog wel even het proces willen evalueren van: hoe is het nou gekomen dat we zo laat in de dag moeten constateren dat er toch nog echt vragen zijn die in de perceptie van enkele leden onvoldoende beantwoord zijn geweest?

De heer Hombergen: Mijnheer de voorzitter, nou, dank voor deze uitleg en nou, akkoord dan dat we dat deze keer zo doen. Ik denk dat het goed is om de kwaliteit van de besluitvorming hoog te houden. Ik vond het ook opmerkelijk, omdat toen we de stukken kregen en bij de presentatie een informatieve VV heel duidelijk werd aangegeven dat dit onderwerp haast had om voor volgend jaar gereed te zijn en ik hoop dat we nog steeds

voor het volgende seizoen, volgende zomer gereed kunnen zijn, zodat we onze burgers goed kunnen bedienen in het Delftse Hout. Ik dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Zijn er, als er verder geen opmerkingen zijn over de agenda, dan is die hiermee vastgesteld.

2. De lijst van besluiten en toezeggingen V.V. 5 juli 2018 (bijlage audiotranscript)

De voorzitter: Dan wil ik overgaan tot, even kijken, naar de lijst van besluiten en toezeggingen. Pak even, sorry, er weer bij... Ik wil één opmerking hierbij maken dat het audiotranscript van de Verenigde Vergadering van 31 mei dat het niet kan worden geleverd, maar wat wel gedaan zal worden is dat de uitgeschreven speech van de heer Fekkes en de oud-dijkgraaf Van Haersma Buma dat die zullen worden gepubliceerd. Zijn er opmerkingen nog over de lijst van besluiten en toezeggingen? Ik kijk rond. Ik zie geen opmerkingen. Dan Zijn er opmerkingen over het audiotranscript? Ook dat niet.

3. Mededelingen

De voorzitter: Dan wil ik nu doorgaan naar agendapunt 3. Ik wilde eerst twee mededelingen zelf doen en dan geef ik daarna graag het woord aan de heer Hombergen. Ik wil graag de VV-leden eraan herinneren dat op 24 september een bijeenkomst plaatsvindt in het Provinciehuis waar alle leden van algemene besturen van Zuid-Hollandse Waterschappen voor zijn uitgenodigd en die bijeenkomst die gaat over de verstedelijkingsopgave in Zuid-Holland en vindt plaats tussen vier en zes uur 's middags op 24 september en u bent allen van harte uitgenodigd om daarbij aanwezig te zijn. De tweede mededeling die ik wilde doen dat is, ik heb al gememoreerd dat mevrouw Eekhout afwezig is. Helaas moet ik zeggen dat mevrouw Eekhout ziek is en helaas is het ook nog niet duidelijk wanneer zij haar activiteiten als VV-lid weer kan oppakken. Wij dachten dat het in ieder geval wel aardig is om een kaart rond te laten gaan. Dat hebben we nou net in het dagelijks bestuur gedaan om haar beterschap te wensen. Dus ik weet niet waar de kaart op dit moment is, maar die gaat volgens mij rond. Dus ik hoop dat u die wilt ondertekenen. Dat waren de mededelingen van mijn kant. Dan wil ik nu graag het woord geven aan de heer Hombergen.

De heer Hombergen: Mijnheer de voorzitter, bij de vorige VV hebben we ook uitgebreid gesproken over de ontgrondingen en de kust'...' bij Scheveningen en daar heb ik een mededeling over. Het doet ons deugd dat de Hoogheemraad Houtzager bereid is om de belanghebbenden bij een eventuele aanleg van de tunnel in de zeewering bij de Noordboulevard van Scheveningen bij te praten. De bijeenkomst wordt nu georganiseerd in de tweede helft van oktober. Dat is een mooie kans om het beleid van Delfland te presenteren en om de rolverdeling tussen gemeente en waterschap goed uit te leggen. We hopen dat dit de ongerustheid bij de bewoners kan wegnemen, maar ook dat er aan verwachtingenmanagement kan worden gedaan omtrent de impact van dergelijke bouwinitiatieven. Naar recente berichten over de te verwachten zeespiegel, ook nog gisteren door de Deltacommissaris, is dit geen overbodige activiteit, niet van de gemeente en ook niet van Delfland. Daarom zijn wij blij te horen dat Delfland zich minder afwachtend gaat opstellen en eerder in het proces bij de gemeente aan tafel wil gaan zitten omtrent de lokale projectontwikkeling. We nemen aan dat er in de commissie SWW nog erop wordt teruggekomen over deze bijeenkomst, nadat die heeft plaatsgevonden, want de volgende casus dient zich al aan: het project van de Vuurtorenweg. Ik dank u.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Hombergen.

4. Insprekers

De voorzitter: Dan gaan we nu door naar agendapunt 4 en ik heb begrepen, dat is aangekondigd, dat wij dit keer op deze VV twee insprekers hebben, de heer Kerrebijn en de heer Van der Plas. En die zijn er... Zijn die aanwezig? Dan ... Ja, ik kijk ook even naar. We kunnen twee dingen doen. We kunnen het even aanhouden totdat ze hier aanwezig zijn, dat we er later op terugkomen en dat lijkt me de beste, want ik weet ook dat er een motie is, maar ik denk dat het beter is dat we eerst de insprekers horen, voordat de motie wordt ingediend.

5. Vragenronde

De voorzitter: Dan wil ik doorgaan naar het vragenronde. Volgens mij zijn er geen vragen ingediend.

6. Stukken ter kennisname

6a. Conceptnotulen commissies Bestuur, Organisatie en Bedrijfsvoering, Stedelijk Water en Watersysteem en Gezond, Schoon en Gezuiverd Water d.d. 4 september 2018, incl verzamelformulier.

De voorzitter: Dan wil ik doorgaan naar agendapunt 6a. Over de conceptnotulen van de diverse commissies. Mij zijn geen opmerkingen bekend, noch tekstueel noch politiek van aard. Dus ik ga er eigenlijk vanuit dat deze notulen in de komende vergadering in de commissies kunnen worden vastgesteld. U heeft gezien dat er documenten ook in ibap staan die betrekking hebben op de burap en de kap en ik stel voor dat, voor zover daar behoefte aan is om terug te komen op deze documenten, dat we dat doen als we deze agendapunten bespreken. Dus daarmee, ik kijk even rond, er zijn geen opmerkingen.

B. Besprekingsstukken

B.01 Besluit tot toelating plaatsvervangend commissieleden

De voorzitter: Dan stel ik voor dat we overgaan naar het eerste agendapunt onder de besprekingsstukken en dat is het besluit tot toelating van de plaatsvervangende leden. Moet ik even mijn papieren pakken. Ik wil heel graag de heer Van Boxmeer en mevrouw De Ridder vragen om naar voren te komen. Ik ben heel blij dat de vorige VV is ... zijn deze leden benoemd. Maar zoals gebruikelijk gaat de geloofsbriefcommissie daarna de geloofsbriefen onderzoeken. Dat is gebeurd en er zijn geen belemmeringen geconstateerd om tot toelating over te gaan. Dat betekent dat het mij een groot plezier is om de eed af te nemen. Zal ik even zelf naar '...'. Mevrouw De Ridder, ik wil u graag de eed afnemen. Ik ga de eed voorlezen en dan zult u de laatste, vind ik het plezierig als u de laatste zin, maar daar zal ik u erop wijzen, herhaalt. De belofte. Wil iedereen graag staan voor deze plechtige belofteaflegging? Ik verklaar dat ik, om tot plaatsvervangend lid van een commissie te worden benoemd, rechtstreeks noch middellijk onder welke naam of welk voorwendsel ook aan iemand enige gift of gunst heb gedaan of beloofd. Ik verklaar en beloof dat ik om iets als plaatsvervangend lid van een commissie te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk van iemand enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als plaatsvervangend lid van een commissie naar eer en geweten zal vervullen. Dan vraag ik u de volgende zin te herhalen: dat verklaar en beloof ik.

Mevrouw De Ridder: Dat verklaar en beloof ik.

De voorzitter: Dank u wel. (applaus) Dan wil ik nu de heer Van Boxmeer naar voren roepen en ook bij u de belofte afnemen. Ik verklaar dat ik, om tot plaatsvervangend lid van een commissie te worden benoemd, rechtstreeks noch middellijk onder welke naam of welk voorwendsel ook aan iemand enige gift of gunst heb gedaan of beloofd. Ik verklaar en beloof dat ik om iets als plaatsvervangend lid van een commissie te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk van iemand enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als plaatsvervangend lid van een commissie naar eer en geweten zal vervullen. Herhaalt u mij graag: dat verklaar en beloof ik.

De heer Van Boxmeer: Dat verklaar en beloof ik.

De voorzitter: Dank u wel. Gefeliciteerd. Dan wil ik u beiden nogmaals feliciteren en nu welkom heten '...'.
Felicitaties: (00:14:49-00:25)

De voorzitter: De sprekers zijn er nog niet, hè?

B.02 De bestuursrapportage

De voorzitter: Dan wil ik nu doorgaan naar het volgende agendapunt en dat is de bestuursrapportage 2018. Ik wil graag de hoogheemraad Smits de gelegenheid geven om een paar inleidende opmerkingen te maken, voordat ik de gelegenheid geeft aan de Verenigde Vergadering om een opmerking te maken. Gaat uw gang.

De heer Smits: Dank u wel, voorzitter. De bestuursrapportage van dit jaar is inmiddels in alle commissies uitvoerig besproken. Het staat nu op de agenda van deze Verenigde Vergadering. Er was bij een enkeling verwarring ontstaan bij het tweede besluit waar staat: de begroting 2018 bij te stellen voor de exploitatieresultaat 2018 op basis van de Kadernota 2019 van 3,2 miljoen enzovoorts. Daaruit zou je kunnen afleiden dat het exploitatieresultaat van 2017 zou moeten worden bijgesteld. Dat is feitelijk niet juist, heb ik mij inmiddels ambtelijk laten voorlichten. Wat hier staat in het tweede besluit is feitelijk juist, maar die 3,2 miljoen die vloeit voort uit de balansverkortings die wij hebben doorgevoerd en die moet op deze wijze worden verwerkt. Die mededeling wilde ik nog doen aanvullend op uw opmerkingen. Dank u wel.

De voorzitter: Dan ...

De heer Fekkes: Voorzitter, mag ik even reageren? Wordt nou onderdeel 2, wordt daar wordt in veranderd? Want wilde ik een amendement '...'.
De voorzitter: Nee, het blijft exact zoals het er nu staat.

De heer Fekkes: Blijft exact

De voorzitter: Ja, ja.

De heer Fekkes: Dan blijft mijn amendement straks ook exact zo.

De voorzitter: Dan wil ik nu graag de leden van de Verenigde Vergadering in staat stellen om een opmerking te maken over de burapnota. Mag ik beginnen bij de heer Kuijvenhoven?

De heer Kuijvenhoven: Ja, dank, voorzitter. Te beginnen wil ik het college dank zeggen voor deze rapportage en duidelijk is geworden dat er toch in zijn algemeenheid kan worden gesteld dat deze tot tevredenheid stelt. Zowel qua resultaat als qua, laten we zeggen, voldoen van de indicatoren. Het stuk ademt vertrouwen wat mij betreft. De zaken die we hebben afgesproken, destijds ook in de kaderbrief en in de begroting, geven nu met dit resultaat inderdaad aanleiding tot dat vertrouwen. In de BOB hebben we deze bestuursrapportage uitgebreid aan de orde gesteld tot in detail aan toe in sommige zaken. Dat hoef ik hier niet herhalen en ik volsta dus met hetgeen ik meldde met de complimenten van het CDA. Dank u wel.... Ik weet niet of ik geacht word de tijd vol te praten, maar ... Nee, maar ...

De heer Fekkes: Ik neem het stokje over, voorzitter. Ja, ook ik heb waardering voor de inzichtelijke rapportage. We zien wederom een geraamd overschot. Ik schrijf de visie van het college om de schulden af te bouwen, zoals aangegeven in het coalitieakkoord, bladzijde 21 staat er een mooi grafiekje en dat is consistent, de lijnen daarin. Echter, vindt 50PLUS dat meer in het ontlasten van de belastingplichtige ons zeker in de huidige tijd onwenselijk lijkt en we vinden dat die overschotten ook verrekend moeten worden in het toekomstige tarief. Derhalve heb ik een, met de Partij van de Arbeid, Partij voor de Dieren, Integer liberaal, ChristenUnie-SGP en de Natuurterreinen, een amendement ingediend, want die 3,2 miljoen, zoals aangegeven in het besluit onderdeel 2 niet toe te voegen aan de reserve, niet vrij besteedbaar vermogen, doch dit terug te geven aan de belastingplichtige en bij het amendement heb ik een toelichting uitgebreide toelichting gegeven. Ja, indien het nodig is om het voor te lezen, men kan zelf lezen en u kunt ook heel goed voorlezen heb ik begrepen. Maar goed, de griffier had ik de getekende amendement gegeven, ligt daar. Krijgt u zo.

De heer Fekkes: Nou, eigenlijk daar getekend.

De voorzitter: Oh, hij is daar getekend?

De heer Fekkes: Dus dat was mijn ... Dus het amendement komt er sowieso aan.

De voorzitter: Het amendement komt zodra de griffier weer terug is. Nu graag het woord geven aan de heer Middendorp.

De heer Middendorp: Voorzitter, onze vragen zijn in de commissie afdoende beantwoord en wij stemmen in met dit stuk.

De voorzitter: Ja. Dank u wel. De heer Nanninga.

De heer Nanninga: Voorzitter, dank. Complimenten hebben we al gegeven en we gaan akkoord met het stuk. Het is een uitvloeisel van het coalitieakkoord en daar hechten wij sterke waarde aan. Ik heb het amendement gelezen. Mijn eerste idee was van: je ziet toch zo tegen het eind van een bepaalde periode en de verkiezingen komen eraan dat oppositie en coalitie elkaar steeds meer gaan vinden, want ik zie het als een uitvloeisel van het coalitieakkoord. Dat men eigenlijk het idee ondersteunt om voorzichtig om te gaan met de uitgaven en proberen zoveel mogelijk het tarief op gelijke hoogte te blijven. Dan kan je discussiëren over: ja, moeten we het proberen een paar cent naar beneden te doen? Er komen in de toekomst wellicht nieuwe uitgaven aan. Ik denk aan de kap. Wat betekent dat? We hebben het over het verwijderen van medicijnresten. Zo kan ik er nog wel een paar verzinnen. Dus moet je nu de tarieven proberen iets naar beneden te doen? Ik denk dat het heel erg slecht is, want dat kan betekenen dat je het wellicht volgend jaar weer iets omhoog moet doen en ja, dan sla je toch een beetje een modderfiguur. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Ik wil even de ronde onderbreken, want u merkte dat nou net de griffier even weg was, maar mij valt op dat er een camera binnengekomen is en ik, dat is toch even een punt van orde, het is goed gebruik dat als er geregistreerd wordt dat dat van tevoren wordt aangemeld, zodat er een besluit over kan worden genomen. Ik constateer, dat is in dit geval niet gebeurd, dus mijn verzoek is om geen beeldregistratie ... Tenzij de leden daar alsnog mee akkoord gaan. Maar ik denk ...

Mevrouw Hilders: Ja hoor. Mag ik vragen waarom

De voorzitter: het reglement van orde is volgens mij dat de voorzitter hier dacht ik over besluit.

Mevrouw Hilders: Ik heb er geen enkel bezwaar tegen dat er een camera is, voorzitter.

De voorzitter: Oké.

De heer P. van den Berg: Voorzitter, kunt u ook een toelichting geven wie dat precies is of pers is of iets dergelijks?

De heer Schouffoer: Voorzitter? Dan heb ik een vraag, een verzoek van orde. Ik stel dan voor om de vergadering gewoon eventjes vijf minuten te schorsen, want kunnen we?

De voorzitter: Ja is goed.

De heer Schouffoer: Dan kan het college informeren naar de beweegredenen van de camera en dan kunnen wij ook onderling eens even kijken van ...

De voorzitter: Ik neem dat voorstel over, dus dan schorsen we even de vergadering om even duidelijkheid te krijgen hierover. Dank u wel.

De voorzitter: Ik wil graag de vergadering weer heropenen. Ik wil graag de vergadering weer heropenen... Ik heb begrepen dat WOS hier is met name om zo dadelijk te registreren de insprekers. Ik stel voor om daar gewoon akkoord mee te gaan dat dat geregistreerd wordt en dat we verder overgaan tot de orde van de dag. Ja?

Mevrouw Van der Burg: Voorzitter?

De voorzitter: Ja.

Mevrouw Van der Burg: Is de, die opnames zijn, komen op tv West of wat is, wat gaat u mee doen?

De voorzitter: Op de WOS.

Mevrouw Van der Burg: Op de WOS?

De voorzitter: Ja.

Mevrouw Van der Burg: Oké.

De voorzitter: Oké? Inmiddels heb ik ook het amendement gekregen van de heer Fekkes. Dat is ondertekend door partijen, natuurlijk 50PLUS, PvdA, Partij van de Dieren, Integer Liberaal, ChristenUnie-SGP en Categorie Natuurterrein en ik zal dit amendement nu in ieder geval even voorlezen. De Verenigde Vergadering van het hoogheemraadschap van Delfland in vergadering bijeen op 20 september 2018 overwegende dat één van de speerpunten in het coalitieakkoord iedereen Bewust van Water is terugdringen van de schuldenlast van Delfland. Hiertoe een jaarlijkse verhoging van de belastingtarieven is afgesproken van 1 ½%. Daarnaast bezuinigingen zijn voorgesteld en inmiddels zijn gerealiseerd om mede hierdoor ook nieuw beleid te kunnen maken. Inmiddels blijkt dat er jaarlijks overschotten zijn boven de hiervoor genoemde maatregelen, waardoor het aflossingstraject volgens plan verloopt, hierdoor de belastingplichtige meer belasting betalen dan zij bij de totstandkoming van het coalitieakkoord is beoogd. Uit recente cijfers van het CBS blijkt dat veel huishoudens, ook die van werkenden, in Delfland net boven de armoedegrens van € 23.600 zitten. Genoemd worden onder andere 8.1% huishoudens in het Westland, 8.3 in Delft en 10% in Den Haag, er meer financiële problemen voor huishoudens zijn te verwachten vanwege de prijsstijging van het afgelopen jaar van 2.3% en de voorgenomen btw en energiebelastingverhoging Delfland ook een maatschappelijke verantwoordelijkheid heeft voor haar belastingplichtige en derhalve geen hoge belastingtarieven in rekening dient te brengen dan noodzakelijk is, wijzigt onderdeel 2 als volgt: twee. De begroting bij te stellen voor het exploitatieresultaat 2018 op basis van de kadernota 2019 van 3,2 miljoen en het resultaat van 3,2 miljoen te betrekken bij de berekening van de belastingtarieven 2019 gaat over tot de orde van de dag. Getekend door de eerder genoemde partijen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan stel ik voor dat we nu de ronde afmaken. De heer Nanninga heeft net input gegeven. Dan geef ik nu graag het woord aan de heer Schouffoer.

De heer Schouffoer: Ja, voorzitter, dank u wel. Ik wil mij aansluiten zowel bij de heer Kuijfhoven als de heer Fekkes. Mijn complimenten voor de uitstekende burap en ik kan in hoofdlijnen instemmen met het voorstel, maar u heeft net ook al voorgelezen dat ik het amendement van de heer Fekkes ondersteun en ja, het is heel fijn om te horen dat de heer Nanninga zijn overwinningstroes van de verkiezingen van drie jaar geleden nu een beetje te boven komt. Het collegeprogramma is erop gericht om de lasten van de burger te laten, niet teveel te laten stijgen. We hebben de afgelopen jaren gemerkt dat bij de begrotingen telkens om allerlei verklaarbare en niet-minder verklaarbare redenen er exploitatieoverschotten waren. Dat al die exploitatieoverschotten aan de reserves zijn toegevoegd, dat al die jaren ook dus eigenlijk meer belasting is opgehaald dan nodig was voor de uitvoering van onze taken en dat is ook de reden waarvan ik denk: nou, als het college dan werk wil maken aan lastenverlichting, als we dat met z'n allen willen doen, zowel door het college als de partijen die niet in het college vertegenwoordigd zijn, dan is dat een hele goede manier om daar dit jaar dan maar eens mee te beginnen. Zeker ook gezien de effecten die er op de belastingbetaler af dreigen te komen. Dus dat is ook voor mij de reden om het amendement van de heer Fekkes te ondersteunen en ik hoop ook dat het college dat amendement over kan nemen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Schouffoer. Dan geef ik nu graag het woord aan de heer Hombergen.

De heer Hombergen: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Ook voor ons leken de burap een helder stuk. Toch zijn er wat haakjes waar we eigenlijk behoorlijk over verontrust zijn geraakt en daar kom ik dadelijk op terug. Er is een motie ingediend over het gebruik van de overschotten die wij van harte ondersteunen en willen hem ook mee indienen. We zien niet alleen dat er incidentele overschotten zijn op de begroting, maar dat het eigenlijk structureel begint te worden. Structureel heffen wij dus teveel belasting en we zien dat onze burgers daarmee te zwaar worden belast. Ik heb net het verhaal gehoord van Water Natuurlijk. Die zegt: nou, er komt

heel wat op ons af. Laten we dat geld goed aanwenden, maar ik denk dat daar toch meer beleidsmatige onderbouwing voor is om dat geld inderdaad op die manier vast te houden. We zien dat een deel van onze belastingen worden geheven op basis van de WOZ-waarde en we zien dat die WOZ-waarde in ons gebied meer stijgt dan gedacht. Het kabinet gaat er al zelfs van uit van de komende begroting dat de WOZ-waarde dus tussen de 7,5 en 9,5% gaan stijgen en waarschijnlijk in ons gebied nog meer en ik hoop ook dat het college, ook voor volgend jaar, tot een realistische raming van de WOZ-stijging zal komen, omdat we anders weer opnieuw een overschot gaan programmeren en de kleine cijfertjes of de kleine lettertjes van de begroting. Wij steunen dus de motie van 50PLUS, of onze eigen motie ook van harte. Verder viel ons op in voornamelijk de bespreking van de burap en de verschillende commissies dat er wat haakjes zijn waar wij ons zorgen over maken. Eén haakje is het energieverbruik van de waterzuivering. Het energieverbruik van de waterzuivering bij de Grote Lucht die zou verontrustend hoog zijn, met name door de introductie van de nieuwe stap. De nieuwe zuiveringsstap van de waterzuivering van de waterharmonica en daar zijn we verontrust over, omdat het college zelfs als doelstelling had om Delfland circulair te maken en al het water te zuiveren en op ons oppervlaktewater, eigen oppervlaktewater terug te zuiveren, te brengen. We hebben daar meteen bezwaar tegen aangetekend, omdat we dat is ideologisch vonden en waarschijnlijk een heel hoog energiegebruik met zich mee zou brengen. Het werd weggewimpeld, maar nu wordt het voor de eerste keer erkend. Dus eigenlijk wil ik de toezegging voor de volgende vergadering dat de consequenties qua energiegebruik gewoon helder in beeld worden. Kennelijk heeft de hoogheemraad daar al een helder beeld over, want hij heeft al benoemd bij de commissievergadering. Een ander punt waar wij van schrokken was dat de dijkversterking toch niet helemaal op tempo loopt, omdat er capaciteitsproblemen zijn. Er zijn kennelijk capaciteitsproblemen ofwel doordat mensen bij Delfland zijn weggegaan ofwel doordat onze formatie niet voldoende gevuld is en er gewoon meer mensen nodig zijn en ook daar maken wij ons zorgen over, omdat we wellicht qua bezuinigingen wat doorgesloten zijn en we gewoon meer mensen, meer goede mensen nodig hebben om die dijkversterking werkelijk te maken. Dit zijn punten die heel bedekt in de burap staan, maar die bij de commissievergaderingen wel degelijk aan de orde komen en ik zal er toch wel wat verder bij stil willen staan, omdat dat gewoon problemen zijn naar onze toekomst. Al met al zien wij dat we eigenlijk naar de toekomst zo hele grote uitdagingen zijn: klimaatverandering, zeespiegelrijzing tot twee jaar en dat Delfland zich daar nauwelijks op prepareert. Echt om daar een goede analyse van te maken wat dat allemaal betekent. Het beeld van de sluimerende stagnatie komt bij mij dan toch weer sterker naar boven. Ik dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Hombergen. Dan geef ik nu graag het woord aan mevrouw Hilders.

Mevrouw Hilders: Dank u wel, voorzitter. Ja, voor de zoveelste keer hebben wij in deze bestuursperiode een exploitatie op een overschot en dat is, ja, er is al vaak iets van gezegd. Dat betekent dat wij te veel belasting hebben geheven en dat wij onze burgers dus te zwaar belasten. Wel is het zo dat vroeger het verschil tussen wat begroot was en wat we overhielden nog veel groter was en daar zijn dus wel stappen gemaakt. Wij steunen, we hebben de motie mee ingediend. Wij steunen dus ook van harte het voorstel, de motie van 50PLUS. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Hilders. Dan ga ik naar de heer Simon.

De heer Simon: Dank u wel, voorzitter. Onze partij is ook tevreden met het resultaat in de burap. Wij zijn ook mede-indieners van het amendement. Zeker gezien de structurele overschotten die er zijn op de exploitatielasten en we vinden het niet meer dan normaal als er structureel te veel belasting wordt opgehaald dat dit ook terugkomt bij de burger. Voor de rest: de leesbaarheid, het resultaat. Het is een hele prettige Burap om te lezen. Mijn complimenten daarvoor. Ik had in een BOB een opmerking gedaan over

risicomangement dat dat een beetje warrig was, maar dat is waarschijnlijk verkeerd geïnterpreteerd. Ik vind het risicomangement heel erg duidelijk hoe dat er neer staat. De verklaring van de kredieten: ook super interessant. Ja, met andere woorden: alle complimenten, maar wij steunen het amendement van de heer Fekkes. We hopen dat iedereen dat ook gaat doen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Simon. Dan geef ik nu graag het woord aan mevrouw De Zoete.

Mevrouw De Zoete-van der Hout: Dank u wel, voorzitter. De burap was inderdaad heel duidelijk om te lezen en is ook uitgebreid in de commissie behandeld. Het zou niets meer aan toe hoeven te doen, maar ik wil toch een paar punten nog even herhalen. Gewoon om de nadruk daarop te leggen. In de eerste plaats: het nacalculeren van projecten, dus achteraf kijken: wat heeft het nou echt gekost en hoe moeten we dat voor de toekomst gebruiken? Dat is iets waar we echt een keer nog een keer de nadruk op wil leggen. Leer van het verleden, zodat er beter kan worden begroot. Personeelstekorten. Nou, dat wordt eigenlijk in deze vergadering bijna altijd over gesproken. Daardoor schuiven projecten naar de toekomst. Hoe vaak komt dit voor? Dan nog één puntje: de aandacht voor het collectief zuiveren. Het blijkt dat er achthonderd is aangemeld en dat er twaalfhonderd nodig is om het project door te laten gaan, hectare. In ieder geval, ik zie dat er moeilijk gekeken wordt, maar laten we het zo zeggen: er is, om het project door te laten gaan, minder aangemeld dan nodig. Is dat niet zo? Ik hoor dat zo. Ja, de collectieve zuivering van de... Sorry. De collectieve zuivering van de glastuinbouw, daar heb ik het over. Nou is het voor ons vooral van belang dat het er gezuiverd wordt. Het is natuurlijk ook wettelijk geregeld, maar dat is direct in ons belang en het zou voor ons effect net zo goed zijn als de sector het gewoon zelf regelt onderling, maar is daar zicht op? Of is hier een extra inspanning op zijn plaats om te zorgen dat toch die collectieve zuivering via Hoek van Holland plaats gaat vinden? En dan even nog over de motie: nou, het spreekt vanzelf meer inkomsten dan begroot doordat er meer huizen zijn en duurdere huizen. Het is in lijn met wat wij altijd hebben gezegd dat de tariefstelling moet worden aangepast mits er aan de schuldenpositie en de investeringsbudgetten is gewerkt en dat is op dit moment zo. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw De Zoete. Dan geef ik nu graag het woord aan de heer Adrichem.

De heer Van Adrichem: Dank u wel, voorzitter. Nou, voorzitter, ik sluit mij heel graag aan bij alle complimenten in de breedste zin van het woord gegeven deze morgen al voor de burap. Het ziet er echt geweldig uit. Ik wil wel graag eventjes op het amendement ingaan. Kijk, het speerpunt van het college was het om de schuldenlast te verminderen. Het staat ook als eerste punt genoemd. Wat we nu zien, is dat we uit een tijd komen dat aanbestedingen meevielen en ik denk dat we nu een tijd tegemoet gaan dat die wel eens wat de andere kant zouden kunnen gaan, waardoor je waarschijnlijk weer in een situatie komt dat de begrotingen misschien net een beetje tegen gaan vallen. De VVD vindt het wel een heel sympathiek amendement, want ook wij als VVD zijn heel erg voor gematigde tarieven, want we zijn tenslotte best wel duur als hoogheemraadschap van Delfland. Toch denken wij dat het goed is om dit geld te betrekken bij het volgende collegeprogramma wat gemaakt gaat worden. Om nu zo uit de heup te gaan schieten en dit eventjes, ja, het zal toch echt niet op veel euro's uitkomen als we dat met z'n allen gaan verdelen. Dus ik denk dat we dan een beetje met pinda's strooien. Hartstikke leuk, maar, ja, ik heb meer met gewoon beleidsmatig kijken: wat gaan we ermee doen en welke uitdagingen staan er op de lijst? Ik zou toch willen pleiten voor gewoon verstandig beheer van dit geld en even kijken wat we ermee kunnen doen straks. Dus ik ga niet akkoord met dit voorstel, of amendement. Wel met de burap.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Adrichem. Dan geef ik nu graag het woord aan de heer Van den Berg. Oh, er is een interruptie? De heer Hombergen.

De heer Hombergen: Ik heb toch een vraag aan de voorzitter, aan de fractievoorzitter van de VVD. Hij noemt dit uit de heup schieten om te kijken van het geld wat we dit jaar werkelijk overhouden om dat te betrekken bij het vaststellen van de tarieven voor volgend jaar. Mij lijkt dat een heel redelijke aanpak. Je weet het budget dat over is gebleven en je gaat heel verstandig om met datgene wat kennelijk structureel teveel aan belastingen wordt geheven. Dat lijkt me niet uit je heup schieten, dat lijkt me gewoon heel verstandig beleid om te kijken hoe we de belastingen gematigd kunnen laten ontwikkelen. Kunt u dat verder toelichten?

De voorzitter: De heer Van Adrichem.

De heer Van Adrichem: Nou, dan zou ik heel graag aan de heer Smits willen vragen of dit inderdaad structureel is. Ik probeerde net al aan te geven: ja, de aanbestedingen zouden best wel eens wat tegen kunnen gaan vallen, wie het doet. Dus dat er meer geld nodig is en ik heb een eigen bedrijf gehad en ik heb altijd geleerd dat je dus in tijden dat het goed gaat vlees op je rug moet nemen, dat als het minder gaat dat je daar weer wat vlees van kan gebruiken.

De heer Fekkes: Voorzitter, ter interruptie. Deed het kabinet dat op rijksniveau ook maar.

De voorzitter: Dank u wel voor de interruptie.

De heer Van Adrichem: Voorzitter, daar gaan wij niet over toch?

De voorzitter: De heer Schouffoer, een andere interruptie, de heer Schouffoer.

De heer Schouffoer: Ja, nog eens ingaand op de bijdrage van de fractievoorzitter van de VVD die zich afvraagt of die exploitatie, positieve exploitatieresultaten structureel zijn. Ja, voorzitter, afgelopen vier, vijf jaar, misschien nog wel langer, heb ik niet anders meegemaakt dat die exploitatieoverschotten er zijn en we hebben hier ook vaak genoeg in deze zaal over gedebatteerd en het college heeft ook vaak genoeg aangegeven dat er heel erg hard werd gewerkt om de ramingen zo te doen dat er geen positieve exploitatie overschotten zijn. Ja, en ik heb wel een paar keer, drie keer achter elkaar geconstateerd dat dat maar moeilijk lukt. Dus, me dunkt, het lijkt me structureel.

De voorzitter: Mijnheer Schouffoer, dank u wel voor de interruptie. Wat ik voorstel is dat we zo dadelijk de ronde even afmaken en dat we dan de gelegenheid geven aan de heer, mijn collega hoogheemraad Smits, om te reageren en dan heeft u weer de gelegenheid in tweede termijn om daar iets van te vinden. De heer Van den Berg.

De heer Van den Berg: Ja, dank u wel, voorzitter. Nou, ook onze fractie is positief over deze Burap. We hebben dat in de commissie ook gezegd dat wij, dat die tot tevredenheid stemt. De doelstellingen liggen prima op schema en dat gebeurt allemaal binnen de gestelde financiële kaders, dus daar is weinig reden tot zorg. Wil ook nog wel een compliment herhalen dat wij ook in de verschillende commissies hebben gemaakt. We hebben hier in de VVD in het verleden regelmatig kritische kanttekeningen geplaatst bij het realiteitsgehalte van de investeringscijfers. Nou, uit deze Burap blijkt dat dit jaar – die eigenlijk keurig op schema ligt – dus het kan wel, dus daar is duidelijk vooruitgang geboekt en dat compliment wilde ik hier ook richting het college wel in de VVD herhalen. Dus wij stemmen in met de burap. Ga ik toch gelijk in op het amendement. Dat is ook al eerder rondgestuurd, dus daar hadden wij al kennis van genomen en, kijk, op zich zijn wij als fractie ook een groot voorstander. We hebben het in het verleden ook vaak gezegd van, om de tarieven zo laag mogelijk te houden. We hebben altijd gezegd: er moet een goed evenwicht zijn tussen tariefontwikkeling en

schuldaflissing. Nou, dat gebeurt nu ook in het huidige beleid, zou ik zeggen. Dit amendement zou kunnen zeggen, dat sluit daar redelijk bij aan. Alleen, dit amendement is volgens ons toch geen goed idee en dat heeft ook een beetje een technische reden, want dat heeft ook te maken met dit bedrag van 3,2 miljoen dat nu overblijft. Want waar komt dit bedrag van 3,2 miljoen nou vandaan? Dat is de gevolgtrekking van het besluit dat wij eerder dit jaar in de VVD hebben genomen over de balansverkorting. Bij die balansverkorting, die houdt in feite in essentie in dat je lasten niet langer naar de toekomst doorschuift, maar dat je die eerder neemt, waardoor ook de exploitatie en de kasstromen veel beter bij elkaar aansluiten. Dat is de hele gedachte achter die balansverkorting. Maar de consequentie van die balansverkorting was wel dat je in één keer een hele grote afboeking moest doen op de immateriële activa. Er zat ongeveer, effe grofweg, 100 miljoen in onze reserves en om die balansverkorting mogelijk te maken moest er een uitname van ongeveer 90 miljoen worden gedaan uit de reserves. Dus er zit nu nog minder dan 10 miljoen in onze reserves. Alleen, daarbij is wel gezegd van: maar als gevolg van de balansverkorting gaan wij in de komende jaren exploitatievoordelen halen en die exploitatievoordelen die gebruiken we om onze reserves weer aan te vullen. En dat is nou precies het bedrag van die 3,2 miljoen die daarop betrekking heeft. Dus wat dat betreft zou het een zeer onverstandig besluit zijn om deze 3,2 miljoen nu in te zetten voor tariefreductie of het niet laten stijgen van de tarieven, want dan zouden we onze op dit moment toch kwetsbare reservepositie niet versterken en, nou ja, volgens mij was het voorstel van de balansverkorting was een totaalvoorstel met enerzijds een uitname op korte termijn en anderzijds een aanvulling in de jaren die daarop komen. Daar zitten ook allemaal hele schema's bij hoe dat zou gaan. Dus deze 3,2 miljoen nu daarvoor inzetten voor tariefreductie dat, ja, dat zou ik ook een inconsistent besluit vinden van de WW en bovendien zou dat denk ik Delfland ook in een kwetsbare positie houden.

De heer Hombergen: Mijnheer de voorzitter? Ter interruptie. We hebben goed geluisterd naar de bijdrage van Gebouwd en inderdaad de casus van de balansverkorting dat is een heel belangrijk punt. Echter, de motie zoals we die hebben ingediend zeg niet dat wij de totale overschotten van dit jaar zullen aanwenden om de tarieven van volgend jaar te reduceren. De motie die zegt dat wij de overschotten van dit jaar willen betrekken bij het vaststellen van de tarieven voor volgend jaar en daar een passend geheel van het perspectief van de stabiliteit van de begroting en dus ook de balansverkorting die is genoemd. Dus ik ben het, ik denk dat het inderdaad een wezenlijk punt wordt ingebracht, maar dat doet niets af aan de strekking van onze motie om de overschotten van dit jaar te betrekken bij het vaststellen van de tarieven van volgend jaar.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Nanninga Voorzitter, ter interruptie. Ik dacht dat er sprake was van een amendement? En daarmee ...

De voorzitter: Amendement, ja.

De heer Nanninga: Nee, want dat is in dit geval wezenlijk anders.

De voorzitter: De heer Van den Berg.

De heer Van den Berg: Ja, voorzitter, Hombergen bedankt voor de interruptie. Ik was alleen nog niet helemaal klaar met mijn verhaal, want wat ik dus vind is dat die 3,2 miljoen sowieso niet gebruikt moet worden om tot tariefreductie te komen. Omdat die volgens mij echt in die, dat die moet worden gebruikt voor het aanvullen van de reserves. Tegelijkertijd is het wel zo dat in deze burap ook een ander exploitatievoordeel wordt geschetst. Dat is namelijk een exploitatievoordeel van 6,3 miljoen ten opzichte van de begroting en daarvan is het wel zo dat die slechts ten dele structureel is en voor een groot deel incidenteel. Dus ook daar past wel

enige voorzichtigheid om dat dan te gaan gebruiken voor tariefreductie. Aan de andere kant is het wel zo dat wij als fractie Bedrijven ook vaak hebben gezegd van: nou ja, het moet niet zo zijn dat je structureel teveel geld ophaalt, omdat je dan eigenlijk je tarieven te hoog heb gesteld. In dat opzicht hebben wij ook wel sympathie voor dit amendement, want dat schetst eigenlijk wel een beetje dit probleem ook. Alleen, ik vind het een beetje ... Kijk, ik vind niet dat je dat dan opeens aan het einde van de rit moet betrekken bij de begroting 2019, want als je het hebt over tariefontwikkeling, dan vind ik ook dat je een, dat daar sprake moet zijn van een consistente lijn. En ik kan wel zeggen, en dat is in het verleden ook gebleken, dat je gewoon echt veel geld nodig hebt om structureel de tarieven bijvoorbeeld te bevriezen. Dat ga je niet redden met een paar miljoen. Daar heb je echt meer geld voor nodig, want we hebben er denk ik niks aan om dan volgend jaar te besluiten dat we de tarieven op hetzelfde niveau houden, terwijl we dan een jaar later weer moeten besluiten om extra te verhogen, omdat we anders weer in de financiële problemen komen. Dus we hebben wat dat betreft best wel sympathie voor dit amendement qua gedachtegoed, maar dat zou je toch meer op de lange termijn moeten zien. Ik vind dan eigenlijk ook een beetje dat je dit zou moeten overlaten aan het volgende bestuur. Want begin volgend jaar hebben we verkiezingen. Na de verkiezingen zal er een nieuw bestuur geformeerd worden die ongetwijfeld ook weer een beleidsmatige keuze zal maken in de tariefontwikkeling in de volgende bestuursperiode en ik vind inderdaad dat dat komende bestuur dit soort exploitatie-overschotten moet betrekken bij de keuze die moet worden gemaakt. Maar ik vind dat wij dat eigenlijk niet meer moeten doen in deze bestuursperiode, maar dat, ik zou zeggen, laat dat dan over aan het volgende bestuur en betrek deze discussie daarom bij. Ik dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van den Berg. Dan geef ik nu graag het woord aan mevrouw Dijkshoorn.

Mevrouw Dijkshoorn-van Dijk: Ja, dank u wel. Als fractie kunnen wij goed instemmen met deze burap die voor ons ligt. Dank daarvoor. Dit geeft vertrouwen, maar er zijn ook kanttekeningen bij. Het gaat alleen maar over het eerste half jaar. Het is komende half jaar kan er nog zoveel veranderen waardoor het resultaat nog alle kanten op kan gaan. We hebben vanaf juni te maken met extreme droogte en dan nogmaals benadrukken wat we ook in de commissie hebben aangegeven: dank voor de inzet van Delfland daarvoor. Afgelopen week kregen we dan de nieuwsbrief dat Delfland de inzet wat vermindert, maar de droogte is nog steeds niet voorbij. We merken zelfs dat we momenteel weer qua water weer achteruitgaan '...' neerslag dan wat we in lijn hadden eind augustus. Dus dat kunnen we nog steeds ook in het gebied merken. Dus dank daarvoor aan de medewerkers en aan Delfland voor de inzet wat zij daarvoor hebben gedaan. Maar dit brengt ook extra kosten met zich mee en extra inzet en dat daarom vinden wij het ook veel te vroeg om dit amendement wat nu voor wordt gesteld nu uit te voeren, omdat we dus maar over een half jaar gaan. Het is veel beter om dit te bekijken bij het resultaat over het hele jaar. Daarnaast heeft de heer Van den Berg het al heel goed verwoord waar die 3,2 miljoen vandaan komt. Dat we dat van tevoren juist hadden afgesproken dat komt uit die balansverkortings en dat we dat heel bewust hadden gesteld dat het in de reserve komt om de schuldenlast te verminderen. Dus vandaar ook dat wij dat amendement niet kunnen steunen. Daarom vinden wij het en dat hebben wij steeds ook aangegeven in eerdere periodes: kijk goed naar het resultaat wat je hebt. Mocht het structureel zijn, kijk daar dan ook naar en neem dat ook gewoon op in de reserve en kijk dat ook opnieuw bij de jaarrekening of bij de begroting wat we daarmee gaan doen. Maar op dit moment kunnen wij het amendement niet steunen. Er stond nog één kleine fout vanuit de commissie hebben we een opmerking, een fout, een schrijffout. Op pagina 16 staat nog een jaartal fout en daarvoor waren ook het graag eerst bij laten in eerste termijn.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Dijkshoorn. Dan geef ik nu graag het woord aan mijn collega hoogheemraad Smits.

De heer Smits: Dank u wel, voorzitter, voor alle lovende opmerkingen die gemaakt zijn. De heer Kuijvenhoven zet de toon vanochtend. Wat mij betreft mag die daarmee doorgaan vanochtend. Er zijn nog een paar andere onderwerpen te behandelen. Het is heel breed overgenomen die toonzetting. Dank voor alle complimenten die iedereen heeft uitgedeeld. Dan het amendement van de heer Fekkes. Daar heeft iedereen over gesproken. Gisteren was er de mededeling van de Deltacommissaris naar aanleiding van allerlei nieuwe prognoses over de klimaatverandering. Met een mogelijke consequenties voor de Noordzee stijging 1 meter naar 2 meter. Dat heeft enorme consequenties, dus daar moeten we ons op gaan voorbereiden. Dat duidt erop dat we ook op dat terrein allerlei exercities moeten gaan maken en op dit moment niet kunnen denken van: nou, we gaan wat achterover leunen, wat minder geld binnenhalen. We moeten zorgen dat we wat dat betreft goed bij de dag blijven en de zaken op orde krijgen. Er zijn verschillende analyses gemaakt over het voorstel van het amendement van de heer Fekkes. De heer Van den Berg heeft er een uitgebreide analyse aan gewijd, waar ik het overigens helemaal mee eens ben. De anderen ook, heb ik begrepen. Wij hebben inderdaad de balansverkort doorgevoerd, pakweg na boven afgerond een bedrag van 100 miljoen en dat hebben we gehaald uit de verschillende reserves. Die zijn helemaal uitgeput. Als je kijkt naar de dekkingsrate van het risicogebeuren, dan is dat ver onder de afgesproken norm gezakt. Dus we hebben afgesproken met elkaar dat we in de voorliggende tijd die reserves weer op stoom brengen en zodat we, mocht er zich een calamiteit voordoen, dat we dan tegen een stootje kunnen. Tegelijkertijd wordt, via de beleidsafspraken die gemaakt zijn in het akkoord van dit college, gewerkt aan een matiging van de tarieven, het terugdringen van de tarieven zelfs bij de watersysteemheffing. Weliswaar is er een overschot, maar dat kunnen we heel goed gebruiken om onze schulden terug te brengen. Daar heb ik in vorige bijeenkomsten ook uitvoerig aandacht aan besteed. Het is in 2023 voor het eerst dat wij een bedrag van 100 miljoen kunnen aflossen. Tegelijkertijd zie je nu al dat wij in onze rekening-courant dit jaar voor het eerst positief hebben gestaan en dat duidt erop dat wij met een bedrag van 30 tot 40 miljoen als het ware de schuld weer terugdringen. Daar moet je mee doorgaan om gewapend te zijn tegen allerlei ontwikkelingen die zich voordoen. Ik heb net geduid op de klimaatverandering en de consequenties die dat heeft, maar wij zullen ook op het gebied van de waterzuivering, ik heb het ook al een paar keer genoemd, daar doen zich nieuwe ontwikkelingen voor, zul je moeten kunnen investeren. Dus enerzijds terugdringen van de schulden om vervolgens capaciteit te creëren in pakweg 2023 en daarna om als waterschap goed gestart te staan om de uitdagingen die er zijn terug te komen en tegelijkertijd toch ook werken aan waar het kan aan een daling van de tarieven, want we zijn nog steeds één van de hoogste in Nederland. Mijn voorstel zou zijn om het amendement wat de heer Fekkes heeft ingediend, wat door een aantal partij wordt ondersteund, om dat te betrekken bij de opstelling van de begroting in 2019. Dan moeten we een beeld geven van wat de mogelijkheden zijn in 2019 en volgend en dan heb ik ook ruimte om een wat diepgaandere analyse te plegen op wat de consequenties zijn van de inhoud van de motie van de heer Fekkes.

De heer Fekkes: Maar dat is precies wat ik vraag, dus hartelijk dank daarvoor.

De heer Smits: Ik geef dus nu geen oordeel over de inhoud van het amendement, maar ik zou willen kijken wat de mogelijke consequenties zijn en het zou heel goed kunnen zijn, ik heb net geduid op de uitdagingen waarvoor we staan op investeringsgebied en de ambitie om te kijken naar tariefsverlaging. Ik weet niet of dat tot de mogelijkheden behoort, maar ik wil die afweging op een zorgvuldige wijze maken en dat laten landen in de begroting waar we mee gestart zijn om die in elkaar te zetten.

De heer Ranner: Voorzitter? Ter interruptie.

De voorzitter: De heer Ranner.

De heer Ranner: Betekent dat dat besluit nummer 2 dat die wordt aangepast door het college?

De voorzitter: Even kijken, de begroting 2018, even kijken hoor... Het antwoord is nee. Nee.

De heer Ranner: Niet? '...'

De voorzitter: Nee. Op dit moment wordt het niet gewijzigd.

De heer Smits: Ik loop even nog de verschillende opmerkingen nog langs, voorzitter. De heer Nanninga heeft, die ondersteunt eigenlijk de lijn die ik net heb ingezet dat er een aantal uitdagingen staan. Hij heeft onder meer de belastingvoorstellen genoemd. Het medisch dossier, dat is er zo een. Hij heeft geduid op de opmerkingen van de Deltacommissaris die ons voorspeld had dat we op dat terrein nog hebben te doen willen we toekomstbestendig zijn als Nederlandse samenleving. De heer Simon heeft gewezen op de leesbaarheid, u heeft al de bestuursrapportage op zijn nachtkastje. Ik heb daar wat anders liggen, kan ik voorspellen. Mevrouw De Zoete, u zegt de nacalculatie van projecten dat zou beter ter hand moeten worden genomen. Het is een punt wat menigmaal in commissies in een DSPV aan de orde is geweest. Ik heb kunnen constateren dat we daar goede slagen maken. Kijk naar het '...' realisatie van de geprognoseerde investeringen die slechts 2% afwijken. Dat is niet zo enorm veel. Dat was in het verleden wel anders. Dus daar wordt met onze medewerkers een forse inzet op gepleegd en daar scoren we behoorlijk. Eens met de opvatting van de heer Van Adrichem. Nou, de heer Van den Berg heb ik al '...'. Wij, de opmerking die ik maakte rondom de balansverkorting, de reserves en daarmee heb ik dacht ik, voorzitter, op hoofdlijnen de vragen die gesteld zijn door de verschillende leden van de Verenigde Vergadering beantwoord alsmede de opmerking van mevrouw Dijkshoorn dat op pagina 16 blijkbaar toch nog een fout staat. Die moet in de uiteindelijke versie worden gecorrigeerd. Dat kan ik wederom toezeggen. Nou hoop ik ook inderdaad dat het wordt uitgevoerd.

De voorzitter: We houden het in de gaten. Dank u wel.

De heer Hombergen: Mijnheer de voorzitter, een puntje van orde. We spreken natuurlijk met z'n allen over een amendement, inderdaad een amendement, maar weinigen van ons hebben we dat nu voor zich en misschien kan dat op een of andere manier verspreid worden ... Ah ... Inderdaad geprojecteerd worden. Een iets groter lettertype wellicht ... Zodat we ook weer preciezer weten waar dit abonnement toe gaat met betrekking tot punt 2, want ik denk dat we even heel scherp in onze gedachteswisseling hierover moeten zijn.

B.02 Bestuursrapportage 2018 (BOB, SWW, GSG)

De voorzitter: Ik wil, mevrouw De Zoete die stelde ook een vraag over de collectieve zuivering rond Hoek van Holland, dus ik wil graag mijn collega, de heer Van Olphen de gelegenheid geven daarop te antwoorden.

De heer Van Olphen: Dank meneer de voorzitter. Mevrouw De Zoete, de vraag over de Hoek van Holland, dat is een verantwoordelijkheid voor hoeveel hectaren ze hebben. Daar houden wij, ik heb gister nog gesprekken gehad met voor de stand van, de huidige stand van zaken, en zij zijn ermee bezig want ze weten ook, wij hebben hier in de VV besloten om voor het eind van het jaar willen wij weten hoe het ervoor staat, dus is aan het werk en dat is hun verantwoordelijkheid en daar kan ik weinig aan toevoegen. En, wat ik al zei, ze zijn ermee bezig en zij hopen op zoveel hectare dat het voor ons dadelijk technisch mogelijk is om er iets mee te doen.

Mevrouw De Zoete: Dank u wel, mag ik meteen even, of in de tweede termijn daarover vragen?

De voorzitter: Ja, zullen we dat in het tweede termijn doen? Dan, nog een vraag voor mij. Daar komen we op terug, zoals u weet, Schoon, daar wordt aan gewerkt, het project Schoon, en de energietoestanden worden daarin meegenomen.

De heer Hombergen: Binnen welke termijn kan ik dan van de Hoogheemraad het beeld verwachten over de energieconsumptie van zowel de project Schoon, als van heel Delfland circulair?

De heer Van Olphen: Nou, voorzitter, die vraag kan ik beantwoorden voor de heer, voor de geachte portefeuillehouder, omdat er nog een toezegging is om bij de rekening, de standaard bij de rekening, uitgebreid overzicht van dat energiegebruik mee te sturen.

De heer Hombergen: Maar dit gaat over de prognose van nieuwe ontwikkelingen, dus, dat is er nog niet, maar in plannen van Delfland kan dat gaan gebeuren.

De heer Van Olphen: Maar dat overzicht en die rekening krijgen we ook, denk ik.

De voorzitter: Ja, er zijn natuurlijk, er zijn nieuwe ontwikkelingen, en wij houden bij alles rekening met wat dat ook aan energie kost, en waar we die energie vandaan halen, dus wat dat betreft, met wat ik al zei met Schoon komen we daar op terug, wat kost een zoetwaterfabriek extra aan energie, hoe halen we dat weg, nou u weet ook dat Noorse energie is tegenwoordig niet meer groen, maar u weet ook dat we aandeelhouder zijn, of stukje klein aandeelhouder, met de GH slib bij HVC, dus we zijn bezig nu, dat gaat ook gebeuren, om groene energie bij HVC in te kopen. Dus dan zijn we 100% groen.

De heer Van Olphen: Dus, heer Hombergen, we zullen daar zeker duidelijkheid over verschaffen in het kader van project Schoon, in het kader van, zeg maar het hele brede circulaire programma, is dat natuurlijk lastig zolang je nog niet echt hebt ingevuld hoe je daar precies gaat komen, maar ik denk dat we wel kunnen zeggen dat naarmate wij met voorstellen zullen komen hoe je dat wilt invullen, dat we dan zeker de consequenties voor zeg maar de aanpalende ambities bijvoorbeeld de energieneutraliteit zullen meenemen.

De voorzitter: Er zijn ook vragen gesteld over veiligheid, dus ik zou graag mijn collega Hoogheemraad de heer Houtzager de gelegenheid willen geven om daar nu antwoord op te geven.

De heer Houtzager: Ja, dank u wel, voorzitter. De heer Hombergen heeft een vraag gesteld over de waterveiligheid van de keringen, ja het hele verhaal, weliswaar, is een risico zoals we normaal rapporteren over risico, echter, de volgende zin die in de burap staat is belangrijker. Want daarin wordt gezegd, en dat is mij ook verzekerd, dat dit de doelrealisatie niet in de weg staat. Dus wij hebben een afspraak met de provincie om in 2021 zeg maar de risicovolle kering op orde te hebben, en dat gebeurt. En alleen de tijdfrastrering daarin kan je schuiven binnen de termijn van 2021.

De heer Hombergen: Meneer de voorzitter, interruptie. Ik neem aan dat de Hoogheemraad en de commissievergadering dan ook snel zal toelichten op welke wijze hij dit probleem denkt te tackelen, om toch voldoende capaciteit te hebben om die dijken op tijd stevig te hebben.

De voorzitter: Ik zou willen voorstellen dat we na de reacties van diverse Hoogheemraden dat ik u de gelegenheid geef om een tweede termijn te reageren, mag ik beginnen met de heer Kuijvenhoven?

De heer Kuijvenhoven: Ja ik heb geen verdere aanvullingen, behalve dan dat ik de enige ben die de heat heeft kunnen uitlaten over het amendement van mijn buurman, en dat amendement neemt mijn fractie niet over op grond van de argumentatie gebouwd ongebouwd.

Voorzitter: Dank u wel. De heer Fekkes?

De heer Fekkes: Ja, voorzitter, ik wou me alleen even een reactie op het commentaar op het amendement geven, ik heb niet meer, minder gevraagd, dan het bij de berekening van 2019 te betrekken. Als blijkt dat daar zoveel tegenvallen in het verschiet zijn, ja, dan wordt het erbij betrokken, maar dan leidt dat niet tot tariefverlaging. Ik pleit dus op dit moment niet voor een tariefverlaging. Dat moet bij de begroting 2019 blijven, maar om het nu al, het bedrag te bestemmen voor de reserve, ja, dat vind ik weer het andere uiterste, dat zou je eigenlijk juridisch gezien alleen maar kunnen bij de vaststelling van de rekening, 2018. En voor de rest, ja, lijkt me het weinig zinvol om een welles nietes discussie te hebben. En nog even een opmerking richting de fractievoorzitter van de VVD, ik heb jarenlang een eigen schietvereniging gehad en het was ten strengste verboden om uit de heup te schieten. Maar ik neem aan dat hij dat ook niet letterlijk bedoelt, dus. Dank u wel.

De voorzitter: Dan geef ik graag het woord aan de heer Middendorp.

De heer Middendorp: Voorzitter, ook de AWP zal het amendement niet steunen.

De voorzitter: De heer Nanninga.

De heer Nanninga: Voorzitter, het is al genoeg gezegd, een sympathiek amendement, met name naar de woorden van de heer Fekkes, in de toelichting. Maar ik denk dat Hoogheemraad reeds adequaat heeft gereageerd. Wij hebben in de commissie BOB een toestemming gekregen over de forse stijgingen die er gaan plaatsvinden over de WOZ en de consequenties die dat kan hebben voor de belastinginkomsten. De heer Hombergen heeft dat ook reeds aan gerefereerd. Staat ook in de opmerking van de regering, dus ik verwacht dat dat in dit hele verhaal al, ook nog een keertje terugkomt.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Schouffoer.

De heer Schouffoer: Ja voorzitter, wat dit, deze rondes hebben opgeleverd is dat eigenlijk vrij breed in deze VV de vertegenwoordigers van de partijen, bijna alle partijen zich hebben uitgesproken over de hoogte van de belastingdruk hier in Delfland, en iedereen vindt die aan de hoge kant, en ik heb ook genoteerd dat iedereen vindt dat burgers ook die lasten zo min mogelijk moeten gaan voelen. We zijn een taakgerichte organisatie, we halen geld op om onze taak adequaat uit te gaan voeren, we voorzien dat die taken belangrijker en zwaarder worden, dus dat heeft effect op de belastingdruk. Waar ik nog, wat ik nog onduidelijk vind is dat de strekking van het amendement was, nou, laten we nou bij de begroting van 2019 kijken of we overschotten kunnen inzetten, of we overschotten kunnen inzetten om die belastingdruk naar beneden te halen. Ik heb de portefeuillehouder horen zeggen, ja die toezegging wil ik doen. Ja, en dan gaat volgens mij het debat over ja is daarmee een positief oordeel van het college over het amendement, of zouden we zeggen dan kunnen we met deze toezeggingen het amendement intrekken omdat wat we beoogd hebben met het amendement inmiddels twee keer is toegezegd door de heer Smits van het CDA, namens het college. Dus dat is eigenlijk de onduidelijkheid die ik nog heb. Dus is het college bereid om beargumenteerd beide opstellen van de begroting 2019 de effecten van teruggaven van te veel in de belastingen aan de inwoners te betrekken, het lijkt me ook interessant die diepgaande analyse bij de begroting 2019, zoals de heer Smits het noemde, heel erg

interessant en relevant voor inderdaad straks een nieuw college. Om die diepgaande analyse erbij te trekken. Ik vind het ook eerlijk voor de inwoners en de kiezers die in april weer een nieuw bestuur, van '...' gaan kiezen, want die kunnen dan met die diepgaande analyse ook betrekken het maken van hun keuze. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Hombergen.

De heer Hombergen: Dank u wel meneer de voorzitter. Vanuit de PvdA voegen wij ons geheel bij de woorden van de heer Fekkes en de woorden van de heer Schouffoer. Ik denk dat op die manier met het amendement omgaan heel verstandig is. Ik wil daaraan toevoegen dat als wij praten over de ontwikkeling van de tarieven, en de overschotten daarvan, dat we verschil moeten maken tussen prudentheid en de uitgaven, wat Hoogheemraad ongetwijfeld beoogt. Verse schraapzucht, als we prudent met de ontwikkelingen omgaan dan moeten we een goed beeld hebben van de toekomstige ontwikkelingen die Delfland te wachten staan. We hebben hier en daar wel wat steekwoorden, maar nauwelijks beleid over wat dat werkelijk gaat betekenen voor Delfland. Ik denk dat we dat veel beter in beeld moeten hebben om ook werkelijk geld daarvoor opzij te zetten. En ja, het is belangrijk om voor de uitdagingen van de toekomst klaar te staan, maar daar hield het beleid van het college al rekening mee. En ik wil het college dan ook uitnodigen om zeer goed de balans te blijven vinden tussen prudentheid enerzijds, en schraapzucht naar de belasting betalen anderzijds. Ik dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik nu graag het woord aan mevrouw Hilders.

Mevrouw Hilders: Ja, dank u wel voorzitter. Ik zou ook graag van Hoogheemraad meneer Smits willen horen of zijn verklaring van zojuist zijn standpunt, of dat betekent dat hij het amendement heeft overgenomen of dat hij vindt dat hij dat niet heeft gedaan. Het klinkt alsof hij het wel heeft overgenomen. Ik hoor ook zeg maar redelijk veel oordelen dat Delfland structureel te hoog begroot. En dat geldt dat kan dus terug naar onze inwoners en bedrijven en dat moet wat mij betreft ook terug naar onze inwoners en bedrijven. De heer Smits zei wel, laat dat over aan het volgende bestuur, maar het volgende bestuur gaat helaas niet over de begroting en de tarieven van 2019. Dank u wel.

De voorzitter: Dan geef ik graag het woord aan de heer Simon.

De heer Simon: Dank u wel voorzitter. Ik hoor een hoop verkiezingspraat, dat is altijd leuk. Wat ik ook hoor is een hechte coalitie en een hechte oppositie, ik hoor ook de heer Smits inderdaad, dat het amendement niet per definitie zomaar van tafel geveegd is. We horen graag een nadere uitleg. Ik zie ook nog een bedrag van 6,3 miljoen staan, misschien kunnen we die ook maar betrekken bij, misschien wil daar niet zo ver in gaan, maar dit leidt wel tot de discussie tussen de tarieven en onze schuldaflossing. En ik denk dat het ook tijd is om naast het bespreken van de tarieven ook te kijken naar wat onze wensstofpositie is, en dat zeker mee te nemen in het vervolg van deze discussie. Dan had ik nog een opmerking, ik werd getriggerd door omgebouwd en de inzet over de droogte, ook van onze kant heel veel complimenten. Echter, altijd een nadeel met de droogte. Het gaat een keer hard regenen, er gaan heel veel vissen stuk, en je kunt erop wachten, dat het gaat gebeuren. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw De Zoete.

Mevrouw De Zoete: Dank u wel voorzitter. Voorzitter, met betrekking tot de collectieve zuivering. We hebben een groot probleem in het Westland met de kwaliteit van het water, en de voorzuivering die zou dat probleem grotendeels kunnen oplossen, of in ieder geval voor een groot deel kunnen oplossen, dus het is mooi als dat collectief gaat via Delfland. Maar als de bedrijven het zelf of gezamenlijk doen, dan lost dat net zo goed voor

een deel het probleem op, en mijn vraag was daar meer opgericht van nou, u kunt zeggen het is Ito, u heeft er pas nog een gesprek mee gehad, in hoeverre is er zicht op dat het ook werkelijk en op tijd gaat gebeuren? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Adrichem.

De heer Adrichem: Ja voorzitter, nog een opmerking, in ieder geval wil ik de heer Van den Berg bedanken voor zijn college wat hij heeft gegeven, dat vond ik echt prima. Maar het zou best wel eens kunnen, wij hebben met elkaar natuurlijk ook afgesproken dat we niet meer dan 1.5% per jaar verhogen. Nou, als ik nu zie wat er aan het gebeuren is dan zou het wel kunnen dat de inflatie dit jaar al hoger is en dat dat volgend jaar misschien ook wel eens aan de hand kan zijn. Dus dan doen we al iets in de richting waar we met zijn allen natuurlijk toch mee bezig zijn en dat is het matigen van de stijging van de lasten voor de burger. Dat wilde ik nog even toevoegen.

De heer Van den Berg: Ja, dank u wel voorzitter. Als ik nou de VV beluister, en alle opvattingen die daar zijn dan zit daar voor mijn gevoel wel een beetje een gemeenschappelijke deler in, namelijk dat er zorg is over de hoge tarieven van Delfland en ik proef daar ook wel in dat eigenlijk iedereen graag zou zien dat die tariefontwikkeling zo bescheiden mogelijk zou zijn. Ik zou zeggen dat het belangrijkste bezwaar tegen het amendement is dat die 3,2 miljoen vanuit de balansverkortings, dat die zou worden aangewend voor tariefverlaging. Terwijl die juist nodig is voor de aansterking voor de positie van de reserves. Tegelijkertijd is het natuurlijk wel die 6,3 miljoen, die ook een overschot is, en ik hoor ook Hoogheemraad zeggen dat die best wel bij de begroting van 2019 deze informatie wil betrekken bij de tarievenontwikkeling of de analyse van de tarievenontwikkeling voor de volgende jaren. Nou ja, misschien is er toch wel op een manier een brug te slaan over dit onderwerp. Namelijk, kijk, mijn fractie is ertegen dat dit wordt toegevoegd aan dat onderdeel twee, dat gaat over die 3,2 miljoen. Omdat dat geld gewoon naar de reserves moet gaan. Maar tegelijkertijd staat in het besluit, ja dat hebben we hier nu niet voor liggen, maar in het besluit staat ook een punt 4, en daar staat kennis te nemen van het verwachte extra voordelige exploitatieresultaat 2018 van 6,3 miljoen overeenkomstig tabel 3 van de bestuursrapportage. Nou, dat gaat dus over die 6,3 miljoen. Als je daar nou eens aan zou toevoegen de zinsnede en deze informatie te betrekken bij de tariefontwikkeling 2019 en verder. Dan heb je volgens mij, dan heb je het over het juiste geld, om over na te denken en nou ja, dat past volgens mij wel goed in het gedachtengoed van de indieners van amendement en eigenlijk ook wel goed in het gedachtengoed van de beleidslijn van het college. Dus mijn suggestie zou zijn om dan een toevoeging aan punt vier te doen met de zinsnede zoals ik die net aangaf. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Dijkshoorn, mevrouw Dijkshoorn.

Mevrouw Dijkshoorn-van Dijk: Dank u wel. Op zich hebben wij verder geen opmerkingen, maar wat de heer Van den Berg schetst, daar kunnen wij op zich eerder een goedkeuring aan geven met de begroting gewoon eens uitwerken wat zal het resultaat zijn van, stel als we die 6,3 doen, dan is er ook meer bekend over dit jaar, over het resultaat en kunnen we misschien een gedeelte daarvan, kijk, daar zijn de mogelijkheden, wat daarvoor is bij de begroting opstellen, dat wil nog niet zeggen dat we dat ook dan echt doen. Dus we houden eerst gewoon stel vast aan wat we afgesproken hebben op de gematigde tariefstijging van 1.5%, maar we zien graag uitwerkingen tegemoet wat het resultaat zou zijn, maar ook wat dat gevolgen heeft voor de aflossing en wat we afgesproken hebben voor de aflossingstermijn vanaf 2023, dank u wel.

De voorzitter: Dan geef ik graag het woord aan de heer Smits.

De heer Smits: Dank u wel, voorzitter, voor alle gemaakte opmerkingen. Wij hebben inderdaad in het beleidsakkoord een aantal afspraken gemaakt om wat te doen aan de tarieven. Tarievendruk is enorm hoog in Delfland, we kijken het jaarlijks overzicht altijd dat we van uniwaterschappen krijgen, het aanpalend waterschap Schieland bijvoorbeeld, de waterzuiveringsheffing heft de helft van wat wij in Delfland moet hebben. Dus dat illustreert hoe groot die verschillen zijn, daar moet je dus wat aan willen doen, dus de inzet moet blijven dat je gaat werken aan een matiging van de tarieven als het even kan ook een daling van de tarieven, dat moet wel mogelijk zijn. We hebben een exercitie achter de rug om de balansverkorting door te voeren, nou pakweg 100 miljoen, tijdelijk hebben we wat geleend vanuit het reserve, dat moet terug en dat zijn we verantwoord, verplicht om dat op die manier te doen. Dus we moeten zorgen dat die reserves weer op stoom komen en we moeten, ja, in 2023, ik herhaal het nogmaals, voor het eerst die schulden kunnen aflossen. Dat zijn een aantal uitgangspunten die voor ons liggen. Ja, dan de motie van de heer Fekkes, alle leden hebben erover gesproken van ga je hem integraal overnemen zoals die daar ligt. Ik heb in de eerste termijn gezegd dat ik graag bereid ben om de intentie van de motie van het amendement, om dat te betrekken bij de voorbereiding van de begroting die nu in de maak is, de begroting 2019. De heer Van den Berg, namens Gebouwd, die heeft nog eens een keer gewezen op de landsverkorting, slaat ook een bruggetje in de richting van die 6,3 miljoen, waarbij hij zegt van, dit niet te betrekken bij de tariefontwikkeling van de komende maanden, dus, wat ik zou willen voorstellen is dat wij als college met die suggestie rekening houdend die analyse gaan maken en daarbij de begrotingbehandeling definitief op terug komen. Wat houdt dat in voor wat betreft het amendement van de heer Fekkes, dat ik de intentie, met de kanttekeningen die ik er nu heb bijgeplaatst, overneem. Dus wat mij betreft die feitelijke stemming over die, dat amendement, dat zouden we kunnen uitstellen tot de behandeling van de begroting 2019.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Smits. Dus als ik samenvat, dit punt. Dan hoor ik dat eigenlijk ook collegeleden sympathie hebben voor zeg maar de geest van de motie, sorry, van het amendement. Dat wij echter, zoals het letterlijk hier geformuleerd is in de motie, het amendement niet willen overnemen, maar dat wij bij de begroting, en dan denk ik met name aan het zogenaamde bruggetje van de heer Van den Berg, weldegelijk zullen nadenken of een overschot wat we realiseren, in hoeverre we dat willen aanwenden. En ik denk dat voor college belangrijk is dat we altijd alert zullen zijn op zeg maar structurele overschotten, het heeft denk ik niet onze voorkeur om zeg maar een maatregel te nemen om de tarieven die we allemaal hoog vinden, of te hoog vinden, zeg maar te verlagen als we niet zeker zijn dat we zoiets ook in de toekomst gestand kunnen doen. En daarvoor is het denk ik ook heel belangrijk dat we een heel goed zicht hebben op wat ons allemaal te wachten staat. Dus het is niet een, zeg maar een dimensionaal probleem, je moet kijken naar het weerstandvermogen, het aanvullen van de reserves, je moet kijken naar wat ons te wachten staat, en je moet inderdaad ook kijken van, wat wordt er verwacht ten aanzien van de tarieven en ik denk, de heer Smits, dat ik het goed verwoord dat wij dat meenemen bij de begroting, en dan heeft u daar de gelegenheid om vanzelfsprekend, als we de begroting in november hier voorleggen, om aan te geven of u.

Mevrouw: Mijn interruptie, voorzitter. Als wij, als de heer Smits toezegt om dit mee te nemen bij de begroting 2019, en we hebben het nu al met dit besluit wat er voorligt, het wordt nu al vandaag toegevoegd aan de reserves, hoe moet ik dat dan duiden? Wordt dat dan weer uit de reserves gehaald of hoe gaan we dat zien?

De voorzitter: Dus, zoals ik al net aangaf, de geest van het amendement is om eigenlijk te kijken in hoeverre is er ruimte om eventuele structurele overschotten aan te wenden of iets aan de tarieven te doen. Nou die boodschap is heel duidelijk gehoord, en daar willen we op terug komen in het kader van de begroting. En wat ik nou net eerder zei, daarbij zullen we meewegen zeg maar de wens van eigenlijk alle partijen die ik hoor om kritisch te kijken naar de tariefontwikkeling, maar we zullen ook kijken naar zeg maar de reserves die zeg maar

zoals de heer Van den Berg denk ik heel uitgebreid heeft toegelicht, behoorlijk zijn uitgehold als gevolg van de balansverkortings, en, waar de heer Hombergen ook vaak aan gerefereerd heeft, er staat ons nog heel wat te wachten. En daar is het denk ik belangrijk voor om daar beter de vinger achter te krijgen zodat als je eenmaal een stap zet en je eenmaal de tarieven, je ook zeker weet dat je dat kunt bestendigen. De heer Ranner.

De heer Ranner: Voorzitter, ter informatie, ik heb de heer Smits horen zeggen dat hij graag wil dat hij die lening van 100 miljoen in 2023 wil aflossen. Dat betekent naar mijn gevoel dat we dus bij de begroting en bij de kamernota ook in feite informatie krijgen ook over dat soort aflossingsproblematieken, ten opzichte van onze andere opgaven waar we voor staan. Dus het moet een heel groot beeld worden. Dank u wel.

De voorzitter: Ja, ik denk...

De heer Ranner: Op zich is dat juist, je kunt besluiten om in 2023 dat bedrag niet af te lossen. Maar dat betekent dat je voor nieuwe investeringsopgaven sowieso een beroep moet gaan doen op een verhoging van de tarieven. Dus die afweging zullen we met elkaar moeten gaan maken. Ja.

De heer: Voorzitter, mag ik even schorsen in verband met. Over het amendement, ik wou even ondertekenen dus. Van gedachten wisselen. Dat duurt niet zo lang. Kan dat nu?

De voorzitter: En dan ja, dus, Ingrid, o, sorry. Ik realiseer, ik zie nog een aantal open, open stoelen, maar gelet op de tijd wil ik graag de heer Fekkes het woord geven. De heer Fekkes.

De heer Fekkes: Ja, voorzitter, wij hebben even overlegd met de ondertekenaars. Hoogheemraad Smits heeft de nodige toezeggingen gedaan, maar ook gelet op de toelichting op de heer Van den Berg hebben wij er voldoende vertrouwen in dat bij de begroting 2019 dat er een goede afweging komt hoe we met overschotten en reserves omgaan. We hebben nog even zitten denken om het amendement aan te houden, maar dat heeft denk ik ook weinig zin omdat de intenties duidelijk zijn uitgesproken. En hierbij trek ik namens de medehandtekenaars het amendement in.

De voorzitter: Van de heer Fekkes, dan wil ik graag nog mijn collega Hoogheemraad Ter Woorst de gelegenheid geven om een paar opmerkingen te maken over de waterkwaliteit in het Westland, naar aanleiding van gestelde vragen.

Mevrouw Ter Woorst: Ja, dank u wel voorzitter. Naar aanleiding van opmerking van mevrouw De Zoete, want u suggereert dat de water, of de voorzuivering, de oplossing is voor de waterkwaliteit in het Westland. Dat is helaas niet zo, want 98% van de glastuinbouwbedrijven is aangesloten op het riool, dus als het goed is, in theorie gaat alles, al het afvalwater via het riool naar de zuivering van HAN. En daar wordt, komt dan de voorzuivering, collectief, waardoor het natuurlijk gunstig is voor de Noordzee, maar geen effect heeft op ons oppervlaktewater. En daarom zeg maar wat wij ingezet hebben, gebiedsgericht meten, dus het veranderen van gedrag, het voorkomen van lekkages, dat moet de oplossing zijn voor een betere waterkwaliteit. Ter verheldering.

Mevrouw De Zoete: Dank u wel. Ik heb ook gezegd het draagt bij, maar het draagt dus helemaal niet bij, begrijp ik uit uw woord.

De voorzitter: Dank u wel voor deze verheldering. Dan zou ik over willen gaan zeg maar tot het besluit.

Mevrouw Hilders: Ja, ik wil graag een stemverklaring afleggen.

De voorzitter: Stemverklaring, ja.

Mevrouw Hilders: Kan ik dat nu doen? We hebben het amendement dus ingetrokken, maar er zijn hier heel veel overwegingen naar voren gekomen ook vanuit het college, die wat mij betreft dus in de burap hadden mogen staan. En ik ondersteun het verzoek zojuist van de heer Ranner om ons adequaat van dat soort informatie te voorzien in het vervolg.

De voorzitter: Dank u wel, als er verder geen opmerkingen zijn over het gevraagde besluit dan stellen we dat besluit bij deze vast. Dan wil ik overgaan tot, eigenlijk terugkeren naar de agenda, en de sprekers verwelkomen, de heer Kerrebijn en Van der Plas. En ik wil u graag de gelegenheid geven om in te spreken. Dan moet u even, kunt u naar voren komen om achter katheders plaats te nemen.

4. Sprekers

De heer Kerrebijn: Mijn naam is Paul Kerrebijn, ik ben door Hans Middendorp gevraagd om hier even een korte inleiding te houden over het stripverhaal wat ik getekend heb, ik ben striptekenaar, over het probleem van de rode Amerikaanse rivierkreeft in deze regio. In de strip die ik samen met mijn vriend Koos Vellekoop gemaakt heb, speelt de rode Amerikaanse rivierkreeft een hoofdrol. Door zijn explosieve groei en door het feit dat door een ongelukkige handeling van een oud-burgemeester er een sterk groeimiddel in het oppervlaktewater is terecht gekomen kan die kreeft ongeveer zo groot worden als een kleine bestelbus. Dan begrijpt u dat het probleem een echt probleem is en veel vraagt van de inventiviteit van de bewoners en de daadkracht van haar bestuur. En u snapt dat daar wel is wat aan mankeren kan, zeker in die strip. Maar we hebben in dat verhaal ook een buitengewoon elegante oplossing. En dan zult u zeggen, ja dat is makkelijk gedaan in een stripverhaal, maar vergis u niet in de kracht van een stripverhaal. In 1948 verscheen er een Donald Duck, en in die Donald Duck had de hoofdfiguur Donald Duck had een bergingsbedrijf. Hem werd gevraagd om een gezonken zeiljacht te richten, en zijn slimme neefjes, Kwik Kwak en, dank u wel, die bedachten dat wanneer je dat gezonken schip vol zou pompen met pingpongballetjes, dat het schip zou gaan drijven. Nu heeft de studio, heeft verzuimd om daar patent op aan te vragen, maar een Deense uitvinder heeft jaren later zich herinnerd dat hij die Donald Duck ooit gelezen had, heeft daar patent op aangevraagd en dat exclusief verkocht aan Smit Tak International. Die inmiddels, all over the world, schepen gelicht heeft, met polystyreen balletjes. En niet zomaar zeilscheepjes, maar hele aardstankers en olietankers. De laatste was de Battlegeuze voor Ierland. De kracht van een stripverhaal. Vergis je niet, het is, door dat ongebreidelde denken, out of the box, door je fantasie volkomen de vrije loop te laten, zul je merken dat ergens in dat verhaal wel een pareltje zit. Ergens zit er een oplossing verborgen voor een echt probleem. En wat voor probleem je nou ook hebt, wereldwijd, of het gaat om de klimaatverandering, om de energietransitie, de Brexit, of de rode Amerikaanse rivierkreeft, er is een figuur die altijd een oplossing kan bedenken. En dat is een stripfiguur, dames en heren. Dank u wel. Nog een dingetje, als het goed vindt, in dat eerste stripboek speelt natuurlijk het Hoogheemraadschap een rol, in verband met de rode rivierkreeft plaag, in die eerste strip was de vorige dijkgraaf nog in charge. Op het ogenblik dat de nieuwe dijkgraaf aantrad, lag de strip al bij de drukker. Dus de oude staat er nog in. En om dat euvel weer een beetje goed te maken, heb ik hier een heel speciaal stripblad, dat zou ik graag even geven aan de nieuwe dijkgraaf, want daarmee is de zaak weer rechtgetrokken.

De voorzitter: Ik wil u hartelijk danken, het probleem is onderkend, en ik hoop zeg maar met de oplossingen die u in uw strip heeft aangegeven, wie weet, dat we in de toekomst kunnen zeggen van daar is het allemaal mee begonnen.

De heer Kerrebijn: U bent altijd welkom, met welk probleem dan ook, laat ik het zo zeggen.

De voorzitter: Dank u wel, nogmaals. Oké. Dan zou ik nu heel graag het woord willen geven aan de heer Middendorp. O, sorry, er is nog een inspreker. Het spijt me, de volgende inspreker. Die wil ik dan graag de gelegenheid geven om dat ook te doen.

De heer Van de Plas: Goedemorgen, dames en heren. Allereerst hartelijk bedanken voor deze uitnodiging om hier mijn zegje te komen doen over wat ik weet en gezien heb van de Amerikaanse rivierkreeft. U vertellen over deze kreeft niet echt lastig, u weet allemaal hoe die eruitziet en wat voor problemen die geeft, maar het echt duidelijk overbrengen dat wordt nog een hele uitdaging. Het is namelijk al te laat om te zeggen het is vijf voor twaalf. Daar zijn we over het algemeen al ruim tien minuten voorbij en op veel wateren al ruim een halfuur. Mijn kennis van het dier komt voornamelijk vanuit mijn hobby, vanuit de praktijk dat ik buiten was, te wandelen, te fotograferen, vissen. Vanuit die ervaring en nadat ik kennis maakte met de kreeft, ben ik dat dier gaan volgen en veel gaan lezen, informatie opzoeken op internet, heb ik ook veel gesproken met biologen en veldonderzoekers, om zo mijn kennis te verbreden. Toch dacht ik van potverdikkeme jongens, het ding dat gaat echt een probleem worden. Het dier gaat voor veel overlast verzorgen, maar om nou te zeggen, om tot de conclusie te komen dat het ding een plaag is, is een understatement. Het dier gaat de boel regeren en op veel wateren regeert deze kreeft al. Links en rechts hoorde ik vaag zeggen de term exoot. Maar ook de term exoot is een understatement. Het is namelijk niet gewoon een exoot, het is een zeer inventieve exoot. Het beest is zo vreselijk agressief en heeft zo weinig vijanden, dat die zich haast ongelimiteerd en ongehinderd kan voortplanten. Daarnaast is die ook nog eens heel dominant over andere zoetwaterkreeften die wel in Heems zijn, we kennen in Nederland namelijk ook gewoon onze eigen zoetwaterkreeften. Maar nou heb ik wel ernstige twijfel of deze kreeften er nog wel zijn. Ik heb met biologen veldonderzoekers gesproken en ze worden nauwelijks meer gevangen bij afvissingen. Voor ik verder ga wil ik nog een grote verwarring uit de wereld helpen, ik hoor veel mensen zeggen dat deze Amerikaanse rivierkreeft elkaar bestrijdt en dat ze elkaar opeten. Dit is namelijk niet zo. Er is alleen een uitzondering, op het moment dat ze gaan schalen, dus de harde schil loslaten om groter te groeien, dan zijn ze zacht, dat noemen ze zachte kreeft, en dan zijn ze wel zeer kwetsbaar. Ze zullen zich dan hoofdzakelijk verstoppen in diepe gaten en holen die ze graven, gangen die ze graven, om zo een dag of vier vijf later alweer terug te komen met een nieuwe schaal. Alleen de hele kleine kreeftjes, die zijn op zich kwetsbaar voor de grotere soortgenoten. Die willen nog wel eens ten prooi vallen aan grotere soortgenoten als ze te dichtbij komen. Maar alleen als er voedselschaarste heerst en er overbevolking is. Ik kan een zijstapje maken, denk aan een aquarium met guppen, en daar plaatsen we tien gupjes in, en die geven we te eten en die hebben het gewoon goed en dat gaat prima. Maar na verloop van tijd zullen ze zich gaan voortplanten en er komen steeds meer guppen in dat aquarium. Alleen u voedt niet bij, dat is in de natuur namelijk ook niet zo. De natuur heeft een beperkt aanbod van voedsel. En op een gegeven moment zullen die guppen, die zullen elkaar gaan opeten en bestrijden omdat er concurrentie is. Ze hebben eten maar voor een x aantal vissen, ze zullen elkaar in stand houden. Net zolang totdat er een balans zou ontstaan, waarop ze goed kunnen voortleven. Nou hoor ik u denken, dat zal dan met die kreeft ook gaan gebeuren. Ja, deels, is dit wel zo. Maar niet voordat al het andere voedsel op is. Ze zullen eerst alle andere beesten zullen ze gaan pakken om die op te eten, alle andere planten, je ziet hier een voorbeeld van de gangen die ze maken in de watergangen, deze gangen kunnen soms wel tot twee meter diepgaan. Ik kom hier later nog op terug. Ja, die beesten die ze eten moeten denken, wat eten ze eigenlijk niet? Hier op dit plaatje ziet u veel planten afgebeeld, plaatje kon niet groot genoeg zijn, maar ook kleine dieren zoals salamanders, kikkers, padden, visjes, waterkreeftjes, vlokkreeftjes, muggenlarven, ze eten eigenlijk alles wat leeft en beweegt. Ook het gewone kikkervisje of het kikkerdril, eitjes van vissen, dat is een ware delicatessen voor ze en dat is echt een groot probleem want ze pakken, de toekomst pakken ze bij de bron aan. De eitjes en het

kikkerdril. Al deze dieren op zich, wat ze allemaal opeten, die hebben ook een plaats in onze eigen voedselketen. Denk aan het voedsel van reigers, ooievaars, noem maar op. Maar vergis u niet, ook pasgeboren eendjes en waterhoentjes, meerkoetjes, de eieren uit het nest die gaan er gewoon aan. Ik heb met eigen ogen gezien dat de meerkoet verlaat het nest en de kreeft die kruipt erop en die trekt gewoon een jong mee naar beneden. En je kan zeggen, het is de natuur, maar de bron is, het beest hoort hier niet. De natuur is er ook niet op gebouwd, de meerkoet is helemaal niet bang voor een kreeft, hij ziet er geen gevaar in. Zo ook kikkers niet, die laten zich gewoon pakken, want een kreeft, ja, die doet niks. Maar hij doet wel wat. En op het moment dat ze dat beseffen is dat te laat. Ik heb met eigen ogen mogen aanschouwen bij de paai van een snoek in het voorjaar, dat de eitjes nog geen vijf minuten het daglicht zien, want de kreeften duiken erop en het is weg. En nou is de snoek gewoon een voorbeeld van een vis die in onze wateren moet leven. Waar we ook heel veel projecten voor hebben lopen om dit beest te helpen met voortplanting, omdat er gewoon tekort van is, met name in het Westland. Er worden duizenden euro's uitgegeven om paaiplaatsen te maken voor deze snoek en andere vissen. Ik noem die paaiplaatsen en ik wil ze niet afkraken want het is hartstikke mooi het geregeld wordt, maar ik noem ze restaurants voor de kreeften. De McDrive, hoe kan het nog mooier voor een kreeft, dan alle vissen op een plek laten verzamelen, daar laten paaien, ze lopen naar binnen, en ze hebben volop vreten. Plaatsen waar ik vroeger kwam waar ik gewoon knettergek werd van het gekwaak van kikkers 'morgens, een hels kabaal als ik dan 's nachts aan het vissen was geweest bijvoorbeeld, dan werd ik wakker van de kikkers. Nu is het muisstil. Er zijn gewoon nagenoeg geen kikkers meer. Ik kan nog zo uren doorgaan met voorbeelden geven die momenteel nu als we speaking aan de gang zijn. En zoveel tijd heb ik niet gekregen. Als hetgeen wat ik u zojuist verteld heb nog niet erg genoeg is, dan heb ik nog wel een dingetje voor u. Uit veler veldonderzoek is naar voren gekomen dat de populatie op vele wateren, met name in de randstad, het lijkt erop dat in de randstad, Zuid-Holland, Noord-Holland, dat daar het probleem het grootst zit, en dan wordt de populatie wordt geschat, en schrik niet, op 300 tot 800 kilo per hectare. En dat komt ongeveer neer op 3 à 4 kreeften per vierkante meter. En, denkt er alstublieft ook bij na dat de kreeft dus deel maakt uit van de populatie die een water kan dragen. Een hectare water kan zoveel kilo aan visbeesten, zoveel het voedsel, denk aan de gupjes, zoveel het voedsel biedt. En ik kan uit mijn eigen bevinding ook beamen dat deze aantallen van deze onderzoeken zijn met name gedaan rondom Gouda, dat die ook echt kloppen en anders gewoon heel dicht in de buurt komen. Al deze kreeften die graven in oevers, ik heb zojuist een foto voorbij zien komen, en woelen sloot en kanaal om, graven in oevers gangen van soms wel twee meter diep om te schalen, dan weten ze dat ze kwetsbaar zijn, dan gaan ze extra diep in de waterkeringen, en in oevers van sloten.

De voorzitter: Meneer Van der Plas, mag ik u vragen om te beginnen aan de afronding? Dank u wel.

De heer Van der Plas: Ja, ja, ik heb nog een heel klein stukje en dan zal ik hem gaan afronden, sorry. Ja, eigenlijk, het belangrijkste vind ik, komt nu. Door dat graven in de oevers wat ze doen graven ze al het zand mee naar buiten en dat komt terecht in de sloten, wat geen wat zorgt voor extra aanwas van de bagger die in de sloten terecht komt. Daardoor zal met een veel hogere frequentie gebaggerd moeten gaan worden. En door dat graven en het weg eten van waterplanten kan het niet anders zijn dat de waterkwaliteit zwaar onder druk komt te staan. Terwijl het HED zoveel doet om de richtlijnen van de kader dicht bij een water te behalen in 2027. Maar ook de oevers worden zeer instabiel, gaan verzwakken, hetgeen effect heeft dat de kreeft nieuwe tunnels zou moeten gaan graven. Door het omwoelen van de sloot en het zoeken naar voedsel ontstaat er gewoon een grote bruine bonensoep dat de targets van het behalen zoals de KRB op de spreekwoordelijke buik kunnen worden geschreven. Er is mij gevraagd af te ronden, ik vind het echt heel jammer. Hoe kan ik het nog beknopt maken?

De voorzitter: Meneer Van der Plas, ik denk dat u uw punt zeg maar heel uitgebreid gemaakt heeft. Dus ik zou eigenlijk willen voorstellen om nu af te ronden. Dan kunnen we ook de gelegenheid geven aan VV-lid om een motie hierover toe te lichten.

De heer Van der Plas: Mijn advies, begin gisteren met de beheersing van dit dier. Het is, wegekrijgen doen we hem nooit meer, maar we kunnen hem wel beheersen zodat de schade beperkt kan worden. Uit veldonderzoek is gebleken dat de populatie met wegvangen van de kreeften terug kan worden gedrongen naar 25%. Die 25% kan onze natuur redelijk aan, daarin kunnen de roofvissen en de roofdieren, kunnen dat pakken. Gaan we afronden, heren en dames, mag ik u vriendelijk doch dwingend verzoeken om op te staan en uw verantwoordelijkheid te nemen. Dank u wel voor de tijd.

De voorzitter: Ik wil graag beide sprekers, de heer Kerrebijn en de heer Van der Plas, bedanken en ik zou nu graag het woord willen geven aan de heer Middendorp. Maar ik zie een interruptie eerst.

De heer Hombergen: Ja, meneer de Vos, wat ik, dat er toch ook nog andere VV-leden zijn die een vraag hebben aan beide sprekers? Ik althans wel, en ik heb voor elk van de sprekers een vraag en hopelijk kunnen ze kort antwoorden. Aan de eerste spreker, ik heb zitten kijken naar het stripverhaal, en ik ben toch wel een beetje benieuwd, ik zag vier gezichten in onze gemeenschapsuize ingetekend, ik weet nu wie er eentje van is. Ik zou toch dolgraag willen weten wie die andere vier gezichten waren, want ik zag twee mannen en twee vrouwen volgens mij. En dan een wat serieuzere vraag aan de tweede spreker, ik begrijp dat het een heel invasief diertje is, ik heb ook begrepen dat al in het verleden al acties zijn geweest van Delfland, ik weet echter niet wat dat is, wellicht dat de spreker dat nog even kan toelichten of dat de heer Middendorp dat kan doen, en ik heb ook begrepen dat er een jaagverbod is op deze dieren, maar dat wil ik graag bevestigd zien, en ook weten door wie dat jaagverbod, of dat visverbod of hoe moet je dat noemen bij deze dieren, door wie dat is ingesteld en wat we daaraan zouden kunnen doen? Ik dank u.

De voorzitter: Meneer Hombergen, dan vraag ik beide sprekers heel kort zeg maar de vragen te beantwoorden. De heer Kerrebijn, kunt u de eerste vraag van de heer Hombergen beantwoorden? Heeft u de vraag gehoord?

De heer Kerrebijn: De vraag heb ik gehoord, het gaat om de gezichten van de mensen die schrikken van de kreeft die uit het water komt. Die gezichten zijn, laten we zeggen, volkomen willekeurig, zoals het een striptekenaar betaamd, elke gelijkenis berust op louter toeval.

De voorzitter: Dank u wel voor deze. Dan wil ik vragen, de heer Van der Plas, kunt u ook de twee andere vragen van de heer Hombergen beantwoorden?

De heer Van der Plas: Excuus, ik was aan het rondlopen dus de vragen zijn me ontgaan.

De heer Hombergen: Ik zal ze kort opnieuw stellen. Ik heb uit de wandelgangen begrepen dat Delfland in het verleden al wat acties of onderzoeken heeft gedaan en wellicht dat u kunt toelichten of de heer Middendorp, ik geloof dat u het woord gaat voeren, dat even kan inbrengen wat er al is gedaan en ik heb begrepen dat er een jaagverbod of een visverbod is op deze dieren, of dat er maar een professionele visser is op deze dieren, wellicht dat je daar even kort iets over kunt toelichten, door wie dat beperkt is.

De heer Van der Plas: Door wie dat beperkt is, kan ik niet met alle zekerheid zeggen, het staat in de disportvisserij wet dat dateert uit 1960, het klopt niet helemaal dat er niet op gevestigd mag worden, burgers

mogen daarop vissen met een schepnetje en een hengeltje, alleen burgers mogen daar niet mee op vissen met een korf. Want dat valt onder het professionele beroepstuig en daar mogen burgers dus niet mee vissen.

De heer Hombergen: Dank u wel.

De voorzitter: We hebben nog een uitvoerige agenda, en ik zou zo dadelijk ook de heer Middendorp de motie willen laten toelichten.

De heer: Ik zal mijn vraag kort houden, en gelukkig, ik heb ook vragen voor de tweede spreker. Twee vragen, korte vragen. De eerste is waar specifiek vinden wij de hoge concentraties rivierkreeften? Het liefst in Delfland. En vraag twee is we zoeken allemaal een oplossing, wij zijn altijd voor een preventieve, duurzame, diervriendelijke oplossing, in die categorie, welke oplossingen zie jij voor dit probleem?

De heer Van der Plas: De eerste vraag, als ik antwoord ga geven op die vraag ben ik heel lang bezig, ik kan kort zijn, waar zijn ze niet? Dan kan ik beter de wateren opnoemen waar ze niet zijn. Het zijn er echt maar een handvol. Ze zijn overal. De tweede vraag voor de oplossing voor dit probleem is de beroepsvissers erbij te betrekken en de beroepsvissers toestemming te geven om deze dieren met korven te gaan wegvangen en onderschat niet, dit gaat echt heel erg intensief worden en daar gaat heel veel werk mee gemoeid, er zijn er gewoon veel te veel. Zoals ik al zei, het is ver na vijf voor twaalf. We zijn te laat ingestapt om het probleem aan te pakken.

De voorzitter: Dank u wel, dan zou ik nu graag het woord willen geven aan de heer Middendorp.

De heer Middendorp: Voorzitter, dank u wel en dank u wel voor het toestaan dat hier twee sprekers uit de praktijk hun visie hebben kunnen geven over een probleem, en zeg maar een maatschappelijk probleem en een natuurprobleem. Het is eigenlijk, je zou kunnen zeggen, als je naar de ecologie kijkt dat Delfland aan haar eigen succes ten onder gaat. Wij vergroenen onze watergangen, wij zorgen dat er natuurvriendelijke oevers zijn, en daarmee bieden wij ruimte voor alle mogelijke dieren inclusief de kreeften. En u kunt zich voorstellen als we teruggaan naar twintig jaar geleden en van alle watergangen weer betonnen bakken maken en steile kanten, ja, dan hebben we ook geen last van de rivierkreeft. Met andere woorden, die doelstelling, die KRW-doelstelling, brengt met zich mee dat er dingen zich tot plaag zullen ontwikkelen. Het is, ja, uw collega Ter Woorst zegt het, het is natuur, kun je niet voorspellen, als een bioloog zie je dat wel anders ik denk dit kun je heel goed voorspellen, alleen je moet niet te lang wachten met actie nemen. Natuurlijk zijn we hier in Delfland in de natuur aan het, wat ik tussen aanhalingstekens noem tuinieren, de ene keer moet je de waternevel bestrijden, de volgende keer moet je de rode rivierkreeft bestrijden, en daar zal ongetwijfeld nog wel iets anders komen. Deze, ik ga u zo meteen een motie indienen, maar waar wij bij willen aansluiten, dit is niet de eerste keer dat het aan de orde komt, in december 2017 bij de bespreking van de kerstmotie is er breed gedragen door de VV een motie aangenomen met het verzoek om beleid te ontwikkelen in 2018 voor de rivierkreeft en ook om veilig te stellen dat er kreeften zouden zijn, of kreeften zouden worden gevangen voor de kerstbische van 2018. En het is nu 20 september en voor zover ik weet worden er nog geen kreeftjes gevangen dus we maken ons in die zin zorgen en roepen wij inderdaad het bestuur op om die kerstbische toch in ieder geval te garanderen, maar wat wij vooral nodig hebben, u begrijp de noodkreet vanuit de samenleving en de noodkreet vanuit de sportvissers en de mensen die van de natuur genieten, die is duidelijk. Een mogelijke maatregel is het wegvangen. Ik heb niet de wijsheid in pacht om te zeggen dat het wegvangen absoluut zal werken, ik heb er wel hoge verwachtingen van, er zijn mensen die daar geen verwachtingen van hebben, en wat ik voorstel is dat we een onderzoek doen, zoals we wel vaker dingen onderzoeken, om te kijken wat de effecten zouden kunnen zijn. Het is niet zo vreselijk ingewikkeld, ik heb me wel eens laten

verleiden om er iets over te zeggen en dan komt het erop neer dat je een aantal afgesloten sloten hebt, en in de ene sloot vang je met de korven vang je de kreeftjes en zet je ze terug en in de andere sloot vang je de kreeftjes en haal je ze weg en dan probeer je aan het eind van het seizoen te zeggen, nou, hebben we nu verschil in populatie of niet? Nou, hoe ingewikkeld kan dat zijn, ik bedoel het is, ik zou zeggen het is geen theoretische fysica, het is eigenlijk tamelijk recht voor zijn raap en ik zie eerlijk gezegd niet in waarom een dergelijke bescheiden proef weliswaar op wetenschappelijke basis, want je moet het wel goed monitoren, waarom zo'n bescheiden proef niet al volgend jaar ingezet kan worden. Want het gaat om, zoals we hoorden, om een probleem dat breder speelt, meer waterschappen hebben daar last van, en ik dat we moeten ophouden met literatuur studeren over wat er eerder over is gezegd, maar dat we nu gewoon onze gegevens moeten verzamelen. Zodat we ook in de unie van waterschappen, zoals werd gememoreerd door de heer Van der Plas, in unie van waterschappen gewoon maar wel beslagen ten eis komen. Ik mag u nu de motie overhandigen.

De voorzitter: Dank u wel, de motie code rood voor de rode rivierkreeften ondertekend door AWP, Waternatuurlijk 50+, CU, SGP en Natuur. Ik zal hem voorlezen. De VV, vergadering bijeen, constateerde dat de VV in december 2017 reeds een motie aan het college heeft verzocht om beleid te ontwikkelen voor de Amerikaanse rode rivierkreeft, verschillende soorten. En de resultaten van de te houden pilot met het wegvangen van die rivierkreeftjes ter beschikking te stellen voor de kerstbische van 2018. Overwegende dat het rode rivierkreeftje door zijn vraatzucht schade toebrengt aan de water en natuur, het rode rivierkreeftje gangen graaft in de oever en zo extra bagger veroorzaakt, de inwoners van Delfland steeds vaker overlast ervaren van het rode rivierkreeftje, het rode rivierkreeftje een exoot is op de EU lijst, de lidstaten verplicht zijn om exoten op de EU lijst actief te bestrijden, verzoekt het college om zo spoedig mogelijk te starten met een wetenschappelijk veldonderzoek naar het effect van het wegvangen van volwassen rivierkreeftjes op de totale populatie in samenwerking met de hengelsportvereniging en beroepsvisserij in het gebied van Delfland om zo de participatie van de maatschappelijke belangen van de hengelsportverenigingen te combineren met de KRW doelen van Delfland en de kreeftenbische van Delfland rivierkreeftjes bij de kerstlunch te garanderen en gaat over tot de orde van de dag, getekend door eerder genoemde partijen. O, sorry, ik zou graag Hoogheemraad Jans de gelegenheid willen geven om te reageren op deze motie.

Mevrouw Jans: Dank u wel, voorzitter. De vorige spreker heeft een aangrijpend verhaal gehouden, of aangrijpend, een indrukwekkend verhaal gehouden met praktijkvoorbeelden uit deze omgeving. Het is niet alleen deze omgeving, het is eigenlijk in heel Nederland dat dit speelt, in de vergadering van de commissie watersystemen, dat is een commissie van de Unie van Waterschappen vorige week vrijdag heeft Rivierenland, heeft hier ook aandacht voor gevraagd, Rivierenland zegt van, we hebben hier gewoon ontzettend uitgebreid naar gekeken, het is bij ons echt een issue, we willen dit graag in unieverband oppakken, daarop is ook aangegeven dat dit gaat gebeuren. Het is zo, dat in de nieuwsbrief van Unie, de digitale brief met de terugkoppeling van de commissie watersystemen staat ook dat daar in ieder geval de volgende keer ook aandacht aan besteed wordt. Het is een nationaal probleem, Delfland is bezig met een nota exotenbeleid, dat is onderdeel van het coalitieakkoord en het coalitieakkoord wordt uitgevoerd en daar zijn we volop mee bezig. Dit gebeurt in samenwerking met Rivierenland, Rijnland, Schieland en het Krimpenerwaard. Om ervaringen uit te wisselen en ook om onderzoeken die al gedaan zijn, hoeft je niet over te doen. Maar je moet soms wel kijken in je eigen gebied van waar zitten ze nou precies, want in de ene is een open watergang, de ander is een smalle watergang met harde oevers of met zachte oevers. Dus je moet gewoon kijken waar ze zitten. Het is een punt in Delfland, ze groeien ook behoorlijk hard. Kortom, de motie die dekt gewoon de situatie, en het voorstel van het college is om deze motie aan te houden. En de commissie watersystemen van de unie komt daar volgende keer op terug. Dus daar, die gaan we afwachten. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Om heel snel even de verschillende fracties de gelegenheid te geven om hun mening kenbaar te maken over deze motie. Mag ik de heer Kuijvenhoven.

De heer P. van den Berg: Voorzitter, mag ik nog iets vragen, want het voorstel van het college is om dat aan te houden, ik zou eigenlijk toch wel eerst de indiener van de motie willen vragen wat die daarvan vindt, want dan kunnen we dat ook in onze reactie meenemen.

De heer Schouffoer: Voorzitter, ik, kijk, onze tijd begint een beetje te dringen, volgens mij volgens het reglement van orde is de motie vreemd aan de orde van de vergadering, die aan het eind van de vergadering behandeld zou moeten worden en ik hoop dat dat of nu heel snel, of, anders zou ik voor willen stellen om dat latere reglement van orde te volgen en ook dit aan het eind van de vergadering verder af te handelen.

De voorzitter: Mijn voorstel zou zijn om het snel af te handelen, dus samenvattend wordt het probleem erkend. Maar het is ook duidelijk dat het niet alleen in Delfland een probleem is. We zijn daarom blij dat het ook geagendeerd is bij de commissie de unie, wat we denken dat is dat het verstandig is om even af te wachten hoe de unie dit nou wil aanvliegen, want als we dat willen doen dan willen we dat in samenhang doen en in samenwerking doen met andere waterschappen. En dan de lijn te trekken van wat gaat dan Delfland doen. Dus, dat is in essentie ons voorstel, daarom zeggen we, we zijn sympathiek, maar kunnen we de motie aanhouden tot we precies weten wat in unieverband wordt voorgesteld. Dus ik wil dan graag de gelegenheid geven aan de heer Middendorp of hij bereid is op basis daarvan de motie aan te houden.

De heer Middendorp: Voorzitter, ik ben, u verbaast mij nu. Het is op zich zeg maar even het punt van de orde van de heer Schouffoer, volgens mij mag een motie op elk moment in een vergadering worden ingebracht, dus daar is aan voldaan. En daarnaast gebruiken we een motie '...' bespreking wordt gegeven, ik heb een inleiding gegeven en nu heb ik nog niet gehoord wat de verschillende fracties daarvan vinden, of ze het een sympathieke motie vinden, hoe ze erin staan, of dat ze problemen kennen of niet. U komt met een schot voor de boeg of uw college komt met een schot voor de boeg en zegt van nou, we houden de motie aan en dat vind ik wel echt, ja, geen vlees en geen vis, vlees noch vis, het probleem speelt al heel lang. En sterker, u heeft een motie van december 2017 en ik hoor u niet zeggen, we hebben al actief stappen ondernomen sinds die motie van 2017. Ik denk dat het nu voor de beeldvorming, voor de beeldvorming naar buiten van Delfland gepast is om te zeggen, wij steunen deze motie, of u als college zegt wij nemen deze motie over, dat die daar uiteraard in unieverband invulling aan moet geven dat hoort u mij niet zeggen. Ik vraag u ook niet om beleidswijziging, ik vraag u of de indieners van deze motie vragen u nadrukkelijk om nu beurs te zijn om zo spoedig mogelijk een veldproef te starten. En wat is zo spoedig mogelijk, die discretie laten we aan, ik zou zeggen dat is voorjaar 2019, maar als u met goede argumenten komt dat het in unieverband misschien iets langer zou moeten duren, dan kunnen we daar t.z.t. over praten, maar ik denk dat het belangrijk is, ook gezien de aandacht in de pers, dat we vandaag met een uitspraak komen.

De voorzitter: Ja, dan stel ik toch voor dat we, u heeft allen gehoord hoe zeg maar het dagelijks bestuur daar tegenaan kijkt, ook de eerste reactie van de heer Middendorp, nog steeds toch voor de diverse fracties de gelegenheid te geven om kort aan te geven hoe zij tegen de motie aankijken. Mag ik dan toch weer beginnen met de heer Kuijvenhoven?

De heer Kuijvenhoven: Ja, dank voorzitter, ik probeer het kort te houden. De motie is wat mij betreft sympathiek. De achterliggende gedachten zijn duidelijk en zijn ook in behoorlijke mate nijpend, tegelijkertijd, en een van de sheets die ik voorbij zag gaan, sta op, Delfland en unie, dat is ook een van mijn kernpunten, het is een breder probleem dan alleen maar Delfland, een Delfland probleem, ja, waar brengt je dat toe, ik vind

ook dat een functionele overheid al zijn waterschap maatschappelijke taken heeft. En die moet niet altijd op zijn handen blijven zitten, dus in die zin vind ik het sympathiek doordat de problematiek nog eens extra onder de aandacht wordt gebracht van dit bestuur. Daarentegen, als er gezegd wordt vanuit het DB, wij hanteren dit als een stimulans om datgene wat we ingezet hebben met kracht voort te zetten om op deze manier dus aan te geven dat dit een extra positief signaal is, dan denk ik dat we op de goede weg zijn.

De voorzitter: De heer Fekkes.

De heer Fekkes: Voorzitter, we hebben deze motie hiermee ondertekend. We staan er sympathiek tegenover. Ik zie zelf vanuit de Haagse Beek de kreeft ook over de stoep voorbijtrekken, ik heb voor mijn kleinzoon al een schepnet gekocht, dus misschien kan ik met mijn kleinzoon samen ook bijdragen, oplossing, en voor de rest ondersteun ik de acties.

De voorzitter: Dan ga ik door naar de heer Nanninga.

De heer Nanninga: Dank u wel voorzitter. U weet, de heer Middendorp en ik hebben iets met dieren. In dit geval de rivierkreeft. De *procambarus clarkii* zoals u kunt onthouden, heeft onthouden van de afgelopen motie in december. En wat staat er nou in die conclusie, en ik hoor dat de Hoogheemraad hard heeft gewerkt om daaraan te voldoen, want wij verzoeken daarin het collegebeleid te ontwikkelen ten aanzien van de exotische rivierkreeft en ik begrijp dat dat nu in unieverband is gebeurd. Nou vragen we eigenlijk slechts om er een tandje bovenop te zetten, namelijk om echt actief al iets uit te zetten. En het is tien over twaalf, laten we ermee aan de slag gaan zodat die kerstlunch niet volledig aan, ten koste gaat van het verkiezingsbudget van waternatuurlijk.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Schouffoer.

De heer Schouffoer: Voorzitter, ook ik sta sympathiek tegenover de motie, het aspect van de bisque dat was mij onbekend bij het eerste concept van de motie, maar ik wil het bestuur van Delfland graag uitnodigen een excursie naar Reewijk al waar een actieve beroepsvisser rivierkreeften vangt en wellicht kunnen we daar een aantal kreeften van afnemen om die te gebruiken voor de soep van Delfland.

De voorzitter: Dank u wel, meneer Hombergen.

De heer Hombergen: Dank u wel meneer de voorzitter. Ook wat ons betreft vinden we het een sympathieke motie, maar we hebben er niet mee ingediend, en overigens, als ik de motie zie dan vraag ik me af of die werkelijk is getekend, dat kan ik vanaf deze, gezichtspunt niet helemaal zien of die daadwerkelijk is getekend. Ik reken erop dat dat wel het geval is. Ik steun echter ook vooral het college met het idee om hem aan te houden, want het lijkt mij goed om daar zo snel mogelijk op terug te komen om te zien hoe wij dat breder aan kunnen pakken samen met de andere waterschappen. En dan ook meteen een financiële paragraaf hieraan toe te voegen, want zoals hij er nu ligt, is er ook een blanco cheque, en daar zijn wij niet zo helemaal van. Ik dank u.

De voorzitter: Dan mevrouw Hilders.

Mevrouw Hilders: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik voel me enigszins onthaald omdat ik de motie dus niet voor mij heb liggen. Dat is net ook al gevraagd, ik hoop dat daar in het vervolg wat, ja, ik kan het niet lezen hier, vandaar, simpel. Dus, ja, verrekijker, en, maar het is wel goed gebruik dat ze worden uitgedeeld, amendement

en moties. Mijn fractie is van mening dat er inderdaad sprake is van een breder probleem, en wat ook belangrijk is, dank je wel, wat ook belangrijk is, is dat we uitzoeken wat er dan werkt als oplossing om dit probleem aan te pakken, daar, een veldproef is wat dat betreft wat onbepaald en onbestemd, dus ik zou ook graag weten voor we iets gaan doen, wat er werkt. Ik ben het helemaal eens dat dit in unieverband moet worden aangepakt en het voorstel van het college om de motie aan te houden, dat vind ik een goed voorstel en daarbij kan dan later worden betrokken van wat werkt, wat doen we in unieverband en dat is mijn standpunt, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Simon.

De heer Simon: Dank u wel, voorzitter. Ik ga niet beloven dat ik het kort ga houden. Maar ik snap dat we op excursie gaan, hartstikke leuk. Maar goed, dit is dus wel een heel serieus onderwerp voor ons. En daar neem ik wel mijn tijd voor. En mijn collega die zei terecht, er wordt hier een zwarte piet toegeschoven naar de rivierkreeft en het is nog wel een rooie ook nog. En het is nog langer geen Sinterklaas en laten we zeggen helemaal geen kerst. En laten we het eerste misverstand uit de wereld helpen, die kerstmotie hebben wij als Partij voor de Dieren absoluut niet ondertekend, mochten daar nog vragen over zijn, en zijn zelfs van plan om het te boycotten, mocht dit doorgaan, die kerstbisque. Dus laat ik daar maar mee beginnen. Vervolgens wordt er gevraagd, ik kan de motie trouwens ook niet heel goed lezen, die doet me een beetje uit mijn kennis van de motie, onderzoek te doen naar exoten. Nou, laat ik het zo zeggen, ik ben nu bekend met het rapport van de unie over muskusratten, en daar wordt gesproken van we weten naar vier jaar onderzoek nog steeds niks, maar we gaan ze totaal uitroeien op basis van de gegevens die dus helemaal niet kloppen. Dus, misschien moeten we maar niet per definitie de unie wat laten doen. Maar goed, ga je kijken tussen Delfland of de unie, dan zal ik zeggen, doe alsjeblieft wel de unie, want het is niet de taak van Delfland. Belangrijke vraag is, heb ik ook gevraagd aan de insprekers, wat ga je ermee doen? De heer Hombergen zei al '...', daar zaten inderdaad, wordt er te veel ruimte gegeven. Maar wij willen gewoon weten, wat ga je ermee doen, met de rivierkreeft nadat je ze hebt gevangen? Heel belangrijk. Wij, als Partij voor de Dieren, hebben er heel veel moeite mee dat we dit doen in samenwerking met vissers, dat vinden we ook een heel erg problematisch punt. En het belangrijkste is, er wordt een raar beeld geschetst over, nou ik hoor net een verhaal over meerkoetjes die gegeten worden door rivierkreeften, maar omgekeerd is het ook zo. Wij hebben te weinig kennis, en misschien is dan het onderzoek wel heel goed, over het natuurlijk evenwicht, maar we zien ook ijsvogels, futen, meerkoetjes, katten, soms niet, soms wel. In een natuurlijk evenwicht met elkaar te leven dus, ja, is het nou echt een probleem? Misschien moeten we even wachten hiermee. Aan de andere kant, een goed beleid naar exoten daar zullen wij zeker een bijdrage aan doen, maar niet via deze motie. Dank u wel.

Mevrouw De Zoete: Dank u wel, voorzitter. In tegenstelling tot de vorige spreker zien wij het beheer van deze exoten wel als een taak van het waterschap. Het is duidelijk ook aangetoond dat deze overmaat aan kreeftjes het werk van het waterschap ernstig belemmert en als we watervogels bestrijden dan moeten de rivierkreeftjes ook bestrijden. Ik weet dat er mangels aan deze moties zitten, maar aan de andere kant, toen ik hier drie en een half jaar geleden kwam, was een van de eerste dingen die ik gevraagd heb, het kijken naar deze exoten, als u terug leest dan kunt u dat ook zien, en ik kreeg steeds het antwoord van, wij hebben helemaal geen probleem. Drie en een half jaar later blijkt het ineens een groot probleem te zijn, en ik denk, het is onze taak, het is in ons belang, en doe eraan wat mogelijk is. Dank u.

De voorzitter: De heer Van Adrichem.

De heer Van Adrichem: Ja, voorzitter, ik steun het voorstel van het college om de motie aan te houden en, ja ik vind er ook nog wel wat punten instaan die van mij echt niet hoeven, zoals het laatste punt, dat vind ik, ja, dat

hoort eigenlijk niet in een motie. Maar dat terzijde, en ik ben er erg voor om gezamenlijk met de andere waterschappen samen te kijken, wat gaan we hieraan doen en, zodat we niet spreekwoordelijk voor Sjoerd, ons eigen pistooltje af gaan schieten.

De voorzitter: Dank u wel, meneer Van Adrichem, De heer Van den Berg?

De heer Van den Berg: Ja, dank u wel, voorzitter. Nou ja, op zich vinden wij dit best wel een prima motie om de problematiek van de rivierkreeftjes aan te pakken. Maar, we vinden ook wel dat dat moet passen binnen een bredere context van initiatieven binnen de unie en bij andere waterschappen. Dus in dat opzicht steunen wij wel het standpunt van het college om deze motie aan te houden. Maar, ja, ik probeer toch maar weer op de een of andere manier een brug te slaan of een oplossing te verzinnen, want het zou dan helpen als het college zich bereid toont om zo'n veldproef uit te voeren binnen het gebied van Delfland, en die bereidheid in te brengen in het overleg in unieverband. Dus dat Delfland gewoon aanbiedt in die overleggen die plaatsvinden, dat als het zou helpen om zo'n veldproef, of zo'n veldonderzoek te doen, dat Delfland bereid is om dat binnen zijn gebied uit te voeren. Nou ja, dat past dan misschien ook wel weer in de denklijn van de indieners van de motie, maar dat moeten ze zelf dan maar aangeven.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Dijkshoorn.

Mevrouw Dijkshoorn-van Dijk: Dank u wel. Ik vind op zich de motie ook sympathiek. Het is goed om de problematiek aan te pakken. Het is niet een probleem alleen voor Delfland, dus wat dat betreft ook goed om het breder in unieverband te doen. We steunen daarin het college om dit dan aan te houden. Wat dat betreft, er zijn ook geen zichten op die kosten. Ik vind het een, wat dat betreft een goed idee om het bij de unie aan te dragen en te zeggen, wij in Delfland hebben een gebied, of hebben wel, wij willen wel graag die veldproef doen. Maar dan ook dat er vanuit de unie wat geld meekomt, want ook andere waterschappen hebben er dan profijt mee. Wij hebben geen zicht op de kosten van zo'n veldproef en ook hoe klein het ook maar kan zijn. Het is wel duidelijk dat we om gemeenschapsgeld daarmee gaan. Wat dat betreft, wij zien ook duidelijk wel het probleem, want we weten het probleem met de ganzen, de ganzen geven een groot probleem in dit gebied en dat hebben we ook laten verwaarlozen, hebben we ook te weinig, en we moeten zeker niet de rivierkreeften, net als wat de ChristenUnie aangaf, drie en een half jaar geleden was er nauwelijks wat, ganzen twintig jaar geleden nauwelijks, en nu loop je over de ganzen. Dus wat dat betreft is dat heel belangrijk om te doen. Dus daar wil ik het bij laten.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Dijkshoorn, ik zou graag vijf minuten willen nemen om even onderling te beraden om na te denken over alle input die we gekregen hebben met ons uiteindelijke voorstel. Ik heropen de vergadering en ik wil graag Hoogheemraad Jans de gelegenheid geven om een reactie te geven op alle input die we gehoord hebben.

Mevrouw Jans: Dank u wel, voorzitter. Wij nemen het, Delfland neemt het probleem heel serieus. De rivierkreeft is echt een nationale aangelegenheid, we hebben net al gezegd dat andere waterschappen zich hier ook mee bezig houden en ook dit inbrengen in verschillende overleggen. Wij zullen dit oppakken samen met de unie en we gaan de unie daar ook actief bij de unie aandringen op het formuleren van een standpunt en het nemen van stappen. Wij zullen de unie voorstellen dat Delfland daarin participeert, dus dat Delfland daar ook actief een bijdrage aan levert. Voor wat betreft de financiën, wij brengen dit in beeld in dit wordt uitgevoerd binnen het bestaande budget, en wij zullen dit met name in samenwerking met andere waterschappen uitvoeren. Dank u wel.

De voorzitter: Dan geef ik graag tenslotte de heer Middendorp de gelegenheid om te reageren.

De heer Middendorp: Ja, ik denk dat ik namens de meerderheid spreek als we vaststellen dat het een probleem is wat aandacht verdient en dat het college met zoveel woorden heeft gezegd dat ze het probleem ook onderkennen. Daarmee is het eerste deel van de motie is denk ik, het doel is gerealiseerd. Het tweede punt is inderdaad samenwerken of binnen unieverband coördineren is denk ik, is uiteraard verstandig. Tegelijkertijd is de unie zeg maar niet de snelste, het snelste bureaucratische orgaan van Nederland, dus ik zou het vervelend vinden als, ik zou het jammer vinden als we dan 2019 als jaar om een veldproef te doen gaan missen. Uiteraard moet die proef nog ontworpen worden en moet daar een budget voor gevonden worden, daar heb ik ook eigenlijk niet zoveel over gezegd, want, nou ja, de details zijn de, is de rol van de secretaris-directeur. De garantie van mevrouw Jans om het binnen het bestaande budget te doen, denk ik dat iedereen daar blij op reageert. Ik heb een ding niet gehoord, we hebben nadrukkelijk ook aangedrongen om daar de maatschappelijke partijen beroeps- en sportvissers bij te betrekken, kunt u daar wellicht nog iets over zeggen?

Mevrouw Jans: Dank u wel, we zullen daar waar mogelijk, zullen we dat doen.

De voorzitter: Mag ik dan toch voorstellen dat, ik denk dat het duidelijk is dat het dagelijks bestuur in de geest van de motie handelt. Met name zullen we de belangrijke aspecten om dit echt met urgentie te agenderen in unieverband. En ik zou daarmee terug willen komen om te vragen of u de motie dan verder wilt aanhouden, de urgentie is er, wij spreken ook de bereidheid uit dat als de unie eenmaal gezegd heeft, van dit lijkt ons de gewenste aanpak in samenhang met andere waterschappen, dat Delfland dan niet achteroverleunt, maar daar actief in gaat participeren. En dan zullen we dus helder maken wat daar, wat de personele inzet is, wat de kosten zijn en daar een oplossing voor vinden. Dat is volgens mij de essentie van de motie, ik zeg bewust niks even over de kreeftenbisque, dat is, het gaat mij echt om het probleem, en volgens mij adresseren we dat en vraag ik u of u de motie wilt aanhouden.

De heer: Ja, wij hebben overlegd en wij willen onder deze voorwaarden, die u net zelf geschetst heeft, de motie aanhouden. We spreken wel de hoop uit dat het zeg maar, voordat uw periode ten einde loopt, in dit collegeverband, dat u ons daar al over terug bericht.

De voorzitter: Wij zullen u informeren. Mag ik, meneer Hombergen dan, laatste opmerking.

De heer Hombergen: We hadden een laatste korte opmerking na deze informatie VV en in VV bijeen. Dank dat de motie wordt aangehouden, ik zou wel heel graag hebben dat als het college terugkomt met het voorstel van hoe we dit werkelijk gaan doen, dat dan we niet alleen een toezegging hebben dat het binnen budget is, maar ik wil ook weten hoeveel budget hiervoor gebruikt wordt. Omdat er altijd een verschuiving in prioritering binnen dat budget moet gebeuren. Dat ik ook wil weten wat er vervalt, want zoveel ruimte binnen dat budget is er ook weer niet. Ik dank u.

De voorzitter: Dank u wel meneer Hombergen. Ik heb geprobeerd het aan te geven dat we inderdaad transparantie willen geven over inzet, zowel van persoon als van middelen. Dank u wel dat u de motie wilt aanhouden en voor de goede orde, maak ik u er toch even op attent dat de datum nog even aangepast moet worden want dat is natuurlijk niet 2019, maar 2018.

B.03 Voorstellen Unie aanpassing belastingstelsel en standpuntbepaling Delfland (BOB)

De voorzitter: Dan wil ik nu dit agendapunt sluiten en overgaan naar agendapunt drie, voorstellen unie aanpassing belastingstelsel en standpuntbepaling Delfland. En ik wil graag mijn collega Hoogheemraad Smits de gelegenheid geven om een paar inleidende opmerkingen te maken voordat we u de gelegenheid geven uw mening kenbaar te maken. Dank u wel.

De heer Smits: Dank u wel, voorzitter. Staccato, gelet op de tijd. Het is inmiddels denk ik vijf jaar geleden dat in de '...' studio een bijeenkomst van de unie heeft plaatsgevonden, waarin een rapport van de OESO werd gepresenteerd over de kwaliteit van de waterstaatkundige werken in Nederland. De bevindingen die waren prima, maar een van de conclusies was, Nederland heeft totaal niet in de gaten tussen de oren, in hoeverre zij, dat zij afhankelijk zijn van hun leven, kwaliteit van leven, door de waterstaatkundige werken, dus daar zou wat aan moeten gebeuren. Een van de suggesties, we proberen ook een aantal incentives aan te brengen in het bestaande belastingstelsel om dat wat meer tussen de oren van de belastingbetalers te krijgen, profijtbeginsel, betaald, en dat soort dingen. Dat heeft de unie opgepakt door een commissie samen te stellen, commissie aanpassing belastingstelsel, CAB afgekort. Die pakweg drie jaar geleden van start is gegaan met vertegenwoordigers uit verschillende waterschappen met allerlei deskundigen. Die gekeken hebben naar bestaande belastingssystemen, pogingen hebben ondernomen om tot een nieuw systeem te komen, dat is uiteindelijk ook gelukt. En in dat systeem is een heel zorgvuldige procedure gehanteerd van overleg met de waterschappen en steeds teruggekoppeld, ze zijn hier langs geweest om te horen wat wij ervan vonden. De uitkomsten daarvan zijn met u gedeeld. Uiteindelijk is dat een heel zorgvuldig proces geweest dat uiteindelijk wel, wat ik net al zei, drie jaar heeft geduurd. Inmiddels heeft de CAB haar werkzaamheden afgerond en haar resultaten aangeboden aan het bestuur van de unie, het uniebestuur. Die de adviezen van de CAB op een aantal onderdelen heeft aangepast, geamendeerd zou je kunnen zeggen. Nou, dat advies dat is pakweg deze zomer, dat heeft u ook kunnen waarnemen, toegezonden aan de verschillende waterschappen. Daar is het aan de orde geweest in het dagelijks besturen en de algemene besturen, die zijn er althans over geïnformeerd en het voornemen was om in de maand september, dat is deze maand, met elkaar conclusies te trekken over de voorstellen die de unie heeft gepresenteerd. Een van die voorstellen van de unie was dat bijvoorbeeld een variant zou worden aangeplakt op het advies van de belastingadvies commissie dat de waterschappen ruimte kregen om 15% in de plus en de min af te wijken van wat de uitkomsten, de reken, moet wel voor wat betreft de belasting zou zijn. Nou, dat is gezonden aan alle waterschappen. Dat heeft geleid tot nogal wat ruis, allerlei belangorganisaties hebben zich ook gebogen over die voorstellen, ik duid met name op de Ito organisaties, natuurorganisatie, heel begrijpelijk overigens ook. En dat heeft het uniebestuur doen besluiten om het aanvankelijke traject om op 11 of 12 oktober in een unieledenraadsvergadering een definitief besluit te nemen over de unievoorstellen, om die te verschuiven naar december van dit jaar, zodat wij vanaf dit moment tot pakweg begin december eind november kennis kunnen nemen van de opvattingen bij de andere waterschappen. Dat leefde heel breed, bij de andere waterschappen, ze zouden graag wat meer tijd hebben om over een aantal dingen na te denken. Nou, die wens is vanuit het uniebestuur ook weer, dat biedt ons de kans om toch alvast een voorschot te nemen op die definitieve besluitvorming. We hebben in de commissie BOB drie weken geleden gesproken over de voorstellen van het uniebestuur. Op hoofdlijnen heb ik daar de conclusie getrokken, ik kan me wel instemmen met de lijn die daar is ontwikkeld, zij het, wat ook vanuit het dagelijks bestuur van dit waterschap werd gezegd, een conditio sine qua non, voor Delfland is dat in elk geval, dat wij bij een definitief voorstel ruimte moeten hebben om, voor wat betreft de stelling van de tarieven, 15% in de plus en 15% in de min te kunnen hanteren om tot aanvaardbaar tarievenniveau te komen. En het tweede punt wat nadrukkelijk naar voren werd gebracht, wat heel breed gedragen wordt, van ga niet via de belasting van het oppervlaktewater een belastingstelsel introduceren waarbij wij geld weghalen, wat we vervolgens

deponeren bij een andere belastingontvanger, de rijksoverheid. Dat zijn twee nadrukkelijk gesignaleerde condities. En daarnaast leven er nog andere wensen, ik denk aan natuur, opmerking gemaakt over de tarieven. Het voorstel van het college is nu om vanochtend met elkaar toch de discussie aan te gaan over het voorstel van het uniebestuur wat er nu ligt. Met daarbij de kanttekening van het college, voorwaarde de 15% plus en min, het niet doorsluizen van belastinggeld wat wij gaan innen naar de rijksoverheid, en voor '...' leven er waarschijnlijk in uw midden allerlei opvattingen, waarvan het college het op prijs stelt als u die nadrukkelijk naar voren wilt brengen, dat u ook poogt daar een meerderheid voor te krijgen, met andere woorden, dan zou mijn voorstel zijn, voorstel van het college zijn om daar een motie over in te dienen dat kan heel beknopt, ik denk bijvoorbeeld dat natuur voor wat betreft de tariefstelling een aantal wensen heeft, maar ik zou ook willen weten hoe breed dat gedragen is zodat we dat mee kunnen nemen. De bijeenkomst van 13 oktober in besluitvormende zin gaat niet door, ik heb morgen een eerste overleg van de commissie CBCF, waar die fiscale en financiële zaken aan de orde komen. Daarin peilen wij wat de opvattingen zijn voor zover nu bekend in de verschillende waterschappen, dat wordt dan weer teruggelegd. Ik hoop u daar ook over te informeren. En dan volgt daarna een traject met een commissie BOB vergadering en een uiteindelijke verenigde vergadering ergens in november, waarin in u een definitief besluit moet nemen over de voorstellen die er dan liggen, want het kan zijn dat vanuit de consultatie die de unie uitvoert, dat op bepaalde onderdelen er een wijziging zou kunnen plaatsvinden. Dus mijn voorstel is om, mede ook gelet op de tijd, om de discussie op hoofdlijnen te houden, zodat ik een beeld kan krijgen van hoe de opvattingen variëren, leven binnen deze, dat neem ik dan mee morgen naar de CBCF vergadering en dat krijgt dan verder zijn vervolg zoals ik dat net heb gead. Dat was het voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, dan wil ik nu graag u de gelegenheid geven opmerkingen te maken. Ik zou dit keer voorstellen om een keer ergens anders te beginnen, dus met de Fractie Integer Liberaal, mevrouw Hilders.

Mevrouw Hilders: Dank u wel voorzitter. Het voorstel voor de wijziging van het belastingstelsel van unie van waterschappen. Ik heb als eerste een procedureel punt. Er wordt in het voorgestelde besluit verwezen naar een voorgesteld standpunt en dat voorgestelde standpunt hoort wat mij betreft in dat bestand zelf thuis. En nu moet je maar even gaan bedenken waar dat zou kunnen staan. Ik heb daar overigens gebeld, maar ik vind dat het in het besluit hoort. Vervolgens, in de commissie BOB hebben meerdere fracties aangegeven dat zij de uitgangspunten wel steunen voor de herziening maar dat ze onmogelijk op dit moment kunnen overzien wat de gevolgen zijn voor de tarieven voor hun achterban. En het is wat betreft fractie Integer liberaal zeer raadzaam dat de VV vinger aan de pols kan houden bij de verdere uitwerking en tussentijds kan beslissen over tussenproducten en de richting van de belastingherziening. Dat een nieuwe weeffout te allen tijde dient te worden voorkomen en dat daarom het voorstel van het DB aanvulling behoeft. Daarvoor heb ik een deelamendement opgesteld waarin het volgende wordt gezegd, Delfland ondersteunt in beginsel de voorstellen van het Uniebestuur, de VV ondersteunt de uitgangspunten van de voorstellen maar kan de gevolgen voor de tarieven onvoldoende overzien. Daarom wenst de VV bij de verdere uitwerking vinger aan de pols te houden. De VV dient de gelegenheid te krijgen een standpunt te bepalen over tussenproducten en richting. En dan ten tweede wil ik het graag even hebben over de optie om riooloverstorten te belasten met een tarief van vijf VE. Ten eerste begrijp ik die vuillast van riooloverstorten niet gemeten wordt maar, dat het niet gemonitord wordt. Ik hoor graag van het college of dat ook inderdaad zo is. Een tarief van vijf VE vormt natuurlijk daadwerkelijk geen prijsprikkel om overstorten aan te pakken. De investeringen om overstorten te saneren zijn veel groter en een prijsprikkel van vijf VE is dus niet effectief. Bovendien levert het ook allemaal extra administratieve lasten op omdat we elkaar aanslagen gaan sturen. Fysieke ruimte voor de maatregelen is vaak beperkt, zeker in stedelijk gebied. Het is niet wenselijk dat overheden elkaar belasten, dat is dus rondpompen van geld en wat ik al zei administratieve lasten. En je loopt het risico dat waterschappen,

dat gemeenten ook waterschappen gaan belasten voor zaken waar we nu ook niet voor belast worden zoals de WOZ-vrijstelling voor awzi's en dat je daar dus discussies over krijgt die we helemaal niet willen. Daarom heb ik een amendement voorgesteld en dat is een toevoeging aan het standpunt en dat luidt, Delfland geeft de voorkeur aan een convenant saneren boven riool, saneren riooloverstorten boven de optie om riooloverstorten te belasten met een tarief van vijf VE. De argumentatie luidt dat een tarief van vijf VE gezien de kosten van het saneren van overstorten geen effectieve prijsprikkel is. En dat rondpompen van geld tussen overheden dient te worden voorkomen. Bovendien heeft het mogelijk repercussies voor heffingen van gemeenten richting waterschappen. Dus ons voorstel is van, ga gewoon afspraken maken met de Unie en met alle gemeenten om overstorten te saneren. Maak een convenant, dat is waarschijnlijk veel effectiever dan vijf VE als prijsprikkel. Die voldoet namelijk gewoon niet. Dan staat er in het stuk nog iets over een onderzoek naar de heffing bij glastuinbouwbedrijven voor de substraatteelt. Wij willen hier graag een bijdrage aan leveren zegt Delfland en ik zou dan toch op zijn minst wel willen toevoegen, bij dit onderzoek dient de glastuinbouwsector adequaat te worden betrokken, zowel op nationaal en landelijk niveau als per waterschap. En de achterliggende motivering is, wij hebben als Delfland heel veel geïnvesteerd in goede contacten met de glastuinbouwsector. En het is van groot belang om ze dus adequaat te betrekken als we dit soort onderzoeken gaan doen. Ik heb deze zaken verwoord in een amendement wat ik graag even aanbied.

De voorzitter: Ik zie dat het amendement ondertekend is door de fractie Integer Liberaal en ook 50PLUS, vier handtekeningen. Normaal gesproken lees ik altijd het volledige amendement voor maar gelet op de lengte, de essentie, stel ik toch voor om daar even vanaf te zien. Ik weet ook niet helemaal zeker of we het concept van het deelamendement kennen, dus misschien moeten we het ook behandelen als gewoon drie amendementen. Eén amendement dat betrekking heeft over het duidelijk maken van dat het een punt is in beginsel en dat de VV bij de besluitvorming betrokken wil blijven. Het tweede amendement heeft dan betrekking op wat mevrouw Hilders noemde, de riooloverstorten. En het derde amendement heeft betrekking op het adequaat betrokken worden van de glastuinbouwsector. Dank u wel, dan wil ik graag nu het woord geven aan de Hombergen.

De heer Hombergen: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. De hoogheemraad heeft verwoord dat er inderdaad een bespreking is geweest in de commissie BOB. Maar ik moet zeggen dat ik toch een ander beeld heb bij de commissie BOB. Ik had al heel veel meer zorgen gehoord over de uitwerking van de CAB voor de toekomstige belastingheffing. Ik heb gehoord dat de meeste mensen de uitgangspunten zoals aan de commissie meegegeven best wel ondersteunen en ook het beeld van de OESO. Maar de uitwerkingen zoals die er zijn, daar zijn wel heel erg veel vraagtekens bij, de uitwerking, de gebiedsplannen hoe die ontwikkeld worden en dergelijke. Wat dat betreft zien we dat het college de toonzetting van de reactie wil formuleren als een ja, mits. We zijn akkoord maar we hebben een paar kanttekeningen. En wat betreft de PvdA is dat toch wel een paar stappen te ver. En wat ons betreft zou het akkoord zijn nee, tenzij. Want we hebben toch wel een aantal serieuze zorgen. En wat ons betreft kunnen we daar niet zomaar mee doorgaan. We hebben er een flink aantal maar ik zal voor u een selectie maken van de punten die wij toch wel als serieus, dus een no-go vinden. Een eerste punt is de procesgang zoals die is gegaan van het advies van de commissie BOB aan de Unie. Want de Unie heeft daarin gemuteerd. De Unie heeft een tweetal dingen, een heleboel dingen veranderd maar in ieder geval een tweetal dingen. Het eerste is dat de bijdragen van natuur flink omhooggaan en de Unie heeft dat percentage omhoog en eigenlijk niet goed onderbouwd waarom dat is gedaan. Daar hebben wij zorgen over. Een tweede is ook dat de Unie de bandbreedtes heeft vergroot voor de toepassing van het systematisch denken. En die is nu gezet op plus vijftien of min vijftien procent. En waarom dat zo groot is geweest, heeft de Unie wat ons betreft ook niet voldoende onderbouwd. Als we kijken naar de inhoud of de uitwerking van het nieuwe belastingstelsel, dan zien we nu al dat er een behoorlijke verschuiving is van lasten naar de inwoners.

Het bedrijfsleven gaat minder betalen en grosso modo gaan in ieder geval bij Delfland de inwoners veel meer betalen. En dat verontrust ons omdat het puur een ander systeem is zonder een beleidsmatige onderbouwing waarom dan die verschuiving hier ook geïmplementeerd zou moeten worden. Een derde punt wat wij missen is het goed gebruik van prikkels en het geven van handelingsperspectief aan de inwoners. Dat handelingsperspectief om bijvoorbeeld de vervuiling tegen te gaan van water wordt wel gegeven aan het bedrijfsleven. Dus je mag verwachten dat over een aantal jaren hun lastendruk verder omlaag zou gaan en helaas zal dat ten koste gaan van de bewoners want de variatie in kosten is niet zo groot als de teruggang in bijdrage vanuit het bedrijfsleven zal zijn. Maar verder zien we ook dat gewoon aan prikkels tot goed gedrag, dat daar weinig uitwerking aan wordt gegeven. En dat er nu domweg kansen worden gemist. En wat dat betreft zou ik toch eigenlijk aan de commissie willen uitnodigen om verder te kijken naar goede prikkels om het gewenste gedrag in ons gebied en enig handelingsperspectief aan de inwoners te geven. Ik heb daar bij de commissie al een paar voorbeelden van gegeven, namelijk om bijvoorbeeld de inzuiging van water naar het grondwater te verbeteren, om waterverbruik meer te koppelen aan de heffing en dergelijke. En ik denk dat er een heel pallet aan mogelijkheden voor is en die zijn er nu niet. De enige handelingsperspectief voor wat betreft rioolbelasting zie ik, is het beperken van de geboortes. Maar ik denk niet dat wij als waterschap daarover gaan. Aldus, wat ons betreft is de toonzetting van de brief nee, tenzij. En ik wil u ook zeer verzoeken om dat gedeelte ook in uw brieven aan te geven, dat u niet namens de hele VV spreekt. Ik dank u.

De voorzitter: Dan wil ik nu graag het woord geven aan de heer Schouffoer. De heer Schouffoer heeft mij verzocht of hij Nee, toch niet? Oké.

De heer Schouffoer: Nou voorzitter, dat doen we de volgende keer om tijds wille. Ik had heel graag mijn bijdrage staand gedaan omdat me dat beter afgaat, ik blijf nu gewoon even zitten. De opdracht van de Unie aan de commissie CAB luidde om een voorstel te maken voor een toekomstbestendig belastingstelsel dat uitlegbaar, transparant, robuust, rechtvaardig, maatschappelijk gedragen, eenvoudig uit te voeren en doelmatig is. Naar mijn mening is dat niet gelukt. Ik moet helaas constateren dat de voorstellen onder andere leiden tot een disproportionele verhoging van waterschapslasten voor natuur die de financiële draagkracht van de vele bos- en natuurterreinen, eigenaren te boven gaat. Een adequate onderbouwing van deze lastenverzwaring ontbreekt en bovendien is de voorgestelde bekostigingssystematiek voor de watersysteemheffing onnodig ingewikkeld. Dit versterkt het gevoel van onrechtvaardigheid en subjectiviteit. Mijn achterban, de Vereniging van Natuur- en Boseigenaren, acht het voorstel daarom onacceptabel, overigens net als een aantal andere partijen waaronder LTO Nederland. De voorgestelde wijzigingen voldoen niet aan de eerder gestelde criteria voor een toekomstbestendig belastingstelsel en zijn een ontoereikende uitwerking van de opdracht. Ik wil dat graag toelichten. De kostentoedeling op basis van de bbp-methode werkt subjectiviteit in de hand. Er zijn geen criteria voor een objectieve verdeling van de kosten tussen de verschillende categorieën belastingbetalers. Het is nagenoeg onmogelijk om objectief te bepalen wie in welke mate belang heeft bij het onderhoud van watersystemen en beheer van de hoeveelheid water. Wanneer een waterschap een hoogwatergang baggert is immers niet te zeggen wie daar nou meer belang bij heeft, de boer of de stedeling of het natuurgebied. Dit werd overigens al beschreven in een memorie van toelichting op de wijziging van de Waterschapswet in 2005, 2006. Het toerekenen, dus ik citeer, van maatregelen of voorzieningen naar bijzondere groepen van belanghebbenden impliceert overigens niet dat een kostentoedeling op basis van een precieze kostenveroorzaking mogelijk zou zijn. Citaat nog steeds. Het bepalen van de mate van het effect van de maatregel voor elke categorie afzonderlijk en op basis daarvan de kostentoedeling vaststellen, is in de praktijk, zo hebben we al vaak gemerkt, een zeer moeilijke en theoretische en weinig transparante aangelegenheid. Heel veel Waterschappen zijn destijds daarom en zeer verstandig overgestapt op een methodiek gebaseerd op de waardeverhouding. Een methodiek gebaseerd op

de kosten voor veroorzaking werd in praktijk immers als ondoorzichtig en ingewikkeld ervaren. Die bandbreedtes, de bestuurlijke bandbreedtes, dat is één van de maatregelen die de Unie heeft toegevoegd aan het CAB-voorstel, daarmee kunnen waterschapsbesturen, ook dit bestuur, beslissen in hoeverre bepaalde categorieën belastingbetalers meer of minder gaan betalen ten opzichte van de kostentoedeling op basis van de bbp-methode. Dit in combinatie met de voorgestelde methode kostentoedeling zelf maakt het belastingstelsel wel heel erg gevoelig voor de politieke discussie. En begrijp me niet verkeerd, ik ben voor een politieke discussie maar die moet wel te volgen kunnen zijn voor de inwoners en bedrijven in ons gebied. Moeilijk uitlegbare of onbegrepen keuzes kunnen door de benadeelde belastingplichtige als willekeur worden ervaren. Al helemaal als de burens in de polder aan de overkant van de weg of aan de overkant van de straat of aan de overkant van de sloot dertig procent minder betalen aan het buurwaterschap voor ongeveer dezelfde diensten die zij vanuit hun keukenraam kunnen zien gebeuren. Of misschien wel voor minder. En er zijn op dit moment om allerlei uitlegbare omstandigheden hele grote tariefverschillen tussen de waterschappen. En de hoogheemraad financiën heeft daar net nog op gewezen dat de kosten in Schieland of de druk in Schieland vele malen kleiner is dan die in Delfland. En ja, wat gaat er nou gebeuren als we, als die waterschappen allemaal knoppen bij zich hebben waar ze aan kunnen draaien en die verschillen en die tariefverschillen in het gebied nog veel en veel groter worden? Het lijkt met dat we zo flink meer bezwaarschriften en rechtszaken tegemoet kunnen zien. En dat zal ook leiden tot hogere perceptiekosten. Dan het profijtbeginsel in de categorie ongebouwd. In het voorstel voor de kostentoedeling van de watersysteemheffing wordt gesteld dat hieraan het profijtbeginsel ten grondslag ligt. Het uitgangspunt van het profijtbeginsel is echter dat de meeste kosten van overheidsdiensten in rekening worden gebracht bij hen die daar het meest profijt van hebben. In de voorstellen van de Unie van Waterschappen is dat voor de categorie ongebouwd niet het geval. Ten onrechte wordt verondersteld dat iedere hectare ongebouwd, ongebouwd natuur of ongebouwd landbouw, binnen deze categorie evenveel profijt zou hebben. Ja, is dat een eerlijke verdeling? Het nieuwe stelsel? Nou, geachte voorzitter, een aantal principiële en fundamentele opmerkingen hierbij. Het was de OESO die een aantal kritische kanttekeningen had, juist over de uitlegbaarheid van het systeem en het waterbewustzijn. Ik zei net, als dat de commissie niet gelukt is een stelsel te ontwerpen dat tegemoetkomt aan deze voorname aanbevelingen van het OESO. Het voorstel, het nu voorgestelde systeem is mijn inziens nog moeilijker uit te leggen. Moeilijk uitlegbare problemen in het oude stelsel worden vervangen door een even moeilijk of nog moeilijker uitlegbare oplossingen. Er vindt een lastenverzwaring plaats die eigenaren en pachters en inwoners in de problemen brengt. Overigens, Natuurmonumenten Zuid-Hollands Landschap en de Federatie Hollands Particulier Grondbezit, die hebben een brief gestuurd aan ons VV, die zal ik hier inlassen. Ik heb per fractie een afschrift van die brief vanochtend op de tafels neergelegd. Ook voorstellen voor de andere heffingen, met name de verontreinigingsheffing zal grote groepen inwoners in de problemen brengen. Leon Hombergen die wees daar al op en dat zijn dan ook juist de mensen, grote gezinnen, die al aan de verkeerde kant van de rekening zitten. En ik neem aan dat daar anderen ook nog wel op in zullen gaan. Voor mijn achterban zullen de beheerlasten natuur fors omhooggaan en die zijn onvoorzien. En dat geldt niet alleen voor de zogenaamde particuliere terreinbeheerde organisaties maar dat geldt ook voor een groot aantal agrariërs en andere organisaties en particulieren die nu worden aangeslagen voor het natuurtarief. Het gaat ten koste van het natuurbeheer en ook vaak ten koste van de verdienmodellen van de agrarische en de biologische boeren. Het gaat ook ten koste van het beheer van een collectief goed, namelijk natuur waarin iedereen, inwoners en bedrijven, baat van heeft. In de brief die ons AB vandaag kreeg, wordt dat onder andere uiteengezet. Het behoud van biodiversiteit is geen hobby van natuurbeheerders, of dat nou Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten of het Zuid-Hollands landschap is of dat dat agrarische natuurbeheerders zijn. Natuur is een noodzakelijke voorwaarde voor ons bestaan. De natuurlijke apotheek biedt soelaas tegen plagen en ziektes en iedereen, inwoners, bedrijven en het Waterschap heeft daar profijt van. Ik ga afronden, voorzitter. Waarom blijft het huidige belastingstelsel wat mijn achterban betreft ongewijzigd? Zoals de CAB en de Unie

ook al concluderen, is er geen urgentie voor een fundamentele stelselwijziging. Het belastingstelsel van de waterschappen functioneert op dit moment redelijk goed tot goed. En natuurlijk zijn er een aantal verbeteringen waarbinnen het huidige stelsel nodig, zoals het herstellen van de weeffout. En daarover denkt mijn achterban net als de LTO overigens graag over mee. Ik heb kennis genomen van de voorstellen van het concept reactie van Delfland bij de voorzitter van het Uniebestuur. En die kernboodschap zoals ik die gevonden heb in de stukken, die kan ik niet onderschrijven. Op heel veel punten kan ik die niet onderschrijven. En ik zou, mijn kernboodschap zou zijn dat Delfland aan het Uniebestuur zal verzoeken om een ander bericht te sturen, dat Delfland een ander bericht stuurt aan de Unie met als kernboodschap dat het oude systeem verbetering behoeft maar dat renovatie beter is dan de nu voorgestelde nieuwbouw. En ik heb ook begrepen dat een aantal waterschappen waar deze discussie al is gevoerd, ook met die boodschap naar de algemene vergadering van de Unie zullen gaan. Voorzitter ik wil u vragen om beide afschriften, beide boodschappen, hoe die dan ook naar de Unie gaat, een afschrift van de notulen van deze vergadering bij te sluiten. Dank u wel.

De voorzitter: Helder. Dank u wel, de heer Nanninga.

De heer Nanninga: Ja. Dank u wel voorzitter. Ik heb om te beginnen een vraag aan de portefeuillehouder, het CAB heeft voorgesteld om natuur voor 20 procent te belasten. En het Uniebestuur heeft in al zijn wijsheid besloten om daar 30 procent van te maken. Kunt u dat straks nog even toelichten? Want zoals ik heb gezegd in de commissie BOB die overigens zeer goed genotuleerd is, is natuur natuurlijk een collectief goed en kent geen verdienmodel. En de vraag is hoe dat gefinancierd wordt. Ik zie nu net hier in het stuk dat dat echt gigantische grote verhogingen betekent en laten we eerlijk zijn, die natuur is voor iedereen, van iedereen. Ik reageer ook even meteen op de amendementen van mevrouw Hilders. Daarin staat onder andere dat zij voorstander is van een tussentijdse rapportage. Ik denk dat dat een heel goed idee is om eventueel tussentijds te kunnen ingrijpen. Over de riooloverstorten, daar zit, daar is veel voor te zeggen maar ik denk dat een prikkel altijd wenselijk is en dan kom ik meteen op het hoofdpunt van, is hier niet meteen al sprake van een weeffout? Het is werkelijk onbegrijpelijk dat er niet veel harder is gewerkt aan het belonen van goed gedrag, om dat op allerlei punten mee te nemen. Men gaat uit van zuiver het belasten van allerlei groeperingen maar het is toch onbestaanbaar dat het ene bedrijf even zwaar wordt belast als het andere terwijl de een alles doet om vervuiling et cetera tegen te gaan en het andere bedrijf doet niets? Hetzelfde geldt voor de agrariërs en de tuinders. Het is toch onbestaanbaar dat mensen op dezelfde wijze worden belast? En eigenlijk ook, zou je dat kunnen zeggen voor de huishoudens. We hebben het al eventjes gehad in de commissie over de twee personen die in de jacuzzi zitten en de zes personen die nauwelijks water verbruiken of andere vervuiling doen. Die mensen kan je niet op dezelfde wijze belasten, daar moeten prikkels zijn om het een en ander aan kosten, om lagere vervuiling om die te belonen. Prikkels voor goed gedrag, volgens mij is dat in de commissie ook meerdere malen naar voren gebracht door meerdere partijen, ik heb de portefeuillehouder daar niet over gehoord. De heer Hombergen heeft dat ook al opgemerkt. Een ander punt wat ik belangrijk vind voor Delfland en ik heb dat, dat is ook goed genotuleerd, ik heb het toen gehad over de diffuse vervuiling door de landbouw. Dat wordt niet belast omdat dat weer, omdat dat weer, omdat dat lastig is om terug te "definiëren". Mijn buurman heeft ook verschillende voorbeelden gegeven van, het is heel moeilijk om zaken door te belasten. Maar het gaat natuurlijk niet om het belasten, het gaat om het terugdringen van de vervuiling. En je zou moeten zeggen, daar moet worden op ingezet. Mevrouw Hilders noemde de riooloverstorten, een convenant daarvoor. Nou, dat is een goede gedachte want dat gaat natuurlijk over de vervuiling, het gaat niet over het belasten. Voorzitter, ik rond af. Wat moeten wij met dit besluit? Want het is heel moeilijk om alle ideeën en gedachten in een besluit samen te vatten. Want ik herken bijvoorbeeld niet de boodschap die is gebracht in de commissie BOB. Dit is een hele ruwe samenvatting. Dus ik vraag u ook als portefeuillehouder om daar wellicht een ander model voor te kiezen, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Middendorp.

De heer Middendorp: Dank u wel, voorzitter. Ja, ik ben even alle goede info aan het verwerken. Dat hoort u wel, u hoort het knarsen, denk ik. Ik steun de heer Schouffoer in zijn opmerking of de heer Schouffoer steunt mij in mijn opmerking dat dit stelsel nodeloos ingewikkeld is. En nodeloos ingewikkeld wil ik u, omdat dat zeg maar zo nodeloos is, wel even toch, niet nodeloos is, toch even toelichten. Op dit moment hebben we een indeling, minder dan 500 inwoners per vierkante kilometer hebben we een bandbreedte van twintig tot veertig, tussen de 500 en de 1000 inwoners per vierkante kilometer hebben we een bandbreedte van dertig tot vijftig en voor waterschappen met meer dan 1000 inwoners hebben we veertig tot zestig. En gelukkig hebben we niet ook nog een bandbreedte voor waterschappen met meer dan 2000 inwoners, anders waren wij als Delfland waarschijnlijk helemaal de Sjaak. Dit is, om het maar netjes te zeggen, arbitrair. Want we hadden ook 400 kunnen kiezen, of 600 of 800 of ik weet niet wat. En er zit geen weging in natuurgebieden, dit is arbitrair. De Unie heeft dat ook ingezien. Of de Unie, de commissie CAB heeft het ook ingezien en die heeft eigenlijk briljant gezegd van, nou weet je wat, we maken gewoon een formule, dat is een tamelijk ingewikkelde formule met, u heeft gezien, met maar liefst vier cijfers achter de komma in een coëfficiënt. Dus dat suggereert de nodige nauwkeurigheid. We maken een formule. En inderdaad als je die formule toepast, met het stijgen van de inwonersdichtheid neemt dan ook het kostenaandeel toe. Het neemt logaritmisch toe, maar goed, dat neemt toe. Maar let op, nu is het wel, ik zeg maar u als iemand van de faculteit der Wis- en Natuurkunde, u moet dat toch kunnen begrijpen? Dat als je vijftien punten naar boven mag schuiven en vijftien punten naar beneden mag schuiven op een bandbreedte van twintig, dat het dan eigenlijk wel hartstikke moeilijk wordt om niet gewoon ergens in die bandbreedte alles, het hele gebied te kunnen beslaan? Theoretisch is het mogelijk dat hij op, in het geval van Delfland, op 59 procent zit, dan mag hij zakken naar 44, inderdaad, dat is niet 40. Maar onze gedachte is, moet u luisteren. Als wij een formule maken die zo precies is met vier cijfers achter de komma, als die zo nauwkeurig is. En vervolgens zeggen van nou, en nu gaan we met een dartpijltje gooien om te kijken wat ons goed uitkomt in willekeurig welk waterschap, dan moeten we die fictie wegnemen van de burger. En dan moeten we gewoon zeggen, burger u heeft pech, u woont in een waterschap met meer dan 1000 inwoners, dit is, tussen deze bandbreedte is het bestuur vrij om een keuze te maken. Dat was mijn eerste punt. Het tweede punt, ik moet even goed kijken of ik de goede, is inderdaad de prikkels. En dat is volgens mij een fundamenteel punt. Vooropgesteld is dat de Algemene Waterschapspartij voorstander is van prikkels. We hebben weleens wat gezegd over tegeltaks en over rioolbelastingen, hoe je dat zou moeten integreren. Tegelijkertijd is het bij ons weten zo dat de Waterschapswet uitgaat van het verdelen van de kosten en dat er dus nadrukkelijk geen prikkels inzitten. En dat is een dilemma, dus zolang dat overeind blijft, dat we gewoon de kosten die gemaakt worden... Het waterschap mag niet sparen, de begroting is 220 miljoen per jaar, we moeten daar precies. Dan is het tarief, volgt uit de begroting. Dat maakt het wel lastig want dan krijg je inderdaad wat ik zou noemen van die kleine prikkeltjes. Want linksom of rechtsom, een riooloverstort met vijf VE of VVE "belasten", daar ligt niemand wakker van behalve dat het irritatie geeft. En wat je van een prikkel nou juist wilt, is dat je een gedagsverandering of in ieder geval een gedragsaanpassing krijgt. Dus ik ben er nog niet over uit wat ik hier nou van moet vinden. Maar ik vind in ieder geval óf we doen het niet, en daar zijn goede redenen voor, óf we maken die prikkel veel groter, misschien wel twintig VE of vijftig VVE. Want ik denk dat we dan een gesprek gaan krijgen met de gemeente om op termijn die rioolstorten versneld aan te pakken. Ik had u nog aangegeven over de CAB dat het in het geval van Delfland, komt de berekening van de Unie nog hoger uit dan de huidige 54 procent. Nou, dat is op voorhand, zeg maar een schot voor de boeg, maar dat is voor ons als AWP absoluut onacceptabel. We zijn al vreselijk duur, we betalen het meeste per inwoner in Delfland. Dus een verhoging daar moet u, dat zou ik niet graag willen dat we daarover met u in discussie moeten. En dan het laatste punt en dat is vreselijk ingewikkeld en tegelijkertijd, hoe belangrijk is het? Met alle respect, is natuur. En dat is eigenlijk ingewikkeld. Want op zich

steunen wij de vereenvoudiging van de gang van zaken door te zeggen, nou een hectare is een hectare. In de praktijk pakt dat inderdaad draconisch uit. U zegt, en dan ben ik het eens met de categorie natuur dat dat niet samenhangt. Tegelijkertijd moeten we constateren dat landelijk gezien 0,3 procent van de watersysteemheffing wordt gedekt door de categorie natuur. 0,3 procent. En die categorie, die is net als andere categorieën, die zit hier vanwege belang, betaling, zeggenschap. En ik doe hier misschien nu een heel radicaal voorstel. Maar zou het te overwegen zijn om de categorie natuur vrij te stellen van waterschapsbelasting en dan ook als categorie op te heffen? Is dat niet een veel zinnigere oplossing? Dan maken, nee, we maken... Ja, dat is misschien, u vindt dat misschien grappig, maar zo is het niet bedoeld. We maken...

De heer Schouffoer: Vrije interruptie. Ja, dat idee is vaker langsgekomen maar dan voor alle categorieën in dit stelsel. Dus de geborgde zetels, daar is zeker over na te denken, mijnheer Middendorp.

De heer Middendorp: Wat ik probeer te zeggen, is dat, er zijn drie categorieën die de waterschapsbelasting betalen. Natuur betaalt op landelijke basis gezien en ook zelfs in de meeste... In Delfland bijvoorbeeld 0,01 procent. Dat is gewoon ontzettend weinig. Daar hoeven we ons helemaal geen zorgen, dat kunnen wij best onderling verdelen, zou ik zeggen. Voor de individuele natuureigenaren, je zal maar duizend hectare natuur hebben liggen. Ja, dan is het een boel geld, ik bedoel dus...

De heer Hombergen: Mijnheer de voorzitter, even ter interruptie. Ik hoor de heer Middendorp en ik heb ook zijn fractiegenoot gehoord in de commissie BOB. En mij staat bij dat in de commissie BOB zijn fractiegenoot juist pleitte om natuurterreinen 100 procent van het tarief van ongebouwd te laten betalen. En nu pleit hij er plotseling voor om de hele bijdrage maar te schrappen? Ja, is het linksom of rechtsom? Ik ben even echt helemaal de draad kwijt in de samenhang van het betoog van de AWP.

De heer Middendorp: Ik vind het fijn dat de geachte collega van de PvdA zo goed oplet wat de AWP zegt. U weet, wij zijn een kleine fractie maar we hebben een groot gewicht in dit huis. En dat blijkt maar weer. Maar u laat, ik was nog niet zover gekomen mijnheer Hombergen. Ik ben begonnen met te zeggen dat wij het eigenlijk, dat wij het verdedigbaar vinden dat je een hectare grond als een hectare grond belast. En dat wij vaststellen... En dat zou dus betekenen, dat heeft ook mijn collega Van Kasteren gezegd, dat zou betekenen dat je natuur voor 100 procent zou moeten belasten. Het is ook zo dat de AWP vindt dat de huidige manier van belasten van natuurterreinen is veel te laag. En ja, ik begrijp dat u niet van verhogingen houdt, ik houd ook niet van verhogen. Maar u heeft geen voorstel gedaan van nou, dat zou voor ons aanvaardbaar zijn. Wat ik nu zeg maar ter overweging meegeef want we gaan het helemaal niet besluiten nu. Wat ik ter overweging meegeef is om out of the box te denken en te zeggen van, nou kunnen we dat probleem van natuur niet gewoon allemaal voor onze rekening nemen? En de categorie natuur afschaffen of de categorie natuur gewoon onderbrengen bij ongebouwd. Dat is het punt wat ik naar voren wil brengen omdat allerlei correcties, of het nou 20 procent is of 30 procent. Ja, die zijn ingewikkelder uit te leggen dan te zeggen van, wij als waterschappen stellen de natuur vrij van waterschapsbelasting.

De heer Houtzager: Voorzitter, ik vind het heel sympathiek dat de heer Middendorp op deze manier mee wil denken met het probleem want ik wil het ook heel serieus benaderen. De natuur is van ons allemaal en er zitten geen verdienmodellen rondom of onder natuurgebieden. Daarom heeft ook natuur een apart onderdeel in de Rijksbegroting. De beheerders van natuurgebieden worden ook vanuit het Rijk gestimuleerd en ondersteund. Dat is regelgeving die het maatschappelijk belang van natuur ondersteunt. En ja, die regelgeving die wordt ook in de brief in verwezen, die voorziet niet in een hele grote stijging van de beheerlasten zoals nu

de consequentie van de nieuwe voorstellen van de Unie zouden zijn. Dus ik neem die handschoen graag aan. Maar ik concludeer met de heer Middendorp dat de voorstellen die er nu liggen niet gewenst zijn. Dank u wel.

De heer Middendorp: Ik was nog niet klaar, voorzitter.

De voorzitter: Wilt u uw betoog afmaken dan?

De heer Middendorp: Ik wil het uiteraard afmaken. Dat het- En dat is echt om na te denken over natuur. Daar gaat het Rijk over en daar gaan vooral de provincies over, daar gaan wij als waterschap niet over. En als u denkt dat wij in dit waterschap besloten hebben dat wij niet aan inkomenspolitiek willen doen, dan zouden wij ook kunnen concluderen dat wij niet aan natuurbeleid willen doen. En dat gaat, dat betekent niet dat wij natuur niet belangrijk zouden vinden, daar is, dat zou een misverstand zijn, ik zou dat ook vervelend vinden als mijnheer Schouffoer zou denken dat de AWP tegen de natuur is, dat is absoluut niet het geval. Maar wij denken dat...

De heer Schouffoer: Nou dat denk ik niet, maar ik denk wel dat u daar verkeerde ideeën over heeft.

De heer Middendorp: Dus wij vragen om- Als de Unie zou zeggen van, nou wij willen toch een-op-een een hectare voor een hectare, dan is de consequentie voor ons 100 procent voor natuur en dan moet de provincie dat dan maar oplossen. Wij vinden dat niet werkbaar. Dat lijkt ons niet werkbaar. Dus daar zijn we het met elkaar eens. En dan zeggen wij, nou dan nemen wij de vlucht naar voren, de andere kant op. En laten we dan gewoon de hele club vrijstelling geven. Want hoe we ook gaan rekenen aan natuur en hoe we het ook gaan willen belasten, het zal altijd te veel zijn gezien het geringe bedrag, landelijk 4 euro per hectare, voorzitter, 4 euro per hectare wordt er betaald. Dus ja. Hier laat ik het bij.

De heer Fekkes: Voorzitter toen ik werkte, zei ik regelmatig als ik weer een ingewikkeld voorstel zag van, daar haal ik mijn pensioen op. Als ik dit voorstel zie, vraag ik me af of ik dat überhaupt zou meemaken dat het nog geëffectueerd wordt. Ik heb gisteren uitgebreid naar de Algemene Beschouwingen zitten kijken. Als ik hoor wat wij hier al allemaal aan commentaren hebben, denk ik van, als dat het wetgevingstraject is dan denk ik dat ik daar toch maar weer een paar dagen voor uittrek om voor de televisie te hangen. Ik, ja, ik heb dat toch een twee keer zo eens doorgewerkt maar ik moet u eerlijk zeggen, u krijgt daar van mij niet de handen voor op elkaar. Ik vind het ontzettend ingewikkeld, ik denk dat het huidige systeem waar ongetwijfeld wat op aan te merken is, dat je dat simpeler zou kunnen aanpassen, weeffouten eruit halen. En uiteindelijk komt het er toch op neer in die discussie naar het wetgevingstraject, die krijgen we dan weer hier. Van, welk tarief komt eruit? Ja, nou ja, welk tarief eruit komt, het mag niet meer dan 15 procent schelen en daar kunnen we dan mee schuiven. Dus daar krijgen we ook weer oeverloze discussies over. Ja, er is wel gevraagd om een reactie aan de Unie, suggesties die ik heb gehoord daar zal ik me achter scharen. Ik heb ook het voorstel van mevrouw Hilders, ja, een ouderdomsmomentje even, mevrouw Hilders ondersteund. Maar uiteindelijk ben ik toch bang dat het weinig wordt, voorzitter. Dus laat ik het hier maar bij houden.

De voorzitter: Oké, dank u wel, de heer Kuijvenhoven.

De heer Kuijvenhoven: Ja, nou moeten we proberen nu allemaal niet in de grootste mineur terecht te komen natuurlijk. Maar na eerste lezing en die woorden heb ik ook gebruikt in de BOB, hoor ik over een evenwichtig en zorgvuldig voorstel. Ik denk dat dat grosso modo nog steeds geldt, alleen discussiërende weg en geconfronteerd wordende met allerlei opvattingen en aanvullende interpretaties is het maar de vraag of die evenwichtigheid als zodanig wordt ervaren. Ja, om te beginnen, ik ben blij met de twee elementen die hier zijn

aangescherpt. De portefeuillehouder heeft al aangegeven de flexibiliteit waarbij een brandbreedte van plus vijftien, min vijftien wordt gehanteerd. Dat biedt mogelijkheden voor maatwerk, in ieder geval passende maatregelen per waterschap door te voeren. Dus dat onderscheid ik ten zeerste. Daarnaast wordt ook met zoveel woorden gezegd, de systeemwijziging is niet bedoeld om bij het lozen van meer “...” op Rijkswater de Rijksinkomsten te verhogen. Ook dat is randvoorwaardelijk gesteld inmiddels en dat juich ik zonder voorbehoud toe. Wij zijn niet van het rondpompen van geld. Dat is trouwens ook een element wat mevrouw Hilders in een van de amendementen heeft aangegeven. Wij moeten proberen als functionele overheid niet een bijdrage te leveren aan het rondpompen van geld. Het aantal stappen voor het woonruimteforfait is voorzien in vier stappen. Wat ons betreft, als we het hebben over verhoging van flexibiliteit om nou ja, meerdere knoppen te bieden om laten we zeggen de eigen inrichting goed te regelen, zou het aantal stappen wel van vijf of zes kunnen worden gehanteerd. Mogelijkerwijs, de mogelijkheid zeg ik, de wenselijkheid en de gevolgen daarvan die zullen dan in een later stadium moeten worden bepaald. Een ander element en dat is ook in de BOB aan de orde geweest. En die zou ik graag vanuit mijn fractie als randvoorwaardelijk stellen. Dat een tariefsverhoging, de zuiveringsheffing van 93,50 naar 103 of zo niet acceptabel is. Dus wij, ons standpunt is dat wij dat huidige niveau van 93,5 wensen te handhaven. Het hele veld, ik wil niet zeggen slagveld, maar het hele veld overziende, het betekent toch dat elementen die hier naar voren worden gebracht over de procedure, commissie die al drie jaar bezig is en wij moeten het in drie weken klaren. Even overdrachtelijk bedoeld. Wij moeten inderdaad bezien. En ook dat is een element overigens wat ik terugvind in een van de amendementen van mevrouw Hilders, dat wij gaandeweg het komende traject de vinger aan de pols moeten houden en kijken welke koers en welke belangrijke zaken die wij tot nog toe hebben besproken wel zijn weg vindt. Ik ben ook wel een beetje bunzig dat we in hoge mate nu het tempo erin houden en dan straks worden geconfronteerd met zaken die we eigenlijk iets anders, iets genuanceerder zouden willen zien. Dus ik wens onszelf een goed en vruchtbaar de komende periode toe om dit goed te doen landen.

De voorzitter: Mevrouw Dijkshoorn.

Mevrouw Dijkshoorn: Ja, dank u wel, voorzitter. Allereerst wou ik straks wel graag vragen, na de eerste ronde of er een ordevoorstel of iets dergelijks kan komen. We hebben vanmiddag een excursie gepland om kwart over één. Ik heb zelf nu het idee dat we dit straks niet uitvoering en goed kunnen bespreken en dat er geen goede afweging wordt gemaakt omdat we dan in tijdsdruk komen. Misschien een idee om toch over dit onderwerp straks een nieuwe VV of iets dergelijks uit te schrijven. Want ik voel mij niet geroepen om hier in allerhaast over dit onderwerp een besluit te nemen. Dan heb ik in ieder geval een aantal punten opgeschreven waar wij sowieso niet blij zijn met het strakke tijdschema. Het proces verdient op deze manier niet de schoonheidsprijs. We vinden het ook zeer zeker jammer dat tijdens de commissie van 4 september niet is verteld dat er een bijeenkomst was op 7 september. In de commissie waren er al veel ruis en veel vragen. En dat had toch mee kunnen worden genomen op 7 september. Fractie Ongebouwd blijft toch wel bezorgd met deze voorstellen. Dat komt voort vanuit het verleden en de oplossing van de afgelopen periode door de weeffout. Door de hoeveelheid aan knoppen kun je met het nieuwe systeem zoals het er nu uit ziet beter sturen. Maar dan ben je zeker afhankelijk van de politieke keuzes. Als fractie hadden we verwacht dat er een duidelijkere brief verwacht, met de standpuntbepaling van Delfland. Het nieuwe systeem biedt veel mogelijkheden maar daar kunnen we niet alle gevolgen van overzien. Op dit moment worden er door alle partijen punten ingebracht bij de Unie. Nadat al deze punten zijn beoordeeld, kunnen we als fractie pas een definitief oordeel geven. Bij een van de door ons gestelde vragen over de voorstellen was een vraag over de handleiding. Volgens ons hebben we die niet ontvangen. Zo ja, dan zou ik die graag bij de voorstellen van BOB geplaatst willen zien om het later nog na te zien. Of het allemaal straks nog transparant is, vragen wij ons ook af. Moeilijk uitlegbaar, de fractie natuur heeft het ook duidelijk verwoord. Wat betreft ook de gemeentes,

naast de CAB zijn er nog drie werkgroepen ingesteld, VNG, IPO en het ministerie die ook een advies over de financiering van het waterbeheer aan de minister doen. Daarom zal daar vast de betaling van de vijf VE's per riooloverstort ter sprake komen. Vijf VE's per riooloverstort zal een te kleine, geringe aanslag om overstort te voorkomen zijn. Dus een prikkel voor de gemeentes om in actie te komen, blijft achterwege. De vervuiler betaalt? Dit betekent dat we in de CAB steeds consequent uit moeten gaan van dezelfde principes. Als fractie zullen wij pas in november ons definitief standpunt bepalen. Er staat in het voorstel, gezien het positieve advies van de commissie bestuur, organisatie en bedrijfsvoering. Op zich heb ik dat niet zo duidelijk opgevangen en ik dacht dat er ook veel meer vragen waren dan dat het helemaal positief als advies was gegeven. LTO Nederland heeft ook een reactie opgesteld. Die geldt niet helemaal voor Delfland, niet alle punten onderschrijven we op dit moment maar daar zitten ook wel de zorgen in voor dit nieuwe systeem. De natuur fractie die onderschreef het mooi, het oude systeem een renovatie behoeft. Nu heb ik nagekeken ook hoe andere waterschappen over dit punt hun bestuur consulteren en daarvoor input geven. Er zijn een aantal dingen wat de Unie voorstelt, samengevat stelt de Unie van Waterschappen een aantal punten voor. Sommige waterschappen, en dat is misschien ook juist wel een betere manier geweest, hebben per onderdeel wat gewijzigd is gevraagd aan hun fracties of aan de leden, zijn jullie daarvoor? Zijn jullie tegen in de eerste ronde, zodat in de tweede ronde duidelijk over die standpunten gediscussieerd kon worden waar er geen meerderheid voor was, voor de wijzigingen van de Unie. Nu hebben wij allemaal onze opmerkingen en wijzigingen en gaat het eigenlijk zoals we ook in de commissie hebben gedaan. Ik kan eigenlijk nog wel een heel lang betoog houden over punten, een opmerking over het gebiedsmodel, over allerlei andere zaken waar wij best wel vragen voor hebben. Natuurlijk zitten er positieve dingen in het systeem maar alleen kunnen wij dat niet overzien. Wat wij nog hebben, is bijvoorbeeld met betrekking tot de medicijnresten en -stoffen, constateren wij dat steeds meer van die stoffen worden aangetroffen in het oppervlaktewater, hetgeen de noodzaak tot het nemen van maatregelen nog meer onderstreept. Wij kunnen ons daarom niet vinden in de voorgestelde aanpak van de Unie van Waterschappen en de CAB om eerst beleid daarop te ontwikkelen. Haast maken met het terugdringen van deze stoffen in het effluent is noodzakelijk om deze situatie... De inzet van de agrarische sector op onder andere het terrein van het terugdrukken van residuen en van gewasbeschermingsmiddelen frustreert. Ook vinden wij het jammer dat, er wordt eigenlijk afgestapt van de bronaanpak terwijl wij dat nog steeds belangrijk en als eerste inzet vinden. Zo heb ik een aantal punten genoemd en daarin onze zorg. Ik ben benieuwd hoe u dit gaat meenemen, onze punten. Ik heb begrepen van een ander waterschap dat daar de dijkgraaf ongeveer maar vijf minuten heeft om deze punten in te brengen in de Unievergadering. Dus ik wens u daarbij dan veel sterkte maar ik heb vast een signaal gegeven, dank u wel.

De voorzitter: Dan geef ik graag het woord aan de heer Van den Berg.

De heer P. van den Berg: Ja, dank u wel voorzitter. Ook wij willen eerst nog wel even stilstaan bij de procedure. De heer Smits heeft in zijn inleiding geschetst hoe de procedure hier nu verder loopt, dat dit een voorlopig standpunt is en dat nadat alle ideeën bij andere waterschappen zijn verzameld, dat we dat hier weer terugkrijgen in de VV en dat we daar dan opnieuw over praten in de commissie BOB en de VV van november. Dat is eigenlijk ook zoals we het hebben afgesproken in de agendacommissie. Ik moet wel constateren dat die hele procedure niet is neergeslagen in dit voorstel want daaruit blijkt nergens dat dit een voorlopig voorstel is, het blijkt nergens uit dat dit nog allemaal terugkomt in de VV van november. Dus dat was denk ik wel handig geweest om dat ook in het voorstel op te nemen. Maar goed, ik ga ervanuit dat de procedure verloopt zoals die net is geschetst. Ook wij hadden het wel handig gevonden als het voorlopige standpunt van Delfland, dat dat al was neergeslagen in een concrete brief die naar de Unie gaat waarin dat standpunt wordt ingenomen. Want dat wordt volgens mij gevraagd van de Unie, dat er gewoon een schriftelijk stuk naar de Unie gaat waar

het voorlopige standpunt van Delfland instaat. En ja, zo'n concrete brief hebben we hier nu niet voorliggen. En dat zal qua strekking wel hetzelfde zijn als de tekst die nu in het voorstel staat. Maar goed, wij hadden dat liever wat concreter gehad. In dat opzicht ja, voelen we een beetje mee met zeg maar dat eerste deelamendement van Integer Liberaal dat het wel zo moet zijn dat wij nog alle gelegenheid krijgen om op een later moment nog iets te vinden op basis van alle input van andere waterschappen. Maar wij vinden niet dat dat moet neerslaan in de reactie van Delfland want dat is in feite gewoon een soort interne aangelegenheid van Delfland. En dat hoeft niet neer te slaan in een reactie richting de Unie. Inhoudelijk ja, dat hebben we ook al in de commissie aangegeven, ja, dat is wel een heel ingrijpend voorstel. Maar wij vinden het wel een evenwichtig voorstel, er worden wel een heleboel zaken veranderd maar het voordeel daarvan wel is dat alles in samenhang met elkaar is beoordeeld. En dat dat wat ons betreft wel tot een evenwichtig voorstel leidt waar ook wel een heel belangrijk element is dat er veel bestuurlijke vrijheid is om rekening te houden met de regionale situatie. Dus situatie eigen waterschap. Dat leidt natuurlijk wel tot een zekere mate van onzekerheid want de uiteindelijke lastenverdeling, ja, zal in feite worden bepaald door de keuzes die het bestuur uiteindelijk maakt. En ja, dat geeft een mate van onzekerheid. Maar aan de andere kant is dat wel de wens die in het verleden heel veel door bestuurders naar voren is gebracht dat men in een keurslijf zit in een wettelijk systeem. En dat dat te weinig ruimte biedt om eigen keuzes te maken. Nou ja, die eigen keuzes zitten nu wel in dit voorstel. Dus wij hechten dus ook wel aan die bandbreedte zoals die door het Uniebestuur is geformuleerd van die 15 procent. En wij vinden het dus ook goed dat dat als expliciet punt is neergeslagen in de reactie van Delfland. Ja, dat biedt misschien wel een mate van onzekerheid. Ik heb ook al in de commissie gezegd, nou ja, wat misschien zou kunnen helpen is dat er bijvoorbeeld wat meer vuistregels worden geformuleerd van aspecten die een rol kunnen spelen in de keuze die het bestuur uiteindelijk maakt. Zonder nou die bestuurlijke vrijheid te willen aantasten maar dat kan bijvoorbeeld, dat zouden we wel wat richting kunnen geven. Ik heb als voorbeeld ook genoemd van, nou ja, bijvoorbeeld de onzekerheid die bij ongebouwd bestaat over wat gaat er uiteindelijk uit de bestuurlijke besluitvorming komen? Ja, je zou kunnen kijken naar aspecten, in hoeverre bijvoorbeeld een sector zelf investeringen doet in het waterbeheer. Dat dat ook een rol kan spelen in de keuze die het bestuur uiteindelijk maakt voor het kostenaandeel van dit geval bijvoorbeeld ongebouwd. Nou, zo zou je er meer kunnen verzinnen, misschien dat dat enigszins geruststellend kan werken voor de verschillende groeperingen zonder dat dat nou uiteindelijk de beleidsvrijheid van de waterschappen of de bestuurder zou moeten aantasten. Nou ja, we hebben ook al gezegd, wij vinden het belangrijk dat de wijziging van VE's naar KVE's, dat dat niet tot meeropbrengst bij het Rijk moet leiden. Dus dat dat kostenneutraal voor het Rijk moet zijn zodat dat niet tot extra kosten, zonder dat daar iets tegenover staat, dat de waterschappen daarmee geconfronteerd worden. Maar goed, ook dat is een punt dat expliciet nu in de reacties terugkomt en dat onderschrijven wij dus van harte. Ik wil toch ook nog wel iets zeggen over het amendement. Dus wij onderschrijven in algemene zin de voorstellen van de CAB en ook de reactie die Delfland voornemens is daar voorlopig op te geven.

De heer Schouffoer: Voorzitter, volgens mij, de heer Van den Berg heeft toch die kernboodschap gelezen? In de stukken van het college? En dat is de reactie die het college voorstelt om te geven, namelijk die voorstellen heel erg omarmen en te zeggen, nou we gaan het invoeren, even heel kort gezegd. Ik vind de kernboodschap die nu voorligt heel erg positief en niet stroken met het algemene gevoel van wat hier nu tot op heden is gewisseld.

De heer P. van den Berg: Dat kan zo zijn, dat kunt u vinden. Maar ik verwoord hier het standpunt van mijn fractie.

De heer Schouffoer: Terecht.

De heer P. van den Berg: Mijn fractie kan zich vinden in de reactie die het college voornemens is te geven. En daar kunt u de kanttekening bij plaatsen die u wilt, maar dat moet u dan maar rechtstreeks doen richting het college, zou ik zeggen. Ik wil nog iets zeggen over de amendementen van Integer Liberaal. Over die eerste heb ik al iets gezegd. Die tweede, daar is ook veel over gezegd, over de vijf VE voor de lozingen vanuit riooloverstorten van de gemeenten. Daar hoor je ook hier twee geluiden. Het ene geluid zegt van, ja, dat is rondpompen van geld. Dat werkt misschien belemmerend voor de samenwerking en dat moeten we gewoon niet doen. En het andere geluid is van, die vijf VE daar zit geen prikkel in voor de gemeenten om werk te maken van bijvoorbeeld het gescheiden rioleringsstelsel. Dus dat zou je misschien hoger moeten zetten. Beiden zijn waar, zou ik bijna zeggen. Het is een beetje het rondpompen van geld, die vijf VE die gaat de gemeente echt niet in beweging zetten om miljoenen te investeren in een gescheiden rioleringsstelsel. Maar ik heb het voorstel van de CAB ook zo gelezen dat dit niet tot doel heeft om enige prikkel te geven richting de gemeenten maar dat dat meer vanuit het rechtvaardigheidsbeginsel is geredeneerd, dat alle groepen die op een of andere manier het oppervlaktewater vervuilen, dat die daaraan meebetalen. En die vijf VE die is ook gebaseerd op onderzoek. Dus ja, volgens mij is dat voorstel van de CAB is precies een beetje het midden tussen die twee uitersten van niet laten meebetalen en forse prikkels geven. En daar is dit uitgekomen en ja, mijn fractie kan zich daar eigenlijk wel in vinden. Nou, ja het derde punt van mevrouw Hilders gaat over de glastuinbouwsector, daar willen we natuurlijk ook graag een opmerking over maken want zij pleit ervoor om bij dat onderzoek dat gaat plaatsvinden de sector te betrekken. Nou, dat ondersteunen wij van harte. Alleen als je de voorstellen van de CAB leest dan is dat ook de bedoeling dat de sector daarbij wordt betrokken. En wij lezen de toevoegingen en de reactie van Delfland eigenlijk zo dat Delfland ervoor pleit om Delfland als waterschap, een waterschap met heel veel glastuinbouw, ook bij dit onderzoek te betrekken. En dat is wat ons betreft prima. Maar dat staat niet in de weg dat ook de sector als geheel bij zo'n onderzoek moet worden betrokken. Dus daar wou ik het bij laten.

De voorzitter: Dank u wel, dan geef ik nu graag het woord aan de heer Van Adrichem.

De heer Van Adrichem: Ja voorzitter, er is al heel veel gewisseld. En bij de inleiding van de heer Smits heb ik in ieder geval een flink aantal punten die ik in het BOB ingebracht heb, herkend. Ik mis er eigenlijk twee en als we nu naar het besluit kijken, de OESO heeft aanbevolen om voor de financiering van het waterbeheer economische prikkels te versterken en meer recht te doen aan het principe de vervuiler betaalt. Wat ik dus ook in de commissie BOB gezegd heb, is dat ik dus ook mis, wat ik meer gehoord heb, is dat je dus ook mensen moet belonen die niet vervuilen. En ook snap ik dat dat een heel moeilijk onderwerp is maar ik denk wel dat dat een heilzamere weg is dan mensen te straffen voor wat ze doen. Want kijk, op een bepaald moment krijg je van nou, oké, ik betaal maar ik doe lekker wat ik, maar ja, waar ligt mijn... Het is altijd kijken, waar ligt het belang van de heffer en de betaler. En die twee moet je met elkaar zien te matchen zodat je dus toch het principe dat als ik wat doe wat in het belang is van ons allemaal, voor de natuur, voor iedereen, dan moeten we daar toch kijken of we daar een modus op kunnen vinden. Dat we dus mensen ook weten te belonen voor goed gedrag. Nou, over het onderzoek van Delfland naar heffing voor glastuinbouw. De heer Van den Berg zei toen van, het is niet om belasting te heffen in de commissie BOB, maar om juist te kijken of zij door die investeringen die zij doen wat minder hoeven te betalen. Het is mij nu niet meer helemaal duidelijk of het nu gaat over heffen of over belonen. Dus dat wil ik nog wel graag van u horen. En ja, verder de uitgangspunten die de CAB genomen heeft, ja, nogmaals, die onderschrijven wij. Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw De Zoete.

Mevrouw De Zoete: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, dank voor de informatieve VV waarin duidelijk naar voren is gekomen dat de CAB dit voorliggend voorstel heel zorgvuldig en uitgebreid heeft voorbereid. Er zijn alle mogelijke zaken in ogenschouw genomen en meegewogen. En ze hebben daar dan ook uitgebreid de tijd voor genomen. Daar staat tegenover dat wij van de waterschappen, daar maar heel weinig tijd voor hebben. En in onze opinie is dat veel te weinig tijd. Het systeem is door alle overwegingen niet eenvoudig, niet transparant en niet rechtvaardig. De uitgangspunten de vervuiler betaalt, die zijn wel gehandhaafd en daar zijn we uiteraard ook bij. Wie baat heeft betaalt, dat vinden wij al wat minder terug. En het ontzien van zwakken, wat wij graag hadden gezien, dat krijgt helemaal niet veel aandacht. Bovendien laten de gevolgen nog wel wat kostenstijgingen zien. En dan gaat het met name om agrarisch en natuur en dat is wat ons betreft niet acceptabel, maar daar is al het nodige over gezegd. Natuur is in ons aller belang dus in feite, hoe zouden wij dat met elkaar moeten betalen? Een mooi voorstel daarvoor heb ik gehoord. Bij ChristenUnie/SGP is de neiging om te vragen om uitstel. Voor ons is het van belang dat er goed gekeken wordt naar de vuillast en de hoeveelheid water en het voorgestelde systeem van twee, drie, vier KVE's is inderdaad erg ongunstig voor gezinnen met kleine kinderen. We hebben daar al eerder voor gepleit om te kijken naar die vuillast en de hoeveelheid water om die als uitgangspunt te nemen. Daar is ruimte voor maar die ruimte wordt naar ons inzien veel te weinig gebruikt. Als laatste wil ik dan ook nog even aansluiten bij de opmerkingen over de heffing voor de glastuinbouw, er is een mogelijkheid om te verhogen in geval van substraatteelt maar er is, er zijn geen opmerkingen over de gesloten kring die heel veel mensen met substraatteelt al hebben of maken. En het belonen van goed gedrag zou dan hier toch zeker op zijn plaats zijn. Al met al is onze fractie niet geneigd om te zeggen van, ja, mits, maar het is echt nee, tenzij. En de invulling van dat tenzij komt naar voren naar aanleiding van de studiebijeenkomsten die ChristenUnie en SGP in de komende weken gaan houden. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, dan geef ik tenslotte het woord aan de heer Simon.

De heer Simon: Het is altijd prettig om aan het einde te zitten, dan heb je alles gehoord. Dit alles overziend, het woord is al gevallen, een slagveld. Ik dacht dat de motie over rivierkreeften een slagveld zou worden, blijkbaar heb ik me daarin vergist en is dit een slagveld geworden. Ik zou ook net zoals mijn voorgaande spreker zeggen van, gewoon uitstel vragen. Net zo aanhouden als het bespreekstuk over de Delftse Hout. Ik heb trouwens nu wel een oplossing gevonden voor het rivierkreeftenprobleem. Ik heb een veilig gebied gevonden waar ze heerlijk kunnen zitten, Delftse Hout. Misschien is dat ook... Maar goed, ik begin met een ordevoorstel want we lopen redelijk uit de tijd en de inleiding van de portefeuillehouder was heel helder. We moeten dit eigenlijk zien als een soort ophalen van informatie uit de VV maar dat kun je misschien beter in een ander gremium doen en niet met een besluit zoals dat er nu voorligt. Ik zou inderdaad, wat ik zei aanhouden. Ik zou niet dit voorstel zo presenteren en ik zou het ook zeker niet steunen. Ik heb veel gehoord, ik denk dat we terug moeten naar de basis. We hebben nu een goed functionerend systeem met een aantal weeffouten. Die zou ik er in eerste instantie uithalen. Ik zou kijken naar die huishoudens, dan heb je al een goede basis. En vervolgens per kernthema verder het belastingstelsel aanpassen, dan geven we elkaar ook meer de tijd. Wat vanaf nu voorligt is, ik heb het woord ook al gehoord, nodeloos ingewikkeld. En daar kan ik me helemaal bij, in vinden want ik kan het ook amper volgen. Als we dan toch iets mee moeten nemen richting de Unie, dan zou ik inderdaad zeggen wat veel mensen zeggen van, nee, tenzij. En ik kijk dan vooral richting de financiële, de prikkels van het gedrag. Ik kijk naar de diffuse vervuilingen, wat ook al een paar keer genoemd is. En ik zal zeker ook omdat het gaat om de vervuiler betaalt, kijken naar... En natuurlijk kringloopsluitingen, kijken naar grondwateronttrekkingen en oppervlaktewateronttrekkingen, dat zou ik absoluut wel als eerste meenemen. Ik denk dat ik het hierbij laat. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Ik stel voor om toch even te schorsen, dat we ons even kunnen beraden. Want we lopen inderdaad uit de tijd. Dus ik zou graag even met de DB-leden, u allen gehoord hebbend, even te overleggen en dan terug te komen. Is dat? Mag ik iedereen verzoeken weer zijn plaats in te nemen, dan kunnen we de vergadering hervatten. Ingrid. Dames en heren, ik heropen de vergadering. Voordat ik het woord geef aan hoogheemraad Smits wil ik nog even ingaan op de punten van orde. We lopen inderdaad zoals iedereen gemerkt heeft uit de tijd. En wij hebben besloten om toch de voorkeur te geven om de vergaderpunten goed af te handelen en daarmee de excursie voor vanmiddag te laten vervallen. We zullen kijken op welke termijn wij die excursie opnieuw kunnen organiseren. En ik hoop dat wij vanmiddag in ieder geval niet later dan half vier of zo echt klaar zijn zodat we misschien nog steeds de gelegenheid hebben om een borrel te drinken. Dan blijft dat gedeelte in ieder geval overeind. Dan geef ik nu graag het woord aan...

De heer P. van den Berg: De heer Voorzitter, ik meld toch

De voorzitter: Ja, heer

De heer P. van den Berg: Ik had dat al tegen u gezegd, maar ik meld nu toch ook maar even dat ik om twee uur echt weg moet voor een andere afspraak.

De voorzitter: Absoluut. Heemraad Smits.

De heer Smits: Ja, denk u wel voorzitter. Ik dank de Verenigde Vergadering voor haar uitbundige en open discussie. De belastingherziening is inderdaad een zeer aangelegen punt, dat blijkt ook uit de contacten die ik heb met collega's van andere waterschappen. Het gaat soms erg hoog, dat is vanochtend hier ook gebeurd. De teneur van uw op- en aanmerkingen zoals die vanochtend zijn geventileerd zal ik in elk geval morgenmiddag in het overleg wat er is in de commissie CBCF overbrengen. En ik wil ook mijn best doen om te kijken of ik een soort van samenvatting kan krijgen of kan maken van wat ook daar aan de orde komt. Dan bent u tegelijkertijd geïnformeerd over hoe andere waterschappen denken over de huidige stand van zaken met betrekking tot de herziening van het belastingstelsel. Of er een instemming is, of men zegt van, nee, mits en dat soort dingen. We moeten in elk geval wel verder met elkaar. Uw boodschap was helder vanochtend. Door collega Hilders is een amendement ingediend en dat zou ik eigenlijk als leidraad willen gebruiken van wat ik nu ga zeggen voor de verdere uitwerking. Zij heeft in een amendement een drietal deelamendementen verwoord. Onderdeel één van het deelamendement in beginsel toevoegen aan, nou dat is akkoord om dat toe te voegen. En het tweede wat zij dus op bladzijde twee aangeeft, is de VV ondersteunt de uitgangspunten van de voorstellen maar kan de gevolgen van de tarieven onvoldoende voorzien. Daarom wenst de VV bij de verdere uitwerking vinger aan de pols te houden. De VV dient de gelegenheid te krijgen een standpunt te bepalen over tussenproducten en richting te geven, nou enzovoort. Nou, dat was al onze intentie maar het is nog een keer goed denk ik, dat we dat nadrukkelijk hier met elkaar afspreken. Dat gaat ook gebeuren zodat u weet waarover u straks een definitief besluit gaat nemen. Een deelamendement, twee, dat willen we niet overnemen. En tot slot, deelamendement drie, nou wat mij betreft akkoord maar feitelijk doen we dat al. Waarbij u vraagt inzake de glastuinbouw en de substraatteelt, bij dit onderzoek dient de glastuinbouwsector adequaat te worden betrokken, dat lijkt me correct.

De heer Nanninga: Voorzitter, bij interruptie. Dan wil ik graag wel de motivatie waarom u twee niet steunt.

De heer Smits: Ja, wij denken dat dat, hier onvoldoende prikkels van uitgaan. Delfland geeft de voorkeur aan een convenant senioren enzovoort. De argumentatie luidt dat een tarief van vijf VE gezien de kosten van het

overstorten, geen effectieve prijsprikkel is. En dit is overeenkomstig de strategie die we met elkaar al eerder hebben afgesproken. Dus dat is de reden dat we zeggen van, nou dat wijzen we af.

De heer Nanninga: Voorzitter, maar dat stuk van het convenant, dat spreekt mij enorm aan. Zou u dat dan in ieder geval kunnen toezeggen, van dat u daarnaar, dat u dat eventueel wel wilt meenemen?

De heer Smits: Ik wil daar zeker wel naar kijken, ja, ja. Tot zover, dank.

Mevrouw Hilders: Dank u wel voorzitter. Ik wil hoogheemraad Smits bedanken voor zijn reactie op de amendementen die ik heb gedaan. En u heeft gezegd, deelamendement een, dat neemt u in elk geval over. Dat is de intentie, zo gaan we dat doen. Daar ben ik zeer blij mee. En deelamendement twee, daarvan zegt u, ja, dat hadden we er eerder niet inzitten. Maar ik zou toch wel heel graag willen dat er een discussie komt. Als je een prijsprikkel wil geven, dat het dan een effectieve prijsprikkel is. En nog even los van het feit of overheden elkaar belastingen moeten gaan opleggen. En of er dan vervolgens weer een discussie komt op de vrijstelling van de WOZ-waarde, van de WOZ-belasting, bij de onroerendezaakbelasting door gemeenten. Want wij betalen nu geen onroerendgoedbelasting over de zuiveringen. En als je nou niet al dat soort discussies wil gaan oprakelen, lijkt het mij gewoon beter om elkaar niet te belasten. Maar vijf VE doet helemaal niet als je weet wat het kost om een overstort te saneren. Dus dan moet je bij wijze van spreken er wel misschien wel 200 VE opzetten of iets dergelijks. En dat is ook weer niet goed voor de relatie. Bovendien moeten wij als gemeente en waterschappen nogal eens samen het hoofd bieden aan initiatieven van rijk en provincies die ons wat minder bevallen. En het is gewoon goed om de samenwerking, die met de gemeente heel belangrijk is, om die heel goed te houden. Dus ja, ik zou dat soort dingen daarbij willen betrekken en dan lijkt een convenant mij een stuk beter dan dit soort inadequate maatregelen.

De voorzitter: Mag ik nog een ding even preciseren? Ten aanzien van amendement een, ik denk dat DB wel een onderscheid maakt tussen zeg maar het standpunt dat we willen inbrengen bij de unie en de afspraken die we onderling maken. Dus wat ik belangrijk vind te zeggen, dat is dat het in beginsel, dat nemen we op om dat mee te nemen naar de unie. De afspraken die we maken met de VV, dat is eigenlijk gewoon een interne Delflandaangelegenheid hoe we met elkaar omgaan, dat is strikt gesproken, is dat niet nodig om daar iets over te berichten aan de unie. En die motie heeft eigenlijk twee facetten.

Mevrouw Hilders: Amendement.

De voorzitter: Of sorry, uw amendement heeft twee facetten. Dus dat eerste gaat naar de unie en die tweede, dat zijn, de manier waarop wij met elkaar werken.

Mevrouw Hilders: Nou, daar wil ik graag even op reageren. Want juist de Unie van Waterschappen moet natuurlijk wel weten dat dit aan de VV is toegezegd en dat er dus nog wijzigingen kunnen komen. En het is misschien ook wel handig voor andere waterschappen om dat te weten. En dat geef ik nu toch mee.

De heer Smits: Voorzitter, dat maakt toch helemaal deel uit van de procedure die nu is afgesproken, ook door de unie? Die is nu toch zo dat de waterschappen een voorlopig standpunt inbrengen en dat ze dat terug gemeld krijgen en als er wijzigingen zijn of inbreng van andere waterschappen, daar kunnen ze weer opnieuw iets van vinden. Dus dat is toch helemaal geborgd in de procedure van de unie zelf en dat spreken we, hebben we nu ook met elkaar zo afgesproken? Dan is het toch een beetje raar om dat in een reactie van Delfland richting de unie op te nemen?

Mevrouw Hilders: Bij introductie, ik denk dus dat het goed is dat de unie in elk geval weet dat er nog wijzigingen kunnen komen naar aanleiding van tussenproducten et cetera. En het is waarschijnlijk ook goed als andere waterschappen dat weten. En ik heb al gezegd, dat geef ik u mee.

De voorzitter: Dank u wel. Wat voorligt, dus in ieder geval naar de unie toe en dat weten zij, krijgt Delfland de gelegenheid om een definitief standpunt in te nemen. En hoe wij tot het standpunt komen, dat is als wij, aan ons intern. Maar als u, ik kijk ook even naar mijn collega, als u dat prettiger vindt, dan zouden we ook in plaats van VV gewoon Delfland kunnen zeggen en zeggen van, dan vertellen we iets wat u nu eigenlijk al weet. Maar als dat recht doet aan... gewoon tekst over voor amendement een met die verstanden dat VV wordt Delfland. Wil ik nu graag meneer Hombergen het woord geven. We zijn nu het rondje van de VV, want Hoogheemraad Smits heeft zeg maar kennis genomen en gereageerd op alles wat gehoord heeft. En... Of...

De heer Nanninga: Ik heb een hele specifieke vraag gesteld over de verhoging van twintig naar dertig procent. Er was een advies van de KAP en binnen het uniebestuur heeft in al zijn wijsheid besloten om daar dertig procent van te maken. Ik zou bijna zeggen, dat kan ook dan weer zo twintig worden, of misschien wel tien. Maar wat zijn nou de gedachten daarachter? Want dat is voor ons natuurlijk als partij die speciaal afkomstig is vanuit de natuurbewegingen uitermate belangrijk. Want misschien zijn daar verschrikkelijk goede argumenten om in een keer van twintig naar dertig procent te gaan, maar dat is nergens onderbouwd en ik vraag het u nu en het is ook in BOB aan de orde gekomen van, waar komt dat nu ineens vandaan?

De voorzitter: Ik denk dat het te maken heeft met de geschiedenis van de belasting van natuur. Dat was in 2009, werd men overeenkomstig de belasting van ongebouwd aangeslagen. In die tijd haalde overigens Natuur ongelooflijk veel geld op bij het rijk, bij particulieren en bij de provincie. En dat is bij de herziening van het belastingstelsel, is dat geld overal bij de provincie, het rijk enzovoorts gebleven. Dus mijn advies zou ook zeker richting Natuur zijn, ga daar maar weer eens aankloppen, want die hebben in de loop van de tijd behoorlijke reserves daar ook kunnen opbouwen. En men heeft vanuit die redenering gezegd van nou ja, wat zal de belasting kunnen zijn van Natuur? Nou, dat heeft men mede met een blik naar het verleden, geprikt op twintig procent.

De heer Nanninga: Maar voorzitter, nou zegt u precies hetzelfde als in de vorige discussie, dan gaan we weer geld rondpompen. Nou adviseert u Natuur om subsidies op te halen, de vorige...

De voorzitter: U vraagt mij van, weet u hoe dat dat zat.

De heer Nanninga: Precies.

De voorzitter: Dat heb ik geventileerd.

De heer Nanninga: Maar goed, ik reageer er ook weer op.

De heer Ranner: Voorzitter, deze interventie brengt me erop dat het bestuur van de unie op vier punten in feiten afgeweken is van het CHB. En wij weten op geen enkele wijze wat daar de argumentatie van is, want wij hebben het nu niet over een punt, zeg maar die grenzen verleggen, maar ook voor die andere veranderingen heb ik nog geen argumenten gezien. En die zijn, of het nu vandaag is of de volgende keer, wel essentieel voor onze besluitvorming. Dus ik zou daar toch op een bepaald moment wel kennis van willen nemen. Dank u wel.

De heer Hombergen: Laat ik beginnen met een vraag. Want zoals het hier staat, staat het amendement dat kennelijk wordt overgenomen, de VV, Delfland, ondersteunt de uitgangspunten van de voorstellen. Dat doet mij vragen wat nou precies die uitgangspunten zijn. Die kun je heel erg abstract houden op een hoog niveau, meer awareness, prikkels en dergelijke en dan zijn we het snel eens, want dat was een opdracht aan de commissie KAP en ik geloof dat we die wel allemaal delen. Maar als het eruit gaat van, in eerste instantie de commissie dat heeft vertaald, dan bent u mij kwijt. Want bijvoorbeeld voor de verdeling van de zuiveringsheffing, dat we overgaan naar een systeem van een, twee, drie, vier, dan heb ben ik het er alvast niet mee eens. Dus ik vermoed dat wat hier staat, dat dat niet op mijn instemming kan rekenen. Maar ik weet niet precies wat de strekking is wat er staat. Dus de vraag aan de opsteller van de motie en waarschijnlijk ook aan het college, wat men bedoelt met die uitgangspunten. En als ik dat weet, dan kan ik mijn betoog verder trekken. Laat ik het toch alvast geven. Mijn buurman heeft gevraagd om de notulen van deze vergadering mee te sturen met de reactie omdat hij hele belangrijke opmerkingen van natuurterrein heeft gedaan. Ik denk dat dat een belangrijk issue is om dat mee te geven en ook de andere bedenkingen die hier in de vergaderingen zijn geweest.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Nanninga.

De heer Nanninga: Nou, voorzitter, ik vind dit echt heel moeilijk om nou heel snel te zeggen van of wij hiermee moeten instemmen met dit besluit. Want ik wil natuurlijk, zoals ik in BOB heb gezegd, het is natuurlijk slecht om maar ergens tegen te stemmen en dat moet je gemotiveerd doen. Ik heb een paar hoofdlijnen aangegeven van, richting Natuur. Nou, daar is niets over duidelijk opgenomen in het besluit. U zegt wel dingen toe, maar dat is heel erg dun. Vervolgens over de prikkels. Ik heb in de commissie BOB echt een grote groep fracties gehoord, misschien wel allemaal, die iets daarover hadden. Als we even teruggaan naar het Ouzobesluit, het eerste punt gaat al over economische prikkels. Dat is echt een van de hoofdlijnen. En ik zeg, daar wordt eigenlijk al niet aan tegemoetgekomen in het CAB-voorstel. Alleen maar een aspect, namelijk, het belasten, maar niet het belonen. Meerdere fracties hebben dat genoemd. Dat is nou echt een kernpunt ook in het besluit. Dat staat er niet als zodanig duidelijk in. En ik denk dat dat juist een punt is, als we nu toch de boel overhoop halen, om dat eens heel sterk neer te zetten. Want daarmee kunnen we dan een toekomstbestendig, ook een van die mooie woorden, nou, als je dat helemaal als fundament weglaat, is het niet toekomstbestendig. Dus als u met een boodschap meegaat, dan wordt dat een nee, tenzij, of een nee, mits, zoals u dat noemt. En dat vind ik jammer, want als we er iets meer. Ik zou graag een soort richting vanuit Delfland willen hebben van nou, deze punten vinden we specifiek goed. Nou, u heeft er al een aantal genoemd, hoor. Dat hoeft niet heel, dat moet ook niet te lang worden, want u heeft vijf minuten. Ik zou zeggen, destilleer nou gewoon die vijf hoofdpunten eruit voor die vijf minuten. En dat is dan de specifieke inbreng. Dus jij noemt die bandbreedte, dat is volgens mij draagvlak voor, die prikkels is er draagvlak voor. Nou, u heeft er nog een aantal kunnen oppikken. Dan zit u daar niet met een, ja, we kwamen er niet echt uit. En dat zou ik vervelend vinden. Dank u.

De voorzitter: Wel, heer Fekkes.

De heer Fekkes: Heer voorzitter, ik heb zelf geen nieuwe ideeën, maar ik voel wat voor de opmerking van de heer Nanninga, dat die meegenomen worden. Dat lijkt me voor de discussie bij de unie erg nuttig.

De voorzitter: De heer Kuijvenhoven.

De heer Kuijvenhoven: Ja, voorzitter, nog even aanvullend. We hebben het gehad over het tempo waarmee we dit proces aan het doen zijn. We zeggen altijd tegen elkaar van, het tempo is goed mits het niet ten koste

gaat van zorgvuldigheid. Dat zou ik ook hier willen herhalen, die zorgvuldigheid. Daar waar wij hier in ons eigen bestuur al stevig de tijd nodig hebben om tot een ordentelijke opvatting te komen, is het natuurlijk, nou ja, risicovol, om dat woord maar te gebruiken, dat wanneer twintig waterschappen elk vijf minuten krijgen, om inderdaad op hoofdlijnen tot een totaal concept te komen. En nou ja, vandaar dat ik daarstraks onszelf veel wijsheid in deze intensieve periode toewenste. Ik hoop dat die zorgvuldigheid ook betracht wordt bij de unie, zodat we daadwerkelijk een voldragen product krijgen, voldragen ook in de zin van gedragen door partijen die er in de dagelijkse praktijk tenslotte mee van doen hebben. Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Dijkshoorn.

Mevrouw Dijkshoorn-van Dijk: Ja, dank u wel. Ook voor ons staat zorgvuldigheid voorop. Het begin van de week hadden wij zelf, hadden we zoiets van ja, tenzij. Door alle opmerkingen lijkt het ook wel een beetje op een nee, tenzij. Ik neem aan dat, wat dat betreft is er volgens mij vandaag wel een goed signaal afgegeven hoe het hier bij Delfland, hoe iedereen er eigenlijk wel een beetje tegenaan kijkt wat voor problemen we tegenaan lopen en waar we nog wel vragen over hebben. Wat dat betreft is het goed om dit morgen natuurlijk ook al aan te geven bij de unie, dat het nog lastig is. En ik hoop dat we dan in november een goed besluit kunnen krijgen, of kunnen nemen en dat we dat in eerste instantie natuurlijk goed in de commissie kunnen doen zodat we ja, eind november een goed en gedegen besluit hebben waar we ook goed achter kunnen staan. ...

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Dijkshoorn. De heer Van den Berg.

De heer Van den Berg: Ja, dank u wel voorzitter. Nou, inhoudelijk heb ik niet zo veel toe te voegen aan hetgeen dat ik in de eerste termijn heb gezegd. Ik heb wel het idee dat er een beetje een misverstand is over de procedure, want het lijkt nu net alsof elk waterschap tijdens die vergadering maar vijf minuten heeft om zijn standpunten naar voren te brengen, maar volgens mij is de procedure zo dat, elk waterschap stuurt gewoon z'n schriftelijke standpunt naar de unie en heeft de gelegenheid om dat tijdens die vergadering nog toe te lichten. Het zou een beetje vreemd zijn dat je als waterschap maar vijf minuten had om je standpunten naar voren te brengen, dus dat is volgens mij bedoeld niet meer als een nadere toelichting. Maar als ik dat verkeerd zie, dan hoor ik dat graag.

De voorzitter: De heer Van Adrichem.

De heer Van Adrichem: Ja, voorzitter, ik ben het van harte eens met Hoogheemraad Smits dat deelamendement twee, dat we daar dus, dat we dat niet overnemen. Het is namelijk zo, we hebben het met z'n allen over gehad over prikkels, belonen. Maar op het moment dat je vervuilt, moet je gewoon betalen. En wij weten met z'n allen dat die overstorten voor een aantal die er nu nog zijn, dat dat best ingewikkeld is. Dus we kunnen niet zeggen van nou, dat doen we maar niet en dan laten we gewoon voorlopig dat nog maar eventjes, die vervuiling gebeuren. Dat vind ik echt niet kunnen. We hebben hier ook met een groep uit de VV over die riooloverstorten gesproken en daar hoorden we toch van iedereen dat die riooloverstorten, daar moet gewoon eens een keer een eind aan komen. Dus ik ondersteun gewoon uw opmerking. Verder vind ik toch ook dat op het punt van Natuur de zaak best wel wat wordt overdreven. In mijn ogen hebben ze altijd best voor weinig op de eerste rij gezeten. Er valt daar ook regen, er moet ook gebaggerd worden, er komen ook nutriënten vrij van blad en nou, noem alles maar op wat er gebeurt. Dus het is niet zo dat Natuur niet bijdraagt. Bovendien zijn er waterschappen die natuurlijk met vele malen meer Natuur zitten dan wij ook nog. Maar het breidt hier ook uit. Onlangs weer 350 hectare voor de groenzone. Het komt er ook zo weer even bij. Dat is wat ik nog even wilde toevoegen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, meneer Van Adrichem. Mevrouw De Zoete?

Mevrouw De Zoete-van der Hout: Dank u, voorzitter. Deze, de discussie hier gehoord zijn eigenlijk geen argumenten om ons standpunt te wijzigen. Integendeel, voor ons blijft het nee, tenzij.

De voorzitter: Dank u wel. Tenslotte de heer Simon.

De heer Simon: Dank u wel, voorzitter. Bij de laatste wijze woorden van mijn collega van de ChristenUnie sluit ik me helemaal aan. Ik heb ook geen reden om mijn standpunten te wijzigen. Proceduretechnisch begin ik het wel steeds meer te snappen hoe dit gaat. Ik ben het ook helemaal eens met de woorden van de heer Nanninga hoe we dit moeten oppakken. Ik zit nog wel met een klein nuanceprobleempje. En ik zag dat de heer Hombergen daar ook mee worstelde. De uitgangspunten. Nou, ik heb ze volgens mij gevonden, in ieder geval die wij kunnen ondersteunen. En ik zal ze heel snel even met u delen. Om de overgang naar een klimaatbestendig, energiecentraal en duurzaam Nederland te versnellen, zetten de waterschappen, vaak in samenwerking met andere overheden en de markt, de komende jaren stevig in op klimaatadaptatie, energietransitie en circulaire economie. Nou, die uitgangspunten kan ik absoluut wel delen met u.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik nu graag het woord aan de Hoogheemraad Smits.

De heer Smits: Dank u wel, voorzitter. Aandacht voor Natuur, natuurlijk, van verschillende kanten is dat opgemerkt. Die vragen zou ik ook nog wel hebben, die zal ik morgen denk ik ook stellen in de commissie CBCF van, hoe is dat gegaan met de twintig procent, dertig procent enzovoort. Dus ik hoop daarna dan een antwoord te kunnen geven. Prikkel. Nou, bij de start van de commissie Aanpassing belastingstelsel is onder meer ook de systematiek die men in Duitsland kent, waarbij aanschaf van klimaatvriendelijke materialen fiscaal kunnen worden verrekend, dat is ook onderzocht, heb ik begrepen, door de KAP, is afgewezen vanwege allerlei extra administratieve lasten die daaruit voortvloeien. Er is wel een punt. Misschien dat we dat wat verder verduidelijkt moeten krijgen. De heer Kuijvenhoven en anderen die, mevrouw Dijkshoorn die zeggen van ja, zorgvuldigheid moet betracht worden, dat vind ik ook, uiteraard. En ik, een beetje een antwoord op de heer Simon, mevrouw Dijkshoorn die zegt van ja, ik had aanvankelijk een ja, mits, maar dat is een nee, tenzij, maar dat illustreert nog eens een keertje hoe toch op basis van argumenten een discussie iets kan veranderen. Nou, wellicht dat morgen in de discussie die waarschijnlijk voor mij qua tijdsbestek ruimer zal zijn dan vijf minuten, om de standpunten van deze VV te ventileren, dat dat daar ook tot mogelijke accentwijzigingen leidt. In elk geval, dat had ik al afgesproken, ik hou u daarvan ook op de hoogte. De heer Van den Berg, nou ja, u wil graag de procedure verder op schrift. Morgen hebben we de CBCF bijeenkomst. Ik ga ervan uit dat daar ook wordt aangegeven op welke wijze het uniebestuur verder aan de slag gaat. Want als ik hier verder het commentaar hoor uit deze VV, dat is heel breed. Dat zal ongetwijfeld bij de andere waterschappen ook zo zijn, dan zal dat tot aanvullende besluitvormingen moeten leiden. En ja, dan geldt, de wens die hier leeft van, we willen wel tijd hebben om daar kennis van te nemen, te kunnen bestuderen en daar opmerkingen over te kunnen maken.

De heer Van den Berg: Ja voorzitter, dat was niet mijn punt. Mijn punt ging over het beeld dat blijkbaar bestond dat in die ledenvergadering van 12 oktober alle waterschappen gewoon vijf minuten spreektijd krijgen om hun standpunt naar voren te brengen. En dat is niet zo. Ik heb inmiddels de brief van de procedure voor mij liggen. En alle waterschappen wordt gewoon gevraagd om voor 5 oktober schriftelijk hun reactie, hun voorlopige standpunt aan de unie kenbaar te maken. Al die voorlopige standpunten die worden gebundeld en die worden voor die vergadering ook nog aan alle waterschappen ter beschikking gesteld. En naar aanleiding van de discussie op 12 oktober leidt dat al dan niet tot een gewijzigd standpunt van de unie. En ik neem aan

dat wij als VV ook die totale bundel met alle voorlopige standpunten van de waterschappen krijgen met, nou ja, de nadere standpuntbepaling van de unie zodat wij daar in de volgende commissie BOB en de volgende VV weer over verder kunnen praten.

De voorzitter: Mag ik dan proberen af te ronden? En dan wil ik toch even teruggrijpen op inderdaad wat de heer Van den Berg nou net zei. Morgen is inderdaad een commissievergadering waar zeg maar de gevoelens uit de VV zullen worden toegelicht. Er is een breed scala van meningen geventileerd. Ik denk, in de schriftelijke reactie met een voorlopig voorstel, wil ik toch teruggrijpen op de amendementen die we eerder besproken hebben, dat dat de basis is voor onze voorlopige schriftelijke reactie. En daar nemen we dus in mee, voor de duidelijkheid, amendement een van mevrouw Hilders en amendement drie, dat wij inderdaad ervan uitgaan dat de sector daar helemaal bij betrokken is. Ik, wij hebben vanzelfsprekend gezegd dat er twee echte randvoorwaardelijke elementen zijn die essentieel zullen zijn om later te bepalen of wij akkoord kunnen gaan. Die blijven gehandhaafd. Ik hoor ook heel veel leden van de Verenigde Vergadering praten van, is er nou voldoende aandacht besteed aan wat ik dan maar even noem, de economische prikkels? Dat is een sentiment wat, zonder dat ik het precies heb afgeturfd, bij veel leden naar voren gebracht is. Dus wij, ik zou voorstellen dat we in onze schriftelijke reactie, dat we daar nog een keer aandacht voor vragen. Maar ik wil ook heel duidelijk zijn, dat is niet zeg maar randvoorwaardelijk. En de reden dat ik dat laatste zeg, dat is dat ik goed begrepen heb dat in het hele proces hiernaartoe, is er natuurlijk heel uitvoerig gekeken naar allerlei manieren om zeg maar de Ouzo-aanbevelingen op te volgen. En volgens mij hoort daar ook bij economische prikkels. En blijkbaar is dat gewoon behoorlijk lastig. Nou, dat betekent niet dat we er als Delfland geen aandacht voor vragen, dat kunnen we zeker doen in onze schriftelijke reactie, maar ik kader het iets anders in dan randvoorwaardelijk. En ik hoop dat als we het op deze manier zouden doen, dat de VV daarmee kan instemmen.

De heer Hombergen: Meneer de voorzitter

De voorzitter: Ja.

De heer Hombergen: Ik hoor wat u zegt, maar ik ben het er niet mee eens. Ik hoor wat u zegt en er zitten een paar hele verstandige woorden in, uiteraard. Maar ik geloof werkelijk niet dat er voldoende studie is gedaan naar voldoende prikkels om mensen tot een handelingsperspectief te leiden. Ik kan er zelf ook een paar bedenken die ik niet terug zie. En ik denk dat we wat dat betreft een commissie hebben die het niet goed heeft gedaan. Ik heb even mijn collega van de Partij van de Dieren gehoord, wat naar zijn idee de uitgangspunten zijn. Ik denk dat we het daar allemaal wel over eens zijn. Maar de eerste uitwerking daarvan, daar geloof ik dat de commissie toch al een andere kant op is gegaan partij de route zou moeten zijn. Dus zoals u nu neerlegt dat we de uitgangspunten van de CAB steunt, volg ik u niet. En ik verzoek u om dat dan ook aan de unie mee te delen, dat daarin geen unaniem beeld is vanuit het Hoogheemraadschap van Delfland. En ik vermoed dat mijn collega die nu helaas afwezig is, hetzelfde geldt.

De voorzitter: Wat ik voorstel, dat is, A, is het een voorlopig standpunt. En ik denk dat we in dat voorlopig standpunt kunnen zeggen dat het niet een bij wijze van spreken unaniem standpunt is. Dat niet alle partijen zich hierin kunnen vinden. Maar ik

De heer Hombergen: Ik vind dat je ook kunt aangeven

De voorzitter: Ik ga ervan uit dat dit wel een standpunt is waar in ieder geval een meerderheid van de VV zich in zou kunnen vinden. En als wij dan duidelijk maken dat er ook nog andere stromen zijn die er op bepaalde elementen anders inzitten, dan doen we daar ook recht aan.

De heer Hombergen: De discussie overziend denk ik dat u kunt zeggen dat er een bepaald beeld is, maar dat er toch wel behoorlijk wat weerstand en twijfels zijn vanuit de VV, soms over de uitgangspunten en zeker over de uitwerking zoals die nu gegeven wordt. Ik heb heel veel twijfels gehoord over de gebiedsmodellen. Ik heb heel veel twijfels gehoord over verdere uitwerkingen. Dus ik denk dat u toch recht moet doen en die geluiden die hier aan tafel zijn geweest, die boodschap ook mee te geven. Ik denk dat er echt nog wel huiswerk ligt voor de CHB-commissie om daar verder aan te werken.

De voorzitter: En ik denk dat het werk ook niet af is. Wat wij doen, dat is, wij geven, denk ik, een aantal punten mee die voor ons ontzettend belangrijk zijn. Mijn persoonlijke ervaring is ook dat je er soms als je aan invloed, je invloed wil maximaliseren, dat je er ook goed aan doet om zelf te denken, wat zijn de punten die nou echt heel belangrijk zijn, dan dat het bij wijze van spreken een hele grote lijst wordt. En dat is ook de reden dat ik eraan hecht om te zeggen van nou, wij hebben twee randvoorwaardelijke punten en we hebben heel duidelijk het beeld opgevangen, geluisterd, dat versterking van economische prikkels, dat dat zeer gewaardeerd zou worden door deze VV. Dat zal best lastig zijn. Maar goed, zo zit het proces in elkaar, dat de unie gezegd heeft, wij halen dit op en met deze punten gaan we kijken of we het voorstel kunnen verbeteren en dan heeft u in november alle gelegenheid om te zeggen of u vindt dat het voorstel voldoende verbeterd is om daar uw steun aan te geven. En ik zag eerst de heer Simon en dan mevrouw Hilders.

De heer Simon: Ik hou het heel kort, want het is eigenlijk, de heer Hombergen heeft alles al een beetje voor mijn voeten weggemaaid. Maar die prikkels, dat is niet per definitie financieel of economisch. Het gaat juist om het gedrag beïnvloeden. We willen mensen, of nou ja, ik wou bijna dieren zeggen, maar we willen gewoon, dat wordt lastig. Nee, bedrijven en overheden gewoon stimuleren, dat is, nadenken over hoe wij de kringlopen kunnen sluiten, hoe we het circulair kunnen maken. Dus door minder drinkwater te gebruiken, minder te vervuilen. Dat zijn de prikkels die we een beetje bedoelen.

De heer P. van den Berg: Ik wil daar toch iets over zeggen zonder de inhoudelijke discussie weer op te rakelen, hoor. Maar kijk, ik hoor nu heel veel over prikkels en dan met name voor de particulieren. Ik heb ook wel gehoord ja, er zijn wel prikkels voor het bedrijfsleven, maar niet voor particulieren. Als je nou kijkt naar de zuiveringsheffing, waterschappen kunnen al tien jaar lang de zuiveringsheffing heffen op basis van drinkwaterverbruik. Die prikkels zitten in het huidige systeem. Daar wordt niet gebruik van gemaakt. De CAB heeft ervoor gekozen om desondanks die mogelijkheid van heffing op basis van drinkwaterverbruik, om die te continueren. Dus er is wel een prikkelmogelijkheid, alleen ja, die wordt tot dusver niet gebruikt. Ja, dat is ook een keuze die wij hier zelf blijkbaar hebben gemaakt om niet van die optie gebruik te maken. Dus ik vind dat je ook een beetje voorzichtig moet zijn om nu te gaan pleiten voor prikkels die op dit moment al mogelijk zijn en die in de toekomst, in de voorstellen van de CAB, ook mogelijk worden gehouden.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik... Dank u wel voor de interruptie. Mevrouw Hilders.

Mevrouw Hilders: Voorzitter. In de tweede ronde, volgens mij, heeft de heer Hombergen gevraagd, wat zijn dan de uitgangspunten? En ik zou daar antwoord op willen geven. Dit zijn namelijk dezelfde uitgangspunten als die in de kernboodschap staan, namelijk het solidariteitsbeginsel, het profijtbeginsel, het kostenveroorzakingsbeginsel. En de vervuiler betaalt. En daar doelde ik op, daar kunnen we ons allemaal wel in vinden, maar hoe dat dan uitwerkt, daar kan niemand zich nog een goede voorstelling van maken. Dat was

de achtergrond van mijn amendement en ik wil dat even toelichten. En misschien is dat ook, ja, ik ben van plan om mijn amendement deel twee te handhaven, aan te houden.

De voorzitter: De heer Nanninga.

De heer Nanninga: Voorzitter. Ik steun uw idee dat die lijst niet te lang moet zijn. Dat vergt voor de volgende keer wel een betere voorbereiding van deze vergadering. Want we zijn zwaar over de tijd gegaan. Ik moet zeggen, ik vind de voorbereiding niet goed. Dat blijkt ook wel uit de tijd nu. We hadden dat beter ook schriftelijk van tevoren kunnen afstemmen. Dus voor de volgende keer pleit ik ervoor om dat anders voor te bereiden.

De voorzitter: Dank u wel, meneer Nanninga, we zullen zeker dit meenemen en evalueren. Ik wil het dan toch hier afronden. Ik denk, mevrouw Hilders, u heeft inderdaad de uitgangspunten benoemd. Dat zijn inderdaad ook de uitgangspunten die we in gedachten hadden. Dus om dat expliciet te maken, denk ik ook, is geen probleem. En ik begrijp ook goed dat, dank u wel voor de opmerking van de heer Simon, dat we het niet alleen puur economisch of financieel moeten zien, maar dat het gaat over gedragsprikkel. En tenslotte, de heer Van den Berg, denk ik dat het een waardevolle herinnering is dat er ook in het huidige systeem mogelijkheden zijn die op dit moment onbenut zijn en volgens de huidige voorstellen ook overleefd blijven. Dus er valt zeg maar in de toekomst, mochten deze voorstellen erdoor komen, zijn er heel wat knoppen waar de Verenigde Vergadering aan kan draaien om tot een zeg maar rechtvaardige verdeling van de lasten te komen. Met deze laatste woorden wil ik eigenlijk dit agendapunt afsluiten en doorgaan naar agendapunt, even kijken, waar zitten we? B4. Sorry...

De heer Nanninga: Dat is een goede samenvatting, voorzitter.

De voorzitter: Het besluit wat wij... Excuses. Het besluit dat wij voorstellen, dat is om duidelijkheid te scheppen over zeg maar met welke boodschap wij teruggaan, schriftelijk, naar de unie en mondeling in de commissie waar de heer Smits naartoe gaat. En hier wordt gesproken om het voorgestelde standpunt vast te stellen met betrekking tot de unievoorstellen tot aanpassing van het belastingstelsel. Ik zou dat willen handhaven, met die verstanden dat natuurlijk het voorgestelde standpunt geamendeerd is. En ik ga het nu niet meer allemaal herhalen, maar volgens mij is dat heel duidelijk genoteerd. En dit standpunt in te brengen bij de unie ter bespreking op 12 oktober en zelfs eerder.

Mevrouw De Zoete-van der Hout: Mijn interruptie, voorzitter, dat standpunt is dat er mee ingestemd wordt, maar met een heleboel mitsen en maren, terwijl er ook verschillende mensen hier gezegd hebben dat ze er niet mee willen instemmen, tenzij. En ik denk dat het dan toch goed is als niet zonder meer wordt gezegd van ja, we stemmen ermee in, zo gaan we terug. Maar degenen die gezegd hebben nee, ook de kans te geven om werkelijk nee te stemmen.

De voorzitter: De Zoete, moeten volgens mij, ik hecht eraan om toch te benadrukken dat dit een voorlopig standpunt is, dus u heeft alle gelegenheid zo dadelijk als er een definitief voorstel ligt, om definitief uiteindelijk te zeggen, is het nee of ja? Ik probeer...

Mevrouw De Zoete-van der Hout: Dan nog steeds hecht ik eraan omdat het duidelijk is aangegeven, dat het niet ons standpunt is.

De voorzitter: Nee en dat heb ik volgens mij ook toegezegd, dat in het standpunt wat wij, waar hier aan gerefereerd wordt, dat we duidelijk zullen maken dat dit niet een unaniem standpunt is van de VV, maar dat er partijen zijn die eigenlijk zeggen van, hier zijn wij het nog niet mee eens. Ja? Dus met deze...

De heer Nanninga: Voorzitter...

De voorzitter: Ter verduidelijking...

De heer Nanninga: Als u het nu zo verwoordt, dan hecht ik toch aan om een stemverklaring af te leggen dat ik een voorbehoud maak. En dan vul ik dat verder niet in, maar dan stellen we dat zo vast.

De voorzitter: Oké.

De heer Hombergen: Ook wat betreft de PvdA hetzelfde standpunt.

Mevrouw Hilders: Ook wat betreft Integer Liberaal komt er dan een stemverklaring.

De voorzitter: En ik neem aan, meneer Simon, mevrouw De Zoete, hetzelfde voorbehoud?

Mevrouw De Zoete-van der Hout: En dat betekent dus, meer dan de helft van de aanwezigen, als ik het goed begrijp.

Mevrouw Dijkshoorn: Ook wij hebben een voorlopig standpunt.

...: We hebben toch al moeten stemmen?

De voorzitter: Dus volgens mij

Mevrouw De Zoete-van der Hout: Het zou dus moeten betekenen dat die eerste zin echt structureel moet veranderen.

De heer Smits: De voorzitter nog geen definitief besluit genomen over hoe wij staan ten opzichte van de unievoorstellen. We zitten nu nog in de informatiefase. De unie haalt de opvattingen binnen, morgen. Nou, ik ga uitgebreid wat hier geventileerd is, ook naar voren brengen. Daarna moet er een definitief, of dan moeten we wel een standpunt gaan bepalen op grond van wat de unie aan voorstellen gehoord al die verschillende opvattingen vanuit de waterschappen, gaat componeren als voorstel. En dat...

Mevrouw De Zoete-van der Hout: Dat begrijp ik helemaal en dat waardeer ik ook dat het op die manier gaat, maar ik heb alleen bezwaar tegen die zin die daar staat in die schriftelijke mening dat...Van ons, dus wordt namens ons daarin gebracht. En die is, vind ik, niet genuanceerd genoeg.

De heer Dijkshoorn: Ik denk dat misschien het woord voorgestelde standpunten vast te stellen in voorlopig, als we dat daarin toevoegen, dat dat meer recht doet aan wat hier nu staat.

De voorzitter: Ik praat de hele tijd over een voorlopig standpunt. En als we het standpunt bij wijze van spreken hier ingezet hadden, dan zou hier nu gestaan hebben, in beginsel. Dus het is voorlopig. Dus ik hecht eraan om te blijven benadrukken, dit is een voorlopig standpunt, het komt terug voor definitieve besluitvorming, maar het is wel belangrijk dat we gebruik maken van de mogelijkheid om een voorlopig standpunt in te dienen.

Mevrouw De Zoete-van der Hout: Even ter, bij interruptie, voorzitter, u heeft het toegelicht, maar ik hecht eraan om de positieve, het is nu net nu even positief, ik hecht eraan om het net even negatief, dus iets voorzichter. Want je wil niet uitstralen naar de UvW, de Unie van Waterschappen, dat wij er in principe positief tegenover staan. Dat is niet in verhouding met alle aantekeningen die hier vanochtend gemaakt zijn.

De voorzitter: Dat vind ik lastig om zo over te nemen, want ik hoor ook diverse fracties zeggen dat ze het proces zorgvuldig vinden. En ik probeer hier echt recht te doen aan alle opmerkingen die we horen. Maar dat moet uiteindelijk wel samengebracht worden. Dus mijn...

De heer Hombergen: Meneer de voorzitter. Ik begrijp dat u heel erg zoekt naar woorden. En ik heb waardering voor uw toch naar een bepaalde manier om consensus te krijgen. Het is nu echt zo verdeeld. We zijn nu met 23 VV-leden hier aanwezig plus u, dat een groot aandeel van ons ernstige bezwaren heeft tegen het ja, tenzij. Ik denk dat u dan maar moet zeggen dat we heftig verdeeld zijn, misschien een wat diplomatieker standpunt, dat er werkelijk stevige bezwaren zijn tegen het verhaal en dat er geen insluitend beeld is. Ik denk dat dat een betere verwoording is dan al hetgeen dat wij de afgelopen paar uur met elkaar hebben gedeeld, dan toch te zoeken naar die weg voorwaarts, want ik denk dat die weg voorwaarts wat een groot deel van ons betreft niet is.

De voorzitter: Ik probeer inderdaad de woorden te vinden om tot een consensus te komen. Ik merk dat dat moeilijk is, dus ik stel dan voor, ik heb duidelijk gemaakt wat het voorlopige standpunt is waarmee wij terug zouden willen gaan naar de unie en om dat dan maar in stemming te brengen, om te zien hoe de kaarten liggen. En dan is het misschien goed, voor de duidelijkheid, dat we even de tijd nemen om dat even uit te schrijven, wat is dan precies het voorlopig standpunt? Ja, want er zijn ook een aantal leden die snel weg moeten, dus, die zijn er ook.

De heer Van den Berg: Mag ik nog een poging doen om een... Want volgens mij zit de pijn een beetje op dat eerste punt. Op het eerste punt. Als we nou het eerste punt schrappen en gewoon als alleen het tweede punt dit standpunt, dit voorlopige standpunt in te brengen bij de Unie van Waterschappen?

De voorzitter: Punt een weg?

De heer P. van den Berg: Ja, punt een weg en twee, niet dit standpunt, maar het voorlopig standpunt.

De voorzitter: Laten we dat maar doen. Dank u wel. Dat is... Dan gaan we nu door. Dan ronden we... Is het voorlopig standpunt in te brengen bij de Unie van Waterschap. Ja? Kunnen wij hiermee akkoord gaan? Dan gaan we nu echt over naar punt 4. Tot ziens. Ik wil...

B.04 Vaststellen cao-akkoord 20 juli 2018 (BOB)

De voorzitter: Punt 4 heeft betrekking op de cao. Het heeft een formeel karakter, want arbeidsvoorwaarden zijn centraal uitonderhandeld en afgesproken. En het gaat er nu om om een besluit, om de sectorale arbeidsvoorwaardenregeling vast te stellen met terugwerkende kracht tot 1 juli 2018. En volgens het huidige delegatiebesluit moet dit besluit door het algemeen bestuur worden bekrachtigd. De heer Fekkes.

De heer Fekkes: Ja, voorzitter, ik was eerst van plan om een stukje algemene beschouwing te geven, maar gelet op de tijd zal ik dat niet doen. Bovendien heeft onze partijleider Krol gisteren een tegenbegroting ingediend waar alle financiële aspecten en niet-gehaalde voordelen voor mijn achterban uitgebreid aan de

orde komen. Ik heb dat ook met mijn plaatsvervangers nog eens besproken. In eerste instantie was ik toch wat te kritisch, maar ik vind wel dat onze medewerkers, die hebben de afgelopen jaren zo veel bezuinigingen voor hun kiezen gehad, om het zo maar eens uit te drukken. Er waren ook nog wel wat problemen tussen hen en het college. Dus 50PLUS vindt toch dat we de verhogingen en verandering van de arbeidsvoorwaarden moeten honoreren. Ik heb echter nog een technisch vraagje. En ik weet niet of die nu beantwoord kan worden, anders komt het wel. In principe ben ik dus voor. Er staat in de bijlage, voor de toepassing van deze regeling, aangehouden de artikelen van het burgerlijk wetboek, wordt onder werkgever verstaan het dagelijks bestuur en onder werknemer ambtenaar en arbeids ... Maar ik dacht dat werkgever, dat is toch Delfland? En als dat het dagelijks bestuur is, dan zouden ze toch een budget moeten krijgen om de salarissen te halen? Dus ik kan dat juridisch niet rijmen. Maar ik had deze vraag natuurlijk in de commissie BOB moeten stellen, dus als daar schriftelijk of op een later tijdstip even op teruggekomen kan worden, ga ik daar ook mee akkoord.

De voorzitter: Dank u wel. Ik stel voor dat we deze vraag meenemen en daar schriftelijk op terugkomen. Ik heb gemerkt dat in de commissie BOB eigenlijk alle leden in principe dit als hamerstuk wilden behandelen, met de uitzondering van u. U heeft uw punt, uw vraag gesteld, dus ik wilde eigenlijk direct doorgaan naar het besluit. En dat is, voorgesteld wordt de sectorale arbeidsvoorwaardenregeling van waterschapspersoneel 2017-2018-2019 zoals toegevoegd in de bijlage 1 en 2 met terugwerkende kracht tot 1 juli 2018 vast te stellen. Ik ga ervan uit dat iedereen daarmee instemt. Dan is dit nu vastgesteld.

B.05 Wijziging Organisatieverordening en informeren VV over voornemen tot wijziging topstructuur (BOB)

De voorzitter: Gaan wij nu door naar punt 5, organisatieverordening. Ik wil graag een paar inleidende opmerkingen maken. Dit is ook in de commissie BOB besproken. U heeft gezien dat, de informatie die u heeft gekregen, heeft betrekking op de voorgenomen organisatiewijziging en de wijziging van de organisatieverordening. En wat nu ter besluitvorming voorligt, is het laatste punt. Zoals ook aangegeven is tijdens de BOB-commissievergadering, vinden we het belangrijk natuurlijk dat de VV wordt meegenomen in de ontwikkeling en de organisatieontwikkelingen bij Delfland. En dat de VV daarover dus wordt geïnformeerd. Daarvoor zal een informatieve VV in oktober worden georganiseerd. En wij hebben ook in de commissie BOB toegezegd dat de ontwikkelingen rond de organisatiewijziging, dat die verder geagendeerd zullen blijven worden in de commissie BOB. Dat gezegd hebbend, stel ik voor om nu het accent van de discussie te leggen op de besluitvorming ten aanzien van de organisatieverordening. En daarbij is het belangrijk om even voor ogen te houden dat de huidige organisatieverordening uitgaat van een op sectoren gebaseerde organisatiestructuur. En zo lang deze sectorenstructuur overeind blijft, is volgens de huidige delegatie en volgens de huidige organisatieverordening dagelijks bestuur bevoegd om over aanpassingen van die organisatiestructuur te beslissen. Echter, het voorstel van de secretaris-directeur, wat ten grondslag ligt aan een adviesaanvraag die nu bij de or ligt, gaat uit van drie directies, of directoraten, in plaats van drie sectoren. En omdat we dus niet meer praten over sectoren, maar over directoraten, is daarmee formeel het dagelijks bestuur niet bevoegd. Er wordt immers niet meer gesproken over sectoren. En daarom vraagt het dagelijks bestuur aan de verenigde vergadering om de verordening aan te passen zodat het dagelijks bestuur bevoegd is om over organisatiewijzigingen te besluiten. En de achterliggende reden is ook dat zo'n wijziging past bij de zeg maar fingerende werkwijze van besturen, waarbij het algemeen bestuur kaders en strategische doelstellingen stelt en het DB belast is met uitvoering. En de aanpassing van de organisatiestructuur beoogt de organisatie beter te laten functioneren en daarmee de realisatie van alle doelstellingen te faciliteren. Dus in die zin past de wijziging van de organisatie heel erg, heeft een uitvoeringskarakter. En tenslotte wil ik u er nog op wijzen dat er bij de laatste wijziging, of herziening van het delegatiebesluit in 2017 ook een bijlage was

toegevoegd met een tabel van bevoegdheden. Ik heb begrepen dat, juridisch heeft die geen standing, maar in die tabel werd wel de bevoegdheid ten aanzien van besluitvorming met betrekking tot organisatiewijzigingen aan het dagelijks bestuur toegekend zonder beperkende clausules. Dus daarmee denk ik dat wat nu voorligt, het voorstel om de organisatieverordening aan te passen, dat de DB bevoegd is, dat het helemaal past in de geest van wat ook eerder besproken is. In die zin, zou je kunnen zeggen, is het dus een formalisatie, maar we hechten eraan om het wel formeel juist te doen. En dan echt mijn laatste opmerking is, mocht het zo nu zijn dat het voorstel van de secretaris-directeur uiteindelijk, zeg maar, positief wordt er geadviseerd door de or en dat zou leiden tot inderdaad een besluit tot een organisatiewijziging op basis van directoraat in plaats van sectoren, dan moeten we formeel nog een keer terugkomen om ook daar weer de verordening op aan te passen, want op dit moment staat zeg maar in de verordening de sectorenstructuur. Dus dit is als het ware een aankondiging dat er wellicht later nog weleens een tweede aanpassing nodig is. Maar vooralsnog gaat het er dus om om het dagelijks bestuur bevoegd te maken om over die organisatiewijzigingen te beslissen. Dat is mijn toelichting op het voorstel. En ik geef u graag de gelegenheid om daarop te reageren en ik zou dit keer maar willen beginnen met mevrouw Dijkshoorn.

Mevrouw Dijkshoorn-van Dijk: Dat is heel makkelijk, want ik heb er geen opmerking voor. We wachten af wat er verder uitkomt.

De voorzitter: De heer Van Kretschmar, dank u wel.

De heer Van Kretschmar: Wij kunnen daar als fractie mee instemmen.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw De Zoete?

Mevrouw De Zoete-van der Hout: Zelfde verhaal.

De voorzitter: En meneer Simon?

De heer Simon: Ja, ik zit nu even na te denken van, als de or niet akkoord gaat, gaan we dan weer de boel omturnen, of? Nee, ik heb geen problemen met dit voorstel. En ik moet zeggen dat de notitie van de secretaris-directeur zeer interessant was.

De voorzitter: Mevrouw Hilders?

Mevrouw Hilders: Dank u wel, voorzitter. Mijn fractie vindt het onduidelijk voor welk probleem dit een oplossing is. Wat gaat er fout als we niet delegeren? Nou, helemaal niets. Alleen in de eerste VV, die is altijd meestal verder weg dan het eerste college, dat is eigenlijk alles. Ik heb nog even de observaties van de heer Evers erbij gehaald. Hij heeft iets gezegd over problemen in het college dat opvattingen over gezag een belangrijke rol daarbij spelen. Dat vond ik, ja, dat er in het college niet goed wordt samengewerkt heeft hij ook al gezegd. En ik moet zeggen, daar komt nog bij wat meldingen over collegeleden met een vertrouwenspersoon. En ik heb eerder de neiging om te zeggen dan, dit college moet eerder minder dan meer gedelegeerd worden. Ja, de dijkgraaf doet natuurlijk zeer z'n best om te komen tot een goede samenwerking in het college. Daar heb ik hem over gehoord en hij heeft daar dingen over verteld en daar heb ik alle vertrouwen in, maar het blijft toch therapie tot de verkiezingen. Ik, mijn fractie is dus tegen dit besluit.

De voorzitter: De heer Hombergen.

De heer Hombergen: Dank u wel, meneer de voorzitter. Over de organisatieverandering zoals die er nu ligt, ligt er een helder stuk en kunnen wij daar ook mee instemmen. Ik denk dat het een goede analyse is van de organisatie en een goede stap om nu de organisatie te veranderen. Wat betreft de delegatie, u heeft een heldere toezegging erover gedaan hoe u daarmee om wilt gaan. Wij hechten er ook zeer aan dat zodra er weer een reorganisatie gaat komen en dat is volgens onze turflijst de vierde in tien jaar, dat de commissie BOB, of de betreffende commissie, dan ook van tevoren zal worden geraadpleegd en op die manier de VV zal worden meegenomen. Met name als het gaat over echte structuurveranderingen, echte veranderingen. Die toezeggingen heeft u gedaan wat ons betreft, zijn wij heel tevreden met dit voorstel.

De voorzitter: De heer Nanninga.

De heer Nanninga: Ja, hetzelfde punt wat de heer Hombergen als laatste aanstipt. Die toestemming hebben we gekregen. Het is dan ook bijvoorbeeld logisch dat je eerst een informatieve VV hebt en daarna het besluit. Maar goed, dat was een eerste tegemoetkoming aan de tegemoetkoming.

De voorzitter: De heer...

De heer Fekkes: Voorzitter, inhoudelijk heb ik geen probleem met het besluit. Ik vind echter wel principieel dat de organisatiewijzigingen, dat daar een besluit in de VV voor moet komen. Dus op dat punt kan ik het besluit niet onderschrijven.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Kuijvenhoven?

De heer Kuijvenhoven: Akkoord met het voorstel.

De voorzitter: Ik, iedereen gehoord hebbende, constateer ik dat met uitzondering van twee fracties het voorstel ondersteund wordt. Dus ik zou eigenlijk willen voorstellen om daarmee gewoon het besluit dat voor ligt nu te accepteren.

Mevrouw Hilders: Wilt u het in stemming brengen?

De voorzitter: Wat zegt u?

Mevrouw Hilders: Wilt u het alstublieft in stemming brengen?

De voorzitter: Dan breng ik het bij deze in stemming. Ik ga ervan uit dat we dat met hand opsteken kunnen doen. Wie is voor het... Of wie is tegen? Dat is makkelijker. Daar is nota van genomen, vier VV-leden zijn tegen. Wie is voor? Even kijken. Een, twee, drie, vier, vijf, zes, zeven, acht, negen, tien, elf, twaalf, dertien, veertien, vijftien. Vijftien. Nou, is er, hebben jullie, is er geteld? Nou, dan moet ik weer tellen. Dus een, twee, drie, vier, vijf, zes, zeven, acht. Constant? Negen, tien, elf, twaalf, dertien, veertien, vijftien, zestien, zeventien. Zeventien voor. Dus daar, pardon? Ja, dus het voorstel is aangenomen. Dank u wel. Dan zou ik

B.06 Beantwoording vragen Integer Liberaal winningsplan Gaag-Monster en de zienswijze van het Hoogheemraadschap van Delfland (SWW)

De voorzitter: Dan komen we nu bij het laatste agendapunt. Dat zijn de beantwoording van de vragen van Integer Liberaal over het winningsplan ... zienswijze van het Hoogheemraadschap van Delfland. Ik wil... Wil jij nog iets zeggen? Nee. Dan geef ik graag mevrouw Hilders het woord.

B.06.a Zienswijze van de fractie Integer Liberaal op de voorgenomen vergunningverlening door EZK aan de NAM voor gaswinning door middel van fracking in ons beheersgebied (Gaag-Monster) (SWW)

Mevrouw Hilders: Dank u wel, voorzitter. Over de gaswinning Gaag-Monster zou ik graag twee dingen nog aankaarten. Ten eerste heb ik een aantal inhoudelijke punten uit een eerder standpunt van de Unie van Waterschap meegenomen over de mijnwet, dat die onvoldoende de belangen van de waterhuishoudkundige, van de waterhuishouding borgt en ook bijvoorbeeld zaken als dat je geen gas moet winnen in een gebied met waterberging. Ik heb deze punten allemaal op tijd ingebracht voordat Delfland zijn zienswijze verstuurde. En ik zou graag willen weten hoe het kan dat dat niet is meegenomen en ook hoe het kan dat de Omgevingsdienst Haaglanden die namens GS een brief heeft geschreven veel kritischer is dan Delfland, dat is een. Twee, het college mag zienswijze uitbrengen, maar mijns inziens moet dat dan binnen de kaders van het waterbeheersplan de keur, de verordeningen, standpunten van de VV. En ik wil graag weten of het college dat ook vindt. Volgens het college is geen sprake van fracking, maar daar wordt heel verschillend over gedacht. En in het delegatiebesluit staat bij zienswijze geen beperkingen, maar het lijkt mij dus logisch dat dagelijks bestuur zich aan de genoemde kaders houdt, waterbeheer ... et cetera. En het college mag natuurlijk ook nog afwijken van het beleid. Dus betekent dat nou dat het college helemaal nergens aan gebonden is? En als dat zo is, dan zou dat geen goede ontwikkeling zijn. En ik wil dat deze kwestie dus agenderen voor het vervolgen van de discussie over het delegatiebesluit. Want wat mij betreft kan het niet zo zijn dat er zienswijzen uitgaan waarbij je je niet houdt aan al die beleidskaders en andere kaders van Delfland en dat dat dan zomaar zou mogen. En die discussie moeten we los voeren van deze kwestie. Dank u wel.

De voorzitter: Pardon. Zijn er nog andere reacties? De heer Simon.

De heer Simon: Nou, ik heb de zienswijzen van Delfland gelezen en tot driekwart word je heel gelukkig, totdat de grote kinkslag komt na dat punt komt over dat Delfland inderdaad bewust is over de energietransitie, maar vervolgens zegt van oké, ga maar lekker door. En dat is jammer. Kijk, wij als Partij van de Dieren zijn, los van dit standpunt van Delfland, zijn we gewoon tegen gewoon elke vorm van winning van gas. Maar goed, dat terzijde. Over dit stuk heb ik eigenlijk dezelfde vragen als mevrouw Hilders. De eerste gaat inderdaad over de methodiek. Er heerst heel veel onduidelijkheid over van, is het nou fracking, is het nou schaliegaswinning of niet, die termen worden te veel door elkaar gehouden. En het tweede punt, ik had het eigenlijk ook al, misschien is dat wat de heer Fekkes bedoelt met het vorige bespreekstuk, er moet gewoon een keer een discussie komen over delegatie en mandaat. En daar sluit ik mij dan ook bij aan.

De heer Nanninga: Nog een aanvullende vraag. Ik vind dit een hele interessante casus. Er zit heel veel werk in, zowel van mevrouw Hilders als van de organisatie. Mijn vraag is aan u of u nog een bepaald, iets heeft geleerd van dit proces, want er zitten wel bepaalde dingen in waarvan ik denk van, dat had misschien beter...

De voorzitter: De heer Fekkes?

De heer Fekkes: Ja, voorzitter, allereerst mevrouw Hilders, dank voor al het werk dat ze heeft gedaan, maar ook het college die daar natuurlijk op heeft moet reageren. Ik heb al eerder in een commissie, maar dat was voor uw tijd, opmerkingen gemaakt over de NAM. ... NAM zie, dan gaan mijn haren overeind staan. Nu zijn dat er niet meer zo veel inmiddels, maar toch. Dus ik zou eigenlijk voor de toekomst willen pleiten, als wij organisaties als de NAM, die een ontzettend slechte naam hebben, dat we de vergunning dan koppelen aan een bankgarantie of iets dergelijks zodat als er schade optreedt, er meteen geïnd kan worden om dat te herstellen en niet tot allerlei oeverloze procedures leidt.

De voorzitter: Dank u wel. Zijn er nog andere leden die een opmerking willen maken? Ik kijk even rond. Dan geef ik graag het woord aan, begin maar met Jans.

B.06.b Toelichting van het college naar aanleiding van de zienswijze van de fractie Integer Liberaal inzake de wijziging van het winningsplan Gaag-Monster (SWW)

Mevrouw Jans: Dank u wel, voorzitter. Gaswinning is iets wat heel veel sentimenten oproept. Dat kan ik me heel goed voorstellen, juist vanwege alles wat er nu gebeurd is, met name in het noorden van het land. Dus ik kan me voorstellen dat er zorgen zijn. Als eerste constatering, in antwoord op een vraag van de Partij van de Dieren, is het, hoe zit het met fracking en schaliegaswinning? Het gaat niet om schaliegaswinning, dus het heeft ook niet de negatieve effecten die je vooral met name in de Verenigde Staten ziet. Het gaat wel om fracking, maar dan fracking als zijnde een bewezen techniek die al sinds de jaren tachtig toegepast wordt, waarvan geen negatieve effecten zijn. En nou, dat is het antwoord op uw vraag, geen schaliegaswinning, dus ook niet die nadelige effecten. En dan ga ik even terug naar Integer Liberaal. De Unie van Waterschappen heeft inderdaad, is uitgebreid ingegaan in haar commentaar op de mijnwet, op andere aspecten dan de aspecten die Delfland meegenomen heeft. Delfland die heeft zich in haar adviesrol die beperkt is tot de effecten op het waterbeheer, ze heeft in haar adviesrol en dus met de beperking van de effect op het waterbeheer en met inachtneming van de bodemdaling, die is kleiner dan twee centimeter, heeft ze haar advies uitgebracht. Dus dat is de reden, zich beperken tot de adviesrol en niet een uitgebreid commentaar op de mijnwet met alles wat je daarbij kan bedenken. De omgeving ... Haaglanden heeft een uitgebreid advies uitgebracht, maar haar adviesrol is ook anders dan die van Delfland. Past dit binnen de kaders van het waterbeheerplan? Het past binnen het delegatiebesluit en ook binnen dat delegatiebesluit heeft Delfland haar advies uitgebracht met inachtneming van de gevolgen voor het watersysteem. En ik handel dit even puntsgewijs af en meer dan dat kan ik er ook niet van maken. Het agenderen voor de bespreking van het delegatiebesluit, dat onderschrijven wij, want met de bespreking van het delegatiebesluit kun je alle aspecten meenemen. De energietransitie, ja, we hebben dit ook met de algemene beschouwingen bij de Miljoennota gezien, die energietransitie en circulair is een alomvattende beweging. En juist ook omdat circulaire grondstoffen gebruiken enzovoort enzovoort belangrijk is voor Delfland en voor alle waterschappen, hebben wij dit in onze zienswijze opgenomen, juist met de bedoeling om daar aandacht voor te vragen. En even kijken, hebben wij hier iets van geleerd? Ja, hier hebben wij iets van geleerd.

De heer Nanninga: Wat heeft u dan precies geleerd?

Mevrouw Jans: Wij hebben geleerd dat sommige onderwerpen erg gevoelig kunnen zijn. En nou is dat natuurlijk subjectief. En ik denk, maar dat moeten we gewoon nog verder evalueren, ik denk dat we deze lessen meenemen, vooral waar het gevoelige onderwerpen betreft, kijken hoe we hiermee omgaan. Schadegarantie. Ja, de NAM is gewoon gehouden om alle schades, als die optreden, om die te vergoeden. Punt. En nou, niet punt, puntkomma. Daarom heeft het Ministerie van EZK ook duidelijk opgenomen, maak een nulmeting, kijk naar representatieve bebouwing, maak een nulmeting, of doe een nulmeting en kijk dan zodat je dan ook goed kan kijken wat de effecten zijn. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ik, wilt u nog reageren? Ja, prima.

Mevrouw Hilders: Dank u wel, voorzitter. Ik bedank de Hoogheemraad voor de antwoorden. Ik merk wel op dat Haaglanden zeg maar minder snel is uitgegaan van de informatie die EZ heeft verstrekt. Bodemdaling van maximaal twee centimeter is bij Delfland uitgangspunt geweest, maar zij hebben daar allerlei vraagtekens bij geplaatst, aangedrongen op het plaatsen van meer meetpunten. En nou, dat heeft Delfland dan later

overgenomen. Ik vind het toch wel bijzonder dat ze, ja, ik zei, ... zijn dus veel kritischer en dan zijn wij dus misschien minder kritisch. U heeft niets overgenomen uit de opvattingen van de unie over de relatie tussen de mijnbouwwet en hoe goed die rekening houdt met de waterhuishouding, dat vind ik jammer. En bovendien had ik deze informatie ook allemaal al ingeleverd bij Delfland voordat de zienswijze uitging. Dus daar is dan bewust geen gebruik van gemaakt. Even kijken. Ik zou graag met het college willen afspreken dat ze in het vervolg, als er sprake is van NAM of gas, dat ze de VV inschakelen. En de passage over de gevoeligheden van mevrouw Jans, ja, ik vind het wel frappant, want ik kan mij de laatste vergadering voor de vakantie, 5 juli, nog herinneren over, volgens mij, bebouwing in de kustzone. Waarbij de heer Houtzager nog zei van, als het politiek gevoelig is, kom ik altijd terug, ook al staat het niet in het delegatiebesluit. Nou, dat vond ik een hele goede opmerking van de heer Houtzager. En ik zou willen dat die voor het hele college zou gelden. En ja, ik vind dus, ik kreeg intussen van de organisatie te horen ja, jullie hebben helemaal geen voorwaarden gesteld bij delegatiebesluit. Het college mag zienswijzen indienen, punt. Er staat geen voorwaarden bij. En toen dacht ik van maar ja, ik vind het logisch dat ze zich dan bewegen, in het kader van het waterbeheersplan, de keur, de verordeningen die we hebben et cetera. En de jurist die ik sprak die zei ja, dat staat er niet bij. Dus ik denk dat het heel slim is om bij onze discussie over delegatiebesluit te bepalen dat er hier en daar misschien wat beleidsregels of randvoorwaarden gesteld moeten worden waarbij we afspreken wanneer het college terugkomt bij de VV. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Hombergen, wilt u nog reageren? De heer Nanninga? Nee. De heer Fekkes.

De heer Fekkes: Even heel kort. Dank voor de beantwoording. Ja, als in mijn huis de voorkant twee centimeter inzakt, dan knallen al mijn vloertegels eruit. En dat geldt ook als je een uitbouw hebt en dilatatievoeg, die gaat er ook uit. Dus die twee centimeter, ja, als dat de norm wordt, dan heb je geen recht van spreken als je schadevergoeding wil hebben. Dus daar moeten we even voor uitkijken voor de toekomst. En voor wat betreft, ja, je kunt natuurlijk altijd een civiele procedure beginnen, maar waar het mij om gaat, dat soort dingen wil ik nou juist voorkomen, want daar is de NAM onbetrouwbaar in. Als je dat nu regelt met een bankgarantie of een fonds waar het dan niet over gaat, maar waar gewoon bij een schade een derde schade kan vaststellen en meteen eruit kan putten, dat scheelt een hoop gedoe. Dat was eigenlijk mijn boodschap. Neemt u het mee.

De voorzitter: Dank u wel. Ik ga even, ik kijk even snel rond. Ik zie geen andere handen meer in de lucht. O, sorry. Excuses. De heer Simon.

De heer Simon: Dank u wel, voorzitter. Allereerst, bedankt voor de antwoorden op mijn vragen en de overige vragen. Ik geef nu voor mezelf even een samenvatting van, hoe gruwelijk je plan ook is, als het niet in de weg zit in een doelstelling van Delfland, dan kun je gewoon een vergunning krijgen. In dit geval een gaswinning. Nou had ik gehoopt dat juist onze nieuwe beleidsvoornemens richting die energietransitie, klimaatadaptatie juist een mooie randvoorwaarde zou kunnen zijn om het dit keer niet te doen. Maar we blijven dus gewoon een functionele overheid, nog.

De voorzitter: Dank u wel. Wil jij nog een slotopmerking maken?

Mevrouw Jans: De delegatiebesluit, dat is aan u om daar verder op in te gaan. We hebben in de zienswijze opgenomen, we hebben ons gebaseerd op de verstrekte feiten, dus als die anders zijn, dan hebben wij een grondslag om daarop terug te komen. En dank u wel voor de aanbeveling. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel voor alle input. U weet dat de delegatiebesluit volgens mij in november terugkomt. Er zijn een aantal andere punten die wij ook zeg maar mee willen nemen. En zeg maar de suggesties van mevrouw Hilders over zeg maar meer randvoorwaarden of regels daaromheen, die kunnen dan natuurlijk meegenomen worden. Met dat zou ik willen voorstellen om dit agendapunt af te sluiten.

B.09 Investeringsplan aanpak blauwalg plas Delftse Hout (GSG)

Ik heb in het begin van de vergadering gezegd dat het agendapunt Delftse Hout, dat we dat niet meer wilden agenderen, maar omdat het zo kort voor de vergadering zeg maar van de agenda verwijderd is, wil ik toch even alleen de Hoogheemraad Ter Woorst in de gelegenheid te stellen om een opmerking, of een mededeling te doen met betrekking tot de Delftse Hout.

Mevrouw Ter Woorst: Dank u wel, voorzitter. Het is een opmerking ter aanleiding van de opmerking in het begin van de vergadering. De heer Hombergen die hoopte dat hiermee de uitvoering niet vertraagd was, maar dat betekent het dus wel. Dus dat is ook in de commissie gedeeld. Ik verzucht net zo, ja, dat is jammer.

De voorzitter: De heer Ranner.

De heer Ranner: Voorzitter, ik heb dat in de commissie ook veel begrepen, maar in de commissie is ook gezegd dat de gemeenteraad van Delft ook nog niet besloten heeft. En dus zou een uitstel van zeg maar een vergadering best mogelijk zijn.

Mevrouw Ter Woorst: Ik durf niet te zeggen of de gemeenteraad moet besluiten. Het kan best zijn dat dit gewoon uit de exploitatiebegroting van de gemeente komt. Dus dat heeft meer te maken, deze vertraging, dat nu de besluitvorming zeg maar doorgeschoven is naar november. Dat betekent dat de aanbesteding die nu had moeten plaatsvinden, dat die niet kan plaatsvinden. En die had weer moeten plaatsvinden om voor het seizoen te kunnen starten. Maar dat, om valse verwachtingen te voorkomen, is het goed om even deze opmerking te maken.

De voorzitter: Dank u wel. Wilt u daar nog op reageren?

De heer Hombergen: Ik wil er toch even op reageren.

De voorzitter: De heer Hombergen.

De heer Hombergen: Ik denk dat het toch wel heel erg spijtig is dat wij dan dus voor het seizoen in 2019 niet of heel minder in staat zullen zijn om de bewoners van ons gebied schoon zwemwater aan te bieden. En dat vind ik bijzonder spijtig.

De voorzitter: Dank u wel. Maar we komen erop terug voor besluitvorming in de volgende VV. Ik wil hiermee de vergadering afsluiten. En ik realiseer me heel goed dat de excursie door alle beraadslagen letterlijk in het water gelopen is, maar ik denk dat het toch goed is dat, sommige agendaonderwerpen hebben nou eenmaal tijd nodig en zeker de hele discussie rondom de CAB is best lastig. De suggestie is in ieder geval om voor diegenen die daar tijd en zin voor hebben, om elkaar nog te ontmoeten voor een borrel bij Gist. En dat moet hier, aan de Phoenixstraat, ik weet niet. Om vier uur. Om vier uur. Ik weet even niet of het daar of daar is, maar de Phoenixstraat. Vanuit de uitgang van het terrein linksaf. Honderd meter verderop.

...: Oké, dankjewel.

H Hamerstukken

De voorzitter: Mag ik Sorry, dit is, ik zie dat iedereen er nog is, maar ik heb nog een foutje gemaakt. Ik dacht, de vergadering is al zo lang bezig, maar ik wil toch nog even naar de hamerstukken toegaan. De hamerstukken die, daar wilde niemand het woord over voeren en nu ook niet. En daarmee wil ik toch even formeel vaststellen dat ook de hamerstukken vastgesteld zijn. En ik dank u allemaal heel erg om u in te houden om hier toch weer een bespreekstuk van te maken. Dank u wel.

COMMISSIE BESTUUR, ORGANISATIE EN BEDRIJFSVOERING

Delft, 06 november 2018

AAN DE VERENIGDE VERGADERING VAN DELFLAND

Advies van de commissie Bestuur, Organisatie en Bedrijfsvoering, tevens **conceptverslag** van de vergadering op 28 november 2017 over de aan haar voorgelegde voorstellen van het college van dijkgraaf en hoogheemraden, ter behandeling in de Verenigde Vergadering van 14 december 2017.

Aanwezig:

dhr. dr. P.H.W.M. Daverveldt	dijkgraaf, voorzitter
dhr. drs. M. Smits	hoogheemraad
mevr. mr. A.J. Buisman	secretaris
dhr. ir. L.P.I.M. Hombergen (tot 12.35 uur)	PvdA
mevr. ir. E.V.B.M. Alferink	PvdA
dhr. ir. F.L.J. van Kasteren	AWP Delfland
dhr. J. de Nooy (tot 12.00 uur)	Westland Natuurlijk
dhr. P.J. van Adrichem	VVD
mevr. N.J. Dijkshoorn-van Dijk	Ongebouwd
mevr. M.D.M. Ammerlaan-Romeyn	Ongebouwd
dhr. mr. P. van den Berg (tot 12.50 uur)	Bedrijfsgebouwd
dhr. mr. Y. Lont (tot 12.25 uur)	ChristenUnie-SGP
mevr. drs. W.H. de Zoete	ChristenUnie-SGP
dhr. drs. L.W. Nanninga	Water Natuurlijk
dhr. ir. J.B. Simon	Partij voor de Dieren
dhr. mr. S.F. Fekkes	50PLUS
dhr. ra. C. Kuijvenhoven	CDA
mevr. drs. M.J. Hilders	Integer Liberaal
dhr. S.C.P. van Boxmeer	Natuurterreinen
dhr. M. Vissers	Water Natuurlijk

Afwezig:

dhr. J.G.M. Schouffoer	Natuurterreinen
mevr. mr. Th. Eekhout	VVD
dhr. ir. C.L.C. van Kretschmar	Bedrijfsgebouwd
mevr. drs. M.E.H. Koop	CDA

Voorts is aanwezig:

dhr. drs. B. den Haan	agendapunt B 4.03
dhr. dr.ir. M.P. Cuypers	agendapunten B 4.07, 09 en 10

1. Opening, vaststellen agenda

De voorzitter opent de vergadering om 9.00 uur. Hij heet in het bijzonder de heren Van Boxmeer en Vissers welkom bij hun eerste vergadering als lid van de commissie BOB. De heer De Nooy zit hier vandaag voor het eerst namens zijn nieuwe fractie Westland Natuurlijk.

De agenda

Het voorstel van de voorzitter om de zienswijze onder agendapunt B.08 als hamerstuk te behandelen wordt goedgekeurd.

De heer Hombergen heeft een vraag bij de beantwoording van de schriftelijke vraag van de PvdA onder agendapunt 5.

Met deze wijzigingen wordt de agenda vastgesteld.

2. Vaststellen notulen van de vergaderingen van 4 september 2018

Tekstueel:

Er is één opmerking binnengekomen van de heer Fekkes. Het betrof het ontbreken van het woordje 'niet' op pagina 3, de eerste termijn van de heer Fekkes over het overschot dat moet worden meegenomen. Daar moet staan dat dit overschot 'niet aan het niet-bestedbaar vermogen toegevoegd moeten worden'. De aanpassing wordt doorgevoerd.

De notulen worden met bovenstaande wijziging vastgesteld.

Naar aanleiding van:

Naar aanleiding van de notulen worden geen vragen gesteld of opmerkingen gemaakt.

Het verzamelformulier

De heer Nanninga heeft al diverse keren gevraagd wat het gevolg voor de tarieven is als een WOZ-waarde sterk stijgt. De beantwoording van deze vraag blijft ontoereikend. Hij zal zijn vragen nogmaals schriftelijk stellen. De voorzitter zegt daarop een antwoord toe.

Toezeggingenlijst

De voorzitter wil voor de toezeggingenlijst voor de volgende BOB-vergadering kritisch doorlopen en opschonen.

De toezeggingenlijst wordt ongewijzigd vastgesteld.

3. Mededelingen

a. Terugkoppeling gemeenschappelijke regelingen

De heer Smits heeft een informele bijeenkomst bijgewoond over de toekomstige ontwikkelingen van Aquon. Hij zal de informatie naar aanleiding van deze bijeenkomst toesturen aan de leden.

b. Terugkoppeling Unie commissies

Er wordt niets teruggekoppeld vanuit de Unie commissies.

De heer Hombergen wenst te worden geïnformeerd over calamiteiten. Hij meldt verder dat er eindelijk goed overleg heeft plaatsgevonden over de PPS-brief.

De voorzitter bevestigt dat de laatstgenoemde brief snel naar de VV komt. Ten aanzien van de calamiteiten erkent hij dat er vrij veel calamiteiten zijn geweest de afgelopen tijd. Ze waren heel divers van aard; er was de sluimerende droogte, maar ook de behoorlijke calamiteit met de breuk van twee leidingen bij de Kastanjewetering. Er zijn twee bypasses aangelegd en de verdere activiteiten kunnen worden gericht op reparatie van de schade aan de echte leiding. Ook de oorzaken van de breuk worden onderzocht. Spreker is onder de indruk van de manier waarop Delfluent en Delfland samenwerken. Hij is trots op de eigen organisatie en de manier waarop deze calamiteiten zijn aangepakt. Bij twijfel wordt liever iets eerder opgeschaald dan later, en dat werkt goed. De hoop is dat de hoeveelheid calamiteiten van afgelopen tijd gewoon een kwestie van pech is.

De heer Hombergen heeft ook iets opgevangen over het zoutgehalte van het Brielse meer. De voorzitter benadrukt dat de veiligheid in het kader van de droogte nooit in het geding is

geweest. Verzilting is niettemin een groot probleem. Er is inderdaad een keer een waarschuwing geweest van achterwaartse verzilting in het Brielse Meer.

4. B. Bespreekstukken

01. Najaarsbrief 2018

Eerste termijn

Mevrouw Dijkshoorn is op zich tevreden over de najaarsbrief, alleen vindt ze het jammer dat hij niet is geagendeerd voor de commissie GSG. Verder is het vreemd dat de bijlage met het overzicht van projecten voor de verbetering van de ecologische waterkwaliteit niet bij de stukken van BOB is opgenomen. De exploitatie 2018 wordt heel goed uitgesplitst, maar in het investeringsprogramma gebeurt dat niet. Omdat juist daarin twee investeringen worden verhoogd, had spreekster graag iets meer duiding gekregen.

De heer Van Kasteren is blij dat de investeringsplannen gehaald lijken te worden en dat de prognose niet al te zeer afwijkt van de begroting.

De heer Van den Berg sluit zich aan bij de vragen van mevrouw Dijkshoorn.

De heer Van Adrichem vindt het opvallend dat er veel wordt geïnvesteerd in klimaatopgaven en watersysteem.

De heer Lont vindt de najaarsbrief prima.

De heer Van Boxmeer vraagt naar aanleiding van de toelichting over het doorschuiven van projecten wat er gepland was in 2018 en wat daarvan afwijkt. Hij zou daar graag een overzicht van zien. Hij vraagt of de bijstelling van de kosten voor waterbewustzijn in de communicatieparagraaf ermee te maken heeft dat activiteiten niet zijn uitgevoerd, en dat het minder goed gaat met dit dossier dan het lijkt.

De heer Simon merkt bij de bijstelling van prognoses op dat hij niet weet wat GOAW is. Afwijkingen kunnen iets duidelijker worden toegelicht vindt hij. De calamiteiten in het proces afvalwaterzuivering zijn opvallend en zorgelijk.

De heer Nanninga vraagt wat de consequenties zijn geweest van de calamiteit, wat de bestuurlijke reactie is en of er nog een boete aan kan komen.

Mevrouw Hilders ondersteunt de opmerkingen van mevrouw Dijkshoorn. Het stoorde haar ook dat de bijlage er niet bijzat, die wil ze zelf ook kunnen beoordelen. Het is haar bekend dat er projecten zijn met de nodige tekorten, waaronder schoon water, de waterharmonica en de zoetwaterfabriek. Voor de waterharmonica is subsidie van Rijkswaterstaat ontvangen voor de tunnel. Daarnaast moest het hoogheemraadschap eerder al veel bijleggen. Als er nu nog meer bijkomt, wil ze daar goed over worden geïnformeerd.

De heer Hombergen noemt het opvallend dat de totale lijst van projecten ontbreekt. Het stuk is iets te compact; tabellen ontberen een toelichting op wat er speelt. Er zijn vrij veel mutaties waarvan de VV niet kan beoordelen of er iets structureels of incidenteels achter zit. Bijvoorbeeld de hogere kosten PPS in verband met slibontwatering: dat zou best eens structureel kunnen zijn en in dat geval is het best veel. De posten financiën, duurzaamheid en innovatie zijn meer dan verdubbeld. Nergens is daarover een toelichting te vinden. De najaarsbrief roept daarmee meer vragen op dan hij beantwoordt. Het verzoek is om vanaf nu weer meer toelichting te geven.

De heer De Nooy heeft vragen die eigenlijk meer thuishoren in de middagcommissie, maar hij stelt ze hier omdat hij in de middag is verhinderd. Hij vraagt of de bedragen voor de natte ecologische zone alleen voor Delfland zijn of ook voor andere partijen.

De heer Fekkes sluit zich aan bij de dames Dijkshoorn en Hilders.

De heer Kuijvenhoven vindt het plezierig dat de cijfers zich verder positief ontwikkelen en dat men een dikke miljoen euro extra tegemoet kan zien. Vrijvallende stelposten zijn de belangrijkste bestanddelen, maar ook investeringen. Er zou sprake zijn van een eindsprint bij het behalen van het beoogde investeringsniveau, waardoor dat programma mogelijk nog hoger uitkomt. Moet dat laatste dan niet nu al meegenomen worden? Tot slot valt te lezen dat er een storing heeft plaatsgevonden in het zuiveringsproces. Hopelijk wordt hier lering uit getrokken.

Beantwoording

Hoogheemraad Smits antwoordt dat het projectenoverzicht een initiatief is van zijn collega Houtzager, en deze hoort in de commissie van vanmiddag thuis. Alle VV-leden kunnen de stukken voor die commissie uiteraard inzien. Met betrekking tot de analyse dat investeringen oplopen: eerdere jaren waren er zorgen dat de investeringen achterbleven. Daar is nu het nodige aan gedaan, waardoor het investeringsniveau wordt gehaald. De vraag is of men daar in een najaarsbrief nog uitgebreid op in moet gaan. Zijns inziens gaat het om het elkaar op hoofdlijn informeren. De trend is gunstig en zoveel mogelijk afgesproken investeringen worden gehaald.

De heer Van den Berg merkt per interruptie op dat dit onderwerp al vaak in de VV aan de orde is geweest. De najaarsbrief heeft wel tot doel om de VV te informeren en het is relevant om te weten waar kostenstijgingen hoofdzakelijk mee te maken hebben; met kostenstijgingen, of met het inhalen van achterstanden in investeringen.

Hoogheemraad Smits antwoordt dat het juist te maken heeft met achtergebleven investeringen die nu versneld worden aangepakt. Hier wil hij desgewenst wel een brief over naar de VV schrijven. Hij vervolgt dat de afkorting GOAW in de afkortingenlijst staat: grensoverschrijdend afvalwater.

De kosten voor de waterharmonica zijn al meegenomen in de financiën. Het projectenboek komt deze middag in de commissie bij hoogheemraad Houtzager aan de orde. In het kader van het investeringsniveau innovatie en duurzaamheid komt in december een voorstel over windmolens naar de VV.

De heer Hombbergen vraagt per interruptie hoe kan het dat er nu al een voorstel voor een investering komt, terwijl dit nooit meer in 2018 kan worden uitgevoerd. Hoogheemraad Smits antwoordt dat het gaat om kosten voor onderzoeken die al dit jaar worden uitgevoerd.

De voorzitter gaat in op de vraag naar calamiteiten. Er zullen nog evaluaties volgen. Met de verzilting is het af en toe spannend geweest. De gemelde lozing van ongezuiverd afvalwater zou tot een een boete kunnen leiden maar dit is dit niet de verwachting. De lagere kosten in waterbewustzijn zitten waarschijnlijk in verschillen van kosten voor tijdelijke krachten. Waterbewustzijn heeft nog steeds volop prioriteit. De afwijking valt binnen de normale afwijkingen; zaken gaan nooit helemaal volgens plan. De heer De Nooy roept hij op zijn vraag ten behoeve van de andere commissie schriftelijk te stellen.

De voorzitter neemt de opmerking mee dat de najaarsbrief iets te beknopt is, en dat er eventueel in kan worden gezet of afwijkingen structureel dan wel incidenteel zijn. Hij stelt voor dit agendapunt daarmee af te sluiten. De commissie gaat hiermee akkoord, mevrouw Hilders weliswaar onder protest.

03. Begroting 2019 en Meerjarenraming 2020 - 2023

Hoogheemraad Smits licht toe dat dit de laatste begroting is van dit college. Deze zou beleidsarm moeten zijn.

Eerste termijn

Mevrouw Dijkshoorn mist informatie over de afwikkeling van de motie Watersysteemkosten, volgens welke deze kosten zouden worden doorgelicht. Ze heeft begrepen dat er niet veel uit

voort is gekomen, maar had er graag iets over gelezen in de begroting. Bij de kadernota is gevraagd om uitwerking van de gevolgen op de lange en korte termijn als het tarief wordt verlaagd en ze had berekeningen hiervan in een bijlage bij het stuk verwacht. In relatie tot de duurzaamheid en de informatieve VV in december merkt ze op dat in onder andere de gemeente Westland meer ruimte is ontstaan voor het plaatsen van lage windmolens, misschien kan Delfland hier iets mee. Verder is spreekster tevreden met het resultaat, hoewel het zorgelijk is dat bepaalde projecten niet vooruitkomen.

De heer Van Kasteren kan de tekst over cofinanciering op pagina 66 in de meerjarenraming niet koppelen aan een vergelijkbare passage in de begroting. Verder is dit jaar de AVG van kracht geworden, en in de begroting mist een passage waarin het college daarover zijn ambitie verwoordt, bijvoorbeeld door een verklaring van accountability. Komt daarover in de jaarrekening nog iets terug?

De heer Van den Berg kan instemmen met deze begroting. De ambities uit het coalitieakkoord zijn goed gerealiseerd. Hij merkt op dat de doorontwikkeling van de PI's goed gaat. Soms wordt iets overigens wel erg gemakkelijk een prestatie-indicator genoemd, terwijl het simpelweg kengetallen zijn. Het resultaat van de motie over de watersysteemkosten lijkt vrij gering, maar de mogelijkheid om deze kosten te beïnvloeden is op zichzelf een interessante constatering. Spreker is benieuwd naar de oorzaken voor de lage aantallen vervuilingseenheden bij bedrijven. Hij betwijfelt of het een gewenste ontwikkeling is als dit het gevolg is van bedrijven die zelf voorzuiveren. Hier ligt een belangrijke financiële afweging voor het waterschap, want als de VE's aan de ene kant omlaaggaan, betekent dat dat er aan een andere kant meer moet worden opgebracht. Op pagina 57 staan de geraamde investeringen in meerjarenperspectief, en daar zijn vrij grote fluctuaties te zien. Waar komen deze fluctuaties vandaan, met in het achterhoofd dat ambitieniveaus weleens eerder hoog waren en moesten worden teruggeschroefd?

De heer Van Adrichem leest in het gevraagde besluit onder punt drie het beoogde effect om de schuldenpositie te 'beheersen': hier zou hij graag lezen dat de schuldenpositie afgebouwd gaat worden. Er staat een enorme schuld, en men zal het erover eens zijn dat afbouwen noodzakelijk is. Hij heeft zorgen over de opmerking dat de inzet op communicatie ten behoeve van waterbewustzijn te verwaarlozen is. Daar gaat de burger dan niet veel van merken, meent spreker. Het is zaak burgers te laten beseffen wat de waarde is van wat het waterschap doet aan water, en hoe iedereen een bijdrage kan leveren ten aanzien van schoon en voldoende water. Spreker denkt dat Delfland aan de opbrengstenkant wel aan de onderkant van de lijn zit. Er is een explosie van bouwactiviteit in dit gebied en dat zal via de OZB en WOZ zeker invloed hebben op de belastingopbrengst.

De heer Lont hoopt dat de tarieven op den duur kunnen dalen als de schuldenlast is afgebouwd. Op pagina 37 gaat het om een investering voor duurzame energie die wordt aangekondigd voor 2019: de orde van grootte hangt in de lucht. Er wordt verder getwijfeld of KRW-doelen wel worden gehaald en of er voldoende investeringsruimte is om hier iets aan te doen. In de lijst op pagina 51 gaat het om het beschermen van vitale infrastructuur, daar staat dat het risico met deze maatregelen op M staat; betekent dit dat men aan de goede kant zit of juist dat er nog werk te doen is.

De heer Van Boxmeer vraagt of de getallen van voorgaande jaren ook in de tabel kunnen worden opgenomen. Verder staat er een doelstelling voor de daling van CO² die volgens de doortelling al in 2030 kan worden bereikt; misschien is het dan goed om de doelstelling bij te stellen.

De heer Simon verbaast zich over de hoeveelheid mutaties als hij kijkt naar de lijn ten opzichte van de najaarsbrief. Dit maakt de stukken getalsmatig wat lastig leesbaar. Op pagina 66 bijvoorbeeld is onduidelijk wat er wordt bedoeld met cofinanciering en het verschil tussen krediet en plan. Spreker kan zich inhoudelijk wel heel goed in de inhoud en titel vinden, hoewel hij graag iets meer weet over hoe er met de schulden zal worden omgegaan. De PI's zijn niet allemaal even fundamenteel, ze dienen om beleid te controleren, maar er is nog niet echt gediscussieerd over de doeltreffendheid van de PI's zelf. Spreker kan het stuk wel

steunen. Hij ontvangt nog graag een overzicht van de investeringen per programmaonderdeel, en wat de restkredieten zijn.

De heer Nanninga vindt 'de basis op orde' beter dan de titel van vorig jaar. Het bevroren van de tarieven en kosten vindt hij goed. De PI's kunnen altijd worden verbeterd, maar daarmee gaat het de goede kant op. Spreker is benieuwd hoe Delfland aan de buitenwereld gaat communiceren over de positieve ontwikkelingen die uit het stuk blijken.

Mevrouw Hilders vindt sommige PI's niet handig gekozen, zoals die voor energieproductie in kubieke meters ongeacht de kosten. De indicator voor innovatie gaat enkel over hoe bruikbaar innovaties zijn voor de primaire processen van de organisatie; dat mag breder worden opgevat. De vergunningen binnen wettelijke termijnen behandelen zou gewoon naar 100% moeten. Diverse indicatoren gaan meer over output dan outcome. Misschien moet hierover een keer discussie worden gevoerd. Verder is spreekster benieuwd naar de reden waarom de belasting van bedrijven is gedaald. Zijn ze zelf beter gaan zuiveren? Ze is benieuwd naar de mening van de rekeningcommissie over dit onderwerp. Afgelopen VV was spreekster verontrust over het feit dat er werd afgeweken van provinciaal beleid ten aanzien van zwemwater. Ze wil van dergelijke zaken beter op de hoogte worden gehouden. Ten aanzien van het klimaat wijst ze erop dat er binnenkort energieregio's worden ingesteld. Wat dat zijn is nog niet bekend, maar spreekster wijst er vast op dat als Delfland zal deelnemen en rijksdoelstellingen overneemt die niet haalbaar zijn, het waterschap Europese boetes riskeert. Europese verplichtingen zijn namelijk resultaatverplichtingen waarop wordt gehandhaafd met boetes. Op pagina 32 wordt geld vrijgemaakt voor nieuwe zuiveringsconcepten. Daarover moet de VV nog een besluit nemen, maar er wordt al wel geld voor vrijgemaakt in de begroting. Er wordt geld vrijgemaakt voor wind en zon, maar nog steeds blijkt niet dat er rekening wordt gehouden met de omwonenden. Wind en zon hebben intermitterende bronnen, daarvan is niet altijd afdoende beschikbaar. Graag hiernaar kijken en meewegen. Spreekster zou graag willen dat er een keer behoorlijk verantwoording wordt afgelegd over het onderwerp innovatie. Hier heeft ze al heel vaak naar gevraagd. Tot slot wenst spreekster een overzicht van waar 3Di voor wordt gebruikt en duidelijkheid over wanneer de Omgevingswet wordt ingevoerd.

De heer Hombergen vraagt naar de reikwijdte van deze begroting: het is goed om naar de toekomst te kijken, maar de nieuwe coalitie zal toch weer wat vrijheden hebben om zaken bij te stellen. De inkomsten zijn veel hoger dan verwacht, deels door demografische ontwikkelingen in het gebied en deels door het aantal huizen dat wordt bijgebouwd. Spreker vraagt de toezegging van een notitie om deze ontwikkelingen eens helder in kaart te brengen. Het is goed om de schuldenpositie terug te brengen, maar bij het huidige tempo is de vraag of er niet iets moet gebeuren aan de inkomstenstroom. Spreker vraagt ook aandacht voor de schuldenproblematiek van de inwoners zelf, waarover tekst en uitleg is te vinden in het blad Focus. Het huidige kabinet Rutte wil er werk van maken en ook Delfland zal zijn steentje moeten bijdragen. Spreker stelt voor om meer coulancebeleid te gaan ontwikkelen, bijvoorbeeld qua scherpste van het incassobeleid, en daar budget voor te reserveren.

De heer Nanninga vraagt per interruptie aan de heer Hombergen of hij bewijs heeft dat dit een probleem vormt in dit gebied, zodanig dat het bijzondere aandacht vergt. Hij zou graag een cijfermatige onderbouwing krijgen als dit het geval is. Als het geen evident probleem is, heeft het geen nut hier een groot punt van te maken. Het verzoek aan het college is om de cijfers boven tafel te halen.

De heer Van Adrichem vraagt aan de heer Hombergen hoe hij het besef onder burgers wil vergroten van waar waterzuiveringsheffing voor is en dat omgaan met water geld kost, als hij ze de kosten niet wil laten dragen. Overigens heeft hij veel waardering voor het streven om mensen die het moeilijk hebben te beschermen.

De heer Fekkes reageert op de interruptie van de heer Nanninga: spreker heeft tijdens de vorige VV al verwezen naar cijfers over de schuldenproblematiek. De cijfers zijn er dus.

De heer Nanninga heeft wel degelijk opgelet en weet genoeg over de armoedeval, maar is benieuwd naar de specifieke cijfers van het RBG, zodat de VV kan beoordelen waar Delfland zelf iets aan kan doen.

De heer Hombergen vervolgt zijn termijn. Natuurlijk moeten cijfers boven tafel worden gehaald. Maar duidelijk is dat het beleid Rutte onderbouwd is. Er zijn vele wijken waar mensen geen cent te makken hebben. Spreker wil wel bijdragen aan het achterhalen van de armoedecijfers. Hij pleit niet voor kwijtschelding maar voor coulance in het incassobeleid. Zo worden mensen nog steeds bewust van het water gemaakt. De WOZ-waarde stijgt, met name die van huizen, en dat betekent een verschuiving van de lasten richting de burgers. In de mooie tabel op pagina 17 van belastingprofielen is te zien dat de lasten van huurders (geen eigenaars) zullen toenemen terwijl die van eigenaars afnemen. Dat verbaast spreker. Hij ziet te weinig sturingsmogelijkheden op de bulkkredieten en of er waar voor het geld geleverd wordt. Het is een goede ontwikkeling dat er zo veel is gedaan aan de prestatie-indicatoren. Het onmiddellijke doel van de PI's was dat er goed gediscussieerd kon worden, zodat er beleid mee kan worden gestuurd.

De heer De Nooy is tevreden met de begroting. Aan de burgers moet wel goed worden uitgelegd dat de tarieven weer worden verhoogd, terwijl de inkomsten al stijgen. Dit ten behoeve van de beeldvorming.

De heer Fekkes is het met de VVD eens dat schulden afgebouwd moeten worden, maar niet ten koste van alles. Er schiet wel steeds meer geld over, en er zijn ook in toenemende mate cijfers over de financiële situatie van burgers van Delft, Den Haag en Westland bekend. Als nieuw feit noemt hij dat er onlangs een rapport van het Nibud is verschenen, waaruit blijkt dat de positie van niet-werkenden ten opzichte van werkenden schrijnend is. Spreker heeft begrepen dat het weinig soelaas biedt om tarieven te verlagen als er een paar miljoen over is, maar een tientje is voor sommige mensen al heel veel. Ten aanzien van de begroting pleit hij ervoor consequent de wettekst te volgen, het woord 'begroting' te gebruiken en af te stappen van 'programmabegroting'. Op pagina 6 van de begroting staat een toename van de kosten bestuursorganisatie en instrumenten: hangt dit samen met wachtgeld van vertrekkende collegeleden? Qua lay-out zou hij starten met een inleiding. De grafieken en plaatjes zijn heel verhelderend, daarvoor complimenten.

De heer Kuijvenhoven vindt het voorliggende stuk gedegen. Hij stelt vast dat de financiële uitwerking van de kadernota daarmee prima is. Spreker vindt een balans tussen schuldsanering en tarievenbeleid belangrijk. Daaraan lijkt voldaan. De ontwikkeling in de toekomst is aan de nieuwe VV. Waar sprake is van bevrozing van tarieven vindt hij dat een groot goed. Er ligt een redelijke basis om in de toekomst mooie dingen te doen. De compactheid heeft ook in de begroting toegeslagen. Programma E wordt wel erg globaal weergegeven ten aanzien van de onderdelen. Op pagina 5 bij de belastinginkomsten onder tabel 'taak' wordt een duiding gegeven van de stijging van de zuiveringsheffing, maar wordt niets gezegd over de stijging van de watersysteemheffing. In de managementsamenvatting mag hierop wel een nadere toelichting worden gegeven.

De heer Hombergen vraagt per interruptie of de heer Kuijvenhoven daarmee ook graag wil weten waar de grote inkomstenstijging nou precies door komt.

De heer Kuijvenhoven bevestigt dat het niet anders kan dan dat je wilt weten wat de demografische ontwikkelingen zijn. Hij kan de suggestie van de PvdA volgen. Opvallend is de sprong die in 2020 te zien is: investeringen in het watersysteem stijgen vrij abrupt naar 15 miljoen in 2020. De investeringen in afvalwaterzuivering stijgen ook. Graag nadere duidingen voor deze investeringsringsen. Het ziekteverzuim is 4,8%. Dat vindt spreker iets om naar te kijken, want in het bedrijfsleven ligt dit veel lager. Hij vindt het zorgelijk dat dit percentage in deze organisatie wordt beoogd. Wat is het doel van dit beleid?

De heer Nanninga wijst er per interruptie op dat vorig jaar al is verzocht om inzicht in de verhouding tussen kortdurend en langdurend ziekteverzuim. Dit had de heer Kuijvenhovens vraag voorkomen.

Beantwoording

Hoogheemraad Smits gaat in op de financiële positie van Delfland, de kern van zijn portefeuille. Delfland heeft nog steeds torenhoge schulden. De coalitie heeft besloten deze naar beneden te brengen. Ook de tarieven zijn in nationaal perspectief hoog. Hier moet iets aan worden gedaan. Daarom wordt er afgelost op de PPS-constructie voor de Harnaschpolder en loopt de rekeningcourant af. Niettemin is de vraag of Delfland door wil gaan met aflossen totdat er geen schuldenpositie meer over is. Zowel ambtelijk als politiek is een exercitie wenselijk over wat een optimale schuldenpositie is. Dergelijke exercities moeten de komende maanden worden gemaakt om in te brengen bij de collegevorming, en daar kunnen bestuurders keuzes in gaan maken. Ook bij de bepaling van de tarieven moet Delfland rekening houden met de tarieven in aanpalende waterschappen. De ingezette lijn werkt. Het rapport over de doorlichting van de watersysteemheffing is op 18 oktober jl. op ibabs gepubliceerd en dit rapport zal ongetwijfeld deel uitmaken van de besprekingen van de nieuwe coalitie. De uitkomsten zijn niet dusdanig dat er substantiële bedragen kunnen worden ingezet om de tarieven te verlagen.

Mevrouw Dijkshoorn vraagt per interruptie of het publiceren van stukken niet met zich meebrengt dat ze toegevoegd worden aan een commissie.

Hoogheemraad Smits zegt toe de procedure te volgen waardoor het rapport in commissie BOB wordt besproken. In december komt er een voorstel naar de VV op het gebied van wind- en zonne-energie. Spreker is blij met de beleidswijziging in de gemeente Midden Delfland met betrekking tot de mogelijkheid van kleine windmolens. De tekst over de cofinanciering wordt uit de tekst gehaald. De PI's krijgen nog een vervolg in discussies. Het is denkbaar om een onderscheid te maken tussen PI's en KPI's. De lage opbrengst van de waterzuiveringsheffing van bedrijven komt doordat diverse bedrijven zelf zijn gaan voorzuiveren. De vraag is inderdaad op zijn plaats of dit wel een wenselijke ontwikkeling is. Spreker kan niets zeggen over de kwaliteit van het geloosde water. De waterkwaliteit kan in ieder geval nog steeds beter en er wordt een andere capaciteit aangeboden aan zuiveringen. Hier moeten de komende tijd analyses van gemaakt worden.

De voorzitter vult aan dat het streven is om bedrijven te overtuigen dat ze hun eigen voorzuivering beëindigen en het zuiveringsproces weer aan het waterschap overlaten, omdat dit uiteindelijk tot dunner afvalwater leidt. Op de vraag van Lont over de risico's antwoordt spreker het gaat om restrisico's nadat er beheersmaatregelen genomen zijn.

Hoogheemraad Smits vervolgt dat er momenteel een assetmanagementsysteem ontwikkeld wordt dat inzicht geeft in extra investeringen. Ten aanzien van het waterbewustzijn: Nederland ligt grotendeels beneden de zeespiegel, maar toch behoren we tot de top 20 van wereldeconomieën en dat heeft voor belangrijk deel met de waterschapsfunctie te maken. Investeringen in duurzame energie komen in december terug op de agenda. De cijfers van voorgaande jaren kunnen nu niet meer opgenomen worden. Voor volgende jaren kan dit worden overwogen. In het akkoord van Parijs staat het streven verwoord om in 2050 klimaatneutraal te zijn. In de werkgroep van MRDH wordt onder coördinatie van spreker zelf bekeken hoe dit gehaald kan worden.

Mevrouw Hilders vraagt om te verhelderen hoe 'klimaatneutraal', 'energieneutraal' en 'CO²-neutraal' zich tot elkaar verhouden. Graag gaat ze hier nog keer uitgebreider op in.

Hoogheemraad Smits beschouwt de PI's als een continu proces. De vraag over pagina 47 over de mutaties in de reserves laat hij aan zijn ambtelijke ondersteuning over.

De heer De Haan licht toe dat er een regel mutaties reserve staat die betrekking heeft op een afspraak om te doteren. Dit is in de begroting als kostenpost opgenomen voor zuiveringstechnische werken, terwijl het feitelijk een resultaatbestemming is. Daarom staat het hier op pagina 5 als resultaatbestemming en vandaar dat deze regel eronder staat.

Hoogheemraad Smits vervolgt dat hij de opmerking van de heer Simon graag doorgeeft aan de volgende coalitie. Ook communicatie over de schuldenpositie komt zeker bij het volgende

college aan de orde. De discussie over de PI's is nog niet afgerond. Eind dit jaar komt er inzicht in hoe innovatieve projecten aangepakt worden en gelden worden besteed. Het accent zal deels komen te liggen op investeren in zonne- en windenergie. Ten aanzien van de schuldhelpverlening is er in de tweede kamer een wet aanvaard waardoor organisaties als de RBG verplicht zijn om stapeling van schulden te voorkomen. Dit betekent dat de RBG zal moeten investeren in begeleiding van mensen die in die positie zitten. Ook dat zal toch een paar miljoen euro per jaar kosten. Er is al veel geïnvesteerd in mensen die door persoonlijke benadering zelfs vanuit een schuldenpositie toch zijn gaan betalen. Dit heeft wel consequenties voor de afdracht van de RBG. Op de vraag van de heer Fekkes antwoordt hij dat het college naar aanleiding van de vorige VV heeft gekeken naar de mogelijkheid om de hogere opbrengst in te zetten voor belastingverlaging. Een rekenexercitie laat zien dat dit echter een nauwelijks merkbare verlaging voor belastingbetalers tot gevolg zou hebben. De verlaging met tien euro per aanslag zou vragen om een bedrag van 12 miljoen euro. Vanwege het geringe effect wordt het verzoek uit het amendement niet gehonoreerd. De prognoses van de watersysteemheffing zijn gebaseerd op ontwikkelingen die zeker gaan plaatsvinden. Spreker zal de VV een brief schrijven over de ontwikkeling van het belastingtarief in relatie tot de WOZ-waarden en demografische ontwikkelingen.

De voorzitter antwoordt op de vraag van de heer Van Kasteren over de AVG dat een zogenaamde privacyverklaring die volgens de AVG is vereist reeds is vastgesteld en op de website is gepubliceerd. Er is veel aan gedaan om ervoor te zorgen dat er aan de AVG wordt voldaan, maar er zal voortdurend inspanning op nodig zijn om dit goed te onderhouden. Eind dit jaar denkt de organisatie zogenaamd *compliant* te zijn. Spreker sluit zich aan bij de opmerkingen over de KPI's. Hij zou willen onderscheiden wat kengetallen zijn en wat daadwerkelijk resultaten. Het is wenselijk om aspiraties ten aanzien van het tarief samen in beeld te brengen met die voor schuldenafbouw en investeringen. Er zijn belangrijke investeringsopgaven in het kader van onderhoud en vervanging die nog moeten worden uitgevoerd. Wettelijke eisen ten aanzien van de termijnen voor het verlenen van vergunningen zijn op dit moment nog niet voor 100% te halen. Delfland is wel bezig hier volledig invulling te geven. Het ziekteverzuim is dalende. 4,8% is inderdaad hoog maar het is niet realistisch te verwachten dat dit plotseling sterk gaat dalen. Wel is het een continu aandachtspunt. Het belangrijkste elementen in het ziekteverzuim betreft langdurig en niet-werkgerelateerd verzuim. De Omgevingswet zou per 1 januari 2021 ingaan, de organisatie is volop bezig om zich hierop voor te bereiden. Er worden ook zo nu en dan pilots gedaan in dat kader en er wordt zorgvuldig op gestuurd.

Tweede termijn

De heer Kuijvenhoven is blij dat de belangrijkste punten worden opgepakt.

De heer Fekkes uit zijn waardering voor het stuk. Hij vindt het een interessante gedachte om niet de volledige schuld af te lossen, vergelijkbaar met individuen die hun hypotheek niet volledig aflossen.

De heer Hombergen merkt op dat met de Omgevingswet ook het historische begrip 'keur' gaat verdwijnen. Ten aanzien van de PPS-constructie merkt hij op dat nog vorige week bekend geworden is dat Engeland met dergelijke constructies wil stoppen, omdat ze vaak financieel ontspoord zijn. De gouden bergen die ervan zijn verwacht, zijn nauwelijks werkelijkheid geworden.

De heer Nanninga merkt per interruptie op dat deze opmerkingen niet gefundeerd zijn.

De heer Hombergen vervolgt dat hij het Engelse rapport ter informatie wel aan de VV zal toezenden. Over de kostenstijging voor huurders versus eigenaren krijgt hij graag een schriftelijke notitie. Hij is blij met de opmerking over de zoektocht naar een optimale schuldenpositie. Terug naar 0 is niet nodig, maar behoedzaam financieel beleid wel. De schuldenproblematiek van inwoners is gelukkig al onderwerp van nieuwe wetgeving, maar aan normen kan je zowel matig als ruimhartig voldoen. Spreker hangt de ruimhartige interpretatie aan.

Mevrouw Hilders hoopt op een discussie over de prestatie-indicatoren. Aan de begroting voor zuivering zou een visie ten grondslag moeten liggen vindt ze. Er wordt ook in deze begroting weer afgeweken van provinciaal beleid. Ze vraagt wanneer de rekeningcommissie gaat reageren. Ze krijgt ook nog graag een reactie op haar opmerking over energie. Ze verwijst daarbij ter kennisname naar het Democratisch energie-initiatief. Er wordt veel geld uitgegeven aan voorbereiding op de Omgevingswet. Verder wil ze graag een antwoord op haar vraag waarvoor 3Di wordt gebruikt. Het is een geweldig systeem, dat zich goed zou lenen voor educatief gebruik op scholen en elders. Toch lijkt er nog niet veel mee te zijn gebeurd, terwijl er veel geld aan is uitgegeven.

De heer Nanninga sluit zich aan bij de positieve bewoordingen van mevrouw Hilders over de PI's. Hij verwacht een lovend stuk in de pers over deze fantastische resultaten.

De heer Simon maakt zijn complimenten voor de beantwoording van de vragen. Hij heeft nog steeds moeite met pagina 66 over de investeringen. In de toelichting staat dat het college heeft gevraagd om een inventarisatie van de investeringen. Hij is benieuwd waarom dit in de begroting staat.

De heer Van Boxmeer vraagt om het exploitatieoverzicht en ondersteunt de vraag om een informatieve notitie over CO²-/energie-/klimaatneutraliteit.

De heer Van Adrichem heeft nog geen antwoord op zijn vraag over het beoogde effect ten aanzien van de schuldenpositie, die hij geherformuleerd zou willen zien van beheersen naar 'schuldenpositie verder af te bouwen'. Als volgend jaar een groot overschot blijkt, kan het college al wat investeringsruimte vinden.

De heer Van Kasteren wijst op het informatieve en opiniërende artikel 'Schuldenpositie waterschappen vraagt om actie' van Hans Schouffoer, waar aandacht voor dit onderwerp gevraagd wordt.

Beantwoording

Hoogheemraad Smits komt schriftelijk terug op de heer Hombergens vraag over de stijging van het tarief voor huurders en de daling voor eigenaren (pagina 47). Het beroep op coulance ten aanzien van de schuldenpositie van individuele belastingbetalers begrijpt hij. Spreker verwacht dat de PvdA zal komen met een initiatiefvoorstel als dat nodig is. Een visiestuk met betrekking tot de richting van investeringen in zuiveringen ligt al besloten in het beleidsakkoord, dat wil hij niet nog eens overdoen.

Mevrouw Hilders is het er niet mee eens dat de visie er al is. Er is enkel een begroting, geen visie of voorstel.

Hoogheemraad Smits vervolgt dat hij zal terugkomen op het democratisch energie-initiatief. De opmerking van de heer Simon bij pagina 66 geeft hij aan zijn opvolger mee. Het doel van het college is om zo open mogelijk te zijn richting VV. De tekst over de schuldenpositie zal overeenkomstig de suggestie van de heer Van Adrichem worden gewijzigd.

De voorzitter meldt dat 3Di momenteel wordt gebruikt voor stresstests. Het idee om het in te zetten ter verbetering van waterbewustzijn is sympathiek. Er wordt momenteel aan een campagne gewerkt met betrekking tot waterbewustzijn. Spreker zal mevrouw Hilders' suggestie meegeven aan de mensen die met die campagne bezig zijn en zien of daarin een plaats is voor 3Di. Delfland is momenteel bezig om een energiestrategie voor Delfland op schrift te stellen. Deze zal besproken worden in de VV, en daarin staan ook definities van termen als klimaatneutraal, energieneutraal en CO₂-neutraal.

De voorzitter constateert dat de begroting de nodige instemming oogst. Hij concludeert dat de begroting als bespreekstuk doorgaat naar de VV.

- 04. Verordening Watersysteemheffing Delfland 2019
- 05. Verordening Zuiveringsheffing Delfland 2019 en Verordening Verontreinigingsheffing Delfland 2019
- 06. Verordening kwijscheldingsregeling 2019

De voorzitter stelt voor om de punten 4, 5 en 6 tegelijkertijd te behandelen omdat ze alle drie voortvloeien uit de begroting.

Hoogheemraad Smits stelt voor de verordeningen als hamerstuk door te geleiden naar de VV.

De heer Fekkes heeft een aantal juridische opmerkingen uitgeschreven. Het hoofdprobleem dat hij constateert is dat de bestaande verordening bij vaststelling ingetrokken wordt, terwijl er nog mensen voor nieuwe vorderingen aangeslagen moeten worden in 2018. Daarvoor zou na intrekking geen rechtsgrond meer bestaan. Overgangsregelingen zijn er over het algemeen om zaken die voortdurend rechtsgevolg hebben, te blijven volgen. Spreker adviseert om te bekijken welke verordeningen kunnen worden geschrapt.

Hoogheemraad Smits zal zich over de juridische suggesties van de heer Fekkes buigen en voor de VV reageren.

Mevrouw Hilders vraagt zich af hoe het kan dat de verordeningen niet de inspraakprocedure ingaan. Hat kan toch niet dat ingezetenen hier niets over kunnen zeggen? Overzien burgers en bedrijven de gevolgen van de begroting wel? Ze vindt dat er nadrukkelijk over moet worden gepubliceerd dat er een nieuwe begroting ter inzage ligt.

Hoogheemraad Smits antwoordt dat begrotingen altijd openbaar zijn en burgers hebben alle ruimte, gelegenheid en tijd om er opmerkingen over te maken. Er wordt in ieder geval voldaan aan de verplichtingen om openheid te betrachten.

De heer Simon vindt de toelichting ook verwarrend. Bij de watersysteemheffingsverordening staat wel een duidelijke uitleg, deze zou naar beide andere verordeningen kunnen worden getransporteerd.

De voorzitter stelt dat er tot op dit moment geen zienswijzen zijn ingebracht op de begroting.

De verordeningen worden als hamerstukken doorgeleid naar de VV, met inachtneming van de opmerkingen.

07. Samenwerking met Rijnland en Schieland & de Krimpenerwaard op het gebied van financieel-administratieve werkzaamheden

Eerste termijn

De heer Kuijvenhoven gelooft dat het goed is om de handen ineen te slaan waar dat tot meer efficiëntie leidt. Hij ondersteunt het voorstel. Hij vindt de laatste alinea van de passage over het salarisbudget dat wordt ingezet voor dekking van de financiële eenheid nogal cryptisch waar er staat 'en valt verder vrij als structurele besparing'.

De heer Fekkes ondersteunt het voorstel maar vraagt zich af of hoogheemraad Smits wel bevoegd is om te tekenen.

Mevrouw Alferink staat positief tegenover samenwerking, hoewel deze nog wat vragen oproept. Zo vraagt ze op welke punten de concrete meerwaarde zit en hoe de VV nog haar controle kan uitoefenen. De OR heeft aandacht gevraagd de Prosa, dat volgens medewerkers niet efficiënt lijkt te werken. Verder heeft spreekster zelf veel reorganisaties meegemaakt en wijst ze op het bekende risico om aan de voorkant te weinig oog te hebben voor de nadelen. De nadelen blijken vaak pas na verloop van tijd.

Mevrouw Hilders vraagt hoe het college denkt de VV te faciliteren in haar controlerende en kaderstellende functie en hoe het college daar in dezen tegenaan kijkt. Ze mist een uittreedbepaling.

De heer Nanninga vraagt of er voldoende aandacht is besteed aan de digitale veiligheid van burgers en personeel. De tabel van de personele consequenties is niet helemaal helder qua betekenis.

De heer Simon is zeer tevreden over het voorstel. Het gaat om een belangrijke efficiëntieslag, die zorgvuldig moet worden uitgevoerd, maar die wel gewoon moet plaatsvinden. Er zal in de toekomst toenemend samengewerkt moeten worden.

De heer Lont vindt het goed dat dit gaat gebeuren. Het artikel over geschillen is een beetje dun ten aanzien van de toetsing. Hem lijkt een geschillencommissie of mediation een wenselijke aanvulling. Spreker vindt onduidelijk wat er onder de processen valt die naar binnen getrokken worden onder de term 'administratieve financiële processen'. Hij suggereert een apart proces in te richten voor wijzigingen op operationeel niveau.

De heer Van Adrichem is het eens met het voorstel. Er zijn weer nieuwe automatiseringstools nodig en die kan je beter samen aanpakken. Hij denkt bijvoorbeeld aan robotica en de invloed daarvan op het financiële systeem. Er zit een goede vooruitziende blik achter het voorstel.

De heer Van den Berg ziet goede redenen om deze samenwerking aan te gaan. Het is overigens maar de vraag of het goedkoper wordt, dit blijkt niet uit het stuk. Er wordt wel gesproken van een structurele vrijval van personele inzet, maar er zijn juist ook mensen nodig voor de samenwerking. Graag daarop een nadere toelichting. Het advies van de OR bevat wel een kritische kanttekening over het werken met het programma Prosa, dat tijdrovend en niet efficiënt zou zijn. Efficiëntie is juist een van de doelstellingen van de samenwerking.

De heer Van Kasteren wil graag verduidelijking van de verhouding tussen kosten en baten in een toelichting. Verder vraagt hij aandacht voor goed prestatie management, om helder te krijgen of de beoogde kwaliteit ook wordt gehaald.

Mevrouw Dijkshoorn is voorstander van samenwerking met betrekking tot het financieel programma. Ze heeft wel zorgen over de voor- en nadelen en welke daarvan al dan niet structureel zijn. Daarop wenst ze een toelichting. Natuurlijk vraagt een nieuw systeem altijd om een leerproces. Er wordt vanaf 1 januari met het programma Prosa gewerkt: worden hier problemen mee voorzien? Het lijkt haar wenselijk om te leren van andere waterschappen.

Beantwoording

Hoogheemraad Smits licht toe dat Prosa elders al langer wordt gebruikt. Samenwerking op dit punt is niet nieuw, te denken aan de RBG en het Waterschapshuis. De samenwerking moet uiteindelijk wel een voordeel opleveren. De afspraak is inderdaad dat een aantal fte's vrijvalt. Er wordt al langer met dit systeem gedraaid en vanuit het veld hoort spreker dat het gewoon goed loopt. Er zal voortdurend in de samenwerking geïnvesteerd moeten worden, en op evaluatiemomenten zullen de voor- en nadelen ook beter in beeld worden gebracht. De OR reageert overigens ook positief. Een stuurgroep zal het proces begeleiden en rapporteren aan het college. Het college komt weer terug bij de VV. In de stuurgroep zit ook een ambtelijke vertegenwoordiging vanuit Delfland. Uittreden kan als daar aanleiding toe is. Er zal nagedacht worden over een uittreedbepaling.

De heer Cuypers vult aan dat de personele consequenties niet inhouden dat er hier mensen verdwijnen. Dat komt doordat er al langer op deze ontwikkeling is geanticipeerd. Om die reden zijn bepaalde vrijgekomen plekken al eerder niet ingevuld. Sommige mensen krijgen wel een nieuwe plek. Het kost natuurlijk ook geld om de personele administratie te doen. Onderaan de streep is de inschatting dat Delfland ongeveer 80.000 euro per jaar bespaart met de samenwerking, maar er ontstaat een andere verhouding tussen de potjes.

De heer Van den Berg vindt dat de uitleg over de besparing voor Delfland dan wel ongelukkig is opgeschreven.

De heer Kuijvenhoven vraagt hoe de besparing van 80.000 euro zich verhoudt tot de zes fte die vervallen.

De heer Cuypers antwoordt dat aan de zes fte een bedrag is gekoppeld qua personele inzet, maar dat met de vrijgevallen middelen weer ander personeel moet worden bekostigd. De financiële administratie verplaatst bijvoorbeeld naar de samenwerking, maar blijft wel geld kosten. Er zijn overigens ook voordelen op gebied van kwetsbaarheid.

De voorzitter vervolgt dat hoogheemraad Smits gemandateerd is om de overeenkomst te tekenen.

Het stuk wordt als bespreekstuk doorgeleid naar de VV.

08 Zienswijze toetreding GR tot werkgeversvereniging UvW

Dit agendapunt wordt als hamerstuk doorgeleid naar de VV.

09 Aangepast voorstel wijziging belastingstelsel waterschappen

Hoogheemraad Smits vindt dat de Unie bijzonder voortvarend te werk is gegaan. Alle waterschappen hebben commentaar geleverd en daar is door de Unie bijzonder snel op gereageerd. Op een na alle punten van Delfland zijn gehonoreerd. Het college is vol waardering voor de aanpak en stelt voor hiermee in te stemmen.

Eerste termijn

Mevrouw Dijkshoorn heeft zorgen over deze materie gehad omdat er nog geen vertrouwen was in de goede afloop. Nu is ze wel positief gestemd over de reactie van Delfland. Op twee belangrijke onderdelen wordt nog een jaar verder gekeken: natuur en het gebiedsmodel. Als het gebiedsmodel verder wordt uitgewerkt, wil spreekster graag meegeven om mee te wegen wat iemand doet ten dienste van het waterschap, bijvoorbeeld bagger accepteren. Ze zou graag zien dat dit een toekomstbestendig belastingstelsel zou opleveren.

De heer Van Kasteren deelt de bewondering voor de manier waarop de Unie de opmerkingen heeft meegenomen. Chapeau voor de opsteller.

De heer Van den Berg ondersteunt dat hier een zorgvuldig proces wordt doorlopen en dat er een aantal onderzoeken wordt gedaan. Nadeel is dat het weer een jaar vertraging oplevert, terwijl sommige elementen van de belastingstelselwijzigingen wel enige haast hebben, bijvoorbeeld de instrumenten om afwaterstromen als waterschap aan je te binden. Ook aan de orde is de vraag of we voor een deel al wel groenlicht kunnen geven, bijvoorbeeld voor de zuiveringsheffing waarover weinig discussie bestaat. De Unie trekt de conclusie dat het integrale voorstellen zijn, die beter in één keer worden geaccordeerd, dus nu lijken alle voorstellen naar december 2019 door te schuiven. Spreker zou graag nog eens kijken of dringende voorstellen waar toch al overeenstemming over bestaat, niet toch versneld kunnen worden.

De heer Van Adrichem maakt zijn complimenten voor de snelheid waarmee is gewerkt. Hij is het eens met de vorige spreker. De gang moet erin blijven. Als alles een jaar doorgeschoven wordt, zal een nieuw college er deels opnieuw mee aan de gang gaan en dat zal vertragend werken.

Mevrouw De Zoete is het in grote lijnen eens met het uitstel. Ze vindt niet dat er punten zijn waarover geen discussie is. Ze is ook niet bang voor het maken van een extra politieke slag. Ze heeft de indruk dat allerlei tegengestelde meningen ertoe hebben geleid dat er van alles hetzelfde is gebleven en vindt dat zonde.

De heer Van Boxmeer heeft de indruk dat er nog afstemming nodig is op het beeld van Delfland. Er was een aantal waterschappen met een 'gedeeld' beeld en een deel was 'ongedeeld'.

De heer Simon vond het opvallend dat er bij de stukken van Delfland stond 'een deel van de bestuurders'. Hij heeft zijn twijfels over hetzelfde punt als de heer Van den Berg en mevrouw De Zoete. Een integrale benadering is complex. Spreker is zelf met het onderdeel zuiveringsheffing niet helemaal gelukkig. Hij is voor een zorgvuldig proces, en zou het onderwerp per onderdeel willen aftikken. Hij begrijpt het belang van de integrale benadering niet. Hij staat niet achter de bevinding van de Unie.

De heer Nanninga vraagt zich af of hij zich kan herkennen in de reactie van de Unie en telt er op de twaalf punten toch vier waarop weer een commissie wordt ingesteld. Ontstaat er dan niet weer eenzelfde discussie met uiteindelijk dezelfde conclusie? Dat is onbevredigend. Spreker zou liever voortborduren op de onderwerpen waarop consensus bestaat.

Mevrouw Hilders heeft bij de behandeling in de VV amendementen ingediend, waarvan er twee zijn overgenomen. Ze kan de uitgangspunten volgen, maar er zijn meerdere fracties die de gevolgen niet kunnen overzien. De VV moet de vinger aan de pols kunnen houden. Ze wil dat het onderwerp nog in de VV komt en vraagt daarop om een toezegging. De medicijnresten moeten kennelijk additioneel. Het lijkt een goed idee om per onderdeel na te denken. Geld rondpompen tussen gemeente en waterschap lijkt haar ook geen goed idee. Ook uit dit stuk blijkt weer dat zij elkaar geen heffingen zouden moeten opleggen.

De heer Hombergen heeft bij eerdere bespreking stevige inbreng gegeven. Helaas is door de Unie niet voldoende inzicht gegeven, bijvoorbeeld over de nieuwe berekeningsmethodiek voor de zuiveringsheffing, die grotendeels een kostenstijging bij burgers met zich mee meebrengt. Verder is er onvoldoende gedaan met gedragsverandering. De PvdA stemt niet in, en dat wil hij graag in de brief laten aantekenen.

De heer Fekkes heeft dezelfde mening als de PvdA over het laatste punt, hij vindt de laatste integrale regeling volstrekt onwerkbaar. Het zou volgens hem beter zijn om de bestaande regeling aan te passen. Weer allerlei nieuwe commissies instellen leidt nergens toe.

De heer Kuijvenhoven heeft begrip voor het voorliggende voorstel tot een integrale benadering. Als je een andere weg kiest, kan dat zomaar leiden tot tegenstelling in eigen geledingen en dat kan fnuikend werken voor het proces. Hij is het eens met het Unievoorstel, waarmee tijd wordt gekocht en de zorgvuldigheid en kwaliteit is gediend.

Beantwoording

Hoogheemraad Smits benadrukt dat er in de Unie 21 waterschappen zitten, ieder met een eigen geluid. De Unie is in staat gebleken al die geluiden in een voorstel te vervatten. Door met deze procedure in te stemmen, is daarmee nog niet gezegd dat Delfland het met het finale besluit eens is. Spreker proeft een meerderheid in de commissie die vindt dat er iets moet gebeuren met het belastingstelsel. Het is een beter voorstel dan hetgeen er eerder lag. Hij kan zich voorstellen om een deel eerder af te tikken en een ander deel door te schuiven.

De voorzitter vindt dat de Unie een wijs besluit heeft genomen om niet vast te houden aan het eerdere plan, al is het jammer dat daardoor voordelen pas later kunnen worden gerealiseerd. Maar het is ook belangrijk dat de waterschappen met een gemeenschappelijk standpunt naar buiten komen. Spreker ziet dat het stuk enerzijds een procesvoorstel is. Er wordt door diverse waterschappen soms verschillende kanten op getrokken. In zekere zin zit je in een spagaat: het is goed om meer tijd te nemen voor zaken waar nu heel verschillend over wordt gedacht maar dat betekent ook dat het langer duurt voordat bepaalde voordelen kunnen worden gerealiseerd. Het idee is om in december te constateren op welke onderwerpen een duidelijk meerderheidsstandpunt bestaat. Daartegenover zouden de resterende waterschappen wellicht hun oppositie willen staken om een gezamenlijke lijn te trekken. Spreker kan zich voorstellen dat de Unie heeft voorgesteld om zogenaamde stuwtjes neer te zetten die bepalen waarover in principe overeenstemming bestaat en daarom niet

meer opnieuw ter discussie wordt gesteld. Zelfs als de Unie eruit is, wordt dit nog een heel intensief wetgevingstraject. We moeten zorgvuldig overwegen wanneer je dit wetgevingstraject wilt ingaan. Zelf is spreker van mening dat dit een goed voorstel is. Hij hoopt op het mandaat om hiermee in te stemmen in de ALV van de Unie in december. De commissies moeten niet in absolute beslotenheid optreden, maar het gesprek aangaan met stakeholders.

De heer Van den Berg vindt dat het voorstel goede argumenten bevat om het hele integrale voorstel aan de wetgever aan te bieden, maar dit moet worden afgewogen tegen het belang van een goed stelsel voor de zuiveringsheffing op korte termijn, die bijvoorbeeld meer mogelijkheden biedt voor fosfaatterugwinning. Op deze manier kan men de komende jaren nog niet over instrumenten beschikken waaraan misschien wel behoefte is.

De voorzitter constateert dat zelfs met de huidige regelingen mogelijkheden bestaan om bedrijven ertoe te bewegen om met hun voorzuivering te stoppen en het waterschap dikker afvalwater te geven. De verandering ten aanzien van de verontreinigingsheffing komt neer op een daling van eenheden van 8 a 9%. Daarmee moet het tarief navenant omhoog, of ontstaat er een gat in de begroting.

De heer Van den Berg vindt dit onzin. De tarieven omzetten naar kostenveroorzakingseenheden betekent niet dat de belastingbetaler meer gaat betalen. Het wordt alleen duurder voor eenpersoonshuishoudens.

Mevrouw Dijkshoorn zou de voorgaande stelling van de heer Van den Berg graag eens helder uitgewerkt zien.

De voorzitter zegt toe hier helderheid over te geven.

Tweede termijn

De heer Kuijvenhoven wijst erop dat de uitbreiding naar 5 à 6 kve's niet is gehonoreerd. Over de lozing op het rijkswater wordt sturend gezegd dat het streven is om het niet zo ver te laten komen. Inhoudelijk heeft Delfland in redelijke mate zijn wensen gehonoreerd gekregen. Spreker gaat akkoord met het stuk

De heer Nanninga merkt op dat bij punt 5 wordt gezegd dat waterschappen kunnen kiezen om het forfait geheel of gedeeltelijk te baseren op het watergebruik. Als het bestuur van Delfland het daarover eens is, kan die prikkel nu vast worden ingevoerd. Hij hoort graag of het college wil uitzoeken of dat kan.

De voorzitter zal deze vraag terugnemen naar het college' en daar in de komende BOB-vergadering op terugkomen.

Mevrouw Alferink kan nog niet in de VV akkoord gaan als nog niet helder is wat de voor- en nadelen zijn van de verschillende plannen.

Mevrouw Hilders wenst de toezegging met dit stuk terug te komen in de VV. Over het effluent bestaat slechts een halfhartige toezegging. Ze wil later een nader standpunt kunnen vormen over lastenverzwaring en zou het slecht vinden als de zuiveringsheffing met 9 euro omhooggaat zonder dat het een kwantitatief effect heeft. Als andere waterschappen iets willen wat Delfland niet wil, zou je misschien moeten zorgen voor ruimte in de wetgeving zodat waterschappen verschillende oplossingen kunnen hebben.

De heer Nanninga adviseert om een casus mee te nemen naar het bestuur over de koppeling aan watergebruik. Hij vraagt of het effluent nog wel een punt is als er in de toekomst door Delfland enkel wordt geloosd op de boezem.

De heer Simon gelooft dat er inderdaad al een oplossing is als de wet er eenmaal doorkomt. Hij staat erachter dat er twee verschillende invoeringssnelheden worden gekozen voor wat nu al besloten kan worden en wat niet.

De heer Van Boxmeer ondersteunt het idee om de besluitvorming met meer onderbouwing in te gaan. Consequenties moet Delfland vooral zelf onderzoeken.

Mevrouw De Zoete zit er niet geharnast in maar heeft wel zorgen. Ze is voorstander van integrale invoer, maar denkt dat je bepaalde zaken waar je eerder uit bent, al wel vast kunt parkeren.

De heer Van Adrichem vindt het zinloos om op twee snelheden in te zetten als dat wettelijk simpelweg niet kan.

De heer Van Kasteren steunt het voorstel van een integrale aanpak.

De heer Nanninga vraagt per interruptie of de heer Van Kasteren er voorstander van is om drinkwaterverbruik als grondslag te gaan implementeren.

De heer Van Kasteren antwoordt van wel, mits er een heel goede businesscase aan ten grondslag ligt wel.

De voorzitter wil de discussie ontwarren en de zaken waar geen wetgeving voor nodig is, los zien van datgene waar wel wetgeving voor nodig is.

Mevrouw Dijkshoorn wil wel parkeren waar de partijen het over eens zijn. Ze vraagt of er nu wel een brief van Delfland naar de Unie komt en hoe wat hier leeft weer wordt ingebracht. Van de inbreng van stakeholders heeft ze in de reactie van de Unie niets teruggezien.

De voorzitter antwoordt dat de opmerkingen van stakeholders zullen worden betrokken in het nieuwe voorgestelde proces. Wat nu ter discussie komt te staan in de VV is het mandaat van de voorzitter voor bespreking op 10 december. Inhoudelijk komt alles terug in de nieuwe VV's.

Het stuk gaat als bespreekstuk naar de VV

10a Voorstellen Unie aanpassing belastingstelsel en standpuntbepaling Delfland

Dit agendapunt is besproken bij punt 9.

10b Brief van Vereniging van Bos- en Natuurterreineigenaren, betreft: Reactie op de voorstellen Bestuur UvW voor aanpassing belastingstelsel waterschappen, onderdeel watersysteemheffing

Dit agendapunt is besproken bij punt 9.

4. H. Hamerstukken

Geen.

5. Ingekomen stukken

01. Informatieve brief aan de verenigde vergadering over stand van zaken invoering AVG

De brief wordt voor kennisgeving aangenomen.

02. Beantwoording schriftelijke vragen PvdA over waterverontreiniging droge periode - vraagstelling 2 september - beantwoording 2 oktober 2018

Mevrouw Alferink verduidelijkt de vraag van de PvdA.

De voorzitter licht toe dat Delfland een uitgebreid meetprogramma heeft. Eens per jaar wordt er verslag gedaan van de ontwikkelingen van de waterkwaliteit. De vraag van de PvdA of er

door de droogte extra ontwikkelingen waren die de waterkwaliteit negatief beïnvloedden: hiervan is niets bekend over de afgelopen droogteperiode. Ook de kwaliteit van het Brielse meer was dusdanig dat er geen extra problemen waren met de waterkwaliteit. Natuurlijk moet het waterschap wel de vinger aan de pols houden. De ontwikkeling van de chemische en ecologische waterkwaliteit wordt overigens constant gemeten.

6. Rondvraag en sluiting

De voorzitter sluit de vergadering om 13.10 uur.

Aldus vastgesteld in de vergadering van de commissie Bestuur, Organisatie en Bedrijfsvoering d.d. 4 december 2018.

De voorzitter,

De secretaris,

dhr. dr. P.H.W.M. van Daverveldt, dijkgraaf

mevr. mr. A.J. Buisman

COMMISSIE STEDELIJK WATER EN WATERSYSTEEM

Delft, 6 november 2018

AAN DE VERENIGDE VERGADERING VAN DELFLAND

Advies van de commissie Stedelijk Water en Watersysteem, tevens **conceptverslag** van de vergadering op 6 november 2018 over het aan haar voorgelegde voorstel van het college van dijkgraaf en hoogheemraden, ter behandeling in de Verenigde Vergadering op 22 november 2018.

Aanwezig:

dhr. mr. M.A. Houtzager	hoogheemraad, voorzitter
mevr. drs. A.C.J. Jans	hoogheemraad
dhr. J.B. van den Berg	Ongebouwd
dhr. drs. L.W. Nanninga	Water Natuurlijk
dhr. J.A. Heijboer	AWPD
dhr. dr. P.A. Boot	PvdA
mevr. drs. E.E. van Hijlckama Vlieg	PvdA
dhr. P.J. van Adrichem	VVD
mevr. drs. M.J. Hilders	Integer Liberaal
mevr. drs. M.E.H. Koop	CDA
dhr. H. Roeten	CU/SGP
dhr. F.M. Hoyneck van Papendrecht	50plus
mevr. P.J. Brocke	PvdD
mevr. mr. A.I.L. Kooiman	secretaris

Afwezig:

dhr. A. Aartsen	Natuurterreinen
dhr. T. van Heijningen	Bedrijfsgebouwd

Locatie: Vijverzaal

01. Opening, vaststellen agenda

De voorzitter opent om 13.30 uur de vergadering en heet iedereen welkom. Hij meldt dat voortaan in de Vijverzaal zal worden vergaderd. Verder deelt hij mee dat de Najaarsbrief 2018 al in de commissie BOB was geagendeerd en dat daarvan in deze commissie alleen het onderdeel ecologische waterkwaliteit aan de orde is.

De heer Roeten wil een paar opmerkingen bij hamerstuk 03 maken. De voorzitter merkt op dat daarover is afgesproken dat vragen over hamerstukken voor de vergadering schriftelijk moeten worden gemotiveerd. Hij wil ze voor deze keer nog toestaan als ze kort zijn.

De heer Roeten wil ook over hamerstukken 1, 2, 4, 12, 13 en over informatiestuk 5 nog een opmerking maken.

Mevrouw Van Hijlckama Vlieg wil vragen stellen bij informatieve stukken 3, 4 en 13 en de heer Heijboer bij informatieve stukken 1 en 8.

De voorzitter herhaalt zijn opmerking en staat het voor deze keer nog toe.
Met deze wijzigingen wordt de agenda vastgesteld.

02. Vaststellen notulen van de vergadering van 4 september 2018, inclusief toezeggingenlijst

Mevrouw Van Hijckama Vlieg vraagt over het stuk over het bestemmingsplan van Den Haag of er inderdaad geen waternormen kunnen worden geëist bij een bestemmingsplan zoals in de tekst is opgenomen.

De voorzitter antwoordt dat een bestemmingsplan wel rekening moet houden met het vigerende peilbesluit maar dat bij de bestemmingsplanprocedure geen nieuwe normen kunnen worden opgelegd.

Met deze wijziging wordt het verslag vastgesteld.

Mevrouw Van Hijckama Vlieg vraagt naar aanleiding van het bezoek aan de bewoners van de Noordboulevard in Scheveningen, waarbij zij aanwezig was, om een terugkoppeling in de commissie.

De voorzitter meldt dat het overleg door de bewoners op prijs werd gesteld en verhelderend heeft gewerkt. Hij heeft toegezegd om daar nog eens terug te komen op het moment dat de gemeente Den Haag de vergunningsaanvraag heeft ingediend.

Hij meldt verder dat hij bij de wethouder is geweest en de zorgen van de bewoners omtrent waterveiligheid onder zijn aandacht heeft gebracht. De wethouder begrijpt de positie van Delfland daarin en neemt die serieus.

Mevrouw Van Hijckama Vlieg vraagt of er voor andere projecten al ontwikkelingen zijn.

De voorzitter antwoordt dat Delfland kritisch mee blijft kijken naar wat er in de duinen en daarachter gebeurt. Het plan voor Vuurtoren West is nog niet aan de orde geweest.

Mevrouw Van Hijckama Vlieg vraagt over de toezeggingenlijst of er een keer een afspraak te plannen is over een toelichting op de gevolgen van de Omgevingswet voor Delfland.

De voorzitter antwoordt dat er daarover een informatieve VV wordt gepland in het voorjaar. Rond de jaarwisseling is de eerste schets van een watervisie beschikbaar, die dan met deze commissie zal worden gedeeld.

03. Mededelingen

03.a Terugkoppeling uit de Uniecommissies

Mevrouw Van Hijckama Vlieg vraagt of naar aanleiding van de discussie in de Unie over droogte van deze zomer ook conclusies te trekken zijn voor Delfland. Verder vraagt ze of het concept voor de Nationale Omgevingsvisie aanleiding is voor Delfland om meer te doen voor de klimaatadaptatie. Pfh Jans antwoordt dat in de Uniecommissie het standpunt van Delfland wordt ingebracht. In dit geval verschilt dat niet van dat van de Unie.

Mevrouw Hilders vraagt of de commissie over die inbreng kan worden geïnformeerd.

De voorzitter zegt toe om inbreng van Delfland en het voorstel dat in de Unie is besproken met het verslag door te sturen naar de commissie.

De heer Roeten vraagt of verder wordt uitgezocht hoe omgegaan wordt met schapen op de dijken.

De voorzitter antwoordt dat dat niet hoeft, omdat duidelijk is dat dat vaak is toegestaan bij Delfland tenzij het botst met andere belangen zoals bloemrijke dijken. Er is geen beletsel voor waterveiligheid.

De heer Roeten vraagt hoe het in Delfland is gesteld met de rivierkreeften, omdat er alarmerende berichten uit andere delen van het land komen.

De voorzitter antwoordt dat daarover uitgebreid is geïnformeerd in de vorige VV.

04.B Bespreekstukken

04.B.01 Najaarsbrief 2018

De heer Van den Berg vraagt hoe het kan dat het gemaal van de Holierhoekse en Zouteveense polder, dat nog maar een jaar of 6 oud is, niet goed voldoet wat visvriendelijkheid betreft terwijl daar wel expliciet aandacht voor is geweest destijds.

Pfh Jans antwoordt dat dit vergelijkbaar is met het gemaal Aalkeetpolder. Omdat het krooshek wat te fijn is, blijft er veel vuil en plastic in hangen waardoor de vis niet kan passeren. Er wordt nu een analyse gedaan om tot een plan voor structurele verbeteringen voor dit type vismigratievoorzieningen.

Mevrouw Van Hijckama Vlieg leest dat in 2020 de ecologische sleutelfactoren in beeld zouden moeten zijn, zodat in 2027 pas kan worden voldaan aan de KRW. Ze vraagt of dat wel snel genoeg gaat en, ook in verband met de ontwikkelingen in de Delftse Hout, of dat proces niet kan worden versneld.

Pfh Jans antwoordt dat in de Delftse Hout maatregelen worden genomen om de zwemwaterkwaliteit te verbeteren, wat een ander doel is dan de ecologische waterkwaliteit.

Ze antwoordt verder dat de evaluatie en de maatregelen om in 2027 te voldoen aan de KRW aparte trajecten zijn.

De heer Nanninga mist bij de inleiding van de najaarsbrief een overzicht van de bijdrage aan de doelen van de beschreven projecten.

Pfh Jans antwoordt dat dit het eerste projectenoverzicht is en dat voor de doelen en prestatie-indicatoren de burap en de jaarrekening dienen. Ze zegt toe dat ze zal laten nagaan of een dergelijk overzicht kan worden opgenomen bij het volgende projectenoverzicht.

De heer Hoyneck van Papendrecht merkt op dat het een helder overzicht is. Hij pleit ervoor om deze informatie ook beschikbaar te maken voor ingelanden, omdat dit een stembusgang kan stimuleren.

De voorzitter deelt zijn mening en zegt toe dat hij zal laten nagaan of deze informatie via de website toegankelijk kan worden gemaakt.

De heer Roeten leest dat, ondanks dat nog niet is aangetoond of de maatregelen voor verbetering van de ecologische waterkwaliteit wel goed werken, een aantal nieuwe maatregelen worden gepland. Hij vraagt of die niet uitgesteld zouden moeten worden, totdat bekend is hoe het wel moet.

Pfh Jans antwoordt dat dit niet zal gebeuren, omdat het om een afgerond geheel van maatregelen gaat waar geen onderdelen uit kunnen worden gehaald.

Mevrouw Hilders vindt het een goed idee om te wachten op een evaluatie, omdat al bekend is dat een deel van de natuurvriendelijke oevers te hoog is aangelegd, is verland of is kaalgevreten door ganzen. Ze vindt dat er al veel geld is uitgegeven, ook voor 2011, terwijl er nog weinig lijkt te zijn geleerd.

Mevrouw Van Hijckama Vlieg stelt voor dat de criteria van de evaluatie van tevoren met de commissie worden gedeeld.

De voorzitter zegt toe dat de commissie tussentijds zal worden geïnformeerd.

Het voorstel wordt als hamerstuk naar de VV doorgeleid.

04.B.02 Aanpassen investeringsplan en uitvoeringskrediet voor de realisatie van het gemaal Dorppolder en de knelpunten

Pfh Jans licht toe dat dit project een lange voorgeschiedenis kent maar dat het voorstel daarop geen betrekking heeft. Het gaat nu alleen om een aanpassing van dat eerder genomen besluit.

De heer Nanninga stelt dat hij niet wil worden beperkt in de manier waarop hij met dit onderwerp om wil gaan.

De voorzitter stelt dat ook de voorgeschiedenis erbij kan worden betrokken.

De heer Nanninga stelt dat de grote overschrijding ook al onderwerp van bespreking bij de commissie BOB is geweest. Hij is daarmee wel al akkoord maar wil nog graag een schets van hoe ervan geleerd kan worden, zodat de kans op dit soort kostenstijgingen laag blijft.

Mevrouw Koop wil graag een toelichting op de grote stijging van 30 procent van een project waaromheen toch een intensief proces heeft gespeeld en waarvan tussen 2016 en nu toch niks gemeld is aan de commissie, terwijl toen al meer bekend zou moeten zijn geweest.

De heer Roeten is wel positief over het participatieve karakter van dit plan, maar vraagt wel een toelichting op de kostenstijging van 30 procent. Hij vraagt ook of er nu sprake is van een verplichting en of er sancties staan op het mogelijk niet naleven daarvan.

De heer van Adrichem leest dat er fouten zijn gemaakt in het proces en dat het ontwerp verder had moeten worden uitgewerkt. Hij vindt het ongelofelijk dat daarover dan 6 jaar is gedaan. Hij denkt wel dat er geen keuze is en dat Delfland op de blaren moet zitten, omdat de polder niet weer onder mag lopen.

De heer Hoyneck van Papendrecht vraagt een toelichting op de overschrijding om ervan te kunnen leren.

De heer Van den Berg meldt dat zijn fractie is geschrokken van de overschrijding. In 2016 is gemeld dat het gemaal er in anderhalf jaar zou kunnen staan en toen is een besluit daarover genomen. Nu wordt twee jaar later gevraagd of er nog een behoorlijk bedrag bij kan. Zijn fractie heeft grote moeite met de verklaring dat het project in 2016 onvoldoende klaar was, terwijl zijn fractie toen erop heeft aangedrongen in de VV om vooral goed te onderzoeken met de betrokken ingelanden of het zo kon.

Verder leest hij dat een deel van de verklaring zou zijn dat uitgegaan is van het prijspeil 2014 terwijl de SSK-raming uit 2015 is.

Verder kan hij niet plaatsen dat gemeente Westland dwarsgelegen zou hebben terwijl het gebied toch binnen gemeente Midden-Delfland ligt.

Hij kan hier niet zo mee akkoord gaan en zijn goedkeuring hangt af van een toelichting op wat er is gebeurd tussen 2016 en 2018.

De heer Heijboer is geschrokken van de prijsstijging van 25% en wil graag weten welke lessen te leren zijn. Dit omdat de wereld er alleen maar complexer op wordt en er in de toekomst waarschijnlijk vaker met dit soort processen rekening moet worden gehouden.

Mevrouw Van Hijckama Vlieg sluit zich aan bij de vorige sprekers. Zij wil ook weten wat de geleerde lessen zijn. Ze vraagt verder of nog steeds de waterkwaliteitsscheiding, die eerder in beeld was, in de toekomst alsnog kan worden uitgevoerd, mocht dat worden gewild.

Mevrouw Hilders vindt het ook een weinig verheffend verhaal en vraagt een toelichting. Ze vraagt ook of een kwaliteitsscheiding nog mogelijk blijft met deze oplossing.

Pfh Jans antwoordt dat geleerd is dat in de voorbereiding toch meer onderzoek moet worden gedaan. Verder zijn hogere kosten in beeld gekomen na informatieavonden en door langere looptijden door beantwoorden van zienswijzen en door het proces met de gemeente (dat is wel gemeente Westland).

Aanpassing van het prijspeil is nodig, te meer omdat ondertussen de marktsituatie ongunstig is veranderd, omdat er weer meer werk voorhanden is waardoor de prijs stijgt.

Overigens zijn er ook meevallers bij de investeringsprojecten watersysteem ter hoogte van 5 miljoen euro. Deze zijn bij de Burap 2018 teruggegeven.

De heer Van Adrichem memoreert dat toen het eerdere besluit werd genomen, er werd gesteld dat wel voortgang moest worden gemaakt omdat de markt toen gunstig was. Daarna is niets meer vernomen.

Pfh Jans antwoordt dat de commissie over het verloop van het proces wellicht meer geïnformeerd had kunnen worden.

Ze antwoordt verder dat het om een inspanningsverplichting gaat en dat nu medio 2019 tot uitvoering zou moeten worden overgegaan.

De heer Van den Berg merkt op dat de oplossing die nu gekozen is, wel na een moeizaam proces met de ingelanden ter plaatse tot stand is gekomen. En dat een scheiding nog een stuk duurder uitvalt. Hij vraagt nogmaals of de SSK-raming uit 2015 is.

Mevrouw Hilders vraagt of niet alsnog voor de gescheiden afvoer kan worden gekozen en wat dat kost.

Pfh Jans antwoordt dat de die raming onderdeel is van de geleerde lessen. Ze antwoordt verder dat de kosten van een nu aan te brengen waterscheiding niet bekend zijn, omdat die oplossingsrichting verlaten is na het proces met de betrokkenen. Het jaartal van het prijspeil wordt gecheckt.

Mevrouw Hilders stelt dat toch al 1 miljoen euro extra wordt uitgegeven en wil graag weten wat een waterscheiding kost om te kunnen beoordelen of die kan worden meegenomen in het werk.

Pfh Jans antwoordt dat het niet gewenst is om daarop terug te komen.

Mevrouw Hilders vraagt of portefeuillehouder Jans daar geen antwoord op wil geven.

De heer Hoyneck van Papendrecht is ook benieuwd of die waterscheiding alsnog valt te realiseren.

Pfh Jans zegt toe schriftelijke toe te lichten waarom de waterscheiding niet uitgevoerd is.

Mevrouw Van Hijckama Vlieg vraagt zich af of dit voorstel wel moet worden doorgezet nu er nogal wat tegenzin in de commissie bestaat.

De voorzitter trekt een andere conclusie namelijk dat een meerderheid van de commissie moeite heeft met de kostenstijging maar wel tot uitvoering van dit voorstel wil overgaan.

De voorzitter stelt dat de commissie in meerderheid akkoord is met het voorstel en vraagt, of het gegeven de geleerde lessen, als hamerstuk naar de VV kan worden doorgeleid. Hij memoreert dat destijds met moeite een doorbraak is geforceerd om voor deze oplossing te kiezen en wil die daarom nu ook snel uitvoeren.

De heer Van den Berg wil het voorstel als bespreekstuk doorgeleiden naar de VV, omdat zijn fractie er de komende weken nog een keer over wil overleggen.

De voorzitter stelt voor om dan via een stemverklaring in de VV duidelijk te maken wat het standpunt van de fractie is.

De heer Van den Berg stemt hier, onder voorbehoud van de uitkomst in zijn fractie-overleg, mee in.

Het voorstel wordt, onder voorbehoud van de uitkomst van het fractie-overleg van Ongebouwd, naar de VV doorgeleid als hamerstuk.

04.B.03 Begroting 2019 en Meerjarenraming 2020 - 2023

De heer Boot vraagt of er niet toch een prestatie-indicator (pi) is te benoemen voor klimaatadaptatie om de discussie hierover concreter te maken.

Hij leest verder dat de pi voor waterveiligheid nog moet worden vastgesteld. Hij vraagt of de commissie ervan uit mag gaan dat die in 2019 bekend is.

Hij vraagt verder of de watertoets ook in 2019 als instrument kan worden ingezet.

Ten slotte heeft hij gelezen op de website van het KNMI dat de klimaatscenario's in 2021 beschikbaar komen. Hij vraagt, gegeven deze zomer, of daarop niet alvast kan worden geanticipeerd, zodat niet daarna nog een jaar verloren wordt om te beredeneren wat de gevolgen voor Delfland zullen zijn.

De heer Heijboer vraagt of niet al actiever met de klimaatscenario's aan de slag kan worden gegaan.

Hij vraagt verder of ook in poldersloten rekening kan worden gehouden met kanorecreatie. Hij leest (pagina 31) dat die sloten door natuurdoelen minder bereikbaar worden, omdat geen riet meer wordt gemaaid.

De heer Van den Berg vraagt waarom voor de investeringen in 2019 de Dorppolder, waar net op is ingegaan, lijken te ontbreken (overzichtskaart pagina 27).

De heer Hoyneck van Papendrecht vraagt of klimaatadaptatie niet actiever kan worden opgepakt dan pas in 2021. Hij noemt als voorbeeld dat in Den Haag bijvoorbeeld speelt dat in wijken waar de hemelwaterafvoer moeilijk is, ook de hittestress hoog is. Verder is een ontwikkeling naar meer zonnepanelen op zich goed, maar dat kan wel weer leiden tot snellere afvoer van hemelwater.

Hij weet verder als raadslid dat in het coalitie-akkoord klimaatadaptatie een plaats heeft gekregen en het als taak bij een wethouder is ondergebracht.

De heer Van Adrichem vindt dat met deze begroting de toekomst met vertrouwen tegemoet kan worden gezien. Hij vindt alleen nog dat waterbewustzijn meer aandacht verdient dan het tot nu toe heeft gehad.

De heer Roeten vraagt hoe Delfland zelf omgaat met klimaatadaptatie. Hij mist ook nog aandacht voor de circulaire economie in het stuk.

De voorzitter stelt dat dit onderwerp bij zijn collega Ter Woorst thuishoort en dus niet in deze commissie.

Mevrouw Koop beperkt zich tot de constatering dat er een mooie begroting wordt achtergelaten voor het volgende bestuur.

Ze zou nog wel meer aandacht voor waterbeleving willen hebben en ziet varen daarvoor als een mooi aangrijpingspunt.

De heer Nanninga is tevreden over de begroting. Hij vraagt zich nog wel af hoe de ecologische waterkwaliteit zou moeten worden beoordeeld, omdat nu nog niet duidelijk wordt of meer naar helderheid of naar nutriënteninhoud zou moeten worden gekeken. Verder zou hij nog wat meer aandacht voor drijvende oevers willen.

Mevrouw Hilders heeft haar opmerkingen over pi 's al in de commissie BOB geventileerd.

Het valt haar nog wel op dat bij de energieproductie kubieke meters worden gehanteerd en geen kosten. Dat heeft invloed op de bij klimaat te halen doelen. Het is haar nog niet duidelijk hoe hier de administratieve indeling wordt gemaakt, die straks voor Brussel relevant is. Dat is wel van belang, omdat ook nog niet duidelijk is in hoeverre de doelen vrijwillig of verplicht zijn. Dat zou eerst helder moeten zijn, waarschuwt ze, voordat er een schepje bovenop wordt gedaan, opdat niet zo meteen nu nog niet te voorspellen boetes volgen, omdat niet voldaan kan worden aan de doelen.

In dit verband noemt ze de intermitterende werking bij zon- en windenergie die tot een lager rendement leidt, omdat dat met extra centrale-inzet moet worden opgevangen, zoals onlangs in een Tweede Kamerzitting naar voren kwam.

Ze vraagt ten slotte of het tekort van 1,7 miljoen voor de zoetwaterfabriek en de waterharmonica in deze begroting is opgenomen.

Pfh Jans antwoordt dat voor het nieuwe college wel rekening wordt gehouden met een vaarwegentaak in de capaciteit. Er kan dan ook aandacht zijn voor kanoroutes in poldersloten onder voorwaarde dat voldoende rekening wordt gehouden met andere functies zoals de ecologische waterkwaliteit.

Ze antwoordt verder dat de Dorppolder wel in de begroting opgenomen is, maar in de overzichtskaart niet afzonderlijk zichtbaar is.

Ze antwoordt verder dat bij het ontwerp van gemalen rekening wordt gehouden met klimaatverandering.

Ze antwoordt verder dat in de toelichting bij de pi's en in de bijlage (paragraaf 11.2) in de begroting verder is uitgewerkt hoe met de pi 's voor ecologische waterkwaliteit wordt omgegaan.

De voorzitter begrijpt dat er behoefte is om meer haast te maken met klimaatadaptatie maar vraagt aandacht voor de verschillende posities van partijen. De meeste maatregelen moeten worden genomen op eigendom van andere partijen. Veel gronden zijn bij gemeenten in eigendom en veel gebouwen bij bedrijven en corporaties. Hij neemt wel de vraag mee naar de dijkgraaf om de assets van Delfland klimaatadaptief te maken om daarmee het goede voorbeeld te geven. Hij vervolgt met te stellen dat Delfland geen instrumentarium heeft waarmee klimaatadaptatie kan worden afgedwongen. Daarom is hij blij dat met provincie en marktpartijen een overeenkomst is gesloten om klimaatadaptief te gaan bouwen.

Delfland kan dus wel stimuleren maar niet met een stok slaan. Hij waagt zich dus ook niet aan een prestatie-indicator.

Wel heeft hij onlangs met de wethouder van Den Haag een afspraak kunnen maken om alle schoolpleinen aan te passen in de komende 10 jaar.

Hij probeert ook via de gemeenten met de corporaties tot afspraken te komen om de daken van gebouwen groen-blauw in te richten waarbij niet alleen ruimte is voor zonnepanelen maar ook voor waterberging, omdat dat een effectieve maatregel is.

Bij de voorlichtingsruimte van de Maeslantkering staat een demomodel om het publiek bewust te maken van het probleem.

Er is verder afgesproken dat gemeenten de komende jaren vanaf 2019 stresstesten uitvoeren waaraan Delfland bijdraagt en waaruit na een risicodialoog maatregelen volgen. Daarmee krijgt Delfland ook invloed op het ambtelijk-bestuurlijk proces dat tot die maatregel leidt.

Op den duur moet dit leiden tot een soort handboek klimaatadaptatie dat standaard wordt meegenomen bij nieuwbouw en inrichting. Bij de stresstesten wordt gebruikgemaakt van de KNMI-scenario's waarvan de ontwikkeling ook wordt gevolgd, zodat makkelijk op de nieuwe scenario's kan worden overgestapt te zijner tijd.

Ook gaat de voorzitter langs alle wethouders in het gebied om voor gezamenlijk commitment te zorgen op dit dossier.

Op 29 november wordt bij Delfland een congres over dit onderwerp georganiseerd (ADO-stadion) waarbij niet alleen overheid maar ook corporaties en marktpartijen worden uitgenodigd. Daarbij zijn de commissieleden uiteraard ook welkom.

Mevrouw Hilders vraagt of ook al wordt nagedacht over welke maatregelen de hoogste prioriteit hebben.

De voorzitter antwoordt dat groene daken en waterberging onder straten hoog scoren op effectiviteit.

Hij antwoordt ten slotte dat geen subsidie is ontvangen voor de vier zoetwatervoorzieningen, maar dat daarvoor geld beschikbaar is gesteld (6 miljoen euro) uit de regiocompensatie van 22 miljoen vanuit het Rijk voor de Blankenburgtunnel.

Het opplussen van de vierde trap in de zuivering wordt door Delfland betaald. Dit bedrag staat als apart bedrag in de begroting op pagina 66. Er is geen uitruil met de exploitatie van de waterharmonica. Dit onderwerp staat in februari voor besluitvorming op de agenda van de VV.

De begroting wordt als Hamerstuk doorgeleid naar de VV.

04.B.11 Eigendomsoverdracht gemalen gemeente Schiedam

De heer Roeten vraagt of uit het bouwkundig onderzoek nog dingen als achterstallig onderhoud, asbest of bodemverontreiniging zijn gekomen.

De heer Heijboer vindt het logisch dat het gemaal bij Delfland in beheer komt. Hij vraagt waarom dat zo lang geduurd heeft en waarom de kosten zo hoog zijn.

Pfh Jans antwoordt dat het inderdaad lang heeft geduurd. Ze antwoordt verder dat in het bouwkundig onderzoek asbest en bodemvervuiling zijn meegenomen.

In de hoogte van het overnamebedrag zijn de eerdere Beheer- en Onderhoudskosten van Delfland verrekend, zoals in het voorstel is toegelicht.

Het voorstel wordt als hamerstuk doorgeleid naar de VV.

04.H Hamerstukken

04.H.12 Groot onderhoud gemalen 2018 (vervolg)

De heer Roeten vraagt hoe in het onderhoud duurzaamheid tot uitdrukking komt (punt 7). Kunnen er bijvoorbeeld zonnepanelen worden geplaatst, en wat is hierbij het ambitieniveau van Delfland?

De heer Heijboer vraagt of bij het vervangen van de pompen bij het gemaal van de Oude Polder Pijnacker ook rekening wordt gehouden met een mogelijke capaciteitsstijging van 20% in 2020, of is dan weer een aanpassing nodig?

Verder vraagt hij waarom de vispassage eenzijdig is en of de vis dan ook weer terug kan.

Pfh Jans antwoordt dat aan dat soort aanpassingen aandacht wordt besteed, maar dat de aandacht meer gericht is op het energiezuinig inzetten van gemalen.

De maatregelen die nodig zijn in het kader van de energietransitie zitten bij haar collega Smits in de portefeuille.

Er wordt dan ook gekeken of met aanpassingen hogere capaciteiten mogelijk zijn.

Ze antwoordt verder dat de vis wel heen door de pompen moet, maar dat ze de terugweg onder vrij verval afleggen.

04.H.13 Aanpassen investeringsplan en uitvoeringskrediet voor de realisatie van de duiker in Schiedam-West

De heer Roeten vraagt of het nou om een bedrag van 855.000 of van 882.000 euro gaat. Pfh Jans zegt toe het bedrag (855.000 of 882.000 euro) te laten controleren en het juiste bedrag bij het verslag te zullen voegen.

05. Ingekomen Stukken

05.01 Brief aan VV stand van zaken bodemverontreiniging en sanering Broekpolder Vlaardingen

De heer Heijboer vraagt of gemeente Vlaardingen erbij betrokken is, wat de kostenverdeling is en wat het gewenste eindplaatje is.

De heer Roeten vraagt of een leeflaag wel de juiste keuze is en in hoeverre Delfland hierbij aan de knoppen zit.

Pfh Jans antwoordt dat in de VV van december een voorstel hiervoor wordt geagendeerd. De vragen over hoe en waar wordt gesaneerd, zijn niet de verantwoordelijkheid van Delfland. Delfland levert daar ook geen financiële bijdrage aan. Wel ervaart het waterschap de gevolgen in het watersysteem. Bijvoorbeeld bij de naastgelegen vispaaiplaats, waar nu onder de dijk door water uit de Broekpolder naartoe loopt.

05.03 Procesplan van de evaluatie effectiviteit natuurvriendelijke oevers

De heer Van den Berg merkt op dat eerder over dit onderwerp is gepraat. Hij zou toch eerst graag resultaten willen zien van de aanpak voordat meer geld wordt besteed via een bulkkrediet. Hij is dus benieuwd wat er uit de evaluatie in 2019 komt.

Mevrouw Hilders stelt dat al eerder is geïnvesteerd in natuurvriendelijke oevers en dat in de evaluatie ook de periode van 2012 tot 2015 mee moet worden genomen. Ze wil dit plan bespreken in de VV.

Pfh Jans stelt dat landelijk bekend is dat natuurvriendelijke oevers effect hebben, maar dat niet bekend is wat dat effect bij Delfland is. De data van de aangelegde oevers vanaf 2015 worden daarbij meegenomen. Deze zijn in 2018 bekend.

De heer Van Adrichem vraagt zich af of de miljoenen die hieraan worden uitgegeven, niet beter kunnen worden besteed aan voorbereiding op klimaatverandering.

Pfh Jans antwoordt dat het geld bedoeld is voor ecologische waterverbetering en dat dat een verplichting is vanuit de KRW. Dat neemt voor haar niet weg dat dat effectief moet gebeuren en daarom wordt ook geëvalueerd.

Mevrouw Hilders vindt dat dat zo niet transparant gebeurt.

De heer Nanninga stelt dat juist wordt geëvalueerd om te controleren of we met elkaar nog over hetzelfde onderwerp praten.

Pfh Jans antwoordt dat bij de uitkomsten van de worden gerelateerd aan de KRW-doelen.

Mevrouw Hilders hoort dat de Europese normen niet altijd even duidelijk vertaalbaar zijn voor Nederland en ze raadt aan om bij die discussie een vinger aan de pols te houden en dat ook te betrekken bij de evaluatie.

Ze heeft ook schriftelijke vragen over dit onderwerp gesteld waarop ze nog geen antwoord heeft gehad.

Pfh Jans antwoordt dater bij de evaluatie zal worden ingegaan op de keus voor de aanleg van natuurvriendelijke oevers als KRW-maatregel. Daarote zal onder meer een literatuurlijst worden opgenomen waarin wordt verwezen naar de werking van natuurvriendelijke oevers
 Ze antwoordt dat volgens de schriftelijke vragen op 1 november zijn beantwoord. Ze zegt toe dat de schriftelijke vragen in de evaluatie meegenomen zullen worden.
De voorzitter stelt dat toe is gezegd dat er objectieve criteria bij de evaluatie zullen worden gebruikt in samenspraak met de commissie en vraagt of daarmee kan worden volstaan.
Mevrouw Hilders wil dat deze afspraak expliciet in het formulier bij het voorstel zal worden opgenomen.

05.04 Verzoek van Natuurmonumenten om waterconservering prioriteit te geven

De heer Roeten vraagt hoe aan dit verzoek invulling gaat worden gegeven.
De voorzitter antwoordt dat deze vraag door het college zal worden beantwoord maar dat bijvoorbeeld het winterpeil later zou kunnen worden ingesteld.

0.6 Rondvraag en sluiting

De heer Nanninga vraagt wat met het oude gebouw bij Kijkduin gebeurt. Hij leest dat die locatie aan de natuur zou worden teruggegeven
De voorzitter antwoordt dat het niet om het gebouw gaat maar om een opslagterrein wat verderop, van substantiële omvang, waar nu nog materieel staat.
De voorzitter antwoordt dat dat is uitgesteld maar binnenkort alsnog zal plaatsvinden.
De voorzitter wil ondanks de drukke periode toch binnenkort een commissie-excursie organiseren naar het project SCHOON. Hij zoekt naar een passend tijdstip in januari.

De voorzitter sluit om 16.35 uur de vergadering.

Aldus vastgesteld in de vergadering van de commissie Stedelijk Water en Watersysteem
 d.d. 4 december 2018.

De Voorzitter,

De Secretaris,

dhr. mr. M.A. Houtzager

mevr. mr. A.I.L. Kooiman

Hoogheemraadschap van Delfland

Ontwerp-projectplan Verbetering Waterhuishouding Dorppolder

Nota van beantwoording (en
wijziging)

Beantwoording ingekomen zienswijze (en ambtshalve
wijzigingen) op Ontwerp-projectplan Verbetering
Waterhuishouding Dorppolder in de gemeenten Westland en
Midden-Delfland

Status: definitief
Datum: 6 april 2018

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Inspraakprocedure	3
1.2	Doel van de Nota van beantwoording	3
2	Overzicht binnengekomen zienswijzen	3
3	Ontvankelijkheid	3
4	Behandeling zienswijze	4
5	Ambtelijke wijziging	10

1 Inleiding

1.1 Inspraakprocedure

De secretaris-directeur heeft namens het college van Dijkgraaf en Hoogheemraden op 16 november 2017 het ontwerp-projectplan Verbetering Waterhuishouding Dorppolder vastgesteld. Tevens is het projectplan vrijgegeven voor de inspraakprocedure. Het ontwerp-projectplan heeft van 29 november 2017 tot en met 9 januari 2018 ter inzage gelegen.

1.2 Doel van de Nota van beantwoording

In deze Nota van beantwoording zijn de zienswijze op het ontwerp-projectplan en de reactie van het Hoogheemraadschap van Delfland daarop gebundeld. Ook zijn de ambtelijke wijzigingen weergegeven.

2 Overzicht binnengekomen zienswijzen

Nr.	Datum ontvangst	Afzender	Kenmerk Delfland
1	8 januari 2018	Dhr. R. Olsthoorn, dhr. A. van Adrichem, Fa. Snijders, dhr. J. van Leeuwen, dhr. P. van Leeuwen en dhr. P. Sunder	DMS 1341898

3 Ontvankelijkheid

Alle zienswijzen zijn binnen de ter inzage termijn ontvangen. De zienswijze is ontvankelijk.

4 Behandeling zienswijze

Nr.	Onderwerp van de zienswijze	Reactie Hoogheemraadschap van Delfland	Aanpassing
1	<p>In het projectplan wordt als doelstelling een volledige peilscheiding tussen Dorppolder-Noord en Dorppolder-Zuid geformuleerd. Met dit projectplan wordt dit niet volledig gerealiseerd. Water uit Dorppolder-Noord gaat via het graslandgebied van Dorppolder-Zuid naar het nieuw te bouwen gemaal. Dit is geen 100% peilscheiding. Er vindt vermenging plaats met de sloten in het weidegebied van Dorppolder-Zuid.</p>	<p>Met voorliggend plan wordt wel degelijk een peilscheiding gerealiseerd tussen Dorppolder-Noord (kassen) en Dorppolder-Zuid (gras). Er blijft inderdaad een grasgebied over, waar in beperkte mate vermenging van water uit het kassengebied kan plaatsvinden. De variant met een tweede afvoersloot, waarmee dit kan worden opgelost, is samen met de betreffende agrariërs in 2016 onderzocht, maar is afgefallen omdat er geen overeenstemming was over de bijbehorende verwervingskosten.</p>	<p>Er is geen aanpassing op het projectplan/besluit doorgevoerd.</p>
2	<p>Volgens Fase 1- Reconstructie (jaren '90/'00) in de besluitvorming komt het gemaal volgens het streefbeeld in de noordoosthoek van Dorppolder-Noord. Dit is onjuist en daar willen we graag de tekeningen en besluitvorming van zien. Volgens de reconstructiewet zou er een 100% peilscheiding komen en zou al het water van het tuinbouwgebied (Dorppolder-Noord) via het Kraaiennest afgevoerd worden naar het gemaal van Kralingerpolder. Dit plan moet nog uitgevoerd worden. Er wordt immers nog steeds reconstructierente betaald.</p>	<p>Het Reconstructieplan Gaag is afgerond en de Reconstructiewet is in 2010 vervallen. De in de reconstructie geplande watergang voor aparte afvoer van het kassengebied aan de noordzijde van de Dorppolderweg is echter niet aangelegd. Door autonome ontwikkeling van de glastuinbouw en aanleg van de gasleiding was er op een gegeven moment geen ruimte meer over voor deze watergang. (Het klopt overigens dat er in de reconstructie geen gemaal was voorzien in de noordoosthoek; deze bemalingsvariant is pas later gezien.)</p> <p>Uit waterhuishoudkundige berekeningen bleek later dat de peilstijging in de Kralingerpolder groter is dan in de Dorppolder, oftewel dat bij extreme neerslag het water niet van de Dorppolder naar de Kralingerpolder kan lopen. Om die reden is het gemaal in de Dorppolder nodig; op dit moment staat er al een tijdelijke pomp.</p> <p>In het voorliggende plan wordt de tijdelijke pomp vervangen door een permanent gemaal met een</p>	<p>Er is aanpassing op het projectplan/besluit doorgevoerd. De tekst is aangepast.</p>

		grotere afvoercapaciteit en wordt de geplande peilscheiding gerealiseerd.	
3	Fase 2+3. Er is nooit serieus gekeken naar de oorspronkelijke variant van het afvoeren van het water uit Dorppolder-Noord via het Kraaiennest naar Kralingerpolder, zoals het oorspronkelijke plan bedoeld is. Delfland is de discussie met ons begonnen door alleen een oplossing te zoeken in het grasgebied.	Het oorspronkelijke reconstructieplan ging uit van afvoer via het Kraaiennest naar de Kralingerpolder. Uit waterhuishoudkundige berekeningen is later gebleken dat de peilstijging in de Kralingerpolder groter is dan in de Dorppolder, oftewel dat bij extreme neerslag het water niet van de Dorppolder naar de Kralingerpolder kan lopen. Om die reden is het gemaal in de Dorppolder nodig.	Er is geen aanpassing op het projectplan/besluit doorgevoerd.
4	Het functioneren van de Noordplas van het Kraaiennest is nu afgesloten. De Noordplas moet op de oorspronkelijke wijze mee gaan functioneren met het watersysteem. Wij zouden graag het bestuurlijk besluit zien dat hieraan ten grondslag ligt.	De Noordplas wordt wel degelijk gebruikt bij calamiteiten. Eerst loopt de Zuidplas vol en dan volgt de Noordplas. Er staat nu een schot aan de noordzijde van de plas die ervoor zorgt dat de noordplas niet direct wordt gevuld vanuit Dorppolder-Noord. Dit had te maken met de beoogde zwemwaterkwaliteit van de Noordplas. Dit is besloten in het VV-besluit van 16 februari 2012 (kenmerknr. 949882) over de inrichting van het Kraaiennest. Nu het Kraaiennest is losgelaten als officiële zwemwaterplas, is Delfland bereid te onderzoeken of het schot kan worden aangepast zodat de Noordplas eerder met water, hoofdzakelijk uit het glastuinbouwgebied wordt gevuld. Dit heeft echter geen invloed op het voorliggende plan.	Er is geen aanpassing op het projectplan/besluit doorgevoerd. Het betreffende VV-besluit wordt verstrekt.
5	Wij willen een continue monitoring van de waterkwaliteit dat uit de Dorppolder-Noord over de automatische stuw gaat lopen. Deze monitoring moet 24/7 inzichtelijk zijn voor iedereen. Wanneer de kwaliteit onvoldoende is, moet het aflaten van water naar Dorppolder-Zuid automatisch door de technische systemen gestopt worden.	Delfland wil de komende jaren het monitoringsprogramma 'samen-meten' starten, waarbij de agrariërs en tuinders zelf op elk willekeurig moment de waterkwaliteit kunnen meten. De Dorppolder komt hiervoor in aanmerking. Eventuele verbetermaatregelen bepalen we dan gezamenlijk op basis van de meetresultaten.	Er is geen aanpassing op het projectplan/besluit doorgevoerd.
6	De nieuwe afsluiting (punt 5) staat omschreven als een gronddam. Wij zien hier graag een robuust	Het houten schot in plaats van een gronddam is akkoord. Voor doorspoeling van de sloot wil Delfland	Er is aanpassing op het projectplan/besluit

	houten schot. Door een hout schot kunnen de dieren van de verschillende bedrijven niet met elkaar in aanraking komen wat minder kans geeft op het overdragen van ziektes. De sloot mag door het schot geen doodlopende sloot worden. Wij eisen daarvoor maatregelen.	een inlaatpijp aanbrengen van de zuidelijke sloot naar de hoofdwatgang met terugslagklep, zodat geen vermenging plaatsvindt. Het doorspoelwater kan vanaf de inlaat bij het gemaal aan de Oostgaag alleen richting het nieuwe gemaal langs Dorppolder-Noord stromen.	doorgevoerd; de gronddam is gewijzigd in een houten schot. Tevens is een pijp opgenomen voor doorspoeling.
7	Tabel 1 van maatregelen. Wij willen een jaarlijkse evaluatie van het totale systeem. Daarop mogelijk ook de maatregelen bij het niet functioneren.	Delfland kijkt sowieso alle polders een keer in de 6 à 8 jaar in zijn geheel in het kader van Watersysteemanalyse. Delfland is bereid het systeem een jaar na in gebruik-name te evalueren.	Er is geen aanpassing op het projectplan/besluit doorgevoerd.
8	De automatische stuw zou maar een maximale capaciteit mogen hebben van 31 kuub per minuut. Wij willen een borging dat er niet meer water dan 31 kuub/minuut overheen gaat.	Delfland neemt de maximale capaciteit van 31m ³ /minuut op in de sturingsregels van de stuw. Dat gebeurt door de klepstuw op een vaste maat met het bovenstroomse waterpeil mee te bewegen.	Er is geen aanpassing op het projectplan/besluit doorgevoerd.
9	De automatische stuw moet in tijden van geen neerslag volledig omhoog, dus gesloten. Hierdoor is Dorppolder-Noord volledig gescheiden van Zuid. Dit is van groot belang omdat bekend is dat het water uit Dorppolder-Noord hogere concentraties vervuiling heeft bij geen neerslag omdat er geen verdunning is. Mocht er toch een minimale toename zijn van water in Dorppolder-Noord (door een eventuele inlaat, etc.) dan kan dit water afgevoerd worden via het Kraaiennest naar de Kralingerpolder. Doordat de stuw van Dorppolder-Noord gesloten is, geeft dit mogelijkheden om Dorppolder-Zuid te verversen. Door bij het nieuw te bouwen gemaal de inlaat te openen wanneer de automatische stuw gesloten is, kan de doodlopende sloot uit punt zes ververst worden tot aan het 'hoofdgemaal' van Dorppolder-Zuid. Anders geformuleerd: de automatische stuw op plek 4 uit het ontwerpplan blijft altijd 100% gesloten, tot het opvoergemaal in	De door u voorgestelde maatregelen passen niet bij de door Delfland beoogde werking van het watersysteem. Zo wenst Delfland niet regulier water af te wentelen van de Dorppolder op de Kralingerpolder. De capaciteit van het nieuwe gemaal is gedimensioneerd op de afvoer van 31 m ³ /min uit de Dorppolder-noord. Alleen de incidentele overmaat wordt naar het Kraaiennest afgelaten. Het is niet wenselijk het Kraaiennest regulier te belasten en het vaste opvoergemaaltje bij het Kraaiennest heeft een te kleine afvoercapaciteit (ca. 2,4 m ³ /min) om het water ook daadwerkelijk af te voeren. Wat betreft de waterkwaliteit laten de metingen zien dat sinds het project gebiedsgericht meten (2014) de lozingen en nutriënten de laatste jaren sterk zijn afgenomen in de polder.	Er is geen aanpassing op het projectplan/besluit doorgevoerd.

	<p>het Kraaiennest het water niet meer voldoende kan afvoeren.</p> <p>In bijlage 2 vindt u waterkwaliteit in de Dorppolder zoals Delfland zelf heeft gepresenteerd. Het mag duidelijk zijn dat tuinbouwwater niet in het grasland gebied mag komen.</p> <p>In bijlage 3 geeft Delfland zelf aan dat de waterkwaliteit zeer slecht is.</p>		
10	<p>Rondom de automatische stuw moeten extra maatregelen genomen worden tegen oeverafkalving i.v.m. de overstort en daarmee grote hoeveelheden water. Een robuuste onderwaterbeschoeiing die oeverafkalving moet voorkomen.</p>	<p>In het ontwerp is aan twee zijden beschoeiing en bodembescherming in de watergang opgenomen achter de stuw.</p>	<p>Er is geen aanpassing op het projectplan/besluit doorgevoerd.</p>
11	<p>De te realiseren beschoeiing naar het nieuw aan te leggen gemaal en de bestaande beschoeiing naar het Kraaiennest moeten eigendom blijven cq. worden van Delfland. Daarnaast moet er een permanente vee afscheiding komen op de slootkant waar tuinbouwwater doorloopt.</p>	<p>Op verzoek van de agrariërs heeft Delfland beschoeiing opgenomen in de hoofdwatgang naar het gemaal. Dit is gedaan om oeverafkalving te voorkomen. Delfland wenst deze beschoeiing na de aanleg over te dragen aan de aangelanden.</p>	<p>Er is geen aanpassing op het projectplan/besluit doorgevoerd.</p>
12	<p>Bij eventuele inundatie door gebiedsvreemd water moet er een nadeelcompensatie komen. De algemene regels van Delfland voor inundatie zijn dan niet van toepassing omdat het gaat om gebiedsvreemd water.</p>	<p>Delfland heeft een nadeelcompensatieregeling, die is van toepassing. Hier kan een beroep op worden gedaan.</p>	<p>Er is geen aanpassing op het projectplan/besluit doorgevoerd.</p>
13	<p>Het totale onderhoud van de watergang moet gedaan worden vanaf de Dorppolderweg of vanaf het water voor verantwoording van Delfland. Delfland gaat de sloot als afvoersloot gebruiken voor vervuild water uit Dorppolder-Noord. Wij willen het slootvuil/bagger niet op onze weilanden hebben.</p>	<p>Dit valt binnen het normale onderhoudsregiem van Delfland. Het onderhoud kan waarschijnlijk geheel gedaan worden vanaf de Dorppolderweg. Indien nodig zal gebruik gemaakt worden van het land van de agrariërs. Bagger wordt altijd bemonsterd om te bepalen of het slib verontreinigd is of vrij verspreidbaar. Voor schone bagger (en kroos) geldt een ontvangstplicht op de kant en voor de bagger een vergoeding. Verontreinigd slib wordt afgevoerd.</p>	<p>Er is geen aanpassing op het projectplan/besluit doorgevoerd.</p>

14	Wij betalen 26 jaar lang ruilverkavelingsrente op basis van kavelindeling/watersysteem. Door het op heden niet uitvoeren van het reconstructieplan dat uitging van 100% peilscheiding moet de ruilverkavelingsrente worden herzien, omdat wij geen eigen watersysteem meer hebben en er een open verbinding is met het glastuinbouwgebied.	Het Reconstructieplan Gaag is afgerond en de Reconstructiewet is inmiddels in 2010 vervallen. Delfland beoogt nu met voorliggend plan de resterende gebreken in het watersysteem op te lossen. Met voorliggend plan wordt wel degelijk een peilscheiding gerealiseerd tussen Dorppolder-Noord (kassen) en Dorppolder-Zuid (gras).	Er is geen aanpassing op het projectplan/besluit doorgevoerd.
15	De hoogwatersloot langs de Gaagweg moet in het systeem gaan overlopen op het polderpeil. Iedere aangeland moet zelf de mogelijkheid hebben met een flexibel schut water af te laten om zo de dode sloten te kunnen verversen. Denk aan het vervangen van 1 plank voor een handmatige stuw.	De schutten zorgen ervoor dat het peil in de hoogwatersloot wordt gehandhaafd. Het is niet wenselijk dit peil willekeurig te verlagen, omdat dan bijvoorbeeld tekorten kunnen ontstaan in tijden van droogte. De schutten kunnen worden veranderd in vaste stuwen, met de kruin op streefpeil. De eigenaren kunnen dit zelf aanpassen als ze daarvoor vergunning aanvragen. Delfland wacht op dit punt de ontwikkelingen rondom de N468 af; hierbij is mogelijk ook een aanpassing van de hoogwatersloot nodig.	Er is geen aanpassing op het projectplan/besluit doorgevoerd.
16	De calamiteiten commissie moet de afspraken die Delfland met ons maakt over de capaciteit van de stuw (31m ³ /minuut) accepteren. Wanneer er een calamiteit is voor de Dorppolder-Noord zal Dorppolder-Noord zelf bemalen moeten worden met noodpompen, en niet overlopen naar Dorppolder-Zuid. Wij willen dat dit notarieel wordt vastgelegd.	Delfland heeft als waterbeheerder een inspanningsverplichting om de waterhuishouding zo goed mogelijk te regelen en wateroverlast te voorkomen. In geval van calamiteiten zal op dat moment de beste oplossing moeten worden gekozen afhankelijk van de dan heersende situatie; dat is op voorhand niet te bepalen. Met het voorliggende plan kan veel beter worden gestuurd en water langer vast worden gehouden in Dorppolder-Noord en het Kraaiennest. Voor het graslandgebied is dit een grote verbetering ten opzichte van de huidige situatie. Notariële vastlegging heeft geen juridische meerwaarde.	Er is geen aanpassing op het projectplan/besluit doorgevoerd.
17	In de memo wordt een uitleg gegevens over de automatische stuw en de werking van het Kraaiennest. Er wordt hier alleen gebruik gemaakt	De maximaal toelaatbare peilstijging in Dorppolder-Noord is 40 cm ten opzichte van NAP-2,60m, oftewel	Er is geen aanpassing op het projectplan/besluit doorgevoerd.

	van relatieve begrippen. Wij willen harde cijfers hebben over de werking van het systeem. Wat zijn de bandbreedtes van de automatische stuwen? Wat wordt het maximale peil in Dorppolder-Noord?	het maximaal toelaatbare peil in Dorppolder-Noord is NAP-2,20m. De stuw zal een regulier afvoerregime hebben tussen nul en 31 m ³ /min, afhankelijk van het aanbod van water.	
18	Er moet uitpad zijn voor het perceel achter het gemaal dat wordt gebruikt door fa. J-P & T Snijders. Maar er moet een robuuste scheiding komen tegen ongewenste betreding zodat er geen mogelijkheid is tot het betreden van het grasland. Zo ook boven aan de kade moet geen doorgang zijn tot de kade of het aanliggend graslandperceel.	Dit uitpad achter het gemaal is reeds voorzien in het plan. In overleg met de gebruiker wordt een terreinafscheiding geplaatst.	Er is aanpassing op het projectplan/besluit doorgevoerd; voor het uitpad is een (houten) landbouwhek opgenomen.
19	In bijlage 1 zijn afspraken met Delfland (2004) bij de nieuw te graven poldersloot zou er een scheiding komen tussen het polderwater Dorppolder-Zuid en het tuinbouwwater Dorppolder-Noord. De sloot is gegraven, maar de scheiding is nooit gerealiseerd. Delfland komt zijn afspraken niet na.	Met het voorliggende plan wordt hier uitvoering aan gegeven.	Er is geen aanpassing op het projectplan/besluit doorgevoerd.
20	Al de schade die ontstaan is door de grote hoeveelheden water uit Dorppolder-Noord en de daarmee gepaarde snelle stroming, moet vergoed worden en hersteld.	Delfland heeft een nadeelcompensatieregeling, waar een beroep op kan worden gedaan. In het voorliggende plan worden bovendien eenmalig herstelmaatregelen van met name de oevers langs de huidige hoofdwatergang uitgevoerd (maatregel 7 en 8).	Er is geen aanpassing op het projectplan/besluit doorgevoerd.

5 Ambtelijke wijziging

In overleg met de gemeente Westland is een zone van ongeveer 4 meter breed langs de Dorppolderweg opgenomen als berm/groenvoorziening. Daarnaast is de inrit naar het gemaal aangepast uit het oogpunt van verkeersveiligheid. Deze inrit fungeert ook als entree naar het achtergelegen perceel. Daarmee is de terrein-inrichting om het gemaalgebouw gewijzigd. De gevelbekleding van het gemaal is gewijzigd van hout naar glas. Deze onderdelen zijn aangepast in de ontwerptekeningen en het beeldkwaliteitsplan.

COMMISSIE GEZOND, SCHOON EN GEZUIVERD WATER

Delft, 6 november 2018

AAN DE VERENIGDE VERGADERING VAN DELFLAND

Advies van de commissie Gezond, Schoon en Gezuiverd water, tevens **conceptverslag** van de vergadering op 6 november 2018 over de aan haar voorgelegde voorstellen van het college van dijkgraaf en hoogheemraden, ter behandeling in de Verenigde Vergadering op 22 november 2018.

Aanwezig:

mevr. I.J.A. ter Woorst	hoogheemraad, voorzitter
dhr. J.W.A. van Olphen	hoogheemraad, vicevoorzitter
mevr. ir. S.M. de Visser	secretaris
dhr. P.J. van Adrichem	categorie ingezetenen, VVD
dhr. drs. ing. M.W. Belt	categorie ingezetenen, Water Natuurlijk
mevr. M.J.T. van der Burg-van Leeuwen	categorie ongebouwd
mevr. J. Govers	categorie ingezetenen, natuurterreinen
dhr. P.J. de Haan	categorie ingezetenen, AWP Delfland
mevr. drs. M.J. Hilders	categorie ingezetenen, Integer Liberaal
dhr. ing. P.J. Hofman	categorie ingezetenen, ChristenUnie-SGP
dhr. M.H.P. Jansen	categorie ingezetenen, CDA
mevr. J.P. Jansen-Verplanke	categorie ingezetenen, Water Natuurlijk
dhr. L.H.C. de Keijzer	categorie ingezetenen, 50PLUS
dhr. ir. C.L.C. van Kretschmar	categorie bedrijven
dhr. J. de Nooy	categorie ingezetenen, Westland Natuurlijk
dhr. drs. A.P. Ranner	categorie ingezetenen, PvdA
mevr. P.E.M. de Ridder	categorie ingezetenen, PvdA
dhr. J.G.M. Schouffoer MPA	categorie ingezetenen, natuurterreinen
dhr. ir. J.B. Simon	categorie ingezetenen, Partij voor de Dieren

Overige aanwezigen:

dhr. J. Bol	senior beleidsadviseur
mevr. S. van Heusden	teamleider Watersysteemkwaliteit
dhr. R. Visser	assetmanager
dhr. R. Nieuwkamer	programmamanager Chemische waterkwaliteit

Afwezig:

dhr. mr. S.F. Fekkes	categorie ingezetenen, 50PLUS
mevrouw drs. E.E. van Hijlckama-Vlieg	categorie ingezetenen, PvdA
mevr. H.M.M. Hoogerwerf	categorie ingezetenen, Partij voor de Dieren
dhr. C. Kuijvenhoven	categorie ingezetenen, CDA

01 Opening, vaststellen agenda

De voorzitter opent de vergadering om 19.30 uur en heet iedereen van harte welkom.

De heer Simon vervangt mevrouw Hoogerwerf namens de Partij voor de Dieren.

Op verzoek van de heer Hofman wordt agendapunt 04.H.14 een bespreekpunt.

Mevrouw Hilders deelt mee vragen te willen stellen over de waterharmonica en zoetwaterfabriek in relatie tot de begroting.

De voorzitter geeft aan dat deze vragen kunnen worden gesteld bij agendapunt 04.B.03.

Op verzoek van de heer De Haan wordt ook agendapunt 05.01 toegevoegd aan de bespreekpunten.

Met deze wijzigingen wordt de agenda vastgesteld.

02 Vaststellen notulen van de vergadering van 4 september en 11 oktober 2018, inclusief toezeggingenlijst

Notulen 4 september 2018

Tekstueel

Op pagina 6 staat: "De heer Van Kretschmar vraagt aandacht voor de timing van het nemen van maatregelen voor de Krabbeplass." De heer Van Kretschmar merkt echter op aandacht te hebben gevraagd voor de timing van het nemen van maatregelen voor de Delftse Hout.

Met deze wijziging worden de notulen vastgesteld.

Naar aanleiding van

De heer De Haan verwijst naar pagina 11: "De voorzitter antwoordt dat de vragen van de heer De Haan niet eerder dan in 2019 kunnen worden beantwoord. De beantwoording zal worden opgenomen in de toezeggingenlijst." De heer De Haan vindt deze toezegging echter niet terug op de toezeggingenlijst.

De voorzitter geeft aan dat deze toezegging alsnog zal worden opgenomen in de toezeggingenlijst.

Notulen 11 oktober 2018

Tekstueel

De heer De Haan merkt op zich niet te herkennen in de volgende zin op pagina 7: "De heer De Haan merkt per interruptie op dat hij heeft begrepen dat mosselen niet helpen en dat slakken gevaarlijk zijn." Deze zin zal worden geschrapt.

De heer Jansen verwijst naar pagina 7: "De heer Jansen vraagt per interruptie of Delfland gebruik blijft maken van deze vergunning als blijkt dat de voorgestelde maatregelen niet werken." Deze vraag had betrekking op de vergunning om waterstofperoxide te gebruiken. De heer Jansen merkt op dat de beantwoording van de portefeuillehouder in de notulen niet volledig is.

De voorzitter beaamt te hebben aangegeven dat het waterschap, mocht het nodig zijn, zich opnieuw zal beraden over het inzetten van waterstofperoxide.

Mevrouw Van der Burg vraagt aandacht voor de discussie met betrekking tot de beantwoording van vragen en benadrukt te hechten aan een juiste weergave van de gang van zaken in de notulen. Op pagina 11 staat dat de voorzitter concludeert 'dat beiden een verschillende perceptie hebben van de waarheid'. Mevrouw Van der Burg kan zich hier niet in vinden en pleit ervoor een tekstvoorstel toe te voegen aan de notulen.

De voorzitter zegt toe dat het tekstvoorstel zal worden toegevoegd aan de notulen.

De heer Belt verwijst naar pagina 3, waarin staat dat de heer Belt het nut niet ziet van een kerntakendiscussie. De heer Belt verzoekt deze formulering aan te vullen met de woorden 'op dit moment'.

Mevrouw Van der Burg verwijst naar pagina 8, waarin is aangegeven dat de vragen van de heer Van Kretschmar worden beantwoord door mevrouw Vijgen. Mevrouw Van der Burg vindt de samenvatting van de beantwoording door mevrouw Vijgen en de reactie van de heer Van Kretschmar niet correct. Spreekster stelt voor de beantwoording door mevrouw Vijgen aan de hand van de geluidsopname woordelijk uit te werken en op te nemen in de notulen.

De voorzitter zegt toe dat de beantwoording door mevrouw Vijgen woordelijk zal worden uitgewerkt en zal worden opgenomen in de notulen.

Met deze wijzigingen worden de notulen vastgesteld.

Naar aanleiding van

De heer De Keijzer vraagt of de samenwerkingsovereenkomst met Delft inmiddels is ondertekend en beschikbaar is voor de VV. Tevens vraagt de heer De Keijzer naar de beschikbaarheid van het bestek en het verslag van de aanbesteding.

De voorzitter zegt toe dat de vraag of de samenwerkingsovereenkomst inmiddels is ondertekend, zal worden beantwoord in het vragenformulier. Er zal een korte schets worden gegeven van de stand van zaken. Daarnaast zal worden nagegaan of de samenwerkingsovereenkomst beschikbaar gesteld kan worden.

De heer Schouffoer constateert dat de meest recente notulen van de Unie-commissie CWE die op iBabs staan, dateren van 18 mei. Klopt het dat er na deze datum geen vergaderingen meer hebben plaatsgevonden?

De voorzitter antwoordt dat dit niet klopt. De voorzitter zegt toe ervoor te zullen zorgen dat de agenda's, stukken en verslagen van de Unie-commissies weer beschikbaar worden gesteld voor de VV.

Toezeggingenlijst commissie GSG

1. Blijft staan.
2. Afgedaan.
3. Blijft staan.
4. Dit punt verschuift naar de reminders.

Reminders

1. Blijft staan.
2. De voorzitter zegt toe dat het addendum met aanvullende afspraken op het Bestuursakkoord Water zal worden gedeeld met de commissie.
3. Blijft staan.
4. Blijft staan.
5. Op 13 december 2018 vindt een informatieve VV plaats over de stand van zaken aanpak chemische waterkwaliteit.

03. Mededelingen

Brief LTO Glaskracht inzake collectieve zuivering

Portefeuillehouder Van Olphen deelt mee dat het college zeer recent een brief heeft ontvangen van LTO Glaskracht inzake het realiseren van een collectieve zuivering in Hoek van Holland. Deze brief is nog niet behandeld in D&H. LTO Glaskracht heeft meegedeeld op dit moment ongeveer aan 800 ha te komen, in plaats van de benodigde 1250 ha. Dit betekent dat het oorspronkelijke voorstel per hectare voor de tuinders te duur wordt. Een aantal tuinders heeft aangegeven mee te willen doen indien niet alleen de bestrijdingsmiddelen worden verwijderd, maar bijvoorbeeld ook de meststoffen. LTO Glaskracht is voornemens een nieuw voorstel voor te leggen aan Delfland met een nieuwe propositie, niet meer gebaseerd op poederkool. Daarnaast is LTO Glaskracht in overleg met Evides over de mogelijkheid om het gezuiverde afvalwater eventueel te gebruiken als gietwater. Dit betekent dat het oorspronkelijke voorstel gebaseerd op poederkool niet doorgaat. De portefeuillehouder wijst op het tijdsprobleem. De tuinders moeten voldoen aan de eisen per 1 januari 2021. Delfland

heeft aangegeven voor het eind van dit jaar een voorstel tegemoet te willen zien van LTO Glaskracht voor het realiseren van een collectieve zuivering, anders is een tijdige realisatie technisch gezien niet haalbaar. LTO Glaskracht heeft de minister verzocht een jaar uitstel te verlenen. LTO Glaskracht verwacht dat de minister binnen zes weken zal reageren op dit verzoek. Mocht de minister uitstel verlenen, dan zal LTO Glaskracht een nieuw voorstel voorleggen aan Delfland, waar het bestuur zich vervolgens over zal kunnen beraden.

De heer Ranner wijst op de complexiteit en is van mening dat Delfland een eventueel nieuw voorstel op zijn merites zal moeten beoordelen. Spreker wil ervoor waken dat Delfland in een tijds-klem komt te zitten. Daarnaast vraagt de heer Ranner naar de mogelijkheid om het proces te versnellen door vanuit Delfland randvoorwaarden te bepalen.

De heer Hofman refereert aan het verzoek om uitstel van LTO Glaskracht en uit zijn zorgen over het mogelijk ontstaan van rechtsongelijkheid tussen tuinders die kiezen voor een individuele zuivering en tuinders die meedoen met een collectieve zuivering.

De heer Van Adrichem spreekt zijn verbazing uit. Spreker wijst op het succes van zuiveringsconcept AquaReUse in Bleiswijk. Wellicht is het zinvol om hier naar te kijken.

Portefeuillehouder Van Olphen benadrukt dat Delfland op dit moment in principe geen partij is. Delfland denkt mee, maar het is uiteindelijk aan LTO Glaskracht. Delfland wacht een eventueel nieuw voorstel af.

De heer Schouffoer spreekt zijn verbazing uit over de discussie. Hij herinnert aan het feit dat het waterschap, vanuit zijn verantwoordelijkheid voor de waterkwaliteit, verheugd was over het besluit van de minister om glastuinbouwbedrijven te verplichten vanaf een bepaalde datum bestrijdingsmiddelen te zuiveren uit het afvalwater. De heer Schouffoer zou denken dat indien Delfland zou worden gevraagd advies uit te brengen over het verzoek om uitstel, het waterschap de minister zou adviseren geen uitstel te verlenen. De heer Schouffoer bestrijdt dat dit geen zaak voor Delfland zou zijn.

Portefeuillehouder Van Olphen licht toe dat LTO Glaskracht zelf het initiatief heeft genomen om de minister te vragen uitstel te verlenen. Delfland is hier niet bij betrokken geweest.

De voorzitter herinnert aan de voorwaarden die Delfland heeft gekoppeld aan de collectieve voorzuivering: Delfland is bereid tuinders aan de voorkant van de kas te ontzorgen met de collectieve zuivering, op voorwaarde dat de tuinders Delfland betalen en zelf de waterkwaliteit gaan meten. Hierin zit het belang van Delfland.

De heer Van Kretschmar merkt op verbaasd te zijn dat LTO Glaskracht hier op het laatste moment mee komt en adviseert het college aan LTO Glaskracht te laten weten verrast te zijn door de gang van zaken. De heer Van Kretschmar pleit ervoor de vinger aan de pols te houden om te voorkomen dat een eventueel nieuw initiatief volgend jaar weer op het laatste moment wordt afgeblazen.

Portefeuillehouder Van Olphen licht toe dat de resultaten van de onderzoeken, onder meer naar poederkool, pas twee weken geleden bekend zijn geworden. Portefeuillehouder Van Olphen stelt voor niet op de zaken vooruit te lopen en een eventueel nieuw voorstel van LTO Glaskracht af te wachten. Op dat moment kan het bestuur zich buigen over dit nieuwe voorstel.

De heer Jansen pleit ervoor het proces zorgvuldig te monitoren en LTO Glaskracht te vragen het waterschap op de hoogte te houden van de ontwikkelingen.

De heer Hofman vraagt om een afschrift beschikbaar te stellen van de brief van LTO Glaskracht aan de minister, om inzicht te krijgen in de argumentatie van LTO Glaskracht voor het gevraagde uitstel.

Portefeuillehouder Van Olphen antwoordt dat het college de brief van LTO Glaskracht pas vorige week heeft ontvangen. De brief zal eerst worden behandeld in D&H.

De voorzitter noteert het beschikbaar stellen van de brief aan de minister (indien beschikbaar) en de brief van LTO Glaskracht voor de toezeggingenlijst.

De heer Van Adrichem merkt op zich ongemakkelijk te voelen bij de brief van LTO, gelet op het feit dat veel individuele tuinders inmiddels flink hebben geïnvesteerd in zuiveringsinstallaties. De heer Van Adrichem is van mening dat het waterschap dit punt in besprekingen met LTO gerust mag noemen.

Mevrouw Jansen-Verplanke stelt voor om aan LTO Glaskracht aan te geven op welke datum Delfland de informatie nodig heeft.

Portefeuillehouder Van Olphen herinnert aan de besluitvorming in de VV van 17 mei 2018. Het waterschap heeft duidelijk aangegeven dat LTO Glaskracht voor eind dit jaar met een voorstel moet komen, omdat er anders niet voldoende tijd is voor de technische realisatie.

Kerstanjewetering

Op verzoek van de heer Simon deelt portefeuillehouder Van Olphen de stand van zaken met betrekking tot de Kerstanjewetering. Op dit moment wordt onderzoek gedaan naar de oorzaak van de schade aan de twee leidingen. De bypass werkt inmiddels en de leidingen zijn nu dicht. Bij hevige regenval zal er geen probleem meer ontstaan voor Delftenaren. Nu wordt gekeken op welke wijze de leidingen gerepareerd kunnen worden. De portefeuillehouder verwacht dat de reparatie een aantal weken zal duren.

Terugkoppeling Unie-commissies

De voorzitter deelt mee dat tijdens de laatste bijeenkomst van de commissie CWE is gesproken over de kennisimpuls voor de delta-aanpak Waterkwaliteit. De aanpak bestaat uit drie versnellingsstafels: nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen, nieuwe stoffen (waaronder microplastics en medicijnresten) en de deltabrede aanpak. De kennisimpuls is gestart. De STOWA gaat aan de slag met een aantal aanvullende onderzoeken, o.a. op het gebied van gedrag.

Daarnaast deelt de voorzitter mee dat het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat vanuit de delta-aanpak Waterkwaliteit is gestart met het organiseren van gesprekken tussen land- en tuinbouw enerzijds en de retail anderzijds, waarin de keten in beeld wordt gebracht.

Verder deelt de voorzitter mee voor het deltaplan Zoet water de regio West te hebben bezocht, waarbij is teruggeblikt op de afgelopen zomer. Vooruitlopend op de evaluaties heeft LTO ondanks de droogte complimenten overgebracht aan de waterschappen. Dit jaar is begonnen met een hoge rivierafvoer. Het waterschap wacht met spanning af hoe het volgend jaar zal verlopen.

04. Bespreekstukken

B.03 Begroting 2019 en Meerjarenraming 2020-2023

De heer De Haan merkt op dat bijlage 2 bij het voorstel Begroting 2019 ontbreekt. Dit zou om een inventarisatie gaan van cofinanciering.

De voorzitter zegt toe dat hiernaar zal worden gekeken.

Programma D – Afvalwaterketen en zuiveren

(in aanwezigheid van de heer J. Bos en R. Visser)

Eerste termijn

De heer Belt spreekt zijn complimenten uit voor de uitgebreide begroting, in het bijzonder voor de overzichtelijke kaarten. Uit het overzicht op pagina 32 blijkt dat er komend jaar een flink aantal duurzame projecten gepland zijn ten aanzien van de afvalwaterketen. Daarnaast heeft de heer Belt de volgende vragen en opmerkingen:

- Pagina 33, de heer Belt stelt voor om bij het doel op te nemen dat duurzaamheid op zich een doel is.
- Pagina 33, de heer Belt citeert de volgende zin: "Waar de zuiveringen van oudsher gezien werden als een afvalverwerkingsinstallatie, zullen ze in de toekomst meer en meer ook gezien worden als locaties voor productie van energie, zoet water en grondstoffen." De heer Belt stelt voor om deze zin actiever te formuleren, aangezien Delfland hier nu al mee bezig is.
- Ten aanzien van de masterplannen is aangegeven dat de varianten in 2020 worden voorgelegd aan het bestuur ter besluitvorming. De heer Belt verzoekt het bestuur gedurende de looptijd mee te nemen in de ontwikkeling.
- Pagina 34, de heer Belt vraagt om een toelichting op de tabel Energieproductie biogas. Is de productie van biogas op De Grootte Lucht hier niet in meegenomen?
- Pagina 35, in de passage over de samenwerking in de afvalwaterketen mist de heer Belt het gegeven dat het waterschap actief met de partners op zal treden om hemelwater en rioolvreemd water terug te dringen.
- Uit de tabel blijkt dat de minder stijging van de afvalwaterheffing vanaf 2020 gelijk blijft. Is het niet mogelijk om een hogere verwachting aan te geven?
- Tot slot vraagt de heer Belt waarom er alleen voor de jaren 2018 en 2019 extra capaciteit begroot is voor Toekomst Afvalwaterketen Delfland.

De heer Van Adrichem spreekt zijn complimenten uit voor de begroting. Spreker is echter van mening dat het onderwerp circulaire economie en de samenhang der zaken meer aandacht hadden mogen krijgen, om Delfland Circulair goed voor het voetlicht te brengen.

De heer Simon onderstreept de opmerkingen van de heer Belt. De heer Simon had graag zien dat de exploitatieverschillen en financieringsverschillen beter zouden worden uitgelegd. Ten aanzien van de prestatie-indicator minder stijging van de afvalwaterheffing merkt de heer Simon op dat deze prestatie-indicator lastig te sturen is vanuit Delfland.

De heer De Nooy merkt op akkoord te gaan met de begroting.

De heer Van Kretschmar verwijst naar pagina 4 en citeert de volgende zin: "Op zuivering De Groot Lucht gaan we, onder behoud van positieve besluitvorming, starten met het opstellen van het definitieve ontwerp voor de zoetwaterfabriek." Wat wordt bedoeld met 'onder behoud van'? Of is hier 'onder voorbehoud van' bedoeld?

Portefeuillehouder Van Olphen antwoordt ter interruptie dat dit inderdaad 'onder voorbehoud van positieve besluitvorming' moet zijn.

De heer Van Kretschmar vervolgt zijn vragen en opmerkingen:

- Pagina 33, de heer Van Kretschmar mist in de passage over het gebruik van grondstoffen de terugwinning van fosfaat.
- Pagina 35, de heer Van Kretschmar citeert: "Ontwikkelpunten zijn de vergroting van de kennisdeling en de gezamenlijke aanpak van klimaatadaptatie." Kan dit worden toegeschreven aan bijvoorbeeld NAD of geldt dit voor alle samenwerkingsverbanden? Hoe wordt dit vormgegeven?

De heer Jansen spreekt zijn complimenten uit voor de heldere begroting en stelt de volgende vragen:

- Pagina 34, de heer Jansen vraagt om een toelichting op de vervuiling van gemaal Morsestraat. Is het mogelijk de bron aan te pakken in plaats van het gemaal?
- Pagina 36, de heer Jansen citeert: "Bij positieve besluitvorming wordt in 2019 begonnen met de realisatie van een nieuwe netaansluiting." Gaat dit om besluitvorming van Delfland of van de netbeheerder? Waar hangt dit vanaf?

De heer De Keijzer spreekt zijn dank uit voor de leesbaarheid en overzichtelijkheid van de begroting. Spreker noemt de overzichtkaarten en lijst met begrippen verhelderend. De meeste vragen zijn gesteld. Eén vraag resteert: valt het oplossen van de problemen bij gemaal Morsestraat niet onder de garantie?

De heer De Haan sluit zich aan bij de complimenten voor de heldere begroting. Daarnaast vraagt de heer De Haan waarom de biologische belasting van AWZI Nieuwe Waterweg ontbreekt in de tabel op pagina 33.

Mevrouw Hilders heeft de volgende vragen en opmerkingen:

- Mevrouw Hilders kan zich niet vinden in het voorstel van de heer Belt om duurzaamheid op te nemen als doel op zich. Het lijkt mevrouw Hilders geen goed idee om een doel op te nemen zonder kostenrestrictie. Zo wijst mevrouw Hilders op het ontbreken van een kostenrestrictie bij de prestatie-indicator energieproductie biogas.
- Ten aanzien van de prestatie-indicator minder stijging van de afvalwaterheffing pleit mevrouw Hilders voor het toevoegen van een businesscase per teruggewonnen grondstof. Niet alle grondstoffen zijn te vermarkten.
- Mevrouw Hilders pleit ervoor geen bedragen te reserveren in de begroting voor nieuwe zuiveringsconcepten waarover de VV nog geen besluit heeft genomen. Mevrouw Hilders wil voorkomen dat de discussie over de mogelijkheden niet wordt gevoerd.

De heer Hofman sluit zich aan bij de waardering voor de begroting. Daarnaast heeft de heer Hofman de volgende vragen en opmerkingen:

- Hoe wordt effluent ingezet als bron voor zoet water? Wordt dit gebufferd in aparte bergingsgebieden? Is hier een visie op en een deadline voor?
- De heer Hofman verwijst naar de mededeling met betrekking tot de brief van LTO en beveelt aan om de tekst met betrekking tot de zuiveringsinstallatie Nieuwe Waterweg te actualiseren.
- Pagina 34, ten aanzien van de afstemming rioolbelasting en zuiveringsheffing vraagt de heer Hofman aandacht voor de vraag: wat doet de gemeente en wat doet Delfland? Hoe kan de inzet van de burgers hierin worden vertaald? De heer Hofman stelt voor meer aandacht te besteden in de tekst aan de vraag hoe het waterschap samen met de gemeente de burgers gaat inschakelen om de afkoppeling een succes te maken.
- Tot slot verwijst de heer Hofman naar de bijlage ten aanzien van de prestatie-indicatoren. De heer Hofman beschouwt deze als een goede thermometer voor de effectiviteit van de inspanningen van het waterschap en pleit ervoor om hier in de komende jaren ervaring mee op te doen.

De heer Ranner spreekt zijn complimenten uit voor de opstelling van de begroting. Daarnaast heeft de heer Ranner de volgende vragen en opmerkingen:

- In de samenvatting van programma D wordt een groot aantal plannen aangekondigd, zonder dat hier bedragen bij zijn genoemd. De heer Ranner wil graag weten of er voor elk plan een businesscase wordt gemaakt.
- Pagina 34, de heer Ranner vraagt om een toelichting op het samenwerkingsverband Optimalisatie Afvalwater Systeem bij AWZI De Groote Lucht.
- Pagina 33, de heer Ranner citeert: "Samen met de PPS-partner wordt in 2018 de Toekomst Afvalwaterketen Delfland gestart." Is dit al vastgelegd? Wanneer wordt dit verwacht?
- Pagina 33, de heer Ranner citeert: "Onder voorbehoud van een positieve besluitvorming wordt in 2019 gestart met het ontwerp van een zoetwaterfabriek op zuivering De Groote Lucht." Wanneer is deze besluitvorming voorzien?
- Pagina 33, de heer Ranner citeert: "Afhankelijk van de besluitvorming door de glastuinbouwsector krijgt de business case van de centrale verwijdering van bestrijdingsmiddelen uit het afvalwater uit het Westland op AWZI Nieuwe-Waterweg in 2019 een vervolg in de vorm van een ontwerp voor de uitbreiding van de zuivering." Wat zijn de consequenties indien de plannen van LTO niet doorgaan?
- Pagina 35, er wordt gestreefd naar een minder stijging van de afvalwaterheffing ten opzichte van de referentie 2011. De heer Ranner merkt op dat Delfland de heffing zelf vaststelt. Deze prestatie-indicator zegt niets over de vraag of de samenwerking in de afvalwaterketen rendabel is.
- Pagina 35, de heer Ranner constateert dat er in 2019 circa 8 miljoen euro minder wordt begroot voor het PPS-contract dan in 2018. De heer Ranner neemt aan dat dit te maken heeft met de herfinanciering.

- Pagina 36, de heer Ranner verwijst naar de tabel Geraamde investeringsuitgaven Afvalwaterketen en zuiveren. De heer Ranner constateert dat de investeringsuitgaven vanaf 2020 flink toenemen en vraagt om een nadere toelichting.

Portefeuillehouder Van Olphen reageert op de vragen en opmerkingen in de eerste termijn. Duurzaamheid speelt door alle portefeuilles heen, net als Delfland Circulair. Delfland probeert zo duurzaam mogelijk bezig te zijn. Op verzoek van de heer Belt zal worden gekeken of het mogelijk is om dit doel in de tekst duidelijker te verwoorden.

De heer Visser reageert op de vraag naar de masterplannen. Het waterschap heeft bestaande installaties en grootse ambities. Deze moeten bij elkaar worden gebracht. Hiertoe worden masterplannen ontwikkeld. Het waterschap wil het bestuur graag meenemen in de ontwikkeling van deze plannen.

In reactie op de vraag naar de prestatie-indicator energieproductie biogas licht de heer Visser toe dat dit een nieuwe prestatie-indicator betreft. Deze wordt vanaf 2019 geregistreerd, vandaar dat deze prestatie-indicator voor 2018 niet is ingevuld.

De heer Bos vult aan dat dit de opbrengst betreft van de vier zuiveringen samen.

Portefeuillehouder Van Olphen vervolgt de beantwoording:

- De Rekeningcommissie heeft onderzoek gedaan naar het terugdringen van hemelwater en rioolvreemd water. Dit is een punt van aandacht. Delfland spoort de gemeenten aan, maar de gemeenten moeten het voortouw nemen.
- Ten aanzien van de prestatie-indicator minder stijging van de afvalwaterheffing licht de portefeuillehouder toe dat het om een optelsom gaat van de zuiveringsheffing van het waterschap en de rioolheffing van de gemeenten. Binnen het NAD is in het verleden een grafiek gepresenteerd van deze twee belastingen samen. Het totaalbedrag mocht niet stijgen. De cijfers in de tabel zijn hierop gebaseerd. De minder stijging in 2019 kan worden voorzien, maar de bedragen in de tabel in de jaren erna zijn gebaseerd op aannames.

De heer Ranner adviseert de portefeuillehouder na te denken over een betere prestatie-indicator dan een indicator die samenhangt met de eigen belastingheffing.

Portefeuillehouder Van Olphen vervolgt de beantwoording:

- Onlangs is het 25-jarig bestaan van de afvalverbranding in Dordrecht gevierd. Tijdens deze bijeenkomst is een toelichting gegeven op de stand van zaken met betrekking tot Ecophos door de eigenaar-directeur. Alles is aanwezig, maar de fabriek kan pas worden gebouwd als hiervoor een vergunning is verleend. Verwacht wordt dat de definitieve vergunningaanvraag deze maand zal worden ingediend bij de gemeente. Op verzoek van de heer Van Kretschmar zal worden gekeken of in de begroting een korte tekst kan worden opgenomen over deze plannen met betrekking tot de terugwinning van fosfaat.
- Ook de aanpak van klimaatadaptie loopt door alle portefeuilles heen. De uitvoering is grotendeels aan de gemeenten. Binnen alle samenwerkingsverbanden wordt hierover gesproken.

De heer Bos geeft een toelichting op de problematiek bij gemaal Morsestraat. De vervuiling wordt veroorzaakt door een combinatie van factoren. De kelder, de pompen en de persleiding zullen moeten worden aangepast. Delfluent voert onderzoek uit en komt binnenkort met een rapport.

Portefeuillehouder Van Olphen vervolgt de beantwoording. Op pagina 36 staat dat bij positieve besluitvorming in 2019 wordt begonnen met de realisatie van een nieuwe netaansluiting. Dit gaat om besluitvorming door netbeheerder Stedin.

De heer Visser vult aan dat Stedin de eis stelt dat bij het doorvoeren van een noodzakelijke aanpassing Stedin zelf toegang krijgt tot het elektriciteitspunt. Dit punt valt nu binnen het hek van het waterschap. Dit betekent dat de infrastructuur zal moeten worden aangepast.

Vervolgens reageert de heer Visser op de vraag naar het ontbreken van de biologische belasting van AWZI Nieuwe Waterweg in de tabel op pagina 33. Tijdens de informatieve VV heeft de heer Visser toegelicht dat de biologische belasting geen geschikte indicator is om de biologische capaciteit van de installatie te bepalen. Er wordt gekeken of er een indicator kan worden gevonden die dit wel goed weergeeft.

In reactie op een vraag van de heer Hofman verwijst de voorzitter naar de strategie voor Delfland Circulair. Het bestuur wordt jaarlijks geïnformeerd over de voortgang van deze strategie.

Portefeuillehouder Van Olphen herinnert in dit verband ook aan de zogenaamde ZEG-fabrieken voor het terugwinnen van zoet water, energie en grondstoffen waar in het verleden over is gesproken. De term 'ZEG-fabriek' wordt niet meer gebruikt, maar hier wordt al jaren aan gewerkt. Vervolgens vervolgt portefeuillehouder Van Olphen de beantwoording:

- Het inzetten van effluent is een langdurig proces. Het effluent dient eerst gezuiverd te worden. Ook is er een vergunning nodig.
- Het afkoppelen is een gemeentekwestie. Eerst moeten de burgers worden geïnteresseerd. Er wordt hard gewerkt om dit onder de aandacht te brengen.
- OAS De Grote Lucht is de voorloper van NAD. Toen het einde van OAS De Grote Lucht in zicht was, is lang gediscussieerd over de resterende middelen. Er is toen besloten deze middelen te besteden aan de projecten die nog niet afgerond waren.

De heer Ranner merkt op graag een overzicht te willen ontvangen van de besteding van deze middelen.

In reactie op de vraag van de heer Ranner geeft de heer Visser een toelichting op de volgende zin op pagina 33: "Afhankelijk van de besluitvorming door de glastuinbouwsector krijgt de business case van de centrale verwijdering van bestrijdingsmiddelen uit het afvalwater uit het Westland op AWZI Nieuwe-Waterweg in 2019 een vervolg in de vorm van een ontwerp voor de uitbreiding van de zuivering." De heer Visser licht toe dat wanneer LTO niet met een voorstel komt, dit niet doorgaat.

De heer Bos benadrukt in dit verband het begin van de zin: 'afhankelijk van de besluitvorming door de glastuinbouwsector'.

Tweede termijn

De heer Belt herhaalt zijn vraag naar de minder stijging van de afvalwaterheffing.

De heer Bos stelt voor om in de tabel vanaf het jaar 2020 de aanduiding 'nader te bepalen' op te nemen in plaats van de bedragen die nu genoemd zijn.

Portefeuillehouder Van Olphen kan zich vinden in dit voorstel.

De heer Van Kretschmar herinnert aan het feit dat de bestuursleden waren uitgenodigd om samen met de organisatie van gedachten te wisselen over de prestatie-indicatoren. De indicator 'minder stijging van de afvalwaterheffing' staat al geruime tijd in de begroting. Het is lastig vast te stellen of een minder stijging het resultaat is van de samenwerking of een andere oorzaak heeft. In die zin kan de heer Van Kretschmar zich vinden in de kritiek. Er is echter voor gekozen om deze prestatie-indicator voorlopig te blijven hanteren. In de toekomst kan worden gekeken of er een betere prestatie-indicator mogelijk is.

De heer Jansen constateert dat in de tekst 3Di wordt genoemd, terwijl hier nooit formeel voor is gekozen.

Mevrouw Hilders merkt op nog geen helder antwoord te hebben gekregen op haar vraag over nieuwe zuiveringsconcepten en hoe de VV hierbij wordt betrokken. Er zou gezamenlijk een discussie worden gevoerd over de mogelijkheden. Hoe zit het waterschap hier nu in? Wat zijn de plannen voor nieuwe zuiveringsconcepten? Hoe breed wordt gekeken? Hoe wordt de VV hierbij betrokken? Daarnaast vraagt mevrouw Hilders naar de waterharmonica, de

zoetwaterfabriek en het project S.C.H.O.O.N. Mevrouw Hilders heeft begrepen dat er sprake zou zijn van een tekort en vraagt of dit tekort is verwerkt in de begroting. Tot slot vraagt mevrouw Hilders of er een businesscase per teruggewonnen grondstof bestaat.

De voorzitter antwoordt dat de beantwoording van de vraag ten aanzien van het project S.C.H.O.O.N. zal worden opgenomen in het vragenformulier, aangezien de coördinerend portefeuillehouder geen deel uitmaakt van deze commissie.

De heer Bos merkt op dat de mogelijke tekorten nog niet zijn opgenomen in de huidige begroting en ook in de meerjarenbegroting.

De heer Hofman reageert op de beantwoording op zijn vraag over het inzetten van effluent voor zoet water. De heer Hofman benadrukt dat de verwachting wordt gewekt dat het uiteindelijke doel is om het effluent in te gaan zetten voor intern zoetwatergebruik, zodat Delfland zijn eigen voorziening creëert. De heer Hofman benadrukt te verwachten dat Delfland streeft naar zelfvoorzienendheid en wijst op het feit dat de begroting een openbaar stuk is.

De voorzitter beaamt dat deze gedachte is verwoord in Delfland Circulair.

De heer Bos doet de suggestie om het streven naar zelfvoorzienendheid in de tekst op te nemen.

De heer Hofman kan zich hierin vinden.

De heer Ranner herhaalt zijn vragen naar de start van de Toekomst Afvalwaterketen Delfland met de PPS-partner en de toename van de geraamde investeringsuitgaven Afvalwaterketen en zuiveren vanaf 2020.

De heer Visser licht toe dat de afvalwaterzuiveringen tamelijk gedateerd zijn. Delfland heeft een vervangingsopgave. De verwachting is dat dit tot een stijging van de kosten zal leiden, vandaar de bedragen die zijn opgenomen in de tabel. Over de precieze hoogte wordt de commissie nader geïnformeerd zodra er meer zicht is op de masterplannen.

Portefeuillehouder Van Olphen reageert op de vraag van mevrouw Hilders naar de zuiveringsmogelijkheden. Een soortgelijke vraag is eerder beantwoord. De heer Bos maakt deel uit van de vereniging van zuiveringsbeheerders. Er zijn 21 waterschappen. Delfland kan niet alle zuiveringsmethoden faciliteren, maar de waterschappen leren van elkaar.

Mevrouw Hilders pleit ervoor niet te investeren in innovatieve concepten zonder dat de VV hierover een beslissing heeft genomen. Spreekster pleit ervoor een overzicht te delen met de VV, eventueel in samenwerking met STOWA, van wat er speelt op dit gebied.

Portefeuillehouder Van Olphen benadrukt dat wanneer Delfland kansen ziet in een bepaalde pilot voor Delfland, er een plan zal worden voorgelegd en besproken met de VV.

De heer Bos reageert op de vraag van mevrouw Hilders naar een businesscase per grondstof. In het kader van de energie- & grondstoffenfabriek worden er gezamenlijk met andere waterschappen businesscases opgesteld. De heer Bos licht toe dat er volume nodig is.

Portefeuillehouder Ter Woorst draagt het voorzitterschap over aan portefeuillehouder Van Olphen voor de bespreking van programma B.

Programma B – Gezond, schoon en zoet water

(in aanwezigheid van mevrouw S. van Heusden en de heer R. Nieuwkamer)

De heer Ranner heeft de volgende vragen en opmerkingen:

- In de samenvatting wordt gerefereerd aan de extreme droogte van deze zomer. De heer Ranner merkt op dat een aantal jaren geleden waterbergingen zijn aangelegd. Is het mogelijk na te denken over een koppeling?
- Wie is verantwoordelijk voor de ontwikkeling van de waterharmonica?

- De heer Ranner heeft begrepen dat er sprake zou kunnen zijn van verzilting van de Brielse Meer. Is dit een risico? Wat doet Delfland hieraan? Is er een noodplan?
- Op pagina 23 wordt onder meer 'het percentage zoetwater dat hergebruikt wordt' genoemd als prestatie-indicator in ontwikkeling, waarbij diverse volumes worden genoemd. Dit onderstreept dat moet worden bekeken of hier iets mee kan worden gedaan.
- Pagina 25, de heer Ranner constateert dat Delfland de ambitie heeft het aantal zwemlocaties met genomen maatregelen uit te breiden van 8 naar 11. De heer Ranner vraagt om een toelichting op de aanpak, gelet op de moeilijkheden bij Delftse Hout.
- Pagina 25, wie is verantwoordelijk voor het assetmanagement?

De heer Hofman heeft de volgende vragen en opmerkingen:

- Pagina 23, de heer Hofman kijkt met belangstelling uit naar de resultaten van de evaluatie van de droogte, en spreekt de wens uit dat hierin ook het Brielse Meer en het sluitregime van de Haringvliet aan de orde komt. Wordt ook gekeken naar de eventuele effecten van de verdieping van de Nieuwe Waterweg?
- Pagina 23, chemische waterkwaliteit, wie ziet toe op de metingen van individuele tuinders?
- Pagina 24, de heer Hofman heeft herhaaldelijk zijn zorgen uitgesproken over de haalbaarheid van de KRW-doelen. Het lijkt de heer Hofman goed om te kijken naar de maatregelen die worden genomen. Is er een terugvaloptie?
- Ten aanzien van de alinea over zwemwater vraagt de heer Hofman om een toelichting op de verhouding tussen de constatering dat er geen sprake is van negatieve zwemadviezen, maar dat er toch investeringen worden voorzien voor maatregelen.

Mevrouw Hilders merkt op het aantal zwemlocaties met genomen maatregelen geen goede prestatie-indicator te vinden. Kennelijk is dit ongeacht de noodzaak van de maatregelen en ongeacht de resultaten ervan. In dit verband verwijst mevrouw Hilders naar de Delftse Hout. Hierbij is afgeweken van provinciaal beleid. Omdat in het waterbeheersplan is opgenomen dat Delfland blauwalg zoveel mogelijk wil beperken, heeft het waterschap een groot bedrag uitgegeven voor de Delftse Hout. Mevrouw Hilders vindt dit ernstig, omdat de VV niet op de hoogte was van het feit dat deze bepaling dergelijke gevolgen zou hebben. Zijn er nog meer punten waarop Delfland afwijkt van provinciaal beleid? Mevrouw Hilders heeft de indruk dat de VV op het verkeerde been is gezet.

De heer De Haan heeft de volgende vragen en opmerkingen:

- Pagina 23, wordt ook gedacht aan de terugwinning van cellulose?
- Pagina 24, de heer De Haan pleit ervoor om in een voetnoot bij de tabel Chemische waterkwaliteit ter referentie de beoogde KRW-waarden in 2027 toe te voegen.
- Pagina 25, kan uit de tabel over de zwemwaterkwaliteit worden opgemaakt dat Delfland in 2020 nog twee zwemwateren heeft te gaan om maatregelen voor te nemen?

De heer De Keijzer mist in de passage over de chemische waterkwaliteit acties tegen onder andere vervuiling als gevolg van medicijnresten en ziekenhuislozingen.

De heer Jansen heeft de volgende vragen en opmerkingen:

- Op pagina 22 staat dat in 2018 de strategie Delfland Circulair wordt geïmplementeerd. Wordt hier 2019 bedoeld? Wat gaat Delfland precies doen?
- Pagina 22, De heer Jansen citeert: "Het is daarbij belangrijk om het waterbewustzijn bij onder meer de glastuinbouw te vergroten." De heer Jansen denkt dat het waterschap andersom ook zou kunnen leren van de glastuinbouw, dus dat er een wederzijdse uitwisseling kan zijn van kennis en de noodzaak om goed met water om te gaan.
- Pagina 23, op deze pagina staat dat het afsprakenkader van de emissieloze kas tot en met 2021 wordt verlengd. De heer Jansen was in de veronderstelling dat dit afsprakenkader al tot en met 2021 liep.

Portefeuillehouder Ter Woorst licht per interruptie toe dat het afsprakenkader emissieloze kas oorspronkelijk liep tot en met 2018. De streefdatum van de emissieloze kas is 2027 en voor Delfland 2021. Delfland wil in 2021 klaar zijn met gebiedsgericht meten.

De heer Jansen vervolgt zijn vragen en opmerkingen:

- De heer Jansen vraagt om een toelichting op de optimalisatie van de waterkwaliteit van het Brielse Meer.
- De heer Jansen spreekt het vertrouwen uit dat Delfland de KRW-doelen in 2027 behaalt.

De heer Van Kretschmar heeft de volgende vragen en opmerkingen:

- Pagina 23, uit de tabel blijkt dat het percentage van alle metingen binnen een jaar met een waarde lager dan de richtwaarde van 200 mg/l Chloride vanaf 2019 op 90 procent blijft staan. Is er geen ambitie om dit percentage te laten stijgen?
- Pagina 23, tweede bullet onder de tabel. In de eerste zin na de tweede bullet staat twee keer het woord 'hergebruik': "Aandeel hergebruik hergebruik in de top x reststoffen in percentage". Ook vraagt de heer Van Kretschmar om een toelichting op de top x reststoffen.
- Pagina 24, de heer Van Kretschmar citeert: "Door deze maatregelen moet symptoombestrijding (zoals het toepassen van waterstofperoxide) in de toekomst niet langer nodig zijn." De heer Van Kretschmar stelt voor deze zin te schrappen, gelet op het feit dat is afgesproken dat wanneer er maatregelen worden genomen, er wordt afgezien van het toepassen van waterstofperoxide.
- Pagina 25, uit de tabel blijkt dat het aantal zwemlocaties met genomen maatregelen in 2019 met één locatie toeneemt. De heer Van Kretschmar vraagt om een toelichting. Om welke zwemlocatie gaat dit? Heeft deze toename betrekking op de nieuwe maatregelen in de Delftse Hout?

De heer De Nooy sluit zich aan bij de vragen van de heer De Keijzer en Hofman. Daarnaast vraagt de heer De Nooy of Delfland instrumenten heeft om bij extreme droogte het Kierbesluit aan te passen om de zoetwatervoorziening meer te kunnen benutten.

De heer Simon spreekt zijn complimenten uit voor het onderdeel. Spreker is geïnteresseerd in de evaluatie van de droge periode. Worden de incidenten met dode vissen hierin meegenomen? Tot slot herinnert de heer Simon aan het feit dat hij in het verleden al eens heeft geopperd om een bezemkastactie te organiseren waarbij tuinders bestrijdingsmiddelen kunnen inleveren.

De heer Van Adrichem sluit zich aan bij de vragen die zijn gesteld.

De heer Belt heeft de volgende vragen en opmerkingen:

- Complimenten voor het kaartje.
- Pagina 23, wat houden de maatregelen voor de Brielse Meer in? Wie heeft de regie?
- De heer Belt steunt de verlenging van het afsprakenkader emissieloze kas.
- Pagina 24, de heer Belt vraagt om een toelichting op de tweede voetnoot onder de tabel: "Dit cijfer geeft een indicatie of er een belemmering is voor ecologische ontwikkeling, waarbij de streefwaarde is bepaald op basis van de relatief laag belaste gebieden binnen Delfland (stad en grasland)."
- Pagina 25, wordt de Delftse Hout meegeteld bij het aantal zwemlocaties met genomen maatregelen? Wat zijn nummer 10 en 11? Zijn de andere zwemwaterlocaties op orde?
- Een van de prestatie-indicatoren voor de zwemwaterkwaliteit is het aantal locaties met genomen maatregelen met een negatief zwemadvies van meer dan drie weken. Waarom wordt er niet een termijn van bijvoorbeeld twee weken gehanteerd? Als de drie weken precies in de zomervakantie van zes weken vallen, dan kun je de helft van de vakantie niet zwemmen.

Mevrouw Van der Burg heeft de volgende vragen en opmerkingen:

- Pagina 23, mevrouw Van der Burg onderstreept de volgende passage: "De waterkwaliteit in de agrarische gebieden benaderen we vanuit samenwerking in het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW) van LTO Noord. Samen met de sector zetten

we in op het sluiten van de kringloop in melkveehouderijgebieden.” Mevrouw Van der Burg is ervan overtuigd dat agrariërs uitermate zuinig en zorgvuldig omgaan met hun grond.

- Ten aanzien van de passage onder het kopje Zwemwater pleit mevrouw Van der Burg voor een andere formulering van de tekst. De kwaliteit van zwemwater is aanzienlijk duurder dan schoon water. Mevrouw Van der Burg refereert in dit verband aan de belofte vanuit het college naar aanleiding van een motie van Ongebouwd om binnen vier maanden een deugdelijk afwegingskader ter goedkeuring aan de VV voor te leggen, waarmee voorstellen over zwemwater op een zorgvuldige wijze kunnen worden getoetst en afgewogen. Ook is gevraagd om een vergelijking met hoe andere waterschappen omgaan met zwemwater.

Mevrouw Govers sluit zich aan bij de zorgen over het behalen van de KRW-doelen in 2027. Volgens de laatste berichten ligt Delfland niet op schema.

Portefeuillehouder Ter Woorst merkt per interruptie op dat Delfland wel degelijk op schema ligt om de KRW-doelen in 2027 te behalen.

Mevrouw Govers vervolgt haar vragen en opmerkingen:

- Pagina 24, in de tabel Chemische waterkwaliteit zijn de jaren 2018 tot en met 2023 weergegeven. Mevrouw Govers vraagt naar de beoogde streefwaarden in 2027.
- Pagina 22, mevrouw Govers citeert: “Onze inzet is enerzijds gericht op het behouden en versterken van de aanvoermogelijkheden voor zoetwater en anderzijds op het verduurzamen en meer circulair maken van de watervoorziening.” Om welke maatregelen gaat het?
- Pagina 23, is het mogelijk om het gebiedsproces bij het Brielse Meer ook op andere locaties uit te zetten?
- Pagina 25, welke twee lokale knelpunten zullen in 2019 worden aangepakt?

Portefeuillehouder Ter Woorst reageert op de vragen en opmerkingen in de eerste termijn:

- Er zijn een aantal vragen gesteld over zoet water. De VV zal binnenkort nader worden geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot het Deltaprogramma, waaronder zoet water.
- De circulariteit van water heeft de aandacht, onder meer in Delfland Circulair.

De heer Ranner merkt per interruptie op dat de waterbergingen op dit moment worden gebruikt bij een teveel aan regenwater. Maar niets weerhoudt een ander gebruik.

Portefeuillehouder Ter Woorst licht toe dat hierover wordt nagedacht. Het probleem is wel dat zware buien nu het gehele jaar door voorkomen. Een volle badkuip kun je niet meer vullen.

De heer Hofman merkt per interruptie op dat een ander gebied zou kunnen worden aangewezen om specifiek in te richten als spaarbekken.

Portefeuillehouder Ter Woorst antwoordt dat ook hierover wordt nagedacht. Vervolgens vervolgt de portefeuillehouder de beantwoording:

- De waterharmonica maakt met de zoetwaterfabriek deel uit van het project S.C.H.O.O.N. Portefeuillehouder Houtzager is het aanspreekpunt voor het gebied. Portefeuillehouder Van Olphen is verantwoordelijk voor de zoetwaterfabriek, het chemische deel. Zelf is portefeuillehouder Ter Woorst verantwoordelijk voor de waterharmonica. De portefeuillehouders trekken gezamenlijk op.
- Met het Brielse Meer als ‘lifeline’ voor zoet water bevindt Delfland zich in een unieke positie. Delfland houdt de robuustheid goed in de gaten, ook in relatie tot externe ontwikkelingen. De portefeuillehouder bevestigt desgevraagd dat er een noodplan is. Zo komt de portefeuillehouder vier keer per jaar voor zoet water bijeen met de drie provincies, de betrokken waterschappen en de gebruikers, zoals LTO en het Havenbedrijf, waarbij onder meer wordt gesproken over de robuustheid naar de toekomst en noodmaatregelen.
- Delfland heeft zestien zwemwaterlocaties, maar minder zwemplassen. Ten aanzien van de maatregelen voor zwemlocaties wijst de portefeuillehouder op de aankomende

verkiezingen. In de tabel is aangegeven dat in 2022 wordt gestreefd naar elf zwemlocaties met genomen maatregelen, maar dit aantal is niet zeker. Het is aan het volgende bestuur om te besluiten over het nemen van maatregelen na 2019.

- Assetmanagement is deze coalitieperiode nieuw. Dit valt onder de portefeuille van portefeuillehouder Ter Woorst. Het assetmanagement is vervolgens echter uitgerold over de organisatie. De verantwoordelijkheid wordt nu ook gedragen door de gehele organisatie.
- De voorzitter zegt toe dat de evaluatie van de droogte zal worden gedeeld zodra deze beschikbaar is.
- Ten aanzien van de haalbaarheid van de KRW-doelen en de vraag of er een terugvaloptie is, licht de portefeuillehouder toe dat binnenkort de opzet voor het derde deelstroomgebiedplan voor de KRW zal worden gedeeld in een informatieve VV, waarin dit soort aspecten zullen worden meegenomen.
- Delfland heeft altijd aangegeven de KRW-doelen niet te zullen behalen, tenzij het Rijk iets doet aan het gewasbeschermingsmiddelenbeleid en het meststoffenbeleid. Ondertussen is het Deltaplan Waterkwaliteit in gang gezet en zijn er versnellingstafels gekomen. Wellicht kan worden overwogen de opstelling te wijzigen van 'nee, tenzij' in 'ja, mits'.
- Delfland is tamelijk uniek met het zelf meten door tuinders. Delfland controleert dit. Dit komt nadrukkelijk ter sprake tijdens de informatieve VV over chemische waterkwaliteit.
- De prestatie-indicator 'aantal zwemlocaties met genomen maatregelen' bestaat al langer. De heer Van Kretschmar heeft al gerefereerd aan de bijeenkomst waarin de prestatie-indicatoren ter discussie zijn gesteld. De organisatie staat open voor suggesties.
- Op de vraag van de heer Hofman waarom investeringen in zwemwater zijn voorzien op plaatsen waar geen negatief zwemadvies is afgegeven antwoordt de portefeuillehouder dat het gaat om ramingen.
- In reactie op de vraag van mevrouw Hilders naar het afwijken van provinciaal beleid en het nemen van maatregelen om blauwalg te beperken verwijst de portefeuillehouder naar eerdere toezeggingen. Zo is toegezegd dat er een evaluatie komt. Ook is toegezegd dat de formulering in nieuwe voorstellen zal worden aangepast.
- Portefeuillehouder Ter Woorst verzoekt de heer De Haan zijn vraag over de terugwinning van cellulose te stellen bij de bespreking van agendapunt 05.01.
- Portefeuillehouder Ter Woorst zegt toe te zullen nagaan of de streefwaarden van de chemische waterkwaliteit in 2027 kunnen worden verwerkt in de grafiek op pagina 24 of anderszins, om de beoogde trend zichtbaar te maken.

Mevrouw Van Heusden reageert op de vraag naar het aantal zwemlocaties met genomen maatregelen. Op dit moment heeft Delfland maatregelen genomen op acht locaties, waaronder Delftse Hout. Dit betekent dat de aantallen in de tabel vanaf 2019 met één worden verminderd. In 2019 zijn er dus nog steeds acht zwemlocaties met genomen maatregelen, in 2020 zijn dit er negen, enzovoort.

Portefeuillehouder Ter Woorst vervolgt de beantwoording:

- In de delta-aanpak Waterkwaliteit voor de nieuwe stoffen is een ketenaanpak voor medicijnresten voorzien. Delfland wacht niet af, maar gaat zelf aan de slag. Er loopt momenteel een onderzoek naar de knelpunten. Begin 2019 wordt de VV nader geïnformeerd via een informatieve VV.
- De portefeuillehouder beaamt de opmerking van de heer Jansen dat het waterschap ook kan leren van de glastuinbouw, dus dat kennis wederzijds kan worden uitgewisseld.
- In het vragenformulier zal een toelichting worden gegeven op de optimalisatie van de Brielse Meer.
- De 90 procent als streefwaarde voor het percentage van alle metingen binnen een jaar met een waarde lager dan de richtwaarde van 200 mg/l Chloride is gebaseerd op de waterkwaliteitskaart en wat het gebied vraagt.
- Pagina 23, in de aanduiding 'Aandeel hergebruik hergebruik in de top x reststoffen in percentage' dient het woord 'hergebruik' één keer te worden geschrapt.

- De aanduiding 'top x grondstoffen' zal in een voetnoot worden toegelicht. Het gaat om een nader te bepalen top x grondstoffen vanuit Delfland.
- Op verzoek van de heer Van Kretschmar wordt de zin 'Door deze maatregelen moet symptoombestrijding in de toekomst niet langer nodig zijn' vervangen door: 'Door deze maatregelen zal symptoombestrijding in de toekomst niet langer worden uitgevoerd.'
- Delfland heeft geen instrumenten om het Kierbesluit aan te passen. Wel hebben de waterschappen, provincies en LTO gezamenlijk bedongen dat er maatregelen genomen moeten worden om te voorkomen dat het effect heeft op de zoetwatervoorziening.
- De vraag van de heer Simon of in de evaluatie van de droogte de vis wordt meegenomen, zal als aandachtspunt worden meegenomen.
- De gemeenten hebben onlangs een actie gelanceerd in het kader van 'bezem door de middelenkast', waarbij ondernemers verboden gewasbeschermingsmiddelen kunnen inleveren. Deze actie blijkt een groot succes.
- 'Het aantal locaties met genomen maatregelen met een negatief zwemadvies van meer dan drie weken' is een bestaande prestatie-indicator die prima voldeed, vandaar dat deze prestatie-indicator niet is gewijzigd.
- In het vragenformulier zal een toelichting worden opgenomen op de tweede voetnoot onder de tabel Chemische waterkwaliteit op pagina 24.
- In reactie op de inbreng van mevrouw Van der Burg zegt de portefeuillehouder toe in een voetnoot bij de begroting de toezeggingen op te nemen die eerder zijn gedaan met betrekking tot zwemwater.
- Op verzoek van mevrouw Govers zal in het vragenformulier een toelichting worden gegeven op de maatregelen die worden genomen ten aanzien van de zoetwatervoorziening (pagina 22).
- De portefeuillehouder noemt de twee lokale knelpunten die in 2019 worden aangepakt. Dit zijn volkstuincomplex Hoek van Holland en Kruithuisweg.

Tweede termijn

In het kader van de zoetwatervoorziening vraagt de heer Hofman aandacht voor het opnemen van het monitoringsplan en de voorzieningen die uit de evaluatie blijken in het waterakkoord tussen Delfland en waterschap Hollandse Delta, zodat deze zaken vastliggen. Hofman. Wil aandacht vragen in kader zoetwatervoorziening. Opnemen in waterakkoord, dan ligt het vast.

Portefeuillehouder Ter Woorst antwoordt dat deze opmerking als aandachtspunt zal worden meegenomen.

De heer Van Kretschmar betreurt het feit dat tijdens deze vergadering veelvuldig is gesproken over de prestatie-indicatoren. De bestuursleden waren uitgenodigd om bijeenkomsten bij te wonen waarin uitgebreid van gedachten is gewisseld over deze indicatoren. De heer Van Kretschmar noemt de besprekingen inspirerend en spreekt zijn compliment uit voor de organisatie.

Mevrouw Hilders dringt erop aan afwijkingen op provinciaal beleid in het vervolg expliciet aan de VV voor te leggen, zodat de VV zich hierover weloverwogen kan uitspreken.

De heer Simon vraagt aandacht voor de WaterStraat in The Green Village in Delft.

Mevrouw Van der Burg verwijst naar pagina 23 en vraagt opnieuw aandacht voor het correct vermelden van de benaming van het gemaal J.J.J.M. van der Burg.

De voorzitter zegt toe dat de foutieve benaming zal worden gecorrigeerd.

De voorzitter concludeert dat het voorstel wat betreft de programma's B en D met een positief advies zal worden aangeboden aan de VV.

04. Hamerstukken

H.14 Vervangingen zuiveringstechnische werken

(in aanwezigheid van de heer J. Bol)

De heer Hofman spreekt zijn complimenten uit voor de uitgebreide inzichten in de vervangingsmaatregelen. Daarnaast vraagt de heer Hofman of de effecten van het afkoppelen verwerkt zijn in de aanpassingen die in de toekomst zijn voorzien voor de zuiveringsinstallaties.

De heer Van Kretschmar vraagt om een toelichting op de tabel. Waarom worden de totale kosten niet verminderd met de investeringen die in 2016, 2017 en 2018 al gedaan zijn?

De heer Ranner vraagt om een verduidelijking van het voorstel. Gaat het om een lumpsum of om een algemeen voorstel? Volgen er individuele projectvoorstellen?

Portefeuillehouder Van Olphen reageert op de vragen:

- De portefeuillehouder heeft dezelfde vraag gesteld als de heer Van Kretschmar. Het gaat echter om projecten die in de jaren 2016 tot en met 2018 gepland waren, maar nog moeten worden uitgevoerd. De voorbereidingen lopen al. Het is dus een optelsom.
- De effecten van afkoppelen voor de zuiveringen zijn minimaal. De Rekeningcommissie refereert hier uitgebreid aan.

De heer Bol reageert op de vraag van de heer Ranner. Het voorstel heeft enkel betrekking op vervangingen van de bestaande situatie. Het gaat alleen om onderhouds vervangingen. Wanneer er geen sprake is van een vervanging maar een uitbreiding, volgt er een apart projectvoorstel voor de VV.

De voorzitter concludeert dat het voorstel als hamerstuk zal worden aangeboden aan de VV.

05. Ingekomen stukken

01. Jaarbericht 2017 energie en grondstoffen fabriek

(in aanwezigheid van de heer R. Visser)

De heer De Haan stelt de volgende vragen:

- Wat is bijdrage van Delfland aan het budget voor de energie- & grondstoffenfabriek?
- Aan welke werkgroepen nam en neemt Delfland actief deel?
- Aan welke pilots nam en deelt Delfland mee?
- AWP wil graag jaarlijks op de hoogte van behaalde resultaten. In welk kader is dit mogelijk?

Portefeuillehouder Van Olphen reageert op de vragen:

- De bijdrage van Delfland in 2019 aan de energie- & grondstoffenfabriek zal ongeveer 27.000 euro zijn. Deze bijdrage is gebaseerd op de geïnstalleerde zuiveringscapaciteit.
- Delfland is actief in de werkgroepen energie, nutriënten en de verkenners. Verder neemt Delfland aan de EFGF-netwerkbijeenkomsten.
- Delfland neemt deel aan de pilot zoetwaterfabriek op De Groote Lucht.
- Indien gewenst kunnen nieuwsbrieven en het jaarverslag worden gedeeld met het algemeen bestuur.

De heer De Haan vraagt hoe wordt omgegaan met cellulose.

De heer Bos antwoordt dat er voor cellulose op dit moment nog geen sluitende businesscase te krijgen is.

06 Rondvraag en sluiting

De heer Hofman spreekt zijn complimenten uit voor Zicht op water.

Portefeuillehouder van Olphen meldt dat er buiten de vergaderruimte een drankje klaar staat.

De voorzitter meldt dat Delfland een nieuwe cateraar heeft, namelijk Hutten. De producten van Hutten zijn niet alleen lekker en ambachtelijk, maar ook duurzaam bereid. Verspilling van menskracht en grondstoffen wordt tegengegaan. Dit sluit mooi aan bij de strategie van Delfland.

Niets meer aan de orde zijnde sluit de voorzitter om 23.00 uur de vergadering.

Aldus vastgesteld in de vergadering van de commissie Gezond, Schoon en Gezuiverd water d.d. 4 december 2018.

De Voorzitter,

De Secretaris,

I.J.A. ter Woorst

mevr. ir. S.M. de Visser

Verzamelformulier
ten behoeve van de beantwoording van vragen gesteld in de
Commissie-vergaderingen van 6 november 2018
ter informatie voor de VV vergadering van 22 november 2018

<p>Commissie Bestuur, Organisatie en Bedrijfsvoering: onderwerp en agendapunt B.04 Verordening Watersysteemheffing Delfland 2019 B.05 Verordening Zuiveringsheffing Delfland 2019 en Verordening Verontreinigingsheffing Delfland 2019 B.06. Verordening kwijtscheldingsregeling 2019</p>
<p>Beknorte formulering van de problematiek en de vraagstelling: Reactie wordt gegeven op technische juridische opmerkingen van de heer Fekkes voor de VV-vergadering.</p>
<p>Beantwoording: <i>Opmerkingen die zijn overgenomen:</i></p> <ul style="list-style-type: none">• B.04 en B.05 (aanvullende tekst na bijlagen I en II);• B.05 (hoofd- en kleine letters);• B.06 (samenvoegen art. 6 en 7). <p><i>Opmerkingen die niet zijn overgenomen:</i></p> <ul style="list-style-type: none">• B.04 en B.05 (art.1 toevoegen belastbaar feit). Reden: verordening kan voor meerdere jaren gelden;• B.04 en B.05 (art.19 resp. art.14 en 23 tweede volzin schrappen). Reden: voor dit soort verordeningen is de algemeen gebruikelijke tekst gehanteerd;• B.05 (twee verordeningen in één besluit). Reden: vasthouden aan in het verleden gemaakte keuze;• B.06 ("onder gelijktijdige buitenwerkingstelling enz." laten vervallen). Reden: Het betreft hier geen heffing maar kwijtschelding
<p>Commissie Bestuur, Organisatie en Bedrijfsvoering. Agendapunt: 03 Onderwerp: Begroting 2019 en Meerjarenraming 2020-2023</p>
<p>Beknorte formulering van de problematiek en de vraagstelling: Hoogheemraad <u>Smits</u> komt schriftelijk terug op de vraag van de heer Hombergen over de stijging van het tarief voor huurders en de daling voor eigenaren (pagina 47).</p>
<p>Beantwoording: Nadere toelichting voorbeeldprofielen huurders en huiseigenaren</p> <p>Huishoudens, geen eigenaar, worden geconfronteerd met twee tarieven te weten:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Tarief ingezetenen: stijging 1,5% voortvloeiend uit afspraak coalitieakkoord2. Tarief zuivering, geen tariefstijging. <p>Voor alleenwonenden levert dit in 2019 een samengestelde procentuele stijging op van 0,8% t.o.v. 2018.</p> <p>Voor huishoudens bestaande uit meerdere personen wordt de samengestelde procentuele stijging 0,5%. Het effect van 0% stijging bij 3 VE werkt verlagend.</p> <p>Een huishouden met een woning heeft daarnaast te maken met de heffing gebouwd. Hierbij is de volgende aannahme gehanteerd ten aanzien van de indexatie (p.45): "De economische waarde voor 2019 is gebaseerd op de meicirculaire 2018 van de rijksoverheid en betreft de marktontwikkeling tussen 1 januari 2017 en 1 januari 2018. De aanslagen gebouwd 2019 worden gebaseerd op de WOZ-waarden per 1 januari 2018. Voor de begroting 2019 is gerekend is met een gemiddelde <i>stijging</i> van de waarde van woningen van 7,0% en voor niet-woningen van 1,0%. Voor de periode ná 2019 is deze prognose eveneens gehanteerd. Vast uitgangspunt is dat een stijging (daling) van de WOZ-waarden als geheel opbrengstneutraal werkt en derhalve leidt tot een evenredige daling (stijging) van het tarief voor gebouwd. De economische waarde is namelijk de basis voor de berekening van het tarief voor de categorie gebouwd".</p>

In de tabel Belastingprofielen (p. 47) is de ontwikkeling geschetst voor een eigenaar waarbij er geen stijging voor hem / haar in de WOZ-waarde optreedt. Hierdoor wordt deze eigenaar alleen geconfronteerd met een tarief- en kostendaling van 5%, namelijk kosten dalen van € 66,- naar € 62,75.

Echter, wanneer voor dezelfde eigenaar geldt dat de economische waarde van zijn / haar woning stijgt met 7%, in lijn met de gehanteerde aanname, dan bedragen de kosten € 67,14 , per saldo een stijging van 1,7%.

Het bedrag voor een alleenwonende met woning met WOZ-waarde 267.500 (+7%) bedraagt dan € 283,93. De samengestelde stijging tov 2018 bedraagt dan +1%.

Het bedrag voor meer personen, met soortgelijke woning en WOZ-stijging bedraagt € 470,93. De samengestelde stijging t.o.v. 2018 bedraagt dan +0,6%.

Commissie Gezond, Schoon en Gezuiverd Water. Agendapunt: 02

Onderwerp: Vaststellen notulen van de vergadering van 4 september en 11 oktober 2018, inclusief toezeggingenlijst

Beknopte formulering van de problematiek en de vraagstelling:

In reactie op de vragen van de heer De Keijzer naar de samenwerkingsovereenkomst met Delft zal in het vragenformulier een korte schets worden opgenomen van de stand van zaken.

Beantwoording:

- De Samenwerkings Overeenkomst (SOK) met de gemeente Delft ligt in concept bij de gemeente. Hier is goed contact over en de afspraak is dat deze, voordat door Delfland de opdracht voor de werkzaamheden wordt gegeven aan de betreffende opdrachtnemer (20 december), ondertekend zal zijn.
- De vraag naar een (financiële) bijdrage voor de maatregelen tegen blauwalg is voorgelegd aan het stadsdeel Ypenburg-Leidschenveen. Vanwege personele wisselingen bij het stadsdeel is de verwachting dat Delfland in januari 2019 reactie krijgt.
- De aanvraag voor een bijdrage van het Ondernemers Fons is ingediend. Delfland is uitgenodigd om toelichting te geven op het project in de Algemene Leden Vergadering op 29 november en samen te kijken hoe de ondernemersvereniging kan bijdragen.
- De aanbesteding voor de uitvoering van de structuurmaatregelen loopt, er zijn vijf gegadigden. Op 20 december staat de voorgenomen gunning van de opdracht gepland.
- Eind dit jaar zullen de zijarmen achter Plané worden gebaggerd en zal het drijvende eiland worden aangebracht.

Commissie Gezond, Schoon en Gezuiverd Water. Agendapunt: 03

Onderwerp: Begroting 2019 en Meerjarenraming 2020-2023

Beknopte formulering van de problematiek en de vraagstelling:

Op verzoek van de heer De Haan zal navraag worden gedaan naar het ontbreken van bijlage 2 in het voorstel Begroting 2019.

Beantwoording:

De zin waarin verwezen wordt naar bijlage 2 is niet correct en zal worden geschrapt.

Commissie Gezond, Schoon en Gezuiverd Water. Agendapunt:03

Onderwerp: Begroting 2019 en Meerjarenraming 2020-2023

Beknopte formulering van de problematiek en de vraagstelling:

- Op verzoek van de heer Belt wordt op blz. 33 de term duurzaamheid verwerkt in de omschrijving van het doel, met de nuance van de afweging van billijke kosten.
- In de tabel 'Minder stijging van de afvalwaterheffing' op pagina 35 zullen de bedragen vanaf 2020 worden vervangen door de aanduiding 'nader te bepalen'.

- Op verzoek van de heer Van Kretschmar zal worden gekeken of in de begroting een korte tekst kan worden opgenomen over de plannen met betrekking tot de terugwinning van fosfaat.
- De voorzitter zegt toe dat de tabel op pagina 25 met het aantal zwemlocaties met genomen maatregelen wordt aangepast. In 2019 zijn dit er 8 in plaats van 9, in 2020 9 in plaats van 10 enz.
- De voorzitter zegt toe dat de aanduiding 'top x grondstoffen' in een voetnoot zal worden toegelicht. Het gaat om een nader te bepalen top x grondstoffen vanuit Delfland.
- Op verzoek van de heer Van Kretschmar wordt de zin 'Door deze maatregelen moet symptoombestrijding in de toekomst niet langer nodig zijn' vervangen door: 'Na uitvoering van deze maatregelen zal symptoombestrijding in de toekomst niet langer worden uitgevoerd.'
- De voorzitter zegt toe dat in het vragenformulier een toelichting zal worden opgenomen op de tweede voetnoot onder de tabel Chemische waterkwaliteit op pagina 24.
- In reactie op de inbreng van mevrouw Van der Burg zegt de voorzitter toe in een voetnoot bij de begroting de toezeggingen op te nemen die op 11 oktober in de VV zijn gedaan met betrekking tot zwemwater (opstellen afwegingskader, waarin meegenomen hoe andere waterschappen omgaan met investeringen in zwemplassen).

Beantwoording:

Commissie Gezond, Schoon en Gezuiverd Water. Agendapunt:03
Onderwerp: Begroting 2019 en Meerjarenraming 2020-2023

Beknopte formulering van de problematiek en de vraagstelling:

De voorzitter zegt toe dat in het vragenformulier een toelichting zal worden gegeven op de optimalisatie van de Brielse Meer.

Beantwoording:

Een van de maatregelen die in het Deltaprogramma Zoetwater is afgesproken is het optimaliseren van het Bernisse-Brielse Meer systeem. Door een slimmere sturing, extra monitoring en het in gebruik nemen van een extra inlaatvoorziening bij de Spijkenissesluis wordt de buffercapaciteit en robuustheid van het Brielse Meer vergroot. Hier kan ook Delfland baat bij hebben. In het Deltaplan Zoetwater is afgesproken dat dit project voor 75% wordt gefinancierd uit het Deltafonds. Het resterende bedrag wordt verdeeld tussen de regionale partijen in de Bernisse-commissie (waaronder Delfland). Start van het project was voorzien voor begin 2018, maar heeft onder meer door interne besluitvorming bij trekker Waterschap Hollandse Delta vertraging opgelopen. Afhankelijk van definitieve subsidietoekenning uit het Deltafonds zal het project naar verwachting nog eind 2018 starten.

Commissie Gezond, Schoon en Gezuiverd Water. Agendapunt: 03
Onderwerp: Begroting 2019 en Meerjarenraming 2020-2023

Beknopte formulering van de problematiek en de vraagstelling:

Op verzoek van mevrouw Govers zal in het vragenformulier een toelichting worden gegeven op de maatregelen die worden genomen ten aanzien van de zoetwatervoorziening (pagina 22). De voorzitter zegt toe dat de foutieve benaming 'gemaal Van den Burg' (o.a. op blz. 23) zal worden gecorrigeerd. De correcte benaming is gemaal J.J.J.M. van der Burg

Beantwoording:

De maatregelen die worden genomen ten aanzien van de zoetwatervoorziening zijn op hoofdlijnen reeds opgenomen in de tekst van hoofdstuk 4, onderdeel 'zelfvoorzienendheid en kringloopsluiting'. Tijdens de informatieve VV van 27 november zal hier ook een nadere toelichting op worden gegeven. Ook ontvangt u in december nog een informatieve brief over het Deltaprogramma 2019 met in de bijlage 'Deltaprogramma Zoetwatervoorziening' een uitgebreide toelichting op de verschillende zoetwatermaatregelen binnen Delfland. De benaming is conform aangepast.

Verenigde Vergadering

Dossiernummer	929
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	22 november 2018
Agendapunt	B.02
Omschrijving	Aanpassen investeringsplan en uitvoeringskrediet voor de realisatie van het gemaal Dorppolder en de knelpunten (SWW)

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Stedelijk water en watersysteem	6 november 2018
Verenigde Vergadering	22 november 2018

Voorgesteld besluit

De verenigde vergadering te verzoeken:

- I. Het investeringsplan voor het gemaal en knelpunten in de Dorppolder (701577) ter grootte van € 3.900.000 met een bedrag, ad. € 965.000 op te hogen tot € 4.865.000 en dit bedrag vast te stellen;
- II. Het uitvoeringskrediet ter grootte van € 3.470.000 met een bedrag, ad. € 1.260.000 op te hogen tot € 4.730.000 en dit bedrag beschikbaar te stellen voor het uitvoeren van de werkzaamheden gemaal en knelpunten in de Dorppolder (701577).

Onderwerp: Aanpassen investeringsplan en uitvoeringskrediet voor de realisatie van het gemaal Dorppolder en knelpunten

Dossiernummer: 929

Gevraagd besluit:

De verenigde vergadering te verzoeken:

- I. Het investeringsplan voor het gemaal en knelpunten in de Dorppolder (701577) ter grootte van € 3.900.000 met een bedrag, ad. € 965.000 op te hogen tot € 4.865.000 en dit bedrag vast te stellen;
- II. Het uitvoeringskrediet ter grootte van € 3.470.000 met een bedrag, ad. € 1.260.000 op te hogen tot € 4.730.000 en dit bedrag beschikbaar te stellen voor het uitvoeren van de werkzaamheden gemaal en knelpunten in de Dorppolder (701577).

1. Probleemstelling - context

Maatregelen Dorppolder:

De verenigde vergadering heeft in juli 2016 besloten tot de bouw van een nieuw, tweede gemaal in de Dorppolder aan 'de Zijde' en de realisatie van een maatregelenpakket ter oplossing van verschillende knelpunten in de polder.

Met deze maatregelen wil Delfland de waterhuishouding in de Dorppolder op orde krijgen, de kans op wateroverlast verkleinen, de kwaliteit van enkele bestaande natuur ecologische zones (NEZ) een nieuwe impuls geven en de waterkwaliteit voor het 'gras' deel van de polder verbeteren.

Het is noodzakelijk om dit nieuwe gemaal en de aanpassing van diverse knelpunten te realiseren, omdat anders het risico op wateroverlast blijft bestaan, de tijdelijke pompinstallatie blijft staan en daarvoor kosten worden gemaakt, schade aan talud van de huidige hoofdwatergang alleen maar groter wordt en het pijnpunt over de waterkwaliteit glastuinbouwgebied versus die van het graslandgebied gehandhaafd blijft.

Probleem (zie voor meer detail: paragraaf 14 van deze nota):

In het vervolg op het besluit van 2016 heeft een intensief en ingewikkeld omgevingsproces plaatsgevonden en is het bestaande ontwerp voor de knelpunten en het gemaal verder uitgedetailleerd. Dit leidde tot een langere en intensieve voorbereidingstijd en hogere bouwkosten.

Terugkijkend op dit verloop constateren we dat ten tijde van de besluitvorming in 2016 het project onvoldoende uitvoering gereed was en dat het achteraf gezien wenselijk was om de ontwerpfase te verlengen in plaats van over te gaan op een uitvoeringskrediet.

De geactualiseerde SSK-raming komt hoger uit dan het beschikbare krediet en het investeringsplan. Dat betekent dat het project nu niet aanbesteed kan worden, daarvoor is aanvullend krediet nodig.

2. Beoogd effect

Met het aanpassen van het investeringsplan en het beschikbaar stellen van uitvoeringskrediet kan het project 'realisatie gemaal Dorppolder en uitvoering knelpunten' aanbesteed worden.

3. Kernboodschap

Met het realiseren van dit tweede gemaal in de Dorppolder wordt de kans op wateroverlast in deze polder verkleind. Door dit extra gemaal wordt minder water afgevoerd door de huidige hoofdwatgang, waardoor schade aan slootkanten in die watgang minder wordt. Het uitvoeren van oplossingen voor verschillende knelpunten betekent een verbetering voor de waterkwaliteit en specifiek een betere scheiding tussen het oppervlaktewater van het glastuinbouwgebied en het graslandgebied.

4. Historie - eerdere besluitvorming

Kenmerk	Datum bestuursbesluit	Korte inhoud besluit
949882	VV van 16 februari 2012	Aanvraag investeringsplan en krediet bemaling Dorppolder
	PFO Arie van den Berg 11 februari 2013	Uitwerken 5 ^e variant voor het gemaal Dorppolder
32945	VV van 21 november 2013	Het investeringsplan ter grootte van € 2.235.000 is vastgesteld. Het ontwerp krediet ter grootte van € 250.009 is beschikbaar gesteld.
35628	D&H van 18 maart 2014	Vaststellen van het projectplan peilscheidingen en gemaal Dorppolder-Noord.
36644	D&H van 13 mei 2014	D&H besluit dat het projectplan gemaal Dorppolder en peilscheidingen met terugwerkende kracht wordt teruggetrokken. Besluit tot het inzetten van een extra omgevingstraject wordt hierbij genomen.
41255	D&H van 4 mei 2015	D&H besluit het investeringsvoorstel voor gemaal Dorppolder en knelpunten Dorppolder terug te nemen voor nader overleg tussen portefeuillehouder en projectleider.
1254992	VV van 7 juli 2016	Het investeringsplan ter grootte van € 3.900.000 vast te stellen voor de bouw van een tweede gemaal en het realiseren van een aantal knelpunten. Het uitvoeringskrediet ter grootte van € 3.470.000 hiervoor beschikbaar te stellen.

5. Regelgeving en Beleid

Het optimaliseren van de waterhuishouding in de Dorppolder door de bouw van gemaal Dorppolder-noord en het oplossen van knelpunten komt voort uit ABC-studies en vervolgonderzoeken daarop. Het voorgestelde maatregelenpakket geeft invulling aan:

- Artikel 2.1 en 2.8 van de Waterwet;
- Artikel 2.3 van de Provinciale waterverordening;
- De ambities voor het programma Watersysteem in het Waterbeheerplan 2016-2021;

6. Financiën

Nr.	Naam	Investeringsplan	Krediet	Onvoorzien
701577	Gemaal en knelpunten in de Dorppolder	€ 4.865.000	€ 4.730.000	€ 135.000

Dit investeringsvoorstel past binnen de meerjarenraming van het investeringsvolume programma WS.

De jaarlijkse kapitaallasten vanaf 2021 (rente en afschrijving) worden gedekt uit het programma Watersysteem, programmaliijn Integraal watersysteem "Waterkwantiteit" en bedragen, gedurende de eerste 15 jaar, gemiddeld € 257.450 en de resterende 25 jaar, gemiddeld € 147.850.

7. Duurzaamheid

Het gemaal wordt uitgevoerd met visvriendelijke pompen. Het materiaalgebruik is gericht op maximaal hergebruik bij sloop, terwijl de bestrating laag is in CO₂-uitstoot bij fabricage en CO₂ opneemt tijdens gebruik. Voor het hout wordt het keurmerk FSC -hout toegepast.

In de contract uitvraag naar de aannemer wordt als EMVI-criteria de vraag opgenomen met vernieuwende ideeën op het gebied van duurzaamheid te komen.

8. Organisatorische en personele consequenties

Niet van toepassing

9. OR/GO

Niet van toepassing

10. Risico- en beheersmaatregelen

De uitvoeringsrisico's zijn niet genoemd in onderstaande tabel, maar ze zijn wel opgenomen in het risicoregister van het project. Optredende risico's worden daardoor gedekt uit de post 'projectonvoorzien'.

Risico	Gevolg	Beheersmaatregel
Hogere inschrijving dan het beschikbare budget	Gewijzigde marktwerking: er is minder 'werkhonger' als gevolg van aangetrokken economie	<ul style="list-style-type: none">• Instellen plafondbedrag bij de aanbesteding• Opnemen als risico in het risicoregister en financieel in het projectonvoorzien

11. Communicatie (in- en extern)

Met de betrokkenen in de Dorppolder is de afgelopen jaren uitgebreid overleg gevoerd over dit project. De betrokkenen worden regelmatig per e-mail geïnformeerd over de voortgang op het project. Daarnaast communiceren we naar een breder publiek over voor hen relevante zaken uit dit project, via nieuwsbrief, website en social media.

12. Bekendmaking en vervolprocedure

Via de reguliere weg wordt het besluit door Delfland bekend gemaakt. Zodra het extra krediet beschikbaar is gesteld, kan de aanbestedingsprocedure starten en een aannemer worden gecontracteerd. Realisatie vindt plaats van medio 2019 tot eind 2020.

13. Bevoegd orgaan

De Verenigde Vergadering is bevoegd om investeringsplannen vast te stellen en kredieten beschikbaar te stellen op grond van artikel 99 van de Waterschapswet.

14. Toelichting

Dat een hoger krediet nodig is, is toe te wijzen aan onderstaande oorzaken:

Omgeving:

Sinds lange tijd is Delfland bezig met de problematiek van peilscheidingen in de Dorppolder (onder andere in de ABC polderstudies vanaf 2002). Het vinden van goede oplossingen voor verbetering van de waterhuishouding, zowel kwantitatief als kwalitatief is lastig en vraagt om een intensief omgevingsmanagent.

Na het bestuurlijk besluit van 2016 is tijdens het vervolgproces om het ontwerp uit te werken naar een contractvorm en het in procedure brengen van het projectplan, is intensief contact en afstemming geweest met de betrokken agrariërs. Dit heeft geleid tot extra voorbereidingskosten van Delfland en het adviesbureau.

Met het realiseren van het tweede gemaal en het oplossen van diverse knelpunten, geeft Delfland uitvoering aan het peilbesluit uit 2000 en aan het maatregelenpakket uit de ABC-polderstudies.

Knelpunten in de polder uitgewerkt:

De knelpunten in de polder zijn in overleg met de betrokken agrariërs en andere afdelingen van Delfland verder uitgewerkt. Dit heeft geleid tot een aanvullend waterkwaliteitsmeetsysteem en met de tuinders de afspraak tot een inspanningsverplichting ten behoeve van de waterkwaliteit.

Per saldo zijn de kosten van deze maatregelen in de polder hoger geworden dan destijds geraamd op basis van de schetsontwerpen.

Inpassing gemaal:

De gemeente Westland stelde verschillende eisen aan de bouw van het gemaal in het licht van de benodigde omgevingsvergunning. De afstand van het gemaal ten opzichte van de weg moest worden aangepast, waardoor de het gemaal anders gepositioneerd werd. Mede hierdoor moest het ontwerp op onderdelen worden herzien. Dit leidde tot extra voorbereidingskosten van Delfland en het adviesbureau, maar ook tot hogere bouwkosten van het uiteindelijk ontwerp.

Zienswijzen:

Verschillende betrokkenen hebben zienswijzen ingediend op het ontwerp-projectplan. De behandeling ervan vroeg extra zorg, tijd en capaciteit, omdat in deze zienswijzen ook gerefereerd werd naar de hiervoor genoemde gevoeligheid van 100% peilscheiding. Dit heeft geleid tot extra voorbereidingskosten van Delfland en het adviesbureau. Inmiddels is het projectplan onherroepelijk en is de omgevingsvergunning verleend.

Prijspeil:

Voor de VV in 2016 is destijds uitgegaan van een raming op grond van prijspeil 2014. Daarmee is feitelijk toen een te laag bedrag geraamd. Het prijspeil is gewijzigd en de economie is aangetrokken, hetgeen een (sterk) prijsverhogende werking heeft.

De hiervoor genoemde oorzaken betekenen -naast toenemende bouwkosten- ook een uitloop van een jaar op het gehele project en een toename van de voorbereidingskosten van Delfland en van het adviesbureau.

Lopende het proces is geconstateerd dat het ontwerp van gemaal en van de knelpunten ten tijde van de besluitvorming in 2016 onvoldoende uitvoering gereed waren.

15. Bijlagen

1. SSK-raming verzamelblad (vertrouwelijk)
2. Impressie van het nieuwe gemaal Dorppolder uit het Beeldkwaliteitsplan

Aanpassen investeringsplan en uitvoeringskrediet voor de realisatie van het gemaal Dorppolder en knelpunten

Dossiernummer : 929

Vergaderdatum : 22 november 2018

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 16 oktober 2018, dossiernummer 929;

gelezen het positieve advies van de commissie Stedelijk Water en Watersysteem;

overwegende dat:

- Het schetsontwerp voor de knelpunten de afgelopen periode is uitgedetailleerd in overleg met de betrokken agrariërs;
- Om draagvlak te behouden voor dit project en de projectplanprocedure afgerond te krijgen er een intensief omgevingsproces is gevoerd;
- Op grond van voorwaarden behorend bij de omgevingsvergunning het ontwerp voor het gemaal en de definitieve plaats op de locatie ten opzichte van de weg is aangepast;
- Door aantrekkende economie tussen 2016 en 2018 een prijsverhogend effect is opgetreden;
- De voorbereidingskosten hierdoor hoger zijn geworden;
- De uitvoeringskosten hoger worden geraamd dan in 2016.

Gelet op:

- Artikel 99 van de Waterschapswet

Besluit:

- I. Het investeringsplan voor het gemaal en knelpunten in de Dorppolder (701577) ter grootte van € 3.900.000 met een bedrag, ad. € 965.000 op te hogen tot € 4.865.000 en dit bedrag vast te stellen;
- II. Het uitvoeringskrediet ter grootte van € 3.470.000 met een bedrag, ad. € 1.260.000 op te hogen tot € 4.730.000 en dit bedrag beschikbaar te stellen voor het uitvoeren van de werkzaamheden gemaal en knelpunten in de Dorppolder (701577).

Aldus besloten in de openbare vergadering van 22 november 2018

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de Voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

IMPRESSIE: TOEKOMSTIGE SITUATIE

Verenigde Vergadering

Dossiernummer	625
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	22 november 2018
Agendapunt	B.03
Omschrijving	Begroting 2019 en Meerjarenraming 2020 – 2023 (BOS, SWW en GSG)

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Gezond, schoon en gezuiverd water	6 november 2018
Commissie Bestuur, organisatie en bedrijfsvoering	6 november 2018
Commissie Stedelijk water en watersysteem	6 november 2018
Verenigde Vergadering	22 november 2018

Voorgesteld besluit

1. de Begroting 2019, zoals opgenomen in de bijlage, vast te stellen;
2. kennis te nemen van de Meerjarenraming 2020–2023, als onderdeel van de Begroting 2019, zoals opgenomen in de bijlage.

Onderwerp: Begroting 2019 en Meerjarenraming 2020-2023
Dossiernummer: 625

Gevraagd besluit VV:

1. de Begroting 2019, zoals opgenomen in de bijlage, vast te stellen;
2. kennis te nemen van de Meerjarenraming 2020-2023, als onderdeel van de Begroting 2019, zoals opgenomen in de bijlage.

1. Probleemstelling – context

Het ontwerp van de Begroting 2019 wordt op 22 november 2018 ter vaststelling aan de Verenigde Vergadering aangeboden. Deze begroting bevat tevens de Meerjarenraming 2020-2023, zodat de middelen van Delfland ook meerjarig per programma in perspectief geplaatst zijn.

2. Beoogd effect

Met de Begroting 2019 en Meerjarenraming 2020-2023 wordt, zoals opgenomen in het coalitieakkoord, beoogd:

1. een meerjarig solide financieel beleid te voeren;
2. een positief exploitatiesaldo 2019 te realiseren;
3. de schuldbestand beheerst af te bouwen in combinatie met een verantwoord weerstandsvermogen en een beheerste tariefontwikkeling.

Het werk en de taken van Delfland voor de komende planperiode, zoals verwoord in het uitvoeringsprogramma, zijn hiermee financieel vertaald in de begroting.

3. Kernboodschap

In de voorliggende Begroting 2019 zijn de doelen en resultaten overeenkomstig de jaarschijf 2019 van het uitvoeringsprogramma opgenomen en worden van elk programma de programmalijnen, de doelen, de prestatie-indicatoren, de risico's en de financiën weergegeven.

4. Historie - eerdere besluitvorming

De Begroting 2019 en Meerjarenraming 2020-2023 zijn tot stand gekomen op basis van het coalitieakkoord 'Iedereen bewust van water', de Kadernota 2019, het ontwerp-Waterbeheerplan 2016-2021, vastgesteld door de VV op 2 juli 2015, en het uitvoeringsprogramma 2016-2021, vastgesteld door de VV op 19 november 2015.

5. Regelgeving en Beleid

De Begroting 2019 en Meerjarenraming 2020-2023 zijn gebaseerd op het coalitieakkoord 'Iedereen bewust van water', het ontwerp-Waterbeheerplan 2016-2021 en de Kadernota 2019, vastgesteld in de VV van 5 juli 2018 (dossier 769). Rekening is gehouden met de artikelen 99 tot en met 102 van de Waterschapswet en de artikelen 4.6 en 4.7 van de Waterwet.

Zie bijlage Begroting 2019 en Meerjarenraming 2020-2023.

7. Duurzaamheid

In de Begroting 2019 is rekening gehouden met het beleid van Delfland inzake duurzaamheid. Specifiek wordt hier aandacht aan besteed via de programmalijn 'coördinatie, innovatie en duurzaamheid' binnen het programma Innovatie, duurzaamheid en financiële producten.

8. Organisatorische en personele consequenties

De organisatorische en personele consequenties van voorliggende besluiten zijn verwerkt in het programma Bestuur, organisatie en instrumenten.

9. OR/GO

De OR wordt geïnformeerd over de Begroting 2019.

10. Risico- en beheersmaatregelen

In de Begroting 2019 is een afzonderlijk paragraaf risicomanagement opgenomen.

11. Communicatie (in- en extern)

Communicatie over de Begroting 2019 en Meerjarenraming 2020-2023 en de in de Begroting 2019 opgenomen tarieven vindt plaats rond de besluitvorming in het college op 16 oktober 2018 en de Verenigde Vergadering op 22 november 2018. Medewerkers worden over het besluit onder meer geïnformeerd via intranet en de VV-nieuwsbrief en het publiek via de website. Van de Begroting 2019 verschijnt ook een online versie. Van het besluit met betrekking tot de tarieven voor 2019 wordt de Regionale Belasting Groep zo spoedig mogelijk na vaststelling in kennis gesteld.

12. Bekendmaking en vervolprocedure

Het ontwerp van de Begroting 2019 wordt, zodra het college deze aan de VV heeft voorgelegd, voor eenieder ter inzage gelegd en algemeen verkrijgbaar gesteld. Van de ter inzagelegging en de verkrijgbaarstelling wordt openbaar kennisgegeven. Het algemeen bestuur beraadslaat over de Begroting 2019 niet eerder dan twee weken na de openbare kennisgeving (artikel 100 lid 3 van de Waterschapswet).

De artikelen 99 tot en met 102 van de Waterschapswet zijn van toepassing.

13. Bevoegd orgaan

Op grond van artikel 101, lid 1, van de Waterschapswet is de VV het bevoegd orgaan tot het vaststellen van de Begroting 2019.

14. Toelichting

Op 5 juli 2018 heeft de Verenigde Vergadering de Kadernota 2019 vastgesteld.

De onderliggende ontwerp Begroting 2019 en Meerjarenraming 2020-2023 zijn een verdere uitwerking van de Kadernota 2019.

In de VV van 20 september jl. is de toezegging gedaan om het ingediende amendement bij de BURAP 2018 mee te nemen bij het opstellen van de Begroting 2019. In dit amendement wordt gevraagd het verwachte exploitatieresultaat 2018 van € 3,2 miljoen te betrekken bij de berekening van de belastingtarieven 2019.

We hebben onderzoek gedaan en het teruggeven van het voordeel met name ontstaan uit de balansverkortings resorteert een zeer gering effect bij de burger. Daarnaast kan het op de langere termijn effect hebben op de aflossingscapaciteit c.q. investeringsruimte.

In de VV van 15 februari 2018 bij de behandeling van de balansverkortings is het volgende besloten: de exploitatievoordelen vanaf 2018 toe te voegen aan de reserve niet vrij besteedbaar vermogen en de algemene reserves weerstandvermogen watersysteem en zuivering (artikel 2lid V). Ook in de Kadernota 2019 is opgenomen om de positieve effecten van de balansverkortings op het resultaat in de jaren 2019-2023 te oormerken voor het aanvullen van de algemene reserves. De voorliggende Begroting 2019 bevat derhalve het tariefvoorstel zoals eerder vastgelegd in de Kadernota 2019.

15. Bijlagen

Bijlage 1: Begroting 2019 en Meerjarenraming 2020-2023

Begroting 2019 en Meerjarenraming 2020-2023

Dossiernummer : 625

Vergaderdatum : 22 november 2018

Hoogheemraadschap van
Delfland

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 16102018, dossiernummer 625;

gelezen het positieve advies van de commissies Bestuur, Organisatie en Bedrijfsvoering, Stedelijk water en watersysteem, en Gezond, schoon en gezuiverd water;

overwegende dat:

- a. het ontwerp van de Begroting 2019 ingevolge artikel 100, tweede en derde lid, van de Waterschapswet gedurende twee weken voor een ieder ter inzage heeft gelegen;
- b. hiertegen geen bedenkingen zijn ingediend;

Gelet op:

de artikelen 99 tot en met 102 van de Waterschapswet;

Besluit:

1. de Begroting 2019, zoals opgenomen in de bijlage, vast te stellen;
2. kennis te nemen van de Meerjarenraming 2020-2023, als onderdeel van de Begroting 2019, zoals opgenomen in de bijlage.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 22 november 2018

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de Voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Begroting 2019

en

Meerjarenraming

2020 -2023

“BASIS OP ORDE,
BLIK OP DE TOEKOMST!”

Colofon

Delft, november 2018

Begroting 2019 en Meerjarenraming 2020-2023

Samenstelling

Hoogheemraadschap van Delfland

Hoogheemraadschap van Delfland

Postbus 3061

2601 DB DELFT

tel: 015-2608108

www.hhdelfland.nl

Foto omslag: Droogte inspectie

Inhoud

Samenvatting 2019: "BASIS OP ORDE, BLIK OP DE TOEKOMST!"	4
1 Inleiding	11
2 Meerjarenperspectief	12
3 Waterveiligheid, stedelijk waterbeheer en klimaatadaptatie	16
4 Gezond, schoon en zoet water	22
5 Watersysteem	27
6 Afvalwaterketen en zuiveren	32
7 Innovatie, duurzaamheid en financiële producten	37
8 Bestuur, organisatie en instrumenten	40
9 Algemene dekkingsmiddelen - belastingen.....	45
10 Overige financiële gegevens	48
10.1 Uitgangspunten en normen.....	48
10.2 Financiering.....	49
10.3 Bestemmingsreserves en voorzieningen.....	50
10.4 Weerstandsvermogen, EMU-saldo	51
10.5 Risicomanagement	52
10.6 Financiële overzichten	56
10.6.1 Ontwikkeling kosten en opbrengsten	56
10.6.2 Ontwikkeling geraamde investeringen.....	57
10.6.3 Overzicht exploitatie van programma's naar taken.....	57
10.6.4 Balansontwikkeling	58
10.7 Verbonden partijen	58
10.7.1 Direct verbonden partijen	58
10.7.2 Indirect verbonden partijen	60
11 Bijlagen.....	61
11.1 Lijst van begrippen en afkortingen	61
11.2 Toelichting bij PI voor ecologische waterkwaliteit KRW	63
11.2.1 Gehanteerde methodiek	63
11.2.2 Kleuren	64
11.2.3 Streefwaarde	64
11.2.3 Tabellen	65
11.3 Investerings op projectniveau	66
11.4 Delfland in kengetallen.....	68
11.5 Prestatie indicatoren nader toegelicht.....	69

Samenvatting 2019:

“BASIS OP ORDE, BLIK OP DE TOEKOMST!”

Hieronder wordt per programma een korte samenvatting gegeven van de inzet voor 2019.

Programma	Samenvatting 2019
A- <i>Waterveiligheid</i>	We toetsen de Delflandse Dijk als onderdeel van de vierde toetsronde Primaire keringen deels op hoogte (ca. 10 km) en deels op stabiliteit (16,5 km). Ook wordt circa 200 kilometer regionale keringen op hoogte getoetst en wordt voor 100 kilometer de eenvoudige toets stabiliteit en voor 75 kilometer de gedetailleerde toets stabiliteit uitgevoerd in het kader van de tweede toetsronde regionaal. Daarnaast voeren we 18 kilometer buitengewoon onderhoud uit en starten met de uitvoering voor het verbeteren van 1,7 kilometer regionale waterkeringen. Vanuit regulier beheer inspecteren we alle keringen, voeren we dagelijks onderhoud uit aan waterkerende kunstwerken en maaien we 100 hectare aan groene kades.
- <i>Stedelijk waterbeheer</i>	We vertalen het waterbelang naar plannen en initiatieven van anderen, zoals gemeenten en provincie, op een manier dat het integraal onderdeel wordt van de leefomgeving. We participeren proactief in ruimtelijke plannen, complexe plannen en de uitvoeringsprogramma's van gemeentelijke waterplannen. Ook verzorgen we tussen de 450 en 550 wateradviezen in het kader van de watertoets binnen de daarvoor gestelde termijnen. Naast de advisering op de huidige ruimtelijke wetgeving adviseren we in toenemende mate over (pilots van) omgevingsvisies, omgevingsplannen en rijk. Met gemeenten hebben we structureel ambtelijke en bestuurlijke overleggen en ook nodigen we de gemeenten en andere samenwerkingspartners uit voor bestuurlijke watertafels.
- <i>Klimaatadaptatie</i>	We draaien actief mee in projecten en initiatieven die bijdragen aan de beweging richting een klimaatbestendige regio. Ook zetten we de stimuleringsregeling voort om klimaatadaptatieve maatregelen die de sponswerking van de stad vergroten te ondersteunen. We stellen met gemeenten klimaatagenda's op en bouwen de samenwerking met nieuwe netwerkpartijen als woningbouwcorporaties en tuincentra verder uit. Tot slot willen we ons netwerk verbreden en verkennen we de samenwerking met nieuwe partijen zoals tuinontwerpers en hoveniers.
B- <i>Gezond, schoon en zoet water</i>	Afgelopen jaar zijn we succesvol geweest in het beperken van de hinder en overlast door de extreme droogte die Nederland trof. Hierin is de rol van het Brielse Meer als strategische zoetwaterbuffer voor ons gebied cruciaal geweest. In 2019 werken we verder aan een op de functies afgestemde duurzame zoetwatervoorziening, enerzijds door bestaande aanvoermogelijkheden te behouden en verbeteren en anderzijds door de in gang gezette ontwikkeling naar een circulair Delfland. Circulair worden doen we niet alleen maar brengen we door samenwerking met anderen tot stand. Voor het verbeteren van de chemische waterkwaliteit zetten we de samenwerking met de gebiedspartners ook dit jaar voort. Onze aanpak is in belangrijke mate gericht op het verder beperken van emissies door de glastuinbouw. Dit doen we door gebiedsgerichte meting en monitoring, het uitvoeren van de acties samen met partners binnen de context van het afsprakenkader Emissieloze kas en beleidsagendering. Tijdens het zwemseizoen meten wij op de door de provincie aangewezen zwemwaterlocaties de aanwezigheid van blauwalg en bacteriën. Voor 2019 worden, in samenwerking met de gemeente Delft voor zwemwaterlocatie Plas Delftse Hout nieuwe bron- en structuurmaatregelen ontwikkeld. Deze maatregelen zijn o.a. nodig om de ecologische robuustheid van de plas te vergroten en daarmee de kans op blauwalg te verkleinen. Ook in 2019 wordt hard gewerkt aan het project S.C.H.O.O.N. (Schoonmaken effluent en Hergebruik voor Oppervlaktewater Op Natuurlijke wijze) en de ontwikkeling van de waterharmonica (een natuurgebied met rietmoerassen dat ervoor zorgt dat water extra gezuiverd wordt). Beide projecten zullen op termijn moeten leiden tot een verbetering van de zwemwaterkwaliteit van de Krabbeplas en de zoetwatervoorziening. We zetten ons in om zoveel mogelijk de afgesproken lokale waterkwaliteitsknelpunten op te lossen en kansen te benutten binnen het taakstellend budget. Dit draagt tevens extra bij aan waterbewustzijn. Daarnaast wordt er in 2019 verder ingezet op implementatie van assetmanagement, als onderdeel van de organisatieontwikkeling.

Programma	Samenvatting 2019
C- <i>Watersysteem</i>	<p>Het programma Watersysteem gaat onder andere over het dagelijkse (peil)beheer, het voorkomen van wateroverlast door te veel of te weinig water en het verkrijgen en behouden van een goede ecologische waterkwaliteit met een vrije vismigratie. We voeren de reguliere maai- en baggerprogramma's uit voor het in stand houden van de watergangen. Ook stellen we onderhoudsprogramma's op voor de gemalen, inlaten, visliften en andere installaties en voeren we die uit volgens de principes van assetmanagement. Tegelijkertijd maken we peilbesluiten zodat de kunstwerken gericht kunnen worden ingezet ten behoeve van het peilbeheer.</p> <p>We voeren watersysteemstudies uit om locaties waar niet aan de norm wordt voldaan, dus met een te grote kans op wateroverlast, in beeld te brengen. Vervolgens gaan we samen met onze partners op zoek naar oplossingen om de wateroverlast op deze locaties zoveel mogelijk op te lossen. Deze oplossingen worden dan door onze partners of door onszelf bijvoorbeeld via investeringsprojecten, uitgevoerd, waarna deze worden opgenomen in de onderhoudsprogramma's.</p> <p>Om meer waternatuur te creëren richten we het watersysteem zodanig in dat deze waternatuur zich op eigen kracht kan gaan ontwikkelen. Daartoe zoeken we enerzijds samen met onze partners naar goede locaties voor de aanleg van natte ecologische zones en structuren als vissenbossen, waterplantzones, en zetten we anderzijds in op het aanpassen van het maai-beheer en vismigratiemaatregelen. Samen met onze partners wordt er, bovenop de genoemde maatregelen in het watersysteem, ook altijd gekeken naar alternatieve maatregelen die ook bijdragen aan het behalen van de ecologische doelstelling van de Kaderrichtlijn Water (KRW), bijvoorbeeld in het water van polders.</p>
D- <i>Afvalwaterketen en zuiveren</i>	<p>Binnen dit programma staat de komende jaren de toekomst van de afvalwaterketen centraal. Hieraan geven we samen met onze strategische en contractpartners invulling met als bestuurlijke ambitie een verschuiving naar afvalwater als bron van grondstoffen, energie en zoet water.</p> <p>Inmiddels is begonnen met de invulling van de genoemde ambities. Op zuivering Harnaschpolder gaan we in navolging van zuivering De Grootte Lucht groen gas produceren en leveren aan het gasnetwerk. Op zuivering De Grootte Lucht gaan we, onder voorbehoud van positieve besluitvorming, starten met het opstellen van het definitieve ontwerp voor de zoetwaterfabriek. Afhankelijk van voldoende deelname uit de glastuinbouwsector wordt in 2019 geïnvesteerd op zuivering De Nieuwe-Waterweg (Hoek van Holland), met als doel het centraal verwijderen van gewasbeschermingsmiddelen. Op zuivering Harnaschpolder wordt het onderzoek naar continue korrelslibtechnologie voortgezet. Verder blijven we investeren in samenwerkingsverbanden met gemeenten en drinkwaterbedrijven, zoals het Netwerk Afvalwaterketen Delfland (NAD), de Rotterdamse Samenwerking in Afvalwaterketen (RoSa) en het Optimalisatie Afvalwater Systeem bij AWZI De Grootte Lucht (OAS DGL).</p>
E- <i>Innovatie, duurzaamheid en financiën</i>	<p>We zetten ons innovatiefonds effectief en efficiënt in om onze innovatieve ambities waar te kunnen maken. Ook onze duurzaamheidsambities maken we concreet waar, onder meer door met het energie efficiencyplan onze energie-efficiency te vergroten en door onze investeringen volgens duurzaamheidscriteria uit te voeren.</p> <p>Op financieel gebied hanteren we realistische normen voor de ontwikkeling van onze vermogenspositie en onze kasstromen. Het noodzakelijke weerstandsvermogen baseren we op een geijkte risicomethodiek.</p> <p>In het nieuwe financiële informatiesysteem, dat we in 2018 hebben ingevoerd, voeren we met ingang van 2019 onze financiële administratie samen met de hoogheemraadschappen van Rijnland en van Schieland en de Krimpenerwaard.</p>
F- <i>Bestuur, organisatie en instrumenten</i>	<p>We ontwikkelen de organisatie verder, extern in de richting van de Omgevingswet, intern volgens de principes van assetmanagement. Dat betekent klantgerichte werkprocessen, samenwerkende medewerkers en flexibele en betrouwbare informatievoorziening.</p> <p>Om gemotiveerde en deskundige medewerkers te behouden en te verkrijgen, zetten we onze strategische personeelsplanning optimaal in. Daarin verbinden we mobiliteit, duurzame inzetbaarheid en eigenaarschap met elkaar.</p> <p>De digitalisering van onze werkprocessen en informatievoorziening zetten we verder door en benutten we om onze interne bedrijfsvoering goed aan te sluiten op de noodzakelijke externe oriëntatie. De informatiebeveiliging borgen we met adequate preventieve en curatieve maatregelen. Onze regulering, toezicht en handhaving sluiten we aan op de maatschappelijke behoeften en noden.</p> <p>Over onze toegevoegde waarde hebben we een goed verhaal, waarover we pro-actief de dialoog aangaan waar dat kan en moet. Hiermee ondersteunen we de vergroting van het waterbewustzijn.</p>

Samenvatting exploitatie per programma en nog te besluiten resultaatbestemming

Programma (* € 1 miljoen)	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Waterveiligheid, stedelijk waterbeheer en klimaatadaptatie	25,6	23,0	24,6	24,0	23,9	24,1
Gezond, schoon en zoet water	3,6	3,7	3,2	3,2	3,7	3,7
Watersysteem	34,5	35,2	34,4	34,5	34,5	34,6
Afvalwaterketen en zuiveren	96,6	87,8	88,4	89,1	88,7	87,7
Innovatie, duurzaamheid en financiën	7,7	8,2	8,0	8,1	8,1	7,7
Bestuur, organisatie en instrumenten	28,1	32,3	30,2	29,9	30,1	30,5
Algemene dekkingsmiddelen (vóór mutatie reserves en voorzieningen)	-221,7	-222,0	-226,0	-230,0	-233,6	-239,3
Begrotingssaldo 2018-2023 (voor mutaties reserves op grond van eerdere besluitvorming VV) 1)	-25,8	-31,8	-37,1	-41,3	-44,6	-51,0
Mutatie reserves en voorzieningen op grond van eerdere besluitvorming VV	3,9	4,1	4,9	4,7	4,9	5,3
Begrotingssaldo 2018-2023 (na mutaties reserves op grond van eerdere besluitvorming VV)	-21,7	-27,7	-32,2	-36,6	-39,8	-45,7
Storting in reserve tariefdemping zuiveringsheffing (voordeel herfinanciering AWZI Harnaschpolder)	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
Storting / Onttrekking reserve tariefdemping zuiveringsheffing (verschil tarieven Coalitieakkoord en actuele kostenmodel)	3,2	1,3	-0,7	-2,7	-4,8	-6,0
Storting restant voordelig exploitatieresultaat in reserve Niet vrij besteedbaar vermogen	21,0	25,1	31,5	37,9	43,2	50,3
Bijgesteld meerjarenperspectief (na mutaties in reserves)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

1) Zie voor specificatie kosten en opbrengsten paragraaf 10.6.1

Belastingopbrengsten

Onderstaande tabel geeft de netto-belastingopbrengsten per taak weer. In 2019 gaan we uit van een tariefstijging van 1,5% bij watersysteem en een gelijkblijvend tarief voor zuiveren.

Taak (* € 1 miljoen)	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Watersysteem	-94,8	-97,3	-100,2	-103,0	-105,6	-108,2
Zuiveren	-132,8	-133,3	-134,7	-136,0	-137,0	-140,0
Totaal	-227,6	-230,6	-234,9	-239,0	-242,6	-248,2

De stijging in belastingopbrengsten bij de taak Zuiveren houdt verband met de toename in arealen: toename in het aantal huishoudens en als gevolg daarvan de toename in het aantal vervuilingseenheden. Het tarief per vervuilingseenheid is in de jaren 2020-2022 constant gehouden op het niveau van € 93,50.

Ontwikkeling van de schuldpositie

Op financieel gebied willen we onze schuldenlast verkleinen door zo min mogelijk lasten naar de toekomst te verschuiven. Op basis van de voorliggende begroting en meerjarenraming daalt de schuldpositie van € 739 miljoen per 1 januari 2019 naar € 495 miljoen per ultimo 2023.

Onderstaande tabel geeft de schuldpositie ultimo jaar voor de komende jaren weer.

bedragen * € 1 miljoen	Eind 2018	Eind 2019	Eind 2020	Eind 2021	Eind 2022	Eind 2023
Kortlopende schuld 1)	23	7	-14	-46	-85	-110
Langlopende schuld	716	699	682	664	645	605
Totaal schuld ultimo jaar	739	706	668	618	560	495

1) De rekening-courant positie slaat in het jaar 2020 om van een schuld naar een tegoed

Samenvatting investeringsuitgaven naar programma

Programma (* € 1 miljoen)	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Waterveiligheid, stedelijk waterbeheer en klimaatadaptatie	*) 10,0	9,9	9,2	9,0	9,0	9,0
Gezond, schoon en zoet water	1,0	1,1	5,6	2,4	0,6	0,6
Watersysteem	8,9	11,0	15,0	16,0	16,0	16,0
Afvalwaterketen en zuiveren	1,8	2,8	8,0	8,8	8,8	8,8
Innovatie, duurzaamheid en financiën	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bestuur, organisatie en instrumenten	2,1	3,9	0,3	0,2	0,2	0,2
Totaal investeringsuitgaven	24,1	28,7	**) 38,1	36,4	34,6	34,6

*) exclusief HWBP

**) de bedragen vanaf 2020 zijn meerjarenramingen en indicatief.

Samenvatting Investeringsuitgaven 2019: vervanging versus uitbreiding

Programma (* € 1 miljoen)	2019	Vervanging	Uitbreiding
Waterveiligheid, stedelijk waterbeheer en klimaatadaptatie	9,9	9,9	0,0
Gezond, schoon en zoet water	1,1	1,1	0,0
Watersysteem	11,0	6,5	4,5
Afvalwaterketen en zuiveren	2,8	0,7	2,1
Innovatie, duurzaamheid en financiën	0,0	0,0	0,0
Bestuur, organisatie en instrumenten	3,9	3,9	0,0
Totaal	28,7	22,1	6,6

Prestatie indicatoren

Thema: Waterveiligheid

Prestatie-indicatoren met streefwaarden : Percentage toetsopgave gerealiseerd.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Primaire waterkeringen (55 kilometer)	30%	50%	70%	90%	100%	100%
Regionale waterkeringen (437 kilometer)	15%	30%	50%	70%	80%	90%

Prestatie-indicatoren met streefwaarden: Percentage keringen op orde op basis van het actuele oordeel voor de primaire en regionale keringen.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Primaire waterkeringen (55 kilometer)	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Regionale waterkeringen (437 kilometer)	81%	82%	84%	85%	87%	88%

Prestatie-indicatoren met streefwaarden

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Deelname aan tweejaarlijkse audit t.b.v. zorgplicht primaire keringen		n.v.t.	Audit uitgevoerd	n.v.t.	Audit uitgevoerd	n.v.t.

Thema: Stedelijk waterbeheer

Prestatie-indicatoren met streefwaarden						
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Actuele watervisie vastgesteld		ja	ja	ja	ja	ja
Percentage wateradviezen afgehandeld binnen gestelde termijn	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Thema: Klimaatadaptatie

Prestatie-indicatoren met streefwaarden						
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Aantal acties dat bijdraagt aan de beweging naar een waterrobuuste en klimaatbestendige regio	20	20	15	15	15	15

Thema: Duurzaam circulair

Prestatie-indicatoren met streefwaarden						
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Percentage van alle metingen binnen een jaar met een waarde lager dan de richtwaarde van 200 mg/l Chloride		90%	90%	90%	90%	90%
Het aantal gebieden dat binnen Delfland jaarlijks wordt doorlopen met het instrument Waterbeschikbaarheid		2	2	2	2	2

Thema: chemische waterkwaliteit

Prestatie indicatoren met streefwaarden						
Chemische waterkwaliteit	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1) zomergemiddelde stikstofgehalte West- en Oostboezem	2,9 & 2,1 mg/l	2,7 & 2,1 mg/l	2,5 & 2,0 mg/l	2,4 & 2,0 mg/l	2,3 & 2,0 mg/l	2,2 & 1,9 mg/l
2) In % het aantal aangetroffen bestrijdingsmiddelen t.o.v. het totaal gemeten aantal bestrijdingsmiddelen EN de gemiddelde concentratie bestrijdingsmiddelen	6,5% & 0,13 µg/l	6,0% & 0,12 µg/l	5,5% & 0,11 µg/l	5,0% & 0,10 µg/l	4,5% & 0,09 µg/l	4,0% & 0,09 µg/l

Thema Lokale knelpunten

Prestatie indicatoren met streefwaarde						
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Het aantal lokale knelpunten waarvan gestart wordt met het voorbereiden of uitvoeren van de oplossing		4	4	4	4	4

Thema: Zwemwater

Prestatie indicatoren met streefwaarden						
Zwemwaterkwaliteit	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1) Het aantal zwemlocaties met genomen maatregelen	8	8	9	9	10	10
2) Het aantal locaties met genomen maatregelen met een negatief zwemadvies van meer dan 3 weken.	0	0	0	0	0	0

Thema Waterkwantiteit

Prestatie-indicatoren met streefwaarden						
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Mate van behouden streefpeilen	93%	95%	95%	95%	95%	95%
Voldoet aan de NBW-normering	38.600ha	39.000ha	39.400ha	39.800ha	39.850ha	40.100ha

Thema: Ecologische waterkwaliteit

Prestatie indicatoren met streefwaarde						
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Aantal verbeterstappen m.b.t. de vier ecologische sleutelfactoren in de KRW-waterlichamen t.o.v. 1 januari 2018		4	6	10	<i>Nader te bepalen</i>	<i>Nader te bepalen</i>

Thema: Transporteren en zuiveren

Prestatie indicatoren met streefwaarde						
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Verwijderingsrendement stikstof in %	75	75	75	80*	80*	80*
Verwijderingsrendement fosfaat in %	75	75	75	80*	80*	80*
Biologische belasting AWZI Harnaspolder in %		87	88	89	90	91
Biologische belasting AWZI Houtrust %		88	88	89	89	90
Biologische belasting AWZI de Grootelucht (%)		90	91	91	92	92

* als besloten wordt tot de bouw van de zoetwaterfabriek wordt het verwijderingsrendement >80%

Thema: Energieproductie

Prestatie indicator met streefwaarde					
	2019	2020	2021	2022	2023
Energieproductie biogas (in mln. M3/jaar)	12,3	12,4	12,5	12,6	12,7

Thema: Samenwerken in de afvalwaterketen

Prestatie indicatoren met streefwaarde						
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Minder stijging van de afvalwaterheffing t.o.v. de referentie 2011	-€ 32	-€ 40	-€ 48	<i>Nader te bepalen</i>	<i>Nader te bepalen</i>	<i>Nader te bepalen</i>

Thema: Duurzaam circulair

Prestatie indicatoren met streefwaarde					
	2019	2020	2021	2022	2023
1 Totaal primair energiegebruik (TJ, obv Klimaatmonitor)	610 TJ	600 TJ	590 TJ	575 TJ	565 TJ
2 Aandeel eigen duurzame energieopwekking (% , obv Klimaatmonitor)	70 %	75%	80%	85%	90%
3 Klimaatvoetafdruk (ton CO2 eq./jaar, obv Klimaatmonitor)	8.000 ton CO2	7.500 ton CO2	7.000 ton CO2	6.500 ton CO2	6.000 ton CO2
Het percentage van de meervoudig onderhandse-, nationale- en Europese aanbestedingen waarbij, indien passend en proportioneel, MVI is toegepast,	35%	50%	70%	90%	100%

Thema: Innovatie

Prestatie indicator met streefwaarde					
	2019	2020	2021	2022	2023
Het aantal innovatieprojecten dat succesvol is geïmplementeerd is op basis van het TRL (Technology Readiness Level)	2 tot 3	2 tot 3	2 tot 3	2 tot 3	2 tot 3

Thema: Financiën

Prestatie indicatoren met streefwaarde						
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Netto-schuldquote (schuldpositie gerelateerd aan omzet)	301%	288%	268%	244%	232%	211%
Externe financiering in % vaste activa	85%	90%	86%	80%	79%	75%
Debt ratio	84%	90%	86%	81%	76%	69%
Kassaldo reguliere exploitatie (in € mln.)	79,0	69,3	75,6	80,2	83,4	89,6
Vrije kasstroom (in € mln.)	27,0	24,0	20,2	26,1	29,8	34,8

Thema: Organisatie

Prestatie indicatoren met streefwaarde						
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Medewerkers motivatie uitgedrukt in een cijfer voor werkplezier		7,3	7,3*	7,5	7,5*	7,5
Ziekteverzuim %		4,8	4,7	4,6	4,5	4,5
Digitale volwassenheid van de organisatie: digitale dienstverlening		88%	90%	95%	98%	100%

*) We meten standaard eens per twee jaar de medewerkerstevredenheid, te weten in 2019, 2021, 2023.

Thema: Kwaliteit van de dienstverlening

Prestatie indicatoren met streefwaarde						
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
De vergunningen worden binnen de wettelijke termijn van 8 weken verstrekt		95%	95%	95%	95%	95%
Het aantal landelijke eisen waar het toezicht en handavings-instrumentarium van Delfland aan voldoet		90%	100%	100%	100%	100%

1 Inleiding

Wij geven met deze Begroting 2019 en Meerjarenraming 2020-2023 verdere invulling aan de uitvoering van het coalitieakkoord 2015-2019 en de uitvoering van het Waterbeheerplan 5 2016-2021 (WBP5). Bij dit WBP5 hoort het zesjarig uitvoeringsprogramma¹. Dit uitvoeringsprogramma wordt jaarlijks met de kadernota en de begroting bijgesteld.

Coalitieakkoord

Met het coalitieakkoord 'Iedereen bewust van water' zetten wij in op waterbewustzijn bij alle inwoners, bedrijven, en instellingen in het gebied. Maar ook op het toekomstbestendig uitvoeren van het water- en zuiveringsbeleid, en een financiële situatie die toekomstgericht is. Dit laatste betekent onder meer een beheerste stijging van de tarieven. En tegelijk een geleidelijke afbouw van onze schuldenlast.

De coalitie onderstreept met het motto 'Iedereen bewust van water' het belang van investeren in waterbewustzijn. Zij gaat actieve betrokkenheid bevorderen bij het werk van het waterschap. Door inwoners, bedrijven, instellingen, en overheden bewust te maken van wonen en werken in een kwetsbaar gebied. Met als doel dat zij zelf kunnen bijdragen aan hun eigen veiligheid en leefbaarheid.

Deze ambities van de coalitie hebben we vertaald naar doelen. Die doelen willen wij binnen de planperiode realiseren. Voor het begrotingsjaar 2019 hebben wij dit verder aangevuld met geactualiseerde prestatie-indicatoren. Hiermee geven wij invulling aan de wens van de verenigde vergadering om de gestelde ambities en de daarbij behorende doelen via prestatie-indicatoren te toetsen. In de bijlage staan deze prestatie-indicatoren geresumeerd.

Samenwerken

Het college van Dijkgraaf en Hoogheemraden (D&H) legt u de Begroting 2019 voor. Hiermee willen we de taken, water(kwaliteit) beheren, water keren, water zuiveren gaan uitvoeren. We doen dit met een eigentijdse aanpak en met oog voor innovatieve en duurzame technieken. We werken samen met de omgeving vanuit de eigen verantwoordelijkheid. Dit doen we met een gebiedsgerichte aanpak om optimaal gebruik te kunnen maken van lokale kennis en ervaring. Zo willen we ook de betrokkenheid van de omgeving bij ons werk verder vergroten. Daarnaast houden we in ons werk rekening met toekomstige ontwikkelingen zoals klimaatverandering, zeespiegelstijging en bodemdaling. Ons gebied houden we tegen maatschappelijk zo laag mogelijke kosten bewoonbaar en werkbaar voor onze burgers en bedrijven, agrariërs en natuurbeheerders.

Leeswijzer

In Hoofdstuk 2 presenteren we het meerjarenperspectief dat aansluit op de eerder in 2018 vastgestelde Kadernota 2019. Aansluitend is onze begroting opgebouwd rondom de maatschappelijke programma's. De programma's zijn opgenomen in de hoofdstukken 3 tot en met 9, die een vaste indeling hebben:

- de doelen per programma;
- per doel de prestaties die we in 2019 leveren. Met andere woorden: wat willen we bereiken; wat gaan we daarvoor doen in 2019 en wat zijn de kosten en benodigde investeringsuitgaven.

Hoofdstuk 10 bevat de (verplichte) begrotingsparagrafen zoals in het Waterschapsbesluit gepresenteerd. Er zijn geen incidentele baten en lasten dus deze (verplichte) paragraaf is niet opgenomen. De onderdelen uit de verplichte paragraaf 'Bedrijfsvoering' zijn opgenomen in het programma Bestuur, organisatie en instrumenten. Ter vergelijking zijn in de tabellen de bedragen van de primitieve Begroting 2018 (verder aangeduid als 'Begroting 2018') opgenomen. Begin 2018 is besloten tot balansverkorting hetgeen tot gevolg heeft dat de exploitatiekosten in 2019 bij verschillende programma's fors afwijken van de vergelijkende cijfers begroting 2018. In de tabellen kunnen afrondingsverschillen voorkomen (deze zijn maximaal € 0,1 miljoen).

¹ Bijgevoegd bij Begroting 2016

2 Meerjarenperspectief

Exploitatie

De begroting 2019 en meerjarenraming 2020-2023 zijn gebaseerd op het coalitieakkoord 2015-2019 'Iedereen bewust van water' en de Kadernota 2019. De belangrijkste financiële uitgangspunten zijn:

1. Voor deze collegeperiode geldt een beheerste tariefstijging voor het watersysteem van 1,5% per jaar. Voor het tarief zuiveringsheffing 2019 geldt dat het gehandhaafd blijft op het niveau van € 93,50, in lijn met het amendement Van Kretschmar c.s., zoals aangenomen bij de behandeling van de begroting 2017;
2. Voor de meerjarenraming 2020-2022 wordt tevens een ongewijzigd tarief zuiveringsheffing, € 93,50, gehanteerd. Vanaf 2023 geldt ook voor het tarief zuiveringsheffing een beheerste tariefstijging van 1,5% per jaar;
3. De taakstelling uit het coalitieakkoord (€ 10 miljoen) en de Kadernota 2017 (€ 5 miljoen) leidt tot een besparing van structureel € 15 miljoen vanaf 2019, mede ingezet voor terugbrengen afschrijving Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) van 20 naar 5 jaar. Met ingang van 2018 komen de jaarlijkse kosten HWBP ten laste van de exploitatie;
4. Jaarlijks wordt een storting in de Reserve niet-vrij besteedbaar vermogen begroot. Het begrote exploitatieresultaat ná bestemming is € 0;
5. In aanvulling op het uitgangspunt Kadernota 2017 het jaarlijks voordeel herfinanciering DBFO-contract in de periode 2017 - 2019 toe te voegen aan de reserve tariefdemping zuiveringsheffing, wordt het jaarlijks voordeel ook vanaf 2020 toegevoegd aan deze reserve. De inzet van de reserve vanaf 2020 is een keuze voor de volgende coalitie;
6. Het verschil tussen het gehanteerde zuiveringstarief en het actuele kostenmodel wordt ook in 2019 toegevoegd aan de reserve tariefdemping zuiveringsheffing;
7. In de jaren 2020-2023 wordt de reserve tariefdemping zuiveringsheffing ingezet ten behoeve van de stabilisering van het tarief zuiveringsheffing.

Het uitgangspunt voor de begroting 2019 is 'Kadernota 2019 tenzij'. Tenzij betekent dat de cijfers uit de Kadernota 2019 alleen zijn bijgesteld voor externe ontwikkelingen.

De neerwaartse bijstelling van in totaal € 2,4 miljoen betreft lagere belastingopbrengsten als gevolg van een lager aantal vervuilingseenheden bij bedrijven (-€ 1,5 mln.), hogere kosten wegens het niet langer kunnen activeren van rente (-€ 1,0 mln.), bijstelling bijdrage HWBP (-€ 0,7 mln.), hogere personeelskosten wegens de nieuwe CAO (-€ 0,6 mln.), bijdrage verkiezingen (-€ 0,35 mln.) en uitstel van het besluit tot het opleggen van een rijksheffing afvalstoffen (+ € 1,75 mln.). Het voordelig begrotingssaldo 2019 voor storting in de reserves bedraagt, na verwerking van bovenstaande effecten, € 27,7 miljoen. Door het verwerken van de diverse toevoegingen aan de reserves in de begroting is het jaarlijkse saldo van de begroting nihil. Bovenstaande maatregelen resulteren in het volgende geconsolideerde verloop van het meerjarenperspectief en toevoegingen/onttrekkingen aan de reserves.

Meerjarenperspectief van het exploitatiesaldo (* € 1.000)	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Voordelig resultaat oorspronkelijke meerjarenraming 2017-2021	-21.704	-22.907	-27.515	-28.961	-29.550	-30.000
Mutaties Kadernota 2019		-7.244	-4.897	-5.210	-5.525	-5.825
<i>Bijgesteld meerjarenperspectief kadernota 2019</i>	<i>-21.704</i>	<i>-30.151</i>	<i>-32.412</i>	<i>-34.171</i>	<i>-35.075</i>	<i>-35.825</i>
Kapitaallasten		626	-84	-2.096	-3.211	-3.210
Overige bijstellingen		93	-819	-1.156	-2.040	-2.418
Mutaties belastingopbrengsten		1.685	1.163	841	572	-4.259
<i>Begrotingssaldo 2018-2022 (vóór mutaties reserves)</i>	<i>-21.704</i>	<i>-27.747</i>	<i>-32.152</i>	<i>-36.582</i>	<i>-39.754</i>	<i>-45.712</i>
Onttrekking negatieve HWBP-verschil aan algemene reserve	-3.900					
Storting in reserve tariefdemping zuiveringsheffing (voordeel herfinanciering AWZI Harnaspolder)	1.400	1.400	1.400	1.400	1.400	1.400
Storting in reserve tariefdemping zuiveringsheffing – Kadernota 2018	3.200	1.268	-712	-2.740	-4.818	-6.000
Storting restant voordelig exploitatieresultaat in reserve Niet vrij besteedbaar vermogen	21.004	25.079	31.464	37.922	43.172	50.312
<i>Bijgesteld meerjarenperspectief (na mutaties reserves)</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

Ontwikkeling schuldpositie 2018-2023: vijf prestatie indicatoren

De volgende set van indicatoren geeft inzicht in het verloop van de vermogenspositie en de kasstromen:

- Netto schuldquote (schuldpositie gerelateerd aan omzet): deze indicator geeft inzicht welk aandeel van de jaarlijkse omzet langdurig extern gefinancierd is;
- Externe financiering t.b.v. materiële vaste activa in % van materiële vaste activa: deze indicator geeft aan in hoeverre investeringen worden gefinancierd via langlopende leningen en vlottende passiva (o.a. kortlopende leningen);
- Debt ratio (solvabiliteit): percentage kort- en langlopende schulden van het totaal van de creditzijde van de balans;
- Kassaldo op reguliere exploitatie: deze indicator biedt inzicht of en in hoeverre Delfland geld moet lenen om de reguliere exploitatie draaiende te houden;
- Vrije kasstroom: deze indicator geeft weer het werkkapitaal in relatie tot aflossingsverplichting: aflossingsverplichtingen betreffen de contractueel vastgelegde aflossing op langlopende leningen. Het werkkapitaal geeft inzicht in de beschikbare financiële middelen die Delfland heeft om op korte termijn te voldoen aan financiële verplichtingen. Via deze indicator wordt inzichtelijk gebracht in welke mate Delfland in staat is om aan de aflossingsverplichtingen te voldoen en meer te anticiperen op de middellange termijn.

Prestatie indicatoren met streefwaarde						
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Netto-schuldquote (schuldpositie gerelateerd aan omzet)	301%	288%	268%	244%	232%	211%
Externe financiering in % vaste activa	85%	90%	86%	80%	79%	75%
Debt ratio	84%	90%	86%	81%	76%	69%
Kassaldo reguliere exploitatie (in € mln.)	79,0	69,3	75,6	80,2	83,4	89,6
Vrije kasstroom (in € mln.)	27,0	24,0	20,2	26,1	29,8	34,8

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de totstandkoming van de vrije kasstroom over de jaren 2018-2023.

Tabel Aflossingscapaciteit 2018-2023

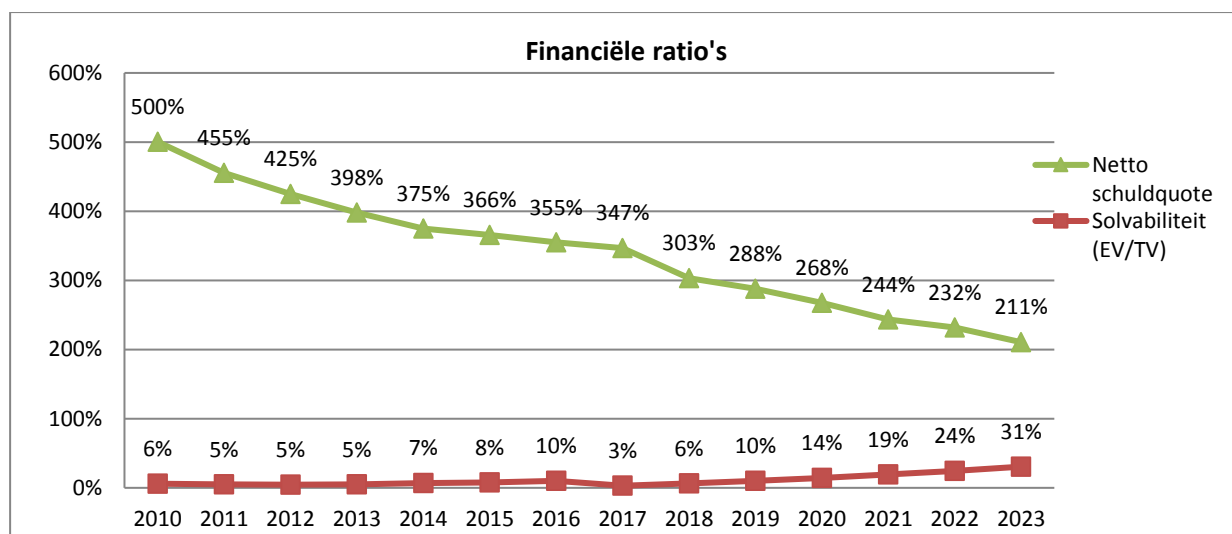
Aflossingscapaciteit - verwachte kasstroom (* € 1 miljoen)	Ultimo 2018	Ultimo 2019	Ultimo 2020	Ultimo 2021	Ultimo 2022	Ultimo 2023
<i>1 Kasstroom uit exploitatie</i>						
Totale opbrengsten	249,8	250,9	254,3	258,5	262,0	267,9
Totale lasten	-224,0	-219,1	-217,2	-217,2	-217,4	-216,9
Afschrijvingen	53,2	37,4	38,5	39,0	38,8	38,6
1 Totaal kasstroom exploitatie	79,0	69,3	75,6	80,2	83,4	89,6
<i>2 Kasstroom investeringen</i>	-36,3*	-28,7	-38,1	-36,4	-34,6	-34,6
<i>3 Kasstroom aflossingen</i>	-15,7	-16,6	-17,3	-17,7	-19,0	-20,2
Totale vrije kasstroom	27,0	24,0	20,2	26,1	29,8	34,8

*) inclusief HWBP

Solvabiliteitsratio

Het verloop van de netto schuldquote en de solvabiliteitsratio over de periode 2010-2023 wordt als volgt grafisch weergegeven.

Grafiek 1 verloop netto schuldquote en solvabiliteit (2010-2023)

Verloop schuldpositie

Een afname van de schuldpositie wordt bereikt indien de werkelijke ontvangsten hoger zijn dan de werkelijke uitgaven. Het verloop van de inkomsten en uitgaven wordt de kasstroom genoemd. De kasstroom wordt bepaald als:

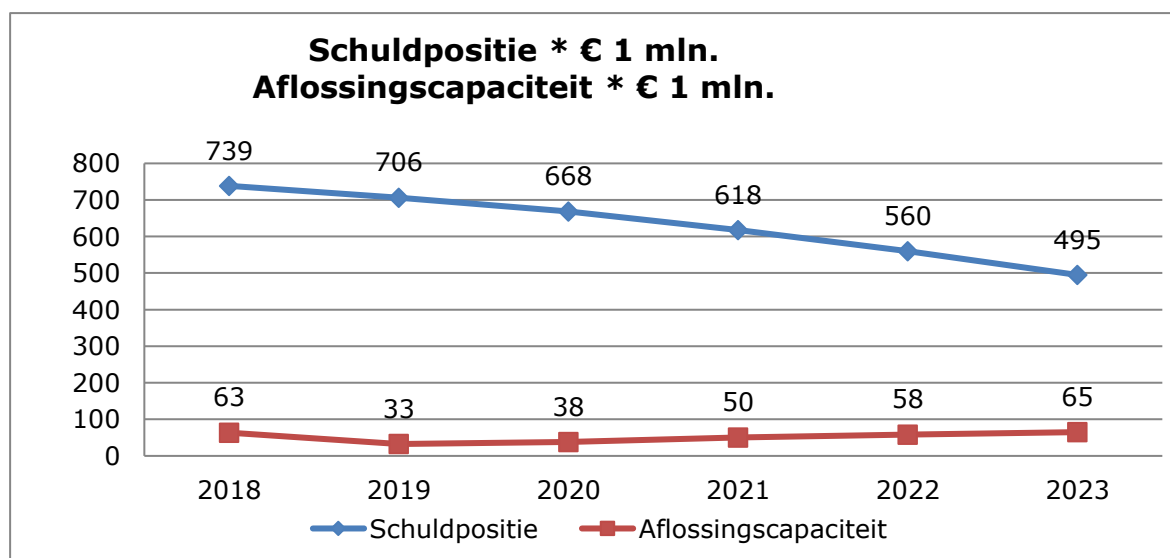
Kasstroom = nettowinst voor bestemming reserves + afschrijvingen -/_ investeringsuitgaven.

De kasstroom vormt in feite de aflossingscapaciteit waarmee de schulden afnemen.

Op basis van de verwachte kasstroom zal de schuldpositie jaarlijks afnemen.

In onderstaande grafiek wordt het verloop van de schuldpositie en de aflossingscapaciteit weergegeven.

Grafiek 2 Verloop schuldenlast en aflossingscapaciteit (2018-2023)

Investeringsuitgaven

Ten behoeve van de Begroting 2019 zijn de investeringsuitgaven van de programma's geactualiseerd.

Tabel Investeringsuitgaven 2018-2023

Programma (* € 1 miljoen)	Begroting 2018*	Begroting 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Waterveiligheid, stedelijk waterbeheer en klimaatadaptatie	10,0	9,9	9,2	9,0	9,0	9,0
Gezond, schoon en zoet water	1,0	1,1	5,6	2,4	0,6	0,6
Watersysteem	8,9	11,0	15,0	16,0	16,0	16,0
Afvalwaterketen en zuiveren	1,8	2,8	8,0	8,8	8,8	8,8
Innovatie, duurzaamheid en financiën	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bestuur, organisatie en instrumenten	2,1	3,9	0,3	0,2	0,2	0,2
Totaal investeringsuitgaven	24,1	28,7	38,1	36,4	34,6	34,6

*) Exclusief HWBP

In de bijlage Investeringsuitgaven op projectniveau is de raming voor de jaarschijf 2019 meer in detail opgenomen.

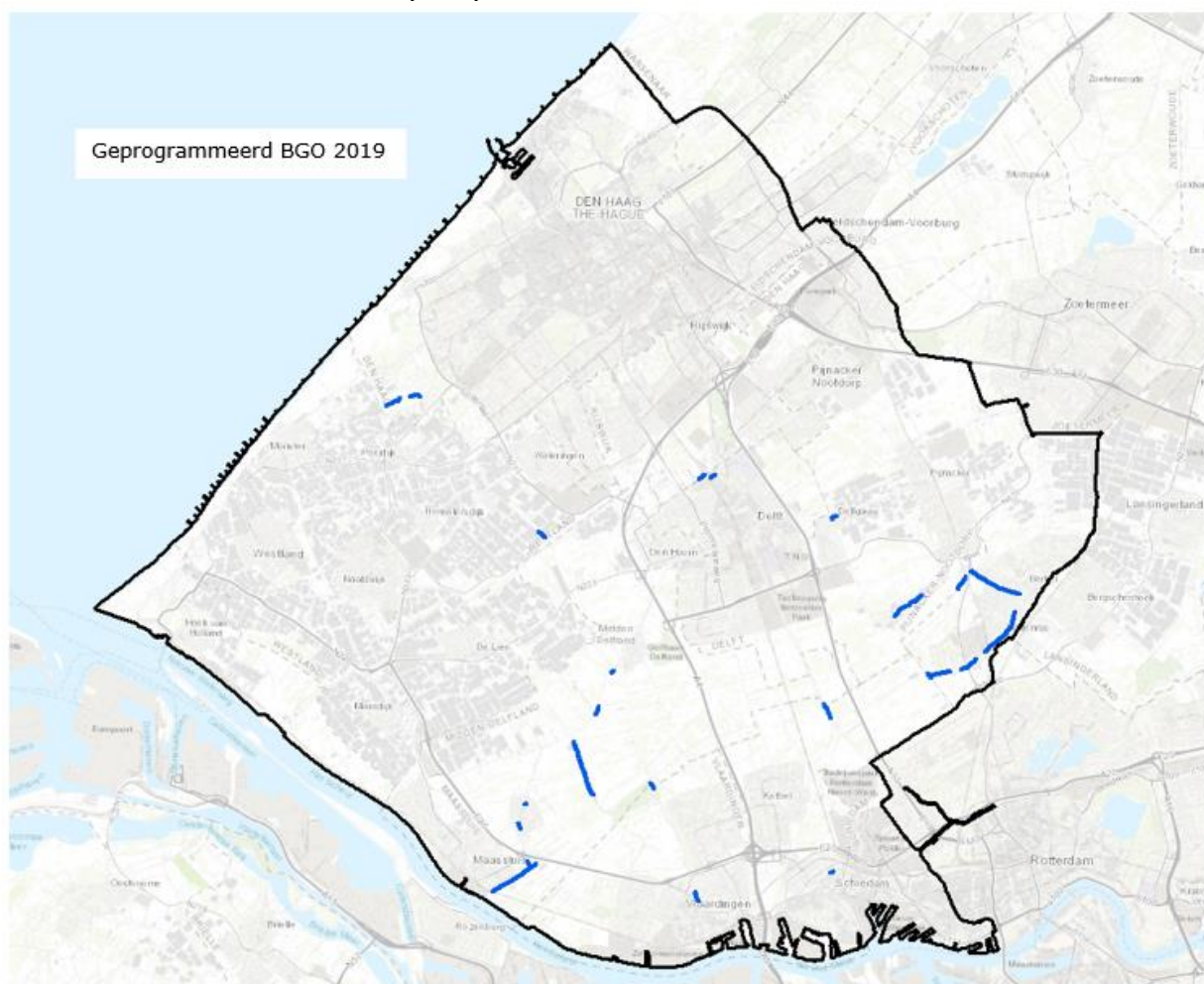
Opvolging adviezen en aanbevelingen Rekeningcommissie

Veel adviezen van de Rekeningcommissie over 2015 en 2016 zijn opgevolgd. We hebben een nieuw financieel en personeelssysteem ingevoerd per 2018, een balansverkortings doorgevoerd en het risicobeleid herzien en geïmplementeerd binnen Delfland en hebben de prestatie-indicatoren aangepast. Voor de adviezen op cultureel en organisatorisch gebied, te weten het bewustzijn dat wordt omgegaan met gemeenschapsmiddelen en verdere stroomlijning van de organisatie om de programma's op adequate wijze te ondersteunen en uit te voeren, geldt dat deze een langere doorlooptijd vergen. Daarnaast heeft de Rekeningcommissie over 2017 een aantal nieuwe adviezen geplaatst waardoor meer aandacht wordt gegeven aan investeringen en de kwaliteit van de exploitatiebegroting. Ook zal Delfland vanaf 2020 een in control statement invoeren.

In zijn accountantsverslag 2017 heeft de externe accountant opmerkingen gemaakt over mogelijke verbeteringen, zoals de instandhouding van voorzieningen en reserves, en de waardering en boeking van enkele balansposten. Delfland heeft dit opgepakt en het is de verwachting dat deze opmerkingen niet meer terugkomen in het accountantsverslag 2018.

3 Waterveiligheid, stedelijk waterbeheer en klimaatadaptatie

Op het gebied van Waterveiligheid tonen we in onderstaand overzicht de trajecten waar we in 2019 BuitenGewoonOnderhoud (BGO) uitvoeren.

Figuur 3.1 Overzicht van de trajecten waar we in 2019 buiten gewoon onderhoud uitvoeren

Waterveiligheid

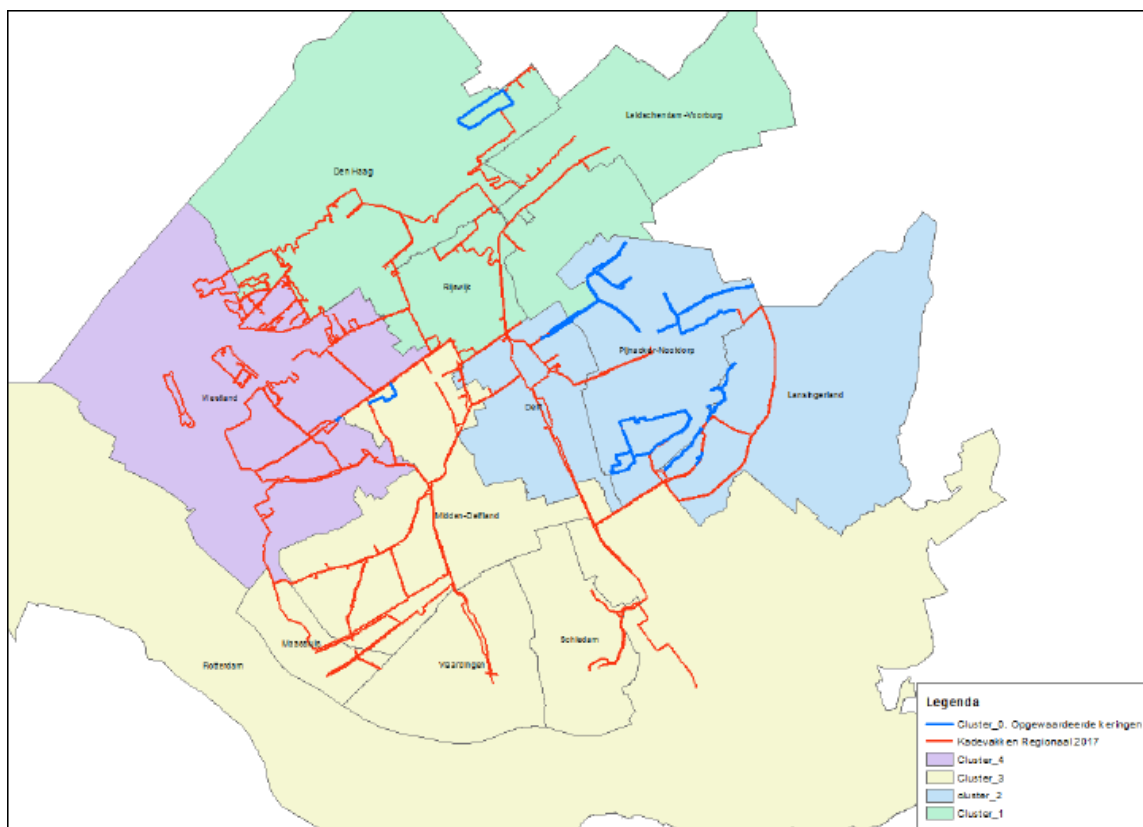
Doel: De primaire, regionale en overige waterkeringen zijn veilig. We zorgen voor adequaat onderhoud en we beoordelen periodiek op stabiliteit en hoogte. We nemen risicogestuurd passende maatregelen die we afstemmen met de omgeving. In 2022 moeten alle primaire keringen zijn getoetst aan de nieuwe normen voor waterveiligheid. De toetsing van de regionale keringen -opgedeeld in clusters- is in 2024 gereed. Om dit te bereiken toetsen we in 2019:

Primair

- Delflandsedijk van Parksluizen tot Vlaardingen (9,7 km): bekleding, hoogte, gemalen, sluizen en constructies (fase 2);
- Delflandsedijk van Vlaardingen tot de Maeslantkering (16,5 km): bekleding en hoogte (fase 1) en stabiliteit (fase 2);

Regionaal

- Hoogtetoets cluster 2 (Oostland) en cluster 4 (Westland);
- Eenvoudige toets stabiliteit cluster 2 (Oostland);
- Eenvoudige toets sluizen, gemalen, duikers en inlaten (heel Delfland).

Figuur 3.2 Overzicht van de waterkeringen

Hiermee bereiken we de streefwaarden in 2019, te weten 50% van de toetsopgave primaire keringen en 30% van de toetsopgave regionale keringen².

Prestatie-indicatoren met streefwaarden : Percentage toetsopgave gerealiseerd.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Primaire waterkeringen (55 kilometer)	30%	50%	70%	90%	100%	100%
Regionale waterkeringen (437 kilometer)	15%	30%	50%	70%	80%	90%

De tweede prestatie indicator geeft de mate van veiligheid weer op basis van de reeds beschikbare toetsresultaten. Afgekeurde keringen brengen we op orde. In 2019 voeren we hiervoor onder meer de volgende werkzaamheden uit:

- Het uitvoeren van 7 kilometer buitengewoon onderhoud aan groene kades en het vervangen van circa 2,5 kilometer beschoeiing;
- Het uitvoeren van 8,8 kilometer buitengewoon onderhoud aan complexe kades (clusters Berkel, Maassluis en Vlaardingens);
- Het uitvoeren van 3 kilometer buitengewoon onderhoud aan kades met wegen;
- Start uitvoering 0,4 kilometer verbeteren waterkeringen.

Prestatie-indicatoren met streefwaarden: Percentage keringen op orde op basis van het actuele oordeel voor de primaire en regionale keringen.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Primaire waterkeringen (55 kilometer)	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Regionale waterkeringen (437 kilometer)	81%	82%	84%	85%	87%	88%

² Omdat toetsen een gefaseerd/getrapt proces is voor verschillende faalmechanismen, drukken we de voortgang niet uit in km maar in percentage verbeteropgave (hiervoor is in 2016 een schatting gemaakt van de benodigde stappen per km en vertaald in de voortgang daarin per jaar)

Door inspecties krijgen we inzicht in de toestand van de keringen en door beheer en onderhoud van de primaire, regionale, en overige keringen voorkomen we zoveel mogelijk dat een nieuwe opgave ontstaat. In 2019 voeren we het volgende uit:

- Inspectie van circa 710 kilometer waterkeringen;
- Maaionderhoud op circa 100 hectare groene kades;
- Muskusrattenbeheer conform afspraken in Kosten voor Gemene Rekening (KvGR);
- Inspecties aan waterkerende kunstwerken;
- Dagelijks onderhoud aan waterkerende kunstwerken.
- Conditiemetingen waterkerende kunstwerken

Het waterveiligheidsbeleid zetten we in het traject van de Omgevingswet om naar een (digitaal) modulair beleidskader, dat toegankelijk en bruikbaar is voor verschillende doelgroepen en locatie-specifiek en activiteitgericht kan worden toegepast.

Prestatie-indicatoren met streefwaarden						
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Deelname aan tweejaarlijkse audit t.b.v. zorgplicht primaire keringen		n.v.t.	Audit uitgevoerd	n.v.t.	Audit uitgevoerd	n.v.t.

In 2019 heeft Delfland de volgende prestatie-indicatoren in ontwikkeling:

- percentage overige keringen op orde op basis van het actuele oordeel door Delfland op basis van de toets normen zoals Delfland zelf in de legger vastlegt voor de overige keringen (218 km). De normering moet nog worden vastgesteld;
- percentage keringen onder signaleringswaarde (aantal kilometers/totaal aantal): primair 55 km, regionaal 437 km, overig 218 km. De signaleringswaarde moet nog worden vastgesteld.

In overleg met de Inspectie voor Leefomgeving en Transport (ILT) en de andere waterschappen wordt bezien of een Benchmark tussen de waterschappen onderling de huidige audit door de ILT (op termijn) kan vervangen.

Stedelijk waterbeheer

Doelen:

1. Het maken van een watervisie 1.0 als onderdeel van de implementatie van de omgevingswet.
2. Op basis van de principes van strategisch omgevingsmanagement richten we samen met relevante stakeholders planvorming en gebiedsprocessen in.
3. We benutten bij ruimtelijke ontwikkelingen kansen. Waar mogelijk combineren we de belangen met die van gebiedspartners en nemen we maatregelen om de bijdrage van het watersysteem aan de ruimtelijke kwaliteit en belevings- en gebruikswaarde voor en door burgers en bedrijven te vergroten.
4. We voeren proactief de watertoets uit op binnengekomen ruimtelijke plannen en hanteren de streefwaarde van 100% afhandeling wateradviezen binnen de gestelde termijn.

Ad 1. In het kader van de Omgevingswet stelt Delfland een watervisie op als input voor de door de gemeenten en provincie op te stellen omgevingsvisies.

Ad 2. Het doel "strategisch omgevingsmanagement" is gericht op hoe we omgaan met onze omgeving. Strategisch omgevingsmanagement is inmiddels regulier onderdeel van planvorming en gebiedsprocessen binnen Delfland en zal ook in het kader van samenwerking en participatie in de omgevingswet een belangrijk middel zijn. Daarbij richten we ons op:

- Het versterken van de kennisuitwisseling over strategisch omgevingsmanagement binnen het hoogheemraadschap Delfland;
- Het organiseren van structurele ambtelijke en bestuurlijke overleggen met gemeenten;

Ad 3. We participeren proactief in ruimtelijke plannen, complexe plannen en de uitvoeringsprogramma's van gemeentelijke waterplannen. Onze inzet is om onze eigen belangen en doelen in een vroeg stadium te borgen in de planvorming van derden.

In 2019 doen we onder meer het volgende:

- Bij ruimtelijke plannen leggen we de nadruk op het voorbereiden van het buitengewoon onderhoud aan kades en het ontwikkelen van ecologische zones
- Voor de locaties waar een te groot risico op wateroverlast is werken we samen met de omgeving om deze wateroverlast op te lossen. In 2019 zetten we het project Rainlevels – gericht op het inzetten van gietwaterbassins voor het voorkomen van wateroverlast – onverminderd voort. Daarnaast zijn we actief in gebiedsprocessen zoals b.v. in verschillende gebieden in Schiedam den het Westland.
- Zijn we actief betrokken bij onder andere de ontwikkeling van infrastructuur zoals Blankenburgverbinding, A16, , A4 Passage, Poorten en Inprikkers alsmede stedelijke (her)ontwikkeling zoals b.v. Kijkduin om onze belangen vroegtijdig te borgen.
- Werken we samen met de gemeenten aan uitvoeringsagenda's en -programma's van de gemeentelijke water- en klimaatplannen.

Ad 4. In het kader van de watertoets gaan we in 2019:

- Naar verwachting tussen de 450 en 550 wateradviezen verzorgen binnen de gestelde termijnen.
- Regulier overleg voeren met alle gemeenten waardoor we proactief samenwerken in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen.
- Naast de advisering onder de huidige Wet ruimtelijke ordening ook de advisering in het kader van (pilots van) omgevingsvisies, omgevingsplannen en andere omgevingswet-instrumenten van gemeente, provincie en rijk uitvoeren.
- De Handreiking Watertoets voor gemeenten aanpassen in verband met de ontwikkelingen rondom klimaatadaptatie en de omgevingswet.
- In aanvulling op de prestatie indicator onderzoeken we in welke mate de adviezen van de watertoets worden overgenomen in de ruimtelijke plannen van gemeente en provincie. Dit gebeurt op basis van een jaarlijkse steekproef.

Prestatie-indicatoren met streefwaarden:

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Watervisie vastgesteld		ja	ja	ja	ja	ja
Percentage wateradviezen afgehandeld binnen gestelde termijn	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Overige indicatoren:

Ad 2) Aangezien strategisch omgevingsmanagement een manier van denken en werken is, is het ontwikkelen van een eenvoudige en eenduidige prestatie indicator voor dit onderwerp niet mogelijk.

Ad 3) Dit doel heeft geen eigen prestatie-indicator. De ruimtelijke maatregelen die worden getroffen bij de programma's A tot en met D komen mede dankzij dit doel tot stand.

Klimaatadaptatie

Doel: We gaan in nauwe samenwerking met gemeenten en andere belanghebbenden de Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie nader uitwerken en uitdragen. Dit leidt tot maatregelen waardoor de sponswerking in ons sterk verharde gebied toeneemt en er bij ruimtelijke ontwikkelingen klimaat adaptief wordt gehandeld.

In 2019 voeren we onder meer het volgende uit:

- We draaien actief mee in projecten en initiatieven die bijdragen aan de beweging richting een klimaatbestendige regio, inclusief burgerinitiatieven;
- We zetten de stimuleringsregeling voort om klimaat adaptieve maatregelen die de sponswerking van de stad vergroten bij particulieren en bedrijven te ondersteunen;
- We werken samen met gemeenten aan stresstesten op kwetsbaarheid voor klimaatverandering en stellen gezamenlijk klimaatagenda's op;
- We starten met het omzetten van de resultaten van de stresstesten naar ontwikkelingsgerichte agenda's per gemeente.
- We stimuleren de omvorming van verharde schoolpleinen naar groenblauwe schoolpleinen;
- We bouwen de samenwerking met nieuwe netwerkpartijen zoals woningbouwcorporaties en tuincentra verder uit. We verkennen de mogelijkheden tot samenwerking met nieuwe partijen zoals tuinontwerpers en hoveniers.

Prestatie-indicator (als maat voor het ondersteunen van de beweging):

Het aantal acties dat direct bijdraagt aan de beweging naar een water robuuste en klimaatbestendige regio.

Prestatie-indicatoren met streefwaarden						
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Aantal acties dat bijdraagt aan de beweging naar een waterrobuuste en klimaatbestendige regio	20	20	15	15	15	15

Financiën: Exploitatie Waterveiligheid, stedelijk waterbeheer en klimaatadaptatie

Programmalijn (bedragen * € 1.000)	Begroting 2018	Begroting 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Waterveiligheid	22.443	20.232	22.190	21.564	21.453	21.548
Stedelijk waterbeheer	2.266	1.606	1.493	1.513	1.526	1.543
Klimaatadaptatie 1)	880	1.180	957	965	971	978
Totaal	25.589	23.018	24.640	24.042	23.950	24.069

1) met de in 2017 opgestelde strategie wordt meer duidelijk welke financieringsbehoefte er is vanaf 2020. De bestuurlijke ambitie is dat deze tenminste op hetzelfde niveau als 2019 wordt voortgezet.

Als gevolg van de balansverkorting en de toewijzing van kapitaallasten van toekomstige investeringen aan de programma's zijn de exploitatiekosten hoger dan in de begroting 2018. Bij programmalijn Waterveiligheid komen de exploitatiekosten in 2019 lager uit door een lagere bijdrage HWBP (€ 10,6 mln.).

Geraamde investeringsuitgaven Waterveiligheid, stedelijk waterbeheer en klimaatadaptatie

Programmalijn (bedragen * € 1 miljoen)	Begroting 2018	Begroting 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Waterveiligheid	*) 10,0	9,9	9,2	9,0	9,0	9,0
Totaal	10,0	9,9	9,2	9,0	9,0	9,0

*) exclusief HWBP

De investeringsbegroting Waterveiligheid omvat de uitgaven voor de programmatische aanpak buitengewoon onderhoud en de programmatische aanpak verbeteren waterkeringen. Afhankelijk van de urgentie van de beoogde maatregelen en de doorlooptijd van de projecten wordt de beschikbare capaciteit optimaal ingezet om onze doelen te halen met de investeringsbegroting en de beschikbaar gestelde verzamelkredieten als randvoorwaarde.

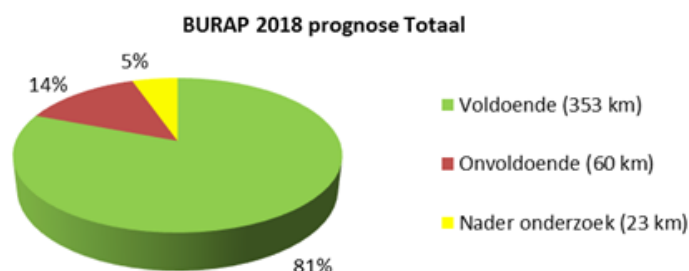
De verschuiving in de meerjarenbegroting wordt veroorzaakt door de N468. De provincie Zuid-Holland trekt hier samen op met Delfland en de gemeente aan de reconstructie van de weg en het verbeteren van de kade. Vanwege een intensiever gebiedsproces en mede in verband met grondverwerving duurt het proces langer dan verwacht. Hierdoor schuiven de investeringsuitgaven naar achteren in de tijd. Dit leidt tot een verschuiving van kosten van 2019 naar 2020 en van 2020 naar 2021.

Naast de regionale keringen is de laatste jaren ook een veel beter beeld verkregen van de polderkades. Binnen de programmatische aanpak worden – naast de regionale keringen – al langer polderkades op basis van urgentie en mogelijkheden om werk met werk te maken, opgehoogd. Om het onderhoud hiervan meer doelmatig en efficiënt uit te voeren onderzoekt Delfland de meerwaarde om deze te normeren op basis van risico's, aansluitend bij de werkwijze voor de regionale keringen.

Wat betreft de doelrealisatie wordt verwacht dat als het gaat om het buitengewoon onderhoud de opgave zoals geformuleerd in het voorstel programmatische aanpak BGO 2016 - 2020 voor de groene en complexe kades uiterlijk in 2020 zal zijn gerealiseerd. Van de Wegen op Kaden is ingezet om in 2020 de risicovolle regionale keringen op orde te hebben. Ook al is dit een

uitdaging, de verwachting is dat ook dat in 2020 gerealiseerd kan worden. Omdat doorlopend trajecten aan het programma toegevoegd worden, zijn mogelijk nog niet alle urgente polderkades in 2020 op orde. In onderstaande figuur en tabel is inzichtelijk gemaakt hoe het programma voor de regionale keringen ervoor staat medio 2018. Circa 75% van de onvoldoende keringen zijn geprogrammeerd en dat levert onderstaand inzicht op.

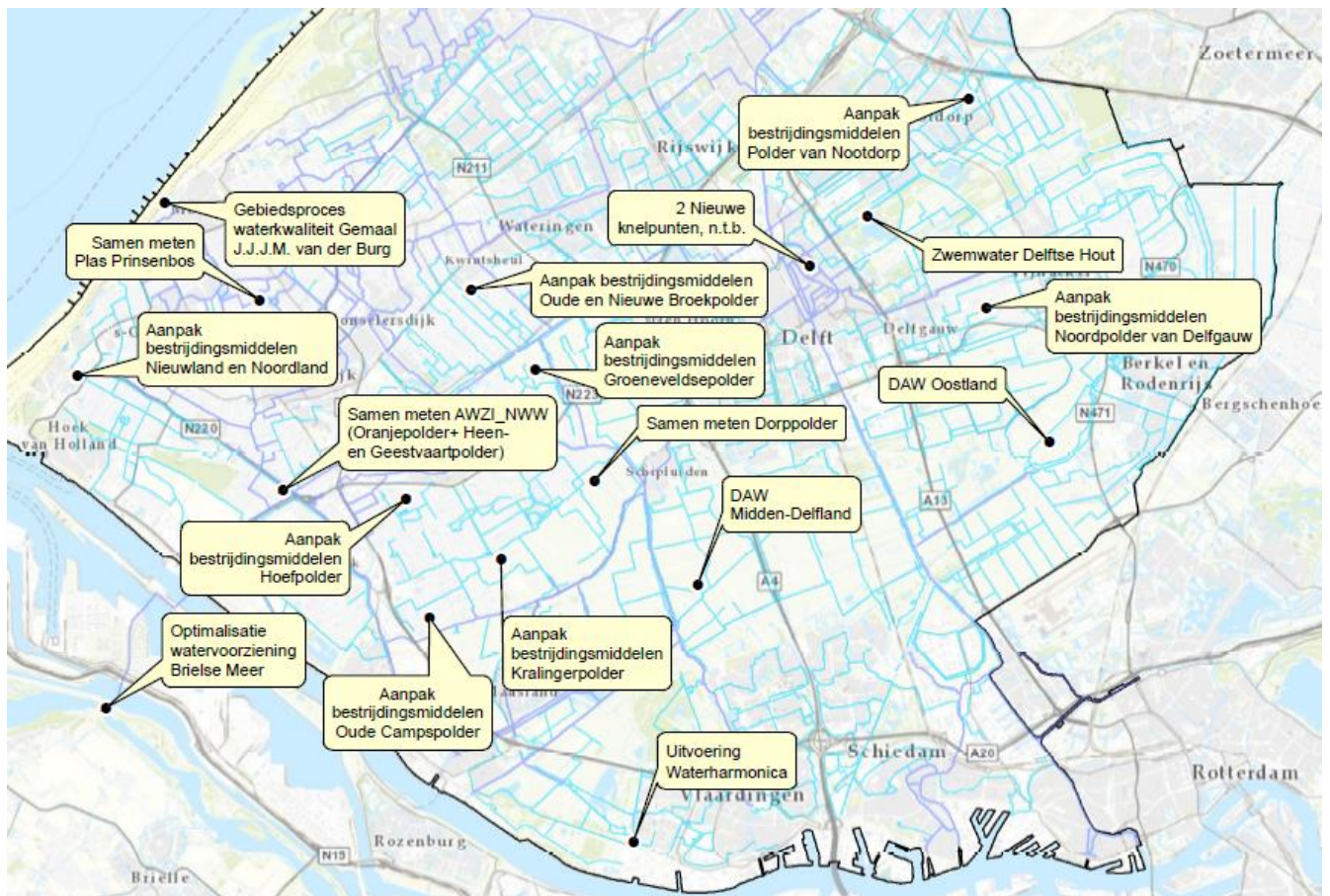
Urgentie	Groen [%]	Complex [%]	WOK [%]	KVP / BWC [%]
5	0	40	5	55
4	0	0	0	0
3	0	30	25	45
2	5	35	55	5
1	5	50	45	0

Omdat geprioriteerd wordt op basis van urgentie, zijn en worden de meest urgente trajecten met voorrang opgepakt. De urgente kades bevinden zich grotendeels in de planvormingsfase, voorbereidingsfase of realisatiefase. In de eerste jaren van de programmatische aanpak is vooral geïnvesteerd in planvorming, het maken van afspraken met wegbeheerders en de voorbereiding van projecten. In de laatste drie jaar van de programmatische aanpak ligt de focus ook meer op realisatie. Begin 2018 is extra capaciteit aan de programmalijn veiligheid toegevoegd teneinde doelrealisatie mogelijk te maken.

Met de jaarlijkse inspecties beoordeelt Delfland waar onderhoud aan de keringen benodigd is. Daarnaast beoordeelt Delfland in de periode tot 2024 of de regionale keringen aan de wettelijke veiligheidsnorm voldoen. Vanuit zowel de inspectie als de beoordeling worden lopende het programma diverse trajecten aan het programma Waterveiligheid toegevoegd. Dit leidt tot een continue herprioritering op basis van urgentie en kansen om mee te liften met ander groot onderhoud. Het leidt er ook toe dat het programma BGO nog steeds een grote opgave kent. Daarbij is onzeker hoe groot de verbeteropgave is die uit de beoordeling komt. Er wordt toegewerkt naar de situatie dat in beginsel alle keringen voldoen aan de veiligheidsnorm (voor regionale keringen vastgesteld door de provincie, voor de polderkades vast te stellen door Delfland zelf). Door met signaleringswaarden (op basis van zettingsverwachting) te werken, kan de kering met een programmatische aanpak op hoogte gebracht worden voordat deze onder de veiligheidsnormering komt. Met het oog op het aflopen van de verzamelkredieten in 2020, wordt begin 2019 een strategie aan de Verenigde Vergadering voorgelegd om de veiligheid van de waterkeringen te borgen. Deze strategie kan invloed hebben op de geraamde investeringsramingen alsmede de benodigde capaciteit voor de komende jaren.

4 Gezond, schoon en zoet water

Figuur 4.1 Overzicht van de toonaangevende projecten die we in 2019 uitvoeren

Zelfvoorzienendheid en kringloopsluiting

Doelen:

1. In 2019 wordt de strategie Delfland Circulair geïmplementeerd die in 2018 is vastgesteld om op een toekomstbestendige wijze kringlopen te sluiten en (nagenoeg) zelfvoorzienend te kunnen zijn in de waterbehoefte.
2. We zetten ons in voor een (kosten)effectieve zoetwatervoorziening, nu en in de toekomst samen met de partners.

Medio 2018 is de strategie Delfland circulair in de Verenigde Vergadering vastgesteld. De implementatie van de strategie is gestart en zal in 2019 doorlopen. Bij het implementeren worden allerlei initiatieven genomen om afval (zoals bijvoorbeeld bagger, maaisel en afvalwater) op slimme manieren her te gebruiken in het eigen of een ander proces. Dit vraagt innovatie, onderzoek en een organisatie die duurzaam circulair denkt en werkt. Maar dit vraagt vooral om samenwerking met andere partijen en belanghebbenden. Om dit goed vorm te geven, worden in deze begroting voor de coördinatie van uitvoering van de genoemde strategie middelen vrijgemaakt, in 2019 wederom € 100.000, evenals in 2018. De mogelijke uitvoering van projecten wordt binnen de bestaande programma's opgepakt. Voorbeelden zijn het hergebruiken van maaisel binnen de programma's Waterveiligheid en Watersysteem, de verwerking van slib of het opwerken van biogas tot groengas binnen het programma Afvalwaterketen en zuiveren.

In 2019 werken we verder aan een goede op de functies afgestemde zoetwatervoorziening. We voeren de afspraken uit het Deltaprogramma Zoetwater uit. Onze inzet is enerzijds gericht op het behouden en versterken van de aanvoermogelijkheden voor zoetwater en anderzijds op het verduurzamen en meer circulair maken van de watervoorziening. Het is daarbij belangrijk om

het waterbewustzijn bij onder meer de glastuinbouw te vergroten (de beschikbaarheid van zoetwater is geen vanzelfsprekendheid). Voor de implementatie van het instrument Waterbeschikbaarheid werken we in 2019 onder meer aan een gebiedsproces met de glastuinbouw rondom gemaal J.J.J.M. van der Burg. We benadrukken de eigen verantwoordelijkheid van eindgebruikers om zo zuinig en doelmatig mogelijk met zoetwater om te gaan. Samen met de andere gebruikers van het Brielse Meer voeren we een maatregelenpakket uit om deze zoetwaterbron te optimaliseren en slimmer aan te sturen. Ook verbeteren we de operationele zoetwatervoorziening in het eigen beheergebied, onder meer door slim te sturen op inlaten, doorspoeling en het tegengaan van verzilting. Tenslotte zorgen we voor actuele waterakkoorden en borgen we het belang van goede zoetwateraanvoer bij externe ontwikkelingen zoals de verdieping van de Nieuwe Waterweg.

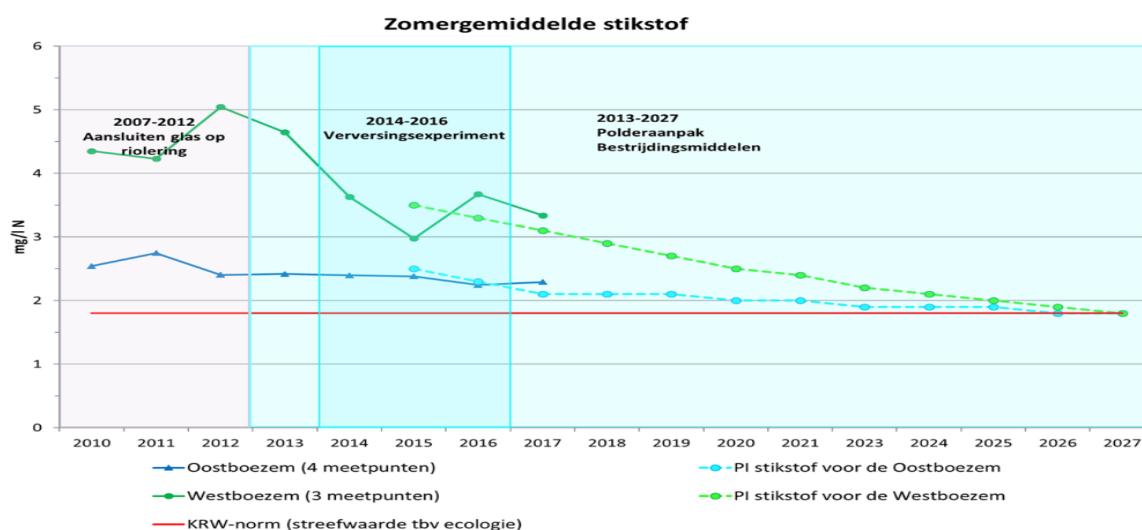
Prestatie-indicatoren met streefwaarden						
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Percentage van alle metingen binnen een jaar met een waarde lager dan de richtwaarde van 200 mg/l Chloride		90%	90%	90%	90%	90%
Het aantal gebieden dat binnen Delfland jaarlijks wordt doorlopen met het instrument Waterbeschikbaarheid		2	2	2	2	2

In 2019 heeft Delfland de volgende prestatie-indicatoren in ontwikkeling:

- Totaal primair grondstoffenverbruik Hoogheemraadschap van Delfland (ton). Conform de leidende principes, zoals door de VV is vastgesteld (Delfland circulair voorjaar 2018) kijken we eerst naar voorkomen/beperken en daarna naar zo hoogwaardig mogelijk hergebruiken van grondstoffen. We nemen deze op in begroting 2020 e.v.
- Aandeel hergebruik in de top 5 reststoffen in percentage³. Vanuit de verschillende processen van Delfland komen reststromen. Zoals aangegeven wordt er eerst gekeken of deze reststromen kunnen worden voorkomen/beperkt en daarna wordt gezocht naar mogelijk hoogwaardig hergebruik. De reststoffen waaraan gedacht wordt zijn; baggerslib, maaisel (Bio-massa), Biogas/Groengas, enz.
- Het percentage zoetwater dat hergebruikt wordt vanuit de afvalwaterketen en vanuit het watersysteem. Gemiddeld verpompen we vanuit het watersysteem (176 mln. m³/jaar) en de afvalwaterketen (130 mln. m³/jaar) in totaliteit 306 mln. m³/jaar zoetwater de Nieuwe Waterweg en Noordzee op. Daarentegen laten we jaarlijks 15,5 mln. m³/jaar zoetwater in vanuit Rijnland en het Brielse Meer.

Chemische waterkwaliteit

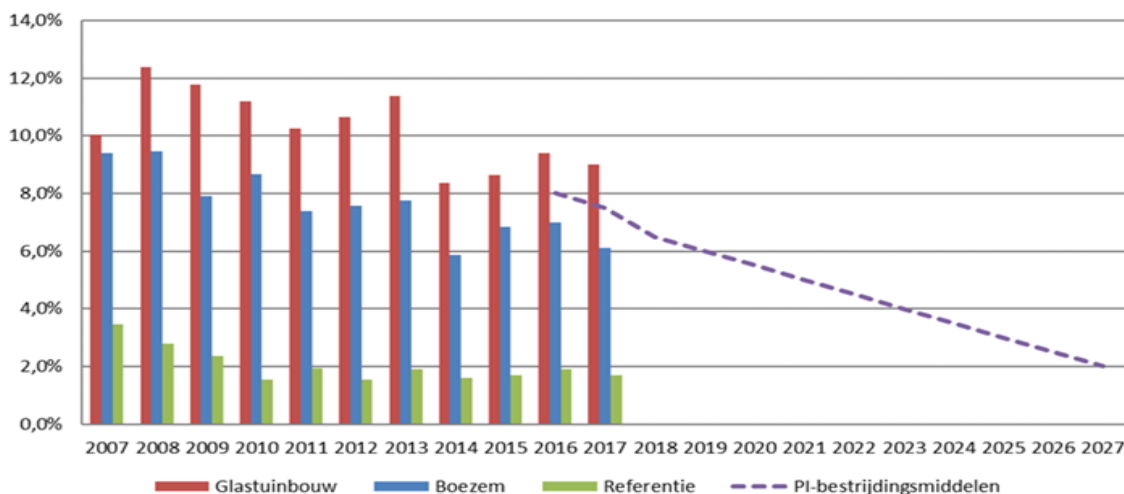
Doel: In 2021 is de chemische waterkwaliteit zodanig dat met een voortgaande ontwikkeling van de ecologische en chemische kwaliteit de KRW-doelen in 2027 zijn gehaald.

³ Een definitieve keuze voor welke 5 van alle reststoffen wij deze PI gaan hanteren volgt begin 2019.

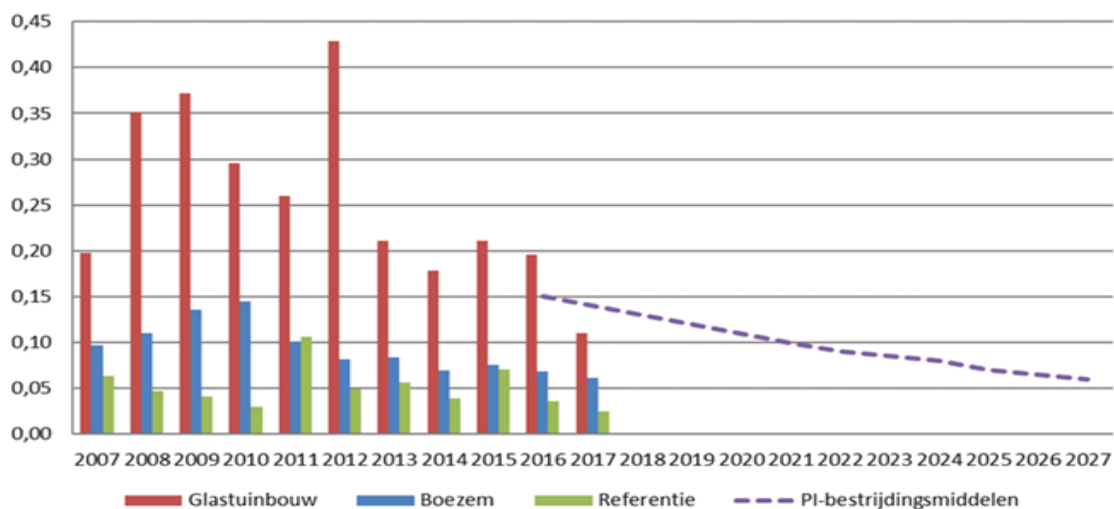
Om de waterkwaliteit aan de normen te laten voldoen, houden we in 2019 vast aan de aanpak van verontreinigingen bij de bron (met name bestrijdingsmiddelen en nutriënten). We zetten daarvoor verschillende instrumenten in, zoals voorlichting, advisering en agendering, naast toezicht en handhaving.

Percentage stoffen aangetroffen (aantal aangetroffen/aantal gemeten)

In de glastuinbouwgebieden continueren we de effectief gebleken aanpak van de polderaanpak bestrijdingsmiddelen (gebiedsgericht meten). Daarnaast is de idee om de samenwerkingstermijn van het Afsprakenkader Emissieloze kas tot en met 2021 te verlengen. Door samen met LTO Glaskracht, gemeenten en het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard hierin op te trekken en elkaars bijdragen op elkaar af te stemmen, vergroten we de impact van onze inspanningen. Ook ontwikkelen en zoeken we waar mogelijk aansluiting bij nieuwe innovatieve manieren die ons helpen het doel (schoon en gezond water) te bereiken, zoals het verder uitrollen van de in 2018 tot stand gekomen pilots waarbij tuinders zelf de waterkwaliteit meten en het verder toewerken naar een ketenaanpak (bijv. met retail, banken) waarin het waterkwaliteitsbelang volwaardig meeweegt (conform de landelijke Delta-aanpak Waterkwaliteit en Zoetwater). De waterkwaliteit in de agrarische gebieden benaderen we vanuit samenwerking in het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW) van LTO Noord. Samen met de sector zetten we in op het sluiten van de kringloop in melkveehouderijgebieden. In 2018 is gestart met het opstellen van het derde Stroomgebiedbeheerplan (SGBP3) voor de Kaderrichtlijn Water voor de periode 2022-2027. Hieruit volgt onder meer een maatregelenprogramma voor de periode 2022-2027. Onze inzet is om in 2019 de wateropgave opnieuw te herijken en samen met het gebied, vanuit een gezamenlijk belang te komen tot een gedragen SGBP3. We blijven met gemeenten en bewoners samenwerken om ook in stedelijk gebied de knelpunten voor de waterkwaliteit op te lossen.

Gemiddelde concentratie van de aangetroffen bestrijdingsmiddelen (µg/l)

Voor 2019 en verder hanteren we de volgende prestatie-indicatoren en streefwaarden:

Prestatie indicatoren met streefwaarden:						
Chemische waterkwaliteit	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1) <i>zomergemiddelde stikstofgehalte West- en Oostboezem</i>	2,9 & 2,1 mg/l	2,7 & 2,1 mg/l	2,5 & 2,0 mg/l	2,4 & 2,0 mg/l	2,3 & 2,0 mg/l	2,2 & 1,9 mg/l
2) <i>In % het aantal aangetroffen bestrijdingsmiddelen t.o.v. het totaal gemeten aantal bestrijdingsmiddelen EN de gemiddelde concentratie bestrijdingsmiddelen</i>	6,5% & 0,13 µg/l	6,0% & 0,12 µg/l	5,5% & 0,11 µg/l	5,0% & 0,10 µg/l	4,5% & 0,09 µg/l	4,0% & 0,09 µg/l

1) De Europese Kaderrichtlijn Water schrijft voor dat de normen voor waterkwaliteit in 2027 gehaald moeten zijn. De prestatie-indicator voor stikstof – zoals deze ook in de waterkwaliteitsrapportage is opgenomen, gaat vooralsnog uit van een constante, gelijkmatige, daling naar de gewenste concentraties in 2027, te weten 1,8 mg/l zowel voor West- als Oostboezem. (N.B. In werkelijkheid zal het verloop waarschijnlijk niet helemaal constant zijn. Op basis van nieuwe inzichten in het werkelijke verloop van de concentraties kan bijstelling van de waarden voor tussenliggende jaren plaatsvinden.)

2) Dit cijfer geeft een indicatie of er een belemmering is voor ecologische ontwikkeling, waarbij de streefwaarde is bepaald op basis van de relatief laag belaste gebieden binnen Delfland (stad en grasland). Streefwaarde 2027 is 2,0% & 0,06 µg/l.

Zwemwater

Doel: De aangewezen zwemwaterlocaties voldoen aan ons waterbeheerplan (hierbij geldt: inspanningsverplichting voor blauwalgen, resultaatverplichting voor bacteriën) en er is alleen bij uitzondering een negatief advies als gevolg van bijvoorbeeld blauwalg en bacteriën.

Voor 2019 staan bron- en structuurmaatregelen gepland voor de Plas Delftse Hout⁴. Deze maatregelen zijn onder meer nodig om de ecologische robuustheid van de plas te vergroten en daarmee de kans op blauwalg te verkleinen. Door deze maatregelen wordt symptoombestrijding (zoals het toepassen van waterstofperoxide) in de toekomst niet langer uitgevoerd. Dit vergt in 2019 een investering van circa € 0,8 miljoen. In het project S.C.H.O.O.N. worden de voorbereidingen getroffen voor de toekomstige verbetering van de waterkwaliteit in de Krabbeplas. Daarvoor is in 2020 een bedrag van € 0,4 miljoen gereserveerd. Tijdens het zwemseizoen monitoren we de zwemwaterlocaties op aanwezigheid van bacteriën en blauwalg.

Prestatie indicatoren met streefwaarden:						
Zwemwaterkwaliteit	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1) <i>Het aantal zwemlocaties met genomen maatregelen</i>	8	8	9	9	9	9
2) <i>Het aantal locaties met genomen maatregelen met een negatief zwemadvies van meer dan 3 weken.</i>	0	0	0	0	0	0

Naast bacteriën kan ook het ontstaan van blauwalgen leiden tot een negatief zwemadvies. We hebben op diverse locaties maatregelen getroffen om de overlast hiervan te beperken en/of om (langdurige) overschrijding van de normen voor bacteriën te voorkomen. Voor deze locaties is het streven dat minder dan drie weken per jaar een negatief zwemadvies van kracht is.

Lokale knelpunten en kansen

Doel: Zoveel mogelijk afgesproken lokale waterkwaliteitsknelpunten worden opgelost en kansen worden benut binnen taakstellend budget.

In 2019 zullen twee lokale knelpunten de realisatiefase in gaan en zullen twee nieuwe knelpunten in voorbereiding worden genomen, te weten volkstuinencomplex Hoek van Holland en de situatie rond het Kruithuis. Dit draagt tevens bij aan waterbewustzijn.

⁴ De maatregelen worden samen met de Gemeente Delft uitgevoerd.

Prestatie indicatoren met streefwaarden:						
Lokale knelpunten	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Het aantal lokale knelpunten waarvan gestart wordt met het uitvoeren van de oplossing.		4	4	4	4	4

Coördinatie beheer

Doel: Assetmanagement is geïmplementeerd binnen Delfland.

In 2019 wordt verder ingezet op implementatie van assetmanagement. Dit is een omvangrijke klus. Om die gestructureerd te kunnen uitvoeren is in 2018 een programmaplan opgesteld dat in de komende jaren wordt uitgerold. Belangrijke elementen daaruit voor 2019 zijn: het indelen en decomponeren van assets, het opstellen van uniforme kaders en het destilleren van bijbehorende werkprocessen, en het opleiden van medewerkers zodat zij gesteld staan om hun werk via de principes van assetmanagement uit te voeren. Alle activiteiten zijn erop gericht het volwassenheidsniveau op het gebied van assetmanagement te vergroten.

Financiën

Exploitatie Gezond, schoon en zoet water

Programmalijn (bedragen * € 1.000)	Begroting 2018	Begroting 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Zelfvoorzienend en kringloopsluiting	354	543	419	421	894	888
Chemische waterkwaliteit	2.282	1.908	1.494	1.502	1.511	1.519
Coördinatie beheer	208	244	245	245	220	222
Zwemwater	548	710	688	697	693	688
Lokale knelpunten en kansen	190	335	328	332	337	341
Totaal	3.582	3.740	3.174	3.198	3.655	3.659

Als gevolg van de balansverkorting en de toewijzing van kapitaallasten van toekomstige investeringen aan de programma's zijn de exploitatiekosten hoger dan in de vorige begroting. Het hogere kostenniveau van programmalijn chemische waterkwaliteit in 2018 en 2019 houdt verband met de afgesproken extra inspanning vastgelegd in de Kadernota 2017. In de Kadernota 2020 wordt het besluit voorgelegd voor het al dan niet continueren van de extra inspanning voor de periode na 2019. De stijging van de exploitatiekosten op de programmalijn Zelfvoorzienend en Kringloopsluiting wordt veroorzaakt door een stijging van het aantal doorbelaste uren en kapitaallasten wegens investeringen in de Waterharmonica.

Geraamde investeringsuitgaven Gezond, schoon en zoet water

Programmalijn (bedragen * € 1 mln.)	Begroting 2018	Begroting 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Zelfvoorzienend en kringloopsluiting	0,1	0,1	5,0	1,8	0,0	0,0
Lokale knelpunten	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Zwemwater	0,7	0,8	0,4	0,4	0,4	0,4
Totaal	1,0	1,1	5,6	2,4	0,6	0,6

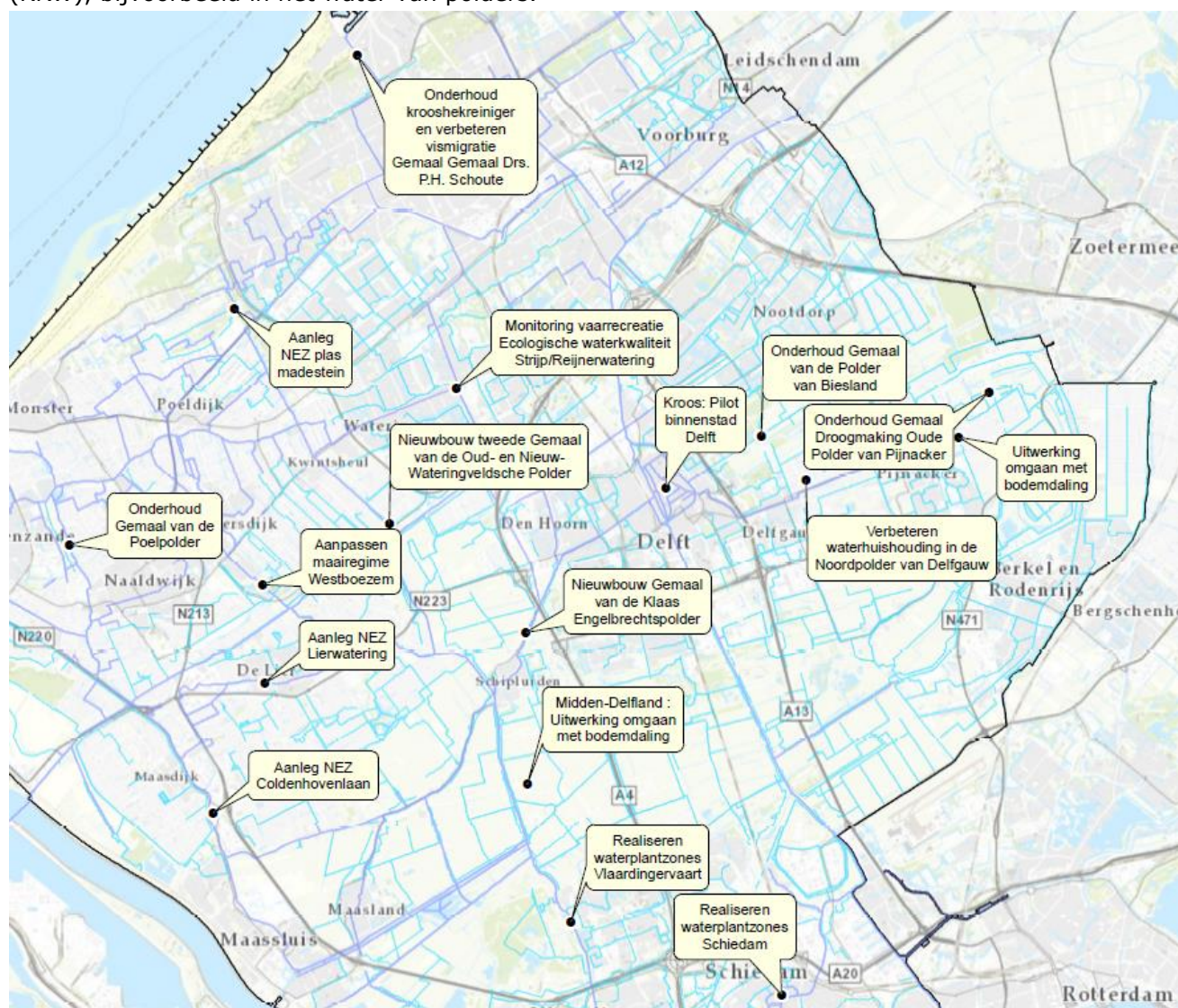
De investeringen bij zelfvoorzienendheid en kringloopsluiting in de jaren 2019-2021 betreffen implementatie van de waterharmonica. Voor 2019 worden, in samenwerking met de gemeente Delft, nieuwe bron- en structuurmaatregelen ontwikkeld ten behoeve van de zwemwaterlocatie Delftse Hout⁵.

⁵ In de VV van februari 2019 wordt een voorstel voorgelegd met een afwegingskader voor investeringen in zwemplassen. Hierbij wordt meegenomen hoe andere waterschappen omgaan met investeringen in zwemplassen.

5 Watersysteem

Het programma Watersysteem gaat over het dagelijkse (peil)beheer, het voorkomen van wateroverlast door te veel of te weinig water en het verkrijgen en behouden van een goede ecologische waterkwaliteit met een vrije vismigratie. We voeren de reguliere maa- en baggerprogramma's uit voor het in stand houden van de watergangen. Ook stellen we onderhoudsprogramma's op voor de gemalen, inlaten, visliften en andere installaties en voeren we die uit volgens de principes van assetmanagement. Tegelijkertijd maken we peilbesluiten zodat de kunstwerken effectief kunnen worden ingezet ten behoeve van het peilbeheer. We voeren watersysteemstudies uit om locaties waar niet aan de norm wordt voldaan, dus met een te grote kans op wateroverlast, in beeld te brengen. Vervolgens gaan we samen met onze partners op zoek naar oplossingen om de wateroverlast op deze locaties zoveel mogelijk op te lossen. Deze oplossingen worden dan door onze partners of door onszelf bijvoorbeeld via investeringsprojecten, uitgevoerd, waarna deze worden opgenomen in de onderhoudsprogramma's.

Om meer waternatuur te creëren richten we het watersysteem zodanig in dat deze waternatuur zich op eigen kracht kan gaan ontwikkelen. Daartoe zoeken we enerzijds samen met onze partners naar goede locaties voor de aanleg van natte ecologische zones en structuren zoals vissenbossen, waterplantzones, en zetten we anderzijds in op het aanpassen van het maaibeheer en vismigratiemaatregelen. Samen met onze partners wordt er, bovenop de genoemde maatregelen in het watersysteem, ook altijd gekeken naar alternatieve maatregelen die ook bijdragen aan het behalen van de ecologische doelstelling van de Kaderrichtlijn Water (KRW), bijvoorbeeld in het water van polders.

Figuur 5.1 Overzicht van de toonaangevende projecten die we in 2019 uitvoeren

Integraal Watersysteem: waterkwantiteit

Doel: In 2021 is het watersysteem zo ingericht dat er kan worden gewoond, gewerkt en gerecreëerd. De kans op inundatie van het watersysteem door hevige regenval wordt zodanig verkleind dat deze aan de normering voldoet.

We zijn als Delfland in 2019 verantwoordelijk voor het groot onderhoud van ca. 1.600 km watergangen en voor het dagelijks onderhoud van ca. 1.250 km. We verwachten voor onderhoud aan watergangen bovengemiddeld veel werk te moeten verrichten voor de bestrijding van (oever)begroeiing, kroos en waternavel en voorzien in 2019 extra kosten van circa € 0,35 miljoen. We hebben in 2018 voor het onderhoud aan de gemalen en stuwen een meerjarenonderhoudsplan (MJOP) opgesteld volgens de principes van assetmanagement. Hiermee is het (achterstallig) onderhoud aan gemalen en stuwen in kaart is gebracht. We actualiseren deze in 2019 en voeren conform uit (exploitatie en investering). Toonaangevende projecten in dit kader zijn de onderhoudswerkzaamheden van de gemalen Droogmakerij van de Oude Polder van Pijnacker, Polder van Biesland en Poelpolder en de aanpassing van de krooshekreiniger van Gemaal Schoute waarbij tevens de vismigratievoorziening wordt verbeterd.

We stellen voor de bediening van peil regulerende kunstwerken zoals gemalen en stuwen dit jaar een bedieningsplan op, leggen deze vast in beleid en voeren deze uit. Hierbij maken we zoveel mogelijk gebruik van de kansen om energiezuiniger, flexibeler en goedkoper te bemalen, waarmee we ook de markt (energieleveranciers) tegemoetkomen die de energiepieken op het elektriciteitsnet willen voorkomen.

Voor het groenonderhoud bij gemalen maken we in 2019 een inhaalslag. Met een nulmeting in 2018 zijn de werkzaamheden in kaart gebracht. Voor dit groenonderhoud is een bedrag van € 0,3 miljoen extra gemoeid.

In 2018 zijn we met betrekking tot het werkproces peilbesluiten gestart met een lean-traject. In 2019 worden de resultaten hiervan in het werkproces geïmplementeerd. De reden voor de actualisatie van het werkproces is dat voorheen een peilbesluit voor een hele polder een herzieningstermijn kende van 10 jaar. Na de wijziging van de Provinciale Verordening is de herzieningstermijn vervallen en dienen peilbesluiten actueel te zijn. Delfland richt zich op de peilgebieden met knelpunten ten aanzien van het vastgestelde peilen en bodemdaling waarbij gebruik wordt gemaakt van de registratie van klachten en meldingen van bewoners en/of peilbeheerders, de aanvragen voor vergunningen en/of de ruimtelijke ontwikkelingen.

We zijn wat betreft het voorkomen van wateroverlast op de goede weg want 39.744 ha van de 40.600 ha van Delfland voldoet aan de norm (de PI voor 2018 is 38.600 ha en voor 2027 is de PI 40.600 ha). We bepalen dit met watersysteemanalyses waarbij de vigerende klimaatscenario's van het KNMI worden gebruikt. De laatste hectares zijn ook bij uitstek de lastigste. Daarnaast geven recente inzichten in de neerslagstatistiek van de afgelopen jaren aan dat de vigerende klimaatscenario's een onderschatting zijn. Daardoor zal naar verwachting een deel van de 39.744 ha niet meer aan de norm voldoen. Dit betekent dat de uitdaging om het doel te halen naar alle waarschijnlijkheid groter gaat worden.

We toetsen ieder jaar een aantal polders in het kader van de norm voor bescherming tegen wateroverlast door inundatie. In 2019 toetsen we een bovengemiddeld aantal polders, om de planning voor de komende jaren (tot en met 2021) te halen. Van de resterende opgave (ca. 800 ha) is circa 50% bebouwd gebied en 50% grasland. Vooral voor de oplossingen in het bebouwde gebied (stad en glas) kijken we vanaf 2019 nadrukkelijk naar nieuwe (innovatieve) vasthoud- en bergingsmaatregelen zoals de inzet van dynamische gietwaterbassins (rainlevel), groenblauwe daken, waterdoorlatende bestrating en ondergrondse opslag van overtollige neerslag. Hierbij zetten we nog meer in op het maken van afspraken met gemeenten en particulieren over de verantwoordelijkheden in de realisatie- en beheerfase van de vasthoudmaatregelen. We zullen daarbij onze publiekrechtelijke taken moeten ondersteunen met privaatrechtelijke afspraken, bijvoorbeeld met particulieren. We pakken dit op in samenwerking met het programma Waterveiligheid, Stedelijk Waterbeheer en Klimaatadaptatie (programma A), waarbij we eveneens inzetten op een samenhang tussen de watersysteemanalyses en de stresstesten die we samen met gemeenten in het kader van klimaatadaptatie uitvoeren. Voor de resterende opgave in het graslandgebied zetten we in op het vaststellen van een gebiedsnormering.

We voeren in 2019, conform de programmering, diverse investeringsprojecten uit om wateroverlast knelpunten op te lossen. Toonaangevende projecten zijn bijvoorbeeld de verdere verbetering van de waterhuishouding in de Noordpolder van Delfgauw, de nieuwbouw van gemaal Klaas Engelbrecht polder en de nieuwbouw van een tweede gemaal in de Oud en Nieuw Wateringveldse polder.

Prestatie indicator per doel

1. Mate van behouden streefpeilen (in %)
2. Het oppervlak van het beheergebied van Delfland dat voldoet aan normen voor inundatie genoemd in de provinciale waterverordening (in ha)

Prestatie indicatoren met streefwaarde						
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Mate van behouden streefpeilen	93%	95%	95%	95%	95%	95%
Voldoet aan NBW-normering	38.600 ha	39.000 ha	39.400 ha	39.800 ha	39.850 ha	40.100 ha

Toelichting:

1. De peilen zijn ingesteld volgens het vigerende peilbesluit. In het peilbesluit is de afweging gemaakt welk peil de functies van het omliggende gebied zo goed mogelijk faciliteert. Het oppervlaktewater heeft zelf de functie om water te bergen en af te voeren in tijden van neerslag. Daarvoor is het nodig dat het waterpeil stijgt, waardoor een streefwaarde van 100% ook gewoon niet de bedoeling is.
2. We hebben aangegeven in 2027 te voldoen aan de normen voor inundatie zoals deze zijn opgenomen in de provinciale waterverordening. We doen dit stapsgewijs, we hebben aangegeven dat in 2021 39.800 ha van de 40.600 ha voldoet aan die normering. Op dit moment voldoen we daar al aan. De laatste hectares zijn het lastigst. Daarnaast heeft het KNMI op basis van de nieuwste neerslagstatistieken aangegeven dat de gebruikte klimaatscenario's een onderschatting zijn. In 2021 heeft het KNMI nieuwe klimaatscenario's bepaald aan de hand van deze nieuwste neerslagstatistieken. Tot die tijd hanteren we de genoemde streefwaarden en zetten we huidige inzet door.

Integraal Watersysteem: ecologische waterkwaliteit en vismigratie

Doelen

1. In 2021 zijn de inrichting, het beheer en de waterkwaliteit in de KRW-waterlichamen en in overige delen van het watersysteem zodanig dat met een verwachte voortgaande natuurlijke ontwikkeling de KRW-doelen in 2027 worden gehaald.
2. In 2021 zijn de belangrijkste leefgebieden voor vissen in die mate ontsloten, dat met de verwachte voortgaande natuurlijke ontwikkeling en de renovatie- en nieuwbouwcyclus voor kunstwerken de KRW-doelen voor vissen in 2027 gehaald worden.
3. In de planperiode van het WBP5 wordt het ambitieniveau voor de waterkwaliteit in de lokale wateren van Delfland vastgesteld en voldoet de waterkwaliteit voor een deel van dit water aan de wensen van burgers, gemeenten en Delfland.

In 2016 is een verzamelkrediet voor het realiseren van meer waternatuur en vismigratie (als onderdeel van de KRW-opgave) toegekend. Hiermee is extra capaciteit en kennis beschikbaar om het maatregelenpakket te verbreden en projecten uit te voeren. Dit is georganiseerd in de 'Groene Motor'. Afgelopen jaar hebben we de landelijke door de STOWA ontwikkelde Ecologische Sleutelfactoren (ESF's) uitgewerkt voor ons eigen beheergebied. Aan de hand daarvan hebben we inzicht gekregen in welke ecologische ontwikkeling in het watersysteem nodig is om de ecologische doelen te behalen. Dit heeft geleid tot een uitbreiding van het maatregelenpakket. Naast de realisatie van natuurvriendelijke oevers en vispaaiplaatsen nemen we ook andere maatregelen. Zo gaan we in een deel van de boezem anders maaien en baggeren zodat waterplantzones kunnen ontstaan, brengen we meer structuur en habitat aan zodat het leefgebied verder verbetert, en realiseren we drijvende eilanden (floatlands) op plekken waar geen ruimte is voor de aanleg van een natte ecologische zone.

Daarnaast blijven we als Delfland in 2019 verantwoordelijk voor het onderhoud van de 49 ha. al eerder aangelegde natte ecologische zones. Ook zijn we in het kader van kroos in 2018 begonnen aan een tweejarige pilot in de binnenstad van Delft. Enerzijds om samen met de

gemeente Delft met elkaar te bepalen welke maatregelen we elk vanuit ons eigen belang en takenpakket zouden kunnen en willen nemen en anderzijds om te onderzoeken wat het effect is van een krooslaag op de ecologische waterkwaliteit. Voor 2019 gelden, naast deze tweejarige pilot in de binnenstad van Delft, de volgende projecten als toonaangevend: de aanleg van natte ecologische zones (NEZ) in de Plas Madestein, Coldenhovelaan, Lierwatering en Plas Molenweg en de realisatie van een waterplantzone in Schiedam en in de Vlaardingervaart.

In 2018 is gestart met het opstellen van het derde Stroomgebiedbeheerplan (SGBP3) voor de Kaderrichtlijn Water, voor de periode 2022–2027. Hieruit volgt onder meer een maatregelenprogramma voor de periode 2022-2027. De systematiek van de Ecologische Sleutelfactoren heeft daarbij een belangrijke rol. Onze inzet is om in 2019 de wateropgave opnieuw te herijken en samen met het gebied, vanuit een gezamenlijk belang te komen tot een gedragen SGBP3. We blijven met gemeenten en bewoners samenwerken om ook in stedelijk gebied de knelpunten voor de waterkwaliteit op te lossen.

De genoemde maatregelen die we nemen voor de verdere verbetering van de ecologische waterkwaliteit zijn vooral gericht op de KRW-waterlichamen. De afgelopen jaren is meer aandacht gekomen voor maatregelen buiten de KRW-waterlichamen. Maatregelen in dit zogeheten lokale water hebben immers een positief effect op de ecologische waterkwaliteit in het gehele systeem. Met de gemeenten versterken we komend jaar de samenwerking met betrekking tot het lokale water. Dit doen we onder meer in het Netwerk Schoon en Gezond Water, maar ook met het uitvoeren van een bijdrageregeling voor het jaar 2019 om initiatieven met betrekking tot het verbeteren van de ecologische kwaliteit in het lokale water te ondersteunen. Deze regeling is bedoeld om voorbeeldprojecten te realiseren. Hiervoor is in 2019 éénmalig € 400.000 beschikbaar.

We streven naar het verder verbeteren van vismigratie. Inmiddels is de boezem met het buitenwater ontsloten voor de vissen. Verdere verbeteringen liften mee met het (groot) onderhoud van de gemalen.

Prestatie indicator per doel

1. Aantal verbeteringen met betrekking tot de ecologische sleutelfactoren in de KRW-lichamen

Prestatie indicatoren met streefwaarde						
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
<i>Aantal verbeterstappen m.b.t. de vier ecologische sleutelfactoren in de KRW-waterlichamen t.o.v. 1 januari 2018</i>		4	6	10	n.t.b.	n.t.b.

Toelichting

We werken ernaar toe dat in 2021 alle zeven KRW-waterlichamen zodanig zijn ingericht dat de ecologie zich optimaal kan ontwikkelen, met als doel dat de ecologische doelstellingen in 2027 worden gehaald. We hebben voor 4 ecologische sleutelfactoren (habitatgeschiktheid, verspreiding, verwijdering en lichtklimaat) een 3-tal indicaties opgesteld (rood, oranje en groen). Uitgaande van de beginsituatie en een eindsituatie in 2021 waarbij alle 7 KRW-waterlichamen grotendeels op groen staan, is een streefwaarde van in totaal 20 verbeterstappen nodig.

Omdat de ontwikkeling niet lineair verloopt, verwachten we naarmate de tijd vordert per jaar meer verbeterstappen te kunnen zetten. In paragraaf 11.2 wordt de systematiek en de opbouw van de PI nader toegelicht. Voor de periode 2021 - 2027 worden nieuwe PI's ontwikkeld, gericht op de ecologische toestand van het systeem.

Grondwater en bodemdaling

Doelen

1. We bouwen verder aan een toekomstige rol als kwantitatief grondwaterbeheerder en benutten kansen met grondwater.
2. In 2019 hebben we een visie ontwikkeld op de omvang van bodemdaling in het beheergebied en de gevolgen ervan. Uit deze visie bepalen we scenario's en maatregelen om (de gevolgen van) de bodemdaling het hoofd te bieden.

Begin 2019 actualiseren we de beleidsnota grondwater. Hierin wordt de visie opgenomen die met de hoogheemraadschappen Rijnland en Schieland en de Krimpenerwaard is opgesteld. In 2019 werken we deze visie verder uit voor het eigen beheergebied. Met deze visie en de actieve deelname aan het landelijke netwerk rondom grondwater ontwikkelen we ons verder als kwantitatief grondwaterbeheerder die kansen met grondwater benut. De implementatie van de Omgevingswet dwingt de verantwoordelijke overheden nóg beter samen te werken en de burger helderheid te geven over rollen, taken en verantwoordelijkheden op het gebied van grondwater.

In 2018 hebben we met de Bodemdalingsstrategie de omvang en de gevolgen van bodemdaling in het beheergebied in beeld gebracht en een strategie op hoofdlijnen vastgesteld hoe daar mee om te gaan. In 2019 en 2020 werken we de globale strategie in samenwerking met gebiedspartners voor 7 verschillende thema's verder uit om in 2021 te komen tot handelingsperspectieven voor Delfland. Als voorbeeld noemen we de wijk Klapwijk in de gemeente Pijnacker-Nootdorp waarbij we samen met de gemeente (en de inwoners) gaan kijken hoe we met de bodemdaling om kunnen gaan. Met de gemeente Midden-Delfland wordt gewerkt aan een vervolg op de inventarisatie uit 2017. Er wordt onderzocht waar in het landelijk gebied we de bodemdaling zoveel mogelijk willen remmen en hoe we dit kunnen doen en waar we maatregelen moeten nemen om met bodemdaling om te gaan.

Vaarwegbeheer

Doel: Het vaar(weg)beheer in samenwerking met gebiedspartners professionaliseren. We vervullen, naast de nautische beheer, ook de regievoerdersrol in het totale vaarwegbeheer. De aanzet is in 2018 gemaakt en wordt in 2019 verder uitgewerkt.

We krijgen door de toename van recreatievaart steeds vaker de vraag om in delen van het watersysteem gemotoriseerd varen toe te laten. In ons gebied hebben de watergangen die daarvoor in aanmerking komen nagenoeg altijd een belangrijke rol in het behalen van de doelen voor waterkwantiteit en ecologische waterkwaliteit. Waar mogelijk willen we ruimte bieden voor recreatief medegebruik. Om meer inzicht te verkrijgen in het effect van (recreatie)vaart op de (ecologische)waterkwaliteit, monitoren we de in 2017 opengestelde Strijp en Reijnerwatering. Deze resultaten gebruiken we voor het opstellen van een vaarnota waarmee we de beleidsregels kunnen actualiseren zodat we aanvragen voor (gemotoriseerd) vaarverkeer en het bepalen van de benodigde beheersmaatregelen sneller kunnen afhandelen.

Financiën

Exploitatie Watersysteem

Programmaliijn (bedragen * € 1.000)	Begroting 2018	Begroting 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Integraal watersysteem	34.116	34.920	34.211	34.260	34.298	34.321
Grondwater en bodemdaling	90	143	138	139	141	143
Vaarwegbeheer	334	102	99	99	100	100
Totaal	34.540	35.165	34.448	34.498	34.539	34.564

Geraamde investeringsuitgaven Watersysteem

Programmaliijn (bedragen * € 1 mln.)	Begroting 2018	Begroting 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Integraal watersysteem	8,9	11,0	15,0	16,0	16,0	16,0
Totaal	8,9	11,0	15,0	16,0	16,0	16,0

De hoge(re) investeringen voor komende jaren komen vooral voort uit het verwachte groot onderhoud aan de gemalen en stuwen (gebaseerd op de MJOP) en projecten in het kader van de KRW (verzamelkrediet).

6 Afvalwaterketen en zuiveren

Binnen dit programma staat de komende jaren de toekomst van de afvalwaterketen centraal. Onze ambitie op dit gebied is het inzetten van afvalwater als bron van grondstoffen, energie en zoet water.

We voeren diverse innovatieprojecten uit die zijn gericht op de transformatie van de afvalwaterketen. Voorbeelden zijn het produceren en leveren van groen gas, het werken aan nieuwe zuiveringsconcepten, zoals bijvoorbeeld continue korrelslib (HARKOS), het doen van betrouwbare levensduurbepalingen van persleidingen met slimme meetinstrumenten en het herbruikbaar maken van water via een zoetwaterfabriek.

Parallel hieraan werken we verder aan een strategische visie op de toekomst van de afvalwaterketen met onze strategische en contractpartners. Dit is belegd in het programma Circulair en de Toekomstagenda. De visie wordt in 2019 vorgelegd en geborgd in een investeringsprogramma, dat in 2020 voor verdere (bestuurlijke) behandeling gereed is. Deze ambitie past bij de leidende principes van zelfvoorzienendheid en kringloopsluiting (zie programma Gezond, schoon en zoet water).

Figuur 6.1 Overzicht van de belangrijkste projecten die we in 2019 uitvoeren

Transporteren en zuiveren

Doel: De transport- en zuiveringssystemen zijn doelmatig en duurzaam ingericht en blijven voldoen aan de afnameverplichting en wettelijke eisen voor het transporteren en zuiveren van afvalwater en voor de slibverwerking.

De ambitie van Delfland om in 2025 energieneutraal te zijn vraagt een aanzienlijke verplichting van zuiveringsbeheer om daar waar mogelijk energie te besparen en/of zelf te voorzien in de eigen energiebehoefte. Waar de zuiveringen van oudsher gezien werden als een afvalverwerkingsinstallatie, zullen ze in de toekomst meer en meer ook gezien worden als locaties voor productie van energie, zoet water en grondstoffen. De realisatie hiervan is gestart met behulp van de masterplannen waarin vervangingsinvesteringen en aanpassingen volgend uit nieuw beleid, technologische ontwikkelingen en nieuwe wettelijke eisen integraal worden afgestemd. In deze masterplannen worden varianten uitgewerkt die zich onderscheiden in de mate waarin zuiveringen worden aangepast. In 2018 is gestart met het masterplan Nieuwe-Waterweg, aansluitend het masterplan De Groote Lucht en het masterplan Transport van Afvalwater. In deze plannen vindt ook de concrete vertaling plaats van de ambitie uit de programmaliijnen Hergebruik Grondstoffen en Delfland Circulair. De varianten worden in 2020 voorgelegd aan het bestuur ter besluitvorming.

Prestatie indicator

1. Voor het totaal van de Delflandse zuiveringen wordt het wettelijke verwijderingsrendement voor stikstof (N) en fosfaat (P) behaald (het gebiedsrendement)
2. Biologische belasting AWZI

Prestatie indicatoren met streefwaarde						
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Verwijderingsrendement stikstof in %	75	75	75	80*	80*	80*
Verwijderingsrendement fosfaat in %	75	75	75	80*	80*	80*
Biologische belasting AWZI Harnaschpolder (%)		87	88	89	90	91
Biologische belasting AWZI Houtrust (%)		88	88	89	89	90
Biologische belasting AWZI de Groote Lucht (%)		90	91	91	92	92

* Als besloten wordt tot de bouw van de zoetwaterfabriek wordt het verwijderingsrendement 80%.

In de bovenstaande tabel is AWZI De Nieuwe Waterweg niet opgenomen omdat de prestatie indicator niet geschikt is om de biologische belasting van deze AWZI goed weer te geven. We ontwikkelen een prestatie indicator die ook bij AWZI De Nieuwe Waterweg toegepast kan worden. Bij beschikbaarheid wordt de prestatie indicator voor AWZI De Nieuwe Waterweg toegevoegd.

Hergebruik grondstoffen

Doel: Samen met de PPS-partner wordt in 2018 de Toekomst Afvalwaterketen Delfland gestart waarmee wordt ingezet op het verbeteren van de doelmatigheid en het aanpassen van de zuiveringsinstallaties aan nieuwe ontwikkelingen. In 2021 hebben we alle voorbereidende maatregelen getroffen om op een toekomstbestendige wijze de waterketen te sluiten en de zuiveringen te kunnen door ontwikkelen tot energie-, grondstoffen- en zoetwaterfabrieken.

We hebben de afgelopen jaren gewerkt aan diverse pilotprojecten om het effluent verder op te werken, met als doel effluent in te zetten als bron van zoetwater. Deze ervaringen worden gebruikt bij de doorvertaling naar zoetwaterfabrieken op de zuiveringen. Onder voorbehoud van een positieve besluitvorming wordt in 2019 gestart met het ontwerp van een zoetwaterfabriek op zuivering De Groote Lucht.

Indien de centrale verwijdering van bestrijdingsmiddelen uit het afvalwater van het Westland op AWZI Nieuwe Waterweg een vervolg krijgt, dan wordt hiervoor een ontwerp gemaakt. Beide projecten worden dan in het masterplan van de betreffende zuivering opgenomen zodat een optimale afstemming plaatsvindt met de overige aanpassingen op de zuivering, zoals hierboven aangegeven.

De slibverwerker HVC, die het slib van de afvalwaterzuiveringen van Delfland verwerkt, kan de fosfaat terugwinning uit het slib nog niet realiseren. EcoPhos, die zorgt voor het terugwinnen van fosfaat uit het slibas dat door HVC wordt aangeleverd, heeft vertraging opgelopen in de vergunningverlening ten behoeve van de bouw van een nieuwe fabriek. Dit betekent dat op zijn vroegst eind 2019 fosfaat uit het slib wordt teruggewonnen.

Prestatie indicatoren

1. Energieproductie uit biogas (in miljoenen M3 / jaar)

Prestatie indicatoren met streefwaarde						
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Energieproductie biogas (mln. M3/jaar)		12,3	12,4	12,5	12,6	12,7

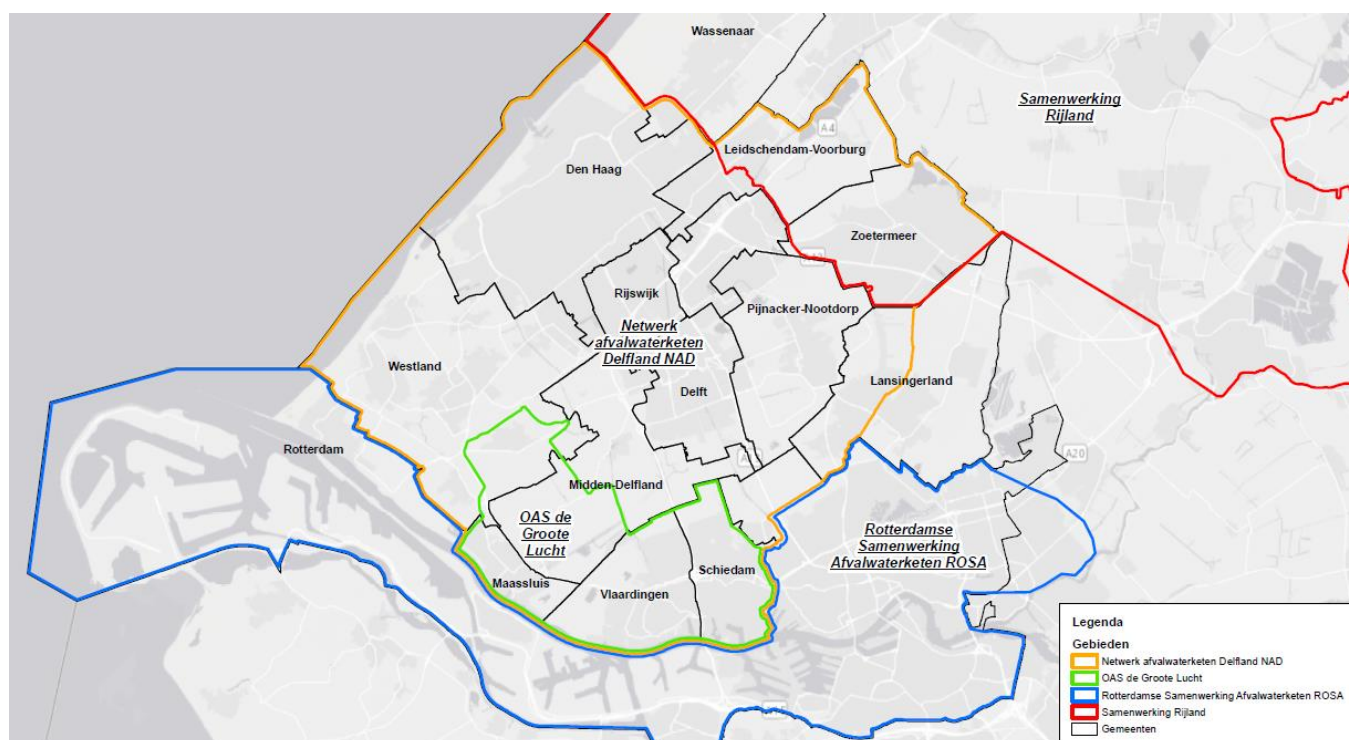
Publiek-Private Samenwerking (PPS)

Doel: Middels het DBFO-contract en samenwerking met de partners in de PPS blijft het transport- en zuiveringssysteem doelmatig ingericht en blijft deze voldoen aan de afnameverplichting en wettelijke eisen voor het transporteren en zuiveren van afvalwater en voor de slibverwerking.

In 2019 wordt een groen gasinstallatie opgeleverd op zuivering Harnaschpolder. Het initiatief waarin onze contractpartner Delfluent mede participeert, laat zien dat we (ook) binnen de PPS samen werken aan innovatieve projecten waarbij draagkracht wordt gecreëerd.

Bij gemaal Morsestraat is geconstateerd dat deze snel vervuild raakt ten gevolge van de configuratie van de kelder, pompen en leidingen. Na positieve besluitvorming wordt in 2019 begonnen met het aanpassen van het gemaal.

Samenwerken in de afvalwaterketen

Figuur 6.2 Overzicht samenwerking in de afwaterketen

Doel: Vergroten van de doelmatigheid en duurzaamheid van de afvalwaterketen conform de afspraken met ketenpartners.

Delfland, gemeenten en de drinkwaterbedrijven blijven investeren in samenwerkingsverbanden, zoals het Netwerk Afvalwaterketen Delfland (NAD), de Rotterdamse Samenwerking in Afvalwaterketen (RoSa) en het Optimalisatie Afvalwater Systeem bij AWZI De Grootte Lucht (OAS DGL). Met deze samenwerking wordt ingezet op zo laag mogelijke kosten, ook voor de langere termijn, waarbij behoud van de kwaliteit van de afvalwaterketen voorop staat. De samenwerking met de partner Delfluent Services BV wordt verder uitgebouwd, door samen te werken in projecten als Harkos en groen gasproductie.

In 2019 wordt met alle betrokken partners het onderzoek gecontinueerd naar optimalisatiemogelijkheden binnen de zuiveringskring Harnaschpolder (OAS HNP). Ook werken we de komende jaren aan een betere ontsluiting en uitwisseling van gegevens van ketenpartners, met het uiteindelijke doel om het beheer te optimaliseren en investeringsbeslissingen beter te onderbouwen. Dit doen we binnen het Interregproject BeGood, het project Samen Meten en Monitoring en door in te zetten op de ontwikkeling van Datamodellen (damo's), waarin uniforme data-uitwisseling centraal staat. Ook worden de schematisaties die eerder zijn gemaakt in 3Di verder geverifieerd en worden de stresstesten verder ingevuld. We werken aan het verminderen van de kwetsbaarheid, door gemeenbeheer in gezamenlijkheid uit te voeren, waarbij Delfland o.a. het operationeel beheer voor gemeente Vlaardingen gaat uitvoeren. Ontwikkelpunten zijn de vergroting van de kennisdeling en de gezamenlijke aanpak van klimaatadaptatie.

Prestatie indicator: Minder stijging van afvalwaterheffingen (gemiddeld huishouden in Delfland, zuiveringsheffing en rioolheffing) ten opzichte van referentie 2011.

Prestatie indicatoren met streefwaarde						
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Minder stijging van de afvalwaterheffing t.o.v. de referentie 2011	-€ 32	-€ 40	-€ 48	Nader te bepalen	Nader te bepalen	Nader te bepalen

Financiën:

Exploitatie Afvalwaterketen en zuiveren

Programmalijn (bedragen * € 1.000)	Begroting 2018	Begroting 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Transporteren en zuiveren	16.605	15.395	15.654	15.796	15.971	15.855
Hergebruik grondstoffen	748	554	149	165	181	182
PPS-contract	78.362	70.851	71.615	72.129	71.525	70.657
Samenwerken in de afvalwaterketen	895	986	967	978	991	997
Totaal	96.610	87.786	88.386	89.068	88.667	87.692

Als gevolg van de balansverkorting en de toewijzing van kapitaallasten van toekomstige investeringen aan de programma's zijn de exploitatiekosten lager dan in de vorige begroting. Met ingang van 2019 is de voorziening groot onderhoud zuivering technische werken vervallen, alsmede de jaarlijkse dotatie aan de voorziening. De kosten voor Hergebruik grondstoffen zijn vanaf 2020 structureel lager omdat er alleen voor de jaren 2018 en 2019 extra capaciteit begroot is voor Toekomst Afvalwaterketen Delfland. De structurele daling van de programmalijn PPS-contract houdt verband met afname in de kapitaallasten van circa € 2,4 mln. als gevolg van de balansverkorting en de vorming van de egaliseringsreserve PPS van circa € 5 mln. welke plaatsvindt vanuit de resultaatbestemming. Door toename van de vuillast, betere prestaties en stijging van de indices als gevolg van economische ontwikkelingen, nemen de kosten van de dienstverlening enerzijds toe en anderzijds wordt de begroting vanaf 2022 lager in verband met lagere rentelasten geldlening PPS.

Geraamde investeringsuitgaven Afvalwaterketen en zuiveren

Programmaliijn (bedragen * € 1 mln.)	Begroting 2018	Begroting 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Transporteren en zuiveren	0,7	1,2	5,0	7,8	7,8	7,8
Hergebruik grondstoffen	1,1	0,5	3,0	1,0	1,0	1,0
PPS		1,1				
Totaal	1,8	2,8	8,0	8,8	8,8	8,8

De raming 2021-2023 wordt op basis van de masterplannen nader geconcretiseerd. Bij het gemaal Morsestraat is een probleem geconstateerd met het onderhoud en de vervuiling van de pompen. Er is uitgebreid onderzoek uitgevoerd naar de oorzaken en mogelijke oplossingen. De oplossing wordt in 2018/2019 gedetailleerd uitgewerkt en gelijktijdig wordt het plan van aanpak opgesteld met de bijbehorende raming. In 2019 zal een investeringsvoorstel worden voorgelegd ter besluitvorming. In de begroting 2019 zijn enkel de voorbereidingskosten meegenomen aangezien de totale investeringskosten nog niet bekend zijn.

In navolging van zuivering De Groote Lucht gaan we in 2019 een groen gasinstallatie realiseren op zuivering Harnaschpolder. Dit project voeren we tezamen uit met Delfluent.

Nu de groen gasinstallatie op zuivering de Groote Lucht is opgeleverd wordt in 2019 begonnen met het optimaliseren van de warmtehuishouding. Hiermee wordt direct een energiebesparing gerealiseerd.

Om in de komende jaren optimale invulling te geven aan de ambities en de mogelijke realisatie van zoetwaterfabrieken zal de infrastructuur op de zuiveringen, waar dit van toepassing is, worden voorbereid. Voor onder andere de projecten zoetwaterfabriek, CO2 terugwinning en warmteterugwinning is de huidige elektrische netaansluiting en de procesautomatiseringsinstallatie (PA) op zuivering De Groote Lucht niet toereikend. Bij positieve besluitvorming door de VV wordt in 2019 begonnen met de realisatie van een nieuwe netaansluiting, conform de wettelijke randvoorwaarden aangegeven door de netbeheerder Stedin, en een geoptimaliseerde PA-installatie.

De voorziening onderhouds vervangingen zuivering technische werken komt, conform bestuurlijke besluitvorming, te vervallen. Een kredietaanvraag hiervoor zal worden voorgelegd. De voorziene investeringskosten zijn in deze begroting opgenomen.

Afhankelijk van voldoende deelname uit de glastuinbouwsector wordt in 2019 geïnvesteerd op zuivering De Nieuwe-Waterweg (Hoek van Holland), met als doel het centraal verwijderen van gewasbeschermingsmiddelen. De investerings- en exploitatiekosten van deze extra zuiveringsstap worden gedragen door de glastuinbouwsector.

7 Innovatie, duurzaamheid en financiële producten

Innovatie en duurzaamheid

Doel:

1. We zijn energieneutraal in 2025 (100% eigen duurzame energieopwekking) en klimaatneutraal in 2050 (0-emissie broeikasgassen).
2. Onze doelen worden met innovatie beter en slimmer gerealiseerd.

In 2018 is onderzoek gedaan naar het grootschalig toepassen van wind- en zonne-energie op de locaties van Delfland, met als doel om in 2025 als Delfland energieneutraal te zijn. Dit leidt mogelijk tot een investeringsvoorstel met betrekking tot het toepassen van zonne-energie in 2019. De toepassing is vooral gericht op daken en terreinen van de afvalwaterzuiveringen van Delfland, rioolgemalen en oppervlaktewatergemalen. Voor windenergie heeft Delfland ook 2019 nodig om verder te verkennen welke mix van windenergie kan worden ingezet voor de eigen duurzame energieopwekking. Hierbij kan men denken aan inbesteding van wind op zee via HVC, overname van bestaande windmolens op het eigen terrein van De Groote Lucht en/of het uitbreiden van het bestaande windmolenareaal door te participeren in de bouw van nieuwe windmolens.

Om duurzaamheid en een opkomend thema als de energietransitie goed in de organisatie te verankeren en daarmee ook te verwerken in het beleid en de uitvoering, worden in deze begroting hiervoor middelen vrijgemaakt. Het betreft € 100.000 voor 2019.

Innovatieprocessen starten met een goed idee en na verschillende (test)fasen kan zo'n idee resulteren in een implementatie in de primaire processen van Delfland. De focus van de innovaties is gericht op de grote maatschappelijke opgaven, zoals klimaatadaptatie, circulariteit, waterkwaliteit, energieneutraliteit en duurzaamheid. Voor de ontwikkeling van innovaties in alle stadia van de innovatiecyclus wordt jaarlijks het innovatiefonds beschikbaar gesteld voor een totaalbedrag van € 1 miljoen.

Prestatie indicator duurzaamheid

Doelstelling uit Strategie Delfland Circulair is klimaatneutraal in 2050. Dat is hetzelfde als 0 ton CO₂ eq./jaar. Dit zijn zeer voorlopige tussendoelen, aangezien nog niet alle (indirecte, scope 3) CO₂ emissies bekend en in beeld zijn. Voorlopig wordt uitgegaan van de meetmethode uit de Klimaatmonitor. Door inkoop van 100% Nederlandse wind- en zonenergie is uitgegaan van een 0 ton CO₂-emissie voor energieopwekking (scope 2) vanaf 2019. In 2016 was dit nog circa 12.000 ton CO₂. De prestatie indicatoren zijn:

1. Totaal primair energieverbruik (definitie volgens MJA-3 en Klimaatmonitor)
2. Aandeel eigen duurzame energieopwekking (conform klimaatmonitor)
3. Klimaatvoetafdruk (uitstoot CO₂ eq. conform Klimaatmonitor)

Prestatie indicatoren met streefwaarde					
	2019	2020	2021	2022	2023
1 Totaal primair energiegebruik (TJ, o.b.v. Klimaatmonitor)	610 TJ	600 TJ	590 TJ	575 TJ	565 TJ
2 Aandeel eigen duurzame energieopwekking (% , o.b.v. Klimaatmonitor)	70 %	75%	80%	85%	90%
3 Klimaatvoetafdruk (ton CO ₂ eq./jaar, o.b.v. Klimaatmonitor)	8.000 ton CO₂	7.500 ton CO ₂	7.000 ton CO ₂	6.500 ton CO ₂	6.000 ton CO ₂
Het percentage van de meervoudig onderhandse-, nationale- en Europese aanbestedingen waarbij, indien passend en proportioneel, MVI is toegepast,	35%	50%	70%	90%	100%

Innovaties kennen verschillende fasen. Het begint bij een idee en als het succesvol verloopt, wordt het uiteindelijk in ons dagelijks werk toegepast. De mate waarin de innovaties bijdragen aan de doelen wordt afgemeten aan het feit of de innovatie met succes in ons primaire proces is toegepast. Elk project tellen we maximaal 1x mee bij de bepaling van succesvolle innovaties.

Prestatie indicator met streefwaarde					
	2019	2020	2021	2022	2023
Het aantal innovatieprojecten dat succesvol is geïmplementeerd is op basis van het TRL (Technology Readiness Level)	2 tot 3	2 tot 3	2 tot 3	2 tot 3	2 tot 3

Coördinatie Financiële producten

Doel: De financiële en de bedrijfsprocessen zijn kwalitatief verbeterd en ondersteunen de organisatie optimaal.

Na de succesvolle implementatie van het nieuwe financiële systeem in 2018, hebben de hoogheemraadschappen van Delfland, Rijnland en Schieland & de Krimpenerwaard in voorbereiding een verdergaande samenwerking op het gebied van de financiële administratie vanaf 1 januari 2019. Voor de drie hoogheemraadschappen worden de financieel-administratieve werkzaamheden dan uitgevoerd door Schieland & de Krimpenerwaard. De kosten worden gedeeld (kosten voor gemene rekening). De samenwerking beoogt een afname in kwetsbaarheid, duurzame borging van kwaliteit en hogere effectiviteit en efficiency.

Prestatie indicator

De prestatie-indicatoren illustreren het effect van de mate waarin we onze vermogenspositie weten te beheersen en daarmee een toekomstbestendige organisatie zijn. Daarnaast is tevens de liquiditeitsbegroting weergegeven. De prestatie indicatoren zijn:

1. Netto-schuldquote (schuldpositie gerelateerd aan omzet)
2. Externe financiering in relatie tot de vaste activa
3. Debt ratio (vreemd vermogen gerelateerd aan totaal vermogen)
4. Kassaldo reguliere exploitatie.
5. Vrije kasstroom (werkkapitaal in relatie tot de aflossingsverplichting of cashflow minus verplichte aflossing).

Prestatie indicatoren met streefwaarde						
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Netto-schuldquote (schuldpositie gerelateerd aan omzet)	301%	288%	268%	244%	232%	211%
Externe financiering in % vaste activa	85%	90%	86%	80%	79%	75%
Debt ratio	84%	90%	86%	81%	76%	69%
Kassaldo reguliere exploitatie (in € mln.)	79,0	69,3	75,6	80,2	83,4	89,6
Vrije kasstroom (in € mln.)	27,0	24,0	20,2	26,1	29,8	34,8

Aflossingscapaciteit - verwachte kasstroom (* € 1 miljoen)	Ultimo 2018	Ultimo 2019	Ultimo 2020	Ultimo 2021	Ultimo 2022	Ultimo 2023
<i>1 Kasstroom uit exploitatie</i>						
Totale opbrengsten	249,8	250,9	254,3	258,5	262,0	267,9
Totale lasten	-224,0	-219,1	-217,2	-217,2	-217,4	-216,9
Afschrijvingen	53,2	37,4	38,5	39,0	38,8	38,6
<i>1 Totaal kasstroom exploitatie</i>	79,0	69,3	75,6	80,2	83,4	89,6
<i>2 Kasstroom investeringen</i>	*) -36,3	-28,7	-38,1	-36,4	-34,6	-34,6
<i>3 Kasstroom aflossingen</i>	-15,7	-16,6	-17,3	-17,7	-19,0	-20,2
Totale vrije kasstroom	27,0	24,0	20,2	26,1	29,8	34,8

*) inclusief HWBP

Financiën

Exploitatie Innovatie, duurzaamheid en financiële producten

Programmaliijn (bedragen * € 1.000)	Begroting 2018	Begroting 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Coördinatie innovatie en duurzaamheid	3.669	3.809	3.659	3.670	3.682	3.695
Coördinatie Financiële producten	4.012	4.361	4.360	4.402	4.419	4.052
Totaal	7.681	8.170	8.020	8.071	8.101	7.747

De begrote kosten stijgen in 2019 met circa € 0,5 mln. Dit is vooral het gevolg van geraamde kosten voor de participatie van Delfland in de Financiële Eenheid (FE) van het Hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard.

Geraamde investeringsuitgaven Innovatie, duurzaamheid en financiële producten

Programmaliijn (bedragen * € 1 miljoen)	Begroting 2018	Begroting 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Coördinatie financiële producten	0,3	-	-	-	-	-
Totaal	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Het voor 2018 begrote bedrag betrof de afronding van de implementatie van het nieuwe financiële systeem Prosa. In 2019 worden hiervoor geen investeringsuitgaven verwacht.

8 Bestuur, organisatie en instrumenten

Het programma Bestuur, Organisatie en Instrumenten kent de programmalijnen Organisatieontwikkeling, sturing en informatievoorziening, Coördinatie regulering en toezicht, Waterbewustzijn en communicatie en Crisisbeheersing.

Organisatieontwikkeling, sturing en informatievoorziening

Doel:

1. We zijn een open en transparante ontwikkel- en beheerorganisatie met een samenwerkingsgerichte grondhouding naar zijn partners. We zijn flexibel waar dit nodig is en innovatief om de veranderingen op een effectieve manier vorm te geven. Dit gaat niet ten koste van zijn financiële positie. De organisatie is daarom gericht op een efficiënte uitvoering van de taken en het bereiken van de doelen met een gematigde tariefontwikkeling.
2. We waarderen informatie als een kostbaar middel dat van iedereen is en heeft informatie volledig geïntegreerd als een cruciale productiefactor.

Organisatieontwikkeling

De ontwikkeling van de organisatie loopt langs een zestal speerpunten. We werken aan werkprocessen, waarbinnen kennismanagement en topkwaliteit van advies en productie centraal staan, aan teamcultuur, waarbij het gaat om een professionele veiligheidscultuur en strategisch inzetten van personeelsbeleid en tenslotte aan sturingslijnen, waarbij het gaat om sturing vanuit de keten en werken van buiten naar binnen.

Als het gaat om strategisch personeelsbeleid is de inzet gericht op mobiliteit, duurzame inzetbaarheid en eigenaarschap, om de flexibiliteit van de organisatie verder te vergroten.

Digitalisering en informatievoorziening

Voor de digitale volwassenheid is het uitgangspunt dat onze klanten steeds meer behoefte hebben aan snelle, gemakkelijke, 24/7 en digitale dienstverlening en beschikbaarheid van kennis en informatie.

Digitale volwassenheid gaat ook over de continuïteit van bedrijfsprocessen en de informatievoorziening. In toenemende mate wordt Delfland bedreigt door cyberaanvallen. We wapenen ons hiertegen met adequate preventieve en curatieve maatregelen voor informatiebeveiliging en brengen deze op het noodzakelijke niveau met behulp van een reeks investeringen in 2019 en verder. Ook wordt de innovatie Secure Node (voorheen 'keylocker') verder doorontwikkeld, zodat de uitrol ter bescherming van de verbindingen naar de assets van Delfland kan plaatsvinden.

Daarnaast zal 3Di, dat sinds 2014 wordt toegepast en geïmplementeerd binnen Delfland, nog steeds worden doorontwikkeld. Tot 2020 worden alle modellen geactualiseerd naar de laatste standaard, en passen we ze in toenemende mate toe in Delflandse primaire werkprocessen, waaronder watersysteemanalyses, crisisbeheersing, communicatie, ruimtelijke planvorming en klimaatontwikkelingen (stresstesten). De markt wordt uitgenodigd voor ondersteuning en advisering bij deze toepassingen. De stresstesten, als onderdeel van klimaatadaptatie, geven aanleiding om in 2019 integrale modellen te ontwikkelen samen met de gemeenten, waarbij 3Di modellen van riolering en watersysteem worden gekoppeld. Dit vraagt om goede afspraken voor beheer en onderhoud van deze modellen met omliggende gemeenten (w.o. in NAD verband).

Omgevingswet

In 2019 is de implementatie van de Omgevingswet op volle stoom en starten we met de transformatie van organisatie en processen van Delfland voor meer integratie, efficiency en klantvriendelijkheid. Dat heeft voor de organisatie veel gevolgen. Water wordt onder de Omgevingswet nog meer als integraal onderdeel van de leefomgeving benaderd. De medewerkers krijgen hierbij ondersteuning om de bijbehorende competenties te ontwikkelen en in pilots wordt geoefend in de nieuwe manier van werken.

Facilitaire zaken

Op het gebied van de huisvesting van de organisatie zal in 2019 het verbouwen van de kantoorpanden en overige algemene bouwkundige voorzieningen op De Groote Lucht starten, op basis van het in 2018 opgestelde programma van eisen.

Het afstoten van de locatie Kijkduin zal mogelijk in 2019 zijn beslag krijgen. De afspraak is gemaakt om de opbrengsten, waarvan de hoogte afhankelijk is van de bestemming die aan de locatie kan worden gegeven, te storten in de algemene reserve.

Buitenland

In maart 2018 hebben de gezamenlijke waterschappen in Nederland met de ministeries van BuZa en I&W de Blue Deal gesloten. In dit programma dat loopt tot 2030 worden de buitenlandse activiteiten op watergebied van de betrokken partijen zoveel mogelijk geïntegreerd en deels gesubsidieerd.

Binnen Delfland is geen apart budget beschikbaar voor buitenlandse activiteiten. De ureninzet komt uit de bestaande formatie en de overige kosten en inkomsten (uit subsidies) komen ten laste van het budget Strategie. In het voorjaar van 2018 heeft de VV een overzicht gekregen van de kosten van de buitenlandactiviteiten. Die bedroegen netto (uitgaven minus inkomsten) in totaal ongeveer € 100.000 (ureninzet en out-of-pocket kosten). Wij komen in 2019 met een herijking van het buitenlandbeleid, waarbij we tevens de financiële consequenties in beeld brengen.

Prestatie indicator:

1. De medewerkers motivatie uitgedrukt in een cijfer voor werkplezier
2. Ziekteverzuim
3. Digitale volwassenheid van de organisatie

Prestatie indicatoren met streefwaarde						
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1 Medewerkers motivatie		7,3	7,3 *)	7,5	7,5 *)	7,5
2 Ziekteverzuim		4,8%	4,7%	4,6%	4,5%	4,5%
3 digitale volwassenheid van de organisatie: digitale dienstverlening		88%	90%	95%	98%	100%

*) score voorgaande jaar aangehouden

Medewerkmotivatie wordt uitgedrukt in het cijfer voor werkplezier. Werkplezier is een samengestelde parameter uit verschillende aspecten, waaronder algemene opvatting over het werk, de organisatie, leidinggevende, mate van invloed en beloning. We meten standaard eens per twee jaar de medewerkersmotivatie. In 2016 was het cijfer van Delfland 7,1 (ter indicatie: van de branche 7,0 en van de waterschappen gezamenlijk 7,4.) Door een aanpassing voor alle waterschappen van de systematiek van meten wordt de volgende meting in 2019 verricht. De streefwaarde is dan 7,3. In 2018 voert Delfland zelfstandig een beperkte tussentijdse meting uit. Over de resultaten daarvan wordt in december 2018 separaat aan het bestuur gerapporteerd.

Het ziekteverzuim wordt uitgedrukt in het % medewerkers dat niet inzetbaar is. De streefwaarden passen bij onze ambitie om de inzetbaarheid van onze medewerkers te verhogen. In 2017 was het ziekteverzuim 4,83%. In 2018 ligt het naar verwachting iets hoger, onder meer door de dubbele griepgolf begin dat jaar. Inzet is om het verzuim met ingang van 2019 in een aantal stappen terug te dringen naar 4,5%. Het nieuwe beleid, de trainingen voor leidinggevend en de beschikbaarheid in de tweede lijn van professionele hulpverleners moeten hier een bijdrage aan gaan leveren.

Voor de Digitale volwassenheid wordt ook in 2019 de aanbodmonitor voor digitale dienstverlening van BZK gebruikt. In de toekomst wordt hierin op meerdere thema's gerapporteerd. Ten behoeve van de vergelijkbaarheid hanteert Delfland het thema Organisatie. In 2018 was de score van Delfland hierop 88%. Voor 2019 en verder ligt de streefwaarde tussen de 90 en 100%. Het thema digitale dienstverlening is daarin begrepen: vanaf 2019 is alle dienstverlening ook digitaal beschikbaar.

In 2019 heeft Delfland de volgende prestatie-indicatoren in ontwikkeling:

- Veiligheidscultuur uitgedrukt als een 12-maandelijks voortschrijdend gemiddelde van het totaal aantal geregistreerde cases per miljoen gewerkte uren door medewerkers en aannemers/adviseurs.

Coördinatie regulering en toezicht

Doel:

1. De reguleringsketen vormt een transparante en efficiënte schakel tussen buiten (gebied) en binnen (Delfland).
2. Het instrumentarium van toezicht en handhaving is effectief ingezet om het naleefgedrag te bevorderen en waar mogelijk structureel te verbeteren.
3. We ontwikkelen één integrale en actuele legger voor alle waterstaatswerken.
4. We implementeren de Omgevingswet en grijpt de veranderingen aan om in samenwerking met de gemeenten de wettelijke instrumenten aan te passen.
5. We stellen de Waterschapsverordening integraal op waarbij alleen de strikt noodzakelijke regels en procedures zijn opgenomen.

Een belangrijk kenmerk van deze vijf doelen is de klanttevredenheid. Onze procedures en verantwoordelijkheden zijn klantvriendelijk, transparant en eenvoudig. Nieuwe ontwikkelingen op dat vlak (zoals Omgevingswet) worden zo vormgegeven dat de klantvriendelijkheid, transparantie en eenvoud op een ongewijzigd hoog niveau blijft.

In 2018 is gestart aan het vormgeven van een eerste versie van de integrale en actuele legger. Op basis van de in 2018 vastgestelde uitgangspunten voor de Waterschapsverordening, wordt in de eerste helft 2019 een eerste concept opgeleverd.

Prestatie indicator

1. Vergunningen worden binnen de termijn van 8 weken afgehandeld
2. Het aantal landelijke eisen waar het toezicht en handavingsinstrumentarium van Delfland aan voldoet
- 3.

Prestatie indicatoren met streefwaarde

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
<i>De vergunningen worden binnen de wettelijke termijn van 8 weken verstrekt</i>		95%	95%	95%	95%	95%
<i>Het aantal landelijke eisen waar het toezicht en handavingsinstrumentarium van Delfland aan voldoet</i>		90%	100%	100%	100%	100%

De snelheid van dienstverlening blijft ook in 2019 een belangrijk aandachtspunt als het gaat om klanttevredenheid. Het gaat hierbij om de mate waarin we in staat zijn om indirect of directe klantvragen binnen de wettelijke termijn en/of servicenormen af te handelen. Voor een directe klantvraag zoals een vergunningaanvraag is de wettelijke termijn gelijk aan de service norm van 8 weken. Door de complexiteit van een deel van de vergunningaanvragen en handavingsacties geldt een streefwaarde van 95%. De afgelopen jaren is in de praktijk gebleken dat de snelheid van dienstverlening rond die waarde schommelt en dat 95% dus een realistisch streven is. Om een beeld te hebben van deze prestatie indicator worden de twee meest omvangrijke klantvragen qua volume gemiddeld:

- 1) 1.750 terugkoppelingen na controles/handavingsacties;
- 2) 1.050 watervergunningen (circa).

De kwaliteit van het toezicht- en handavingsinstrumentarium wordt uitgedrukt in de mate waarin we voldoen aan de wettelijke vereisten. Hiertoe is in 2018 een nulmeting uitgevoerd. Op grond van het verbeterplan dat wordt uitgevoerd, streven we ernaar eind 2019 aan 90% van alle vereisten te voldoen, en vanaf 2020 aan 100%.

In 2019 heeft Delfland de volgende prestatie-indicator in ontwikkeling:

- Een prestatie indicator voor de voortgang van de implementatie van de omgevingswet.

Waterbewustzijn en communicatie

Doelen

1. In 2021 zijn inwoners van Delfland zich bewust van het water om hen heen, van de gevolgen van klimaatverandering en van hun eigen handelingsperspectieven.
2. We dragen met communicatie bij aan onze reputatie bij burgers, belanghebbenden en maken daarbij optimaal gebruik van digitale middelen.

De nadruk ligt in het begrotingsjaar op:

- a. De communicatieve organisatie: een methodiek om communicatie op een juiste manier in te zetten en het ondersteunen van de organisatie in haar communicatieve opgave;
- b. Ken uw omgeving via interactie en dialoog: verdere uitwerking van de social media strategie en inbedden hiervan in de organisatie;
- c. Vergroten waterbewustzijn door uitrol campagne (vanaf eind 2018 en verder) en waterschapsbewustzijn door actieve inzet van communicatiemiddelen. Begin 2019 wordt in verband met de verkiezingen gericht campagne gevoerd om de kerntaken van ons waterschap bij het brede publiek onder de aandacht te brengen.

Dit vraagt om een team Communicatie dat in staat is op strategisch, tactisch en operationeel te schakelen, tussen bestuur en met en binnen de ambtelijke organisatie. De teamontwikkeling die we in de tweede helft van 2018 hebben gestart om de teamleden toe te rusten op hun rol in de organisatie zetten we in 2019 voort.

In 2019 heeft Delfland de volgende prestatie-indicatoren in ontwikkeling:

- Een prestatie indicator waarmee gedragsbeïnvloeding in relatie tot waterbewustzijn te meten is.
- Er wordt in 2019 een nulmeting gedaan naar de prestatie-indicatoren klanttevredenheid, naamsbekendheid en reputatie. Aan de hand van de uitkomsten van de nulmeting worden de streefwaardes bepaald voor de volgende jaren vanaf 2020.

Crisisorganisatie

Doel: Tijdens een crisis is de calamiteitenorganisatie in staat de calamiteit adequaat en op effectieve en efficiënte wijze te bestrijden.

Het jaar 2019 staat vooral in het teken van de (door)ontwikkeling van de crisisorganisatie. Voor wat betreft de ontwikkeling van de medewerkers van de crisisorganisatie werken we volgens een Opleiden, Trainen en Oefen (OTO) plan. In dit plan staan in de eerste helft van het jaar vooral teamtrainingen en rolspecifieke trainingen centraal. In de tweede helft staat oefenen op de agenda, waarbij in het najaar een systeemoefening wordt georganiseerd.

Daarnaast wordt ook ingezet op de samenwerking binnen de regio West Crisisbeheersing om onder andere te komen tot uitwisseling van crisisrollen en het vergroten van onderlinge kennis waaronder die op het gebied van informatiemanagement en netcentrisch werken. Een voorbeeld van deze samenwerking is de oefening met de Veiligheidsregio Haaglanden en de gemeente Den Haag voor een Europees project om het innovatieve vermogen van crisismanagement in Europa te verbeteren ('DRIVER+').

Ten slotte wordt iedere calamiteit geëvalueerd. Nadat de evaluatie van een calamiteit is vastgesteld, worden de ontwikkelpunten binnen twee maanden verwerkt in de handboeken.

Prestatie-indicator:

- 1) Iedere calamiteit wordt geëvalueerd. Nadat de evaluatie van een calamiteit is vastgesteld, worden de ontwikkelpunten binnen twee maanden verwerkt in de handboeken.
- 2) Er wordt een systeemoefening voorbereid en gehouden.

In 2019 heeft Delfland de volgende prestatie-indicator in ontwikkeling:

- De prestatie indicator aantal serious non conformities in de audit van het crisis management systeem.

Financiën:

Exploitatie Bestuur, organisatie en instrumenten

Programmaliijn (bedragen * € 1.000)	Begroting 2018	Begroting 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Organisatieontwikkeling, sturing en infovoorziening	18.124	21.533	21.092	20.679	20.768	21.112
Coördinatie regulering en toezicht	7.486	8.339	7.024	7.108	7.189	7.277
Waterbewustzijn en communicatie	1.647	1.728	1.405	1.408	1.423	1.444
Crisisorganisatie	849	696	692	698	704	704
Totaal	28.107	32.297	30.211	29.893	30.084	30.537

De kosten van het programma stijgen in 2019 met ca. € 4,2 mln. Dit wordt veroorzaakt door kosten voor implementatie van de omgevingswet, toezicht en handhaving en organisatieontwikkeling (€ 1,8 mln.), hogere kapitaallasten voor huisvesting, Prosa en H@RM (€ 1,3 mln.) en de eenmalige kosten voor de Waterschapsverkiezingen (€ 1,1 mln.).

Geraamde investeringsuitgaven Bestuur, organisatie en instrumenten

Programmaliijn (bedragen * € 1 mln.)	Begroting 2018	Begroting 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Organisatieontwikkeling, sturing en infovoorziening	2,1	3,9	0,3	0,2	0,2	0,2
Totaal	2,1	3,9	0,3	0,2	0,2	0,2

De investeringsbegroting betreft aanpassing huisvesting Vlaardingen (€ 2,2 miljoen), verbeteringen in de informatiebeveiliging (€ 0,4 miljoen), de migratie naar de Cloud alsmede vervanging van laptop, tablets en smartphones (€ 0,8 miljoen). Tevens vinden investeringen plaats in het kader van de beveiliging van de vitale infrastructuur (€ 0,5 miljoen).

9 Algemene dekkingsmiddelen - belastingen

Voor de belastingopbrengsten die we ontvangen is een gemeenschappelijke regeling getroffen: de Regionale Belastinggroep (RBG). De RBG is een uitvoerende organisatie die in opdracht van onder andere Delfland de belastingheffing en -inning uitvoert. In 2019 wordt de strakke sturing van de belastingopbrengsten gecontinueerd ter borging van het realiteitsgehalte.

Heffingsgrondslagen

Voor de berekening van de belastingopbrengsten zijn de volgende aannames gehanteerd voor wat betreft de heffingsgrondslagen:

- *Huishoudens:* De aantallen zijn gebaseerd op de geactualiseerde prognoses over 2018 en de prognoses over de periode 2019-2023 van alle inliggende gemeenten van Delfland over de toename van het aantal huishoudens. De gewogen gemiddelde groei bedraagt jaarlijks 1,1%. Het aantal huishoudens voor 2019, begroot op 515.000, is bepalend voor de opbrengsten 2019 van de ingezetenenheffing;
- *Economische waarde:* De economische waarde voor 2019 is gebaseerd op de meicirculaire 2018 van de rijksoverheid en betreft de marktontwikkeling tussen 1 januari 2017 en 1 januari 2018. De aanslagen gebouwd 2019 worden gebaseerd op de WOZ-waarden per 1 januari 2018. Voor de begroting 2019 is gerekend is met een gemiddelde *stijging* van de waarde van woningen van 7,0% en voor niet-woningen van 1,0%. Voor de periode ná 2019 is deze prognose eveneens gehanteerd. Vast uitgangspunt is dat een stijging (daling) van de WOZ-waarden als geheel opbrengstneutraal werkt en derhalve leidt tot een evenredige daling (stijging) van het tarief voor gebouwd. De economische waarde is namelijk de basis voor de berekening van het tarief voor de categorie gebouwd;
- *Ongebouwd, wegen en natuur:* De ramingen van de hectares voor ongebouwd (wegen en overig) en natuurterreinen zijn voor alle jaren overeenkomstig de realisatiecijfers 2017;
- *Zuiveringsheffing woonruimten en bedrijven:* Het aantal vervuilingseenheden voor woonruimten sluit in grote lijnen aan op de aannames voor het aantal huishoudens (stijging 0,9% per jaar). Het aantal vervuilingseenheden veroorzaakt door de bedrijven is voor 2019 en verder onveranderd gehouden ten opzichte van de realisatiecijfers van 2017. Met deze vervuilingseenheden is gerekend bij de berekening van de zuiveringsheffing;
- *Leges en precario:* De opbrengsten voor leges zijn gebaseerd op de Legesverordening Delfland 2017 en de ten behoeve van de legesaanslag opgestelde begrotingen van enkele zeer grote infrastructurele projecten. De geraamde opbrengsten 2019 voor precario zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaande jaren.

Belastingeenheden 2018-2023

Belastingsoort	Eenheid	Begroting 2018	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Watersysteemheffing:							
Ingezetenen	Huishoudens	507.000	515.000	522.000	528.800	534.000	539.200
Gebouwd	WOZ (mln.)	141.697	152.680	161.535	170.904	180.817	191.304
Ongebouwd (overig)	Hectare	14.500	14.500	14.500	14.500	14.500	14.500
Ongebouwd (wegen)	Hectare	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500
Natuur	Hectare	2.700	2.700	2.700	2.700	2.700	2.700
Verontrein.heffing	Verv.eenheid	400	400	400	400	400	400
Zuiveringsheffing	Verv.eenheid	1.451.600	1.452.500	1.467.100	1.481.300	1.492.100	1.502.900

Kwijtschelding en oninbaar

Het in de tabel vermelde aantal huishoudens (watersysteemheffing ingezetenen) is het totale aantal heffingsplichtigen, derhalve vóór aftrek van kwijtschelding en oninbaar. Op grond van de kwijtscheldingsnorm van 100% van de bijstandsuitkering komen rond 57.000 huishoudens (11% van het totaal) in aanmerking voor kwijtschelding. De mate van oninbaarheid wordt geraamd op 8.000 huishoudens (1,5%).

Bij de zuiveringsheffing wordt rekening gehouden dat 2,0% ⁶ van het aantal vervuilingseenheden (woningen) niet zal worden geïnd (23.000 v.e.). Dit percentage is hoger dan bij de watersysteemheffing ingezetenen omdat voor de zuiveringsheffing sinds 2017 geen kwijtschelding meer wordt verleend. Bij bedrijven gaat het om 1,1% (3.000 v.e.).

Belastingopbrengsten

De ontwikkeling van de belastingopbrengsten in de komende jaren is in onderstaande tabel weergegeven. Voor de watersysteemheffing is overeenkomstig het coalitieakkoord gerekend met een jaarlijkse stijging van 1,5%. Voor het tarief van de zuiveringsheffing is uitgegaan van € 93,50 per vervuilingseenheid voor de periode tot en met 2022; vanaf 2023 is gerekend met een stijging van 1,5% (Kadernota 2019).

Overigens houden we rekening met het volgende:

- In aanvulling op het coalitieakkoord is het tarief watersysteemheffing gebouwd gecorrigeerd met de stijging van de WOZ-waarde;
- De extra meeropbrengsten ten opzichte van de tarieven volgens het actuele kostenmodel worden gedoteerd aan de Reserve tariefdemping zuiveringsheffing;
- De ontwikkeling van de opbrengsten vanaf 2020 is indicatief. Besluitvorming hierover zal worden genomen door het dan zittende bestuur.

Belastingopbrengsten 2018-2023

Belastingsoort (bedragen zonder min-teken * € 1.000)	Begroting 2018	Begroting 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
a. Watersysteembeheer						
ingezetenen (netto)	53.884	55.554	57.164	58.771	60.245	61.738
Gebouwd	37.408	38.323	39.503	40.675	41.769	42.852
ongebouwd (overig)	1.388	1.327	1.347	1.367	1.387	1.408
ongebouwd (wegen)	2.068	2.059	2.090	2.1219	2.153	2.185
Natuur	12	12	12	13	13	13
Verontreinigingsheffing	35	37	37	37	37	38
Netto opbrengsten watersysteem 1)	94.795	97.312	100.153	102.984	105.604	108.234
b. Zuiveringsbeheer						
Netto opbrengsten zuivering 2)	132.714	133.340	134.677	135.976	136.967	140.029

1) opbrengsten ingezetenen na aftrek van kwijtschelding en oninbaar

2) opbrengsten zuivering na aftrek oninbaar.

Leges en precario

In de meerjarenraming is gerekend met jaarlijkse belastingopbrengsten voor leges en precario van € 500.000 respectievelijk € 200.000.

Tarief-egalisereserves gebouwd, ingezetenen en ongebouwd

In overeenstemming met het coalitieakkoord wordt jaarlijks € 200.000 ten laste van de reserve gebouwd ingezet ten behoeve van de tariefstelling van de categorie ongebouwd.

Tarieven

In onderstaande tabel is voor het watersysteem- en zuiveringsbeheer de tariefontwikkeling weergegeven. Het tarief van de verontreinigingsheffing (directe lozingen) is wettelijk gekoppeld aan het zuiveringstarief. Deze tarieven watersysteem zijn gelijk aan de tarieven volgens het coalitieakkoord, uitgezonderd het tarief voor gebouwd. Dit tarief is gecorrigeerd voor de WOZ-ontwikkeling.

⁶ In de begroting 2018 is nog uitgegaan van 2,5% maar het betaalgedrag van de heffingsplichtigen die voorheen kwijtschelding kregen is mede dankzij de zorgvuldige invorderingsactiviteiten van de RBG gunstiger uitgevallen dan oorspronkelijk was aangenomen.

Ontwikkeling tarieven 2018-2023

Belastingsoort (bedragen * € 1)	Begroting 2018	Begroting 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
<i>Watersysteembeheer</i>						
Tarief ingezetenen per huishouden	121,47	123,29	125,14	127,02	128,92	130,86
Tarief gebouwd in proc. economische waarde	0,0264%	0,0251%	0,0245%	0,0238%	0,0231%	0,0224%
Tarief ongebouwd per ha.	91,92	91,50	92,87	94,27	95,69	97,11
Tarief ongebouwd per ha. (wegen)	459,60	457,50	464,35	471,35	478,45	485,55
Tarief natuur per ha.	4,52	4,56	4,63	4,70	4,77	4,84
Tarief verontreinigingsheffing per v.e.	93,50	93,50	93,50	93,50	93,50	94,90
<i>Zuiveringsbeheer</i>						
Tarief woningen en bedrijven per v.e.	93,50	93,50	93,50	93,50	93,50	94,90

Voorbeeldprofielen: In de volgende tabel zijn aan de hand van een achttal profielen met de daarbij behorende aannames de feitelijk op te leggen aanslagen weergegeven.

Tabel Belastingprofielen

Voorbeeldprofielen (bedragen * € 1)	Begroting 2018	Begroting 2019	stijging 2019 t.o.v. 2018
a) Alleenwonend, geen eigenaar	214,97	216,79	0,8%
b) Meer personen, geen eigenaar	401,97	403,79	0,5%
c) Alleenwonend, woning WOZ-waarde 250.000 euro *	280,97	279,54	- 0,5%
d) Meer personen, woning WOZ-waarde 250.000 euro *	467,97	466,54	- 0,3%
e) Bedrijfspan, WOZ-waarde 5 mln. euro, 100 v.e.	10.670,00	10.605,00	- 0,6%
f) Veeteeltbedrijf, 40 ha	3.676,80	3.660,00	-0,5%
g) Openbare landweg, 25 ha	11.490,00	11.437,50	-0,5%
h) Natuurterrein, 25 ha	113,00	114,00	0,9%

*) In dit voorbeeldprofiel wijzigt de WOZ-waarde niet van 2018 naar 2019 (in werkelijkheid zal deze waarde naar verwachting wel toenemen maar daar staat een lager tarief tegenover).

Algemene dekkingsmiddelen

Doel: Het tijdig, juist en volledig opleggen van belastingaanslagen door de Regionale Belastinggroep (de RBG)

Onvoorzien, frictiekosten, indexering en reserves

Doel: Het voldoen aan de verplichting tot het opnemen in de begroting van ramingen voor onvoorzien en zo nodig opnemen van stelposten voor frictiekosten en indexering en het vormen en muteren van reserves op basis van VV-besluiten.

Financiën: Exploitatie Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

(bedragen * € 1.000)	Begroting 2018	Begroting 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Zuiveringsheffing	-132.714	-133.340	-134.677	-135.976	-136.967	-140.029
Watersysteem	-94.795	-97.312	-100.153	-102.984	-105.604	-108.234
Overige opbrengsten *)	-675	-483	-490	-486	-484	-473
Onvoorzien, frictiekosten, indexering	2.908	1.753	1.914	1.852	1.864	1.914
Kosten RBG	7.464	7.356	7.448	7.541	7.541	7.541
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	-217.812	-222.027	-225.958	-230.053	-233.650	-239.281
Mutatie reserves **)		4.100	4.900	4.700	4.900	5.300
Totaal algemene dekkingsmiddelen	-217.812	-217.927	-221.058	-225.353	-228.750	-233.981

*) onder meer opbrengsten leges en precario.

***) vanaf 2019 wordt onder deze post de storting reserve PPS verantwoord

10 Overige financiële gegevens

10.1 Uitgangspunten en normen.

Voor het opstellen van de Programmabegroting 2019 en de hierop aansluitende meerjarenraming tot en met 2023 zijn onderstaande uitgangspunten en normen gehanteerd:

- *Kostentoerekening*: basis vormt de in 2015 vastgestelde nota Kostenverdeling.

Programma	Producten	Watersysteembeheer	Zuiveringsbeheer
<i>A-Waterveiligheid, stedelijk waterbeheer en klimaatadaptatie</i>	Aanleg en onderhoud waterkeringen	100%	
	Waterakkoorden	100%	
	Thema- en gebiedsgerichte plannen	100%	
<i>B-Gezond, schoon en zoet water</i>	Baggeren	100%	
	Monitoring waterkwaliteit	100%	
	Aanleg en verwerving waterlopen	100%	
<i>C-Watersysteem</i>	Monitoring waterkwantiteit	100%	
	Nautisch –en vaarwegbeheer	100%	
<i>D-Afvalwaterketen en zuiveren</i>	Afvalwaterbehandeling door derden		100%
	Getransporteerd afvalwater		100%
	Gezuiverd afvalwater		100%
	Verwerkt slib		100%
	Innovatie afvalwaterketen		100%
<i>E-Innovatie, duurzaamheid en financiële producten</i>	Centraal management	60%	40%
	Coördinatie financiële producten	60%	40%
<i>F-Bestuur, organisatie en instrumenten</i>	Sturing	60%	40%
	Toezicht en handhaving	100%	
	Calamiteitenzorg	60%	40%
	Bedrijfsvoering	60%	40%
<i>G-Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien</i>	Opbrengsten watersysteemheffing	100%	
	Opbrengsten zuiveringsheffing		100%
	Mutaties reserves/voorzieningen watersysteemheffing	100%	
	Mutaties reserves/voorzieningen zuiveringsheffing		100%

- *Inflatie*: Voor alle jaren is uitgegaan van een indexering van 1,5%.
- *Loonkosten*: De vaste formatie per 1 januari 2019 is naar verwachting 435 fte. In de begroting 2019 is uitgegaan van een loonkostenontwikkeling van 2% in 2019.
- *Onvoorzien en frictiekosten*: In de meerjarenraming is opgenomen € 0,1 miljoen voor onvoorzien kosten (wettelijk onvoorzien) opgenomen en € 1 miljoen voor onvoorzien personeelskosten als gevolg van frictie.
- *Uurtarieven 2019*: Voor externe subsidieaanvragen en levering van diensten aan derden gelden in 2019 de uurtarieven in onderstaande tabel.

Tabel uurtarieven 2019

Component/schaal (in €)	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Loonkosten inclusief overhead	57	66	67	70	78	81	88	99	107

10.2 Financiering.

Inleiding

De kaders voor het treasurybeleid van het Hoogheemraadschap van Delfland zijn vastgelegd in de wet Financiering Decentrale Overheden (Wet Fido), de Verordening Beleids- en Verantwoordingsfunctie (ex artikel 108 Waterschapswet), het Waterschapsbesluit en het Treasurystatuut van Delfland. Het Treasurystatuut is in 2015 geactualiseerd en vastgesteld. In deze paragraaf wordt ingegaan op de financieringsactiviteiten van Delfland in relatie tot bovengenoemde kaders. Vanwege de onzekerheid over een mogelijke dividenduitkering van de Nederlandse Waterschapsbank is hiervoor nog geen opbrengst in de begroting 2019 geraamd.

Risicobeheer

Kasgeldlimiet: Voor waterschappen is deze limiet wettelijk vastgesteld kasgeldlimiet van kortlopende financiering (wet Fido) op 23% van het begrotingstotaal per 1 januari. Voor 2019 betekent dit een kasgeldlimiet van € 57,5 miljoen (23% van € 250 miljoen). De zeer lage marktrente voor kort geld stimuleert maximaal gebruik van kortlopende geldmiddelen.

Renterisiconorm: De renterisiconorm is wettelijk vastgesteld op 30% en bedraagt € 75 miljoen (30% van het begrotingstotaal € 250 miljoen per 1 januari 2019).

Op basis van de huidige leningenportefeuille bedraagt in 2019 de aflossing en het leningenbedrag voor renteherziening in totaal € 46 miljoen waarmee Delfland ruimschoots binnen de vastgestelde renterisiconorm van € 75 miljoen blijft.

Derivaten: Het geldende Treasurystatuut staat het afsluiten van derivatencontracten niet toe.

Kredietrisico op uitgezette gelden: Delfland loopt geen risico; moet verplicht schatkistbankieren dus eventuele overtollige liquide middelen worden bij het Rijk uitgezet.

Koersrisico: Delfland loopt geen risico; haar aandelen zijn niet verhandelbaar op de beurs.

Valutarisico: Delfland loopt geen risico want handelt en betaalt niet in vreemde valuta.

Kasbeheer

Rekening-courant: vanwege de lage rekening-courantrente maakt Delfland bij de huisbankier Nederlandse WaterschapsBank (NWB) in 2019 maximaal gebruik van de toegestane kredietlimiet van € 57,5 miljoen.

Waterschapsfinanciering

Leningenportefeuille: In totaal bedraagt de leningenportefeuille ultimo 2018 afgerond € 716 miljoen. Het gemiddelde rentepercentage van deze geldleningen bedraagt 4,34%.

De portefeuille kent vier langlopende lineaire geldleningen wegens herfinanciering PPS in 2016 met een looptijd van 14 respectievelijk 15 jaar van in totaal per 1 januari 2019 € 245 miljoen.

De aflossing over 2019 bedraagt € 15,7 miljoen. Daarnaast bestaat de langlopende leningenportefeuille uit 15 langlopende leningen met een totaalbedrag van € 471 miljoen en één lening van € 30 miljoen met een looptijd van 1 jaar.

Liquiditeitsprognose en ontwikkeling schuldpositie: Op grond van de berekende cashflow waarbij rekening is gehouden met het verwachte investeringsvolume, de vrijval van de afschrijvingen en het verwachte exploitatieresultaat, wordt verwacht dat in 2019 maximaal voor een bedrag van € 7 miljoen aan extra kortlopende geldmiddelen moet worden aangetrokken. De schuldpositie van Delfland bestaat uit kortlopende geldleningen (rekening courant en kasgeld) en langlopende geldleningen inclusief herfinanciering PPS. De totale schuldpositie per 1 januari 2019 bedraagt afgerond € 739 miljoen. In onderstaande tabel wordt het verloop van de schuldpositie over de periode 2018-2023 weergegeven. De verwachte jaarlijkse positieve kasstroom leidt tot de getoonde afname van de schuldpositie.

Verloop schuldpositie 2018-2023

<i>bedragen * € 1 miljoen</i>	Eind 2018	Eind 2019	Eind 2020	Eind 2021	Eind 2022	Eind 2023
kortlopende schuld 1)	23	7	-14	-46	-85	-110
langlopende schuld	716	699	682	664	645	605
totaal schuld ultimo jaar	739	706	668	618	560	495

1) De rekening-courant positie slaat in het jaar 2020 om van een schuld naar een tegoed

10.3 Bestemmingsreserves en voorzieningen

De overige vermogensbestanddelen die niet behoren tot het weerstandsvermogen betreffen de (tariefs)egalisereserves, de bestemmingsreserves en de voorzieningen. De tariefsegalisereserves worden toegelicht in programma Algemene dekkingsmiddelen.

Bestemmingsreserves (bedragen * € 1.000)	Stand 31-12-2018	Toevoegingen 2019	Onttrekkingen 2019	Stand 31-12-2019
Reserve niet vrij besteedbaar vermogen	0	20.002	0	20.002
Reserve frictiekosten	2.126	0	600	1.526
Egalisereserve PPS	8.454	5.062	0	13.516
Totaal bestemmingsreserves	10.580	25.064	600	35.043

Reserve niet vrij besteedbaar vermogen: In de jaarrekening 2015 is besloten de toekomstige voordelige saldi te reserveren in deze reserve voor verbetering van de financiële positie.

Reserve frictiekosten: De reserve frictiekosten is bestemd voor de dekking van de personele en materiële uitgaven die voortkomen uit de organisatiemaatregelen en is ingesteld op grond van de Kadernota 2011. Op basis van verplichtingen voor 2019 en de besluitvorming in de Kadernota 2019 wordt in 2019 in totaal € 0,6 miljoen onttrokken.

Egalisereserve PPS: Deze reserve dient voor het reserveren van de jaarlijkse voordelen van de PPS voor de dekking van de verplichtingen voor de jaren 2031-2033.

De tariefsegalisereserves betreffen:

Tariefsegalisereserves (bedragen * € 1.000)	Stand 31-12-2018	Toevoegingen 2019	Onttrekkingen 2019	Stand 31-12-2019
Egalisereserve gebouwd	1.057	0	200	857
Egalisereserve ingezetenen	1.574	0	0	1.574
Egalisereserve ongebouwd	27	0	0	27
Reserve tariefdemping zuiveringsheffing	10.075	2.668	0	12.743
Totaal tariefsegalisereserves	12.734	2.668	200	15.202

Voorzieningen (bedragen * € 1.000)	Stand 31-12-2018	Toevoegingen 2019	Onttrekkingen 2019	Stand 31-12-2019
Voorziening wachtgeld	393	57	155	295
Voorziening bijdrage slibverbrandingsinstallaties	1.038	0	850	188
Voorziening pensioenen	72	0	37	35
Voorziening OAS	1.245	0	500	745
Voorziening jubileumuitkering	0	0	0	0
Totaal voorzieningen	2.748	57	1.542	1.263

Voorzieningen:

- *Wachtgeld:* dekt toekomstige wachtgeldaanspraken ex-medewerkers en collegeleden.
- *Bijdrage slibverbrandingsinstallatie:* betreft de jaarlijkse dekking van de kapitaallasten van de bij deze voorziening behorende investeringen.
- *Pensioenen;* Op grond van de BBVW worden de pensioenen van de oud-bestuurders afgedekt door de hiertoe gevormde voorziening.
- *OAS:* In 2016 is voor de restant verplichtingen tot en met 2020 een voorziening gevormd. De werkelijke kosten worden ten laste van de voorziening gebracht.

10.4 Weerstandsvermogen, EMU-saldo

Weerstandsvermogen

Om het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen streven we een ratio van het weerstandsvermogen na van tussen de 1,0 en 1,4 volgens onderstaande waarderingstabel.

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	$2,0 < x$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$x < 0,6$	Ruim onvoldoende

Benodigd weerstandsvermogen

Waterschappen zijn wettelijk verplicht om de risico's die ze lopen in kaart te brengen en beleid te ontwikkelen om deze risico's af te dekken. Een deel van de risico's wordt afgedekt door afgesloten verzekeringen of gevormde voorzieningen. Op basis van de inventarisatie zijn per programma de mogelijke risico's benoemd. Daar waar mogelijk zijn deze risico's financieel onderbouwd en is de kans op optreden aangegeven.

Het benodigde weerstandsvermogen wordt bepaald door de tactische risico's met een impact van meer dan € 1 miljoen (impactcategorie ernstig E of extreem F). De tactische risico's geven met elkaar een blootstelling van een enkel ernstig effect (E, tussen de € 1 en 10 miljoen) eens per 3 jaar, tweemaal een ernstig effect eens per 20 jaar en een extreem effect (F, tussen de € 10 en 100 miljoen) eens per 50 jaar. Op basis van alle geïnventariseerde risico's is een concernbreed risicoprofiel gemaakt. Het maximale bedrag van de geïnventariseerde risico's en daarmee de benodigde weerstandcapaciteit € 25 miljoen (zie paragraaf 10.5 voor de nadere specificatie van de risico's en beheersmaatregelen).

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit het geheel aan middelen dat beschikbaar is om de risico's financieel af te dekken. Naast de (wettelijk verplichte) post voor onvoorzien gaat het hier om de algemene reserve weerstandsvermogen voor zowel het watersysteem als waterzuivering. De omvang van deze middelen per 1 januari 2019 bedraagt € 42,1 miljoen zoals weergegeven in navolgende tabel.

Beschikbare weerstandscapaciteit 2019

Beschikbare weerstandscapaciteit per 1-1-2019 (bedragen * € 1 miljoen)	Bedrag
Restant post onvoorzien	0,1
Algemene reserve Watersysteem	40,6
Algemene reserve Zuivering	1,4
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit	42,1

Beoordeling weerstandsvermogen

De ratio van het weerstandsvermogen van Delfland per 1 januari 2019 luidt als volgt:

Ratio weerstandsvermogen =	Beschikbare weerstandscapaciteit	=	42,1	= 1,7
	Benodigde weerstandscapaciteit	=	25	

EMU-saldo

Op basis van de Begroting 2019-2023 wordt in onderstaande wettelijk voorgeschreven tabel de ontwikkeling van het EMU-saldo weergegeven. In deze tabel is tevens de individuele referentiewaarde van het EMU-saldo voor Delfland over de periode 2018-2023 opgenomen. Uit de tabel blijkt dat voor Delfland het geraamde EMU-saldo over alle jaren (ruimschoots) binnen de toegestane individuele referentiewaarde blijft en Delfland daarmee voldoet aan de eisen van de wet Houdbare OverheidsFinanciën (wet HOF).

Meerjarig EMU-saldo (bedragen * € 1.000)	Begroting 2018	Begroting 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Exploitatiesaldo (voor bestemming resultaat)	25.775	31.859	37.091	41.259	44.643	51.051
Investeringsuitgaven (bruto)	-36.300	-28.700	-38.100	-36.400	-34.600	-34.600
Afschrijvingen	53.220	37.431	38.520	38.972	38.752	38.559
Toevoegingen aan voorzieningen ten laste van de exploitatie	800	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan voorzieningen ten gunste van de exploitatie	-850	-850	0	0	0	0
Betalingen rechtstreeks uit voorzieningen	-800	0	0	0	0	0
Totaal EMU-saldo	41.845	39.740	37.511	43.830	48.795	55.010
Referentiewaarde voor Delfland	-32.100	-32.100	-32.600	-33.000	-33.500	-33.500

10.5 Risicomanagement

Nieuwe aanpak Risicomanagement Delfland

Met de in 2017 geïntroduceerde aanpak voor risicomanagement wordt de risicopositie van Delfland op een consistente manier bepaald. In deze aanpak zijn een 100-tal risicofactoren (mogelijke incidenten, oorzaken, gevolgen en onzekerheden) geïdentificeerd voor de kerntaken van het waterschap en voor de algemene bedrijfsvoering. De projectrisico's zijn in deze aanpak buiten beschouwing gelaten, aangezien deze via het projectmanagement worden bewaakt en afgedekt.

De verzamelde risicofactoren zijn geclusterd tot een 40-tal risico's, om overlapping te vermijden. Deze risico's zijn allemaal beoordeeld middels de in het risicobeleid vastgelegde risicomatrix, waardoor een rangschikking is ontstaan van de risico's naar risiconiveau. De belangrijkste 20 risico's, vanaf risiconiveau medium en hoger, zijn verder uitgewerkt in een risicoanalyse, waarin de risicoketen van oorzaak tot gevolg is gedocumenteerd. Bestaande maatregelen zijn hierbij ingetekend en de risicoketen is gebruikt om vast te stellen waar nog mogelijkheden liggen voor aanvullende maatregelen.

Het in kaart brengen en monitoren van de minder belangrijke risico's tot risiconiveau medium is in najaar 2018 van start gegaan.

Het actualiseren van het risicoprofiel van Delfland is inmiddels een regulier proces geworden, waarbij alle risicomangers periodiek bij elkaar komen om de risicopositie te evalueren en desgewenst aan te passen met nieuwe, gewijzigde of vervallen risico's.

Het benodigde weerstandsvermogen is de buffer die nodig is om zogenaamde "slechte jaren" op te vangen, waarin één of meer grote incidenten optreden. Voor het weerstandsvermogen zijn de risico's relevant met een potentiële equivalent impact van 1-100 miljoen euro per incident. Kleinere incidenten kunnen veelal in de eigen begroting opgevangen worden, grotere incidenten overstijgen de draagkracht van Delfland en noodzaken tot een beroep op landelijke regelingen. Middels een simulatie is vastgesteld dat een slecht jaar met meer dan 95% zekerheid de 25 miljoen euro niet zal overstijgen. Dit bedrag wordt daarom als weerstandsvermogen geadviseerd.

Nr	Risico / aandachtspunt*	Niveau	Domein	Beheersmaatregel
1	Restrisico normering overstrooming	ZH	Waterkeringen	Parate organisatie crisisbeheersing.
2	Niet bijhouden klimaatverandering	ZH	Waterkeringen	Delfland blijft de klimaatscenario's pro-actief volgen en neemt op basis daarvan adequate maatregelen. Indien de klimaatverandering harder gaat dan verwacht en nog extremere situaties zich eerder voordoen dan waarop we voorbereid zijn, worden noodmaatregelen ingezet, tijdelijke keringen op strategische plaatsen opgeslagen en de calamiteitenorganisatie verder opgetuigd.
3	Niet halen lange termijn doelen Kader Richtlijn Water	ZH	Watersysteem	Het risico bestaat dat de verbetering van de chemische waterkwaliteit, die randvoorwaardelijk is voor het behalen van de ecologische doelen, niet tijdig op gang komt. Vanuit verschillende netwerken en gremia wordt ingezet op beleidsbeïnvloeding om dit risico te beheersen. De Delta-aanpak waterkwaliteit en zoetwater speelt hier een belangrijke rol. Communicatiemiddelen en afsprakenkader Emissieloze kas worden hiervoor ingezet.
4	Continuïteit organisatie	ZH	Bedrijfsvoering P&O	Strategische Personeelsplanning (SPP) is ingevoerd in 2018, op basis van een eerdere pilot. Met SPP wordt de strategische personeelsbehoefte voor een periode van 4 jaar in beeld gebracht en wordt bepaald welke HR-acties nodig zijn om de behoefte te realiseren. In relatie tot de behoefte wordt ook nagegaan hoe we bepaalde functies het beste kunnen werven. Daarnaast wordt ingezet op branding, arbeidsmarktcommunicatie en recruitment om op een krappere wordende arbeidsmarkt toch de juiste medewerkers te vinden en te verleiden. Voor toezicht en handhaving zijn specifieke maatregelen getroffen.
5	Verlies van controle over kritieke/vitale infrastructuur (continuïteit van de systemen)	ZH	Bedrijfsvoering I&A	De beheersmaatregelen vallen uiteen in drie aandachtsgebieden: preventie, detectie en recovery. 1. Preventie bestaat uit veel voorlichting (awareness bij gebruikers essentieel) en anti-virus /firewall protectie; 2. voor Detectie zijn zowel alerte gebruikers als technische middelen nodig. Beiden om 'vreemd' gedrag zo vroeg mogelijk te detecteren; 3. Na detectie wordt de besmetting door I&A geïsoleerd en vervolgens worden de back-ups gebruikt om de aangetaste delen te verwijderen en de jongste bruikbare back-up terug te zetten. Door de huidige maatregelen risiconiveau M, zonder maatregelen zeer hoog tot ontoelaatbaar.
6	Ongeval tijdens werkzaamheden	ZH	Bedrijfsvoering P&O	Risico-Inventarisatie en Evaluatie (RIE) voor alle activiteiten. Via de RIE worden de risico's in beeld gebracht en maatregelen, met behulp van een plan van aanpak, genomen om ongevallen te voorkomen. Daarnaast wordt een safety managementsysteem ontwikkeld. Ter dekking van financiële consequenties van eventuele bedrijfsongevallen met dodelijke afloop c.q. blijvende invaliditeit heeft Delfland een verzekering afgesloten.
7	Lokale verontreiniging watergang	H	Watersysteem	Intensivering van handhaving en bewustwording (Polderaanpak Bestrijdingsmiddelen) is erop gericht dit risico te minimaliseren. Dit gebeurt door een app te ontwikkelen, waarmee waterkwaliteitsgegevens online worden geplaatst, waardoor interactie en bewustwording bij ingelanden wordt vergroot. Een opgetreden lokale verontreiniging zal, als noodmaatregel, worden geïsoleerd en verwijderd.

Nr	Risico / aandachtspunt*	Niveau	Domein	Beheersmaatregel
8	Afschuiven veenkades	H	Waterkeringen	De veenkades worden bij neerslagtekort met voorrang geïnspecteerd. Door verdere professionalisering van de inspectie en de tweede toetsronde regionaal ontstaat meer inzicht in de meest gevoelige kades en kunnen zo nodig gepaste maatregelen genomen worden.
9	Permanent hoge concentraties nutriënten (veiligheid, reputatie en stank)	H	Watersysteem	Te hoge concentraties nutriënten in het oppervlaktewater veroorzaken een slechte waterkwaliteit. Aan tuinders en agrariërs kan geen verbod opgelegd worden om nutriënten te gebruiken. Wel kunnen zij worden aangezet tot verantwoord gebruik van nutriënten. Intensivering van handhaving en bewustwording (Polderaanpak Bestrijdingsmiddelen) en uitvoering van maatregelen in Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW) kader dragen bij aan het verkleinen van het risico op permanent hoge concentraties nutriënten.
10	Overstroming door extreme buien	H	Watersysteem	Delfland zet in met het programma watersysteem om de bekende en berekende wateroverlast knelpunten op te lossen, met het programma Klimaatadaptatie speelt Delfland in op de verdere klimaatverandering en mogelijk toename van extreme buien. Daarnaast heeft Delfland een adequate crisisorganisatie.
11	Veranderende inzichten op Rijksniveau, die leiden tot aanscherping van de normering van de primaire keringen (tot extra maatregelen en tot extra kosten)	H	Waterkeringen	Het veranderende kader leidt mogelijk tot een verbeteropgave voor de Delflandse dijk of de kustverdediging. In geval van een verbeteropgave zal Delfland een beroep doen op het Hoogwaterbeschermingsprogramma. De benodigde hoeveelheid geld en menskracht voor toetsen wordt gemonitord en eventuele afwijkingen worden in de P&C-cyclus ingebracht.
12	Dienstverleningsvergoeding PPS	H	Zuivering	De begrote dienstverleningsvergoeding is gebaseerd op een stijging van de indices van 2,4%. Delfland beoordeelt en maakt periodiek melding van dit risico aan de hand van de voortgang van de prestaties, de werkelijke ontwikkeling van de indices en de bijgestelde prognoses van Delfluent.
13	Ziekteverzuim	H	Bedrijfsvoering P&O	Een nieuw inzetbaarheidsbeleid is opgesteld. Dit ligt momenteel bij de OR ter instemming. Inmiddels zijn trainingen voor leidinggevendenden gepland. Deze training geeft leidinggevendenden de mogelijkheid meer grip en sturing toe te passen binnen het verzuimproces. Tevens wordt het verzuimproces procesmatig in kaart gebracht. Aan de hand hiervan worden procesverbeteringen in kaart gebracht en een auditinstrument ontwikkelt. Dit alles om de kosten te beperken.
14	Schade Natuur Vriendelijke Oever	H	Watersysteem	Door goed beheer en onderhoud en door oevers constructief te beschermen (kooien, beschoeiingen enz.) kan dit risico verkleind worden.
15	Te lage waterpeilen door droogte	H	Watersysteem	De inzet van Delfland is om de zoetwater aanvoer te blijven waarborgen, daarnaast wordt gekeken hoe de behoefte/gebruik aan zoetwater verder omlaag kan. Door actief peilbeheer wordt risico op te laag waterpeil verlaagd.

Nr	Risico / aandachtspunt*	Niveau	Domein	Beheersmaatregel
16	Langdurige uitval technische automatisering systeem	H-M	Zuivering	Beheersmaatregelen die zich richten op preventie en/of bestrijding van de gevolgen van uitval Technische Automatisering (TA) liggen klaar "op de plank". Een opgetreden uitval van TA zal worden behandeld als een calamiteit.
17	Verlies van persoons- of bedrijfsgegevens en van data-integriteit	M	Bedrijfsvoering I&A	Delfland werkt voortdurend aan het bewustzijn van informatiebeveiliging van alle Delflanders en realiseert zich dat informatiebeveiliging pas in de laatste plaats een zaak van I&A is. I&A beschikt over, en oefent met, een calamiteitenbestrijdingsplan. Vanuit dit plan en dit scenario kan de calamiteitenorganisatie in werking worden gesteld om de omvang van het probleem en de consequenties voor de verschillende bedrijfsonderdelen vast te kunnen stellen en via de calamiteitenorganisatiekanalen te communiceren met heel Delfland. Daarnaast is een protocol vastgesteld voor het geval er zich in het kader van de bescherming van persoonsgegevens een datalek mocht voordoen.
18	Falen kade door vreemd object (boom, duiker)	M	Waterkeringen	Bij ongewenste nieuwe niet waterkerende objecten (NWO's) op gesaneerde dijkvakken en ongewenste bestaande NWO's vindt handhaving plaats conform toezichtsplan. Bij onverhoopt falen wordt de organisatie crisisbeheersing ingezet.
19	Persleidingbreuk	M	Zuivering	Beheersmaatregelen die zich richten op preventie en/of bestrijding van de gevolgen van persleidingbreuk liggen klaar "op de plank". Een opgetreden persleidingbreuk wordt behandeld als een calamiteit.
20	Verlies bediening Kunstwerk in Kering	M	Waterkeringen	Inventarisatie kunstwerken en bedieningsprotocollen voor de eigen kunstwerken en de door derden bediende kunstwerken. Met beheerders van waterkerende kunstwerken worden uniforme afspraken gemaakt over beheer en onderhoud en bediening.
21	Verhoging heffing lozen effluent op rijkswater (Modernisering waterschapsbelasting)	ZH	Zuivering	Voorstel Uniebestuur kan leiden tot hogere kosten voor Delfland, mede omdat Delfland volledig loost op rijkswater. Beïnvloeden rekenmethode.
22	Opruimingskosten van vervallen persleidingen Den Haag	H	Zuivering	De jaarplanning van Den Haag wordt ruim op tijd afgestemd om verrassing in begroting/jaarrekening te voorkomen. Onzekerheid over de precieze looptijd en/of omvang.
23	Waterschapsverkiezingen 2019 (nog te beoordelen of dit een risico voor Delflands risicomangement is)	H	BBC Bestuur	Het is nog onduidelijk of de waterschappen verplicht worden tot een bijdrage aan het gemeentefonds voor de waterschapsverkiezingen. In de loop van 2018 komt hierover meer duidelijkheid.
24	Vervallen van de Koepelvrijstelling voor de BTW (nog te beoordelen wat het risiconiveau is)	H	Bedrijfsvoering Financiën	Monitoring berichtgeving ministeries en Unie van Waterschappen.

10.6 Financiële overzichten

10.6.1 Ontwikkeling kosten en opbrengsten

(Bedragen * € 1.000)	Rekening	Begroting	Begroting na Burap	Raming	Raming	Raming	Raming	Raming
Kosten	2017	2018	2018	2019	2020	2021	2022	2023
040101 - Externe rentelasten	33.408	33.024	33.426	32.482	31.587	30.750	29.883	28.950
040103 - Afschrijvingen van activa *)	157.952	53.220	37.180	37.431	38.520	38.972	38.752	38.559
040201 - Salarissen huidig personeel en bestuurders	28.497	30.359	29.924	30.574	30.053	30.471	30.916	31.355
040202 - Sociale premies	6.997	7.284	7.284	7.993	8.234	8.338	8.440	8.540
040204 - Overige personeelslasten	2.005	1.730	2.788	1.974	1.997	2.003	1.980	1.985
040205 - Personeel van derden	4.148	1.493	1.493	1.422	1.450	1.450	1.450	1.450
040301 - Duurzame gebruiksgoederen	2.157	1.373	3.119	3.049	2.989	2.989	2.989	2.989
040302 - Overige gebruiksgoederen en verbruiksgoederen	866	897	60	60	60	60	60	60
040303 - Energie	1.883	2.441	2.461	2.461	2.461	2.461	2.461	2.461
040304 - Huren en rechten	994	448	39	39	39	39	39	39
040305 - Leasebetalingen operational lease	36.823	36.526	36.526	37.484	38.427	39.764	39.832	39.832
040306 - Pachten en erfpachten	1	4	4	4	4	4	4	4
040307 - Verzekeringen	225	289	289	289	289	289	289	289
040308 - Belastingen	2.103	1.871	1.871	1.825	1.776	1.728	2.128	2.128
040310 - Overige diensten door derden *)	42.523	50.781	62.278	60.124	57.161	55.774	55.999	56.099
040401 - Bijdragen aan bedrijven	214	51	51	51	51	51	51	51
040403 - Bijdragen aan openbare lichamen	0		0	650	650	650	650	650
040501 - Toevoegingen aan voorzieningen	5.867	800	800	0	0	0	0	0
040502 - Onvoorzien		1450	1275	1.150	1.450	1.450	1.450	1.450
Totaal kosten	326.662	224.041	220.868	219.062	217.198	217.243	217.373	216.891
Opbrengsten								
080304 - Opbrengst uit grond en water	547	785	885	860	860	860	860	860
080306 - Diensten voor derden	17.878	15.614	15.714	14.661	14.762	14.853	14.846	14.845
080402 - Bijdragen van het Rijk	1.232	247	1.096	192	192	192	192	192
080501 - Waterschapsbelasting (bruto)	234.092	234.287	234.277	237.631	242.001	246.339	250.126	256.010
080503 - Oninbaar / kwijtschelding	-9.805	-6.778	-6.768	-6.979	-7.171	-7.379	-7.555	-7.747
080601 - Onttrekkingen aan voorziening	4.032	850	850	850	0	0	0	0
080602 - Geactiveerde lasten	4.450	4.611	3.811	4.157	4.275	4.307	4.355	4.403
090100 - Financieringskosten			0	-451	-630	-670	-808	-621
Totaal opbrengsten	252.426	249.616	249.865	250.921	254.289	258.502	262.016	267.942
Exploitatieresultaat voor verrekening reserves (- = nadeel)	-74.236	25.575	28.997	31.859	37.091	41.259	44.643	51.051
<i>Mutatie reserves</i>								
Toevoegingen aan reserves	41.650	6.084	6.084	5.062	5.214	4.952	5.164	5.614
Onttrekkingen aan reserves	-119.944	-2.013	-2.013	-950	-275	-275	-275	-275
Exploitatieresultaat na verrekening reserves (- = nadeel)	4.058	21.704	24.926	27.747	32.152	36.582	39.754	45.712

*) De lagere afschrijvingen in 2019 zijn het gevolg van de balansverkorting in 2018. Hierbij is de restant boekwaarde van immateriële activa voor een bedrag van € 95 miljoen in 1 keer afgeschreven. De stijging bij overige diensten en derden in 2019 betreft met name de HWBP bijdrage die als gevolg van de balansverkorting met ingang van 2019 ten laste van de exploitatie wordt gebracht.

10.6.2 Ontwikkeling geraamde investeringen

De voor 2019 opgenomen investeringsramingen zijn getoetst op realisme en haalbaarheid in de planvorming en de uitvoering. Dat laat onverlet dat zich toch nog onvoorziene gebeurtenissen kunnen voordoen die zich vertalen in een afwijking in de realisatie. Daarnaast wordt voor elk in 2019 te starten project een investeringsplan en krediet aan de VV gevraagd

Ontwikkeling geraamde Investeringsramingen 2018 – 2023 per programma

Programma (* € 1 miljoen)	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Waterveiligheid, stedelijk waterbeheer en klimaatadaptatie	*) 10,0	9,9	9,2	9,0	9,0	9,0
Gezond, schoon en zoet water	1,0	1,1	5,6	2,4	0,6	0,6
Watersysteem	8,9	11,0	15,0	16,0	16,0	16,0
Afvalwaterketen en zuiveren	1,8	2,8	8,0	8,8	8,8	8,8
Innovatie, duurzaamheid en financiën	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bestuur, organisatie en instrumenten	2,1	3,9	0,3	0,2	0,2	0,2
Totaal investeringsuitgaven	24,1	28,7	**) 38,1	36,4	34,6	34,6

*) exclusief HWBP

**) de bedragen vanaf 2020 zijn meerjarenramingen en indicatief.

Eén van de beheersaspecten is om bij de investeringen een onderscheid te maken tussen vervangings- en uitbreidingsinvesteringen. Dit traject loopt parallel met de invoering van assetmanagement.

Investeringsuitgaven 2019: vervanging versus uitbreiding

Programma (* € 1 miljoen)	Begroting 2019	Vervanging	Uitbreiding
Waterveiligheid, stedelijk waterbeheer en klimaatadaptatie	9,9	9,9	0,0
Gezond, schoon en zoet water	1,1	1,1	0,0
Watersysteem	11,0	6,5	4,5
Afvalwaterketen en zuiveren	2,8	0,7	2,1
Innovatie, duurzaamheid en financiën	0,0	0,0	0,0
Bestuur, organisatie en instrumenten	3,9	3,9	0,0
Totaal	28,7	22,1	6,6

10.6.3 Overzicht exploitatie van programma's naar taken.

De onderstaande tabel geeft de verdeling van de exploitatiesaldi van de programma's naar de hoofdtaken Watersysteemheffing (Ws) en Zuiveringsheffing (Zh) voor doorbelasting bedrijfsvoering.

Programma (bedragen * € 1 miljoen)	Begroting 2018			Begroting 2019			Raming 2020		
	Ws	Zh	Totaal	Ws	Zh	Totaal	Ws	Zh	Totaal
Waterveiligheid, stedelijk waterbeheer en klimaatadaptatie	25,6	0,0	25,6	23,0	0,0	23,0	24,6	0,0	24,6
Gezond, schoon en zoet water	3,6	0,0	3,6	3,7	0,0	3,7	3,2	0,0	3,2
Watersysteem	34,5	0,0	34,5	35,2	0,0	35,2	34,3	0,1	34,4
Afvalwaterketen en zuiveren	0,0	96,6	96,6	0,0	87,8	87,8	2,5	85,9	88,4
Innovatie, duurzaamheid en financiële producten	5,1	2,6	7,7	5,3	2,9	8,2	5,2	2,8	8,0
Bestuur, organisatie en instrumenten	20,7	7,4	28,1	21,0	11,3	32,3	19,6	10,6	30,2
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	-88,8	-129,1	-217,8	-92,5	-125,6	-218,0	-94,7	-126,4	-221,1
Totaal	0,7	-22,4	-21,7	-4,0	-23,6	-27,7	-5,2	-27,0	-32,2

Programma (bedragen * € 1 miljoen)	Raming 2021			Raming 2022			Raming 2023		
	Ws	Zh	Totaal	Ws	Zh	Totaal	WS	Zh	Totaal
Waterveiligheid, stedelijk waterbeheer en klimaatadaptatie	24,0	0,0	24,0	24,0	0,0	24,0	24,1	0,0	24,1
Gezond, schoon en zoet water	3,2	0,0	3,2	3,7	0,0	3,7	3,7	0,0	3,7
Watersysteem	34,4	0,1	34,5	34,4	0,1	34,5	34,5	0,1	34,6
Afvalwaterketen en zuiveren	2,4	86,6	89,1	2,4	86,3	88,7	2,3	85,4	87,7
Innovatie, duurzaamheid en financiële producten	5,2	2,8	8,1	5,3	2,8	8,1	5,0	2,7	7,7
Bestuur, organisatie en instrumenten	19,4	10,5	29,9	19,6	10,5	30,1	19,8	10,7	30,5
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	-97,4	-127,9	-225,4	-100,1	-128,7	-228,8	-102,7	-131,3	-234,0
Totaal	-8,7	-27,9	-36,6	-10,8	-28,9	-39,8	-13,3	-32,4	-45,7

10.6.4 Balansontwikkeling

(bedragen * € 1.000)	Rekening		Begroting	Begroting	Raming	Raming	Raming	Raming
<i>Activa</i>	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
(Im)materiële vaste activa	943.364	781.941	745.782	710.693	675.656	640.900	606.597	572.340
Onderhanden werk		42.986	53.246	87.798	121.424	147.122	167.813	188.094
Financiële vaste activa	1.002	998	998	998	998	998	998	998
Kortlopende vorderingen	34.333	31.820	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000
Totaal activa	978.699	857.745	830.026	829.489	828.078	819.019	805.408	791.432
<i>Passiva</i>								
Algemene reserves	72.851	6.472	36.983	41.960	41.960	41.960	41.960	41.960
Bestemmingsreserves	21.269	15.535	23.213	27.575	32.589	37.341	42.305	47.719
Exploitatiesaldo	6.183	4.058	0	22.669	54.821	91.403	131.157	176.870
Voorzieningen	11.621	6.749	2.748	1.263	479	196	49	0
Rekening courant	40.059	30.333	55.000	55.000	55.000	55.000	55.000	55.000
Kortlopende financiering	10.000	40.000	-18.855	-33.352	-53.800	-86.167	-125.302	-150.128
Opgenomen geldleningen*)	520.588	470.588	470.588	470.588	470.588	470.588	470.588	450.588
PPS lening	274.840	261.036	245.348	228.785	211.440	193.698	174.650	154.423
Netto vlottende schulden	21.288	22.973	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
Totaal passiva	978.699	857.745	830.026	829.489	828.078	819.019	805.408	791.432

*) eerstkomende verplichte aflossing € 20 miljoen in 2023.

10.7 Verbonden partijen

10.7.1 Direct verbonden partijen

Het aangaan van banden met (verbonden) derde partijen komt altijd voort uit het publiek belang en is een manier om een bepaalde publieke taak uit te voeren. Per partij (een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie) geldt een financieel en een bestuurlijk belang.

Financieel belang: 'een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt'.

Bestuurlijk belang: 'zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht'.

Garantstellingen

Aan diverse (verbonden) partijen zijn financiële garanties verleend die er als volgt uitzien:

Overzicht verleende garanties per 1-1-2019

Partij	Geldgever	% deelneming	Hoofdsom	Rente %	Restant schuld 31 december 2018	Gegarandeerde restantschuld
DRSH Zuiveringslib N.V. (HVC)	NWB	24,00%	77.034.800	div	24.574.140	5.897.794
Regionale belastinggroep	NWB	52%	4.006.000	div	3.690.958	1.564.343
Aquon	NWB	5,97%	16.655.000	div	15.043.166	898.077
Unie van waterschappen	NWB	6,00%	6.012.000	2,75	5.771.520	346.291
Totaal			103.707.800		43.308.264	8.360.214

Direct verbonden partijen

De direct verbonden partijen betreft partijen waarin Delfland, conform de definitie van verbonden partijen, zowel een bestuurlijk als financieel belang heeft.

Partij (EV, VV)	Vestigings plaats	Rechts vorm	Ingangs datum	Financieel belang Delfland	Bestuurlijk belang
Nederlandse Waterschapsbank N.V. EV = VV =	Den Haag	N.V.	1954	Bezit 755 aandelen A en 60 aandelen B. De nominale waarde van deze aandelen bedraagt in totaal € 114.425.	Deelname aan algemene vergadering van aandeelhouders. Ieder aandeel A geeft recht op 1 stem en ieder aandeel B geeft recht op 4 stemmen
Slibverwerking (Gemeenschappelijk Regeling) EV = VV =	Rotterdam	GR	1 januari 2001	24% participatie in de GR. GR houdt 12% van de aandelen in het kapitaal van NV Huisvuilcentrale Noord-Holland (HVC). De GR ontvangt jaarlijks een garantstellingsprovisie van HVC en betaalt deze door aan de vijf deelnemende waterschappen.	Namens Delfland heeft één hoogheemraad zitting in algemeen en dagelijks bestuur van de GR. De GR heeft één vertegenwoordiger benoemd in de Raad van Commissarissen van HVC.
Ontwikkelingsmaatschappij "Het nieuwe Westland" C.V. EV = VV =	Naaldwijk	C.V	16 mei 2002	Sinds 2002 is het belang gemaximeerd op € 903.023, sinds 2014 volgestort en op basis van in 2015 gemaakte afspraken (Allonge) is dit 2% van het eigen vermogen	Delfland is een stille vennoot. De dijkgraaf is lid van de raad van vennoten van de C.V. Na opheffen van de BV/CV-constructie verwacht in 2030 wordt na verrekening van winst/verlies het ingelegd vermogen aan Delfland uitgekeerd.
De Regionale BelastingGroep (Gemeenschappelijke Regeling) EV = VV =	Schiedam	GR	1 januari 2010	betaling voor de door de RBG verrichte diensten, volledig financieel aansprakelijk. De bijdrage voor 2017 bedraagt € 7.074.000 (prognose 2018 € 7.464.000).	Namens Delfland hebben twee hoogheemraden zitting in het algemeen bestuur van de RBG. De dijkgraaf is plaatsvervangend lid.
Aquon (Gemeenschappelijke Regeling) EV = € 294.000 VV = € 16.284.000	Den Bosch	GR	1 juli 2011	Delfland is mede-eigenaar, met een aandeel van 6,4 % in de omzet 2017. De bijdrage van Delfland voor 2016 bedroeg in totaal € 1,3 miljoen.	Een hoogheemraad heeft zitting in het algemeen bestuur.
Het Waterschapshuis (Gemeenschappelijke regeling) EV = VV =	Amersfoort	GR	Vanaf 2010	Bijdrage Delfland in 2017 € 1.045.936. Bijdrage Delfland 2018 € 1.021.562 (begroting), 2019 begroot € 909.673.	Delfland is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur van de GR en in de Opdrachtgeverstafel.
Unie van Waterschappen EV = VV =	Den Haag	Vereniging	1927	Jaarlijks wordt contributie betaald aan de Unie. Voor 2017 bedroeg de contributie afgerond € 639.000.	de ledenvergadering hebben de voorzitters van alle waterschappen zitting.
Vereniging van Zuid-Hollandse Waterschappen EV = VV =	Delft	Vereniging	27 juli 2007	Jaarlijkse contributie € 1.500. Daarnaast draagt zij zorg voor de inning van de door de provincie Zuid-Holland in rekening gebrachte kosten voor muskusrattenbeheer.	De dijkgraaf is lid van het bestuur van de vereniging
Muskusrattenbeheer (Overeenkomst Kosten voor Gemene Rekening) EV en VV n.v.t.	Houten	KvGR	1 januari 2012	Bijdrage van 5,3% van de totale kosten. Voor 2019 bedragen de geschatte kosten ca. € 511.646,-.	Bestuurlijk overleg met per waterschap 1 collegelid

10.7.2 Indirect verbonden partijen

Naast de partijen die volgens bovengenoemde definitie zijn aan te merken als verbonden partij, zijn er ook partijen waarmee Delfland indirect verbonden is. Bij deze partijen is er wel sprake van een financieel belang maar ontbreekt het directe bestuurlijke belang in de indirect verbonden partij, bijvoorbeeld omdat de indirect verbonden partij een stichting is. Een andere mogelijkheid is dat een verbonden partij bijvoorbeeld aandeelhouder of bestuurder is van de, achterliggende, en daarmee indirect verbonden partij. Hoewel er in voorkomende gevallen volgens de letter van de definitie dus geen sprake is van een verbonden partij, is het bestaan van een financieel belang reden genoeg om ook aan deze indirect verbonden partijen aandacht te besteden.

Partij	Vestigings plaats	Rechts vorm	Ingangs datum	Financieel belang Delfland	Bestuurlijk belang
HVC	Alkmaar	N.V.	1 januari 2010	De GR Slibverwerking is aandeelhouder B in HVC. De aandeelhouders B staan 100% garant voor de slibverwerkingsinstallaties en ontvangen daarvoor een provisie. In totaal staat de GR op 1 januari 2019 garant voor € 35,2 miljoen (€ 29,8 miljoen uitstaande geldleningen + € 5,4 miljoen BEC). De GR is aansprakelijk voor de activiteiten. Bij verhaal bij de GR zullen de waterschappen aan de hand van een vastgelegde verdeelsleutel worden aangesproken. Voor Delfland betreft dat 24%.	Geen: de GR Slibverwerking houdt, namens de deelnemende waterschappen, 12% van de aandelen in HVC. Daarnaast zit er namens de GR één vertegenwoordiger in de RvC van HVC.
Stowa	Den Haag	Stichting	1 januari 1992	reguliere jaarlijkse bijdrage, in 2018 € 471.000	Geen; er zitten minimaal 4 en maximaal 6 waterschaps vertegenwoordigers in het bestuur van Stowa.

11 Bijlagen

11.1 Lijst van begrippen en afkortingen

Activa

Overzicht van bezittingen en vorderingen op de balans.

Afschrijving

Jaarlijkse afboeking van een deel van de boekwaarde van een geactiveerd goed. De jaarlijkse afschrijving brengt de waardevermindering van het actief tot uitdrukking. De afschrijving wordt ten laste gebracht van de rekening, samen met de toegerekende rente (samen ook wel kapitaallasten genoemd).

Balans

Overzicht van bezittingen en vorderingen enerzijds (activa) en het vermogen en schulden anderzijds (passiva).

BBVW

Het Besluit Begroting en Verantwoording Waterschappen bevat de comptabiliteitsvoorschriften voor waterschappen. Hierin staat aan welke voorwaarden begrotingen en verantwoordingen moeten voldoen. Doel is eenduidige financiële stukken, zodat de verenigde vergadering en toezichthouders (provincie en CBS) weten wat ze lezen. Het BBVW is vanaf 2009 van kracht en probeert de financiële verslaglegging van waterschappen zoveel mogelijk te richten naar de financiële spelregels in de private sector.

Begrotingswijziging

Een aanpassing van ramingen in de begroting gedurende het jaar waarin de begroting in uitvoering is. Begrotingswijzigingen worden door de verenigde vergadering vastgesteld.

Bestemmingsreserve

Reserve waaraan door de verenigde vergadering een specifieke bestemming is gegeven.

BWC: bijzonder waterkerende constructies

DBFO-contract

Design-build-Finance-Operate-contract met Delfluent.

Dotatie

Toevoeging aan reserve of voorziening.

Eigen vermogen

Dat deel van het vermogen dat in eigen bezit is, Op de balans zijn dat aan de passief zijde de algemene reserve, de bestemmingsreserves en een eventueel voordeling exploitatieresultaat.

Egalisatiereserve

Een aangehouden reserve voor het opvangen van schommelingen in de bedrijfsvoering of tarieven.

Financiering

De wijze waarop het hoogheemraadschap in de behoefte aan geld en kapitaal voorziet: het geldbeheer. Uitgaven en inkomsten gaan niet altijd gelijk op en voor investeringen wordt in principe geld geleend. Daardoor kunnen overschotten of tekorten ontstaan. Op de geld- en kapitaalmarkt wordt zonedig geld uitgezet of aangetrokken.

Gemeenschappelijke regeling

Een publiekrechtelijke samenwerkingsvorm, op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen, tussen gemeenten en/of waterschappen en/of provincies en/of het Rijk. Het is een (vergaande) vorm van verbonden partij.

HVC: Huisvuilcentrale Noord Holland.

IBA: Individuele Behandeling Afvalwater. In gebruik op locaties die niet op gemeentelijke riolering zijn aangesloten.

Investeringsplanning

Het overzicht met alle investeringen die in de begroting zijn opgenomen en die door middel van een krediet worden gefinancierd.

Kapitaallasten: Lasten voor afschrijving en rente op activa.

Kostensoort : Indeling van baten en lasten naar aard, Voorbeelden van kostensoorten zijn personele uitgaven, kapitaallasten, rentebaten, heffingen en retributies.

Kredieten

Het beschikbaar stellen van financiële middelen door de verenigde vergadering voor het doen van een investering. Aan de lening wordt rente toegekend. Samen met de afschrijving lasten vormen deze de kapitaallasten.

KRW: Europese Kaderrichtlijn Water.

KVP: kade verbeterings programma

NVO: Natuurvriendelijke oevers.

OAS: Optimalisatiestudie afvalwatersysteem.

Onttrekking: Verlaging van een reserve of voorziening.

Passief: Overzicht op de balans met eigen en vreemd vermogen.

Planning & Control

Het proces waarbij aansturing van de organisatie plaatsvindt door het formuleren van doelen, het aangeven van termijnen, het beschikbaar stellen van middelen, het aanwijzen van verantwoordelijken, het volgen van de uitvoering, het normeren van de gewenste effecten, het meten van resultaten en het informeren van alle betrokkenen. De jaarlijks terugkerende werkzaamheden die samenhangen met het opstellen, bespreken, bewaken en verifiëren van budgetten in het kader van de begrotingscyclus.

PPS

Publiek private samenwerking. Daar waar de overheid met marktpartijen samenwerkt om iets te realiseren en waar bepaalde samenwerkingsvormen voor bedacht worden. Een voorbeeld binnen Delfland is de zuiveringsinstallatie in de Harnaschpolder.

Programmabegroting

Het overzicht van geraamde (verwachte) kosten en opbrengsten in een bepaald jaar, opgezet volgens de begrotingsvoorschriften (BBVW). De begroting wordt jaarlijks door de verenigde vergadering vastgesteld. De door de verenigde vergadering (jaarlijks in november) vastgestelde begroting wordt ook wel primitieve begroting genoemd. In de loop van het jaar waarin de begroting wordt uitgevoerd worden er wijzigingen op aangebracht (die door de verenigde vergadering worden vastgesteld). Daarom zal de uiteindelijke begroting per 31 december afwijken van de primitieve begroting. De begroting wordt ingedeeld in een aantal programma's, waarbinnen de doelstellingen zijn geformuleerd, die veelal voortvloeien uit het coalitieakkoord.

RBG

De Regionale Belastinggroep. Deze gemeenschappelijke regeling is belast met de heffing en de invordering van de waterschapsbelastingen.

Reserve

Een bedrag dat is gereserveerd voor het doen van toekomstige uitgaven. De reserves staan op de balans en maken onderdeel uit van het eigen vermogen.

Er zijn twee soorten van reserves:

- Algemene reserves voor uitgaven waarvan aard en omvang nog niet bekend zijn. Binnen Delfland zijn dat de reserve weerstandsvermogen en de algemene reserve;
- Bestemmingsreserves: reserve waaraan een specifieke bestemming is gegeven.

SSK: Standaard Systematiek Kostenramingen.

Subsidies

Een bijdrage van een derde om een bepaalde activiteit te ondersteunen. De verstrekker stelt meestal voorwaarden aan besteding en verantwoording van de subsidiegelden.

Treasury: Het beheer van geldstromen, zoals het aantrekken of het (tijdelijk) wegzetten van gelden.

Voorzieningen

Een gereserveerd aandeel voor toekomstige uitgaven waarvan de aard en de omvang in meer of mindere mate bekend zijn of om fluctuaties in (exploitatie)kosten op te vangen. Voorzieningen staan op de balans en vormen geen onderdeel van het eigen vermogen.

VPP: Vispaaiplaatsen.

Vreemd vermogen

Dat deel van de passief zijde van de balans dat geen eigen vermogen is. Dat zijn voorzieningen, leningen en openstaande crediteuren.

Weerstandscapaciteit

De mate waarin het de verenigde vergadering vrij staat om tegenvallers (niet begrote kosten) te dekken door financiële middelen vrij te maken zonder direct te hoeven bezuinigen.

Weerstandvermogen

Het vermogen van Delfland om ook in ongunstige tijden haar activiteiten te kunnen voortzetten.

WOK: wegen op kaden

11.2 Toelichting bij PI voor ecologische waterkwaliteit KRW

11.2.1 Gehanteerde methodiek

WBP-doelen

De inspanningen zijn gericht op het behalen van de WBP-doelen voor 2021:

- "In 2021 zijn de inrichting, het beheer en de waterkwaliteit in de KRW-waterlichamen en in overige delen van het watersysteem zodanig dat met een verwachte voortgaande natuurlijke ontwikkeling de KRW-doelen in 2027 worden gehaald."
- "In 2021 zijn de belangrijkste leefgebieden voor vissen in die mate ontsloten zodat met de verwachte voortgaande natuurlijke ontwikkeling en de renovatie- en nieuwbouwcyclus voor kunstwerken de KRW-doelen voor vissen in 2027 gehaald worden".

Ecologische Sleutelfactoren

Voor de ecologische doelen is ervoor gekozen om de Ecologische Sleutelfactoren (ESF's) te hanteren als basis voor de PI. Dit is een door STOWA ontwikkelde systematiek, die in 2017 door de Groene Motor is uitgewerkt voor de Delflandse waterlichamen. Of de WBP-doelen gehaald worden kan worden gemeten met behulp van de ESF's. Aan de hand van de ESF's kan bepaald worden in hoeverre het watersysteem voldoet aan de voorwaarden voor goed ecologisch functioneren. Als deze voorwaarden op orde zijn, zullen met voortgaande natuurlijke ontwikkeling de KRW-doelen in 2027 worden gehaald. Om te zorgen dat het systeem in 2021 op orde is (ofwel aan de Ecologische Sleutelfactoren voldoet) voert Delfland een pakket aan maatregelen uit (de Groene Motor).

PI aan de hand van Ecologische Sleutelfactoren

Om één samenhangende systematiek te ontwikkelen is ervoor gekozen om ook voor de PI voor ecologische waterkwaliteit uit te gaan van ESF's. Daarbij worden de vier voor ecologie meest kenmerkende ESF's gehanteerd:

- **Factor Lichtklimaat:** geeft aan in hoeverre er in een KRW-waterlichaam voldoende licht is voor plantengroei.
- **Factor Habitatgeschiktheid:** geeft aan in hoeverre een KRW-waterlichaam voldoet aan de belangrijkste eisen die organismen stellen aan hun leefomgeving. Denk hierbij aan oeverprofiel, structuur om in of op te leven en schuilen, (weinig)golflag ed.
- **Factor Verspreiding:** geeft aan in hoeverre het watersysteem bereikbaar is voor planten en dieren. Hierbij gaat het bv om vispasseerbare kunstwerken en het verbinden van belangrijke leefgebieden in de KRW-waterlichamen door middel van habitat.
- **Factor Verwijdering:** geeft aan in hoeverre onderhoud aan watergangen en vraat van dieren invloed heeft op het voorkomen van planten en dieren in de KRW-waterlichamen.

Stand van zaken en wensbeeld per waterlichaam

Delfland kent 7 KRW-waterlichamen (5 lijnvormige en 2 duinwaterlichamen). Door nu per waterlichaam aan te geven hoe het is gesteld met de 4 ESF's, en dit in een tabel op te nemen, ontstaat er een overzichtelijk beeld van de huidige stand van zaken cq de voortgang ten opzichte van het einddoel (de ESF's op orde voor alle waterlichamen in 2021). Deze tabel vormt zo de basis voor de PI voor ecologische waterkwaliteit; de PI wordt gedefinieerd als het aantal stappen cq verbeteringen dat (per jaar) nodig is om van de huidige stand van zaken naar het einddoel te komen. In onderstaande tabel (paragraaf 11.2.4) wordt de huidige situatie weergegeven en tevens de in 2021 gewenste situatie, gebaseerd op WBP-doelen voor 2021. Belangrijk: om de ecologische KRW-doelen te halen in 2027 dient naast bovengenoemde ecologische sleutelfactoren ook de chemische waterkwaliteit op orde te zijn.

Duiding kleuren

De stand van zaken wordt aangegeven met behulp van de kleuren groen, oranje en rood die hierna worden geduid. Belangrijk op te merken is dat niet alle factoren in 2021 op groen hoeven en kunnen staan om toch te voldoen aan de doelstellingen.

De factor Verspreiding komt op orde (=groen) door onder meer de vismigratieknelpunten weg te nemen. Hierbij wordt meegelift met de renovatie- en nieuwbouwcyclus van kunstwerken tot en met 2027. Dit is in lijn met het WBP doel voor vismigratie. De verwachting is dat de Oost- en West boezem daardoor pas na 2021 op groen komen.

Bij de factor Verwijdering speelt het effect van onderhoud op de watergangen een grote rol. Zodra onderhoud van de watergangen geoptimaliseerd is voor ecologische ontwikkeling worden de effecten in de loop van de jaren daarna zichtbaar. Dit betekent dat de factor Verwijdering in

2021 een verbeterstap maakt en na blijvend ecologisch geoptimaliseerd onderhoud naar verwachting groen wordt vóór 2027.

Bij de tabel met de gewenste situatie 2021 wordt er dus vanuit gegaan dat alle maatregelen zijn genomen die tot dan toe nodig/mogelijk zijn.

Duinwaterlichamen: toevoegen bij begroting 2020

De focus is afgelopen periode gericht op de lijnvormige waterlichamen. Voor de duinwaterlichamen (Solleveld en Meijendel) geldt dat hiervoor nog niet alle informatie beschikbaar is om alle ESF's goed te kunnen scoren. Verder zijn niet voor alle ESF's de doelstellingen geformuleerd. Dit zal in 2019 gaan plaatsvinden, in samenspraak met Dunea, die vanuit drinkwaterkwaliteit naar verwachting specifieke eisen zal stellen aan de waterkwaliteit in de duinwaterlichamen. In de begroting voor 2020 zal ook voor deze duinwaterlichamen de toestand en de gewenste situatie worden toegevoegd.

Na 2021: nieuwe PI

Deze PI is gericht op het WBP-doel voor 2021, de inrichting van het watersysteem. Daarna zou het systeem zich ecologisch gezien verder moeten gaan ontwikkelen, en gaat ook de renovatie- en nieuwbouwcyclus van kunstwerken nog voort. Voor de voortgang van de ecologische ontwikkeling op macrofyten, waterplanten, macrofauna (onder meer kleine insecten) en vis, richting 2027, ligt het voor de hand om dan niet meer te meten aan de hand van de ESF's, maar bijvoorbeeld aan de hand van maatlatten. Te zijner tijd, met de begroting voor 2022, zal hiervoor een nieuwe, passende PI worden vastgesteld.

11.2.2 Kleuren

De vakjes kunnen groen, oranje of rood gekleurd zijn. De betekenis hiervan:

- **Groen:** op orde. Dit betekent ecologisch op orde
- **Oranje:** ecologisch gezien matig op orde *of* deels op orde
Dit kan betekenen dat alle benodigde maatregelen zijn genomen, maar dat deze ESF nog wat meer tijd nodig heeft om **groen** te worden, bijvoorbeeld doordat het effect van een maatregel wat langer op zich laat wachten. Denk aan het effect van ecologisch geoptimaliseerd onderhoud, of het feit dat vismigratie-maatregelen met de renovatie en nieuwbouwcyclus van kunstwerken meeliften (gepland tussen 2022-2027). Deze ESF is in het betreffende waterlichaam dan nog niet **groen**
- **Rood:** ecologisch gezien niet op orde en ook niet alle maatregelen zijn genomen

Achter de duiding groen, oranje of rood zit een uitgewerkte systematiek waarbij scores worden bepaald aan de hand van gegevens en onderliggende, deels wetenschappelijke, kennis. Deze scores vormen weer de basis voor de kleurduiding.

11.2.3 Streefwaarde

Om van de huidige situatie naar de gewenste eindsituatie te komen moeten vakjes van kleur veranderen. Een verandering van een vakje van oranje naar groen wordt als één verbeterstap gezien, idem van rood naar oranje. Om van de huidige situatie naar de gewenste eindsituatie te komen zijn 20 verbeterstappen nodig. Zoals eerder toegelicht worden voor de jaren 2020 en 2021 nog verbeterstappen toegevoegd voor de duinwaterlichamen Solleveld en Meijendel.

	Doel				
groen	6				19
oranje	7				7
rood	11				0
nog onbekend	8				0
	1-jan-18	1-jan-19	1-jan-20	1-jan-21	dec 2021

Naarmate er meer maatregelen zijn genomen en er meer tijd verstrijkt zullen er meer vakken verkleurd zijn. Dit gaan niet lineair maar exponentieel.

Daarom zijn de streefwaarden als volgt verdeeld:

	2019	2020	2021	Totaal (2018 – 2021)
Aantal verbeterstappen per jaar	4	6	10	20

11.2.3 Tabellen

Er zijn twee kleuren-tabellen: één voor de huidige situatie (1 januari 2018) en één voor de gewenste eindsituatie (31 december 2021), zie hieronder.

Stand van zaken KRW-waterlichamen 1 januari 2018

1 januari 2018	Factor			
KRW-waterlichaam	Lichtklimaat	Habitatgeschiktheid	Verspreiding	Verwijdering
Oostboezem				
Westboezem				
Zuidpolder van Delfgauw				
Polder Berkel				
Holierhoekse en Zouteveense Polder				
Solleveld	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.
Meijendel	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.

Doel: gewenste stand van zaken KRW-waterlichamen op 31 december 2021 (voldoet aan WBP-doelen)

31 dec 2021	Factor			
KRW-waterlichaam	Lichtklimaat	Habitatgeschiktheid	Verspreiding	Verwijdering
Oostboezem				
Westboezem				
Zuidpolder van Delfgauw				
Polder Berkel				
Holierhoekse en Zouteveense Polder				
Solleveld	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.
Meijendel	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.

11.3 Investerings op projectniveau

Naam project (bedragen * € 1.000)	Nummer	Programma lijn	Plan	Krediet	Realisatie t/m 2017 en raming 2018 (Burap)	Begroting 2019
Waterveiligheid, stedelijk waterbeheer en klimaatadaptatie						
Programmatische aanpak buitengewoon onderhoud (verzamelkrediet)	701916	Water veiligheid	35.731	19.641	13.114	6.700
Aanpak buitengewoon onderhoud (zeer complex)	701914	Water veiligheid	6.250	1.433	1.323	100
Programmatische aanpak verbeteren keringen (totaal)	701994	Water veiligheid	15.400	15.520	3.951	3.100
Totaal Waterveiligheid, stedelijk waterbeheer en klimaatadaptatie						9.900
Gezond, schoon en zoet water						
Waterharmonica	701835	Zelfvoorz.	0	777	436	100
Nog in te vullen lokale knelpunten		Knelpunten	0	0	0	200
Delftse Hout en nog in te vullen zwemwateren	701902	Zwemwater	1.105	1.084	1.038	800
Totaal Gezond, schoon en zoet water						1.100
Watersysteem						
Optimalisatie Dorppolder	701577	Watersyst.	4.865	4.730	781	300
Waterberging Oude polder Pijnacker	701743	Watersyst.	1.935	1.916	1.527	50
Waterberging Akkerdijksepolder	701790	Watersyst.	610	587	3	6
Verbouwing waterhuishouding Korftlaan	701842	Watersyst.	2.925	2.688	1.107	937
Nieuw gemaal Klaas Engelbrecht polder	701843	Watersyst.	2.928	2.743	536	1.615
Duikers Schiedam-West	701908	Watersyst.	882	778	174	450
Verbreiding watergang Aalkeetbuitenpolder	701943	Watersyst.	695	647	322	4
WB Oost.randweg Oude Lierpld	701977	Watersyst.	812	812	438	5
Wateroverlast Schiedam Blijdorp	701978	Watersyst.	760	708	27	500
Knelpunten WSA's 7 polders	701984	Watersyst.	1.285	1.245	367	255
Gemaal O/N Wateringveldsepolder	701985	Watersyst.	2.660	369	139	75
Waterberg.Noordpolder Delfgauw	701990	Watersyst.	1.105	1.021	340	402
Doorontwikkeling BOS 2.0	702028	Watersyst.	210	191	0	191
Inrichting WIS	702029	Watersyst.	265	432	40	201
KHR gemaal Schoute	702029	Watersyst.	715	657	203	320
WSA knelpunten DRP, KRP, OC	702031	Watersyst.	402	385	40	170
Groot onderhoud gemalen	702039	Watersyst.	9.121	8.395	197	3.357
Automatiseren kunstwerken Sion	702042	Watersyst.	147	133	100	5
Noordlierweg / Blaker	702051	Watersyst.	121	119	0	119
Natte Ecologische Zones (verzamelkrediet)	701956	Watersyst.	18.285	13.000	3.601	2.038
Totaal watersystemen						11.000

Naam project (bedragen * € 1.000)	Nummer	Programma lijn	Plan	Krediet	Realisatie t/m 2017 en raming 2018 (Burap)	Begroting 2019
Afvalwaterketen & Zuiveren						
Aanpassing leiding Blankenburgtunnel	701898	Transp.zuiv.	370	345	22	10
Capaciteit elektrische installatie DGL	701924	Transp.zuiv.	0	0	0	100
Aanpassing gemaal Morsestraat		Transp.zuiv.	0	0	0	500
Groot onderhoud afvalwaterketen en zuiveren		Transp.zuiv.	13.230	11.907		580
Groen gas De Groote Lucht	701982	Hergebruik	2.590	2.326	1.921	
Groen gas Harnaspolder	702056	Hergebruik	3.340	3.340		1.140
Warmteterugwinning, CO2-levering DGL		Hergebruik	0	0	0	100
Zoetwaterfabriek De Groote Lucht	701868	Hergebruik	0	1.401	1.331	400
<i>Totaal Afvalwaterketen & Zuiveren</i>						<i>2.830</i>
Bestuur, organisatie en instrumenten						
Delflandse wijze van werken	701752	Organisatie	0	0	0	400
Migratie Office365 van datacenter naar Cloud	701941	Organisatie	600	600	191	300
Huisvesting en toegang Vlaardingen				200		2.200
Nog in te vullen I&A		Instrument	0	0	0	1.000
<i>Totaal Bestuur, organisatie en instrumenten</i>						<i>3.900</i>
Totaal investeringen 2019						28.730

11.4 Delfland in kengetallen

Omschrijving	Aantal/eenheid 2016	Aantal/eenheid 2017	Aantal/eenheid 2018	Aantal/eenheid 2019
Oppervlakte van het gebied van Delfland	406 km ²	406 km ²	406 km ²	406 km ²
Aantal inwoners	1,2 miljoen	1,2 miljoen	1,2 miljoen	1,2 miljoen
Aantal gemeenten (gedeeltelijk) binnen Delfland	14	14	14	14
Aantal huishoudens	492.000	502.900	507.000	515.000
Hectare wegen	4.800	4.800	4.500	4.500

Omschrijving (bedragen * € 1 miljoen)	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Exploitatiekosten	227	239	231	219
Exploitatie opbrengsten	-244	-249	-253	-251
Exploitatieresultaat	-17	-10	-22	-32
Investeringsvolume	48	50	36	29
Kortlopende leningen	124	87	62	6
Langlopende leningen	470	470	470	470
PPS langlopende leningen	252	261	245	229
Watergangen in beheer	4.293 km	4.293 km	4.293 km	4.293 km
Primaire watergangen	1.190 km	1.190 km	1.190 km	1.190 km
Secundaire watergangen	3.103 km	3.103 km	3.103 km	3.103 km
Polderwater	3.676 km	3.676 km	3.676 km	3.676 km
Boezemwater	617 km	617 km	617 km	617 km
Oppervlakte boezem	779 ha	779 ha	779 ha	779 ha
Aantal vispassages	18	18	18	18
Aantal zwemwateren	15	15	15	15
Areaal natte ecologische zones	45 ha	45 ha	49 ha	49 ha
Aantal boezemgemalen	6	6	6	6
Aantal inlaatgemalen	2	2	2	2
Aantal circulatiegemalen	2	2	2	2
Aantal poldergemalen	194	194	194	194
Aantal mobiele pompen permanent geplaatst	6	6	6	6
Aantal sluizen	9	9	9	9
Aantal automatische stuwen	151	151	151	151
Aantal stuwen	1.834	1.834	1.834	1.834
Aantal windmolens	5	5	5	5
Aantal polders	81	81	81	81
Aantal peilvakken	695	695	695	695
Lengte primaire waterkering	55 km	55 km	55 km	55 km
Lengte regionale waterkering	397 km	397 km	437 km	437 km
Lengte overige keringen	272 km	272 km	218 km	218 km
Aantal afvalwaterzuiveringsinstallaties	4	4	4	4
Aantal rioolpersgemalen	34	34	34	34
Aantal riool-overstorten	719	719	719	719
Productie biogas in miljoen m ³	10,5	10,5	13,0	13,0
Aantal slibvergistinginstallaties	4	4	4	4
Lengte rioolpersleidingen	165 km	165 km	165 km	165 km

11.5 Prestatie indicatoren nader toegelicht

Thema	Prestatie-indicatoren	2019	2020	2021	2022	2023	Toelichting
Waterveiligheid	Het percentage van de toetsopgave dat gerealiseerd is (primaire keringen, 55 km / regionale keringen, 437 km).	50% / 30%	70% / 50%	90% / 70%	100% / 80%	100% / 90%	In 2022 moeten alle primaire keringen zijn getoetst aan de nieuwe normen voor waterveiligheid. De toetsing van de regionale keringen is in 2024 gereed. Omdat toetsen een gefaseerd/getrapt proces is voor verschillende faalmechanismen, drukken we de voortgang niet uit in km maar in percentage verbeteropgave.
Waterveiligheid	Percentage waterkeringen op orde op basis van het actuele oordeel (primaire keringen, 55km / regionale keringen, 437km).	100% / 82%	100%/ 84%	100% / 85%	100% / 87%	100% / 88%	'Op orde' geeft de mate van veiligheid weer op basis van de toetsresultaten. Primair keringen op basis van de toetsnormen van het Rijk voor de primaire keringen (55 kilometer). Regionaal op basis van de toetsnormen van de Provincie (437 kilometer).
Waterveiligheid	Deelname aan een tweejaarlijkse audit tbv zorgplicht primaire keringen	Niet van toepassing	Audit uitgevoerd	Niet van toepassing	Audit uitgevoerd	Niet van toepassing	In overleg met de ILT en de andere waterschappen wordt bezien of een Benchmark tussen de waterschappen onderling de huidige audit door de ILT (op termijn) kan vervangen.
Stedelijk waterbeheer	Er is een actuele watervisie vastgesteld	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	In het kader van de Omgevingswet stelt Delfland een watervisie op als input voor de door de gemeenten en provincie op te stellen omgevingsvisies.
Stedelijk waterbeheer	Percentage afgehandelde wateradviezen binnen gestelde termijn (percentage van totaal)	100%	100%	100%	100%	100%	Vanaf 2019 wordt jaarlijks een steekproef gedaan te doen naar de doorwerking van de watertoets in ruimtelijke plannen. Daarnaast wordt de halfjaarlijkse rapportage waarin de VV geïnformeerd wordt over de belangrijkste ontwikkelingen ten aanzien van de watertoets en complexe plannen van derden voortgezet.
Klimaatadaptatie	Het aantal acties dat direct bijdraagt aan de beweging naar een water robuuste en klimaatbestendige regio.	20 acties	15 acties	15 acties	15 acties	15 acties	De VV wordt via halfjaarlijkse rapportage geïnformeerd over de invulling van het programma. De verder ontwikkeling van de PI in de toekomst is in sterke mate afhankelijk van landelijke ontwikkeling in kader van deltaplan ruimtelijke adaptatie.
Duurzaam circulair	Het percentage van alle metingen binnen een jaar in de boezem met een waarde lager dan de richtwaarde van 200mg/l Chloride	90%	90%	90%	90%	90%	Delfland streeft naar voldoende zoetwater met een laag zoutgehalte om zo aan te sluiten bij de wensen van de zoetwater vragende functies, voor zover dit kan binnen de fysieke mogelijkheden van het systeem en het kosteneffectief is. Als richtwaarde voor zout wordt 200mg/l chloride in de boezem gehanteerd. De 200 Mg/l is geen harde norm, maar is de waarde die algemeen gehanteerd wordt voor de functies glastuinbouw en voor sommige zoutgevoelige natuur. De PI geeft het percentage van de KRW-boezemmeetpunten binnen een jaar met een waarde lager dan de grenswaarde. Het is niet noodzakelijk om deze waarde continu en overal (bijv. in het stedelijk gebied) te halen. Om efficiënt met energie en zoetwater om te gaan is het soms juist verstandig om niet altijd strak op de richtwaarde van 200 mg/l te sturen. Hoewel Delfland geen resultaatsverplichting heeft om altijd en overal zoetwater te leveren, geeft de PI inzicht in welke mate er voldoende zoetwater beschikbaar is voor de functies gedurende een jaar.

Thema	Prestatie-indicatoren	2019	2020	2021	2022	2023	Toelichting
Duurzaam circulair	Het aantal gebieden dat binnen Delfland jaarlijks wordt doorlopen met het instrument Waterbeschikbaarheid.	2 gebieden	2 gebieden	2 gebieden	2 gebieden	2 gebieden	Door middel van het instrument waterbeschikbaarheid brengt Delfland in beeld of er voldoende oppervlaktewater beschikbaar is voor de van zoetwater afhankelijke functies. Per jaar worden 2 gebieden geanalyseerd en vindt afstemming met gebruikers binnen deze gebieden plaats. Indien nodig dan worden optimalisaties uitgewerkt en worden afspraken met gebruikers vastgelegd. De focus daarvoor ligt op de voor zoetwater urgente gebieden, bijv. daar waar de glastuinbouw veel gebruikt maakt van oppervlaktewater als gietwaterbron.
Chemische waterkwaliteit	Het zomerjaargemiddelde stikstofgehalte in de West- en Oostboezem	2,7 & 2,1 mg/l	2,5 & 2,0 mg/l	2,4 & 2,0 mg/l	2,3 & 2,0 mg/l	2,2 & 1,9 mg/l	Om de effecten van beleid op nutriënten te monitoren wordt de ontwikkeling van de concentratie stikstof in de KRW-waterlichamen West- en Oostboezem gevolgd. De meting vindt plaats over het zomerhalfjaar. De ontwikkeling van de concentraties in de West- en Oostboezem is representatief voor de ontwikkeling van de waterkwaliteit in de polders, doordat deze afwateren op de boezemwateren. De norm voor stikstof is afgeleid en vastgesteld op een concentratie waaronder (met een grote mate van zekerheid) kan worden gesteld dat de nutriëntenconcentratie het behalen van een goede ecologische toestand toestaat. De streefwaarden voor de tussenliggende jaren zijn bepaald op basis van de nagestreefde eindwaarde.
Chemische waterkwaliteit	In procenten het aantal aangetroffen bestrijdingsmiddelen t.o.v. het aantal bemonsterde bestrijdingsmiddelen & de gemiddelde concentratie bestrijdingsmiddelen	6,0% & 0,12 µg/l	5,5% & 0,11 µg/l	5,0% & 0,10 µg/l	4,5% & 0,09 µg/l	4,0% & 0,09 µg/l	Het landelijk bestrijdingsmiddelenbeleid geeft aan dat er in 2023 nagenoeg geen overschrijdingen meer mogen plaatsvinden van de waterkwaliteitsnormen. De prestatie-indicator is hierop gebaseerd en gaat uit van een constante, gelijkmatige, daling van de het aantal en de gemiddelde concentratie aangetroffen bestrijdingsmiddelen in de West- en Oostboezem. De ontwikkeling van de concentraties in de West- en Oostboezem is representatief voor de ontwikkeling van de waterkwaliteit in de polders, doordat deze afwateren op de boezemwateren. De eindwaarde is bepaald op basis van de referentiewaarden in de gebieden binnen Delfland (stad en grasland) die relatief laag/ niet worden belast door bestrijdingsmiddelen. De streefwaarden voor de tussenliggende jaren zijn bepaald op basis van de nagestreefde eindwaarde.
Lokale knelpunten	Het aantal lokale knelpunten waarvan gestart wordt met het voorbereiden of uitvoeren van de oplossing.	4 lokale knelpunten	4 lokale knelpunten	4 lokale knelpunten	4 lokale knelpunten	4 lokale knelpunten	Het doel is zoveel mogelijk lokale knelpunten oplossen binnen taakstellend budget. Het taakstellend budget is 200k binnen de investeringsbegroting per jaar. Lokale knelpunten bevinden zich in een niet-KRW-Waterlichaam en betreffen lokale verontreinigingen waar inwoners en bedrijven hinder van ondervinden. Deze ontstaan veelal door specifieke en lokale tekortkomingen in de waterhuishouding en/of de afvalwaterketen. In samenwerking met gemeenten, inwoners en bedrijven bepaalt Delfland de gewenste situatie en de benodigde maatregelen om aan die gewenste situatie te voldoen.

Thema	Prestatie-indicatoren	2019	2020	2021	2022	2023	Toelichting
Zwemwater	Percentage van het aantal zwemlocaties dat voldoet aan de bacteriële normen.	100%	100%	100%	100%	100%	De EU Zwemwaterrichtlijn schrijft voor dat de aangewezen zwemlocaties tenminste de status van 'aanvaardbare' waterkwaliteit moeten hebben op grond van de gemeten concentraties bacteriën. In Delfland liggen 16 zwemlocaties, die allen hieraan moeten voldoen. Voor de waterspeeltuinen is dit gezien de gebruikers van deze locaties niet altijd haalbaar, ondanks de getroffen voorzieningen.
Zwemwater	Het aantal zwemlocaties met genomen maatregelen.	8 zwemlocaties	9 zwemlocaties	9 zwemlocaties	10 zwemlocaties	10 zwemlocaties	Naast bacteriën kan ook het ontstaan van blauwalgen leiden tot een negatief zwemadvies. We hebben op diverse locaties maatregelen getroffen om de overlast hiervan te beperken en/of om (langdurige) overschrijding van de normen voor bacteriën te voorkomen. Het blijft echter natuur waardoor garanties niet gegeven kunnen worden. We kunnen de randvoorwaarden en condities wel zo goed mogelijk op orde brengen. Voor deze locaties is het streven dat minder dan drie weken per jaar een negatief zwemadvies van kracht is.
Zwemwater	Het aantal locaties met genomen maatregelen met een negatief zwemadvies van meer dan drie weken.	0 zwemlocaties	0 zwemlocaties	0 zwemlocaties	0 zwemlocaties	0 zwemlocaties	Naast bacteriën kan ook het ontstaan van blauwalgen leiden tot een negatief zwemadvies. We hebben op diverse locaties maatregelen getroffen om de overlast hiervan te beperken en/of om (langdurige) overschrijding van de normen voor bacteriën te voorkomen. Het blijft echter natuur waardoor garanties niet gegeven kunnen worden. We kunnen de randvoorwaarden en condities wel zo goed mogelijk op orde brengen. Voor deze locaties is het streven dat minder dan drie weken per jaar een negatief zwemadvies van kracht is.
Waterkwantiteit	Mate van behoud van streefpeilen (in %)	95%	95%	95%	95%	95%	De peilen zijn ingesteld volgens het vigerende peilbesluit. In het peilbesluit is de afweging gemaakt welk peil de functies van het omliggende gebied zo goed mogelijk faciliteert. Het oppervlaktewater heeft zelf de functie om water te bergen en af te voeren in tijden van neerslag. Daarvoor is het nodig dat het waterpeil stijgt, waardoor een streefwaarde van 100% ook gewoon niet de bedoeling is. Een streefwaarde van 95% is de komende periode realiseerbaar en voldoende om de functies optimaal te faciliteren.
Waterkwantiteit	Het oppervlak van het beheergebied van Delfland dat voldoet aan normen voor inundatie genoemd in de provinciale waterverordening (in ha)	39.000 ha	39.400 ha	39.800 ha	39.850 ha	40.100 ha	We hebben aangegeven in 2027 te voldoen aan de normen voor inundatie zoals deze zijn opgenomen in de provinciale waterverordening. We doen dit stapsgewijs, we hebben aangegeven dat in 2021 39.800 ha van de 40.600 ha voldoet aan die normering. Op dit moment voldoen we daar al aan. Wel is het zo dat het KNMI op basis van de nieuwste neerslagstatistieken heeft aangegeven dat de gebruikte klimaatscenario's een onderschatting zijn. In 2021 heeft het KNMI nieuwe klimaatscenario's bepaald aan de hand van deze nieuwste neerslagstatistieken. Tot die tijd hanteren we de genoemde streefwaarden en zetten we huidige inzet door.

Thema	Prestatie-indicatoren	2019	2020	2021	2022	2023	Toelichting
Ecologische waterkwaliteit	Aantal verbeterstappen mbt de vier ecologische sleutelfactoren in de KRW-waterlichamen ten opzichte van de beginsituatie op 1 januari 2018, zoals weergegeven in de figuur.	4 verbeterstappen	6 verbeterstappen	10 verbeterstappen	Nader te bepalen	Nader te bepalen	We werken ernaartoe dat in 2021 alle zeven KRW-waterlichamen zodanig zijn ingericht dat de ecologie zich optimaal kan ontwikkelen, met als doel dat de ecologische doelstellingen in 2027 worden gehaald. We hebben voor 4 ecologische sleutelfactoren (habitatgeschiktheid, verspreiding, verwijdering en lichtklimaat) hiervoor 3 indicaties opgesteld (rood, oranje en groen). Uitgaande van de beginsituatie en een eindsituatie in 2021 dat alle 7 KRW-waterlichamen grotendeels op groen staan, is een streefwaarde van in totaal 20 verbeterstappen nodig. Omdat de ontwikkeling niet lineair verloopt verwachten we naarmate de tijd vordert per jaar meer verbeterstappen te kunnen zetten. Voor de periode 2021 – 2027 worden nieuwe PI's ontwikkeld, gericht op de ecologische toestand van het systeem.
Transporteren & zuiveren	Verwijderingsrendement stikstof in %	75%	75%	80%*	80%*	80%*	* als besloten wordt tot de bouw van de zoetwaterfabriek wordt het verwijderingsrendement 80%
Transporteren & zuiveren	Verwijderingsrendement fosfaat in %	75%	75%	80%*	80%*	80%*	* als besloten wordt tot de bouw van de zoetwaterfabriek wordt het verwijderingsrendement 80%
Transporteren & zuiveren	Biologische belasting AWZI Harnaspolder in %	87%	88%	89%	90%	91%	Deze indicator geeft inzicht hoe de toekomstige belasting zich gaat ontwikkelen. De groeiverwachting voor AWZI Harnaspolder bedraagt op dit moment 1,0% per jaar. Er is nog geen waarde beschikbaar voor AWZI Nieuwe Waterweg. De actuele biologische belasting voor AWZI Nieuwe Waterweg komt eind 2018 beschikbaar.
Transporteren & zuiveren	Biologische belasting AWZI Houtrust in %	88%	88%	89%	89%	90%	Groeiverwachting 0,6 % per jaar
Transporteren & zuiveren	Biologische belasting AWZI de Grootte lucht in %	90%	91%	91%	92%	92%	Groeiverwachting 0,5% per Jaar
Energieproductie	Productie Biogas in M3/jaar	12.300.000 M3/jaar	12.400.000 M3/jaar	12.500.000 M3/jaar	12.600.000 M3/jaar	12.700.000 M3/jaar	Te realiseren door het optimaliseren van het huidige slib gistingsproces, na het in bedrijfstellen van de groengas installatie op de AWZI HNP wordt 71% van het geproduceerde biogas omgezet in Groengas.
Samenwerken in de afvalwaterketen	Minder stijging van de afvalwaterheffing t.o.v. de referentie 2011	-€ 40	-€ 48	Nader te bepalen	Nader te bepalen	Nader te bepalen	De huidige prestatie indicator PI blijft gehandhaafd, hangende de uitkomst van het onderzoek door de rekencommissie.

Thema	Prestatie-indicatoren	2019	2020	2021	2022	2023	Toelichting
Duurzaam circulair	Totaal primair energiegebruik (TJ, obv Klimaatmonitor)	610 TJ	600 TJ	590 TJ	575 TJ	565 TJ	De Unie van Waterschappen heeft in het voorjaar van 2010 met het Rijk een klimaatakkoord getekend. In dit akkoord zijn de ambities van de waterschappen op energie, klimaat en duurzaamheid verwoord. Voor de klimaatmitigatie zijn afspraken gemaakt in de Greendeal Energie uit 2016. Dit is een verscherping van het SER energie-akkoord uit 2013. De voortgang wordt per jaar, per waterschap gemonitord met de klimaatmonitor. Hierin zijn ook de spelregels vastgelegd. Het gaat over alle energie, dus zowel elektriciteit als gas als benzine enz.
Duurzaam circulair	Aandeel eigen duurzame energieopwekking (% , o.b.v. Klimaatmonitor)	70%	75%	80%	85%	90%	We streven ernaar om met wind, zon en groengas zelf energie op te wekken. In de huidige klimaatmonitor heeft groen gas nog een plek gekregen en wordt deze nog niet als eigen opwekking meegewogen. Dit kan een negatieve invloed op de streefwaarden.
Duurzaam circulair	Klimaatvoetafdruk (ton CO2 /jaar, o.b.v. Klimaatmonitor)	8.000 ton CO2	7.500 ton CO2	7.000 ton CO2	6.500 ton CO2	6.000 ton CO2	Binnen de klimaatmonitoring wordt gekeken naar welke invloed de waterschappen hebben op de emissies van broeikasgassen uit veenbodems door veenoxidatie. Mogelijk wordt dit wel in de toekomst meegenomen. Op dit moment wordt ook gekeken op welke wijze van de hoeveelheid van methaan en lachgas in beeld gebracht kan worden. Zodat ook op deze stoffen kan worden toegezien dat de uitstoot verminderd.
Duurzaam circulair	Het percentage van de meervoudig onderhandse-, nationale- en Europese aanbestedingen waarbij, indien passend en proportioneel, MVI is toegepast.	35%	50%	70%	90%	100%	Het MVI-beleid geldt voor alle meervoudig onderhandse-, nationale- en Europese aanbestedingen, dit is daarom ook de scope voor de PI. Niet ieder MVI speerpunt kan bij iedere aanbesteding worden toegepast omdat niet ieder speerpunt passend is gezien de inhoud van de opdracht, of omdat toepassing van MVI niet proportioneel is in relatie tot de financiële omvang van de opdracht. Dus ook als niet bij alle aanbestedingen op MVI wordt ingezet kunnen we toch 100% MVI toepassen. Bij de rapportage zullen we in de toelichting per speerpunt aangeven bij hoeveel aanbestedingen het speerpunt is toegepast. Ook zullen we op basis van de geraamde contractwaardes aangeven bij hoeveel procent van het verwachte financieel volume ingezet is op MVI.
Innovatie	Het aantal innovatieprojecten dat succesvol is geïmplementeerd is op basis van het TRL (Technology Readiness Level)	2 tot 3 innovatie projecten	2 tot 3 innovatie projecten	2 tot 3 innovatie projecten	2 tot 3 innovatie projecten	2 tot 3 innovatie projecten	Innovaties doorlopen 9 fasen voordat de innovatie volledig is geïmplementeerd in onze dagelijkse werkzaamheden. Pas dan kan gezegd worden dat de innovatie geslaagd is.
Financiën	Netto-schuldquote (schuldpositie gerelateerd aan omzet)	288%	268%	244%	232%	211%	Met deze indicator kan worden gestuurd op de ontwikkeling van de schuldpositie.
Financiën	Externe financiering in % vaste activa	90%	86%	80%	79%	75%	De indicator geeft de verhouding aan tussen externe financiering en alle vaste activa.

Thema	Prestatie-indicatoren	2019	2020	2021	2022	2023	Toelichting
Financiën	Debt ratio	90%	86%	81%	76%	69%	Deze indicator geeft de verhouding tussen vreemd vermogen en totaal vermogen. Voor bedrijven is deze ratio bepalend voor het verkrijgen van financiering.
Financiën	Kassaldo reguliere exploitatie (in € mln.)	€ 69,3 miljoen	€ 75,6 miljoen	€ 80,2 miljoen	€ 83,4 miljoen	€ 89,6 miljoen	De indicator geeft het saldo van de inkomsten en uitgaven van de exploitatie.
Financiën	Vrije kasstroom (in € mln.)	€ 24,0 miljoen	€ 20,2 miljoen	€ 26,1 miljoen	€ 29,8 miljoen	€ 34,8 miljoen	Deze indicator geeft het saldo van inkomsten en uitgaven van de exploitatie, met daarin meegenomen verplichte aflossingen en investeringsuitgaven. Geeft (voor Delfland) een beeld van het aflossingsvermogen.
Organisatie	Medewerkers motivatie uitgedrukt in een cijfer voor werkplezier	7,3	7,3	7,5	7,5	7,5	Medewerkersmotivatie wordt uitgedrukt in een cijfer. Motivatie is een samengestelde parameter uit 14 verschillende aspecten, onder andere algemene opvatting over het werk, de organisatie, leidinggevende, mate van invloed, beloning etc. Het wordt eens per twee jaar gemeten (2019, 2021, 2023).
Organisatie	Ziekteverzuim	4,8%	4,7%	4,6%	4,5%	4,5%	Verzuimcijfer geeft het % medewerkers aan dat niet inzetbaar is. Bij een daling van het verzuimcijfer wordt de inzetbaarheid verhoogd. Er is beïnvloedbaar en niet beïnvloedbaar verzuim. Bij het reduceren van beïnvloedbaar verzuim voorkomt dit, naast persoonlijk leed, kosten.
Organisatie	Digitale volwassenheid van de organisatie: digitale dienstverlening	88%	90%	95%	98%	100%	Digitale volwassenheid wordt nu gemeten d.m.v. audits: de externe audit BIWA (baseline informatiebeveiliging waterschappen) en zelfbeoordeling, de sectorscan Digitalisering Waterschappen. Dit wordt in de toekomst vanuit het Programma Basis op Orde op deze vijf thema's ingericht.
Kwaliteit Dienstverlening	De vergunningen worden binnen de wettelijke termijn van 8 weken afgehandeld.	95%	95%	95%	95%	95%	
Kwaliteit Dienstverlening	Het aantal landelijke kwaliteitseisen waar het Toezicht- en handhavinginstrumentarium van Delfland aan voldoet (uitgedrukt in percentage).	90%	100%	100%	100%	100%	In 2018 is een "nulmeting" uitgevoerd. Er wordt nu een verbeterplan gemaakt met als uitgangspunt om eind 2019 aan 90% procent te voldoen en vanaf 2020 aan 100%.

Verenigde Vergadering

Dossiernummer	1052
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	22 november 2018
Agendapunt	B.09.a
Omschrijving	Aangepast voorstel wijziging belastingstelsel waterschappen (BOB)

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Bestuur, organisatie en bedrijfsvoering	6 november 2018
Verenigde Vergadering	22 november 2018

Voorgesteld besluit

In te stemmen met de voorlopige beslissingen met betrekking tot het wijzigen van het belastingstelsel van de waterschappen en de beslissingen tot nader onderzoek en uitwerking, zoals verwoord in de brief van het Uniebestuur aan Delfland d.d. 22 oktober 2018, met kenmerk 97805/EV.

Onderwerp: Aangepast voorstel wijziging belastingstelsel waterschappen
Dossiernummer: 1052

Gevraagd besluit VV:

In te stemmen met de voorlopige beslissingen met betrekking tot het wijzigen van het belastingstelsel van de waterschappen en de beslissingen tot nader onderzoek en uitwerking, zoals verwoord in de brief van het Uniebestuur aan Delfland d.d. 22 oktober 2018, met kenmerk 97805/EV.

1. Probleemstelling - context

Op 12 oktober 2018 is in de ledenvergadering van de Unie van Waterschappen het voorstel van het Uniebestuur tot aanpassing van het belastingstelsel van de waterschappen besproken. Op basis van de inbreng van de waterschappen in de ledenvergadering is het voorstel op onderdelen aangepast. Het gewijzigde voorstel is op 22 oktober naar de waterschappen gestuurd en wordt op 14 december 2018 besproken in de ledenvergadering, waar een aantal voorlopige beslissingen voorligt, alsmede een aantal beslissingen tot nader onderzoek en uitwerking. Deze zijn beschreven in bijlage 1.

U wordt verzocht in te stemmen met de voorlopige beslissingen en beslissingen tot nader onderzoek en uitwerking, die voorliggen in de ledenvergadering van 14 december 2018.

2. Beoogd effect

Een toekomstbestendig belastingstelsel voor de waterschappen.

3. Kernboodschap

Delfland stemt in met het gewijzigde voorstel van het Uniebestuur tot aanpassing van het belastingstelsel van de waterschappen. Delfland onderschrijft daarmee een aantal concrete onderdelen van het nieuwe belastingstelsel en stemt in met nader onderzoek en overleg op andere punten. Dit alles moet leiden tot besluitvorming over een integraal voorstel tot aanpassing van het belastingstelsel van de waterschappen in de ledenvergadering van de Unie op 13 december 2019.

4. Historie - eerdere besluitvorming

- VV, 20 september 2018: besloten het voorlopige standpunt van Delfland met betrekking tot de Unievoorstellen tot aanpassing van het belastingstelsel in te brengen bij de Unie van Waterschappen, ter bespreking in de ledenvergadering van 12 oktober 2018. In het voorlopige standpunt zijn de deelamendementen 1 en 3 van fractie Integer Liberaal verwerkt (zie bijlage 4 voor het voorlopige standpunt van Delfland).
- Informatieve VV, 23 augustus 2018: bespreking unievoorstel aanpassing belastingstelsel.
- Brief aan de VV, 26 juni 2018 (kenmerk 1360168): VV geïnformeerd over de voorstellen van het Uniebestuur en de daarbij behorende documenten. Vervolgens is aan de VV nadere informatie verstrekt met de uitwerking van de consequenties van het unievoorstel (drie scenario's).

5. Regelgeving en Beleid

N.v.t.

6. Financiën

Voor de watersysteemheffing zijn belangrijke elementen van het nieuwe belastingstelsel nog onderwerp van nader onderzoek en verdere uitwerking in 2019. Het is daarom niet mogelijk om voor de watersysteemheffing de financiële consequenties te schetsen van het aangepaste voorstel.

Daarenboven zijn de exacte financiële gevolgen van het voorstel tot aanpassing van het belastingstelsel, aan zowel de kosten- als opbrengstenkant, nu niet in volle breedte te bepalen, omdat deze een uitvloeisel zijn van de bestuurlijke keuzes bij toepassing van het nieuwe stelsel. Naast de tariefontwikkeling zijn hierbij ook bestuurlijke afwegingen met betrekking tot de ontwikkeling van de investeringsbehoefte (nieuw beleid), de ontwikkeling van de schuldpositie en kostenreductie van belang, alsook externe factoren zoals areaalontwikkeling (aantal huishoudens, bedrijven, WOZ, ha's).

In lijn met het VV-voorstel van 20 september 2018 zijn voor de zuiveringsheffing en de lozingsheffing de volgende financiële aspecten relevant:

- a) De vervuilingseenheid (VE) uit het oude stelsel wordt vervangen door een kostenveroorzakingseenheid (KVE); het totaal aantal KVE's is ca. 7% lager dan het aantal VE's.
- b) De heffing op het lozen van effluent op rijkswater neemt toe (effect nu ingeschat op ca. € 2,4 miljoen) en als bestuurlijk wordt ingezet op het nemen van afkoppelmaatregelen ten laste van de zuiveringsheffing (bestuurlijke keuze; effect nu ingeschat op ca. € 1,4 miljoen), dan kunnen de totale zuiveringskosten toenemen met ca. € 3,8 miljoen (indien de begroting verder gelijk blijft).
- c) Als toenemende zuiveringskosten worden vertaald in het tarief per eenheid (bestuurlijke keuze; daar moet t.z.t. bestuurlijke besluitvorming over plaatsvinden) dan stijgen de kosten per eenheid van € 93,50 (VE) naar € 103,48 (KVE), door een combinatie van stijgende kosten en een daling van het aantal eenheden.
- d) Als het tarief per KVE gelijk wordt gehouden aan het huidige niveau per VE (€93,50) dan dalen de opbrengsten uit de zuiveringsheffing met ca. 9 M€ ten opzichte van het huidige niveau. Bij toenemende kosten (lozingsheffing, afkoppelmaatregelen) ontstaat dan een financieel "gat" van ca. 13 M€.

7. Duurzaamheid

N.v.t.

8. Organisatorische en personele consequenties

N.v.t.

9. OR/GO

N.v.t.

10. Risico- en beheersmaatregelen

N.v.t.

11. Communicatie (in- en extern)

N.v.t.

12. Bekendmaking en vervolprocedure

Het gewijzigde voorstel tot aanpassing van het belastingstelsel van de waterschappen wordt op 14 december 2018 behandeld in de ledenvergadering van de Unie. In 2019 wordt een aantal onderwerpen nader onderzocht en uitgewerkt. De resultaten worden opgeleverd in juni 2019 en vervolgens voorgelegd aan de waterschappen. Definitieve besluitvorming over een integraal pakket aan voorstellen tot aanpassing van het belastingstelsel vindt plaats in de ledenvergadering van de Unie op 13 december 2019.

13. Bevoegd orgaan

De VV bepaalt het standpunt van Delfland zoals dat door zijn vertegenwoordiger tijdens de ledenvergadering van de Unie wordt uitgedragen.

De Dijkgraaf is bevoegd Delfland te vertegenwoordigen in de ledenvergadering van de Unie en daar het standpunt van Delfland in te brengen.

14. Toelichting

Het aangepaste voorstel van het Uniebestuur tot wijziging van het belastingstelsel van de waterschappen vindt u in bijlage 2.

In bijlage 1 vindt u de brief van het Uniebestuur aan Delfland met de voorlopige beslissingen met betrekking tot het wijzigen van het belastingstelsel en de beslissingen tot nader onderzoek en uitwerking, die voorliggen in de ledenvergadering van de Unie van 14 december 2018.

Bijlage 3 beschrijft de reacties van het Uniebestuur op de inbreng van de waterschappen over de voorstellen tot aanpassing van het belastingstelsel van 15 juni 2018.

In onderstaande toelichting is puntsgewijs beschreven hoe het Uniebestuur in de nieuwe voorstellen (d.d. 22 oktober 2018) is omgegaan met het standpunt van Delfland ten aanzien van de eerdere voorstellen van het Uniebestuur tot aanpassing van het belastingstelsel (d.d. 15 juni 2018).

Het standpunt van Delfland is verwoord in bijlage 4.

1. Delfland onderschrijft de uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de voorstellen van het Uniebestuur (het solidariteitsbeginsel, het profijtbeginsel, het kostenveroorzakingsbeginsel en het principe de vervuiler betaalt).

De uitgangspunten zijn gehandhaafd. In bijlage 3 beschrijft het Uniebestuur op meerdere plaatsen de afwegingen die zijn gemaakt bij het toepassen van de uitgangspunten, in reactie op diverse vragen hierover vanuit de waterschappen (onder meer in paragraaf 2.1, 2.2., 3.1, 3.3, 3.4, 3.5 en 3.7)

2. Delfland hecht sterk aan de bestuurlijke ruimte om bij de lastentoedeling recht te doen aan het karakter van het beheergebied. De 15% bandbreedte die in de voorstellen is opgenomen voor de watersysteemheffing is voor ons daarom randvoorwaardelijk.

Het uniebestuur stelt voor een bestuurlijke commissie in te stellen die onderzoek gaat doen naar (de verdere uitwerking van) het gebiedsmodel en in dit onderzoek de gewenste c.q. noodzakelijke omvang van de bestuurlijke afwegingsruimte mee te nemen (bijlage 1, p3, punt 4b, 2^e punt). De commissie formuleert uiterlijk in juni 2019 een advies aan het Uniebestuur, dat vervolgens wordt voorgelegd aan de waterschappen.

De reactie van het Uniebestuur op de (uiteenlopende) inbreng van de waterschappen m.b.t. de omvang van de bestuurlijke ruimte vindt u in paragraaf 3.6 van bijlage 3.

3. Daarnaast stellen wij als randvoorwaarde dat het nieuwe belastingstelsel niet mag leiden tot hogere kosten voor het lozen van effluent op rijkswater. Een stelselwijziging is immers niet bedoeld om de opbrengsten van de rijksoverheid te vergroten.

Het Uniebestuur heeft hierover het volgende opgenomen in bijlage 1, op p5:
Uit doorrekeningen is gebleken dat toepassing van de nieuwe heffingsformules bij lozing op Rijkswater kan leiden tot een hogere afdracht aan het Rijk. Wij zullen ons er in de besprekingen met I&W hard voor maken dat de afdracht van waterschappen aan het Rijk als gevolg van deze voorstellen niet toeneemt.

Een toelichting van gelijke strekking is opgenomen in paragraaf 5.6 van bijlage 3.

4. Verder ondersteunt Delfland het nader onderzoek naar de heffing bij glastuinbouwbedrijven voor substraatteelt. Wij willen hier graag een bijdrage aan leveren en hechten eraan dat de glastuinbouwsector goed bij het onderzoek wordt betrokken, zowel op nationaal als regionaal niveau.

De voorstellen van het Uniebestuur zijn op dit punt ongewijzigd. Het uniebestuur heeft niet expliciet gereageerd op het aanbod van Delfland.

5. Ten slotte willen wij in de voorstellen graag meer prikkels zien die leiden tot gedragsbeïnvloeding bij huishoudens en bedrijven, bij voorkeur door het bieden van een handelingsperspectief. Een concrete suggestie hiervoor is het meenemen van het waterverbruik bij het bepalen van de hoogte van de zuiveringsheffing.

In paragraaf 2.6 van bijlage 3 schetst het Uniebestuur beknopt de afweging met betrekking tot het al dan niet inbouwen van gedragsprikkel in het belastingstelsel en welke gedragsprikkel in de belastingvoorstellen zijn opgenomen. In de gewijzigde voorstellen zijn geen nieuwe gedragsprikkel opgenomen.

In paragraaf 4.3 van bijlage 3 en op pagina 5 van bijlage 1 geeft het uniebestuur aan dat er al een wettelijke mogelijkheid bestaat om het waterverbruik mee te nemen in de hoogte van de zuiveringsheffing en dat de voorstellen tot aanpassing van het belastingstelsel daar geen verandering in brengen. Waterschappen kunnen er (in de toekomst) voor kiezen om in plaats van het woonruimteforfait de heffing voor huishoudens geheel of gedeeltelijk te baseren op het waterverbruik.

6. Meerdere partijen in de Verenigde Vergadering gaven aan dat er onvoldoende tijd was voor een goede standpuntbepaling en waarschuwden voor het introduceren van nieuwe weeffouten. Snelheid lijkt te prevaleren boven zorgvuldigheid.

Het uniebestuur stelt voor om in 2019 een aantal onderwerpen nader te onderzoeken en uit te werken en hierbij deskundigen, wijzen en stakeholders te betrekken. De resultaten daarvan moeten gereed zijn in juni 2019 en worden vervolgens voorgelegd aan de waterschappen. Definitieve besluitvorming over een integraal voorstel tot aanpassing van het belastingstelsel vindt plaats in de ledenvergadering van 13 december 2019.

7. De categorie Ongebouwd vreest dat het nieuwe systeem leidt tot een onevenredige lastenverhoging voor Ongebouwd. De 15% bestuurlijke bandbreedte maakt de bijdrage Ongebouwd gevoelig voor (schommelingen in het) het politieke klimaat.

Het uniebestuur stelt voor om een bestuurlijke commissie in te stellen die onderzoek gaat doen naar (de verdere uitwerking van) het gebiedsmodel en daarin de invulling van het profijtbeginsel met de BBP-systematiek door te ontwikkelen, te verbeteren en te concretiseren. Dit moet leiden tot verfijning van het gebiedsmodel voor toedeling van kosten aan gebouwd en ongebouwd, op een zodanige wijze dat in voldoende mate rekening wordt gehouden met de verschillen tussen de waterschappen (bijlage 1, pagina 3).

In paragraaf 2.7 van bijlage 3 reageert het Uniebestuur op de inbreng van verschillende waterschappen over het onderwerp lastenverschuiving.

8. Meerdere fracties vinden de bijdrage van de categorie Natuur te hoog.

De bijdrage van natuur aan de kosten van het watersysteembeheer is een onderwerp waar de meningen sterk over uiteenlopen. Het Uniebestuur stelt voor om over dit onderwerp een extern advies te vragen aan een commissie van wijzen. Deze commissie moet onderzoeken wat gegeven het collectieve belang van natuur, redenerend vanuit het oogpunt van profijt, gecombineerd met de naar haar aard lokale belasting vanuit de waterschappen, een reële en te motiveren bijdrage van natuur is (bijlage 1, p4, punt 5).

De uiteenlopende reacties van de waterschappen op de bijdrage van natuur in de unievoorstellen van 15 juni 2018 en de reacties daarop van het Uniebestuur zijn beschreven in paragraaf 3.9 van bijlage 3.

9. Meerdere fracties vinden dat de voorstellen leiden tot een onevenredige grote verschuiving van lasten naar de ingezetenen.

Met betrekking tot de categorie ingezetenen handhaaft het Uniebestuur de eerdere voorstellen. Het gebiedsmodel wordt gehanteerd als nieuwe systematiek voor de kostentoedeling en daarbinnen wordt het kostenaandeel van de categorie ingezetenen (solidariteitsdeel) bepaald op basis van inwoner-dichtheid (bijlage 1, pagina 3). De (aangepaste) voorstellen voor de zuiveringsheffing leiden niet tot een wijziging van de lasten voor de ingezetenen ten opzichte van de eerdere voorstellen.

In paragraaf 2.7 van bijlage 3 reageert het Uniebestuur op de inbreng van verschillende waterschappen over het onderwerp lastenverschuiving.

10. Meerdere fracties hebben moeite met de (in hun ogen subjectieve) wijze waarop in het BBP-model kosten worden gealloceerd aan gebouwd en ongebouwd.

Het uniebestuur stelt voor om een bestuurlijke commissie in te stellen die onderzoek gaat doen naar (de verdere uitwerking van) het gebiedsmodel en daarin de invulling van het profijtbeginsel met de BBP-systematiek door te ontwikkelen, te verbeteren en te concretiseren. Dit moet leiden tot verfijning van het gebiedsmodel voor toebedeling van kosten aan gebouwd en ongebouwd, op een zodanige wijze dat in voldoende mate rekening wordt gehouden met de verschillen tussen de waterschappen (bijlage 1, pagina 3).

11. Meerdere fracties zouden de zuiveringsheffing graag verder differentiëren naar bijvoorbeeld 5- en 6-persoonshuishoudens. Andere fracties bepleiten minder vergaande differentiatie.

De voorstellen van het uniebestuur zijn op dit punt niet gewijzigd. Op het onderwerp woonruimteforfait zijn door de waterschappen uiteenlopende reacties gegeven. De afwegingen van het uniebestuur met betrekking tot de voorstellen tot differentiatie van het woonruimteforfait zijn beschreven in paragraaf 4.4, 4.5, 4.6 en 4.7 van bijlage 3.

12. Ten slotte zien wij in de voorstellen een aanzienlijke daling van het aantal kostenveroorzakingseenheden ten opzichte van het aantal vervuilingseenheden. Dit leidt binnen Delfland ofwel tot een significante stijging van de lasten voor ingezetenen (bij gelijkblijvend kostenniveau), ofwel tot significant minder opbrengsten (bij consolidatie van de tarieven). Beide zijn voor ons een punt van grote zorg.

De voorstellen zijn op dit punt niet gewijzigd en het uniebestuur is in bijlage 3 niet expliciet ingegaan op het aantal (K)VE's.

In paragraaf 2.7 van bijlage 3 reageert het Uniebestuur op de inbreng van verschillende waterschappen over het onderwerp lastenverschuiving.

15. Bijlagen

1. Brief van het Uniebestuur betreffende aangepast voorstel tot wijziging waterschapsbelastingen, d.d. 22 oktober 2018, met kenmerk 97805/EV;
2. Aangepast voorstel wijziging belastingstelsel waterschappen, d.d. 22 oktober 2018;
3. Reacties op inbreng waterschappen over voorstellen waterschapsbelastingen (pakket voorstellen van 15 juni 2018), d.d. 22 oktober 2018;
4. Brief van Delfland aan het Uniebestuur betreffende het voorlopig standpunt van Delfland aangaande de voorstellen van het Uniebestuur tot aanpassing van het belastingstelsel van de waterschappen, d.d. 2 oktober 2018, met kenmerk 1370051.

Hoogheemraadschap van
Delfland

Aangepast voorstel wijziging belastingstelsel waterschappen

Dossiernummer : 1052
Vergaderdatum : 22 november 2018

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 30 oktober 2018, dossiernummer 1052;

gelezen het positieve advies van de commissie Bestuur, Organisatie en Bedrijfsvoering;

overwegende dat:

De OESO heeft aanbevolen om voor de financiering van het waterbeheer de economische prikkels te versterken en meer recht te doen aan het principe "de vervuiler betaalt".

Het Uniebestuur deze aanbeveling heeft vertaald in voorstellen tot aanpassing van het belastingstelsel van de waterschappen, deze voorstellen op 15 juni 2018 aan de waterschappen heeft aangeboden en ze op 12 oktober 2018 heeft besproken in de ledenvergadering.

Het Uniebestuur, op basis van de ledenvergadering van 12 oktober 2018, een aangepast voorstel tot wijziging van het belastingstelsel van de waterschappen heeft gedaan op 22 oktober 2018.

Dit voorstel op 14 december 2018 wordt besproken in de ledenvergadering van de Unie van Waterschappen.

Gelet op:
Artikel 77 van de Waterschapswet.

Besluit:

De Verenigde Vergadering geeft de dijkgraaf het mandaat mee om in de ledenvergadering van de Unie van Waterschappen ten aanzien van het onderwerp 'Wijziging belastingstelsel waterschappen':

1. Te pleiten om ruimte te krijgen voor Delfland om bij de definitieve besluitvorming over een nieuw belastingstelsel het gehele pakket aan voorstellen opnieuw ter discussie te kunnen stellen en op dat moment een integrale afweging te maken. En derhalve het voorliggende concept besluit als 'uitgangspunten' voor het vervolg te beschouwen.
2. Een brede taakopvatting te bepleiten van de in te stellen commissie die zich zal buigen over de uitwerking van de voorstellen
3. Te pleiten voor een brede samenstelling van de in te stellen commissie
4. Als randvoorwaarde te stellen dat de kosten voor de heffing m.b.t. lozing van gezuiverd afvalwater op het Rijkswater niet mogen stijgen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 22 november 2018

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de Voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

BEZOEKADRES

Koningskade 40
2596 AA Den Haag
070 351 97 51
Nederland

POSTADRES

Postbus 93218
2509 AE Den Haag
Nederland

de leden-waterschappen

datum	ons kenmerk	contactpersoon
22 oktober 2018	97805/EV	mw. V.M. Anches
bijlage(n)	uw kenmerk	e-mail
2	-	vanches@uvw.nl
betreft		doorkiesnummer
aangepast voorstel tot wijziging waterschapsbelastingen		070-351 98 20

Geachte leden,

Het Uniebestuur wil u hartelijk danken voor uw inbreng en betrokkenheid in aanloop naar en tijdens de ledenvergadering van 12 oktober jl. Alle waterschappen zijn er in geslaagd ons voor de vergadering te informeren over de voorlopige standpunten op de belastingvoorstellen die wij u in juni hebben aangeboden.

De voorlopige standpunten van de waterschappen en het gesprek daarover in de Ledenvergadering hebben tot het beeld geleid dat de voorgestelde leidende belastingbeginselen 'de profijthebbende betaalt' voor de watersysteemheffing, 'de kostenveroorzaker betaalt' voor de zuiveringsheffing en de 'vervuiler betaalt' voor de verontreinigingsheffing breed worden onderschreven. De voorstellen voor de zuiveringsheffing en de verontreinigingsheffing blijken op ruime steun van de waterschappen te kunnen rekenen. Voor een aantal voorstellen op het terrein van de watersysteemheffing is het beeld dat daar vooralsnog onvoldoende draagvlak voor is, dat zij nog niet rijp zijn voor besluitvorming en/of dat er behoefte is aan nadere uitwerking en duiding. Zoals aangekondigd in de ledenbrief van 7 september jl. ontvangt u vandaag een op onderdelen aangepast voorstel voor de ledenvergadering van 14 december a.s. Dit voorstel ontvangt u als bijlage 1 bij deze ledenbrief. Het voorstel bevat wijzigingen ten opzichte van het oorspronkelijke voorstel op zowel de inhoud als het proces. Tevens hebben we, op basis van de binnengekomen reacties, het voorstel op een tweetal punten verduidelijkt. Verder in deze brief beschrijven wij de aangepaste voorstellen en verduidelijkingen.

Via de voorlopige standpunten van de waterschappen heeft het Uniebestuur veel meer inbreng op het oorspronkelijke voorstel ontvangen dan wat in het op onderdelen aangepast voorstel terugkomt. Bij deze brief ontvangt u als bijlage 2 een document waarin wij inhoudelijk reageren op de inbreng die wij van u allen hebben ontvangen.

INTEGRALE AANPASSING

Het Uniebestuur kiest met het aangepaste voorstel weloverwogen voor een integrale aanpassing van het belastingstelsel op één moment. We komen met een aangepast stelsel voor de watersysteemheffing, de

zuiveringsheffing en de verontreinigingsheffing. Er zijn meerdere redenen om de diverse voorstellen tot aanpassing in één keer te doen.

Ten eerste is er de onderlinge relatie tussen de drie heffingen en wordt deze relatie door de nu voorliggende voorstellen nog hechter: de verontreinigingsheffing en de zuiveringsheffing bekostigen met de voorgestelde aanpassingen een nog groter deel van de watersysteemtaak, waardoor de watersysteemheffing wordt ontlast. De heffingen en voorstellen staan dus met elkaar in verbinding en kunnen niet geïsoleerd worden bekeken.

Ten tweede zijn voor alle voorstellen die voorliggen aanpassingen nodig in wet- en regelgeving. Het ministerie van I&W zal deze voorstellen moeten inbrengen en motiveren in de Tweede Kamer. Dergelijke trajecten zijn doorgaans niet eenvoudig en door de voorstellen in fases in te voeren zou dit proces meerdere keren doorlopen moeten worden. Dit lijkt het Uniebestuur niet verstandig. Verstandiger en kansrijker lijkt het om alle gewenste aanpassingen in één keer voor te leggen.

RENOVATIE OF NIEUWBOUW WATERSYSTEEMHEFFING?

Regelmatig hebben we de suggestie gehoord om met name voor de watersysteemheffing te komen met oplossingen voor knelpunten binnen het huidige stelsel in plaats van een nieuw stelsel neer te leggen. De Commissie Aanpassing Belastingstelsel heeft deze mogelijkheid nadrukkelijk ook verkend maar kwam tot de conclusie dat de invulling van het uitgangspunt 'betere verankering van het profijtbeginsel' en de oplossing van de gevoelde knelpunten niet binnen het huidige stelsel plaats kunnen vinden. De oorzaak hiervan is gelegen in de belangrijke rol die de waarde in het economisch verkeer speelt in de kostentoedeling aan de categorieën. Elk stelsel dat uitsluitend de economische waarde van objecten als verdeelmaatstaf heeft, draagt de bekende knelpunten in zich (hierover meer in het aangepaste voorstel). Kleine aanpassingen binnen het huidige stelsel helpen daarom niet. Er moet een stelsel komen dat de genoemde knelpunten niet kent en dat beter aansluit op wat de waterschappen in welke mate voor de verschillende belanghebbenden doen. Dit is de reden dat het Uniebestuur niet kiest voor renovatie van de watersysteemheffing maar voor nieuwbouw.

GEVRAAGD BESLUIT LV 14 DECEMBER 2018

Het Uniebestuur legt voor de LV van 14 december a.s. een aantal "voorlopige" beslissingen voor en een aantal beslissingen die "nader onderzoek en uitwerking" betekenen. Dit is bedoeld om een onderverdeling aan te brengen tussen de onderwerpen waarover in grote mate overeenstemming is en de onderwerpen waaraan nog gewerkt moet worden. Omdat het uiteindelijk een integraal voorstel betreft, betekent dit dat zowel de voorlopige als de nog, na ommekomst van overleg en onderzoek, te formuleren nieuwe besluiten tijdens de LV van december 2019 integraal in behandeling zullen worden gebracht.

1. Voorlopig instemmen met de volgende voorstellen met betrekking tot de zuiveringsheffing:
 - a. de heffingsformule te baseren op kostenveroorzaking en zodanig aan te passen dat naast vuillast ook de hoeveelheid water hierin terug komt;
 - b. de facultatieve mogelijkheid om zware metalen en zouten in de heffing te betrekken te behouden (AANGEPAST VOORSTEL);
 - c. het woonruimteforfait aan te passen zodat meer gedifferentieerd wordt naar gezinsomvang;
 - d. de CZV-methode te vervangen door de TOC-methode en de T-correctie te laten vervallen;
 - e. waterschappen de mogelijkheid te geven om maatregelen ter beperking van hemelwaterkosten te dekken uit de opbrengst van de zuiveringsheffing;
 - f. beter in te spelen op waardevol afvalwater door waterschappen een drietal maatwerkopties te bieden;
 - g. aanpassen Tabel Afvalwatercoëfficiënten van vijftien naar drie categorieën alsmede het mogelijk maken om een individueel vastgestelde coëfficiënt toe te passen (AANGEPAST VOORSTEL).

2. Voorlopig instemmen met de volgende voorstellen met betrekking tot de verontreinigheffing:
 - a. het belasten van effluentlozingen op eigen water en riooloverstorten van gemengde stelsels;
 - b. de CZV-methode te vervangen door de TOC-methode en de T-correctie laten vervallen;
 - c. de heffingsformule aan te passen en als uitvloeisel hiervan een korting van 33,3% te verlenen aan forfaitaire belastingplichtigen;
 - d. de (toepassing van de) tabel afvalwatercoëfficiënten aan te passen op dezelfde wijze als voor de zuiveringsheffing (AANGEPAST VOORSTEL).

3. Voorlopig instemmen met volgende voorstellen met betrekking tot de watersysteemheffing:
 - a. waterschappen de mogelijkheid te geven om de kosten van plusvoorzieningen exclusief in rekening te brengen bij degene(n) die profiteren van deze voorzieningen;
 - b. de tariefdifferentiatie voor glasopstanden af te schaffen en de tariefdifferentiatie voor verharde openbare wegen te beperken tot maximaal 100%;
 - c. natuur onder te brengen bij de categorie ongebouwd;
 - d. bij de kostentoedeling de profijthebbenden van waterkwaliteitsmaatregelen beter in beeld te brengen door de kosten voor waterkwaliteit expliciet toe te delen; en
 - e. het Gebiedsmodel als nieuwe systematiek voor de kostentoedeling te hanteren. Daarbinnen wordt het kostenaandeel van de categorie ingezetenen (solidariteitsdeel) bepaald op basis van inwonerdichtheid en worden de kostenaandelen van de categorieën gebouwd en ongebouwd gebaseerd op het profijtbeginsel.

4. AANGEPAST VOORSTEL GEBIEDSMODEL

Instemmen met het instellen van een bestuurlijke commissie met de volgende taakopdracht:

- a. Het doorontwikkelen, verbeteren en concretiseren van de invulling van het profijtbeginsel met gebruikmaking van de BBP-systematiek binnen het Gebiedsmodel voor de kostentoedeling aan gebouwd en ongebouwd op een zodanige wijze dat in voldoende mate rekening wordt gehouden met de verschillen tussen waterschappen.
- b. Het uitbrengen van een advies over de volgende vragen:
 - op welke wijze en in welke fase van de kostentoedeling kan het beste rekening worden gehouden met situaties waarin het waterschap profijt heeft van diensten / voorzieningen die door derden (belastingbetalers) ten behoeve van het waterbeheer worden geleverd?;
 - wat is de gewenste c.q. noodzakelijke omvang van de bestuurlijke afwegingsruimte binnen het Gebiedsmodel?
 - is er noodzaak en/of wordt er behoefte bij de waterschappen gevoeld om nader invulling te geven aan de wijze waarop met de bestuurlijke afwegingsruimte kan worden omgegaan;
 - is het toevoegen van het vereiste van een gekwalificeerde meerderheid bij besluiten tot aanpassing van de kostentoedeling wenselijk?

Toelichting

Het voorstel is om binnen het Gebiedsmodel de BBP-systematiek, met behulp waarvan de waterschappen de kostenaandelen van de categorieën gebouwd en ongebouwd bepalen, door te ontwikkelen, te verbeteren en te concretiseren. Dit zal de transparantie vergroten en meer recht doen aan de specifieke omstandigheden per waterschap. De doorontwikkeling, verbetering en concretisering gebeurt onder regie van een in te stellen bestuurlijke commissie en met betrokkenheid van alle waterschappen, deskundigen en relevante stakeholders.

Het voorgestelde vervolgproces luidt dan:

- Het Uniebestuur stelt zo spoedig mogelijk na de Ledenvergadering van 14 december a.s. een bestuurlijk samengestelde commissie in, rekening houdend met regionale spreiding en vereiste deskundigheid.
- De commissie stuurt een deskundige ambtelijke werkgroep aan die de BBP- methode concreetiseert.

- De commissie organiseert betrokkenheid van alle waterschappen en relevante stakeholders bij de uitwerking.
- De commissie formuleert uiterlijk in juni 2019 advies aan Uniebestuur in de vorm van een concept-handreiking en een advies over de vragen aangaande de bestuurlijke ruimte in het Gebiedsmodel.
- Na ontvangst legt het Uniebestuur voor de zomer van 2019 de concept-handreiking aan de waterschappen voor.

5. AANGEPAST VOORSTEL ADVIES NATUUR

Instemmen met het vragen van een extern advies aan "een commissie van wijzen" die moet onderzoeken wat gegeven *het collectieve belang* van natuur, redenerend vanuit het oogpunt van *profijt*, gecombineerd met de naar haar aard *lokale belasting* vanuit de waterschappen een reële en te motiveren bijdrage van natuur is.

Toelichting

De bijdrage van natuur aan de kosten van het watersysteembeheer is misschien wel het onderwerp waarover de meningen het meest uiteen blijven lopen. Om deze reden stellen wij voor een commissie bestaande uit externe deskundigen/geleerden te vragen om advies uit te brengen over de vraag wat een reële en vanuit het oogpunt van profijt te verdedigen bijdrage van de sector is. Het advies van de commissie zal uiterlijk in juni 2019 gereed moeten zijn.

6. AANGEPAST VOORSTEL VERVOLGPROCES

Instemmen met het vervolgproces:

Tijdens de LV van 13 december 2019 nemen de waterschappen een definitief besluit over hun gezamenlijke standpunt met betrekking tot het integrale pakket aan voorstellen tot aanpassing van het belastingstelsel bestaande uit voorstellen tot aanpassing van de zuiveringsheffing, verontreinigingsheffing en de watersysteemheffing.

AANGEPAST VOORSTEL OP DE INHOUD

Ten opzichte van het voorstel van juni jl. zijn de voorstellen tot aanpassing van het belastingstelsel van de waterschappen als volgt inhoudelijk gewijzigd:

Zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing

Zware metalen en zouten (alleen zuiveringsheffing)

Voorgesteld wordt om de mogelijkheid te behouden dat waterschappen zware metalen en zouten in de heffing betrekken. Een aantal waterschappen heeft aangegeven dat zij uit het oogpunt van waterkwaliteit sterk hechten aan de huidige optionele heffing op zware metalen en zouten (artikel 122f, tweede lid, onderdeel b t/m f Waterschapswet). Deze stoffen veroorzaken ook kosten binnen het zuiveringsbeheer. Om deze redenen stellen wij voor om deze optionele heffing, met uitzondering van onderdeel f (dit betreft fosfor)¹ in de wet te handhaven. Dit geeft waterschappen de mogelijkheid om zelf af te wegen of ze deze heffing - met de daarbij behorende additionele uitvoeringslasten - willen toepassen.

Tabel Afvalwatercoëfficiënten (zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing)

Aanvullend op het voorstel om het aantal klassen van de Tabel Afvalwatercoëfficiënten van vijftien terug te brengen naar drie, wordt voorgesteld om in de tabel de toepassing van een individueel vastgestelde coëfficiënt mogelijk te maken. Door toepassing van een individueel vastgestelde coëfficiënt kunnen de waterschappen maatwerk bieden.

¹ In onderdeel f is een heffing op fosfor is opgenomen. Fosfor komt echter ook al in de voorgestelde heffingsformule als parameter terug, waardoor dit dubbelop zou zijn.

Watersysteemheffing

BBP-systematiek

De kostentoedeling aan de categorieën gebouwd en ongebouwd gebeurt op basis van het profijtbeginsel met behulp van de BBP-systematiek. Er wordt een commissie ingesteld onder wiens regie deze systematiek wordt doorontwikkeld, verbeterd en geconcretiseerd. Het voorstel is om de bestuurlijke commissie tevens advies uit te laten brengen over de gewenste c.q. noodzakelijke bestuurlijke ruimte binnen het Gebiedsmodel. Het werk van de commissie zal uiterlijk in juni 2019 moeten leiden tot een transparante en bestuurlijk gedragen concept-handreiking, die daarna door het Uniebestuur aan de leden wordt voorgelegd.

Bekostiging natuur

Er wordt een extern advies gevraagd aan "*een commissie van wijzen*" die moet onderzoeken wat gegeven *het collectieve belang* van natuur, redenerend vanuit het oogpunt van *profijt*, gecombineerd met de naar haar aard *lokale belasting* vanuit de waterschappen een reële en te verdedigen bijdrage van natuur is. Het werk van de commissie zal uiterlijk in juni 2019 moeten leiden tot een advies aan het Uniebestuur.

VERDUIDELIJKINGEN

Naast de inhoudelijke aanpassingen, is een aantal voorstellen verduidelijkt. Het gaat om het volgende:

Zuiveringsheffing: naast het nieuwe woonruimteforfait blijft het waterspoor bestaan

De mogelijkheid om de zuiveringsheffing te baseren op het drinkwaterverbruik (het zogenaamde Waterspoor) blijft naast het aangepast woonruimteforfait bestaan. Waterschappen kunnen er in de toekomst dus voor kiezen om in plaats van het woonruimteforfait de heffing voor huishoudens geheel of gedeeltelijk te baseren op het waterverbruik.

Verontreinigingsheffing: effluentlozingen op rijkswater

Uit doorrekeningen is gebleken dat toepassing van de nieuwe heffingsformules bij lozing op Rijkswater kan leiden tot een hogere afdracht aan het Rijk. Wij zullen ons er in de besprekingen met I&W hard voor maken dat de afdracht van waterschappen aan het Rijk als gevolg van deze voorstellen niet toeneemt.

Verontreinigingsheffing: riooloverstorten

In het aangepast voorstel is de motivatie om riooloverstorten te baseren op 5 vervuilingseenheden (v.e.) per overstortplaats per jaar aan het voorstel toegevoegd. Wij gaan er vanuit dat het met deze motivatie duidelijker wordt waar deze 5 v.e. vandaan komt.

De 5 v.e. per overstortplaats is gebaseerd op de daadwerkelijke gemiddelde vuillast per voorziening van gemengde stelsels. De gemiddelde jaarlijkse emissie per overstortplaats is berekend op basis van jaaremmissies door riooloverstorten zoals vermeld in een onderzoek van Rioned. Vanuit het principe 'de vervuiler betaalt' valt het niet te beredeneren om een hogere heffing in te stellen dan de veroorzaakte gemiddelde vervuiling en daarom handhaven we dit voorstel.

AANGEPAST VOORSTEL OP HET PROCES

Vandaag heeft u het aangepast voorstel ontvangen. Ter voorbereiding op de Ledenvergadering van 14 december 2018 kunt u dit aangepaste voorstel bespreken in uw algemeen bestuur.

Op 14 december nemen we voorlopige besluiten over de onderdelen waar overeenstemming over is en besluiten we over de instelling van een bestuurlijke commissie (BBP-systematiek), het inwinnen van een extern advies (natuur) en het vervolgproces tot aan het moment van definitieve besluitvorming in de ledenvergadering van 13 december 2019.

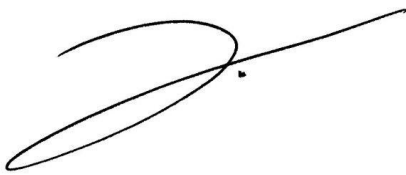
TOT SLOT

Het hebben van een eigen belastingstelsel is een groot goed en misschien wel de best mogelijke garantie voor waterveiligheid en een duurzaam en toekomstbestendig waterbeheer. Wij moeten er als waterschappen gezamenlijk zorg voor dragen dat dit belastingstelsel ook in te toekomst kan blijven doen waarvoor het bedoeld is. Als enkele waterschappen ervaren dat zij zich op termijn niet meer op een duurzame, verantwoorde en eerlijke manier via het belastingstelsel van voldoende middelen kunnen voorzien voor de uitoefening van hun taken, dan is dat een probleem dat alle waterschappen raakt. Een aantal jaar geleden hebben wij daarom, na uitvoerige consultatie en gedachtewisseling met alle waterschappen, met elkaar besloten dat wij zelf regie willen hebben en houden over de vormgeving van ons eigen belastingstelsel. Dit in het besef dat het hebben van een eigen toekomstbestendig belastingstelsel de basis en de kern van en de voorwaarde voor ons als een zelfstandige, functionele overheid vormt.

Wij houden zelf grip op dit belangrijke instrument door voorstellen voor aanpassing en modernisering van het stelsel te doen en door ons uiterste best te doen het hierover met elkaar eens te worden.

Wij wensen u een goede, constructieve bespreking en besluitvorming binnen uw waterschap. Wij zijn onverminderd bereid om u bij te staan bij het beantwoorden van vragen en het geven van (nadere) toelichting.

Hoogachtend,

mr. J.H. Oosters
voorzitter.

AANGEPAST VOORSTEL WIJZIGING BELASTINGSTELSEL WATER- SCHAPPEN

EEN EIGEN BELASTINGSTELSEL: EEN GROOT GOED

Door het eigen belastingstelsel zijn de waterschappen in hoge mate financieel onafhankelijk van nationale politieke budgettaire afwegingen en economische conjunctuurschommelingen. Noodzakelijke investeringen in waterstaatkundige voorzieningen hoeven daardoor niet te concurreren met andere (uiteraard eveneens belangrijke) overheidsuitgaven zoals onderwijs, zorg of meer blauw op straat. Dit financiële fundament wordt internationaal veel geprezen en is misschien wel de best mogelijke garantie voor waterveiligheid en een duurzaam en toekomstbestendig watersysteem.

Dit gegeven verplicht ons als waterschappen ook om gezamenlijk zorg te dragen dat dit belastingstelsel ook in de toekomst kan blijven doen waarvoor het bedoeld is. Als enkele waterschappen ervaren dat zij zich op termijn niet meer op een duurzame, verantwoorde en eerlijke manier via het belastingstelsel van voldoende middelen kunnen voorzien voor de uitoefening van hun taken, dan is dat een probleem dat alle waterschappen raakt. Een aantal jaar geleden hebben wij daarom, na uitvoerige consultatie en gedachte-wisseling met alle waterschappen, met elkaar besloten dat wij zelf regie willen hebben en houden over de vormgeving van ons eigen belastingstelsel. Dit in het besef dat het hebben van een eigen toekomstbestendig belastingstelsel de basis en de kern van en de voorwaarde voor ons als een zelfstandige, functionele overheid vormt. Wij houden zelf grip op dit belangrijke instrument door voorstellen voor aanpassing en modernisering van het stelsel te doen die in eigen kring goed overwogen en breed gedragen zijn.

NAAR EEN AANGEPAST VOORSTEL

Op 31 mei 2018 heeft de Commissie Aanpassing Belastingstelsel (CAB) advies uitgebracht over de aanpassing van het belastingstelsel van de waterschappen. Op 15 juni 2018 heeft het Uniebestuur op basis van het rapport van de CAB een pakket aan voorstellen voorgelegd aan de waterschappen. Oorspronkelijk was het de bedoeling om hier met alle waterschappen een standpunt over te bepalen in de Ledenvergadering van 12 oktober 2018.

Alle waterschappen hebben de voorstellen de afgelopen maanden intensief besproken. Uit al deze besprekingen blijkt dat de aanpassing van ons eigen belastingstelsel een onderwerp is dat velen bezig houdt. En dat is ook niet meer dan terecht. Zoals hiervoor beschreven is het hebben van een eigen belastingstelsel een groot goed. Een aanpassing van dit belastingstelsel moet dan ook zorgvuldig worden gewogen en hierbij dient dus ook niet over één nacht ijs te worden gegaan. Daarom is er, nadat een aantal waterschappen hierom had gevraagd, ook voor gekozen om wat meer tijd te nemen voor de standpuntbepaling door de waterschappen. De procedure is aangepast en de Ledenvergadering van 12 oktober jl. is benut om met elkaar in gesprek te gaan over de voorlopige standpunten van de waterschappen. Deze zijn op verzoek van het bestuur van de Unie van Waterschappen begin oktober door alle waterschappen met elkaar en met de Unie gedeeld.

Uit de voorlopige standpunten blijkt dat de leidende belastingbeginselen voor een betere toepassing van 'het profijtbeginsel' voor de watersysteemheffing, van het beginsel 'de kostenveroorzaker betaalt' voor de zuiveringsheffing en 'de vervuiler betaalt' voor de verontreinigingsheffing breed worden onderschreven. Vanuit de voorlopige standpunten van de waterschappen tekent zich het beeld af dat veel voorstellen rondom de zuiveringsheffing en de verontreinigingsheffing op ruime steun bij de waterschappen kunnen rekenen. Voor een aantal voorstellen op het terrein van de watersysteemheffing is het beeld dat daar

vooral nog onvoldoende draagvlak voor is, dat zij nog niet rijp zijn voor besluitvorming en/of dat er behoefte is aan nadere uitwerking en duiding. Op basis van de rijke input die het Uniebestuur heeft opgehaald uit de voorlopige standpunten van de waterschappen en op basis van de bespreking hiervan in de Ledenvergadering van 12 oktober jl., komt het Uniebestuur met het op onderdelen aangepaste voorstel dat in het vervolg van dit document wordt beschreven.

DRIE HEFFINGEN

Het belastingstelsel van de waterschappen bestaat uit drie belastingen: de watersysteemheffing, de zuiveringsheffing en de verontreinigingsheffing.

Met **de watersysteemheffing** dekken de waterschappen de kosten van waterveiligheid en voldoende en schoon oppervlaktewater. Op dit moment speelt de waarde van objecten een belangrijke rol bij het toedelen van de kosten van het watersysteem aan de betalende groepen gebouwd, ongebouwd en natuur. Een kostentoeiding die voor dit deel louter op basis van waarde plaatsvindt, leidt er echter toe dat het profijt van de taak en de omvang van de betaling niet goed in balans zijn. Een hoge waarde leidt in het huidige stelsel automatisch tot een relatief hoge bijdrage van de groep. De rol van waarde beperkt de waterschappen ook in hun mogelijkheden om gebiedskenmerken en specifieke aspecten van de taakuitoefening tot uitdrukking te laten komen in de betaling.

Met **de zuiveringsheffing** dekken de waterschappen de kosten van de zuivering van afvalwater. De zuiveringsheffing is dringend aan herziening toe. De huidige zuiveringsheffing is rigide en niet ingericht op de waarde die het te zuiveren afvalwater tegenwoordig in het kader van de energietransitie en terugwinning van nuttige stoffen heeft. Met de huidige heffing hebben de waterschappen bedrijven die dergelijk afvalwater produceren weinig te bieden. Als bedrijven voor dit 'gewenste afvalwater' het reguliere zuiveringstarief moeten betalen, is dit voor hen vaak duurder dan wanneer zij het afvalwater zelf of door een derde laten (voor) zuiveren. Zij haken dus af. Dit is ongewenst omdat de kosten van de achterblijvende lozers stijgen en investeringen in (terug)winning van energie en grondstoffen minder rendabel zijn.

Hemelwater is een ander urgent thema binnen het zuiveringsbeheer. De verwerking van hemelwater vergt grote infrastructurele voorzieningen, brengt daardoor hoge kosten met zich mee en bemoeilijkt (door verdunning) de zuivering en daarmee ook de zojuist genoemde energietransitie en stoffen(terug)winning. Als gevolg van de klimaatverandering met zijn steeds zwaardere regenbuien neemt de problematiek toe en zullen de belastingtarieven –als er niets gebeurt- stijgen. Als laatste geldt dat binnen de huidige analysemethode aan de hand waarvan de waterschappen de vervuilingswaarde van het afvalwater en daarmee het aantal heffingseenheden moeten bepalen, gebruik moet worden gemaakt van milieubelastende chemicaliën die ook nog eens een gezondheidsrisico met zich meebrengen.

De verontreinigingsheffing wordt in rekening gebracht als vervuild water rechtstreeks op oppervlaktewater wordt geloosd. Het grote knelpunt in deze heffing is op dit moment dat een aantal grote en traceerbare vervuilers van oppervlaktewater niet voor hun vervuiling betalen terwijl anderen dat wel doen. Er wordt op dit moment met andere woorden onvoldoende recht gedaan aan het beginsel 'de vervuiler betaalt'. De OESO heeft hier nadrukkelijk een opmerking over gemaakt. Directe lozingen leiden tot kosten voor het waterschap, denk aan KRW-maatregelen, monitoring, planvorming en kwaliteitsbaggeren, die gedeekt moeten worden.

In vervolg op het onderzoek en de aanbevelingen van de OESO en inspeliend op de door de waterschappen zelf ervaren grenzen van hun belastingstelsel, doet het Uniebestuur, gebaseerd op de adviezen van de CAB en gehoord hebbende de voorlopige standpunten van de waterschappen, de in deze notitie beschreven voorstellen om het belastingstelsel van de waterschappen aan te passen.

INTEGRAAL VOORSTEL

Het Uniebestuur kiest met het aangepaste voorstel weloverwogen voor een integrale aanpassing van het belastingstelsel op één moment. We komen met een aangepast stelsel voor de watersysteemheffing, de zuiveringsheffing en de verontreinigingsheffing. Er zijn meerdere redenen om de diverse voorstellen tot aanpassing in één keer te doen.

Ten eerste is er de onderlinge relatie tussen de drie heffingen en wordt deze relatie door de nu voorliggende voorstellen nog hechter: de verontreinigingsheffing en de zuiveringsheffing bekostigen met de voorgestelde aanpassingen een nog groter deel van de watersysteemtaak. De heffingen en voorstellen staan dus met elkaar in verbinding en kunnen niet geïsoleerd worden bekeken.

Ten tweede zijn voor alle voorstellen die voorliggen aanpassingen nodig in wet- en regelgeving. Het ministerie van I&W zal deze voorstellen moeten inbrengen en motiveren in de Tweede Kamer. Dergelijke trajecten zijn doorgaans niet eenvoudig en door de voorstellen in fases in te voeren zou dit proces meerdere keren doorlopen moeten worden. Dit lijkt het Uniebestuur niet verstandig. Verstandiger en kansrijker lijkt het om alle gewenste aanpassingen in één keer voor te leggen.

RENOVATIE OF NIEUWBOUW WATERSYSTEEMHEFFING?

Regelmatig hebben we de suggestie gehoord om met name voor de watersysteemheffing te komen met oplossingen voor knelpunten binnen het huidige stelsel in plaats van een nieuw stelsel neer te leggen. De CAB heeft deze mogelijkheid nadrukkelijk ook verkend maar kwam tot de conclusie dat de invulling van het uitgangspunt 'betere verankering van het profijtbeginsel' en de oplossing van de gevoelde knelpunten niet binnen het huidige stelsel plaats kunnen vinden. De oorzaak hiervan is gelegen in de belangrijke rol die waarde speelt in de kostentoedeling tussen de categorieën.

In de huidige watersysteemheffing wordt het kostenaandeel van de categorieën ongebouwd, gebouwd en natuur bepaald aan de hand van de economische waarde van deze categorieën. Een hoge economische waarde leidt in het huidige stelsel dus automatisch tot een relatief hoge bijdrage van de groep. Hier kunnen, redenerend vanuit het profijtbeginsel, vraagtekens bij worden geplaatst. Want het enkele feit dat de economische waarde van een categorie hoog of laag is, dan wel toe- of afneemt, wil niet perse zeggen dat de groep meer of minder profijt bij de waterschapsvoorzieningen heeft.

Bijvoorbeeld bij ongebouwd zien we dat waarde tot knelpunten leidt. Deze categorie bestaat uit verschillende typen onroerende zaken, zoals wegen en spoorwegen, agrarische objecten en overige soorten ongebouwde grond. Als bijvoorbeeld de waarde van agrarische onroerende zaken toeneemt, neemt het kostenaandeel van de gehele categorie toe. Als de waarde van wegen en spoorwegen toeneemt, is hetzelfde het geval (de zogenoemde weeffout). Dit terwijl een hogere waarde van infrastructuur of van landbouwgrond niet allesbepalend is voor het profijt en al helemaal niet voor het profijt dat bijvoorbeeld landbouwgrond zou hebben omdat binnen het gebied van het waterschap nieuwe, dure infrastructuur is aangelegd.

Uitsluitend de economische waarde van objecten is achteraf gezien dus geen goede verdeelmaatstaf. Waarden kunnen zich bovendien grillig ontwikkelen, wat weer tot wijzigingen van de kostenaandelen kan leiden zonder dat het profijt van de waterschapsinspanningen hiertoe eigenlijk aanleiding geeft. Als we een betere toepassing aan het profijtbeginsel willen geven, moeten we daarom buiten het huidige stelsel op zoek naar mogelijkheden. Elk stelsel dat uitsluitend de economische waarde van objecten als verdeelmaatstaf heeft, draagt namelijk de zojuist beschreven knelpunten in zich. Kleine aanpassingen binnen het huidige stelsel (zogenoemde renovatie van het stelsel) helpen daarom niet. Er moet een stelsel komen dat de genoemde knelpunten niet kent en dat beter aansluit op wat de waterschappen in welke mate voor de verschillende belanghebbenden doen. Dit is de reden dat het Uniebestuur niet kiest voor renovatie van de watersysteemheffing maar voor nieuwbouw.

HET PAKKET AAN VOORSTELLEN

Het pakket aan voorstellen dat voor ligt is tot stand gekomen door consequent te redeneren vanuit een aantal leidende principes. Deze worden hierna per belasting uiteen gezet.

Het profijtbeginsel voor de watersysteemheffing: wie baat heeft bij de watersysteemvoorzieningen van het waterschap of extra diensten afneemt, helpt mee om de kosten daarvan te dragen.

De watersysteemheffing dekt de kosten van waterveiligheid en voldoende en schoon oppervlaktewater. Voor de watersysteemheffing is gekeken hoe, naast het solidariteitsbeginsel, het profijtbeginsel beter kan worden toegepast. Het solidariteitsbeginsel blijft dus onverminderd belangrijk in het nieuwe stelsel. Het profijtdeel wordt niet groter maar anders toebedeeld. Door een betere toepassing van het profijtbeginsel worden de bijdragen aan het watersysteembeheer zo eerlijk en duidelijk mogelijk verdeeld over de specifieke groepen die profijt hebben van die taak.

Het principe 'de kostenveroorzaker betaalt' voor de zuiveringsheffing: kosten worden leidend om ook duurzame ambities te ondersteunen.

Met de zuiveringsheffing dekken de waterschappen de kosten van de zuivering van afvalwater. De kosten hangen nauw samen met de hoeveelheid en de samenstelling van het afvalwater dat op de zuiveringstechnische werken van de waterschappen wordt geloosd. Voor de zuiveringsheffing is daarom gekeken naar afvalwaterstromen die substantiële kosten veroorzaken. Er is ook naar de andere kant gekeken: afvalwaterstromen die waarde vertegenwoordigen en de kosten van de waterschappen kunnen beperken. Meer ruimte voor het beginsel van de kostenveroorzaker betaalt past hier het beste bij. Zo worden duurzame ambities beter ondersteund.

Het principe 'de vervuiler betaalt' voor de verontreinigingsheffing: wie oppervlaktewater vervuult, krijgt hiervoor een rekening, waarvan de opbrengst ten gunste komt van het watersysteembeheer.

De verontreinigingsheffing is van toepassing als vervuild water op oppervlaktewater wordt geloosd. Daarbij speelt de mate van vervuiling een belangrijke rol. Voor de verontreinigingsheffing is daarom onderzocht of het beginsel de vervuiler betaalt beter toegepast kan worden. De opbrengst van de verontreinigingsheffing komt net als de watersysteemheffing ten goede aan de bekostiging van het watersysteembeheer.

GEVRAAGD BESLUIT LV 14 DECEMBER 2018

Het Uniebestuur legt voor de LV van 14 december a.s. een aantal "voorlopige" beslissingen voor en een aantal beslissingen die "nader onderzoek en uitwerking" betekenen. Dit is bedoeld om een onderverdeling aan te brengen tussen de onderwerpen waarover in grote mate overeenstemming is en de onderwerpen waaraan nog gewerkt moet worden. Omdat het uiteindelijk een integraal voorstel betreft, betekent dit dat zowel de voorlopige als de nog, na ommekomst van overleg en onderzoek, te formuleren nieuwe besluiten tijdens de LV van 13 december 2019 integraal in behandeling zullen worden gebracht.

1. DE VOORSTELLEN MET BETREKKING TOT DE WATERSYSTEEMHEFFING; CONSEQUENTERE TOEPASSING VAN HET PROFIJTBEGINSEL OM EEN EERLIJKE EN DUIDELIJKE REKENING OP DE JUISTE PLAATS NEER TE LEGGEN.

Voorgesteld wordt om de kosten die waterschappen voor het watersysteembeheer maken zo eerlijk mogelijk te verdelen over de groepen die profijt van de voorzieningen hebben. Dit kan bereikt worden door **het profijtbeginsel**, dat naast het solidariteitsbeginsel op dit moment al een rol speelt in de watersysteemheffing, beter toe te passen.

Voorgesteld wordt om voorlopig in te stemmen met:

- waterschappen de mogelijkheid te geven om de kosten van plusvoorzieningen exclusief in rekening te brengen bij degene(n) die profiteren van deze voorzieningen;
- de tariefdifferentiatie voor glasopstanden af te schaffen en de tariefdifferentiatie voor verharde openbare wegen te beperken tot maximaal 100%;
- natuur onder te brengen bij de categorie ongebouwd;
- bij de kostentoedeling de profijthebbenden van waterkwaliteitsmaatregelen beter in beeld te brengen door de kosten voor waterkwaliteit expliciet toe te delen; en
- het Gebiedsmodel als nieuwe systematiek voor de kostentoedeling te hanteren. Daarbinnen wordt het kostenaandeel van de categorie ingezetenen (solidariteitsdeel) bepaald op basis van inwonerdichtheid en worden de kostenaandelen van de categorieën gebouwd en ongebouwd gebaseerd op het profijtbeginsel.

- AANGEPAST VOORSTEL

Voorgesteld wordt om met betrekking tot het Gebiedsmodel in te stemmen met:

Het instellen van een bestuurlijke commissie met de volgende taakopdracht:

- a. Het doorontwikkelen, verbeteren en concretiseren van de invulling van het profijtbeginsel met gebruikmaking van de BBP-systematiek binnen het Gebiedsmodel voor de kostentoedeling aan gebouwd en ongebouwd op een zodanige wijze dat in voldoende mate rekening wordt gehouden met de verschillen tussen waterschappen.
- b. Het uitbrengen van een advies over de volgende vragen:
 - op welke wijze en in welke fase van de kostentoedeling kan het beste rekening worden gehouden met situaties waarin het waterschap profijt heeft van diensten / voorzieningen die door derden (belastingbetalers) ten behoeve van het waterbeheer worden geleverd?;
 - wat is de gewenste c.q. noodzakelijke omvang van de bestuurlijke afwegingsruimte binnen het Gebiedsmodel?
 - is er noodzaak en/of wordt er behoefte bij de waterschappen gevoeld om nader invulling te geven aan de wijze waarop met de bestuurlijke afwegingsruimte kan worden omgegaan;
 - is het toevoegen van het vereiste van een gekwalificeerde meerderheid bij besluiten tot aanpassing van de kostentoedeling wenselijk?

- AANGEPAST VOORSTEL

Voorgesteld wordt om met betrekking tot de betaling van natuur in te stemmen met het vragen van een extern advies aan "een commissie van wijzen" die moet onderzoeken wat gegeven het *collectieve belang* van natuur, redenerend vanuit het oogpunt van *profijt*, gecombineerd met de naar haar aard *lokale belasting* vanuit de waterschappen een reële en te verdedigen bijdrage van natuur is.

WATERSCHAPPEN DE MOGELIJKHEID TE GEVEN OM DE KOSTEN VAN PLUSVOORZIENINGEN EXCLUSIEF IN REKENING TE BRENGEN BIJ DEGENE(N) DIE HIERVAN PROFITEREN

Plusvoorzieningen zijn voorzieningen die het waterschap boven de normale taakuitoefening realiseert. De behoefte aan een mogelijkheid om kosten van extra voorzieningen apart in rekening te kunnen brengen, is bij de waterschappen nadrukkelijk aanwezig. Het Uniebestuur stelt daarom voor dat de waterschappen wettelijk de mogelijkheid krijgen (en dus niet een verplichting hebben) om de kosten van plusvoorzieningen voortaan exclusief in rekening te brengen bij degene(n) die van deze voorzieningen profiteren. Dit kan op twee manieren.

Als aan de realisatie van de plusvoorziening een concreet verzoek van een of meer belanghebbenden ten grondslag ligt, is het voorstel om de kosten via een rechtenheffing (een retributie), of via een privaatrechtelijke prijs in rekening te brengen bij degene(n) die om deze speciale voorziening heeft of hebben gevraagd.

In andere gevallen stelt het Uniebestuur voor dat de kosten van extra voorzieningen in rekening worden gebracht bij degenen die eigendommen bezitten in de delen van het waterschapsgebied waar de plusvoorziening of plusvoorzieningen gerealiseerd wordt/worden. Dit kan gebeuren met een nieuw in te stellen tariefdifferentiatie.

AFSCHAFEN VAN DE TARIEFDIFFERENTIATIE VOOR GLASOPSTANDEN EN BEPERKING VAN DE TARIEFDIFFERENTIATIE WEGEN TOT MAXIMAAL 100%

De huidige Waterschapswet biedt de waterschappen de mogelijkheid om hun belastingtarieven in een aantal gevallen te differentiëren, dat wil zeggen lager of hoger vast te stellen dan het basistarief dat uit de kostentoedeling voor de categorie voortvloeit. Met de tariefdifferentiaties kunnen waterschappen tot uitdrukking brengen dat onroerende zaken een verschillend belang bij het watersysteembeheer kunnen hebben, wat dan ook tot een afwijkende betaling kan leiden. Op dit moment kunnen de waterschappen tariefdifferentiaties toepassen voor onroerende zaken die buitendijks liggen, voor onroerende zaken die blijken de legger van het waterschap als waterberging worden gebruikt, voor onroerende zaken die in bemaalen gebieden liggen, voor onroerende zaken die in hoofdzaak uit glasopstanden bestaan en voor verharde openbare wegen.

Glasopstanden

De tariefdifferentiatie voor glasopstanden is sinds de invoering in 2009 door geen enkel waterschap gebruikt. Vanuit een oogpunt van vereenvoudiging van het belastingstelsel stelt het Uniebestuur voor om deze tariefdifferentiatie af te schaffen.

Verharde openbare wegen

Er zijn voor verharde openbare wegen op dit moment twee tariefdifferentiaties:

- waterschappen die de tariefdifferentiatie wegen vóór 1 juli 2012 nog niet toepasten, kunnen het tarief voor verharde openbare wegen maximaal 100% hoger vaststellen;
- waterschappen die de tariefdifferentiatie wegen vóór 1 juli 2012 reeds toepasten, kunnen voor verharde openbare wegen een tarief vaststellen dat maximaal 400% hoger is.

De eerstgenoemde tariefdifferentie kent een inhoudelijke achtergrond: waterschappen kunnen een hoger tarief toepassen omdat verharde openbare wegen onder andere voor een groot waterbezwaar/hoge piekafvoer zorgen. Omdat verharde openbare wegen ook in de toekomst zullen blijven zorgen voor een groot waterbezwaar/piekafvoer stelt het Uniebestuur voor deze tariefdifferentiatie te behouden. Het wordt geen automatisme om deze tariefdifferentiatie toe te passen. Ieder waterschap kan op inhoudelijk gronden hier gemotiveerd voor kiezen.

De tweede tariefdifferentiatie is door de wetgever vooral ingevoerd om waterschappen de mogelijkheid te geven om tarieven voor het agrarisch ongebouwd (als deze door het waterschap als onredelijk hoog worden ervaren) te matigen. In de praktijk zien we dat waterschappen de tariefdifferentiatie van maximaal 400% om de genoemde, legitieme, reden inzetten. Op deze manier mitigeren zij de effecten van wat als 'de weeffout' bekend staat. In de door het Uniebestuur voorgestelde kostentoedelingsmethode (het Gebiedsmodel) komt 'de weeffout' niet meer voor: de waarde van objecten is in het Gebiedsmodel namelijk niet of nauwelijks meer van invloed op de kostenaandelen. Om deze reden stelt het Uniebestuur voor om de tariefdifferentiatie van 400% af te schaffen.

ONDERBRENGEN VAN DE CATEGORIE NATUUR BIJ HET ONGEBOUWD

Natuur is op dit moment een zelfstandige belanghebbende en belastingplichtige categorie. Redenerend vanuit het profijtbeginsel is dat niet nodig, net zo min als dat agrarische gronden, wegen, spoorwegen en bouwgronden op dit moment een aparte positie hebben. Daarom wordt voorgesteld om natuur onderdeel te maken van de categorie ongebouwd. Als gevolg van dit voorstel worden er binnen de watersysteemheffing voortaan drie belastingplichtige categorieën onderscheiden, te weten:

- a. ingezetenen;
- b. eigenaren gebouwd;
- c. eigenaren ongebouwd.

Dit onderscheid sluit aan bij de gedachte dat een waterschap er in essentie is om:

- a. wonen, werken en recreëren in zijn gebied mogelijk te maken, een belang dat bij de inwoners ligt;
- b. gebouwen te beschermen, in stand te houden en aan hun gebruiksfuncties te laten voldoen, een belang dat bij de eigenaren van gebouwd onroerend goed ligt;
- c. condities te scheppen die goed gebruik van gronden mogelijk maken, een belang dat bij de eigenaren van ongebouwd onroerend goed ligt.

BIJ DE KOSTENTOEDELING DE PROFIJTHEBBENDEN VAN WATERKWALITEITSMATREGELEN BETER IN BEELD BRENGEN DOOR DE KOSTEN VOOR WATERKWALITEIT EXPLICIET TOE TE DELEN

Binnen het huidige systeem van kostentoedeling kunnen waterschappen onvoldoende het profijt van waterkwaliteitsmaatregelen tot uitdrukking brengen. Daarom stelt het Uniebestuur voor om ten behoeve van de kostentoedeling een extra BBP basisproduct voor waterkwaliteit toe te voegen aan de BBP-structuur. Hiermee kan beter in beeld worden gebracht welke maatregelen op dit vlak genomen worden en wie daar profijt van heeft. Op basis hiervan kan vervolgens een eerlijke verdeling van ook deze kosten plaatsvinden. Met het voorstel komen nadrukkelijk ook de maatregelen in beeld die vanwege diffuse verontreiniging van het oppervlaktewater (vanuit landbouw, natuur en wegen) noodzakelijk zijn. Deze verontreiniging is weliswaar veelal een onvermijdelijk gevolg van leven, recreëren en ondernemen, maar kan alleen plaatsvinden zolang het waterschap mitigerende maatregelen in het kader van de waterkwaliteit neemt.

HET GEBIEDSMODEL ALS NIEUWE SYSTEMATIEK VOOR DE KOSTENTOEDELING TE HANTEREN

Via de kostentoedeling bepalen de waterschappen welk deel van de kosten van de taakuitoefening door welke belanghebbende groep moet worden gedragen. Binnen de huidige, wettelijk voorgeschreven wijze van kostentoedeling zijn er niet of nauwelijks mogelijkheden om het profijtbeginsel beter toe te passen. Er zijn, behalve bij het bepalen van het kostenaandeel van de categorie ingezetenen, ook geen mogelijkheden om rekening te houden met specifieke omstandigheden en regionale verschillen tussen waterschappen. Om deze redenen wordt voorgesteld om de huidige kostentoedelingsmethode te vervangen door het Gebiedsmodel. In het Gebiedsmodel vormen de gebiedstypologie en taakuitoefening van een waterschap de basis: gebiedskenmerken en het voorzieningsniveau dat het waterschap de betalende categorieën biedt, bepalen in belangrijke mate de omvang van de kostenaandelen voor de categorieën gebouwd en ongebouwd. De wijze waarop het kostenaandeel van de categorie ingezetenen wordt bepaald (te weten op basis van inwonerdichtheid) blijft in het Gebiedsmodel ongewijzigd. De kostenaandelen van de categorieën gebouwd en ongebouwd worden gebaseerd op het profijtbeginsel.

DOORONTWIKKELEN, VERBETEREN EN CONCRETISEREN VAN DE INVULLING VAN HET PROFIJTBEGINSEL BINNEN HET GEBIEDSMODEL (AANGEPAST VOORSTEL)

Uit de voorlopige standpunten van de waterschappen blijkt dat de BBP-systematiek als invulling van het profijtgedeelte van het Gebiedsmodel als nog onvoldragen en te weinig transparant wordt ervaren. Daarom wordt voorgesteld om meer tijd te nemen om dit onderdeel van deze systematiek, onder regie van een bestuurlijke commissie en met betrokkenheid van alle waterschappen en belangrijke stakeholders, door te ontwikkelen, te verbeteren en te concretiseren.

Voorgesteld wordt om een bestuurlijke commissie in te stellen met de volgende taakopdracht:

- a. Het doorontwikkelen, verbeteren en concretiseren van de invulling van het profijtbeginsel met gebruikmaking van de BBP-systematiek binnen het Gebiedsmodel voor de kostentoedeling aan gebouwd

en ongebouwd op een zodanige wijze dat in voldoende mate rekening wordt gehouden met de verschillen tussen waterschappen.

b. Het uitbrengen van een advies over de volgende vragen:

- op welke wijze en in welke fase van de kostentoedeling kan het beste rekening worden gehouden met situaties waarin het waterschap profijt heeft van diensten / voorzieningen die door derden (belastingbetalers) ten behoeve van het waterbeheer worden geleverd?;
- wat is de gewenste c.q. noodzakelijke omvang van de bestuurlijke afwegingsruimte binnen het Gebiedsmodel?
- is er noodzaak en/of wordt er behoefte bij de waterschappen gevoeld om nader invulling te geven aan de wijze waarop met de bestuurlijke afwegingsruimte kan worden omgegaan;
- is het toevoegen van het vereiste van een gekwalificeerde meerderheid bij besluiten tot aanpassing van de kostentoedeling wenselijk?

Toelichting

Het voorstel is om binnen het Gebiedsmodel de BBP-systematiek, met behulp waarvan de waterschappen de kostenaandelen van de categorieën gebouwd en ongebouwd bepalen, door te ontwikkelen, te verbeteren en te concretiseren. Dit zal de transparantie vergroten en meer recht doen aan de specifieke omstandigheden per waterschap. De doorontwikkeling, verbetering en concretisering gebeurt onder regie van een in te stellen bestuurlijke commissie en met betrokkenheid van alle waterschappen, deskundigen en relevante stakeholders.

Het voorgestelde vervolgproces luidt dan:

- Het Uniebestuur stelt zo spoedig mogelijk na de Ledenvergadering van 14 december a.s. een bestuurlijk samengestelde commissie in, rekening houdend met regionale spreiding en vereiste deskundigheid.
- De commissie stuurt een deskundige ambtelijke werkgroep aan die de BBP- methode concretiseert.
- De commissie organiseert betrokkenheid van alle waterschappen en relevante stakeholders bij de uitwerking.
- De commissie formuleert uiterlijk in juni 2019 advies aan Uniebestuur in de vorm van een concept-handreiking en een advies over de vragen aangaande de bestuurlijke ruimte in het Gebiedsmodel.
- Na ontvangst legt het Uniebestuur voor de zomer van 2019 de concept-handreiking aan de waterschappen voor.

EXTERN ADVIES BETALING NATUUR (AANGEPAST VOORSTEL)

Op dit moment leveren de natuurterreinbeheerders een beperkte bijdrage aan de kosten van het watersysteembeheer. Dit is een gevolg van de heffingssystematiek zoals die nu in de wet is opgenomen. Als gevolg van het voorstel om de categorie natuur voortaan bij de categorie ongebouwd onder te brengen zou, zonder nadere maatregelen, voor natuurterreinbeheerders hetzelfde tarief gaan gelden als voor andere grondeigenaren. Dit betekent echter een forse lastenverhoging voor natuurterreinbeheerders. Daarom zijn diverse mogelijkheden om hieraan tegemoet te komen bekeken. Geen van de gepresenteerde voorstellen kon rekenen op voldoende begrip en draagvlak.

Daarom stelt het Uniebestuur het volgende voor:

- Instemmen met het vragen van een extern advies aan "*een Commissie van Wijzen*" die moet onderzoeken wat gegeven *het collectieve belang* van natuur, redenerend vanuit het oogpunt van *profijt*, gecombineerd met de naar haar aard *lokale belasting* vanuit de waterschappen een reële en te motiveren bijdrage van natuur is.

Het advies van de commissie zal uiterlijk in juni 2019 gereed moeten zijn.

2. DE VOORSTELLEN MET BETREKKING TOT DE ZUIVERINGSHEFFING; KOSTENVEROORZAKING ALS LEIDEND PRINCIPE OM DUURZAME AMBITIES TE ON- DERSTEUNEN

De zuiveringsheffing is dringend aan herziening toe. De heffing speelt onvoldoende in op duurzame ambities en klimaatverandering en er dient een alternatief te komen voor de huidige analysemethode. De voorstellen voor de zuiveringsheffing zijn met name ontstaan door te kijken naar afvalwaterstromen die substantiële kosten veroorzaken en naar afvalwaterstromen die waarde vertegenwoordigen en de kosten kunnen beperken. De zuiveringsheffing wordt daarom op een aantal essentiële onderdelen omgevormd, waarbij met name een betere toepassing van **het kostenveroorzakingsbeginsel** tot de volgende voorstellen leidt:

- de heffingsformule te baseren op kostenveroorzaking en zodanig aan te passen dat naast vuillast ook de hoeveelheid water hierin terug komt;
- de facultatieve mogelijkheid om zware metalen en zouten in de heffing te betrekken te behouden (**AANGEPAST VOORSTEL**);
- het woonruimteforfait aan te passen zodat meer gedifferentieerd wordt naar gezinsomvang;
- de CZV-methode te vervangen door de TOC-methode en de T-correctie te laten vervallen;
- waterschappen de mogelijkheid te geven om maatregelen ter beperking van hemelwaterkosten te dekken uit de opbrengst van de zuiveringsheffing;
- beter in te spelen op waardevol afvalwater door waterschappen een drietal maatwerkopties te bieden;
- aanpassen Tabel Afvalwatercoëfficiënten van vijftien naar drie categorieën alsmede het mogelijk maken om een individueel vastgestelde coëfficiënt toe te passen (**AANGEPAST VOORSTEL**).

DE HEFFINGSFORMULE WORDT GEBASEERD OP KOSTENVEROORZAKING EN ZODANIG AANGEPAST DAT NAAST VUILLAST OOK DE HOEVEELHEID WATER HIERIN TERUG KOMT

Het voorstel van het Uniebestuur voor de nieuwe heffingsformule luidt:

$$H = Q_{MAX} * 12,4 + Q_D * (0,50 * TOC + 1,40 * NT + 8,0 * PT) / 60$$

- H = aantal heffingseenheden in kve's (kostenveroorzakingseenheden);
Q_{MAX} = maximale debiet in m³/h;
Q_D = gemiddelde debiet in m³/d;
TOC = totaal organisch koolstof in mg C/l;
NT = totaal-stikstof in mg N/l;
PT = totaal-fosfor in mg P/l.

Met de voorgestelde aanpassing van de heffingsformule komt kostenveroorzaking beter tot uitdrukking. Naast vuillast komt ook de hoeveelheid water (grote kostenpost) terug in de formule. De nieuwe formule kan daarmee beter inspelen op de waarde of kosten van afvalwater. Dit kan een positieve bijdrage leveren aan de oplossing van de afhaakproblematiek en bijdragen aan de duurzaamheidsambities (circulaire economie en energietransitie) van de waterschappen.

DE MOGELIJKHEID OM ZWARE METALEN EN ZOUTEN IN DE HEFFING TE BETREKKEN TE BEHOUDEN (AANGEPAST VOORSTEL)

Een aantal waterschappen heeft aangegeven dat zij uit het oogpunt van waterkwaliteit sterk hechten aan de huidige optionele heffing op zware metalen en zouten (artikel 122f, tweede lid, onderdeel b t/m f Waterschapswet). Deze stoffen veroorzaken ook kosten binnen het zuiveringsbeheer. Om deze redenen

wordt voorgesteld om deze optionele heffing, met uitzondering van onderdeel f,¹ in de wet te handhaven. Dit geeft waterschappen de mogelijkheid om zelf af te wegen of ze deze heffing - met de daarbij behorende additionele uitvoeringslasten - willen toepassen.

HET WOONRUIMTEFORFAIT WORDT ZO Aangepast DAT MEER GEDIFFERENTIEERD WORDT NAAR GEZINSOMVANG

Het Uniebestuur stelt voor het huidige woonruimteforfait aan te passen zodat meer gedifferentieerd wordt naar gezinsomvang met de volgende categorieën:

- 1 persoonshuishouders: 1 KVE (VE)
- 2 persoonshuishouders: 2 KVE (VE)
- 3-persoonshuishouders: 3 KVE (VE)
- 4- en meerpersoonshuishouders: 4 KVE (VE)

Het huidige woonruimteforfait met een onderscheid tussen 1 en meerpersoonshuishouders wordt verwijnd. Het nieuwe woonruimteforfait loopt dus afhankelijk van de omvang van het huishouden op van 1 kostenveroorzakingseenheid (KVE) op tot 4 KVE. Het Uniebestuur kiest voor deze differentiatie omdat in Nederland 95% van de huishoudens een één- twee-, drie- of vierpersoonshuishouden is. Ten behoeve van de uitvoerbaarheid wordt het woonruimteforfait omgevormd van een tijdvak, in een tijdstipbelasting, zodat de omvang van het huishouden per 1 januari van het belastingjaar bepalend is voor de heffing in dat jaar.

Waterspoor blijft behouden (verduidelijking)

De mogelijkheid om de zuiveringsheffing te baseren op het drinkwaterverbruik (het zogenaamde Waterspoor) blijft bestaan. Waterschappen kunnen er in de toekomst dus voor blijven kiezen om in plaats van het woonruimteforfait de heffing voor huishoudens geheel of gedeeltelijk te baseren op het waterverbruik.

DE CZV-METHODE TE VERVANGEN DOOR DE TOC-METHODE EN DE T-CORRECTIE TE LATEN VERVALLEN

De voor de zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing gebruikte CZV-methode bij de bepaling van de vervuilingswaarde is niet toekomstbestendig. De methode staat al langere tijd onder druk aangezien er milieubelastende chemicaliën bij worden gebruikt en vanwege arbotechnische bezwaren bij de uitvoering. Bovendien geldt er per 21 september 2017 een gebruiksverbod van kaliumdichromaat. De voor de CZV-methode benodigde chemicaliën blijven voorlopig, slechts op basis van uitzondering, nog beschikbaar. Het belang van een bruikbare analysemethode is groot. Zonder deze kan de heffingsgrondslag bij meetbedrijven niet correct worden vastgesteld en kunnen aan hen geen aanslagen worden opgelegd. Het is dus van belang dat er op korte termijn een alternatief voor CZV wordt geboden. TOC is het beste alternatief. De T-correctie, die met de CZV-methode werd geïntroduceerd als correctie op de heffing, komt gelijktijdig te vervallen.

WATERSCHAPPEN DE MOGELIJKHEID TE GEVEN OM MAATREGELEN TER BEPERKING VAN HEMELWATERKOSTEN TE DEKKEN UIT DE OPBRENGST VAN DE ZUIVERINGSHEFFING

Mede met het oog op de klimaatverandering, de vervangingsopgave en de nieuwe stoffen (microverontreinigingen) is het gewenst om het aandeel hemelwater dat op de riolering en de zuivering komt te vermin-

¹ In onderdeel f is een heffing op fosfor is opgenomen. Fosfor komt echter ook al in de voorgestelde heffingsformule als parameter terug, waardoor dit dubbelop zou zijn.

deren. Zowel de kosten als het energieverbruik zouden (op termijn) omlaag kunnen als minder hemelwater op de rwzi's wordt gebracht. Het is daarom van belang dat het belastingstelsel van de waterschappen voldoende mogelijkheden biedt om de maatregelen te bekostigen die hieraan bijdragen. Voorgesteld wordt om in de wetgeving expliciet vast te leggen dat waterschappen binnen het zuiveringsbeheer ruime financiële mogelijkheden hebben om (samen met andere partijen zoals gemeenten) maatregelen te nemen die (op termijn) kunnen leiden tot een vermindering van de hemelwaterkosten. Het betreft hier een kan-bepaling en dus geen verplichting.

BETER INSPELEN OP WAARDEVOL AFVALWATER DOOR WATERSCHAPPEN DE VOLGENDE MAATWERKOPTIES TE BIEDEN:

A. MAATWERK (EEN KORTING) IN DE HEFFING MOGELIJK TE MAKEN BIJ FOSFAATTERUGWINNING;

B. VOOR SEPARATE AFVALWATERSTROMEN (PRIJS)AFSPRAKEN MOGELIJK TE MAKEN; EN

C. DE SUBSIDIE DOELMATIGE WERKING ZUIVERINGSINSTALLATIES (ANTI-AFHAAKREGELING) TE BEHOUDEN.

De huidige zuiveringsheffing met een vast tarief per vervuilingseenheid biedt onvoldoende mogelijkheden om vanuit het oogpunt van energieopwekking, grondstoffenterugwinning of een doelmatige werking van de rwzi gewenste stoffen op de rwzi te krijgen. Als bedrijven voor dit 'gewenste afvalwater' het reguliere zuiveringstarief moeten betalen, is dit voor hen vaak duurder dan als zij het zelf of door een derde laten (voor) zuiveren. Zij haken dus af. Dit is om meerdere redenen ongewenst. Bij collectieve zuivering kunnen investeringen in (terug)winning van energie en grondstoffen eerder rendabel zijn en dus van de grond komen, waarmee verduurzaming wordt versneld. Daarnaast kunnen energie- en grondstoffen(terug)winning bijdragen aan een matiging van het zuiveringstarief.

De aangepaste formule gebaseerd op kostenveroorzaking zal weliswaar een belangrijke bijdrage aan de beperking van het knelpunt kunnen leveren, maar biedt niet in alle gevallen een oplossing. Daarom worden drie aanvullende sporen voorgesteld:

- a. Ten eerste wordt voorgesteld via een experimenteerartikel in de Waterschapswet ervaring op te doen met het bieden van maatwerkoplossingen aan bedrijven. Het experimenteerartikel ziet op fosfaateterugwinning. Afhankelijk van de ervaringen zou dit experiment na een evaluatie over bijvoorbeeld 5 jaar definitief in wetgeving kunnen worden omgezet en kunnen worden verbreed naar andere stoffen.
- b. Ten tweede wordt voorgesteld om in de wetgeving te verduidelijken dat voor separate afvalwaterstromen individuele (prijs)afspraken mogelijk zijn. Voor dit afvalwater zal dan geen zuiveringsheffing meer worden geheven.
- c. Ten derde wordt voorgesteld om de 'subsidie doelmatige werking zuiveringsinstallaties' te behouden.

DE (TOEPASSING VAN DE) TABEL AFVALWATERCOËFFICIËNTEN AAN TE PASSEN (AANGEPAST VOORSTEL)

De bestaande Tabel afvalwatercoëfficiënten, die gebruikt wordt bij het vaststellen van de aanslagen zuiveringsheffing voor middelgrote bedrijven, is verouderd en onnodig complex. Daarom stelt het Uniebestuur voor (de toepassing van) deze tabel aan te passen door:

- het aantal klassen van vijftien terug te brengen naar drie;
- toepassing van een individueel vastgestelde coëfficiënt mogelijk te maken;
- aan te sluiten bij de door de Kamer van Koophandel geregistreerde SBI-codering;
- de bestaande coëfficiënten te actualiseren.

De tabel afvalwatercoëfficiënten heeft hiermee een vereenvoudigde basis van drie klassen, "laag", "standaard" en "hoog". Door toepassing van een individueel vastgestelde coëfficiënt kan maatwerk worden geboden.² Voor de actualisatie van de bestaande coëfficiënten vindt onderzoek plaats. Als onderdeel daarvan wordt bekeken in hoeverre aangesloten kan worden bij de SBI-codering.

² Conform de systematiek zoals beschreven in artikel 4 Besluit vervuilingswaarde ingenomen water 2009.

3. DE VOORSTELLEN MET BETREKKING TOT DE VERONTREINIGINGSHEFFING; CONSEQUENTERE TOEPASSING VAN HET BEGINSSEL 'DE VERVUILER BETAALT' OM LOZINGEN OP OPPERVLAKTEWATER EENDUIDIGER TE BEHANDELEN

De opbrengst van de verontreinigingsheffing komt ten gunste van watersysteembeheer. Knelpunt in de verontreinigingsheffing is dat een aantal grote en traceerbare vervuilers van oppervlaktewater niet voor hun vervuiling betalen terwijl anderen dat wel doen. De OESO heeft ons hier ook op gewezen. De voorstellen om de verontreinigingsheffing op een aantal essentiële punten om te vormen zijn gebaseerd op een consequentere toepassing van het beginsel 'de vervuiler betaalt'. Dit principe komt er op neer dat wie oppervlaktewater vervuult, hiervoor een rekening krijgt. Consequentere toepassing van het principe leidt er toe dat lozingen van verontreinigende stoffen eenduidiger vanuit de heffing worden benaderd.

De verontreinigingsheffing wordt daarom op een aantal essentiële punten omgevormd en gekozen wordt voor **een betere toepassing van het beginsel de vervuiler betaalt** door:

- het belasten van effluentlozingen op eigen water en riooloverstorten van gemengde stelsels;
- de CZV-methode te vervangen door de TOC-methode en de T-correctie laten vervallen;
- de heffingsformule aan te passen en als uitvloeisel hiervan een korting van 33,3% te verlenen aan forfaitaire belastingplichtigen;
- de (toepassing van de) tabel afvalwatercoëfficiënten aan te passen op dezelfde wijze als voor de zuiveringsheffing (AANGEPAST VOORSTEL).

HET BELASTEN VAN EFFLUENTLOZINGEN OP EIGEN WATER EN RIOOLOVERSTORTEN VAN GEMENGDE STELSELS

Momenteel zijn effluentlozingen op eigen water en riooloverstorten vrijgesteld van verontreinigingsheffing, wat niet strookt met het beginsel de vervuiler betaalt. Bovendien is bij deze emissies sprake van een puntbron waarmee een duidelijke veroorzaker en daarmee belastingplichtige is aan te wijzen. Het Uniebestuur stelt voor om het beginsel de vervuiler betaalt consequenter toe te passen in de verontreinigingsheffing door het belasten van:

- Effluentlozingen van waterschappen op eigen water;
Hierbij moet benadrukt worden dat de heffing niet van symbolische aard is; met dit voorstel wordt de vervuiling namelijk door de veroorzakende categorieën betaald. Dat is op dit moment niet zo.
- Riooloverstorten van gemengde stelsels met 5VE per overstortplaats per jaar.
De 5 VE per overstortplaats is gebaseerd op de daadwerkelijke gemiddelde vuillast per voorziening van gemengde stelsels. De gemiddelde jaarlijkse emissie van 5 VE per overstortplaats is berekend op basis van jaaremmissies door riooloverstorten zoals vermeld in een notitie van Rioned.³

Effect voor effluentlozingen op Rijkswater (verduidelijking)

Uit doorrekeningen is gebleken dat toepassing van de nieuwe heffingsformules bij lozing op *Rijkswater* kan leiden tot een hogere afdracht aan het Rijk. Wij zullen ons er in de besprekingen met het Rijk hard voor maken dat de afdracht van waterschappen aan het Rijk als gevolg van deze voorstellen niet toeneemt.

DE CZV-METHODE VERVANGEN DOOR DE TOC-METHODE EN DE T-CORRECTIE LATEN VERVALLEN

Deze wijziging komt overeen met de voorgestelde wijziging binnen de zuiveringsheffing. Zie toelichting bij de voorstellen over de zuiveringsheffing.

³ Notitie Verzameling emissiecijfers riooloverstorten en toelichting, 19 april 2018 met kenmerk Rioned11_N_160422, p. 5.

DE HEFFINGSFORMULE AAN TE PASSEN EN ALS UITVLOEISEL HIERVAN EEN KORTING VAN 33,3% TE VERLENEN AAN FORFAITAIRE BELASTINGPLICHTIGEN

Zonder aanpassing van de heffingsformule van de verontreinigingsheffing zouden de grondslagen van de zuiveringsheffing en de verontreinigingsheffing uit elkaar gaan lopen. Dit is ongewenst gezien de functie van de verontreinigingsheffing als sluitstuk op de heffing. Tegelijkertijd is de formule van de zuiveringsheffing niet volledig geschikt voor de verontreinigingsheffing omdat de hoeveelheid water hierin zo'n belangrijke rol speelt. Het kwantiteitsdeel ($Q_{MAX} * 12,4$) speelt geen rol bij lozing op oppervlaktewater en drukt ook geen mate van vervuiling uit en ontbreekt daarom in de formule voor de verontreinigingsheffing.

Met deze achtergrond luidt de door het Uniebestuur voorgestelde nieuwe heffingsformule voor de verontreinigingsheffing als volgt:

$$H = QD * (0,50 * TOC + 1,40 * NT + 8,0 * PT) / 60$$

H = aantal heffingseenheden in kve's (kostenveroorzakingseenheden);
QD = gemiddelde debiet in m³/d;
TOC = totaal organisch koolstof in mg C/l;
NT = totaal-stikstof in mg N/l;
PT = totaal-fosfor in mg P/l.

Vanwege het ontbreken van het kwantiteitsdeel wordt ten aanzien van huishoudens, glastuinbouwbedrijven en kleine bedrijven voorgesteld een korting van 33,3% toe te passen op de forfaitaire heffing. Deze korting komt overeen met het aandeel dat waterkwantiteit heft in de grondslag van de zuiveringsheffing.⁴

DE (TOEPASSING VAN DE) TABEL AFVALWATERCOËFFICIËNTEN AAN TE PASSEN (AANGEPAST VOORSTEL)

Dit voorstel komt overeen met de voorgestelde wijziging inzake de tabel afvalwatercoëfficiënten binnen de zuiveringsheffing. Zie toelichting bij de voorstellen over de zuiveringsheffing.

4. OVERIGE ONDERWERPEN

Met het onderzoek naar het belastingstelsel van de waterschappen is vanuit een aantal leidende principes gekeken naar de toekomstbestendigheid van het stelsel. Hierbij zijn ook veel onderwerpen de revue gepasseerd waarvoor uiteindelijk geen concrete voorstellen worden gedaan. Omdat de bevindingen wel vragen kunnen wegnemen of later nog hun waarde kunnen krijgen bij vervolgdiscussies, zijn deze ook in dit rapport opgenomen.

Het Uniebestuur adviseert om:

1. met alle betrokkenen de mogelijkheid te bezien van een heffing op onttrekkingen van oppervlaktewater en grondwater;
2. de bestaande vrijheid van de waterschappen op het gebied van de kwijschelding te continueren;
3. beleidsvoorstellen over de aanpak van nieuwe stoffen in oppervlaktewater af te wachten en de bekostigingswijze daarop vervolgens af te stemmen; en
4. nader onderzoek te doen naar de heffing bij glastuinbouwbedrijven voor substraatteelt.

⁴ De voorgestelde heffingsformule van de zuiveringsheffing kent net zoals de huidige formule als basis dat als deze wordt ingevuld met wat een gemiddeld persoon jaarlijks loost, hier 1 heffingseenheid uitkomt; nu 1 KVE dus. Daarvan is 1/3de deel terug te herleiden tot het waterkwantiteitsdeel.

5. FINANCIËLE GEVOLGEN VAN DE VOORSTELLEN

Omdat voorstellen van het Uniebestuur nauwelijks invloed hebben op de totale kosten die de waterschappen met de drie belastingen dekken, zijn de financiële gevolgen vooral verschuivingen van de lasten tussen de verschillende betalende groepen. De totale lastendruk van de waterschappen verandert nauwelijks. Deze paragraaf bevat een samenvatting op landelijk niveau van de financiële effecten van de voorstellen die gebaseerd zijn op de belastinggegevens van de waterschappen van 2018. Met andere woorden, als de voorstellen in 2018 van kracht zouden worden, zouden de financiële gevolgen overeenkomen met hetgeen in deze paragraaf is weergegeven.

WATERSYSTEEMHEFFING:

- de benodigde belastingopbrengst, die thans € 1.465 miljoen bedraagt, kan lager worden vastgesteld, omdat de extra opbrengst van de verontreinigingsheffing als gevolg van het belasten van de lozingen van effluent van rwzi's en van riooloverstorten in gemengde stelsels gebruikt wordt voor het dekken van de kosten van de watersysteemtaak. Van deze verlaging (inschatting landelijk € 79 miljoen) profiteren alle betalende categorieën;
- voor het overige zijn de effecten sterk afhankelijk van de toepassing door de waterschappen van de kostentoedeling op basis van het Gebiedsmodel, inclusief de keuzes die de individuele waterschapsbesturen daarbij gaan maken;
- onafhankelijk van de keuzes in het Gebiedsmodel kan al wel met de nodige zekerheid worden gesteld dat:
 - de eigenaren van wegen (gemeenten, provincies, Rijk en de waterschappen zelf) minder gaan betalen als gevolg van het beperken van de tariefdifferentiatie wegen;
 - de eigenaren van natuurterreinen meer gaan betalen, omdat zij in de voorstellen onderdeel gaan uitmaken van de categorie ongebouwd, ondanks dat voor hen een tarief van 20% van het tarief van het ongebouwd gaat gelden.

ZUIVERINGSHEFFING:

- de benodigde belastingopbrengst van thans € 1.281 miljoen wordt hoger als gevolg van de voorstellen om:
 - het via een opslag op het tarief mogelijk te maken om maatregelen te bekostigen ter beperking van de hemelwaterkosten van de rwzi's. In deze notitie is gerekend met de situatie dat alle waterschappen kiezen voor een opslag van 1% van de huidige belastingopbrengst (landelijk bijna € 13 miljoen dus)
 - het effluent van rwzi's in de verontreinigingsheffing te betrekken (inschatting landelijk € 76 miljoen; verlaging watersysteemheffing met hetzelfde bedrag);
 - een nieuwe heffingsformule te introduceren, met onder andere als effect dat het aantal heffings-eenheden van de effluentlozingen van rwzi's op Rijkswater stijgt (inschatting landelijk € 10 miljoen⁵);
- de vermindering van het aantal heffingseenheden van de huishoudens, als gevolg van de voorstellen voor het woonruimteforfait, en van de tabel- en meetbedrijven, als gevolg van de nieuwe heffingsformule, heeft een opstuwend effect op het tarief van de zuiveringsheffing (de inschatting is dat het landelijk om 7% minder eenheden gaat);
- de hogere benodigde opbrengst van naar schatting € 100 miljoen leidt in combinatie met minder heffingseenheden tot een stijging van het tarief van de zuiveringsheffing met gemiddeld € 9 (16%).
- Alle huishoudens en bedrijven uit de standaardprofielen die de Unie hanteert voor het inzichtelijk maken van de lastendruk krijgen met dit hogere tarief te maken. Er zijn echter wel verschillen in de mate van verandering van de betaling. De gemiddelde landelijke lastendruk geeft het volgende beeld:
 - voor éénpersoonshuishoudens en agrarische bedrijven is de ontwikkeling (nagenoeg) gelijk aan de ontwikkeling van het tarief. Voor deze situaties blijft het aantal heffingseenheden namelijk gelijk;

⁵ dit is een worst case scenario; als het Rijk uitgaat van een gelijkblijvende opbrengst van de Rijkshoofsheffing, kan het tarief dalen en vervalt deze extra kostenpost van de waterschappen

- tweepersoonshuishoudens gaan aanmerkelijk minder zuiveringsheffing betalen, doordat deze huishoudens in de voorstellen twee heffingseenheden gaan betalen, waar dit er nu nog drie zijn;
- vierpersoonshuishoudens gaan meer betalen. Deze huishoudens betalen nu drie heffingseenheden, terwijl dit er in de voorstellen vier worden;
- voor tabelbedrijven is de stijging van de zuiveringsheffing geringer dan voor meetbedrijven. De inschatting is namelijk dat de nieuwe heffingsformule tot gevolg heeft dat het gemiddeld aantal heffingseenheden van de tabelbedrijven sterker daalt dan dat van de meetbedrijven.

VERONTREINIGINGSHEFFING

- De opbrengst, die thans € 8 miljoen bedraagt, wordt hoger als gevolg van de voorstellen om de volgende lozingen op regionaal water ook te gaan belasten:
 - effluent van rwzi's (inschatting landelijk € 76 miljoen; heffing aan het eigen waterschap, die uiteindelijk wordt betaald door de huishoudens en bedrijven via de zuiveringsheffing);
 - overstorten vanuit de gemengde riolering (inschatting € 3 miljoen; te betalen door de gemeenten).
- De extra opbrengst van in totaal € 79 miljoen zorgt er voor dat de opbrengst van de watersysteemheffing met een gelijk bedrag lager kan worden vastgesteld.
- Omdat het tarief van de verontreinigingsheffing bij wet gelijk is aan dat van de zuiveringsheffing, stijgt dat gemiddeld ook met € 9 (16%).

6. ADVIES

Het Uniebestuur is er van overtuigd dat met deze voorstellen tot aanpassing van het belastingstelsel een stevige basis voor de toekomst wordt gelegd. Door te redeneren vanuit een aantal bij onze taken passende leidende principes wordt de rekening beter neergelegd waar hij hoort, wat tot een eerlijker en duidelijker stelsel leidt. Duurzaamheid krijgt in dit stelsel beter een plaats dan in het huidige stelsel. De voorstellen leiden tot een stelsel waar, vanuit een stevige basis, meer ruimte ontstaat voor de besturen om in te spelen op de specifieke regionale verschillen, uitdagingen en ambities van ieder waterschap.

Het Uniebestuur adviseert de waterschappen dan ook om met het integrale pakket aan voorstellen in te stemmen.

REACTIES OP INBRENG WATERSCHAPPEN OVER VOORSTELLEN WATERSCHAPSBELASTINGEN

Reacties op de inbreng van de waterschappen over het pakket
d.d. 15 juni 2018 met voorstellen tot aanpassing van het belastingstelsel

INLEIDING

Op 15 juni 2018 heeft de Unie een pakket met voorstellen tot aanpassing van de waterschapsbelastingen aan de leden-waterschappen voorgelegd. Alle waterschappen hebben hierop schriftelijk gereageerd. In het document dat nu voor u ligt, reageert de Unie op de inbreng van de waterschappen. Opmerkingen waaruit steun blijkt voor de voorstellen die in juni zijn gedaan, zijn hierbij niet meegenomen. Alleen opmerkingen waarin kanttekeningen worden geplaatst bij de voorstellen of waarin om nadere uitleg of informatie wordt gevraagd komen in dit document voor. De reacties vanuit de Unie geven inzicht in deze wijze waarop met de ontvangen inbreng is omgegaan en of de inbreng al dan niet reden is geweest om een voorstel te wijzigen, te verduidelijken dan wel van een procesafpraak te voorzien.

In de korte tijdspanne die beschikbaar was, was het niet mogelijk om op het niveau van de individuele reacties van de waterschappen en op ieder ingebracht punt afzonderlijk te reageren. We hebben de inbreng van verschillende waterschappen die in lijn met elkaar is, zoveel mogelijk gebundeld en van één reactie voorzien. Als er sprake is van bundeling van inbreng, wordt dit duidelijk doordat daarbij de namen van meer dan één waterschap staan. We hebben ons uiterste best gedaan om met onze reacties voldoende recht te doen aan de door de waterschappen gemaakte opmerkingen.

Op basis van de reacties van de waterschappen heeft het Uniebestuur geconstateerd dat er voor een groot deel van de voorstellen draagvlak bestaat, maar dat er ook voorstellen zijn die op onvoldoende draagvlak kunnen rekenen en/of nog niet rijp zijn voor besluitvorming. Omdat er voor deze laatstbedoelde voorstellen in een groot aantal reacties van de waterschappen voldoende aangrijpingspunten liggen om verder te gaan, legt het Uniebestuur ook een aangepast voorstel aan de waterschappen voor. Het aangepast voorstel en de ledenbrief waarmee dit voorstel wordt aangeboden verschijnen gelijktijdig met dit reactiedocument.

In voorliggend reactiedocument wordt de inbreng van de waterschappen onderscheiden in:

1. opmerkingen over het proces;
2. algemene opmerkingen over de voorstellen;
3. opmerkingen over de voorstellen met betrekking tot de watersysteemheffing;
4. opmerkingen over de voorstellen met betrekking tot de zuiveringsheffing;
5. opmerkingen over de voorstellen met betrekking tot de verontreinigingsheffing.

1. OPMERKINGEN OVER HET PROCES

1.1 FASEGEWIJZE INVOERING

Inbreng

Twee waterschappen kunnen zich een fasegewijze invoering van het stelsel, bijvoorbeeld in vijf jaar, voorstellen.

Inbreng door

Aa en Maas, Rijn en IJssel.

Reactie

Deze inbreng kan op verschillende manieren worden gelezen. Wij hebben hem zo gelezen dat de onderdelen van het stelsel waarover overeenstemming bestaat worden ingevoerd zodra dit mogelijk is en dat de overige onderdelen op een later moment worden ingevoerd. Deze optie heeft niet onze voorkeur. De argumenten hiervoor zijn dat er dan wetswijziging op wetswijziging wordt gestapeld, de minister meerdere malen in korte tijd met een voorstel tot aanpassing van het belastingstelsel van de waterschappen naar de Kamer moet, het afbreukrisico groot is en de integraliteit van de voorstellen teniet wordt gedaan.

1.2 VERSCHILLEND DRAAGVLAK PER HEFFING / TIJD NEMEN VOOR DOORONTWIKKELING

Inbreng

Uit een groot aantal reacties blijkt dat het draagvlak voor de voorstellen per heffing verschillend is. Ook geven vrij veel reacties aan dat er tijd genomen zou moeten worden om de voorstellen waarvoor nog onvoldoende draagvlak is c.q. welke nog onvoldoende rijp voor besluitvorming worden geacht, door te ontwikkelen:

- Er is breed draagvlak voor de voorstellen zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing. Deze voorstellen helpen het waterschap bij het aanpakken van microplastics en de KRW. Voor het Gebiedsmodel is het draagvlak er nog niet.
Hollands Noorderkwartier.
- Besluitvorming over en uitwerking van enkele zaken, met name het Gebiedsmodel, is complex en vraagt (wellicht) meer tijd dan tot medio december. Dan deze tijd nemen, maar omdat het huidige stelsel knelt, kan definitieve besluitvorming ook niet te lang worden opgeschoven; wel in 2019 afronden.
Amstel, Gooi en Vecht, Delfland (deel van bestuur), de Stichtse Rijnlanden, Hollands Noorderkwartier, Limburg, Vallei en Veluwe.
- Het creëren van duidelijkheid op de door ons aangedragen punten vraagt tijd en afstemming tussen de waterschappen en dat is o.i. niet haalbaar in anderhalve maand. Zorgvuldigheid, draagvlak en (vrijwel volledige) unanimititeit zijn belangrijker dan snelheid.
Brabantse Delta, Vechtstromen (o.i. is een proces van minimaal 6 maanden nodig om tot definitieve besluitvorming te komen; Vechtstromen).

Reactie

Het Uniebestuur heeft op basis van alle reacties geconstateerd dat veel voorstellen rondom de zuiveringsheffing en de verontreinigingsheffing op ruime steun van de waterschappen kunnen rekenen. Een aantal voorstellen op het terrein van de watersysteemheffing blijkt op onvoldoende draagvlak te kunnen rekenen en/of nog niet rijp te zijn voor besluitvorming. Dit geconstateerd hebbende, komt het Uniebestuur met een op onderdelen aangepast voorstel (zie ook met name het onderdeel 'Watersysteemheffing' van deze notitie voor de wijze waarop wordt voorgesteld om het profijtgedeelte van het Gebiedsmodel - de BBP-systematiek - tot medio 2019 nader te ontwikkelen). De waterschappen hebben in dit proces vervolgens enkele maanden de tijd om tot interne besluitvorming te komen. Het is de bedoeling dat de gezamenlijke waterschappen in december 2019 tot een eindbeslissing komen.

1.3 BETREKKEN EXPERTISE CAB IN VERVOLGTRAJECT

Inbreng

Eén waterschap geeft in overweging om de Commissie Aanpassing Belastingstelsel (CAB) vanwege haar kennis en expertise te betrekken bij de reactie op de opmerkingen die in deze fase zijn gemaakt en de inhoud van de uiteindelijke voorstellen.

Inbreng door

Hunze en Aa's.

Reactie

Het Uniebestuur stelt voor dat een nieuwe commissie zich over de ontwikkelpunten met betrekking tot de kostentoedeling gaat buigen. Voor de samenstelling van de commissie volgt nog een nader voorstel. Bij het opstellen daarvan wordt de overweging meegenomen.

2. ALGEMENE OPMERKINGEN OVER DE VOORSTELLEN

2.1 UITGANGSPUNTEN VOORSTELLEN

Inbreng

Drie waterschappen geven aan dat het pakket aan voorstellen dat in juni 2018 is neergelegd niet resp. slechts deels aan de vooraf gestelde uitgangspunten voldoet. Daarbij wordt aangegeven dat er ook geen toets op de uitgangspunten heeft plaatsgevonden en dat het geheel onnodig complex is.

Inbreng door

Fryslân, Hollandse Delta, Rijnland.

Reactie

Het Uniebestuur heeft een groot aantal uitgangspunten geformuleerd waaraan een nieuw belastingstelsel moet voldoen: passend binnen de aanbevelingen van de OESO, kosten moeten worden teruggewonnen, het stelsel moet toekomstbestendig zijn en bestuurlijke ruimte bieden en voldoen aan criteria als uitlegbaar, transparant, lage perceptiekosten, rechtvaardig, etc. De CAB heeft bij de ontwikkeling van haar voorstellen steeds de opdracht en de daarbij meegegeven uitgangspunten en criteria goed voor ogen gehad. De voorstellen van de CAB moeten in onderlinge samenhang worden gezien. Zij vormen als zodanig een totaalpakket. De CAB heeft dit totaalpakket aan de uitgangspunten en criteria getoetst en heeft geconcludeerd dat de voorstellen hieraan voldoen. Daarna heeft de CAB haar advies aan het Uniebestuur aangeboden. Ook het Uniebestuur heeft de voorstellen op de uitgangspunten getoetst en is tot dezelfde conclusie als de CAB gekomen.

Ten aanzien van de opmerking dat het geheel complex is geworden nog het volgende. Wij kunnen ons deze reactie tot op zekere hoogte voorstellen. Alhoewel er stappen worden gezet ter vereenvoudiging van het systeem (denk aan het onderbrengen van de aparte categorie natuur in de categorie ongebouwd, de vermindering van het aantal tariefdifferentiaties en de voorstellen met betrekking tot de Tabel Afvalwatercoëfficiënten binnen de zuiverings- en de verontreinigingsheffing) zal altijd van enige complexiteit sprake zijn. Het belastingstelsel van de waterschappen bestaat uit drie verschillende heffingen met ieder hun eigen principes en groepen heffingsplichtigen. Aangezien er

geen wijzigingen in dit systeem worden aangebracht, leidt dit haast per definitie tot een zekere complexiteit. Door de leidende belastingprincipes (profijt, kostenveroorzaking en de vervuiler betaalt) sterker te relateren aan de drie verschillende heffingen (watersysteemheffing, zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing) denken wij een duidelijker stelsel te hebben voorgesteld, waarvan de complexiteit niet groter is dan bijvoorbeeld het belastingstelsel van Rijk of gemeenten. Wij zijn ons ervan bewust dat sommige voorstellen, zoals het nieuwe woonruimteforfait, tot meer differentiatie leiden. Door voor te stellen om van de zuiverings- en verontreinigingsheffing voor woonruimten een tijdstip in plaats van een tijdvakbelasting te maken, wordt beoogd de uitvoering hiervan evenwel zo eenvoudig mogelijk te maken. Andere voorstellen voorzien in meer regionale afwegingsruimte (plusvoorzieningen en Gebiedsmodel bij de watersysteemheffing en maatwerk voor lozingen van grote bedrijven bij de zuiveringsheffing) en worden daarvoor mogelijk als complex ervaren. De waterschappen hebben echter ook nadrukkelijk op een grotere regionale vrijheid aangedrongen, zodat zij beter rekening kunnen houden met specifieke gebiedskenmerken en regionale omstandigheden.

In diverse documenten en bij diverse gelegenheden zijn de voorstellen waar nodig nader toegelicht, uitgelegd en verduidelijkt. Dat gebeurt ook in het voorliggende reactiedocument. Wij kunnen ons desondanks voorstellen dat er vragen blijven bestaan over het nieuwe stelsel, dat op onderdelen immers echt anders is dan het huidige stelsel. De Unie van Waterschappen blijft onverminderd bereid om vragen te beantwoorden en onduidelijkheden weg te nemen.

Op een later moment, ten behoeve van de uitvoering, zal de Unie de waterschappen ook nog enkele hulpmiddelen aanreiken. Dit kan de nu gevoelde complexiteit verder wegnemen.

2.2 BELASTINGBEGINSELEN

Inbreng

Twee waterschappen brengen naar voren dat zij van mening zijn dat het toepassen van de beginselen profijt, kostenveroorzaking en vervuiling niet consistent en niet consequent en eenduidig is doorgevoerd en uitgewerkt (en haaks staat op specifieke uitwerkingen, zoals de bestuurlijke mogelijkheid om 15% voor elke categorie af te kunnen wijken; Hollandse Delta).

Inbreng door

Hollandse Delta, Rijnland.

Reactie

Wij kunnen ons deze reactie tot op zekere hoogte voorstellen. Zo zou de vraag waarom gebruikers van gebouwen en gronden niet ook als belanghebbenden zijn meegenomen, een terechte zijn. In het onderzoekstraject dat tot de aanpassingsvoorstellen heeft geleid is bij vragen als deze stilgestaan. Geconcludeerd is dat er in theorie diverse mogelijkheden voor een nog betere invulling van het profijtbeginsel zijn, maar dat doorvoering hiervan het stelsel onnodig complex zou maken. Er is hierbij ook nadrukkelijk naar perceptiekosten gekeken. Alles afwegende is er daarom voor gekozen om wat dit betreft geen verdere verfijningen in het stelsel aan te brengen.

Over de opmerking dat de bestuurlijke ruimte in het Gebiedsmodel haaks staat op het profijtbeginsel kunnen wij het volgende zeggen. Wij begrijpen dat in een zeer strikte benadering gezegd zou kunnen worden dat de resultaten die uit het technisch deel van de BBP-exercitie komen, het profijt van de belanghebbende groepen al op de juiste wijze

representeren en dat daar dus geen verdere wijziging bij past. In deze benadering wordt echter over het hoofd gezien dat de voorgestelde bestuurlijke ruimte juist tot doel heeft om het profijtbeginsel - als dit door het bestuur van een waterschap nodig wordt geacht - nóg beter toe te passen. Er kunnen specifieke omstandigheden in het waterschapsgebied of de taakuitoefening zijn die niet in de systematiek van de technische fase te vatten zijn, maar wel van belang zijn als je profijt wil uitdrukken. Met de bestuurlijke afwegingsruimte kunnen de waterschapsbesturen de kostenaandelen van de categorieën zodanig *finetunen* op basis van andere belangrijke aspecten dat de balans tussen profijt en betaling nog meer in evenwicht komt. Daarbij geldt dat zoals ook in het rapport van de CAB wordt weergegeven, de afwegingsruimte daarnaast kan worden benut om te kunnen toegroeien naar tarieven die aanvaardbaar zijn in het waterschapsgebied. Al deze afwegingen passen bij een democratisch gekozen vertegenwoordigend orgaan zoals het algemeen bestuur.

2.3 OPLOSSING KNELPUNTEN BINNEN HET HUIDIGE STELSEL

Inbreng

Vijf waterschappen spreken een voorkeur uit voor het aanpassen van het huidige systeem boven een volledige herziening van het stelsel, die volgens hen ook verder gaat dan de OESO heeft aangegeven. Tot nu toe is naar het oordeel van enkele van deze waterschappen onvoldoende helder gemaakt waarom het huidige stelsel niet als uitgangspunt kan worden genomen. Knelpunten kunnen volgens hen binnen het huidige stelsel worden opgelost.

Inbreng door

De Dommel, Drents Overijsselse Delta (deel van bestuur), Fryslân, Rijnland, Vechtstromen.

Reactie

In reactie op deze inbreng kunnen wij aangeven dat er in onze ogen in theorie vier opties zijn:

- niets doen;
- renoveren;
- gedeeltelijke aanpassing; en
- integrale aanpassing.

Niets doen

Niets doen is voor sommige waterschappen geen optie. Het huidige stelsel knelt bij hen echt en men kan er niet langer mee uit de voeten. Deze waterschappen hebben met andere woorden echt een probleem. Voor weer andere waterschappen geldt dat zij met het huidige stelsel nog wel uit de voeten kunnen. In de afweging tussen niets doen aan de ene kant en wel actie ondernemen aan de andere kant komt het in feite dus neer op solidariteit tussen de waterschappen onderling: in hoeverre is men bereid om veranderingen te steunen die wellicht niet in eerste instantie voor het eigen waterschap, maar wel voor het collectief van waterschappen ervoor moeten zorgen dat eenieder een stelsel tot zijn beschikking heeft dat eerlijk, duurzaam en toekomstbestendig is? Het belang van het hebben van een eigen belastingstelsel dat goed werkt is dermate groot dat niets doen geen reële optie is.

Renoveren

Een aantal waterschappen is optimistisch over de mogelijkheden om het huidige stelsel te renoveren, dat wil zeggen alleen op noodzakelijk geachte onderdelen aan te passen en voor het overige in stand te laten. Zij geven bijvoorbeeld aan dat één van de knelpunten in het huidige stelsel (te weten de 'weeffout') op eenvoudige wijze ongedaan kan worden gemaakt, bijvoorbeeld door infrastructuur bij de categorie gebouwd onder te brengen. Deze suggestie biedt echter geen echte oplossing omdat het weer allerlei andere ongewenste effecten heeft. Het probleem zit in de waarde van de onroerende zaken als verdeelmaatstaf voor de kostentoedeling. Als infrastructuur uit de categorie ongebouwd wordt gehaald, leidt dit tot een aanzienlijke daling van de waarde en daarmee van het kostenaandeel van de categorie ongebouwd, die dan voornamelijk uit agrarische grond zal bestaan. De daling zal zodanig zijn dat de bijdrage van de agrarische sector aan de kosten van het watersysteembeheer in geen enkele verhouding meer zal staan tot het profijt dat de groep van dit beheer heeft. Ter illustratie: als binnen de huidige methode, met een verdeling tussen gebouwd, ongebouwd en natuur o.b.v. waarde, infrastructuur (wegen en spoorwegen) naar de categorie gebouwd zou gaan, zou het kostenaandeel van de categorie ongebouwd (zonder wegen), dalen van 10% naar 4%. De vraag is of een kostenaandeel van een dergelijke omvang een goede afspiegeling is van het profijt van de categorie. Tijdens de verkennende fase van de CAB is aangegeven dat het de vraag is of het huidige kostenaandeel ongebouwd wel in verhouding is met het belang van ongebouwd bij de watersysteemtaak van de waterschappen. De 'weeffout' in het huidige stelsel hangt samen met een kostentoedeling op basis van waarden in het economisch verkeer. Elk model dat waarde in het economisch verkeer als enige verdeelmaatstaf heeft, heeft als euvel dat de uitkomsten van de kostenverdeling onevenwichtig zijn. Het is niet mogelijk de weeffout binnen het huidige stelsel (dat een kostentoedeling op basis van economische waarden kent) op een goede manier en rekening houdende met de belangen van alle categorieën, op te lossen. Het voorstel om binnen het huidige stelsel met kleine aanpassingen de knelpunten op te lossen is wat ons betreft om deze redenen niet realiseerbaar.

Naast de genoemde knelpunten binnen de watersysteemheffing zijn ook binnen de zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing dringend aanpassingen nodig. De aanpassingen zijn ingrijpend en spelen in op bijvoorbeeld de duurzame ambities, klimaatverandering en bezwaren tegen de gebruikte analysemethode. Waterschappen zien goede mogelijkheden om ambities op het terrein van duurzaamheid en de circulaire economie te verwezenlijken, maar dan dient de zuiveringsheffing ook wel meer ruimte te bieden om in te spelen op 'waardevolle' afvalwaterstromen. Afvalwater kan bijvoorbeeld waardevol zijn omdat ze de efficiënte werking van de zuiveringsinstallaties vergroot of waardevolle grondstoffen en/of energie bevat. Ook de hoeveelheid water, en hemelwater in het bijzonder, is een belangrijk aandachtspunt, doordat dun water de zuivering bemoeilijkt en sterk kostenverhogend is, terwijl dit niet in de heffing tot uitdrukking komt. De CZV-methode dient dringend vervangen te worden, aangezien deze analysemethode gebruik maakt van milieubelastende chemicaliën die ook nog eens een gezondheidsrisico met zich meebrengen en daardoor niet langer hanteerbaar is. Binnen de verontreinigingsheffing is een knelpunt dat een aantal grote traceerbare bronnen nu buiten de heffing blijven en daarmee geen recht wordt gedaan aan het principe 'de vervuiler betaalt'. De uitdagingen zijn daarmee van dien aard dat een groot aantal samenhangende wijzigingen nodig zijn om het stelsel weer toekomstbestendig te maken, ondersteunend aan de ambities en opgaven van waterschappen.

Gedeeltelijk aanpassen

Een gedeeltelijke aanpassing van het stelsel (een tweetrapsraket) heeft evenmin de voorkeur. Het betekent namelijk dat er meerdere keren een wetgevingstraject doorlopen moet worden, met alle onzekerheden en risico's van dien. Het gevaar is dat er een zekere 'metaalmoetheid' optreedt, niet alleen intern, maar ook extern en in de politiek. Dit moeten de waterschappen niet over zichzelf willen afroepen. Een andere reden waarom een gedeeltelijke aanpassing van het stelsel niet de voorkeur heeft, heeft te maken met de onderlinge (financiële) verbondenheid van de heffingen. Een gedeeltelijke aanpassing, in de zin van de ene heffing wel en de andere niet aanpakken, moet om deze reden ook worden afgewezen.

Integrale aanpassing

Van alle opties prevaleert daarom een integrale aanpassing van het stelsel. Het Uniebestuur kiest weloverwogen voor een aangepast stelsel voor de watersysteemheffing, voor een aanpassing van het stelsel van de zuiveringsheffing en voor een aanpassing van het stelsel van de verontreinigingsheffing. Deze heffingen worden in de voorstellen in één keer gewijzigd.

2.4 TECHNISCHE UITWERKING

Inbreng

Een waterschap geeft aan nadrukkelijk behoefte te hebben om meer inhoudelijke informatie over de technische uitwerking van het pakket te ontvangen; niet alleen voor het eigen inzicht mede ten behoeve van de standpuntbepaling, maar ook voor de uitlegbaarheid naar buiten.

Inbreng door

Brabantse Delta.

Reactie

Wij zijn er vanuit gegaan dat deze inbreng betrekking heeft op een deel van het Gebiedsmodel, omdat uit veel reacties blijkt dat het een grote wens van de waterschappen is om de BBP-systematiek verder te ontwikkelen. Het is van groot belang dat de systematiek waarop een belangrijk deel van het nieuwe stelsel zal zijn gebaseerd, transparant is en begrepen en onderschreven wordt. Zoals later in dit document uitgebreider zal worden beschreven, wordt voorgesteld dat een nieuw in te stellen commissie zich de komende tijd over de doorontwikkeling, verbetering en concretisering van het profijtbeingsel op basis van de BBP-systematiek gaat buigen. Het voorstel dat aan de waterschappen wordt voorgelegd is hierop aangepast.

2.5 HWBP EN KWIJTSCHELDING

Inbreng

Uit de reactie van één waterschap blijkt dat er teleurstelling is over de weinige aandacht die is besteed aan HWBP en kwijtschelding.

Inbreng door

Drents Overijsselse Delta (deel van bestuur).

Reactie

Waterschappen dragen financieel bij aan de bekostiging van het HWBP. Het gaat om een belangrijke kostenpost, die in het onderzoekstraject daarom nadrukkelijk is meegenomen. Uit onze rondgang langs alle waterschappen is gebleken dat de financiering van het HWBP in het algemeen op orde is en dat er geen dringende knelpunten zijn die door middel van een aanpassing van het belastingstelsel om een oplossing vragen. Uit deze gesprekken is ook gebleken dat de eigen bijdrage aan het HWBP van waterschappen met een relatief lage inwonerdichtheid en veel primaire keringen in de toekomst een aandachtspunt zou kunnen zijn. Die eigen bijdrage staat echter los van het belastingstelsel van de waterschappen, waar de voorstellen op zien.

Ook bij het kwijtscheldingsbeleid van de waterschappen is in het onderzoekstraject naar de aanpassing van het belastingstelsel van de waterschappen nadrukkelijk stil gestaan. U kunt dit ook lezen in hoofdstuk 7 van het eindrapport van de CAB. Er is destijds uitgebreid stilgestaan bij de vraag of er voorstellen moeten worden ontwikkeld die de uniformiteit van het kwijtscheldingsbeleid tussen de waterschappen moeten garanderen. Het leek beter dit niet te doen. De CAB is tot de conclusie gekomen dat het goed is als de waterschappen ook in de toekomst in de gelegenheid zijn om afhankelijk van de omstandigheden in het eigen gebied, op democratische wijze zelf te bepalen hoe ze het eigen kwijtscheldingsbeleid invullen. Het Unie heeft deze lijn onderschreven.

2.6 GEDRAGSPRIKKELS

Inbreng

Vier waterschappen vinden dat er (te) weinig (positieve) gedragsprikkel in de voorstellen ingebouwd zijn.

Inbreng door

Amstel, Gooi en Vecht, Delfland, De Stichtse Rijnlanden, Vallei en Veluwe.

Reactie

In het algemeen geldt dat het belastingstelsel van de waterschappen in eerste instantie is bedoeld om kosten terug te winnen, niet om beleid bij te sturen. Hiervoor worden andere instrumenten ingezet en deze zijn vaak bewezen effectiever. Dit betekent niet dat de belastingvoorstellen in het geheel geen gedragsprikkel bevatten. Rekening houdende met het uitgangspunt van lage perceptiekosten, zijn waar mogelijk prikkels ingebouwd. Dit is gebeurd bij:

- opname hoeveelheid water in de heffingsformule van de zuiveringsheffing;
- bekostiging van afkoppelmaatregelen uit het tarief van de zuiveringsheffing;
- experimenteerartikel in geval van fosfaatrijk afvalwater;
- mogelijkheid maatwerkafspraken in geval van de aanlevering van separate afvalwaterstromen;
- verontreinigingsheffing op effluentlozingen;
- verontreinigingsheffing op riooloverstorten.

2.7 LASTENVERSCHUIVINGEN

Inbreng

In de reacties van diverse waterschappen wordt aandacht besteed aan de lastenverschuivingen die als gevolg van de voorstellen optreden:

- voorstellen leiden tot onevenredig grote lastenverschuivingen naar inwoners *Delfland, deel van bestuur*;
- grote lastenverschuivingen zijn maatschappelijk niet te verantwoorden, omdat een goed gefundeerde onderbouwing ontbreekt *Aa en Maas, Brabantse Delta, De Dommel, De Stichtse Rijnlanden, Limburg*;
- onevenredig grote lastenverhoging hangt voor agrarisch boven de markt *Delfland, deel van bestuur*.

Reactie

De voorstellen tot aanpassing van het belastingstelsel hebben onder andere het doel om het stelsel eerlijker te maken. Het eerlijker maken van het stelsel heeft meerdere gezichten:

- de rekening voor de inspanningen van de waterschappen moet niet alleen op de juiste plaats worden neergelegd;
- het is ook de bedoeling dat de rekening wat betreft de hoogte ervan meer in evenwicht is met het profijt dat belanghebbenden hebben (watersysteemheffing), met de kosten die men veroorzaakt (zuiveringsheffing) en met de mate waarin men oppervlaktewater vervuult (verontreinigingsheffing).

De voorstellen geven aan op welke wijze we deze twee doelstellingen precies willen bereiken.

Een stelselwijzing brengt onherroepelijk in meer of mindere mate lastenverschuivingen met zich mee. Lastenverschuivingen hebben bij het ontwikkelen van de voorstellen nooit op de voorgrond gestaan, omdat dit afbreuk zou kunnen doen aan de consistente redeneerlijnen die onder de voorstellen liggen en de voorstellen dus als het ware 'dragen'. Als de vraag is wat de onderbouwing van de lastenverschuivingen is, dan is het eerlijke antwoord daarop dat de lastenverschuivingen primair voortvloeien uit de keuze voor en de invulling die aan de leidende principes 'de profijthebbende betaalt', 'de kostenveroorzaker betaalt' en 'de vervuiler betaalt' zijn gegeven. In één geval, bij natuur, is bij de aanpassingsvoorstellen in juni jl. al wel meteen de bestuurlijke keuze gemaakt om de lastenverschuiving te mitigeren. Later in deze notitie wordt uitgebreid op de betaling door natuur ingegaan.

Specifiek over de genoemde 'lastenverhoging voor agrarisch' geven we nog aan dat, zoals ook in het rapport van de CAB is verwoord, het onderzoek van de commissie heeft geleerd dat een betere toepassing van het profijtbeginsel, waarbij meer dan in het huidige stelsel het voorzieningenniveau bepalend wordt voor het kostenaandeel, als consequentie heeft dat het kostenaandeel van ongebouwd (agrarisch, wegen, spoorwegen, natuur, bouwpercelen, parken e.d.) groter wordt, zeker als er, zoals in het Gebiedsmodel, ook een expliciete kostentoedeling plaatsvindt op basis van het profijt dat aan de waterkwaliteitsmaatregelen wordt ontleend.

2.8 TOEGROEIREGELING

Inbreng

Twee waterschappen zouden graag zien dat er in aanvulling op de plus en min 15 procentpunten van het Gebiedsmodel een toegroeimodel/overgangsmodel zou komen,

waarbij elk waterschap een eigen afweging kan maken om de herverdeeffecten over een langere periode uit te smeren.

Inbreng door

Hunze en Aa's, Noorderzijlvest.

Reactie

Vanuit het oogpunt van een verwachte toename van de waterschapslasten is deze inbreng goed te begrijpen. Als het nieuwe stelsel voor bepaalde categorieën tot een substantiële verhoging van de belastingtarieven leidt, kan een regeling als voorgesteld immers soelaas bieden. Belanghebbenden hebben dan als het ware enkele jaren de tijd om naar de nieuwe tarieven toe te groeien en kunnen op deze manier aan de nieuwe situatie wennen. Alhoewel een toegroeieregeling in deze zin dus zeker voordelen kan hebben en sympathiek overkomt, zijn er ook nadelen aan verbonden. Een belangrijk nadeel heeft te maken met het gesloten financieringsstelsel van de waterschappen. Dit leidt er toe dat in de eerste jaren datgene wat degenen die naar hogere lasten toe groeien niet betalen, door anderen moet worden betaald. Die anderen zullen dan het gevoel hebben en mogelijk naar voren brengen dat zij in die periode teveel betalen. Het kan worden betwijfeld of dit een prettige manier is om een nieuwe start te maken met een nieuw belastingstelsel. Vooralsnog denken wij daarom niet aan een toegroeieregeling naast de mogelijkheden die de bestuurlijke afwegingsruimte van de voorgestelde kostentoedelingsmethode biedt.

2.9 WEGENHEFFING**Inbreng**

Een waterschap constateert dat het pakket geen voorstellen voor de wegenheffing bevat.

Inbreng door

Hollandse Delta.

Reactie

Dit is juist. De voorstellen concentreren zich op de belastingen die door alle waterschappen worden geheven: de watersysteemheffing, de zuiveringsheffing en de verontreinigingsheffing. Daarmee is echter niet gezegd dat de wegenheffing die door vier waterschappen wordt geheven in het onderzoekstraject geheel aan de aandacht is ontsnapt. De reden waarom voor de wegenheffing geen voorstellen zijn gedaan is omdat er in de ronde langs alle waterschappen en in de daarop volgende consultatiebijeenkomsten niet is gebleken dat er binnen deze heffing sprake zou zijn van eigenstandige problemen die om een oplossing vragen. Tot op heden 'volgt' de wegenheffing de watersysteemheffing, ook als het om de kostentoedeling gaat. De voorstellen hoeven hierin geen verandering te brengen. Het betekent dat dezelfde systematiek die in het kader van de watersysteemheffing voor een nieuwe kostentoedelingssystematiek wordt voorgesteld, in beginsel ook voor de wegenheffing (de wegentaak) gaat gelden.

3. OPMERKINGEN OVER VOORSTELLEN WATERSYSTEEMHEFFING

3.1 HET ONDERSCHIED IN BETALENDE CATEGORIEËN

Inbreng

In de voorstellen worden drie groepen belastingplichtige categorieën onderscheiden:

- ingezetenen (inwoners);
- gebouwd (eigenaren van gebouwen);
- ongebouwd (eigenaren van gronden).

Tot de categorie ongebouwd behoort niet alleen net zoals nu agrarisch ongebouwd, bouwgrond, wegen, spoorwegen en overig ongebouwd, maar ook natuur. In de huidige situatie is natuur een aparte categorie.

Vanuit twee waterschappen zijn opmerkingen gemaakt over dit onderscheid. Zo zou in de ogen van Rivierenland natuur een zelfstandige categorie kunnen blijven en is door een deel van bestuur van Hollands Noorderkwartier opgemerkt dat infrastructuur onder de categorie gebouwd gebracht zou kunnen worden.

Inbreng door

Hollands Noorderkwartier (deel van bestuur), Rivierenland.

Reactie

Het onderscheid in betalende categorieën dat onderdeel is van de voorstellen komt voort uit de gedachte dat een waterschap er in essentie is om:

- a. wonen, werken en recreëren in zijn gebied mogelijk te maken, een belang dat bij de inwoners ligt;
- b. gebouwen te beschermen, in stand te houden en aan hun gebruiksfuncties te laten voldoen, een belang dat bij de eigenaren van gebouwd onroerend goed ligt;
- c. condities te scheppen die goed gebruik van gronden mogelijk maken, een belang dat bij de eigenaren van ongebouwd onroerend goed ligt.

Het voorstel dat natuur niet langer als een zelfstandige betalende categorie met een eigen kostenaandeel is, is redenerend vanuit het profijtbeginsel ontstaan. Op basis van dat beginsel is er namelijk geen aanleiding om langer in de vorm van een aparte categorie onderscheid te maken in enerzijds gronden met de functie natuur en anderzijds gronden met andere gebruiksfuncties. Ook binnen de categorie gebouwd wordt geen onderscheid in verschillende functies, zoals wonen, zorg, onderwijs en productie, gemaakt.

Infrastructuur, wegen en spoorwegen, zijn onbebouwde onroerende zaken die al sinds jaar en dag onderdeel uitmaken van het ongebouwd. In de parlementaire behandeling van de Wet modernisering waterschapsbestel, een wijziging van de Waterschapswet die in 2009 effectief is geworden, is uitgebreid over wegen en spoorwegen binnen het ongebouwd gesproken. Niet ontkend is destijds dat wegen en spoorwegen een zeker gebouwd karakter hebben. Voor de verantwoordelijke bewindspersonen was destijds belangrijk dat wegen en spoorwegen door de waterschappen van oudsher veelal al als ongebouwd werden aangemerkt en belangrijk vonden de bewindspersonen het ook dat hiermee tot een evenwichtige lastenverdeling kon worden gekomen. De bewindspersonen hebben verder opgemerkt dat, teneinde de positie van de landbouwsector in financiële zin niet helemaal te marginaliseren de bestuurlijke afweging is gemaakt om infrastructuur in de categorie ongebouwd te laten. Als infrastructuur uit de categorie zou worden gehaald, zou de financiële bijdrage van de landbouw niet meer in verhouding staan tot de inspanningen van de waterschappen voor die sector.

Ten aanzien van de aanpassingsvoorstellen die nu voorliggen geldt dat in het onderzoekstraject is geconstateerd dat het onderbrengen van infrastructuur in de categorie gebouwd nog steeds dezelfde knelpunten met zich mee zou brengen en dus geen echte oplossing biedt. Ook de keerzijde van de medaille is in dit verband relevant: als infrastructuur onderdeel van de categorie gebouwd wordt, is het zeer de vraag of het kostenaandeel van deze categorie nog in evenwicht zal zijn met het profijt dat men heeft. Het is zeer aannemelijk dat dit vanwege de toename van het kostenaandeel niet het geval zal blijken te zijn. Met een eerlijke verdeling van lasten heeft dit dan niets te maken. De optie 'wegen naar het gebouwd' wordt daarom van de hand gewezen.

3.2 INGEZETENENAANDEEL IN HET GEBIEDSMODEL

Inbreng

In de reacties van twee waterschappen komt naar voren dat men graag had gezien dat de wijze waarop het profijtbeginsel voor de categorieën gebouwd en ongebouwd is toegepast ook wordt toegepast op de categorie ingezetenen. Zo geeft een deel van bestuur van Drents Overijsselse Delta aan dat ingezetenen in het Gebiedsmodel op dezelfde wijze zouden moeten worden behandeld als gebouwd en ongebouwd en een deel van bestuur van Hollands Noorderkwartier dat de formule voor het bepalen van het ingezetenaandeel in de technische fase van het gebiedsmodel de mate van profijt niet goed uitdrukt.

Inbreng door

Drents Overijsselse Delta, Hollands Noorderkwartier; bij beide waterschappen door een deel van het bestuur.

Reactie

Zoals het eindrapport van de CAB aangeeft, is de variant waarin het kostenaandeel voor de ingezetenen op dezelfde wijze tot stand komt als dat voor gebouwd en ongebouwd wel door de commissie onderzocht. In het rapport is deze variant het 'BBP-model' genoemd. Als onderdeel van het onderzoek heeft een aantal waterschappen dit BBP-model ook in de praktijk toegepast. Eén van de uitkomsten van dit onderzoek was dat de betreffende waterschappen het heel lastig vonden om het profijt te bepalen van enerzijds de ingezetenen en anderzijds de eigenaren van gebouwen en gronden. Dit heeft te maken met het feit dat de ingezetenen een andersoortig belang hebben dan de eigenaren van onroerende zaken. De ingezetenen hebben het algemene belang van het kunnen wonen, werken en recreëren in het waterschapsgebied en de eigenaren het specifieke belang van de bescherming en instandhouding van hun eigendommen en het kunnen voldoen van gebouwen en gronden aan de gebruiksfuncties waarvoor zij zijn bedoeld. De uitkomst van het onderzoek naar het BBP-model heeft er mede voor gezorgd dat in de huidige voorstellen voor de watersysteemheffing het onderscheid tussen enerzijds het algemene belang van de ingezetenen en het daarbij behorende solidariteitsprincipe en anderzijds het specifieke belang van de eigenaren en het daarbij passende profijtbeginsel aanwezig blijft. Voor de bepaling van de omvang van het ingezetenaandeel is in de voorstellen dicht gebleven bij de huidige systematiek die zich baseert op de bevolkingsdichtheid in een waterschap. Deze methode is goed uit te leggen en de resultaten kunnen op veel draagvlak rekenen.

3.3 OMSCHRIJVING SOLIDARITEITSBEGINSEL EN PROFIJTBEGINSEL

Inbreng

Een waterschap geeft aan dat beginselen zoals profijt en solidariteit op basis van de informatie die vanuit Unie is verstrekt verschillend kunnen worden geïnterpreteerd. Daarbij geeft het waterschap aan dat eenduidigheid over deze begrippen is vereist om de objectiviteit van het systeem te borgen.

Inbreng door

Brabantse Delta.

Reactie

Wij zijn het zeer eens met de laatste zin van deze reactie. Zowel het feit dat het solidariteitsbeginsel en het profijtbeginsel samen de basis vormen onder de watersysteemheffing als het gegeven dat een deel van de huidige voorstellen gebaseerd is op het beter toepassen van het profijtbeginsel in deze heffing leiden er toe dat er geen enkel misverstand mag zijn over wat onder deze beginselen moet worden verstaan. Vandaar dat wij hieronder uiteenzetten op welke invulling van deze begrippen de voorstellen zijn gebaseerd.

In de voorstellen vanuit de Unie is vastgehouden aan de keuze die in de Wet modernisering waterschapsbestel, een wijziging van de Waterschapswet, is gemaakt om de watersysteemheffing op zowel het solidariteits- als het profijtbeginsel te baseren. Deze keuze komt voort uit het feit dat het waterschap zowel voorzieningen biedt die aan iedereen in het gebied min of meer gelijkelijk ten goede komen, het algemeen belang, als voorzieningen die in het belang zijn van enkele bijzondere groepen, de specifieke belangen. Het algemeen belang is het belang van de inwoners van het gebied om te kunnen wonen, werken en recreëren, waarbij het solidariteitsbeginsel past. In de bijdrage die aan de kosten van het waterschap wordt geleverd wordt geen onderscheid in hoogte gemaakt; er wordt een gelijk bedrag per huishouden in rekening gebracht.

Het specifieke belang is het belang van de eigenaren van gebouwen en grond: de voorzieningen van het waterschap zorgen voor de bescherming en instandhouding van hun eigendommen en voor het kunnen voldoen van gebouwen en gronden aan de gebruiksfuncties waarvoor zij zijn bedoeld. Bij dit specifieke belang past het profijtbeginsel, dat inhoudt dat de omvang van de bijdragen die aan de kosten van door het waterschap tot stand gebrachte voorzieningen gebaseerd wordt op de mate van profijt dat de eigenaren van die voorzieningen hebben.

3.4 HET SOLIDARITEITSBEGINSEL

Inbreng

Door een deel van het bestuur van een waterschap is opgemerkt dat het solidariteitsbeginsel verdwenen lijkt uit de watersysteemheffing.

Inbreng door

Drents Overijsselse Delta (deel van bestuur).

Reactie

Het solidariteitsbeginsel is zeker niet verdwenen, integendeel, het is een belangrijke basis onder de huidige watersysteemheffing en blijft dat ook in de voorstellen van de Unie

tot aanpassing van deze belasting. De watersysteemheffing is en blijft een hybride heffing met zowel elementen van solidariteit als elementen van profijt. De inwoners van het waterschap (de ingezetenen) brengen het solidariteitsdeel van de heffing op, de eigenaren van gebouwd en ongebouwd het profijtdeel. De keuze om de watersysteemheffing op zowel het solidariteits- als het profijtbeginsel te baseren, komt voort uit het feit dat het waterschap zowel voorzieningen biedt die aan iedereen in het gebied in min of meer gelijke mate ten goede komen (algemeen belang van de ingezetenen), als voorzieningen die in het belang van een of meer specifieke groepen zijn (specifiek belang). Ook de wijze van bepaling van het ingezetenenaandeel en de huidige verhouding tussen het solidariteitsdeel en het profijtdeel blijft in de voorstellen min of meer gelijk. Het kostenaandeel van de ingezetenen blijft zich in de basis baseren op de inwonerdichtheid en ligt tussen de 20% en 60%. De rest van de kosten wordt aan de eigenaren van gebouwd en van ongebouwd onroerend goed toegedeeld.

3.5 UITWERKING VAN HET PROFIJTBEGINSEL BINNEN HET GEBIEDSMODEL

Inbreng

De voorliggende voorstellen voor een nieuwe vorm van kostentoedeling voor de watersysteemheffing zijn voor een deel gebaseerd op het uitgangspunt dat het profijtbeginsel binnen de watersysteemheffing beter moet worden verankerd. Het gaat dan om het bepalen van de kostenaandelen van de categorieën gebouwd en ongebouwd, die samen het profijtgedeelte van de heffing opbrengen. Het voorstel is om hierbij de BBP-systematiek als basis te nemen. Er zijn door de waterschappen veel opmerkingen gemaakt over de wijze waarop binnen het kader van de BBP-systematiek het profijtbeginsel nader is ingevuld:

- In het Gebiedsmodel komt het profijtbeginsel niet goed tot zijn recht.
De Dommel.
- De wijze waarop de kostenaandelen in de technische fase tot stand komen is te subjectief en daardoor vatbaar voor discussie. De BBP-methodiek en de handreiking bieden (op onderdelen) onvoldoende houvast om de verdeling te motiveren. De methodiek moet meer transparant en uitlegbaar worden gemaakt.
Aa en Maas, Amstel, Gooi en Vecht, Brabantse Delta, Delfland (deel van bestuur), De Dommel, HDSR, DO Delta, Fryslân, Hollands Noorderkwartier (deel van bestuur), Limburg, Noorderzijlvest, Rivierenland, Rijn en IJssel, Vallei en Veluwe, Vechtstromen, Zuiderzeeland.
- Het profijt van de subcategorieën binnen het ongebouwd (infra, natuur en overig ongebouwd) is niet gelijkwaardig. Tariefdifferentiaties binnen het ongebouwd zouden meer recht doen aan het profijtbeginsel.
Hollands Noorderkwartier (deel van bestuur).
- De eerste fase wordt ten onrechte een technische fase genoemd. De in de handreiking opgenomen criteria dienen een gedegen bestuurlijk traject te doorlopen. Waarom juist deze criteria? Wij zetten daar vraagtekens bij. Daarenboven betwijfelen wij of het ooit zal lukken om een voor het hele land geldende eensluidende set van criteria vast te stellen. Als daar vraagtekens over blijven bestaan, is het de vraag of deze toepassing van de profijtbeginsel wel de juiste is.
Fryslân.
- Dat er een zo grote bestuurlijke afwegingsruimte van plus en min 15 procentpunten nodig is, geeft aan dat de basis van het systeem niet goed is. De mogelijkheid om 15 procentpunten voor elke categorie af te kunnen wijken staat haaks op een goede

uitwerking van het profijtbeginsel. De marge van 15 procentpunten is maximaal nodig om de door het hele bestuur onrechtvaardig gevoelde lastenstijging voor ongebouwd te corrigeren en is dan niet meer beschikbaar voor afweging waarvoor deze ook is bedoeld.

De Stichtse Rijnlanden, Fryslân, Hollands Noorderkwartier, Hollandse Delta.

- Het is voor ons niet duidelijk hoe de ambtelijke fase zich verhoudt tot de bestuurlijke fase en de extra bestuurlijke afwegingsruimte. Hierdoor kunnen wij de gevolgen niet overzien en beoordelen.

Vechtstromen.

Reactie

Er zijn door de waterschappen weliswaar veel opmerkingen gemaakt over de wijze waarop binnen het kader van de BBP-systematiek het profijtbeginsel nader is ingevuld, maar noch het uitgangspunt dat het profijtbeginsel beter moet worden verankerd noch het voorstel om bij de invulling de BBP-systematiek als basis te nemen wordt (door nagenoeg geen enkel waterschap) ter discussie gesteld.

Uit de voorlopige standpunten van de waterschappen blijkt dat de invulling van het profijtgedeelte binnen de BBP-systematiek van het Gebiedsmodel als nog onvoldragen en te weinig transparant wordt ervaren. Daarom wordt voorgesteld om meer tijd te nemen om dit onderdeel van deze systematiek, onder regie van een bestuurlijke commissie en met betrokkenheid van alle waterschappen en belangrijke stakeholders, door te ontwikkelen, te verbeteren en te concretiseren. Een belangrijke vraag die hierbij moet worden beantwoord is op welke wijze binnen de systematiek in voldoende mate rekening kan worden gehouden met de verschillen tussen waterschappen. Het werk van de commissie moet uiterlijk in juni 2019 leiden tot een transparante, bestuurlijk gedragen concept-handleiding, die daarna door het Uniebestuur aan de waterschappen wordt voorgelegd.

3.6 OMVANG VAN DE BESTUURLIJKE RUIMTE

Het voorgaande punt heeft betrekking op de voorbereidende, technische fase waarin de kostenaandelen van ingezetenen, gebouwd en ongebouwd 'in eerste aanleg' tot stand komen. Deze kostenaandelen vormen het vertrekpunt van de bestuurlijke afweging waarin de uiteindelijke kostenaandelen worden bepaald. Wat betreft deze bestuurlijke afweging heeft het Uniebestuur in juni jl. voorgesteld dat het algemeen bestuur de mogelijkheid heeft om op basis van een openbare en transparante afweging het kostenaandeel van elke categorie maximaal 15 procentpunten hoger of lager vast te stellen ten opzichte van de aandelen die het resultaat van de technische fase waren. Deze afweging leidt tot definitieve kostenaandelen die het belang c.q. het profijt van de drie categorieën naar het oordeel van het algemeen bestuur evenwichtig representeren.

Inbreng

In veel reacties van waterschappen wordt ingegaan op de omvang van de bestuurlijke ruimte.

Noorderzijvest merkt op dat in de voorstellen van de CAB een bestuurlijke ruimte van plus en min 10 procentpunten was voorzien. Het is dit waterschap onduidelijk waarom het Uniebestuur de ruimte heeft verhoogd naar 15 procentpunten.

Over de omvang van de bestuurlijke ruimte lopen de meningen van de waterschappen sterk uiteen:

- Bestuurlijke afwegingsruimte van plus en min 15 procentpunten is aan de ruime kant c.q. te ruim, omdat deze maatschappelijk lastig uitlegbaar is en kan leiden tot een ongewenste bestuurlijke discussie zowel binnen het waterschap als over de waterschappen.
Aa en Maas, Brabantse Delta, De Dommel, De Stichtse Rijnlanden, Noorderzijlvest.
- Bestuurlijke afwegingsruimte van minimaal plus en min 15 procentpunten is een stevige voorwaarde, mede om het stelsel langdurig houdbaar te houden.
Amstel, Gooi en Vecht, Delfland.

Daarnaast wordt in verschillende reacties de relatie gelegd tussen de doorontwikkeling, verbetering en concretisering van de invulling van het profijtbeginnsel (zie ook punt 3.5) en de omvang van de bestuurlijke afwegingsruimte:

- Bestuurlijke afwegingsruimte van plus en min 15 procentpunten kan makkelijk leiden tot een politieke beslissing o.b.v. meerderheden in een bestuur in plaats van te beargumenteren plaatselijke omstandigheden. Doorontwikkeling van de methode zal bijdragen aan het bereiken van een situatie waarin lokaal maatwerk enerzijds en stabiliteit en transparantie van de kostentoedeling anderzijds worden verenigd.
Schieland en de Krimpenerwaard.
- Als het Gebiedsmodel voldoende objectief en uitlegbaar is gemaakt, kan de bestuurlijke afwegingsruimte aanzienlijk kleiner zijn, bijvoorbeeld 5 of 10%.
Brabantse Delta.

Tot slot zijn er reacties waaruit blijkt dat er bij de betreffende waterschappen behoefte is aan kaderstelling voor de wijze waarop met de bestuurlijke ruimte kan worden omgegaan:

- Bij een zo grote afwegingsruimte als van plus en min 15 procentpunten ligt bestuurlijke willekeur op de loer en bovendien kunnen hierdoor grote verschillen tussen waterschappen ontstaan. Bestuurlijke consensus over een handreiking met criteria die aangeeft hoe met de bandbreedte kan worden omgegaan lijkt ons gewenst.
Fryslân.
- Mogelijkheden om situaties waarin het waterschap profijt heeft van de voorzieningen van derden te belonen worden gemist. Bestuurlijke ruimte en tariefdifferentiaties zijn hiervoor te generiek
Aa en Maas, Brabantse Delta, De Dommel (deel van bestuur), Limburg.

Reactie

Allereerst geven wij de gevraagde toelichting op het voorstel van het Uniebestuur om uit te gaan van een ruimte van 15 procentpunten, waar de CAB 10 procentpunten had voorgesteld.

De uitkomsten van de nieuwe kostentoedelingsmethode zijn sterk afhankelijk van gebiedspecifieke omstandigheden en de specifieke taakuitoefening. Deze verschillen sterk per waterschap. Denk hierbij aan: landelijk of stedelijk, hoog- of laaggelegen, wel of niet aan zee of grote rivieren gelegen, veel of weinig oppervlaktewater, verschillende grondsoorten e.d. Om voldoende ruimte te creëren voor bestuurlijke afwegingen binnen deze sterk verschillende context, heeft het Uniebestuur voor een marge van 15 procentpunten (hoger of lager) gekozen. Het Uniebestuur verwacht dat deze ruimte voldoende is om specifieke gebiedsomstandigheden tot uitdrukking te brengen in de uiteindelijke kostenaandelen. Een ruimte van 10 procentpunten werd derhalve onvoldoende geacht.

Als we de balans van de reacties vanuit de waterschappen opmaken komen we tot het volgende. Enerzijds zijn er sterk uiteenlopende meningen over de omvang die de bestuurlijke ruimte zou moeten hebben. Anderzijds wordt door vrij veel waterschappen de relatie gelegd tussen de doorontwikkeling, verbetering en concretisering van de invulling van het profijtbeginsel ten behoeve van de technische fase en de omvang van de bestuurlijke afwegingsruimte ten behoeve van de besluitvormingsfase. Daarom stellen wij voor om de eerder bedoelde nieuwe bestuurlijke commissie tevens te vragen een advies uit te brengen over de gewenste c.q. noodzakelijke bestuurlijke ruimte, waarbij de commissie zich zou moeten baseren op de resultaten van haar werk met betrekking tot de invulling van het profijtbeginsel. De commissie wordt gevraagd hierbij ook de volgende vragen van een advies te voorzien:

- op welke wijze en in welke fase van de kostentoedeling kan het beste rekening worden gehouden met situaties waarin het waterschap profijt heeft van diensten / voorzieningen die door derden (belastingbetalers) ten behoeve van het waterbeheer worden geleverd?;
- is er noodzaak en/of wordt er behoefte bij de waterschappen gevoeld om nader invulling te geven aan de wijze waarop met de bestuurlijke afwegingsruimte kan worden omgegaan;
- is het toevoegen van het vereiste van een gekwalificeerde meerderheid bij besluiten tot aanpassing van de kostentoedeling wenselijk?

Ook dit deel van het werk van de commissie zou uiterlijk in juni 2019 moeten worden opgenomen in de concept-handleiding, die daarna door het Uniebestuur aan de waterschappen wordt voorgelegd.

Het vervolgproces luidt dan:

- Het Uniebestuur stelt zo spoedig mogelijk na de Ledenvergadering van 14 december a.s. een bestuurlijk samengestelde commissie in, rekening houdend met regionale spreiding en vereiste deskundigheid.
- De commissie stuurt een deskundige ambtelijke werkgroep aan die de BBP- methode concretiseert.
- De commissie organiseert betrokkenheid van alle waterschappen en relevante stakeholders bij de uitwerking.
- De commissie formuleert uiterlijk in juni 2019 advies aan Uniebestuur in de vorm van een concept-handreiking en een advies over de vragen aangaande de bestuurlijke ruimte in het Gebiedsmodel.
- Na ontvangst legt het Uniebestuur voor de zomer van 2019 de concept-handreiking aan de waterschappen voor.

3.7 SUGGESTIES VOOR DE NADERE INVULLING VAN HET PROFIJTBEGINSEL

Inbreng

Met name vanuit Vallei en Veluwe zijn al enkele aspecten genoemd waarmee de invulling van het profijtbeginsel nader zou kunnen geobjectiveerd:

- kan worden onderzocht of de verdringsreeks bij droogte in relatie tot het profijtbeginsel kan worden verwerkt in de voorstellen?;
- het product watersysteem bepaalt in belangrijke mate het totale kostenaandeel voor de categorieën gebouwd en ongebouwd. Voor dit product zijn de criteria onvoldoende objectief: het criterium voor de kostentoedeling aan gebouwd en ongebouwd betreft de kosten die het waterschap maakt in stedelijk gebied (toegedeeld aan gebouwd) en in landelijk gebied (toegedeeld aan ongebouwd). Daarbij geldt een subbepaling dat ieder waterschap rekening kan houden met de mate waarin het

watersysteem in landelijk gebied ten dienste staat van het stedelijk gebied (bijv. waterberging). Op dit moment zijn geen objectieve criteria vastgesteld om dit belang te bepalen en ontstaat ruimte voor interpretatie.

Inbreng door

Vallei en Veluwe.

Reactie

Deze suggestie en opmerking zullen worden meegegeven aan de commissie die bij het vorige punt is beschreven en die in het eerste halfjaar van 2019 aan de slag gaat met de nadere invulling van het profijtbeginsel binnen het Gebiedsmodel.

3.8 IN KOSTENTOEDELING REKENING HOUDEN MET WATERKWALITEITSMAT-REGELEN

Als onderdeel van de voorstellen om het profijtbeginsel beter in de kostentoedeling van de watersysteemheffing te verankeren en daarbij de BBP-systematiek als kader te nemen wordt een nieuw basisproduct 'waterkwaliteitsmaatregelen' geïntroduceerd. Dit betekent dat ook voor dit product moet worden bepaald in welke mate de categorieën gebouwd en ongebouwd profijt hebben van de voorzieningen die het waterschap levert. In de handreiking voor de technische fase van de kostentoedeling die de Unie in augustus 2018 heeft uitgebracht, wordt aangegeven op basis van welke criteria dit kan gebeuren. Over dit onderwerp zijn enkele opmerkingen gemaakt.

Inbreng 1:

Uit de reacties van twee waterschappen blijkt dat er twijfels zijn of de kosten van waterkwaliteitsmaatregelen wel objectief in beeld kunnen worden gebracht; welke kosten moeten aan het product waterkwaliteitsmaatregelen worden toegerekend?

Inbreng door

Brabantse Delta, Drents Overijsselse Delta.

Reactie

Wij kunnen ons deze reactie, op basis van de huidige situatie, goed voorstellen. Het gaat hier om alle maatregelen die het waterschap in en om het watersysteem treft en die gericht zijn op de waterkwaliteit. Het betreft een breed scala aan maatregelen, waaronder het met het oog op de waterkwaliteit aanleggen van natuurvriendelijke oevers en waterzuiverende beplanting, het baggeren en saneren van waterbodems gericht op de waterkwaliteit en het doorspoelen van waterlopen gericht op de bestrijding van waterverontreiniging. Omdat de BBP-indeling tot nu toe uitgaat van het concept 'integraal waterbeheer', maken de (kosten van) maatregelen gericht op de waterkwaliteit nu, naar wij aannemen, bij de waterschappen onderdeel uit van andere (basis)producten. De introductie van het basisproduct 'waterkwaliteitsmaatregelen' heeft tot gevolg dat de kosten die ten behoeve van waterkwaliteit worden gemaakt ten behoeve van de toekomstige kostentoedeling uit de andere basisproducten moeten worden gedestilleerd. Wij realiseren ons dat dit niet eenvoudig is en dat er soms aannames moeten worden gedaan om de kosten te bepalen of in te schatten. Nadat verschillende waterschappen hadden aangegeven dat zij behoefte hebben aan materiaal op basis waarvan zij het onderscheid kunnen maken tussen 'kosten voor waterkwaliteit' en 'kosten voor waterkwantiteit', heeft de Unie, met als opmerking dat het hier om een waterschapsspecifiek vraagstuk gaat, in

augustus 2018 een aantal hulpmiddelen aangereikt waarmee de waterschappen de kosten zouden kunnen onderscheiden.

In de toekomst zullen de kosten van waterkwaliteitsmaatregelen scherper worden afgebakend. De verwachting is dat de waterschappen dit onderscheid in hun administraties zullen gaan aanbrengen als definitief besloten is dat er in de kostentoedeling expliciet rekening gehouden moet gaan worden met de kosten van waterkwaliteitsmaatregelen. Dan zal er in principe ook een wijziging van de BBP-systematiek van de Unie komen met de introductie van een aparte post voor waterkwaliteit. Bij dit alles geldt dat er naast het gebruik in de kostentoedeling meer argumenten zijn die pleiten voor het explicieter in beeld gaan brengen van de kosten voor waterkwaliteit. Het gaat hier onder andere om de interbestuurlijke afspraken over de verbetering van de waterkwaliteit die binnenkort zullen worden gemaakt.

Inbreng 2

Een deel van het bestuur van een waterschap twijfelt of de kosten van waterkwaliteitsmaatregelen wel volledig aan het ongebouwd zijn toe te delen. Tenminste een deel van de kosten is volgens deze geleding aan het gebouwd toe te delen.

Inbreng door

Vallei en Veluwe (deel van bestuur).

Reactie

Het is niet zo dat alle kosten van het basisproduct waterkwaliteitsmaatregelen aan de categorie ongebouwd worden toegedeeld. De kostentoedeling heeft tot gevolg dat voor alle kosten, en dus ook voor de kosten van dit product, een deel aan de ingezetenen wordt toegedeeld. Voorts geldt dat de categorie gebouwd via de eveneens nieuw voorgestelde verontreinigingsheffing op effluentlozingen en op riooloverstorten bijdraagt aan de kosten van het watersysteembeheer en dus aan de kosten van waterkwaliteitsmaatregelen. Tot slot geldt dat een deel van de kosten van het 'kwaliteitsbaggeren' aan gebouwd wordt toegedeeld.

Het voorgaande geeft aan dat in de heffingssystematiek reeds rekening wordt gehouden met alle waterkwaliteitsversturende factoren uit het stedelijk gebied. Langs deze lijn wordt voorgesteld om de resterende kostenpost binnen de watersysteemheffing volledig toe te delen aan het ongebouwd. Bij dat laatste geldt dat een waterschap de mogelijkheid heeft om in geval van bepaalde specifieke maatregelen, waarvoor geldt dat gebouwd een profijt heeft dat niet reeds in de heffingssystematiek zoals hiervoor beschreven tot uitdrukking is gebracht, een deel van de kosten gemotiveerd aan het gebouwd toe te delen.

Inbreng 3

Door een waterschap is de vraag gesteld of voor een expliciete toedeling van de kosten van waterkwaliteitsmaatregelen niet dezelfde juridische bezwaren gelden als voor een verontreinigingsheffing op diffuse lozingen.

Inbreng door

Drents Overijsselse Delta.

Reactie

Voorafgaand aan het neerleggen van het huidige voorstel om binnen de watersysteemheffing rekening te houden met het effect van diffuse lozingen op de waterkwaliteit is onderzocht of deze lozingen fiscaal robuust en met handelingsperspectief zouden kunnen worden belast met de verontreinigingsheffing. Voor een dergelijke heffing zou het noodzakelijk zijn om exact te kunnen bepalen wie voor welke verontreiniging verantwoordelijk is. Er zou ook gemeten moeten worden hoe groot de verontreiniging precies is. De tussenconclusie was dat dit niet mogelijk is. Als alternatief is het in theorie weliswaar voorstelbaar dat de omvang van de verontreiniging in een dergelijk geval indirect wordt bepaald - bijvoorbeeld via ingekochte of toegediende mest en gewasbeschermingsmiddelen - maar dit brengt andere, eveneens complexe uitvoeringsproblemen met zich mee. Uiteindelijk is geconcludeerd dat de verontreinigingsheffing ongeschikt is als middel om diffuse lozingen aan te slaan en dat deze beperkt blijft tot puntlozingen.¹ In het huidige voorstel binnen de watersysteemheffing wordt op basis van het profijtbeginsel rekening gehouden met de problematiek van de diffuse lozingen en niet op basis van het principe de vervuiler betaalt. Bij de invulling van het profijtbeginsel en in de heffingssystematiek van de watersysteemheffing speelt de mate van vervuiling geen rol, hoeft de vervuiling derhalve niet te worden vastgesteld en spelen de zojuist beschreven fiscaal-juridische bezwaren die golden bij het eventueel onderbrengen binnen de verontreinigingsheffing dus geen rol.

In aanvulling geven we nog aan dat de kosten van waterkwaliteitsmaatregelen op dit moment ook al in de kostentoedeling aan de betalende categorieën worden toegedeeld, maar gebeurt dat impliciet, als onderdeel van de totale kosten van het watersysteembeheer. Mitigerende maatregelen worden immers ook nu al getroffen. Het voorstel van een expliciete kostentoedeling heeft tot gevolg dat er beter tot uitdrukking wordt gebracht wie profijt heeft van de mitigerende maatregelen en zorgt er voor dat deze maatregelen ook meer zichtbaar worden.

Inbreng 4

Een waterschap heeft gevraagd of er meer duidelijkheid gegeven kan worden over hoe diffuse lozingen en de effecten daarvan op de waterkwaliteit worden meegenomen/uitgewerkt in de watersysteemheffing (binnen het basisproduct waterkwaliteit) en concreet aan te geven hoe, via het profijtbeginsel, de kosten voor mitigerende maatregelen landen bij de vervuiler/kosten-veroorzaker.

Inbreng door

Zuiderzeeland.

Reactie

Het voorstel om in de kostentoedeling expliciet rekening te houden met het profijt van waterkwaliteitsmaatregelen komt inderdaad met name voort uit het feit dat diffuse lozingen vanaf wegen, agrarische percelen, natuurterreinen en overige ongebouwde gronden effect hebben op de waterkwaliteit. Diffuse lozingen zijn inherent aan het gebruik van deze gronden, maar hebben ook een negatieve invloed op de waterkwaliteit. Het waterschap neemt maatregelen gericht op de waterkwaliteit die deze invloed mitigeert. Met andere woorden, de maatregelen die het waterschap treft, stellen de eigena-

¹ Puntlozingen kunnen worden onderscheiden van diffuse lozingen doordat hier een duidelijk aanwijsbare plaats van lozing is (bijvoorbeeld een buis). Diffuse lozingen zijn lozingen zonder pijp waarvan voorbeelden zijn: afstroming, uitspoeling en verwaaiing.

ren van de gronden in staat deze te gebruiken conform de functies die de percelen hebben. De kostentoedeling aan ongebouwd vindt dus plaats vanwege het profijt dat ongebouwd heeft van de waterkwaliteitsmaatregelen van het waterschap. Daarbij is het goed om te benadrukken dat het in deze stap van de kostentoedeling gaat om het 'restprofijt'; het belang van de ingezetenen bij de waterkwaliteitsmaatregelen vertaalt zich in het kostenaandeel van deze categorie.

In de voorgestelde kostentoedelingsmethodiek werkt het zo dat als een waterschap voor waterkwaliteitsmaatregelen, en dus voor maatregelen die de effecten van diffuse lozingen op de waterkwaliteit mitigeren, in vergelijking met andere producten relatief veel kosten maakt, dit resulteert in een hoger kostenaandeel voor de categorieën die profijt resp. belang bij die waterkwaliteitsmaatregelen hebben. Hoe groter de diffuse verontreiniging is, des te groter is het profijt dat aan de waterkwaliteitsmaatregelen van het waterschap wordt ontleend.

3.9 BETALING DOOR NATUUR

Een voorstel uit juni 2018 is dat voor natuur een tarief van 30% van het tarief ongebouwd gaat gelden. Op dit voorstel zijn veel, soms uiteenlopende reacties binnengekomen.

Inbreng 1

Op verschillende wijzen is naar voren gebracht dat het vanuit de waterschappen ook denkbaar wordt geacht dat de eigenaren van natuurterreinen zelf geen watersysteemheffing meer gaan betalen:

- natuur zou ook volledig van belastingheffing kunnen worden ontlast dan wel alleen belast kunnen worden vanuit het kostenveroorzakingsbeginsel
Vallei en Veluwe (deel van bestuur);
- de lasten voor natuur zouden ook gedragen kunnen worden door het Rijk of de provincies
(Schieland en de Krimpenerwaard);
- de kosten voor natuur zouden ook volledig door de ingezetenen gedragen kunnen worden
(Hollands Noorderkwartier).

Reactie

Het helemaal niet meer meebetalen door natuur aan de kosten van het watersysteembeheer staat haaks op het uitgangspunt dat het profijtbeginsel beter moet worden verankerd in de watersysteemheffing. De waterschappen zorgen voor veel voorzieningen waarvan de natuurterreinbeheerders profiteren, zij zijn dan ook een belangrijke belanghebbende groep bij de watersysteeltaak en kunnen om deze reden niet volledig buiten het belastingstelsel blijven.

In reactie op de opmerking waarin over het belasten vanuit het kostenveroorzakingsbeginsel wordt gesproken merken wij nog op dat dit beginsel niet binnen de watersysteemheffing wordt gehanteerd. De watersysteemheffing is en blijft gebaseerd op een combinatie van het solidariteitsbeginsel en het profijtbeginsel.

Inbreng 2

Een deel van het bestuur van een waterschap vraagt zich af of met het verschuiven van natuur naar de categorie ongebouwd niet een nieuwe weeffout ontstaat.

Inbreng door

Brabantse Delta (deel van bestuur).

Reactie

In onze reactie zijn wij er vanuit gegaan dat met deze inbreng op de koppeling van het tarief natuur aan het tarief ongebouwd wordt geduid: als het tarief ongebouwd omhoog of omlaag gaat, gaat automatisch ook het tarief natuur omhoog of omlaag. Dit verband is er inderdaad, maar is geen weeffout, omdat het inherent is aan 1) het voorstel dat natuur niet langer een zelfstandige betalende categorie is en voortaan onderdeel is van de categorie ongebouwd, en 2) de betere verankering van het profijtbeginsel. Dit laatste heeft tot gevolg dat als de categorie ongebouwd meer of minder profijt heeft van de voorzieningen van het waterschap, zij daar meer of minder voor betaalt. Deze beweging geldt dan voor alle onderdelen van de categorie. Doordat voor natuur korting op tarief dat voor de rest van de categorie geldt wordt voorgesteld, is de lastenverhoging of -verlaging voor natuur in absolute zin aanmerkelijk geringer dan voor de rest van de categorie ongebouwd.

Inbreng 3

Een vrij groot aantal waterschappen heeft aangegeven dat er in het pakket een onderbouwing ontbreekt van het voorstel om het tarief natuur op 30% van het tarief ongebouwd vast te stellen. Deze onderbouwing was er wel bij het voorstel van de CAB om het tarief natuur op 20% van het tarief ongebouwd vast te stellen.

Inbreng door

Aa en Maas, DO Delta, Fryslân (vraagt ook naar onderbouwing van 20%), Hunze en Aa's, Vallei en Veluwe.

Reactie

Als gevolg van de huidige kostentoedelingssystematiek dragen eigenaren van natuurterreinen in vergelijking met andere grondeigenaren op dit moment (veel) minder bij aan de kosten van de taakuitoefening. De relatief lage bijdrage staat niet in verhouding tot de inspanningen van de waterschappen voor deze categorie. In een belastingstelsel waarin er naar wordt gestreefd om het profijtbeginsel strikter toe te passen om zodoende tot een eerlijkere verdeling van lasten te komen, dient deze onevenwichtigheid zoveel mogelijk weggenomen te worden. Een consistente toepassing van het profijtbeginsel zou leiden tot één tarief voor de categorie ongebouwd (met uitzondering van de situaties waar een tariefdifferentiatie geldt). Dit zou betekenen dat natuur hetzelfde tarief betaalt als de overige onderdelen van het ongebouwd.

Omdat een zeer forse lastenverhoging voor natuurterreinbeheerders het gevolg zou zijn, had de CAB het Uniebestuur in overweging gegeven het tarief natuur op 20% van het tarief ongebouwd vast te stellen. Deze 20% was afgeleid van de systematiek uit de huidige Waterschapswet dat natuurterreinbeheerders een lagere bijdrage in de kosten van het waterschap moeten betalen dan overige eigenaren van ongebouwde gronden en het feit dat de waarde per ha van natuur bij wetsfictie op 20% van de waarde van agrarisch ongebouwd is vastgesteld.

Het Uniebestuur heeft zich gerealiseerd dat toepassing van het profijtbeginsel resulteert in een forse lastenverhoging voor de eigenaren van natuur. Het heeft de voorkeur van het Uniebestuur dat er bij wijze van oplossing een landelijke bijdrage in de kosten van de terreinbeheerders komt. Omdat dit naar het oordeel van het Uniebestuur niet snel te

realiseren is, heeft het Uniebestuur als bestuurlijke keuze voorgesteld om het tarief voor natuurterreinbeheerders op 30% te stellen.

Omdat in de huidige fase van het proces veel waterschappen hebben aangegeven dat met een tarief van 30% sprake is van een te forse lastenverhoging voor natuur, wordt op dit punt een aangepast procesvoorstel voorgelegd.

Inbreng 4

Een waterschap vraagt zich af of een korting voor natuur niet op gespannen voet staat met het profijtbeginsel.

Inbreng door

Fryslân

Reactie

Zoals in de reactie op de vorige inbreng is aangegeven, zou een consistente toepassing van het profijtbeginsel tot één tarief voor de categorie ongebouwd leiden (met uitzondering van de situaties waar een tariefdifferentiatie van toepassing is). In onze vorige reactie kunt u ook lezen welke overwegingen ten grondslag hebben gelegen aan het voorstel van het Uniebestuur uit juni 2018 om het tarief voor natuur lager vast te stellen.

Inbreng 5

In veel reacties worden kanttekeningen geplaatst bij het voorstel om het tarief natuur op 30% van het tarief ongebouwd vast te stellen. Veel waterschappen vinden dit tarief te hoog en/of maken zich zorgen over de financiële consequenties van het tarief voor de natuureigenaren:

- de bijdrage die natuur moet gaan betalen is te hoog. Er moet aandacht zijn voor de financiële consequenties daarvan
Delfland (deel van bestuur), Drents Overijsselse Delta, Hollands Noorderkwartier, Hunze en Aa's, Noorderzijlvest;
- de lasten voor natuureigenaren nemen substantieel toe zonder dat duidelijk is hoe de financiering geregeld is. Het is ons niet duidelijk of de provincies en het Rijk, als verantwoordelijken voor natuur, ook de verantwoordelijkheid nemen voor deze financiering. Zonder deze duidelijkheid kunnen wij dit voorstel niet goed wegen
Vechtstromen;
- wij zien graag een belastingtarief voor natuur opgenomen dat 20% bedraagt van dat van ongebouwd
Hunze en Aa's, Noorderzijlvest, Rijn en IJssel, Schieland en de Krimpenerwaard, Vallei en Veluwe;
- het tarief natuur moet substantieel lager worden om disproportionele lastenverhoging te voorkomen
Amstel, Gooi en Vecht;
- voor natuur zou een veel hogere korting dan 30% moeten worden toegepast
Hollands Noorderkwartier, Zuiderzeeland.

Reactie

Bovenvermelde reacties en ook de inbreng onder 1 t/m 4 is een bevestiging dat de bijdrage van natuur aan de kosten van het watersysteembeheer misschien wel het onderwerp is waarover de meningen het meest uiteen blijven lopen. Met deze achtergrond

stelt het Uniebestuur voor een “*een commissie van wijzen*” in te stellen die moet onderzoeken wat gegeven het collectieve belang van natuur, redenerend vanuit het oogpunt van profijt, gecombineerd met de naar haar aard lokale belasting vanuit de waterschappen een reële en te motiveren verdedigen bijdrage van natuur is. Het advies van de commissie zal uiterlijk in juni 2019 gereed moeten zijn.

3.10 BETALING VOOR NATUUR

Inbreng

Naast het voorstel dat natuur zelf 30% van de kosten gaat betalen, bevat het pakket van 15 juni 2018 ook het voorstel dat de resterende kosten die via de kostentoedeling aan natuur worden toegerekend, bij alle categorieën in rekening worden gebracht in de verhouding van de kostenaandelen van de kostentoedeling. Bij dit voorstel zijn de nodige kanttekeningen geplaatst:

- het toerekenen van de resterende kosten van natuur aan gebouwd en ongebouwd is onvoldoende gemotiveerd
Fryslân, Hunze en Aa's, Noorderzijlvest, Vallei en Veluwe;
- de resterende kosten van natuur zouden ook volledig door de ingezetenen gedragen moeten/kunnen worden
Drents Overijsselse Delta (deel van bestuur), Fryslân, Hunze en Aa's, Noorderzijlvest, Rijn en IJssel, Vallei en Veluwe, Zuiderzeeland (deel van bestuur).

Reactie

Het toerekenen van een deel van de kosten die via de kostentoedeling aan natuur worden toegedeeld, maar als gevolg van de lagere tariefstelling niet door natuur zelf worden betaald, aan alle categorieën was een bestendinging van de huidige systematiek. Immers, ook in het huidige stelsel betaalt natuur zelf slechts een deel van de kosten van de voorzieningen die het waterschap voor natuur treft en worden de resterende kosten door de andere categorieën gedragen.

Uit het feit dat veel waterschappen voorstellen om de resterende kosten alleen bij de ingezetenen in rekening te brengen, blijkt dat de lijn om op dit punt geen verandering aan te brengen niet breed wordt onderschreven. Naar het oordeel van deze waterschappen zou ook hier een redenering vanuit het profijtbeginsel moeten gelden: omdat de ingezetenen degenen zijn die het profijt van natuur hebben, is het terecht dat zij ook een deel van de kosten dragen die het waterschap voor natuur maakt. Zoals bij het vorige punt al is aangegeven, stelt het Uniebestuur voor een ‘commissie van wijzen’ in te stellen die wordt gevraagd een advies uit te brengen over het vraagstuk van de betaling door natuur van de waterschapsbelastingen. De commissie zal zich ook uitspreken over het opvangen van de kosten die het waterschap voor natuur maakt binnen het belastingstelsel van de waterschappen.

3.11 TARIEFDIFFERENTIATIE WEGEN

Inbreng

Op dit moment is het voor een deel van de waterschappen mogelijk om het tarief voor wegen maximaal 400% hoger vast te stellen dan het tarief voor de rest van de categorie ongebouwd. Het voorstel vanuit de Unie is om deze mogelijkheid te beperken tot maximaal 100%. Twee waterschappen hebben aangegeven dat de tariefdifferentiatie wegen

niet beperkt zou moeten worden tot 100%. Eén van deze waterschappen mist de argumentatie waarom de huidige differentiatie voor wegen tot maximaal 400% niet kan worden gehandhaafd.

Inbreng door

Limburg, Rivierenland.

Reactie

De mogelijkheid die een deel van de waterschappen heeft om de tariefdifferentiatie wegen hoger dan 100% vast te stellen is bij amendement aan de Waterschapswet toegevoegd om de stijging van tarieven voor het agrarisch ongebouwd te kunnen matigen en daarmee de effecten van de zogenaamde weeffout zoveel mogelijk weg te kunnen nemen. Omdat 'de weeffout' in het stelsel dat de Unie nu voorstelt niet meer bestaat, is deze tariefdifferentiatie niet meer nodig. Vandaar het voorstel om de tariefdifferentiatie wegen weer naar zijn oorspronkelijk vorm, maximaal 100%, en bedoeling terug te brengen: waterschappen een mogelijkheid te geven om in het tarief voor verharde openbare wegen rekening te houden met het feit dat deze wegen extra kosten voor het waterschap kunnen veroorzaken (piekafvoer/groot waterbezwaar). Omdat hiervan ook in de toekomst sprake zal zijn, stelt het Uniebestuur voor om de tariefdifferentiatie van maximaal 100% te behouden.

3.12 PLUSVOORZIENINGEN

Inbreng

Onderdeel van de voorstellen is het geven van de wettelijke mogelijkheid aan de waterschappen om kosten van zogenoemde plusvoorzieningen apart in rekening te brengen bij degenen die van deze voorzieningen profijt hebben. Een waterschap heeft aangegeven dat zij de definitie van plusvoorzieningen veel te algemeen vindt en nauwelijks tot niet uitgewerkt ziet. Zonder aanpassing leidt dit tot willekeur en dus tot continu politiek dispuut over de taakopvatting van de waterschappen, aldus het waterschap.

Inbreng door

Brabantse Delta.

Reactie

Wij kunnen ons deze reactie goed voorstellen. Het nieuwe leerstuk van de plusvoorzieningen en de bekostiging is zeker op dit moment nog met een aantal vragen en aandachtspunten omgeven. Het gaat bij plusvoorzieningen als het ware om 'aanvullende zorg' voor het watersysteem; om datgene wat waterschappen een stukje extra doen bovenop wat de geldende normen reeds van hen vragen. Omdat al van hoge normen sprake is, zal van een plusvoorziening maar in een beperkt aantal gevallen sprake zijn. Wat een reguliere voorziening is en wat een plus, zal in de praktijk van geval tot geval bekeken moeten worden, waarbij geldt dat als er een concreet verzoek van een belanghebbende ligt voor bijvoorbeeld extra bescherming of wateraanvoer, duidelijk is dat dan van een plusvoorziening sprake is. Als een plusvoorziening niet op verzoek wordt gerealiseerd en het waterschap wel de intentie heeft om de kosten van deze voorziening in rekening te brengen, achten wij het vanzelfsprekend dat waterschappen in dergelijke gevallen hierover altijd met de betrokkenen in contact treden.

Richting een wettelijke bepaling zal er nog veel overleg met het ministerie van I&W nodig zijn over de verdere invulling van de plusvoorzieningen. Lopende dit proces wordt er ook steeds meer helderheid richting de waterschappen geboden.

4. OPMERKINGEN OVER VOORSTELLEN ZUIVERINGSHEFFING

4.1 ZWARE METALEN EN ZOUTEN

De nieuwe systematiek neemt de mate van kostenveroorzaking als uitgangspunt. Bij het opstellen van de nieuwe heffingsformule is daarom op basis van landelijke afvalwaterkarakteristieken bepaald welke stoffen kosten veroorzaken op de zuivering. Omwille van uitvoerbaarheid zijn alleen de substantiële kostenveroorzakers in de formule opgenomen.

Inbreng

Vier waterschappen hebben in hun reactie opgenomen dat de heffing op zware metalen en zouten behouden zou moeten worden.

Inbreng door

Aa en Maas, Amstel, Gooi en Vecht, Rivierenland, Hollandse Delta.²

Reactie

De vier waterschappen hebben aangegeven dat zij uit het oogpunt van waterkwaliteit sterk hechten aan de huidige optionele heffing op zware metalen en zouten (artikel 122f, tweede lid, onderdeel b t/m f Waterschapswet). Deze stoffen veroorzaken ook kosten binnen het zuiveringsbeheer. Om deze redenen wordt voorgesteld om deze optionele heffing, met uitzondering van onderdeel f,³ in de wet te handhaven. Dit geeft waterschappen de mogelijkheid om zelf af te wegen of ze deze heffing - met de daarbij behorende additionele uitvoeringslasten - willen toepassen.

Dit punt wordt meegenomen in het aangepaste voorstel dat nu aan de waterschappen wordt voorgelegd.

4.2 AANTAL KOSTENVEROORZAKINGSEENHEDEN VOOR BEDRIJVEN

Inbreng

Een waterschap heeft gevraagd om de daling in het aantal heffingseenheden voor bedrijven te beperken, zodat de voorziene verhoging van het bedrag aan zuiveringsheffing voor de forfaitaire situaties daarmee ook wordt beperkt.

Inbreng door

Amstel, Gooi en Vecht.

Reactie

De voorstellen zijn ontwikkeld langs de lijn van enkele belastingbeginselen. Voor de zuiveringsheffing is dat het beter toepassen van het principe 'de kostenveroorzaker betaalt'. De voorgestelde heffingsformule, die in deze relevant is voor bedrijven, is hierop

² Rivierenland en Hollandse Delta hebben deze punten ambtelijk ingebracht.

³ In onderdeel f is een heffing op fosfor opgenomen. Fosfor komt echter ook al in de voorgestelde heffingsformule als parameter terug, waardoor dit dubbelop zou zijn.

ook gebaseerd. Als gevolg van de voorstellen daalt inderdaad het aantal heffingseenheden in de zuiveringsheffing. Daarnaast stijgt het totaal aan kosten van het zuiveringsbeheer, met name door de aanvullende heffing op effluentlozingen. Als gevolg van de stijging van de kosten en de daling van het aantal heffingseenheden, stijgt het tarief per eenheid. Dit is dus inherent aan het strikt vasthouden aan het gekozen leidende principe van deze heffing.

4.3 ZUIVERINGSHEFFING OP BASIS VAN WATERVERBRUIK

Inbreng

Twee waterschappen hebben in hun reactie opgenomen dat - als prikkel voor gedragsbeïnvloeding - het waterverbruik meegenomen zou moeten worden in de hoogte van de zuiveringsheffing.

Inbreng door

Delfland, Fryslân.

Reactie

Voor huishoudens bestaat deze (wettelijke) mogelijkheid al en de voorstellen brengen hier geen wijziging in. Waterschappen kunnen er in de toekomst dus voor blijven kiezen om in plaats van het woonruimteforfait de heffing voor huishoudens geheel of gedeeltematig te baseren op het waterverbruik. Waterschappen die hiervoor kiezen moeten dit in de belastingverordening vastleggen. Tot op heden heeft geen enkel waterschap gebruik gemaakt van deze mogelijkheid, vermoedelijk vanwege praktische bezwaren zoals ontbreken van bemetering en aanvullende uitvoeringslasten.

4.4 FORFAIT VOOR VIERPERSOONSHUISHOUDENS

Inbreng

Een waterschap geeft aan dat beter gemotiveerd zou moeten worden waarom voor vierpersoonshuishoudens een forfait van 4 KVE i.p.v. 3 KVE gaat gelden.

Inbreng door

Noorderzijlvest.

Reactie

Aanvankelijk bepaalde de wet⁴ dat de heffing voor woonruimten op een gelijk bedrag per woonruimte kon worden vastgesteld, zonder dat bedrag overigens te noemen. In de praktijk werd de gemiddelde woningbezetting als uitgangspunt genomen. Doorgaans werd deze op 3 VE vastgesteld. In regio's met een grotere gezinssamenstelling, zoals in Noord-Brabant, werd aanvankelijk gekozen voor een forfait van 3,5 VE. De uitzondering voor eenpersoonshuishoudens werd pas later geïntroduceerd. In de nu voorgestelde verfijning wordt niet langer de gemiddelde woonbezetting als uitgangspunt genomen, maar een variatie van het forfait naar gezinsomvang. Als consequentie hiervan worden vierpersoonshuishoudens aangeslagen voor 4 KVE, vergelijkbaar met één-, twee- en driepersoonshuishoudens die voor 1, 2 resp. 3 KVE worden aangeslagen.

⁴ Artikel 18, lid 2 Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo), die op 1 december 1970 in werking trad en inmiddels is ingetrokken.

4.5 KEUZEMOGELIJKHEID VOOR HET WOONRUIMTEFORFAIT

Inbreng

In één reactie wordt de keuzemogelijkheid voor waterschappen bepleit tussen een forfait van 1, 2 of 3 (voor huishoudens van 3 of meer personen) dan wel 1, 2, 3 of 4 (voor huishoudens van 4 of meer personen) KVE.

Inbreng door

Amstel, Gooi en Vecht.

Reactie

Voor huishoudens geldt al een alternatieve heffingsmogelijkheid op basis van het waterverbruik. Als er nog meer mogelijkheden zouden worden toegevoegd zou een wel erg verdeeld beeld van de heffingen ontstaan. De vraag is of dit voldoende uitlegbaar en transparant is. Om deze reden wordt in het voorstel vastgehouden aan één forfaitair systeem, naast de mogelijkheid van heffing op basis van het waterverbruik.

4.6 WOONRUIMTEFORFAIT AFTOPPEN OP 3 KVE

Inbreng

Enkele waterschappen zijn voorstander van het aftoppen van het woonruimteforfait op 3 KVE (in plaats van 4 KVE).

Inbreng door

Delfland (deel van bestuur), Hollands Noorderkwartier, (deel van bestuur), Rivierenland, Scheldestromen.

Reactie

In de voorgestelde aftopping op 4 KVE is rekening gehouden met de samenstelling van de huishoudens. 95% van de huishoudens in Nederland bestaat uit één, twee, drie of vier personen, en de overige 5% van de huishoudens bestaat uit vijf of meer personen (Zie CBS, Statline, Particuliere huishoudens naar samenstelling en grootte, 1 januari). Met het voorstel om een forfait te variëren tot 4 persoonshuishoudens wordt dus rekening gehouden met de samenstelling van 95% van de huishoudens. Omdat 12% van de huishoudens een vierpersoonshuishouden is, zou een aftopping van het forfait tot 3 KVE (bij driepersoonshuishoudens) tot gevolg hebben dat (slechts) rekening wordt gehouden met de omvang van circa 83% van de huishoudens. De vraag is voorts of een aftopping op 3 KVE wel uitlegbaar is vanuit het kostenveroorzakingsprincipe. Een gevolg van een aftopping op 3 KVE is daarnaast dat dit leidt tot een additionele tariefstijging. Het aantal heffingseenheden neemt immers af bij deze aftopping. Alle categorieën (bedrijven en huishoudens) – behoudens de vier- en meerpersoonshuishoudens - zullen hierdoor een verzwarende van de zuiveringsheffing ervaren.

4.7 WOONRUIMTEFORFAIT VERDER DIFFERENTIËREN

Inbreng

Vanuit een waterschap wordt voorgesteld het woonruimteforfait verdergaand te differentiëren naar bijvoorbeeld 5 en 6 KVE.

Inbreng door

Delfland (deel van bestuur).

Reactie

Zie ook de reactie in 4.6 hiervoor. De inbreng houdt in dat ook de laatste 5% van de huishoudens aan een nadere differentiatie zou worden onderworpen. De vraag is of dit nog in lijn is met de vooraf gestelde kaders zoals uitvoerbaarheid, doelmatigheid (lage perceptiekosten) en het principe de kostenveroorzaker betaalt. Aftopping draagt niet alleen bij aan de uitvoerbaarheid, maar ligt ook voor de hand, aangezien de relatieve kostenveroorzaking per persoon uit het gezin afneemt naarmate het gezin in omvang toeneemt (zie Evaluatie Experiment met het Breed Waterspoor, 13 december 2004, p. 16-17). Een forfait waarbij de kosten 1:1 stijgen naarmate de gezinsomvang toeneemt, houdt hier onvoldoende rekening mee. In dat opzicht doet een aftopping recht aan de gestelde heffingsprincipes. Een nadere differentiatie treft bovendien een kleine groep belastingplichtigen, maar systemen moeten hierop wel ingericht en bijgehouden worden. De vraag is hoe doelmatig dit is.

4.8 TABEL AFVALWATERAFVALWATERCOËFFICIËNTEN**Inbreng**

Drie waterschappen vinden het terugbrengen van het aantal klassen in de Tabel afvalwatercoëfficiënten naar drie te fors.

Inbreng door

Drents Overijsselse Delta, Rivierenland, Hollandse Delta.⁵

Reactie

De Tabel afvalwatercoëfficiënten is bedoeld om op doelmatige wijze een aanslag te kunnen vaststellen. De aanslag wordt gebaseerd op het waterverbruik en een afvalwatercoëfficiënt. Voor de bepaling van de afvalwatercoëfficiënt wordt als hulpmiddel een klassentabel gehanteerd. Er zijn nu nog vijftien klassen, waarvan met name de middelste klasse (8) wordt gebruikt. De voorgestelde vermindering van het aantal klassen naar drie heeft tot doel de tabel in de basis te vereenvoudigen, zodat deze beter recht doet aan de achtergrond van de tabel (doelmatige aanslagoplegging) en de huidige praktijk. Uit reacties van waterschappen is gebleken dat deze vereenvoudiging tot onbedoeld effect zou kunnen hebben dat een individueel vastgestelde coëfficiënt zeer grofmazig wordt omgezet. Aangezien de klassentabel (slechts) een hulpmiddel is en in deze gevallen reeds een individuele afvalwatercoëfficiënt is vastgesteld, zal in de nadere uitwerking worden voorzien dat in deze gevallen de individuele afvalwatercoëfficiënt leidend is voor de aanslagoplegging. Hiermee is naast een vereenvoudigde basis van de tabel ook maatwerk mogelijk voor individuele bedrijven. Dit punt wordt meegenomen in het aangepaste voorstel dat nu aan de leden wordt voorgelegd.

⁵ Rivierenland en Hollandse Delta hebben deze punten ambtelijk ingebracht.

4.9 GEVOLGEN VOOR INDIVIDUELE BEDRIJVEN

Inbreng

Twee waterschappen geven aan dat naar hun oordeel de gevolgen voor individuele bedrijven van de nieuwe formule en de aangepaste tabel niet duidelijk zijn.

Inbreng door

Brabantse Delta, Fryslân (deel van bestuur).

Reactie

De gevolgen van de nieuwe formule en tabel zijn op basis van landelijke gemiddelden in beeld gebracht. In algemene zin kan ter nadere nuancering worden opgemerkt dat bedrijven met "dun" afvalwater (veel relatief schoon water) en bijvoorbeeld fosfaatrijk afvalwater een verhoging in de heffing zullen ervaren. Voor een nadere verfijning naar individuele bedrijven zijn specifieke gegevens nodig over het geloosde afvalwater en de huidige heffing. Deze gegevens zijn bij uitstek aanwezig binnen de waterschappen zelf.

4.10 OVERGANGSREGELING HEFFINGSFORMULE

Inbreng

Gelet op grote individuele verschillen die bij toepassing van de nieuwe heffingsformule kunnen ontstaan bij meetbedrijven pleit een waterschap voor een overgangsregeling.

Inbreng door

Drents Overijsselse Delta.

Reactie

Vanwege de samenhang van de voorstellen heeft het de voorkeur om alle voorstellen gelijktijdig in werking te laten treden (zie hiervoor ook punt 1.1 eerder in dit document). Daarbij geldt dat nog nader zal worden bezien wat een redelijke ingangsdatum is van de voorstellen. Hierbij kan de doorlooptijd van de voorstellen worden meegewogen.

5. OPMERKINGEN OVER VOORSTELLEN VERONTREINIGINGSHEFFING

5.1 ONDERBOUWING HEFFING RIOOLOVERSTORTEN

Inbreng

Een waterschap geeft aan dat de voorgestelde heffing per overstortplaats in overeenstemming zou moeten zijn met de daadwerkelijke gemiddelde vuillast per voorziening. Een onderbouwing daarvan wordt gemist.

Inbreng door

Fryslân.

Reactie

Zoals toegelicht in bijlage 13 van het rapport van de CAB is de voorgestelde 5 vervuilingseenheden per overstortplaats gebaseerd op de daadwerkelijke gemiddelde vuillast per voorziening van gemengde stelsels en dat een forfaitaire heffing wordt voorgesteld omdat een heffing op basis van meting praktisch niet uitvoerbaar is en bovendien tot

zeer hoge perceptiekosten zou leiden. De gemiddelde jaarlijkse emissie per overstortplaats is berekend op basis van jaaremmissies door riooloverstorten zoals vermeld in een notitie van Rioned.⁶

5.2 HEFFING OP RIOOLOVERSTORTEN EN SAMENWERKING IN DE WATERKETEN

Inbreng

Een waterschap is van mening dat de voorgestelde heffing op riooloverstorten een verkeerde druk legt op de samenwerking met de (gemeentelijke) partners in de afvalwaterketen. Ook heeft een heffing van 5 VE naar het oordeel van het waterschap slechts een symbolisch (en daarmee te beperkt) karakter, waardoor er geen handelingsperspectief wordt geïnitieerd.

Inbreng door

Brabantse Delta.

Reactie

De heffing is gebaseerd op het principe 'de vervuiler betaalt'. Riooloverstorten vervuilen het oppervlaktewater en kunnen daarom niet buiten de heffing blijven. Ook bedrijven betalen voor de door hen veroorzaakte vervuiling een heffing, ondanks de inspanningen die zijn en worden gedaan om deze vervuiling te verminderen. In die zin is er sprake van een gelijktrekking. De heffing is hiermee in eerste instantie niet bedoeld als gedragsprikkel. Daar zijn andere instrumenten effectiever voor, zoals bijvoorbeeld naar voren komt in het voorstel om een tariefsopslag te hanteren ter bekostiging van maatregelen die bijdragen aan een beperking van de hemelwaterproblematiek op de afvalwaterzuiveringsinstallaties.

5.3 HEFFING OP RIOOLOVERSTORTEN IS TE LAAG OM ALS PRIKKEL TE WERKEN

Inbreng

Verschillende waterschappen merken op dat een heffing van 5 VE per overstortplaats veel te laag is om als financiële prikkel te fungeren.

Inbreng door

Aa en Maas, de Dommel, Hollands Noorderkwartier (deel van bestuur), Limburg.

Reactie

Zoals in de reactie bij Inbreng 5.1 toegelicht is de voorgestelde heffing gelijk aan de daadwerkelijke gemiddelde vuillast per overstortvoorziening van gemengde stelsels. Op basis van de leidende belastingprincipes is er daarom geen legitimatie te vinden voor een hogere heffing. Uiteraard kan dit bij gewijzigde omstandigheden (waaronder wet- en regelgeving) anders komen te liggen.

⁶ Notitie Verzameling emissiecijfers riooloverstorten en toelichting, 19 april 2018 met kenmerk Rioned11_N_160422, p. 5.

5.4 HEFFING OP RIOOLOVERSTORTEN KAN ALS AFKOOPTREGELING WORDEN BESCHOUWD

Inbreng

In de reactie van twee waterschappen is opgenomen dat een heffing per overstortplaats als een afkoopregeling zou kunnen worden beschouwd door gemeenten, waardoor de motivatie om overstortsituaties te verminderen afneemt.

Inbreng door

Drents Overijsselse Delta (deel van bestuur), Limburg.

Reactie

Gemeenten zijn een goede samenwerkingspartner in de afvalwaterketen en hebben ook zelf een belang bij schoon oppervlaktewater. Daarom verwachten wij niet dat gemeenten zich zo zullen opstellen. Waterschappen zullen zich blijvend moeten inzetten om samen met de ketenpartners aan goede waterkwaliteit te werken.

5.5 HEFFING OP RIOOLOVERSTORTEN AFHANKELIJK VAN INSPANNINGEN GEMEENTEN

Inbreng

Een waterschap doet het voorstel om de algemene heffing van 5 VE te schrappen en een systeem toe te voegen waarbij de heffing op overstorten wordt opgelegd op basis van capaciteit en aanvullende maatregelen. De heffing kan worden verlaagd als de gemeenten investeren en daarmee de overstortfrequentie terugdringen en de waterkwaliteit verbeteren. De heffing kan worden verhoogd als overstorten niet worden aangepast, aldus het waterschap.

Inbreng door

Scheldestromen

Reactie

De opmerking wordt aldus begrepen dat de hoogte van de heffing op riooloverstorten zou moeten variëren naar capaciteit en afhankelijk moet worden gesteld van de inspanningen van de gemeenten. Bij de totstandkoming van het huidige voorstel zijn ook alternatieve wijze van heffing overwogen, met name omdat dit een sterkere prikkel zou kunnen opleveren voor gewenst gedrag. Uiteindelijk is gekozen om een forfaitaire heffing voor te stellen omdat een heffing bijvoorbeeld op basis van meting praktisch niet uitvoerbaar is en bovendien tot zeer hoge perceptiekosten zou leiden. Een variatie in de heffing naar capaciteit en inspanningen van gemeenten kent dezelfde nadelen en wordt daarom niet als alternatief gezien.

5.6 (UITLEGBAARHEID) KOSTEN EFFLUENTLOZINGEN OP RIJKSWATER

Inbreng

In de financiële doorrekening van de voorstellen is opgenomen dat de voorstellen mogelijk kunnen leiden tot een hogere betaling aan verontreinigingsheffing aan het Rijk (Rijksheffing) bij lozing van effluent op water dat in beheer bij Rijkswaterstaat is.

Twee waterschappen maken daar opmerkingen over:

- het nieuwe belastingstelsel mag niet leiden tot hogere kosten voor het lozen van effluent op Rijkswater
Delfland;
- het effect dat de voorstellen leiden tot hogere kosten voor effluentlozingen op rijkswater is niet uit te leggen aan de belastingplichtigen, omdat daar geen enkele directe (extra) prestatie van het waterschap tegenover staat
Brabantse Delta.

Reactie

De voorstellen leiden onmiskenbaar tot verschuivingen in de heffing. Deze verschuivingen zijn een gevolg van de consequente toepassing van principes. Ook voor andere categorieën geldt dat zij een verhoging van de heffing zullen ervaren met daarbij het gevoel dat daar geen extra prestatie tegenover staat. Weer andere categorieën zullen een verlaging van de heffing ervaren zonder dat dit ten koste gaat van een prestatie van het waterschap.

Toepassing van de nieuwe heffingsformule leidt tot een hoger aantal heffingseenheden bij lozing op Rijkswater. In een worst case scenario kan dit leiden tot een hogere afdracht aan het Rijk, zoals de doorrekeningen laten zien. Wij zullen ons ervoor inzetten dat de afdracht van waterschappen aan het Rijk niet toeneemt.

5.7 HEFFING OP DIFFUSE LOZINGEN

Inbreng

Vanuit drie waterschappen is teleurstelling uitgesproken dat er geen concreet voorstel voor een heffing op diffuse bronnen is opgenomen. Hiermee wordt volgens deze inbreng onvoldoende recht gedaan aan het principe 'de vervuiler betaalt'.

Inbreng door

De Dommel, Drents Overijsselse Delta, Noorderzijlvest; in alle gevallen door een deel van het bestuur.

Reactie

Dat diffuse lozingen ongewenste effecten hebben voor de waterkwaliteit staat niet ter discussie. De wijze waarop dit fiscaal robuust en met handelingsperspectief kon worden geïntegreerd in het belastingstelsel van waterschappen is lastiger. Uiteindelijk is geconcludeerd dat de verontreinigingsheffing ongeschikt is als middel om diffuse lozingen aan te slaan. De verontreinigingsheffing richt zich daarmee op puntlozingen. Eerder in dit document, onder 3.8 - reactie op inbreng 3, is dit uitgebreider gemotiveerd.

Dit betekent niet dat diffuse lozingen geen rol spelen binnen ons belastingstelsel. Miti-gerende maatregelen worden immers ook nu al getroffen en wel binnen het watersysteembeheer. Door in de watersysteemheffing beter tot uitdrukking te brengen wie hier profijt van heeft, worden deze maatregelen ook meer zichtbaar en wordt de rekening meer neergelegd bij degene die profiteert van de maatregelen. Dit kan ook het waterbewustzijn vergroten.

5.8 KORTING OP DE VERONTREINIGINGSHEFFING

Inbreng

Vanuit een waterschap komt de opmerking dat de korting van 33,3% verontreinigingsheffing aan forfaitaire belastingplichtigen niet wordt begrepen; dit zou beter moeten worden onderbouwd c.q. worden uitgelegd.

Inbreng door

Drents Overijsselse Delta.

Reactie

Huishoudens, glastuinbouwbedrijven en kleine bedrijven worden op basis van een forfait aangeslagen. Dit forfait is op dit moment in de verontreinigingsheffing gelijk aan dat in de zuiveringsheffing. Met de voorstellen zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing wordt de grondslag van deze heffingen aangepast. Voor de verontreinigingsheffing is de hoeveelheid geloosd water niet relevant. Met andere woorden, de waterkwantiteit is niet relevant voor de grondslag van de verontreinigingsheffing. Daarom ontbreekt waterkwantiteit in de voorgestelde heffingsformule van de verontreinigingsheffing. Ook voor forfaitaire categorieën moet dit verschil in grondslag tot uitdrukking komen. Daarom wordt voorgesteld een korting te verlenen ter grootte van het waterkwantiteitsdeel in het forfait. Aangezien waterkwantiteit voor 1/3 deel de grondslag vormt⁷, is een korting van 33,3% voorgesteld.

⁷ De formule in de zuiveringsheffing kent net als nu als basis dat als deze wordt ingevuld voor wat 1 gemiddeld persoon jaarlijks loost, hier 1 KVE uitkomt. Daarvan is 1/3 deel terug te herleiden tot het waterkwantiteitsdeel.

Hoogheemraadschap van
Delfland

Unie van Waterschappen
T.a.v. het Bestuur
Postbus 93218
2509 AE 'S-GRAVENHAGE

UW KENMERK
97259/LH

ONS KENMERK
1370051

DELFT
2 oktober 2018

ONDERWERP

Voorlopig standpunt van Delfland aangaande de voorstellen van het Uniebestuur tot aanpassing van het belastingstelsel van de waterschappen

Geacht Uniebestuur,

Op 5 juni 2018 bood u ons uw voorstellen aan voor aanpassing van het belastingstelsel van de waterschappen. Deze voorstellen worden besproken tijdens de ledenvergadering van de Unie op 12 oktober 2018. Ter voorbereiding sturen wij u ons voorlopige standpunt.

Wij hebben uw voorstellen met interesse gelezen en uitgebreid besproken in een informatieve Verenigde Vergadering op 23 augustus, in de Commissie Bestuur, Organisatie en Bedrijfsvoering op 4 september en in de Verenigde Vergadering op 20 september 2018. Hierbij sturen wij u de weerslag van deze bespreking. Daarbij merken wij op dat er aspecten zijn waarover we het eens zijn, maar dat er ook onderwerpen zijn waarover we niet tot consensus komen.

De Verenigde Vergadering is het eens over de volgende punten:

- Delfland onderschrijft de uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de voorstellen van het Uniebestuur (het solidariteitsbeginsel, het profijtbeginsel, het kostenveroorzakingsbeginsel en het principe *de vervuiler betaalt*).
- Delfland hecht sterk aan de bestuurlijke ruimte om bij de lastentoedeling recht te doen aan het karakter van het beheergebied. De 15% bandbreedte die in de voorstellen is opgenomen voor de watersysteemheffing is voor ons daarom randvoorwaardelijk.
- Daarnaast stellen wij als randvoorwaarde dat het nieuwe belastingstelsel niet mag leiden tot hogere kosten voor het lozen van effluent op rijkswater. Een stelselwijziging is immers niet bedoeld om de opbrengsten van de rijksoverheid te vergroten.
- Verder ondersteunt Delfland het nader onderzoek naar de heffing bij glastuinbouwbedrijven voor substraatteelt. Wij willen hier graag een bijdrage aan leveren en hechten eraan dat de glastuinbouwsector goed bij het onderzoek wordt betrokken, zowel op nationaal als regionaal niveau.
- Ten slotte willen wij in de voorstellen graag meer prikkels zien die leiden tot gedragsbeïnvloeding bij huishoudens en bedrijven, bij voorkeur door het bieden van een handelingsperspectief. Een concrete suggestie hiervoor

is het meenemen van het waterverbruik bij het bepalen van de hoogte van de zuiveringsheffing.

Over andere onderwerpen is uitgebreid gesproken, maar daarvoor bleek het niet mogelijk om tot unanimiteit te komen. Naar aanleiding van de bespreking in de Verenigde Vergadering op 20 september, geven wij u de volgende signalen mee:

- Meerdere partijen in de Verenigde Vergadering gaven aan dat er onvoldoende tijd was voor een goede standpuntbepaling en waarschuwden voor het introduceren van nieuwe weeffouten. Snelheid lijkt te prevaleren boven zorgvuldigheid.
- De categorie Ongebouwd vreest dat het nieuwe systeem leidt tot een onevenredige lastenverhoging voor Ongebouwd. De 15% bestuurlijke bandbreedte maakt de bijdrage Ongebouwd gevoelig voor (schommelingen in het) het politieke klimaat.
- Meerdere fracties vinden de bijdrage van de categorie Natuur te hoog.
- Meerdere fracties vinden dat de voorstellen leiden tot een onevenredige grote verschuiving van lasten naar de ingezetenen.
- Meerdere fracties hebben moeite met de (in hun ogen subjectieve) wijze waarop in het BBP-model kosten worden gealloceerd aan gebouwd en ongebouwd.
- Meerdere fracties zouden de zuiveringsheffing graag verder differentiëren naar bijvoorbeeld 5- en 6-persoonshuishoudens. Andere fracties bepleiten minder vergaande differentiatie.

Ten slotte zien wij in de voorstellen een aanzienlijke daling van het aantal kostenveroorzakingsseenheden ten opzichte van het aantal vervuilingseenheden. Dit leidt binnen Delfland ofwel tot een significante stijging van de lasten voor ingezetenen (bij gelijkblijvend kostenniveau), ofwel tot significant minder opbrengsten (bij consolidatie van de tarieven). Beide zijn voor ons een punt van grote zorg.

Wij vertrouwen erop dat we u hiermee voldoende hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Dijkgraaf en Hoogheemraden van Delfland,
de Secretaris,

Ir. P.C. Janssen

de Dijkgraaf,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Verenigde Vergadering

Dossiernummer	923
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	22 november 2018
Agendapunt	B.09.b
Omschrijving	Voorstellen Unie aanpassing belastingstelsel en standpuntbepaling Delfland (BOB)

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Bestuur, organisatie en bedrijfsvoering	4 september 2018
Verenigde Vergadering	20 september 2018
Commissie Bestuur, organisatie en bedrijfsvoering	6 november 2018
Verenigde Vergadering	22 november 2018

Voorgesteld besluit

Hoogheemraadschap van
Delfland

Unie van Waterschappen
T.a.v. het Bestuur
Postbus 93218
2509 AE 'S-GRAVENHAGE

UW KENMERK
97259/LH

ONS KENMERK
1370051

DELFT
2 oktober 2018

ONDERWERP

Voorlopig standpunt van Delfland aangaande de voorstellen van het Uniebestuur tot aanpassing van het belastingstelsel van de waterschappen

Geacht Uniebestuur,

Op 5 juni 2018 bood u ons uw voorstellen aan voor aanpassing van het belastingstelsel van de waterschappen. Deze voorstellen worden besproken tijdens de ledenvergadering van de Unie op 12 oktober 2018. Ter voorbereiding sturen wij u ons voorlopige standpunt.

Wij hebben uw voorstellen met interesse gelezen en uitgebreid besproken in een informatieve Verenigde Vergadering op 23 augustus, in de Commissie Bestuur, Organisatie en Bedrijfsvoering op 4 september en in de Verenigde Vergadering op 20 september 2018. Hierbij sturen wij u de weerslag van deze bespreking. Daarbij merken wij op dat er aspecten zijn waarover we het eens zijn, maar dat er ook onderwerpen zijn waarover we niet tot consensus komen.

De Verenigde Vergadering is het eens over de volgende punten:

- Delfland onderschrijft de uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de voorstellen van het Uniebestuur (het solidariteitsbeginsel, het profijtbeginsel, het kostenveroorzakingsbeginsel en het principe *de vervuiler betaalt*).
- Delfland hecht sterk aan de bestuurlijke ruimte om bij de lastentoedeling recht te doen aan het karakter van het beheergebied. De 15% bandbreedte die in de voorstellen is opgenomen voor de watersysteemheffing is voor ons daarom randvoorwaardelijk.
- Daarnaast stellen wij als randvoorwaarde dat het nieuwe belastingstelsel niet mag leiden tot hogere kosten voor het lozen van effluent op rijkswater. Een stelselwijziging is immers niet bedoeld om de opbrengsten van de rijksoverheid te vergroten.
- Verder ondersteunt Delfland het nader onderzoek naar de heffing bij glastuinbouwbedrijven voor substraatteelt. Wij willen hier graag een bijdrage aan leveren en hechten eraan dat de glastuinbouwsector goed bij het onderzoek wordt betrokken, zowel op nationaal als regionaal niveau.
- Ten slotte willen wij in de voorstellen graag meer prikkels zien die leiden tot gedragsbeïnvloeding bij huishoudens en bedrijven, bij voorkeur door het bieden van een handelingsperspectief. Een concrete suggestie hiervoor

is het meenemen van het waterverbruik bij het bepalen van de hoogte van de zuiveringsheffing.

Over andere onderwerpen is uitgebreid gesproken, maar daarvoor bleek het niet mogelijk om tot unanimititeit te komen. Naar aanleiding van de bespreking in de Verenigde Vergadering op 20 september, geven wij u de volgende signalen mee:

- Meerdere partijen in de Verenigde Vergadering gaven aan dat er onvoldoende tijd was voor een goede standpuntbepaling en waarschuwden voor het introduceren van nieuwe weeffouten. Snelheid lijkt te prevaleren boven zorgvuldigheid.
- De categorie Ongebouwd vreest dat het nieuwe systeem leidt tot een onevenredige lastenverhoging voor Ongebouwd. De 15% bestuurlijke bandbreedte maakt de bijdrage Ongebouwd gevoelig voor (schommelingen in het) het politieke klimaat.
- Meerdere fracties vinden de bijdrage van de categorie Natuur te hoog.
- Meerdere fracties vinden dat de voorstellen leiden tot een onevenredige grote verschuiving van lasten naar de ingezetenen.
- Meerdere fracties hebben moeite met de (in hun ogen subjectieve) wijze waarop in het BBP-model kosten worden gealloceerd aan gebouwd en ongebouwd.
- Meerdere fracties zouden de zuiveringsheffing graag verder differentiëren naar bijvoorbeeld 5- en 6-persoonshuishoudens. Andere fracties bepleiten minder vergaande differentiatie.

Ten slotte zien wij in de voorstellen een aanzienlijke daling van het aantal kostenveroorzakingsseenheden ten opzichte van het aantal vervuilingseenheden. Dit leidt binnen Delfland ofwel tot een significante stijging van de lasten voor ingezetenen (bij gelijkblijvend kostenniveau), ofwel tot significant minder opbrengsten (bij consolidatie van de tarieven). Beide zijn voor ons een punt van grote zorg.

Wij vertrouwen erop dat we u hiermee voldoende hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Dijkgraaf en Hoogheemraden van Delfland,
de Secretaris,

Ir. P.C. Janssen

de Dijkgraaf,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Hoogheemraadschap van Delfland
t.a.v. Algemeen Bestuur
Postbus 3061
2601 DB Delft

Driebergen, 28 augustus 2018

Betreft: Reactie op de voorstellen Bestuur Unie van Waterschappen voor aanpassing belastingstelsel waterschappen, onderdeel watersysteemheffing

Geacht Bestuur,

In de bijlage vindt u ter kennisname onze reactie op de voorstellen van het bestuur van de Unie van Waterschappen voor aanpassingen van het belastingstelsel van de waterschappen, onderdeel watersysteemheffing.

Mocht u graag een nadere toelichting willen ontvangen, dan kunt u contact opnemen met:

- Jacob van Olst, voorzitter van de VBNE werkgroep waterschapsheffingen en tevens directeur van Landschap Overijssel via jacob.vanolst@landschapoverijssel.nl / 06-53948153; of
- Anne Reichgelt, adviseur bij de VBNE via a.reichgelt@vbne.nl / 06-54630367.

Hoogachtend,

ir. G.J. Nijland
directeur Vereniging van Bos- en Natuurterreineigenaren

Aan: Unie van Waterschappen
t.a.v. de voorzitter mr. J.H. Oosters
Postbus 93218
2509 AE Den Haag

Driebergen, 24 augustus 2018

Betreft: Reactie op de voorstellen Bestuur Unie van Waterschappen voor aanpassing
belastingstelsel waterschappen, onderdeel watersysteemheffing

Geachte heer Oosters,

Dank voor het toezenden van het CAB eindrapport 'Een stevige basis voor de toekomst: de nieuwe waterschapsbelastingen', uw begeleidend schrijven waarin het bestuur van de Unie aanvullende voorstellen doet en uw toelichting op 23 augustus jl. De hoofdopdracht voor het onderzoek van de CAB luidde om een voorstel te maken voor een toekomstbestendig belastingstelsel dat uitlegbaar, transparant, robuust, rechtvaardig, maatschappelijk gedragen, eenvoudig uit te voeren en doelmatig is. Onderstaand volgt de reactie van VBNE op deze voorstellen voor zover het gaat om het onderdeel watersysteemheffing.

De VBNE constateert dat de voorstellen leiden tot een disproportionele verhoging van de waterschapslasten voor natuur, die de financiële draagkracht van bos- en natuureigenaren te boven gaat. Een adequate onderbouwing van deze lastenverzwaring ontbreekt en bovendien is de voorgestelde bekostigingssystematiek voor de watersysteemheffing onnodig ingewikkeld, hetgeen een gevoel van onrechtvaardigheid en subjectiviteit voedt. De VBNE acht het voorstel daarom onacceptabel.

Voorstel voor watersysteemheffing voldoet niet aan de criteria

De voorgestelde wijzigingen voldoen niet aan de gestelde criteria voor een toekomstbestendig belastingstelsel en zijn een ontoereikende uitwerking van de opdracht. Dit lichten wij in de drie navolgende punten toe:

1. Objectieve criteria voor de kostentoedeling ontbreken

De voorgestelde kostentoedeling op basis van de BBP-methode werkt subjectiviteit in de hand. Er zijn geen criteria voor een objectieve verdeling van de kosten tussen de verschillende categorieën belastingbetalers. Het is onmogelijk om objectief te bepalen wie in welke mate belang heeft bij het onderhoud van watersystemen en het beheer van de hoeveelheid water. Wanneer een waterschap een hoofdwatergang baggert is immers niet te zeggen wie daar nu meer belang bij heeft: de boer of de stedeling.

Of, zoals werd beschreven in de Memorie van Toelichting op de Wijziging van de Waterschapswet 2005-2006: Het toerekenen van maatregelen of voorzieningen naar bijzondere groepen van belanghebbenden impliceert overigens niet dat een kostentoedeling op basis van precieze kostenveroorzaking mogelijk zou zijn. (...) Het bepalen van de mate van het effect van maatregelen voor elke categorie afzonderlijk en op basis daarvan de kostentoedeling vaststellen, is in de praktijk een zeer moeilijke, theoretische en weinig transparante aangelegenheid." Veel waterschappen zijn destijds daarom overgestapt op een methodiek gebaseerd op waardeverhouding. Een methodiek gebaseerd op kostenveroorzaking werd in de praktijk als ondoorzichtig en ingewikkeld ervaren.

2. Bestuurlijke bandbreedtes zorgen voor onuitlegbare verschillen tussen waterschappen
Door de voorgenomen invoering van bandbreedtes beslissen de waterschapsbesturen in hoeverre bepaalde categorieën belastingbetalers meer of minder gaan betalen ten opzichte van de kostentoedeling op basis van de BBP-methode. Dit, in combinatie met de voorgestelde kostentoedelingsmethode zelf, maakt het belastingstelsel zeer gevoelig voor politieke discussie. Bovendien vrezen we hoge perceptiekosten door een hoger aantal bezwaarschriften en rechtszaken.

3. Profijtbeginsel in de categorie 'ongebouwd'

In het voorstel voor de kostentoedeling voor de watersysteemheffing wordt gesteld dat hieraan het profijtbeginsel ten grondslag ligt. Het uitgangspunt van het profijtbeginsel is echter dat de meeste kosten van overheidsdiensten in rekening worden gebracht bij hen die daar het meest profijt van hebben. In de voorstellen van de UvW is dat voor de categorie ongebouwd niet het geval: ten onrechte wordt verondersteld dat iedere hectare binnen deze categorie evenveel profijt zou hebben.

Geen fundamentele wijziging belastingstelsel

Het huidige belastingstelsel blijft wat de VBNE betreft daarom ongewijzigd. Temeer omdat er geen urgentie is voor een fundamentele stelselwijziging. Zoals de CAB ook concludeert in haar tussenrapportage van augustus 2016: het belastingstelsel van de waterschappen functioneert op dit moment redelijk goed tot goed. Wel acht de VBNE het van belang om enkele verbeteringen door te voeren binnen het huidige belastingstelsel, zoals het herstellen van de zogenaamde weeffout (de kosten voor infrastructuur komen ten laste van vooral agrarische grondbezitters). Daar denken wij graag over mee.

Een afschrift van deze brief sturen wij aan de algemeen besturen van de waterschappen.

Hoogachtend,

ir. G.J. Nijland
directeur Vereniging van Bos- en Natuurterreineigenaren

Aan: Unie van Waterschappen
t.a.v. dagelijks bestuur
Postbus 93218
2509 AE Den Haag

Driebergen, 19 november 2018

Betreft: **Voortgang besluitvorming rond het voorstel van het Uniebestuur over de
aanpassing van het belastingstelsel**

Geacht bestuur,

De besturen van de Land en Tuinbouworganisatie Nederland (LTO) en de Vereniging van Bos- en Natuurterreineigenaren (VBNE) hebben met belangstelling kennis genomen van uw voorstellen rond de voortgang van de besluitvorming over de aanpassing van het belastingstelsel. Hoewel uw voorstellen gericht zijn aan de besturen van de waterschappen, nemen wij toch de vrijheid om op dit voorstel in uw richting te reageren en de besturen van de waterschappen van onze reactie op de hoogte te stellen.

In de ledenbrief geeft u aan tijdens de ledenvergadering van 14 december a.s. een aantal “voorlopige” beslissingen voor te willen leggen en een aantal beslissingen die “nader onderzoek en uitwerking” vragen. Tijdens de ledenvergadering van december 2019 zullen dan zowel de voorlopige als de nog te formuleren nieuwe besluiten integraal in behandeling moeten worden gebracht.

Voorlopige keuze voor nieuwbouw is verstrekkend

Uit de ledenbrief wordt duidelijk dat de voorgestelde werkwijze mede is ingegeven door de keuze van het Uniebestuur voor “nieuwbouw” van de watersysteemheffing en niet voor renovatie van de bestaande watersysteemheffing. Door deze werkwijze stuurt het Uniebestuur aan op een definitief besluit op de ledenvergadering van 14 december a.s. voor nieuwbouw. Zo'n keuze is bepalend en beperkend voor de vervolgstappen. Want de nadere uitwerking van de watersysteemheffing zal plaats vinden binnen de kaders van de genomen voorlopige beslissingen. Van een integrale afweging in december 2019 kan zodoende geen sprake meer zijn.

Gebiedsmodel heeft geen draagvlak

Zoals wij in eerdere correspondentie al met u hebben gedeeld, zijn de kaders voor invulling van de aanpassing de watersysteemheffing voor de eigenaren en beheerders van landbouwgronden en natuurterreinen zeer ingrijpend. De gevolgen kunnen in financieel opzicht in ieder geval door natuureigenaren niet gedragen worden. En er zou een belastingstelsel ontstaan dat niet transparant, rechtvaardig en eenvoudig uitlegbaar zou zijn. Daarom zal het belastingstelsel bij de betrokkenen geen draagvlak hebben.

Expliciet bezwaar tegen voorlopige beslissingen

Tegen uw voorstel om 14 december aanstaande “voorlopige beslissingen” te nemen en twee commissies in te schakelen om de voorstellen rond de watersysteemheffing bij te buigen hebben we expliciet bezwaar. Het belastingstelsel van een waterschap is een samenhangend geheel, zoals ook in uw ledenbrief wordt benadrukt. Er moet dan ook in samenhang over worden besloten. Het werkterrein van de door u voorgestelde “commissie van wijzen” wordt op deze manier al zo ver ingeperkt dat de commissie niet tot een aanbeveling kan komen die de bezwaren wegneemt tegen de voorgestelde aanpassing van het belastingstelsel.

Renoveer het bestaande belastingstelsel

Graag bieden wij u aan om u te ondersteunen bij het verbeteren van het bestaande belastingstelsel. Vanzelfsprekend gaan we er vanuit dat er ruimte zal zijn om een breedte aan opties te verkennen, variërend van fundamentele aanpassingen tot eenvoudige reparaties van waargenomen tekortkomingen. Wij zien dit graag in de vorm van een aparte commissie die kan voortbouwen op het resultaat van de CAB, maar die de volledige vrijheid heeft om tot een nieuw belastingstelsel te komen. Wij denken graag mee over de bemensing.

Wij blijven van mening dat voor de aanpassing van het belastingstelsel de tijd genomen dient te worden die daarvoor nodig is. Het is belangrijk dat er een goed doordacht en gedragen besluit wordt genomen.

Wij wachten graag uw spoedige uitnodiging af om met u aan tafel te gaan om te komen tot belastingaanpassingen die aan de vereisten voldoen.

Een afschrift van deze brief sturen wij aan de algemeen besturen van de waterschappen.

Hoogachtend,

Trienke Elshof
portefeuillehouder LTO Nederland

Dianne Nijland
directeur VBNE

Verenigde Vergadering

Dossiernummer	613
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	22 november 2018
Agendapunt	H.01
Omschrijving	Najaarsbrief 2018 (BOB)

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Stedelijk water en watersysteem	6 november 2018
Commissie Bestuur, organisatie en bedrijfsvoering	6 november 2018
Verenigde Vergadering	22 november 2018

Voorgesteld besluit

Kennis te nemen van de najaarsbrief

Onderwerp: Najaarsbrief 2018
Dossiernummer: 613

Gevraag besluit: Kennis te nemen van de Najaarsbrief 2018

1. Probleemstelling – context

Conform de bestuurlijke Planning en Control-cyclus 2018 is de Najaarsbrief 2018 samengesteld. Met de Najaarsbrief wordt de Verenigde Vergadering door middel van een informatieve brief geïnformeerd over de voortgang van de doelrealisatie per programma, het verwachte exploitatieresultaat en de verwachte investeringsuitgaven over 2018.

2. Beoogd effect

De Verenigde Vergadering kent de voortgang van de doelrealisatie, het verwachte exploitatiesaldo en de verwachte investeringsuitgaven over 2018 (peildatum 30 september 2018).

3. Kernboodschap

Het verwachte exploitatieresultaat over 2018 stijgt met € 1,1 miljoen naar € 7,4 miljoen, ten opzichte van de eerdere prognose in de Burap 2018 van € 6,3 miljoen.
De verwachte investeringsuitgaven over 2018 stijgen ten opzichte van Burap 2018 met € 2,1 miljoen van € 23,6 miljoen naar € 25,7 miljoen.

4. Historie - eerdere besluitvorming

- Programmabegroting 2018 vastgesteld in VV 16 november 2017.
- -
- D&H besluit d.d. 6 maart 2018 akkoord voor behandeling Najaarsbrief 2018 in VV-vergadering 22 november 2018 (in plaats van 20 december 2018).
- Burap 2018 vastgesteld in VV 20 september 2018.

5. Regelgeving en Beleid

6. Financiën

Het verwachte exploitatieresultaat over 2018 stijgt met € 1,1 miljoen naar € 7,4 miljoen, ten opzichte van de eerdere prognose in de Burap 2018 van 6,3 miljoen.
De verwachte investeringsuitgaven over 2018 stijgen ten opzichte van Burap 2018 met € 2,1 miljoen van € 23,6 miljoen naar € 25,7 miljoen.

7. Duurzaamheid

N.v.t.

8. Organisatorische en personele consequenties

Niet van toepassing.

9. OR/GO

N.v.t.

10. Risico- en beheersmaatregelen

N.v.t.

11. Communicatie (in- en extern)

N.v.t.

12. Bekendmaking en vervolprocedure

N.v.t.

13. Bevoegd orgaan

Het college van Dijkgraaf en Hoogheemraden is bevoegd een informatieve brief aan de VV te sturen.

14. Toelichting

-

15. Bijlagen

Bijlage 1: Najaarsbrief 2018

Najaarsbrief 2018

Dossiernummer : 613

Vergaderdatum : 22 november 2018

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 30 oktober 2018, dossiernummer 613;

gelezen het positieve advies van de commissies Bestuur, Organisatie en Bedrijfsvoering;

overwegende dat:

- de Najaarsbrief 2018 een onderdeel is van de vastgestelde planning en control-cyclus 2018 en bedoeld is om inzicht te geven in de afwijkingen bij het bereiken van de doelen van de programma's zoals opgenomen in de begroting 2018;

Gelet op:

- artikel 77 van de Waterschapswet;

Besluit:

1. Kennis te nemen van de Najaarsbrief 2018.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 22 november 2018

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de Voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Hoogheemraadschap van
Delfland

ONS KENMERK
1373769
DATUM D&H VERGADERING
30 oktober 2018
DELFT

Aan de leden van de verenigde vergadering

ONDERWERP

Najaarsbrief 2018

Geachte leden,

In deze Najaarsbrief 2018 rapporteren we op hoofdlijnen over afwijkingen in programma's op het gebied van doelrealisatie dan wel voorziene of optredende risico's ten opzichte van de voortgang zoals gerapporteerd in de Burap 2018. Tevens bevat deze brief een bijstelling van de financiële prognose, die eerder in de Burap 2018 is opgenomen op het gebied van exploitatie en investeringen over 2018. De peildatum voor de prognoses is 30 september 2018.

Stand van zaken doelrealisatie 2018

Ten opzichte van de Burap is één meldenswaardige afwijking in de doelrealisatie te melden. Op 11 augustus 2018 is er tijdens hevige regenval (evenals op 30 mei 2018 en in de Burap 2018 gemeld) een storing opgetreden in het zuiveringsproces. Gedurende korte tijd is via de bypass ongezuiverd afvalwater geloosd en is niet voldaan aan de wettelijke eisen voor het transporteren en zuiveren van afvalwater. Hiervan is melding gemaakt bij het bevoegd gezag, te weten Rijkswaterstaat.

Exploitatieresultaat 2018

Over 2018 wordt een voordelig exploitatieresultaat verwacht van € 7,4 miljoen. Het resultaat komt daarmee € 1,1 miljoen hoger uit dan de prognose die eerder in de Burap 2018 is gerapporteerd (€ 6,3 miljoen). In onderstaande overzichten zijn respectievelijk de bijstellingen ten opzichte van de Burap 2018 en de verwachte ontwikkeling van het exploitatieresultaat 2018 opgenomen. Ten aanzien van de subsidie klimaatadaptatie wordt verwacht dat het plafond met € 0,05 mln. zal worden overschreden.

Tabel bijstellingen prognose Najaarsbrief 2018 ten opzichte van Burap 2018

(Bedragen * € 1 miljoen)	Programma	Bijstelling	Voordelig/ Nadelig
Hogere exploitatiekosten i.v.m. niet meer activeren immateriële activa als gevolg van besluitvorming balansverkorting	C	0,4	Nadelig
Hogere exploitatiekosten i.v.m. niet meer activeren immateriële activa als gevolg van besluitvorming balansverkorting	D	0,4	Nadelig
Lagere GOAW-opbrengsten door lager uitgevallen indices	D	0,3	Nadelig
Hogere kosten PPS door wijziging in transportnet en slechtere slibontwatering	D	0,3	Nadelig
Extra kosten informatiebeveiliging	F	0,2	Nadelig
Ontvangen afkoopsom toekomstig onderhoud inzake gemaal Schieveen	C	-0,1	Voordelig
Lagere kosten vaarwegbeheer door meevallende kosten, uitblijven van inhuur en monitoring Strijp in eigen beheer	C	-0,2	Voordelig
Hogere opbrengsten uit verkopen onroerend goed	E	-0,3	Voordelig
Lagere kosten Waterbewustzijn door minder en goedkopere inhuur externe capaciteit	F	-0,1	Voordelig
Lagere kosten Omgevingswet door uitstel implementatie Omgevingswet	F	-0,4	Voordelig
Vrijval stelposten wettelijk onvoorzien, indexering en onvoorzien frictie personeel	G	-1,3	Voordelig
Lagere kosten dienstverleningsvergoeding RBG	G	-0,3	Voordelig
Totale bijstelling prognose Najaarsbrief t.o.v. prognose Burap		-1,1	Voordelig

Tabel ontwikkeling exploitatieresultaat

(Bedragen * € 1 miljoen)	Verwacht resultaat 2018	Voordelig/ Nadelig
Bijstelling Kadernota 2019 en JR 2017 (effecten balansverkortung)	-3,2	Voordelig
Aanpassing wegens balansverkortung voorgenoemen onttrekking algemene reserve in Burap*	3,9	Nadelig
Naar reserve Niet-vrij besteedbaar vermogen	-0,7	Nadelig
Saldo gewijzigde Begroting 2018	0,0	
Prognose Burap 2018	-6,3	Voordelig
Bijstellingen Prognose Najaarsbrief 2018	-1,1	Voordelig
Verwacht exploitatieresultaat 2018	-7,4	
Verwachting bij jaarrekening 2018 door VV te bestemmen resultaat	7,4	

* De begrote onttrekking uit de algemene reserve ter dekking van de kapitaallasten van de HWBP-bijdragen komt als gevolg van de balansverkortung te vervallen

Investeringsuitgaven

De investeringsuitgaven voor 2018 zullen naar verwachting uitkomen op € 25,7 miljoen en zijn daarmee € 2,1 miljoen hoger dan eerder bij de Burap 2018 werd aangegeven.

In de Burap 2018 is eerder gemeld dat de prognoses mogelijk hoger zouden uitkomen dan de Burap prognose. Inmiddels zijn de vanuit 2017 doorgeschoven investeringen verricht en tevens hebben zich bij een aantal projecten versnellingen voorgedaan. Daarnaast zijn er projecten die duurder uitvallen dan op basis van kentallen vooraf voorzien. Op basis hiervan zijn de eindejaar prognoses bijgesteld. Voor programma A is de verwachting nog iets hoger uit te komen.

Onderstaande tabel geeft een totaaloverzicht van het verloop van de investeringsuitgaven per programma vanaf de oorspronkelijke begroting tot en met de Najaarsbrief.

Tabel Investeringsuitgaven per programma

(Bedragen * € 1 miljoen)	Begroting 2018	Raming Burap	Najaarsbrief
Waterveiligheid, stedelijk waterbeheer en klimaatadaptatie	10,0 *	10,0	10,8
Gezond, schoon en zoet water	1,0	1,0	1,0
Watersysteem	8,9	8,9	9,9
Afvalwaterketen en zuiveren	1,8	1,5	1,5
Financiën, duurzaamheid en innovatie	0,3	0,3	0,8
Bestuur, organisatie en instrumenten	2,1	1,9	1,7
Totaal investeringsuitgaven	24,1	23,6	25,7

*gecorrigeerd voor € 12,3 mln. HWBP

Naar aanleiding van de besluitvorming balansverkortung wordt de HWBP-bijdrage, begroot € 12,3 mln., niet meer als investeringsuitgave beschouwd maar m.i.v. 2018 gerealiseerd in de exploitatiekosten.

Voor het verzamelkrediet voor het verbeteren van de Ecologische Waterkwaliteit ten behoeve van de Kaderrichtlijn Water (KRW) is als bijlage bij deze brief ter informatie het projectenoverzicht toegevoegd. Dit is de eerste keer dat dit projectenoverzicht wordt opgeleverd. Nog niet alle informatie is beschikbaar. De volgende edities – bij de Burap en de jaarrekening – zullen steeds verder aangescherpt en gecompleteerd worden.

Hoogachtend,
Dijkgraaf en Hoogheemraden van Delfland,
de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de Dijkgraaf,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Bijlage:
Projectenoverzicht verbeteren Ecologische Waterkwaliteit

Verenigde Vergadering

Dossiernummer	982
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	22 november 2018
Agendapunt	H.04
Omschrijving	Verordening Watersysteemheffing Delfland 2019 (BOB)

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Bestuur, organisatie en bedrijfsvoering	6 november 2018
Verenigde Vergadering	22 november 2018

Voorgesteld besluit

Vast te stellen de Verordening watersysteemheffing Delfland 2019.

Onderwerp: Verordening Watersysteemheffing Delfland 2019
Dossiernummer: 982

Gevraagd besluit VV:
Vast te stellen de Verordening watersysteemheffing Delfland 2019.

1. Probleemstelling - context

Voor het opleggen van de waterschapsbelastingen in 2019 zijn door de VV vastgestelde verordeningen benodigd. In de voorliggende verordening watersysteemheffing 2019 is de verordening 2018 als basis gehanteerd. Hierin zijn de tarieven geactualiseerd voor 2019.

2. Beoogd effect

Correcte verordening watersysteemheffing voor het jaar 2019.

3. Kernboodschap

Het vaststellen van de belastingverordening voor de watersysteemheffing 2019 met daarin opgenomen de tarieven op basis waarvan de RBG, de gemeenschappelijke regeling die voor Delfland de heffing en inning verricht, haar werkzaamheden voor Delfland kan uitvoeren.

4. Historie - eerdere besluitvorming

In de verenigde vergadering van 24 september 2015 (1199528) is besloten tot vaststelling van een nieuwe kostentoedelingsverordening vanaf 2016.
Bij besluit van de verenigde vergadering van 16 november 2017 is de verordening voor de watersysteemheffing 2018 vastgesteld.

5. Regelgeving en Beleid

Waterschapswet:

Artikel 110: bevoegdheid van het algemeen bestuur tot het vaststellen van een belastingverordening.

Artikelen 117, 118, 119: omschrijving en uitwerking watersysteemheffing.

Artikel 73: bekendmaking.

Inspraakverordening Delfland 2011: artikel 2.1.

6. Financiën

Met de aanpassing van de verordening vindt de belastingheffing 2019 plaats op basis van de bij de begroting 2019 vastgestelde tarieven.

De aanpassing van de verordening zelf heeft geen financiële gevolgen, het is de uitkomst van andere besluiten namelijk de vastgestelde kostentoedelingsverordening 2016 en de begroting 2019.

7. Duurzaamheid

N.v.t.

8. Organisatorische en personele consequenties

N.v.t.

9. OR/GO

N.v.t.

10. Risico- en beheersmaatregelen

Risico: Zolang de verenigde vergadering de verordening niet heeft vastgesteld, kunnen geen nieuwe tarieven worden gehanteerd.

Beheersmaatregel: Verordening tijdig ter vaststelling voorleggen.

11. Communicatie (in- en extern)

N.v.t.

12. Bekendmaking en vervolprocedure

Op grond van artikel 73 van de Waterschapswet wordt het besluit van de VV tot vaststelling van een verordening bekendgemaakt in het elektronisch Waterschapsblad door plaatsing van de integrale tekst van die verordening.

13. Bevoegd orgaan

De VV om de belastingverordening vast te stellen op grond van artikel 110 van de Waterschapswet.

D&H ter voorbereiding van de besluiten van de VV op grond van artikel 84 lid 2 van de Waterschapswet.

14. Toelichting

In de nieuwe verordening watersysteemheffing zijn de volgende wijzigingen verwerkt ten opzichte van die uit 2018:

1. De tarieven voor 2019 zijn opgenomen (art. 4, 6, 8 en 10);
2. Inwerkingtreding en citeerartikel (art. 19);
2. De naam van de verordening wordt voorzien van het jaartal 2019.

De verordening is:

1. gebaseerd op de modelverordening van de Unie van Waterschappen;
2. aangepast aan de situatie bij Delfland.

Inspraak is alleen zinvol als er bij vaststelling van de Verordening keuzevrijheid is waarbij rekening gehouden kan worden met de zienswijzen van belanghebbenden en dat is hier niet het geval.

De onderbouwing dat inspraak op de belastingverordeningen niet zinvol is, blijkt uit de relatie kostentoedelingsverordening, begroting en belastingverordening:

- a. Uit de vastgestelde begroting volgt welke belastinginkomsten Delfland in 2019 nodig heeft;
- b. Uit de vastgestelde kostentoedelingsverordening volgt op welke wijze de belastingen over de verschillende categorieën worden verdeeld;
- c. In de belastingverordening worden de belastbare feiten, belastingplichtigen, heffingsmaatstaven evenals de uit a. en b. voortvloeiende tarieven vastgelegd.

De tarieven in de Verordening watersysteemheffing Delfland 2019, vloeien dus voort uit eerdere besluiten, zoals de kostentoedelingsverordening en de begroting, die beide wel de inspraakprocedure doorlopen.

De Verordening watersysteemheffing Delfland 2018 zal buiten werking worden gesteld voor de periode vanaf 1 januari 2019.

15. Bijlagen

Verordening Watersysteemheffing Delfland 2019

Dossiernummer : 982
Vergaderdatum : 22-11-2018

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 16-10-2018, dossiernummer 982;

gelezen het positieve advies van de commissie Bestuur, Organisatie en Bedrijfsvoering;

overwegende dat:

- een verordening watersysteemheffing moet worden vastgesteld met de nieuwe tarieven;

Gelet op:

- artikel 77 van de Waterschapswet;
- de artikelen 110 tot en met 122 van de Waterschapswet;

Besluit:

Vast te stellen de navolgende Verordening watersysteemheffing Delfland 2019.

Verordening watersysteemheffing Delfland 2019

Hoofdstuk I Inleidende bepalingen

Artikel 1 Begripsbepalingen

Deze verordening verstaat onder:

- a. gebied van het waterschap: het gebied, dat is aangegeven op de bij het provinciaal reglement behorende kaart, waarin de zorg voor het watersysteem aan het waterschap is opgedragen;
- b. ingezetene: degene die blijkens de basisregistratie personen bij het begin van het kalenderjaar woonplaats heeft in het gebied van het Hoogheemraadschap van Delfland en die aldaar gebruik heeft van woonruimte, met dien verstande dat gebruik van woonruimte door de leden van een gezamenlijke huishouding wordt aangemerkt als gebruik door een lid van dat huishouden, dat wordt aangewezen door de in artikel 123, derde lid, onderdeel b, van de Waterschapswet bedoelde ambtenaar van het waterschap;
- c. ambtenaar belast met de heffing: de krachtens de Gemeenschappelijke regeling Regionale Belasting Groep aangewezen ambtenaar, bedoeld in artikel 124, vijfde lid, onderdeel a, van de Waterschapswet;
- d. ambtenaar belast met de invordering: de krachtens de Gemeenschappelijke regeling Regionale Belasting Groep aangewezen ambtenaar, bedoeld in artikel 124, vijfde lid, onderdeel b, van de Waterschapswet;
- e. woonruimte: een ruimte die blijkens zijn inrichting bestemd is om als een afzonderlijk geheel te voorzien in woongelegenheid en waarvan de delen blijkens de inrichting van die ruimte niet bestemd zijn om afzonderlijk in gebruik te worden gegeven;
- f. natuurterrein: ongebouwde onroerende zaak waarvan de inrichting en het beheer geheel of nagenoeg geheel en duurzaam zijn afgestemd op het behoud of de ontwikkeling van natuur. Onder natuurterrein wordt mede verstaan bossen en open wateren met een oppervlakte van tenminste één hectare;
- g. ongebouwde onroerende zaak: ongebouwde onroerende zaak dat geen natuurterrein is;
- h. kostentoedelingsverordening: de verordening van het waterschap, bedoeld in artikel 120, eerste lid, eerste volzin, van de Waterschapswet;
- i. de heffing: de watersysteemheffing als genoemd in artikel 117, aanhef, Waterschapswet;
- j. het waterschap: het Hoogheemraadschap van Delfland.

Artikel 2 Belastbaar feit en belastingplichtigen

1. Ter bestrijding van kosten die zijn verbonden aan de zorg voor het watersysteem wordt onder de naam 'watersysteemheffing' een directe belasting geheven.
2. De in het eerste lid bedoelde watersysteemheffing wordt geheven van hen die:
 - a. ingezetenen zijn als bedoeld in artikel 1, onderdeel b, met dien verstande dat gebruik van woonruimte door de leden van een gezamenlijke huishouding wordt aangemerkt als gebruik door een door de heffingsambtenaar aan te wijzen lid van dat huishouden;
 - b. krachtens eigendom, bezit of beperkt recht het genot hebben van ongebouwde onroerende zaken in het gebied van het waterschap;
 - c. krachtens eigendom, bezit of beperkt recht het genot hebben van natuurterreinen in het gebied van het waterschap;
 - d. krachtens eigendom, bezit of beperkt recht het genot hebben van gebouwde onroerende zaken in het gebied van het waterschap.
3. Heffingsplichtig in de zin van het tweede lid, onderdelen b, c en d, is degene die bij het begin van het kalenderjaar als rechthebbende in de basisregistratie kadaster is vermeld, tenzij blijkt dat hij op dat tijdstip geen rechthebbende krachtens eigendom, bezit of beperkt recht is.
4. Voor de toepassing van het tweede lid, onderdelen b, c en d, is heffingsplichtig:
 - a. de beperkt gerechtigde en niet de eigenaar, ingeval de onroerende zaak is onderworpen aan het recht van beklemming, van erfpacht, van opstal of van vruchtgebruik;
 - b. de eigenaar voor wat betreft het recht van opstal, indien dat recht uitsluitend is gevestigd ten behoeve van de aanleg of het onderhoud, dan wel ten behoeve van de aanleg en het onderhoud, van ondergrondse dan wel bovengrondse leidingen.

5. Indien de onroerende zaak is onderworpen aan beperkte rechten als bedoeld in het vorige artikellid, heeft voor de heffingsplicht:
 - a. de vruchtgebruiker voorrang boven zowel de opstaller als de erfpachter, onderscheidenlijk de bekleemde meier,
 - b. de opstaller voorrang boven de erfpachter, onderscheidenlijk de bekleemde meier.

Artikel 3 Heffingsmaatstaf

Voor de heffing geldt als heffingsmaatstaf:

- a. ter zake van ingezetenen: de woonruimte,
- b. ter zake van ongebouwde onroerende zaken en ter zake van natuurterreinen: de oppervlakte van de onroerende zaak, uitgedrukt in een aantal hectaren of een gedeelte daarvan,
- c. ter zake van gebouwde onroerende zaken: de waarde die voor het kalenderjaar voor de onroerende zaak wordt bepaald op de voet van hoofdstuk IV van de Wet waardering onroerende zaken.

Hoofdstuk II Watersysteemheffing ingezetenen

Artikel 4 Tarief ingezetenen

Met inachtneming van het bepaalde dienaangaande in de Kostentoedelingsverordening watersysteembeheer Delfland 2016 bedraagt het tarief van de watersysteemheffing voor de categorie ingezetenen per woonruimte: € 123,29.

Hoofdstuk III Watersysteemheffing ongebouwde onroerende zaken

Artikel 5 Belastingobject

1. Voor de toepassing van dit hoofdstuk en van artikel 2, lid 2, onderdeel b en artikel 9, derde lid van deze verordening, wordt als één ongebouwde onroerende zaak aangemerkt een kadastraal perceel of een gedeelte daarvan, met dien verstande dat buiten aanmerking wordt gelaten:
 - a. hetgeen ingevolge artikel 9, eerste en tweede lid, wordt aangemerkt als een gebouwde onroerende zaak,
 - b. een natuurterrein.
2. Voor de heffing worden openbare land- en waterwegen en banen voor openbaar vervoer per rail, een en ander met inbegrip van kunstwerken, alsmede waterverdedigingswerken die worden beheerd door organen, instellingen of diensten van publiekrechtelijke rechtspersonen, met uitzondering van de delen van zodanige werken die dienen als woning, aangemerkt als ongebouwde onroerende zaken.

Artikel 6 Tarief ongebouwde onroerende zaken

1. Met inachtneming van het bepaalde dienaangaande in de Kostentoedelingsverordening watersysteembeheer Delfland 2016, bedraagt het tarief van de heffing voor ongebouwde onroerende zaken per hectare: € 91,50.
2. In afwijking van het bepaalde in het eerste lid en met inachtneming van het bepaalde dienaangaande in artikel 4 van de Kostentoedelingsverordening watersysteembeheer Delfland 2016, bedraagt het tarief voor verharde openbare wegen per hectare: € 457,50.

Hoofdstuk IV Watersysteemheffing natuurterreinen

Artikel 7 Belastingobject

Voor de toepassing van dit hoofdstuk en van artikel 2, tweede lid, onderdeel c van deze verordening, wordt als één natuurterrein aangemerkt een kadastraal perceel of gedeelte daarvan, met dien verstande dat buiten aanmerking wordt gelaten:

- a. hetgeen ingevolge artikel 9, eerste en tweede lid wordt aangemerkt als een gebouwde onroerende zaak,
- b. hetgeen ingevolge artikel 5 wordt aangemerkt als een ongebouwde onroerende zaak.

Artikel 8 Tarief natuurterreinen

Met inachtneming dienaangaande van het bepaalde in de Kostentoedelingsverordening watersysteembeheer Delfland 2016, bedraagt het tarief van de heffing voor natuurterreinen per hectare: € 4,56.

Hoofdstuk V Watersysteemheffing gebouwde onroerende zaken

Artikel 9 Belastingobject

1. Voor de toepassing van dit hoofdstuk en van artikel 2, tweede lid, onderdeel d van deze verordening, wordt als één gebouwde onroerende zaak aangemerkt:
 - a. een gebouwd eigendom,
 - b. een gedeelte van een gebouwd eigendom dat blijkens zijn indeling is bestemd om als een afzonderlijk geheel te worden gebruikt,
 - c. een samenstel van twee of meer van de in onderdeel a bedoelde gebouwde eigendommen of van in onderdeel b bedoelde gedeelten daarvan die bij dezelfde belastingplichtige in gebruik zijn en die, naar de omstandigheden beoordeeld, bij elkaar behoren,
 - d. het binnen het gebied van een gemeente gelegen deel van een in onderdeel a bedoelde eigendom, van een in onderdeel b bedoeld gedeelte of van een in onderdeel c bedoeld samenstel,
 - e. het binnen het gebied van het waterschap gelegen deel van een in onderdeel a bedoelde eigendom, van een in onderdeel b bedoeld gedeelte, van een in onderdeel c bedoeld samenstel of van een in onderdeel d bedoeld deel.
2. Voor de toepassing van het eerste lid maken de ongebouwde eigendommen voor zover die een samenstel vormen met een gebouwd eigendom als bedoeld in het eerste lid, onderdeel a tot en met e, deel uit van de gebouwde onroerende zaak.
3. In afwijking van het bepaalde in het vorige artikellid maken de ongebouwde eigendommen, voor zover de waarde daarvan bij de waardebepaling op de voet van hoofdstuk IV van de Wet waardering onroerende zaken op basis van het bepaalde krachtens artikel 18, vierde lid, van die wet buiten aanmerking wordt gelaten, geen deel uit van de gebouwde onroerende zaak.

Artikel 10 Tarief

Met inachtneming dienaangaande van het bepaalde in de Kostentoedelingsverordening watersysteembeheer Delfland 2016, bedraagt het tarief van de heffing voor gebouwde onroerende zaken 0,0251% van de heffingsmaatstaf als bedoeld in artikel 3, onderdeel c van deze verordening.

Hoofdstuk VI Heffing en invordering

Artikel 11 Belastingjaar

Het belastingjaar is gelijk aan het kalenderjaar.

Artikel 12 Wijze van heffing

De heffing wordt bij wege van aanslag geheven.

Artikel 13 Tenaamstelling en invordering belastingaanslag bij meer belastingplichtigen

1. Indien ter zake van hetzelfde voorwerp van de belasting of hetzelfde belastbare feit twee of meer personen belastingplichtig zijn, stelt de heffingsambtenaar de aanslag ten name van een van hen.
2. Indien de belastingplicht, bedoeld in het eerste lid, voortvloeit uit het genot van een onroerende zaak krachtens eigendom, bezit of beperkt recht en de aanslag ten name van een van de belastingplichtigen is gesteld, kan de invorderingsambtenaar de belastingaanslag op de gehele onroerende zaak verhalen op degene op wiens naam de aanslag ingevolge het eerste lid is gesteld, zonder rekening te houden met de rechten van de overige belastingplichtigen.

Artikel 14 Niet opleggen van aanslagen

1. Belastingaanslagen van minder dan € 5,00 worden niet opgelegd.
2. Voor de toepassing van het eerste lid wordt het totaal van de op één aanslagbiljet verenigde aanslagen als één aanslag aangemerkt.

Artikel 15 Vrijstellingen

1. De heffing wordt niet geheven ter zake van:
 - a. ongebouwde onroerende zaken of natuurterreinen waarvan het Hoogheemraadschap van Delfland genothebende krachtens eigendom, bezit of beperkt recht is,
 - b. ongebouwde gronden behorende tot het strand en de buitenduinen als bedoeld in de legger van de zeekering,
 - c. ongebouwde gronden behorende tot de Delflandsedijk als bedoeld in de legger van de Delflandsedijk en de binnenwaterkering als bedoeld in de legger Binnenwaterkering, landscheidingen, boezem- en polderkaden en waterscheidingen,
 - d. wateren als zodanig in de basisregistratie kadaster vermeld en behorende tot Delflands boezem.
2. De watersysteemheffing gebouwde onroerende zaken wordt niet geheven ter zake van:
 - a. straatmeubilair, waaronder alle zodanige gebouwde eigendommen - niet zijnde gebouwen- worden begrepen die zijn geplaatst ten gerieve of in het belang van het publiek, ten dienste van het verkeer of ter verfraaiing van een in het waterschapsgebied gelegen gemeente, zoals lichtmasten, verkeersinstallaties, standbeelden, monumenten, fontein, banken, abri's, hekken en palen,
 - b. gebouwde onroerende zaken waarvan het Hoogheemraadschap van Delfland genothebende krachtens eigendom, bezit of beperkt recht is.

Artikel 16 Betaaltermijnen

1. De aanslag bedoeld in artikel 2 het tweede lid, onderdelen a, b, c en d is invorderbaar twee maanden na de dagtekening van het aanslagbiljet.
2. In afwijking van het bepaalde in het eerste lid kan de aanslag, indien deze het bedrag van € 5.000,00 niet te boven gaat, op verzoek van de belastingschuldige door middel van automatische incasso worden ingevorderd in maximaal 10 gelijke maandelijks termijnen. De eerste termijn vervalt een maand na de dagtekening van het aanslagbiljet en elk van de volgende termijnen telkens een maand later.
3. Het minimum termijnbedrag bij automatische incasso bedraagt € 15,00.

Artikel 17 Kwijtschelding

Van de watersysteemheffing natuurterreinen, de watersysteemheffing ongebouwd en de watersysteemheffing gebouwd wordt geen kwijtschelding verleend.

Artikel 18 Nadere regels

Het dagelijks bestuur van het waterschap kan nadere regels geven met betrekking tot de heffing en de invordering van de heffing.

Artikel 19 Inwerkingtreding, citeertitel en intrekking huidige verordening

Deze verordening, die kan worden aangehaald als "Verordening watersysteemheffing Delfland 2019", treedt in werking op 1 januari 2019.

De "Verordening watersysteemheffing Delfland 2018" wordt ingetrokken met ingang van 1 januari 2019 met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de belastbare feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 22 november 2018.

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de Voorzitter,

dr. F.H.W.M. Daverveldt

Verenigde Vergadering

Dossiernummer	985
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	22 november 2018
Agendapunt	H.05
Omschrijving	Verordening Zuiveringsheffing Delfland 2019 en Verordening Verontreinigingsheffing Delfland 2019 (BOB)

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Bestuur, organisatie en bedrijfsvoering	6 november 2018
Verenigde Vergadering	22 november 2018

Toelichting

Voorlopig tarief 2019 opgenomen.

Voorgesteld besluit

Vast te stellen de Verordening Zuiveringsheffing Delfland 2019 en de Verordening Verontreinigingsheffing Delfland 2019.

Onderwerp: Verordening Zuiveringsheffing Delfland 2019 en Verordening Verontreinigingsheffing Delfland 2019
Dossiernummer: 985

Gevraagd besluit VV:

Vast te stellen de Verordening Zuiveringsheffing Delfland 2019 en de Verordening Verontreinigingsheffing Delfland 2019.

1. Probleemstelling - context

Voor het opleggen van de waterschapsbelastingen in 2019 zijn door de VV vastgestelde verordeningen 2019 benodigd. In de voorliggende verordeningen zuiveringsheffing 2019 en verontreinigingsheffing 2019 zijn de verordeningen 2018 als basis gehanteerd. Voor beide verordeningen geldt dat ten opzichte van de verordeningen van vorig jaar alleen enkele tekstuele aanpassingen worden doorgevoerd; de tarieven zijn ongewijzigd. Na vaststelling worden de verordeningen 2019 verstrekt aan RBG, de gemeenschappelijke regeling die voor Delfland de heffing en inning van de belastingen 2019 uitvoert.

2. Beoogd effect

Correcte verordeningen zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing voor het jaar 2019.

3. Kernboodschap

Het vaststellen van belastingverordeningen voor de zuiveringsheffing en de verontreinigingsheffing 2019 met daarin opgenomen de tarieven op basis waarvan de RBG, de gemeenschappelijke regeling die voor Delfland de heffing en inning verricht, haar werkzaamheden voor Delfland kan uitvoeren.

4. Historie - eerdere besluitvorming

Bij besluit van de verenigde vergadering van 16 november 2017 zijn de verordeningen voor de zuiveringsheffing en de verontreinigingsheffing 2018 vastgesteld.

5. Regelgeving en Beleid

Waterwet: artikel 7.2 en volgende voor de uitwerking van de verontreinigingsheffing.

Waterschapswet: Artikel 110: bevoegdheid van het algemeen bestuur tot het vaststellen van een belastingverordening.

Artikelen 122c tot en met 122l: omschrijving en uitwerking zuiveringsheffing.

Artikel 73: bekendmaking.

Waterschapsbesluit: artikel 6.12.

Inspraakverordening Delfland 2011: artikel 2.1.

6. Financiën

Met de aanpassing van de verordeningen vindt de belastingheffing 2019 plaats op basis van het bij de begroting 2019 vastgestelde tarief.

De aanpassing van de verordeningen zelf heeft geen financiële gevolgen, het is de uitkomst van andere besluiten namelijk de vastgestelde begroting 2019.

7. Duurzaamheid

N.v.t.

8. Organisatorische en personele consequenties

N.v.t.

9. OR/GO

N.v.t.

10. Risico- en beheersmaatregelen

Risico: Zolang de verenigde vergadering de verordeningen niet heeft vastgesteld, kan geen nieuw tarief worden gehanteerd.

Beheersmaatregel: Verordeningen tijdig ter vaststelling voorleggen.

11. Communicatie (in- en extern)

N.v.t.

12. Bekendmaking en vervolprocedure

Op grond van artikel 73 van de Waterschapswet wordt het besluit van de VV tot vaststelling van de verordeningen bekendgemaakt in het elektronisch Waterschapsblad door plaatsing van de integrale tekst van die verordeningen.

13. Bevoegd orgaan

De VV om de belastingverordening vast te stellen op grond van artikel 110 van de Waterschapswet.

D&H ter voorbereiding van de besluiten van de VV op grond van artikel 84 lid 2 van de Waterschapswet.

14. Toelichting

In de nieuwe verordeningen zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing zijn de volgende (beperkte) wijzigingen verwerkt ten opzichte van die uit 2018:

1. Inwerkingtreding en citeerartikel (art. 24 zuiveringsheffing resp. art. 23 verontreinigingsheffing);
2. De naam van beide verordeningen wordt voorzien van het jaartal 2019;
3. Artikel 4, lid 1 van de verordening zuiveringsheffing: de verwijzing naar artikel 15 is gewijzigd in artikel 17; artikel 5, lid 1 van de verordening verontreinigingsheffing: de verwijzing naar artikel 18 is gewijzigd in artikel 17.

Overigens is het tarief zelf (€ 93,50) ongewijzigd gebleven (art. 20 zuiveringsheffing resp. art. 19 verontreinigingsheffing).

De verordeningen zijn:

1. gebaseerd op de modelverordening van de Unie van Waterschappen;
2. aangepast aan de situatie bij Delfland.

Inspraak is alleen zinvol als er bij vaststelling van de verordeningen keuzevrijheid is waarbij rekening gehouden kan worden met de zienswijzen van belanghebbenden en dat is hier niet het geval.

De onderbouwing dat inspraak op de belastingverordeningen niet zinvol is, blijkt uit de relatie begroting en belastingverordening:

- a. Uit de vastgestelde begroting volgt welke belastinginkomsten Delfland in 2018 nodig heeft;
- b. In de belastingverordeningen worden de belastbare feiten, belastingplichtigen, heffingsmaatstaven evenals de uit a. voortvloeiende tarieven vastgelegd.

Zowel het tarief in de Verordening zuiveringsheffing Delfland 2019 als in de Verordening verontreinigingsheffing Delfland 2019, vloeit dus voort uit eerdere besluiten, zoals de begroting en de verordening kwijtscheldingsregeling die wel de inspraakprocedure doorlopen. De Verordening zuiveringsheffing Delfland 2018 en Verordening verontreinigingsheffing Delfland 2018 zullen buiten werking worden gesteld voor de periode vanaf 1 januari 2019.

15. Bijlagen

**Verordening Zuiveringsheffing Delfland 2019 en Verordening
Verontreinigingsheffing Delfland 2019**

Dossiernummer : 985
Vergaderdatum : 22 november 2018

Hoogheemraadschap van
Delfland

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 16 oktober 2018, dossiernummer 985;
gelezen het positieve advies van de commissie Bestuur, Organisatie en Bedrijfsvoering;

overwegende dat:

- de verordeningen zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing moeten worden vastgesteld met de tarieven voor 2019;

Gelet op:

- artikel 77 van de Waterschapswet;
- de artikelen 110, 113 en 122c tot en met 122l van de Waterschapswet;
- de artikelen 7.2 en volgende van de Waterwet;
- artikel 6.12 van het Waterschapsbesluit;

Besluit:

1. Vast te stellen de navolgende Verordening zuiveringsheffing Delfland 2019;
2. Vast te stellen de navolgende Verordening verontreinigingsheffing Delfland 2019.

Verordening Zuiveringsheffing Delfland 2019

Artikel 1 Begripsbepalingen

Deze verordening verstaat onder:

- a. zuiveringstechnisch werk: werk voor het zuiveren van stedelijk afvalwater in exploitatie bij het waterschap, dan wel een rechtspersoon die door het bestuur van het waterschap met de zuivering van stedelijk afvalwater is belast, met inbegrip van het bij dat werk behorende werk voor het transport van stedelijk afvalwater,
- b. openbaar vuilwaterriool: voorziening voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater, in beheer bij een gemeente of een rechtspersoon die door een gemeente met het beheer is belast,
- c. afvoeren: het brengen van stoffen op het openbaar vuilwaterriool of op een zuiveringstechnisch werk,
- d. stoffen: de stoffen genoemd in artikel 8 van deze verordening,
- e. afvalwater: stedelijk afvalwater als bedoeld in artikel 3.4 van de Waterwet,
- f. drinkwater: drinkwater als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Drinkwaterwet,
- g. drinkwaterbedrijf: drinkwaterbedrijf als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Drinkwaterwet,
- h. woonruimte: een ruimte die blijkens zijn inrichting bestemd is om als een afzonderlijk geheel te voorzien in woongelegenheid en waarvan de delen blijkens de inrichting van die ruimte niet bestemd zijn om afzonderlijk in gebruik te worden gegeven,
- i. bedrijfsruimte: een naar zijn aard en inrichting als afzonderlijk geheel te beschouwen ruimte of terrein, niet zijnde een woonruimte, een zuiveringstechnisch werk of het openbaar vuilwaterriool,
- j. ingenomen water: geleverd drink- en industriewater en warm tapwater, onttrokken grond- en oppervlaktewater en opgevangen hemelwater,
- k. warm tapwater: warm tapwater als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Drinkwaterwet,
- l. de ambtenaar belast met de heffing: de krachtens de Gemeenschappelijke regeling Regionale Belasting Groep aangewezen ambtenaar, bedoeld in artikel 124, vijfde lid, onderdeel a, van de Waterschapswet,
- m. het waterschap: het Hoogheemraadschap van Delfland.

Artikel 2 Bijlagen

Bij deze verordening behoren de volgende bijlagen:

- a. bijlage I: voorschriften voor meting, bemonstering, analyse en berekening,
- b. bijlage II: tabel afvalwatercoëfficiënten, zoals opgenomen in artikel 122k, derde lid, van de Waterschapswet.

Artikel 3 Belastbaar feit en heffing plicht

1. Ter bestrijding van kosten die zijn verbonden aan de behartiging van de taak inzake het zuiveren van afvalwater, wordt onder de naam zuiveringsheffing een directe belasting geheven ter zake van direct of indirect afvoeren op een zuiveringstechnisch werk.
2. Aan de heffing worden onderworpen:
 - a. ter zake het afvoeren vanuit een woonruimte of een bedrijfsruimte: degene die het gebruik heeft van die ruimte,
 - b. ter zake het afvoeren anders dan bedoeld onder a: degene die afvoert.
3. Voor de toepassing van het tweede lid, onderdeel a, is heffingplichtig:
 - a. in geval van gebruik van een woonruimte door de leden van een huishouden: degene die door de ambtenaar belast met de heffing is aangewezen,
 - b. in geval van gebruik door degene aan wie een deel van een bedrijfsruimte in gebruik is gegeven: degene die dat deel in gebruik heeft gegeven met dien verstande dat degene die het deel in gebruik heeft gegeven, bevoegd is de heffing als zodanig te verhalen op degene aan wie dat deel in gebruik is gegeven,
 - c. in geval van het voor volgtijdig gebruik ter beschikking stellen van een woonruimte of bedrijfsruimte: degene die de ruimte ter beschikking heeft gesteld, met dien verstande dat degene die de ruimte ter beschikking heeft gesteld, bevoegd is de heffing als zodanig te verhalen op degene aan wie de ruimte ter beschikking is gesteld,

4. Indien stoffen met behulp van een openbaar vuilwaterriool worden afgevoerd, is degene bij wie dat openbaar vuilwaterriool in beheer is, slechts voor die stoffen die de beheerder zelf op dat openbaar vuilwaterriool heeft gebracht aan een heffing onderworpen.
5. Het afvoeren door het Hoogheemraadschap van Delfland is vrijgesteld van de heffing.

Artikel 4 Ontstaan van de belastingschuld en heffing naar tijdsevenredigheid

1. De heffing ter zake van woonruimten en van bedrijfsruimten als bedoeld in artikel 17 is verschuldigd bij het begin van het heffingsjaar of, zo dit later is, bij de aanvang van de heffingsplicht.
2. Indien ter zake van woonruimten de heffing plicht als bedoeld in het eerste lid in de loop van het heffingsjaar aanvangt, is de heffing verschuldigd voor zoveel 365^e gedeelten van de voor dat jaar verschuldigde belasting als er in dat jaar, na de aanvang van de heffing plicht, nog volle dagen overblijven.
3. Indien ter zake van woonruimten de heffing plicht bedoeld in het eerste lid in de loop van het heffingsjaar eindigt, bestaat aanspraak op ontheffing voor zoveel 365^e gedeelten van de voor dat jaar verschuldigde heffing als er in dat jaar, na het einde van de heffing plicht, nog volle dagen overblijven.
4. Indien de heffing plicht voor woonruimten is beëindigd na de dagtekening van de aanslag, kan de heffing plichtige een aanvraag tot ontheffing indienen bij de ambtenaar belast met de heffing.
5. Het tweede en derde lid zijn niet van toepassing indien de heffing plichtige het gebruik van de woonruimte beëindigt en direct aansluitend het gebruik krijgt van een woonruimte van waaruit eveneens wordt afgevoerd.

Artikel 5 Heffingsjaar

Het heffingsjaar is gelijk aan het kalenderjaar.

Artikel 6 Verzoek tot het doen van aangifte

Met betrekking tot de zuiveringsheffing geheven van gebruikers van bedrijfsruimten, wordt de uitnodiging tot het doen van aangifte gedaan door:

- a. het uitreiken of toezenden van een aangiftebiljet,
- b. het uitreiken of toezenden van een aangiftebrief waarin wordt verzocht om aangifte te doen op de wijze als bedoeld in artikel 7.

Artikel 7 Wijze van aangifte

Het doen van aangifte geschiedt door:

- a. het inleveren of toezenden van het aangiftebiljet met de daarbij gevraagde bescheiden,
- b. het op elektronische wijze toezenden van de door de betreffende programmatuur gevraagde gegevens.

Artikel 8 Grondslag en heffingsmaatstaf

1. Voor de heffing bedoeld in artikel 3 geldt als grondslag de hoeveelheid en de hoedanigheid van de stoffen die in een kalenderjaar worden afgevoerd.
2. Voor de heffing geldt als heffingsmaatstaf de vervuilingswaarde van de stoffen die in een kalenderjaar worden afgevoerd. De vervuilingswaarde wordt uitgedrukt in vervuilingseenheden.
3. Het aantal vervuilingseenheden met betrekking tot zuurstofbindende stoffen wordt bepaald op basis van de som van het chemisch zuurstofverbruik en het zuurstofverbruik door omzetting van stikstofverbindingen, zoals voorgeschreven in Bijlage I van deze verordening. Eén vervuilingseenheid vertegenwoordigt met betrekking tot zuurstofbindende stoffen een verbruik in het heffingsjaar van 54,8 kilogram zuurstof.
4. Het aantal vervuilingseenheden met betrekking tot de stoffen chroom, koper, lood, nikkel, zilver, zink, arseen, kwik, cadmium, chloride, sulfaat en fosfor wordt bepaald op basis van de afgevoerde gewichtshoeveelheden, zoals voorgeschreven in Bijlage I van deze verordening. Eén vervuilingseenheid vertegenwoordigt een in het heffingsjaar afgevoerde gewichtshoeveelheid van:

- a. 1,00 kilogram van de stoffen chroom, koper, lood, nikkel, zilver en zink,
 - b. 0,100 kilogram van de stoffen arseen, cadmium en kwik,
 - c. 650 kilogram van de stoffen chloride en sulfaat,
 - d. 20 kilogram van de stof fosfor.
5. De stoffen zilver, chloride, sulfaat en fosfor worden niet aan de heffing onderworpen.

Artikel 9 Meting, bemonstering en analyse

1. Het aantal vervuilingseenheden van zuurstofbindende en andere stoffen wordt berekend met behulp van door meting, bemonstering en analyse verkregen gegevens. De meting, bemonstering, analyse en berekening geschieden met in achtneming van de in Bijlage I opgenomen voorschriften.
2. De in het eerste lid bedoelde meting, bemonstering en analyse geschieden ieder etmaal van het heffingsjaar, behoudens het bepaalde in artikel 10.
3. De meting, bemonstering en analyse geschieden zodanig dat:
 - a. de gemeten hoeveelheid afvalwater niet meer dan 5% afwijkt van de werkelijke hoeveelheid afvalwater,
 - b. het verkregen monster representatief is voor de totale hoeveelheid stoffen die gedurende de bemonsteringsperiode vanuit het bedrijf of het bedrijfsonderdeel wordt afgevoerd.
4. De heffingplichtige brengt de wijze van meting en bemonstering met een beschrijving van de daarvoor te gebruiken apparatuur voor aanvang van het heffingsjaar ter kennis van de ambtenaar belast met de heffing. Indien het gebruik van de apparatuur in de loop van het heffingsjaar aanvangt of wijzigt, dan wordt dit vóór de ingebruikname of de wijziging ter kennis van de ambtenaar belast met de heffing gebracht.
5. De ambtenaar belast met de heffing:
 - a. kan ambtshalve bepalen dat meting en bemonstering geschieden in afwijking van één of meer van de in Bijlage I, onderdeel A en B, opgenomen voorschriften, indien deze aannemelijk maakt dat dit noodzakelijk is ter voldoening aan het bepaalde in het derde lid, onderdelen a en b,
 - b. beslist op aanvraag van de heffing plichtige, dat meting en bemonstering kunnen geschieden in afwijking van een of meer van de in Bijlage I, onderdeel A en B, opgenomen voorschriften, indien de heffing plichtige aannemelijk maakt dat daarbij wordt voldaan aan het bepaalde in het derde lid, onderdelen a en b,
 - c. beslist op aanvraag van de heffing plichtige, dat kan worden afgeweken van de in Bijlage I, onderdeel B, opgenomen analysevoorschriften, indien de heffing plichtige aannemelijk maakt dat de nauwkeurigheid van de uitkomsten van de analyse hierdoor niet wordt beïnvloed,
 - d. kan omtrent de afwijkingen als bedoeld in de onderdelen a, b en c nadere voorschriften geven.
6. De ambtenaar belast met de heffing neemt zijn beslissing, bedoeld in het vijfde lid, onderdelen a, b en c, bij voor bezwaar vatbare beschikking. Deze beschikking bevat in elk geval:
 - a. de voorschriften van Bijlage I, onderdelen A en B, waarvan wordt afgeweken,
 - b. de afwijkingen bedoeld in het vijfde lid, onderdelen a, b en c,
 - c. de nadere voorschriften bedoeld in het vijfde lid, onderdeel d,
 - d. een vermelding van het heffingsjaar of de heffingsjaren waarvoor de beschikking wordt gegeven.
7. De ambtenaar belast met de heffing is bevoegd twee of meer als gevolg van het vijfde lid genomen beschikkingen, die betrekking hebben op hetzelfde bedrijf of hetzelfde bedrijfsonderdeel, in één geschrift te verenigen.
8. De ambtenaar belast met de heffing kan bij veranderingen of te verwachten veranderingen in de hoeveelheid of hoedanigheid van de afgevoerde, respectievelijk af te voeren stoffen, de desbetreffende beschikkingen, bedoeld in het vijfde lid, ambtshalve wijzigen of intrekken in verband met het bepaalde in het eerste lid en het derde lid.

Artikel 10 Beperkte meting, bemonstering en analyse

1. Op aanvraag van de heffing plichtige, die aannemelijk maakt dat voor de berekening van het aantal vervuilingseenheden kan worden volstaan met gegevens welke met behulp van meting, bemonstering en analyse in een beperkt aantal etmalen zijn verkregen, besluit de ambtenaar belast met de heffing dat meting en bemonstering geschieden in afwijking van het bepaalde in artikel 9, tweede lid. Het besluit op aanvraag wordt genomen bij een voor bezwaar vatbare beschikking. Deze beschikking bevat in elk geval:

- a. een opgave van de afvalwaterstromen en de stoffen welke in het onderzoek dienen te worden betrokken,
 - b. de tijdvakken waarin meting en bemonstering geschieden, hetzij ieder etmaal van die tijdvakken, hetzij één of meer daartoe aangewezen etmalen daarvan,
 - c. de wijze waarop de op de voet van letter b verkregen uitkomsten worden herleid tot het aantal vervuilingseenheden over een aldaar bedoeld tijdvak, onderscheidenlijk over het heffingsjaar,
 - d. een vermelding van het heffingsjaar of de heffingsjaren waarvoor de beschikking wordt gegeven.
2. De ambtenaar belast met de heffing kan bij veranderingen of te verwachten veranderingen in de hoeveelheid of hoedanigheid van de afgevoerde, respectievelijk af te voeren stoffen, de desbetreffende beschikking, bedoeld in het eerste lid, ambtshalve wijzigen of intrekken, indien toepassing van berekeningsvoorschrift C.2 van onderdeel C van Bijlage I leidt tot een ander aantal etmalen dan in die beschikking is opgenomen.
 3. De ambtenaar belast met de heffing neemt zijn beslissing, bedoeld in het tweede lid, bij voor bezwaar vatbare beschikking.

Artikel 11 Hoedanigheidscorrectie

1. Indien de uitkomst van de methode tot bepaling van het chemisch zuurstofverbruik bedoeld in artikel 8 in belangrijke mate is beïnvloed door biologisch niet of nagenoeg niet afbreekbare stoffen, wordt op aanvraag van de heffing plichtige op die uitkomst een correctie toegepast.
2. De ambtenaar belast met de heffing neemt zijn beslissing als bedoeld in het eerste lid, bij voor bezwaar vatbare beschikking. Deze beschikking bevat in elk geval:
 - a. de wijze van berekening van de correctie,
 - b. de hoeveelheid en samenstelling van het afvalwater waarop de correctie van toepassing is,
 - c. de frequentie en de wijze van onderzoek met betrekking tot meting, bemonstering en analyse,
 - d. een vermelding van het heffingsjaar of de heffingsjaren waarvoor de beschikking wordt gegeven.

Artikel 12 Tabel afvalwatercoëfficiënten

1. In afwijking van het bepaalde in artikel 9, eerste lid, kan het aantal vervuilingseenheden met betrekking tot het zuurstofverbruik in een kalenderjaar voor een bedrijfsruimte of een onderdeel daarvan worden vastgesteld met behulp van de in Bijlage II van deze verordening opgenomen tabel afvalwatercoëfficiënten, indien door de heffing plichtige aannemelijk is gemaakt dat het aantal vervuilingseenheden met betrekking tot het zuurstofverbruik in een kalenderjaar 1.000 of minder bedraagt en dit aantal aan de hand van de hoeveelheid ingenomen water kan worden bepaald.
2. Het aantal vervuilingseenheden als bedoeld in het eerste lid wordt berekend volgens de formule $A \times B$, waarbij:
 - A = het aantal m^3 in het kalenderjaar ten behoeve van de bedrijfsruimte of het onderdeel van de bedrijfsruimte ingenomen water,
 - B = de afvalwatercoëfficiënt behorende bij de klasse van de in Bijlage II opgenomen tabel met de klassengrenzen waarbinnen de vervuilingsswaarde met betrekking tot het zuurstofverbruik per m^3 ten behoeve van de bedrijfsruimte of van het onderdeel van de bedrijfsruimte ingenomen water is gelegen.
3. Indien de in het kalenderjaar ingenomen hoeveelheid water niet kan worden vastgesteld aan de hand van watermeterstanden die aan het begin en aan het einde van het kalenderjaar zijn opgenomen, stelt de ambtenaar belast met de heffing die hoeveelheid vast op een door hem nader vast te stellen wijze.
4. De vervuilingsswaarde met betrekking tot het zuurstofverbruik per m^3 als bedoeld in het tweede lid wordt bepaald met toepassing van de algemene maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 122k van de Waterschapswet.

5. Indien het aantal vervuilingseenheden met betrekking tot het zuurstofverbruik in een kalenderjaar voor een bedrijfsruimte of een onderdeel daarvan meer dan 1.000 bedraagt en de heffing plichtige aannemelijk maakt dat de berekening van het aantal vervuilingseenheden met toepassing van de in het eerste lid, aanhef, bedoelde tabel tot geen lagere uitkomst leidt dan die welke wordt verkregen bij berekening op de voet van artikel 9, eerste lid, beslist de ambtenaar belast met de heffing bij voor bezwaar vatbare beschikking op aanvraag van heffing plichtige dat het aantal vervuilingseenheden wordt berekend met toepassing van de tabel.

Artikel 13 Vervuilingswaarde van tuinbouwkassen

1. In afwijking van artikel 9, eerste lid, wordt de vervuilingswaarde van de stoffen die worden afgevoerd vanuit een bedrijfsruimte of een onderdeel van een bedrijfsruimte bestemd om in het kader van de uitoefening van een beroep of een bedrijf onder een permanente opstand van glas of kunststof gewassen te telen, bepaald op basis van het tweede lid.
2. De vervuilingswaarde bedraagt drie vervuilingseenheden per hectare vloeroppervlak waarop onder glas of kunststof wordt geteeld en per deel van een hectare vloeroppervlak een evenredig deel van drie vervuilingseenheden.
3. Indien in de loop van het kalenderjaar het gebruik van een in het eerste lid bedoelde bedrijfsruimte of onderdeel van een bedrijfsruimte, dan wel van een deel daarvan, door de gebruiker aanvangt of eindigt, wordt hij in dat kalenderjaar voor die bedrijfsruimte, voor dat onderdeel of voor dat deel voor een evenredig gedeelte van het op basis van het tweede lid bepaald aantal vervuilingseenheden aan een heffing onderworpen.
4. Een vervuilingswaarde voor de bedrijfsruimte of het onderdeel van een bedrijfsruimte, berekend op basis van het tweede of derde lid, van minder dan vijf vervuilingseenheden wordt op drie vervuilingseenheden, en van één of minder dan één vervuilingseenheid op één vervuilingseenheid gesteld.

Artikel 14 Franchise en drempel

1. Voor de berekening van het aantal vervuilingseenheden in het heffingsjaar voor de groep van stoffen chroom, koper, lood, nikkel en zink wordt een aftrek toegepast, met dien verstande dat het aantal vervuilingseenheden niet lager dan op nihil kan worden gesteld. De aftrek wordt bepaald door het totaal aantal vervuilingseenheden van de zuurstofbindende stoffen, als berekend op grond van de artikelen 9 tot en met 12, te vermenigvuldigen met 0,0162.
2. Voor de berekening van het aantal vervuilingseenheden in het heffingsjaar voor de groep van stoffen arseen, cadmium en kwik wordt een aftrek toegepast, met dien verstande dat het aantal vervuilingseenheden niet lager dan op nihil kan worden gesteld. De aftrek wordt bepaald door het totaal aantal vervuilingseenheden van de zuurstofbindende stoffen, als berekend op grond van de artikelen 9 tot en met 12, te vermenigvuldigen met 0,0027.

Artikel 15 Meetverplichting

1. Indien de vervuilingswaarde met betrekking tot de zuurstofbindende stoffen van een bedrijfsruimte minder bedraagt dan 1.000 vervuilingseenheden wordt, in afwijking van het bepaalde in artikel 9:
 - a. het aantal vervuilingseenheden van de groep van stoffen chroom, koper, lood, nikkel, en zink op nihil gesteld, tenzij de ambtenaar belast met de heffing aannemelijk maakt dat het aantal vervuilingseenheden met betrekking tot deze stoffen de in artikel 14, eerste lid bedoelde aftrek te boven gaat,
 - b. het aantal vervuilingseenheden van de groep van stoffen arseen, cadmium en kwik op nihil gesteld, tenzij de ambtenaar belast met de heffing aannemelijk maakt dat het aantal vervuilingseenheden met betrekking tot deze stoffen de in artikel 14, tweede lid, bedoelde aftrek te boven gaat.
2. Indien de vervuilingswaarde met betrekking tot de zuurstofbindende stoffen van een bedrijfsruimte 1.000 vervuilingseenheden of meer bedraagt, wordt, in afwijking van het bepaalde in artikel 9:

- a. het aantal vervuilingseenheden van de groep van stoffen chroom, koper, lood, nikkel, en zink op nihil gesteld, indien de heffing plichtige aannemelijk maakt dat het aantal vervuilingseenheden met betrekking tot deze stoffen de in artikel 14, eerste lid, bedoelde aftrek niet te boven gaat,
- b. het aantal vervuilingseenheden van de groep van stoffen arseen, cadmium en kwik op nihil gesteld, indien de heffing plichtige aannemelijk maakt dat het aantal vervuilingseenheden met betrekking tot deze stoffen de in artikel 14, tweede lid, bedoelde aftrek niet te boven gaat.

Artikel 16 Totale vervuilingswaarde van een bedrijfsruimte

De vervuilingswaarde van een bedrijfsruimte, wordt bepaald op de som van de aantallen vervuilingseenheden als berekend in overeenstemming met de artikelen 9 tot en met 15, voor zover deze van toepassing zijn.

Artikel 17 Vervuilingswaarde van kleine bedrijfsruimten

- 1. In afwijking van artikel 9, eerste lid, wordt de vervuilingswaarde van de stoffen die vanuit een bedrijfsruimte of vanuit een zuiveringstechnisch werk voor het zuiveren van afvalwater worden afgevoerd gesteld op drie vervuilingseenheden indien door de heffing plichtige aannemelijk is gemaakt dat die vervuilingswaarde minder dan vijf vervuilingseenheden bedraagt en op één vervuilingseenheid indien door de heffing plichtige aannemelijk is gemaakt dat die één vervuilingseenheid of minder bedraagt.
- 2. Indien de aanslag in het heffingsjaar al is opgelegd voor drie vervuilingseenheden en de heffing plichtige aannemelijk maakt dat de vervuilingswaarde één vervuilingseenheid of minder bedraagt, bestaat aanspraak op vermindering. De heffing plichtige kan daartoe na afloop van het heffingsjaar of, bij beëindiging van de heffingsplicht, in de loop van het heffingsjaar een aanvraag indienen bij de ambtenaar belast met de heffing.

Artikel 18 Vervuilingswaarde van woonruimten

- 1. In afwijking van artikel 9, eerste lid, wordt de vervuilingswaarde van de stoffen die vanuit een woonruimte worden afgevoerd, gesteld op drie vervuilingseenheden. De vervuilingswaarde van de stoffen die vanuit een door één persoon gebruikte woonruimte worden afgevoerd, bedraagt één vervuilingseenheid.
- 2. Het eerste lid is niet van toepassing op de voor recreatiedoeleinden bestemde woonruimten die zich bevinden op een voor verblijfsrecreatie bestemd terrein dat als zodanig wordt geëxploiteerd. De in de vorige volzin bedoelde woonruimten worden samen aangemerkt als een bedrijfsruimte dan wel als onderdeel van een bedrijfsruimte.
- 3. Indien de in het eerste lid bedoelde situatie dat een woonruimte wordt gebruikt door één persoon ontstaat in de loop van het heffingsjaar, wordt de vervuilingswaarde op één vervuilingseenheid vastgesteld met ingang van de eerste dag volgend op de dag waarin die situatie is ontstaan.
- 4. Indien de in het derde lid bedoelde situatie ontstaat ná de dagtekening van de aanslag, bestaat aanspraak op vermindering. De heffing plichtige kan daartoe een aanvraag indienen bij de ambtenaar belast met de heffing.

Artikel 19 Schatting

De ambtenaar belast met de heffing kan het aantal vervuilingseenheden in een kalenderjaar geheel of gedeeltelijk door middel van schatting vaststellen, indien door de heffingplichtige:

- a. meting, bemonstering en analyse niet of niet geheel zijn geschied in overeenstemming met de in Bijlage I opgenomen voorschriften,
- b. het aantal vervuilingseenheden niet is berekend met behulp van meting, bemonstering en analyse en bepaling van de vervuilingswaarde op basis van artikel 12, eerste of vijfde lid, 13, eerste lid, 17, eerste lid, of 18, eerste lid, niet mogelijk is,
- c. het aantal vervuilingseenheden niet is berekend met behulp van meting, bemonstering en analyse, bepaling van de vervuilingswaarde op basis van artikel 12, vijfde lid, wel mogelijk is, maar door de heffing plichtige gedurende het heffingsjaar geen aanvraag als bedoeld in dat artikel is gedaan,
- d. niet of niet geheel is voldaan aan de voorwaarden, verbonden aan de in artikel 9, 10 of 11 bedoelde toestemming.

Artikel 20 Tarief

Het tarief per kalenderjaar bedraagt € 93,50 per vervuilingseenheid.

Artikel 21 Wijze van heffing en termijnen van betaling

1. De belasting wordt geheven bij wege van aanslag.
2. De aanslag bedoeld in artikel 3 is invorderbaar twee maanden na de dagtekening van het aanslagbiljet.
3. In afwijking van het bepaalde in het tweede lid kan de aanslag, indien deze het bedrag van € 5.000,00 niet te boven gaat, op verzoek van de belastingschuldige door middel van automatische incasso worden ingevorderd in maximaal 10 gelijke maandelijke termijnen. De eerste termijn vervalt een maand na de dagtekening van het aanslagbiljet en elk van de volgende termijnen telkens een maand later.
4. Het minimum termijnbedrag bij automatische incasso bedraagt € 15,00.

Artikel 22 Niet opleggen van aanslagen

1. Belastingaanslagen van minder dan € 5,00 worden niet opgelegd.
2. Voor de toepassing van het eerste lid van dit artikel wordt het totaal van de op één aanslagbiljet verenigde aanslagen als één aanslag aangemerkt.
3. Het bepaalde in dit artikel geldt alléén voor aanslagen vastgesteld als gevolg van artikel 18, eerste lid.

Artikel 23 Nadere regels

Het dagelijks bestuur van het waterschap kan nadere regels geven met betrekking tot de heffing en de invordering.

Artikel 24 Inwerkingtreding, citeertitel en intrekking huidige verordening

1. Deze verordening, die kan worden aangehaald als "Verordening zuiveringsheffing Delfland 2019", treedt, met de daarbij behorende bijlagen I en II, in werking op 1 januari 2019.
2. De "Verordening zuiveringsheffing Delfland 2018" wordt ingetrokken met ingang van 1 januari 2019 met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de belastbare feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan.

Bijlage I. behorende bij de Verordening zuiveringsheffing Delfland 2019. Voorschriften voor meting, bemonstering, analyse en berekening

Definitiebepalingen

In deze bijlage wordt verstaan onder:

- a etmaal: de aaneengesloten periode van 24 uur waarover een verzamelmonster wordt samengesteld;
- b debiet: de hoeveelheid afgevoerd afvalwater gedurende het etmaal;
- c debietmeter: meter waarmee (bijvoorbeeld door middel van magnetische inductie) het debiet gemeten wordt;
- d momentaan debiet: de hoeveelheid afgevoerd afvalwater gedurende een moment van meting;
- e kalibreren: bepalen van de waarde van de afwijkingen ten opzichte van een van toepassing zijnde standaard;
- f droog kalibreren: kalibreren van een debietmeter waarbij een doorstroming van een hoeveelheid water door de debietmeter wordt gesimuleerd;
- g nat kalibreren: kalibreren van een debietmeter waarbij daadwerkelijk een nauwkeurig bekende hoeveelheid vloeistof door de debietmeter wordt geleid;
- h gesloten meetsysteem: meetsysteem dat het debiet meet in een gesloten leiding of in een gesloten drukleiding, waarbij het afvalwater niet in contact staat met de buitenlucht;
- i open meetsysteem: meetsysteem waarbij het oppervlak van het stromende afvalwater in contact staat met de buitenlucht;
- j moedermeter: debietmeter, waarvan de installatie kan worden herleid naar de nationale volumestandaard van het Nederlands Meetinstituut;
- k bewaartermijn: de periode tussen het einde van het etmaal en het begin van de voorbehandeling ten behoeve van de uitvoering van de analyse;
- l aantoonbaarheidsgrens: laagste concentratie van de component in het monster waarvan de aanwezigheid nog met een bepaalde betrouwbaarheid kan worden vastgesteld, zijnde 3x de spreiding van binnen laboratorium reproduceerbaarheid.

A. Wijze van meting, bemonstering en monsterbehandeling

Paragraaf A.1 Algemeen

De meet- en bemonsteringsvoorzieningen verkeren in een goede staat, worden regelmatig schoongemaakt en zijn altijd goed en veilig toegankelijk. De meet- en bemonsteringsvoorzieningen worden in overeenstemming met onderstaande bepalingen respectievelijk NEN 6600-1 (Water-Monsterneming-Deel 1: Afvalwater 2009) geïnstalleerd en onderhouden. Een afvalwaterstroom kan zowel in een open als in een gesloten meetsysteem worden gemeten en bemonsterd.

In paragraaf A.2 wordt nader ingegaan op de meting en in paragraaf A.3 op de bemonstering. In paragraaf A.4 wordt nader ingegaan op de behandeling van het samengestelde etmaalverzamelmonster.

Paragraaf A.2 Meting

De meting betreft het debiet. Het debiet wordt in de afvalwaterstroom gemeten.

In de plaats van de meting in de afvalwaterstroom kan het debiet worden bepaald op basis van meting van de hoeveelheid water in het watertoevoersysteem van het bedrijf of van de bedrijfsonderdelen. In het laatstbedoelde geval mag de per etmaal afgevoerde hoeveelheid afvalwater niet groter zijn dan de in dezelfde periode toegevoerde hoeveelheid water.

A.2.1 Open meetsystemen

Bij open meetsystemen wordt een meetput of een meetgoot toegepast.

Bij toepassing van een meetput gelden de volgende eisen:

- 1 de momentane debieten in het etmaal, gemeten bij overstorthoogten van minder dan 0,05 meter, bedragen gesommeerd minder dan 5% van het gemeten debiet;
- 2 de momentane debieten in het etmaal, gemeten bij overstorthoogten van minder dan 0,125 meter, bedragen gesommeerd minder dan 10% van het gemeten debiet.

Bij toepassing van een meetgoot bedragen de momentane debieten in het etmaal, van minder dan 16,4% van het maximaal mogelijk momentane debiet, gesommeerd, minder dan 10% van het gemeten debiet.

De apparatuur voor de hoogtemeting wordt minimaal éénmaal per jaar bij overstorthoogten van 5, 10, 15, 20 en 25 centimeter droog gekalibreerd. In het kalibratierapport wordt voor elke overstorthoogte een vergelijking gemaakt tussen de gemeten hoeveelheid afvalwater gedurende de periode van het kalibreren, en de bij de desbetreffende overstorthoogte met behulp van de afvoerrelatie van de meetvoorziening berekende hoeveelheid afvalwater over de periode van het kalibreren. Zowel het absolute als het procentuele verschil wordt hierbij aangegeven. Bij ultrasone hoogtemeting wordt ook de temperatuurmeting en de temperatuurcorrectie gecontroleerd en gecorrigeerd bij afwijking.

A.2.2 Gesloten meetsystemen

De momentane debieten in het etmaal, van minder dan 10% van het maximaal mogelijk momentaan debiet, bedragen gesommeerd minder dan 5% van het gemeten debiet. Het gesloten meetsysteem is voorzien van een niet-resetbare mechanische pulsteller. Registratie van momentane meetgegevens vindt plaats door middel van een printer of datalogger of andere vorm van geautomatiseerd registratiesysteem.

A.2.2.1 Inbouw

Bij de inbouw van een nieuwe debietmeter in een gesloten meetsysteem wordt een 'af fabriek' kalibratierapport meegeleverd, waarop naast de meter specifieke kalibratiefactor, óók de correctiefactor, of meterconstante staat aangegeven. Natte kalibratie in ingebouwde toestand vindt direct plaats na inwerkingstelling van de debietmeter.

Voorts worden aan de inbouw de volgende eisen gesteld:

- a Bij het inbouwen wordt rekening gehouden worden met de mogelijkheid tot het uitvoeren van een natte kalibratie in-situ.
- b De lengte van de rechte leiding vóór de meetbuis bedraagt minimaal vijf maal de diameter van de meetbuis, gerekend vanuit het hart van de meter.
- c De lengte van de rechte leiding ná de meetbuis bedraagt minimaal twee maal de diameter van de meetbuis, gerekend vanuit het hart van de meter.
- d De diameter van de rechte leiding vóór en ná de meetbuis is exact gelijk aan de diameter van de meetbuis.
- e Toegepaste pakkingen steken niet naar binnen toe uit.
- f De meetbuis is dusdanig ingebouwd dat deze altijd volledig gevuld is met water.
- g De meter is geaard door middel van een aardring, dan wel met een aardelektrode die is ingebouwd in de meter.

A.2.2.2 Natte kalibratie

De meetapparatuur wordt ten minste éénmaal per drie jaar in ingebouwde toestand nat gekalibreerd. In het jaar van natte kalibratie hoeft niet tevens een droge kalibratie te worden uitgevoerd.

Voor debietmeters in mobiele meetapparatuur vindt de natte kalibratie jaarlijks plaats in ingebouwde toestand bij minimaal de volgende vijf meetpunten: 10%, 25%, 50%, 75% en 100% van het maximaal meetbereik op een ijkbevoegde- of NKO-geaccrediteerde instelling, waarvan de installatie kan worden herleid naar de nationale volumestandaard van het Nederlands Meetinstituut (NMI).

Voorts worden aan de natte kalibratie de volgende eisen gesteld:

- a Minimaal éénmaal per drie jaar worden gesloten meetsystemen in ingebouwde toestand nat gekalibreerd. Onder natte kalibratie wordt verstaan dat een vooraf nauwkeurig bepaalde hoeveelheid water door de te kalibreren meter wordt geleid (waarbij deze hoeveelheid is vastgesteld bij een onder b genoemde instelling), dan wel dat tijdelijk een tweede, bij voorkeur op hetzelfde meetprincipe gebaseerd meetsysteem in serie wordt geplaatst en fungeert als moedermeter, dan wel op een andere, door de ambtenaar belast met de heffing goedgekeurde methode.

- b Indien bij de natte kalibratie gebruik gemaakt wordt van een moedermeter, wordt deze in ingebouwde toestand nat gekalibreerd bij minimaal de volgende vijf meetpunten: 10%, 25%, 50%, 75% en 100% van het maximaal meetbereik. De natte kalibratie vindt plaats op een ijkinstallatie van een ijkbevoegde- of NKO-geaccrediteerde instelling, waarvan de installatie kan worden herleid naar de nationale volumestandaard van het Nederlands Meetinstituut (NMI). Ook wanneer de moedermeter nieuw is, wordt deze gekalibreerd op één van de genoemde installaties, waarbij de meter is ingebouwd in de meetset of meetwagen waarin deze in de praktijk zal worden ingezet.
- c Het kalibratierapport van de moedermeter, waaruit het onder b bepaalde moet blijken, mag niet ouder zijn dan één jaar. Dit kalibratierapport wordt bij die van het gekalibreerde meetsysteem gevoegd.
- d Tijdens de natte kalibratie wordt zoveel water door het te kalibreren meetsysteem geleid, dat minimaal 2.000 waarnemingen worden bereikt. Bij gebruik van een moedermeter vindt de natte kalibratie plaats in het meetbereik waarin de te kalibreren meter onder normale bedrijfsomstandigheden functioneert.
- e Tijdens de natte kalibratie worden de gemeten hoeveelheden water van de te kalibreren flowmeter (én van de moedermeter, wanneer daarvan sprake is) door middel van printers of dataloggers met een frequentie van minimaal éénmaal per uur geregistreerd. In geval van het toepassen van dataloggers worden ook de ruwe, onbewerkte data bij het kalibratierapport gevoegd.
- f Bij de natte kalibratie wordt ook de randapparatuur, voor zover die betrokken is bij de registratie van de meetgegevens, op een goede werking gecontroleerd.

A.2.2.3 Droge kalibratie

Meetapparatuur voor debietmetingen wordt ten minste éénmaal per jaar droog gekalibreerd, tenzij in dat jaar een natte kalibratie plaatsvindt.

Voorts worden aan de droge kalibratie de volgende eisen gesteld:

- a Bij een droge kalibratie wordt de weerstand of de geleidbaarheid tussen de elektroden gemeten. Wanneer aan de hand van deze controle blijkt dat de meetbuis (mogelijk) vervuild is, dient deze te worden gereinigd.
- b Op het kalibratierapport van een droge kalibratie wordt de weerstand of de geleidbaarheid tussen de elektroden weergegeven. Wanneer de meetbuis is gereinigd, wordt deze waarde zowel vóór, als ná het reinigen in het kalibratierapport vermeld.
- c Bij de droge kalibratie wordt ook de werking van randapparatuur, voor zover die betrokken is bij de registratie van de meetgegevens, op een goede werking gecontroleerd.
- d Wanneer bij een droge kalibratie blijkt dat de meetfout groter is dan 5%, wordt het gesloten meetsysteem onmiddellijk in ingebouwde toestand nat gekalibreerd, volgens de bepalingen welke van toepassing zijn bij een natte kalibratie.

A.2.2.4 Kalibratierapport

Van een debietmeter moet het meest recente kalibratierapport bij de aangifte overgelegd worden. Bij een natte kalibratie in ingebouwde toestand (dat wil zeggen: ter plekke op het bedrijf, of als complete mobiele meetset op een ijkbank van een daartoe bevoegde instantie), worden de volgende aspecten vastgesteld én gerapporteerd op het kalibratierapport:

- de 'as-found' meetafwijking (de gevonden meetafwijking);
- eventuele hardware matige aanpassingen (nieuwe spoel, etc.);
- de justering (softwarematige aanpassing van de correctiefactor/meterconstante);
- de 'as-left' meetafwijking, eventueel na hardware matige aanpassing/justering;
- de (eventueel nieuwe) correctiefactor, of meterconstante.

Paragraaf A.3 Bemonstering

A.3.1 Algemeen, instelling en uitvoering van apparatuur

De bemonstering dient plaats te vinden met behulp van automatische monsternamemeter-apparatuur. De bemonstering geschiedt in overeenstemming met NEN 6600-1 (Water-Monsterneming Deel 1: Afvalwater 2009), met dien verstande dat bemonstering door steekbemonstering niet is toegestaan, tenzij anders is bepaald door de ambtenaar belast met de heffing.

Paragraaf A.4 Monsterbehandeling

A.4.1 Algemeen

De monsterbehandeling geschiedt in overeenstemming met NEN 6600-1 (Water-Monsterneming Deel 1: Afvalwater 2009) en conform paragraaf 9 van NEN 6600-1 (2009) wordt na monsterneming geconserveerd volgens NEN-EN-ISO 5667-3 (2012). De monsters worden gekoeld en in het donker bewaard tussen 1° en 5° C. Van elk verzameld monster wordt een representatief deel van drie liter gedurende 24 uur in een goed gesloten vat/fles bij maximaal 5° C in het donker bewaard ten behoeve van contra-analyse door de ambtenaar belast met de heffing. De monsterflessen bestemd voor analyse door de heffing plichtige en voor contra-analyse door de ambtenaar belast met de heffing worden om en om gevuld. Op deze wijze wordt bewerkstelligd dat het monster voor de analyse op een heffingsparameter door de heffing plichtige en voor de desbetreffende contra-analyse door de ambtenaar belast met de heffing zoveel mogelijk identiek zijn.

A.4.2 Conservering en maximale bewaartermijn

De monsters uit het etmaalverzamelmonster worden tot en met het einde van de bewaartermijn geconserveerd op de wijze zoals is aangegeven in tabel A. Als een monster uit het etmaalverzamelmonster wordt ingevroren of chemisch geconserveerd, geschiedt dit binnen twaalf uur na afloop van het etmaal. De eventuele voorschriften met betrekking tot chemische conservering gelden in aanvulling op de voorschriften met betrekking tot de conserveringstemperatuur gedurende de bewaartermijn.

In tabel A zijn tevens de maximale bewaartermijnen opgenomen die gelden voor de onderscheidenlijk uit te voeren analyses. De voorbehandeling ten behoeve van een analyse vangt na het einde van het etmaal aan, binnen de maximale bewaartermijn die bij de desbetreffende analyse in tabel A is vermeld. De voorbehandeling van het monster ten behoeve van de analyse, waaronder onder meer wordt begrepen het ontdooien van bevroren monsters, wordt uitgevoerd op een wijze en binnen een zodanige termijn dat daardoor de representativiteit van het monster niet wordt verstoord. Een monster dat op één van de in tabel A aangegeven wijzen chemisch is geconserveerd wordt niet gebruikt voor één van de in tabel A opgenomen wijzen van analyse, waarvoor op basis van tabel A geen of andere voorschriften op het vlak van de chemische conservering gelden.

Tabel A

Voor analyse op	Omgevingstemperatuur		Methode conservering	Maximale bewaartijd
	tijdens transport	tot einde bewaartermijn		
Biochemisch zuurstofverbruik	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen onder uitsluiting van licht.	1 dag
		<-18 °C	Invriezen binnen twaalf uur	1 mnd (indien BZV <=50 mg/l) 6 mnd (indien BZV >50 mg/l)
Chemisch zuurstofverbruik	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen en aanzuren met H ₂ SO ₄ tot pH < 2	6 maanden
		<-18 °C	Invriezen binnen twaalf uur	6 maanden
Som ammoniumstikstof en organisch gebonden stikstof	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen en aanzuren met H ₂ SO ₄ tot pH < 2	1 maand
		<-18 °C	Invriezen binnen twaalf uur	6 maanden
Cadmium, chroom, koper, lood, nikkel, zilver en zink	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen en aanzuren met HNO ₃ tot pH < 2	6 maanden
Arseen	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen en aanzuren met HNO ₃ tot pH < 2 Indien hydride techniek wordt gebruikt aanzuren met HCl tot pH < 2	6 maanden
Kwik (Hg)	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen en aanzuren met HNO ₃ tot pH < 2	6 maanden
Kwik (Hg)	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen en aanzuren met HCl, 1 ml/100 ml	2 dagen
Chloride	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen	1 maand
Sulfaat	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen	1 maand
Fosfor (totaal)	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Aanzuren met HNO ₃ of H ₂ SO ₄	1 maand

Het biochemisch zuurstofverbruik is weliswaar geen heffingsparameter voor de zuiveringsheffing, maar wordt aangewend bij toepassing van berekeningsvoorschrift C.3 van Onderdeel C van deze bijlage. Op grond van dit berekeningsvoorschrift wordt de methode van het biochemisch zuurstofverbruik toegepast voor de bepaling van het percentage chemisch zuurstofverbruik van de biologisch niet of nagenoeg niet afbreekbare stoffen.

B Analysevoorschriften

Paragraaf B.1 Algemeen

De analyses worden uitgevoerd in het representatieve monster, dat is verkregen op de in onderdeel A van deze bijlage vermelde wijze. Het onderzoek wordt in het water als zodanig uitgevoerd, dus zonder dat daaruit bezinkbare of opdrijvende bestanddelen zijn verwijderd. Er is in dit onderdeel verwezen naar normbladen, uitgegeven door de Stichting Nederlands Normalisatie-Instituut. Bij wijziging in/van en normblad gedurende het kalenderjaar wordt voor de toepassing van deze verordening deze wijziging eerst van kracht op 1 januari van het jaar volgende op de wijziging.

De in tabel B vermelde aantoonbaarheidsgrenzen zijn de concentraties van de desbetreffende stoffen die bij de analyse ten minste aangetoond moeten kunnen worden.

Paragraaf B.2 Analyse

De analyse van het monster geschiedt op de wijze zoals die is aangegeven in tabel B.

Tabel B

Parameter/stof	Ontsluiting volgens normblad	Meting volgens normblad	Aantoonbaarheidsgrens ¹⁾
chemisch zuurstofverbruik		NEN 6633 of NEN-ISO 15705 ²⁾	5 mg/l ³⁾
biochemisch zuurstofverbruik		NEN-EN 1899-1	volgens norm
som ammoniumstikstof en organisch gebonden stikstof	NEN 6645+C1:2015	NEN 6604 of ISO 15923-1	0,5 mg/l
		NEN 6646	
		NEN-EN-ISO 11732	
	NEN-EN 12260	NEN-EN 12260 en voor correctie nitriet/nitraat: NEN-EN-ISO 13395 of NEN 6604 of ISO 15923-1	
	NEN-ISO 5663	NEN 6604 of ISO 15923-1	
		NEN-ISO 5663	
	NEN 6645+C1:2015	NEN 6645+C1:2015	
		NEN 6604 of ISO 15923-1	

arseen	NEN-EN-ISO 11969	NEN-EN-ISO 11969	2 µg/l
	NEN-EN-ISO 15587-1	NEN-EN-ISO 11885 (ICP-AES)	
	NEN-EN-ISO 15587-1	NEN-EN-ISO 17294-2 (ICP-MS)	
chloride (Cl ⁻)		NEN 6604 of ISO 15923-1	5 mg/l
		NEN 6476	
		NEN-EN-ISO 10304-1	
		NEN-EN-ISO 15682	
Fosfor (totaal)	NEN 6645+C1:2015	NEN 6604 of ISO 15923-1	0,1 mg/l
		NEN-EN-ISO 15681-1	
		NEN-EN-ISO 15681-2	
	NEN-EN-ISO 15681-1	NEN-EN-ISO 15681-1	
	NEN-EN-ISO 15681-2	NEN-EN-ISO 15681-2	
	NEN-EN-ISO 6878	NEN-EN-ISO 6878	
		NEN-EN-ISO 15681-1	
		NEN-EN-ISO 15681-2	
	NEN-EN-ISO 15587-1	NEN-EN-ISO 11885 (ICP-AES)	
		NEN-EN-ISO 17294-2 (ICP-MS)	
Onopgeloste stoffen		NEN-EN 872	2 mg/l
cadmium (Cd), chrom (Cr), koper (Cu), lood (Pb), nikkel (Ni), zilver (Ag), zink (Zn)	NEN-EN-ISO 15587-1	NEN-EN-ISO 11885 (ICP-AES)	Cd: 0,3 µg/l Cr: 2 µg/l Cu: 10 µg/l Pb: 10 µg/l Ni: 7 µg/l Ag: 10 µg/l Zn: 40 µg/l
		NEN-EN-ISO 17294-2 (ICP-MS)	
	NEN 6953, hoofdstuk 5.3.3.3 ⁴⁾	NEN-EN-ISO 11885 (ICP-AES)	
		NEN-EN-ISO 17294-2 (ICP-MS)	
kwik	NEN-EN-ISO 15587-1	NEN-EN-ISO 12846 (AAS)	0,25 µg/l
		NEN-EN-ISO 17852 (AFS)	

		NEN-EN-ISO 11885 (ICP-AES)	
		NEN-EN-ISO 17294-2 (ICP-MS)	
sulfaat (SO ₄)		NEN 6604 of ISO 15923-1	volgens norm
		NEN-EN-ISO 10304-1	
		NEN-ISO 22743	

- 1) De aantoonbaarheidsgrenzen voor zware metalen zijn gebaseerd op een afvalwatermonster met een soortelijke geleiding tot 1500 µS/cm en een zwevend stof gehalte tot 100 mg/l. Bij afvalwatermonsters met een matrix die groter is dan genoemde waarden voor geleiding en zwevende stof kan een hogere aantoonbaarheidsgrens gelden.
- 2) De analyse volgens normblad NEN-ISO 15705 is toepasbaar voor onverdunde monsters met een gehalte aan zuurstofverbruik tot aan 1.000 mg/l en chlorideconcentratie die lager is dan 1.000 mg/l. De ambtenaar belast met de heffing kan voorts de methode niet toepasbaar verklaren indien naar zijn oordeel andere omstandigheden daartoe aanleiding geven.
- 3) De analyse volgens normblad NEN-ISO 15705 heeft een aantoonbaarheidsgrens van 6 mg/l voor fotometrische detectie bij 600nm en 15 mg/l voor titrimetrische detectie (gebaseerd op één enkelvoudige meting van één laboratorium) wanneer cuvetten worden gebruikt met een bereik van maximaal 1.000 mg/l.
- 4) NEN 6953, hoofdstuk 5.3.3.3 mag alleen worden toegepast op afvalmonsters met een soortelijke geleiding tot 1500 µS/cm en een zwevend stof gehalte tot 100 mg/l.

C Berekeningsvoorschriften

C.I Berekeningswijze van het aantal vervuilingseenheden

a. Zuurstofbindende stoffen:

(artikel 8, derde lid)

Het aantal vervuilingseenheden met betrekking tot het zuurstofverbruik wordt berekend door het totale aantal kilogrammen zuurstofverbruik van de in het kalenderjaar afgevoerde zuurstofbindende stoffen te delen door 54,8 kilogram.

Het aantal kilogrammen zuurstofverbruik van de gedurende een etmaal afgevoerde zuurstofbindende stoffen wordt berekend volgens de formule:

$$\frac{Q \times (CZV + 4,57 \times N - Kj)}{1000}$$

In deze formule wordt verstaan onder:

Q: het aantal m³ afgevoerd afvalwater per etmaal;

CZV: het chemisch zuurstofverbruik bepaald volgens de in onderdeel B van deze bijlage vermelde analysevoorschriften, in mg/l;

N-Kj: de som van ammoniumstikstof en organisch gebonden stikstof volgens de in onderdeel B van de in deze bijlage vermelde analysevoorschriften, in mg/l.

b. Andere dan zuurstofbindende stoffen:

(artikel 8, vierde lid)

Het aantal vervuilingseenheden met betrekking tot de andere dan zuurstofbindende stoffen wordt berekend door het totale aantal kilogrammen van deze in het kalenderjaar afgevoerde stoffen te delen door respectievelijk:

- 1 1,00 kilogram voor de stoffen chroom, koper, lood, nikkel, zilver en zink;
- 2 0,100 kilogram voor de stoffen arseen, kwik en cadmium;
- 3 650 kilogram voor de stoffen chloride en sulfaat;
- 4 20,0 kilogram voor de stof fosfor.

De afgevoerde hoeveelheden per etmaal voor de hierboven onder b genoemde stoffen worden bepaald met behulp van de formule: $\frac{Q \times C}{1000}$

In deze formules wordt verstaan onder:

Q: het aantal m³ afgevoerd afvalwater per etmaal;

C: de concentratie van de desbetreffende stoffen in mg/l, bepaald op de onder B omschreven wijze.

C.2 Bij de bepaling van het aantal etmalen in artikel 8, wordt gebruik gemaakt van de volgende formule:

$$n = \frac{\left(\frac{2 \times \sigma_n}{tso}\right)^2 \times N}{\left(\frac{2 \times \sigma_n}{tso}\right)^2 + N}, \text{ waarbij}$$

n = het berekende aantal meetdagen;

N = het aantal dagen per jaar waar op wordt afgevoerd;

σ_n = spreidingspercentage in de meetwaarden, uitgedrukt ten opzichte van de gemiddelde hoeveelheid zuurstofverbruik van de onderzoeksresultaten gedurende het heffingsjaar;

tso = toelaatbare statistische onnauwkeurigheid = $35/e^{0,000175 \times \text{VeO}}$, met dien verstande dat VeO vervangen kan worden door respectievelijk VeZ en VeG, waarbij:

VeO = vervuilingswaarde van de afgevoerde zuurstofbindende stoffen;

VeG = vervuilingswaarde van de afgevoerde stoffen chroom, koper, lood, nikkel, zilver en zink;

VeZ = vervuilingswaarde van de afgevoerde stoffen arseen, cadmium en kwik.

C.3 Indien de CZV-waarde voor ten minste 25% afkomstig is van biologisch niet of nagenoeg niet afbreekbare stoffen in het afvalwater, wordt op die waarde een correctie toegepast door deze te vermenigvuldigen met de breuk $\frac{100 - T}{75}$

waarbij

T = het percentage CZV, afkomstig van biologisch niet of nagenoeg niet afbreekbare stoffen.

Bijlage II. behorende bij de Verordening zuiveringsheffing Delfland 2019.

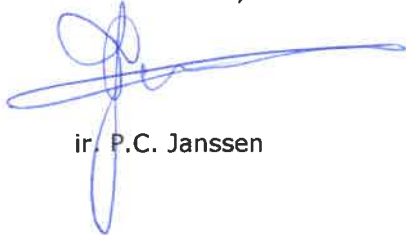
Tabel afvalwatercoëfficiënten (artikel 122k, derde lid, Waterschapswet)

Klasse	Klassegrenzen uitgedrukt in aantal vervuilingseenheden met betrekking tot het zuurstofverbruik per m ³ ingenomen water		Afvalwatercoëfficiënt uitgedrukt in aantal vervuilingseenheden per m ³ ingenomen water in het heffingsjaar
	ondergrens	bovengrens	
1	> 0	0,0013	0,0010
2	> 0,0013	0,0020	0,0016
3	> 0,0020	0,0031	0,0025
4	> 0,0031	0,0048	0,0039
5	> 0,0048	0,0075	0,0060
6	> 0,0075	0,012	0,0094
7	> 0,012	0,018	0,015
8	> 0,018	0,029	0,023
9	> 0,029	0,045	0,036
10	> 0,045	0,070	0,056
11	> 0,070	0,11	0,088
12	> 0,11	0,17	0,14
13	> 0,17	0,27	0,21
14	> 0,27	0,42	0,33
15	> 0,42		0,5

Aldus besloten in de openbare vergadering van 22 november 2018

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de Voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Verordening Verontreinigingsheffing Delfland 2019

Artikel 1 Begripsbepalingen

Deze verordening verstaat onder:

- a. oppervlaktewaterlichaam: samenhangend geheel van vrij aan het aardoppervlak voorkomend water, met de daarin aanwezige stoffen, alsmede de bijbehorende bodem en oevers, flora en fauna ten aanzien waarvan het waterschap ingevolge artikel 3.2 van de Waterwet is aangewezen als beheerder, met uitzondering van de gronden die ingevolge artikel 3.1 of 3.2 van de Waterwet zijn aangewezen als drogere oevergebieden,
- b. stoffen: de stoffen genoemd in artikel 9 van deze verordening,
- c. lozen: het brengen van stoffen in een oppervlaktewaterlichaam in beheer bij het waterschap,
- d. woonruimte: een ruimte die zoals blijkt uit haar inrichting bestemd is om als een afzonderlijk geheel te voorzien in woongelegenheden en waarvan de delen zoals blijkt uit de inrichting van die ruimte niet bestemd zijn om afzonderlijk in gebruik te worden gegeven,
- e. bedrijfsruimte: een naar zijn aard en inrichting als afzonderlijk geheel te beschouwen ruimte of terrein, niet zijnde een woonruimte, een zuiveringstechnisch werk of een openbaar vuilwaterriool,
- f. openbaar vuilwaterriool: een voorziening voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater, in beheer bij een gemeente of een rechtspersoon die door een gemeente met het beheer is belast,
- g. zuiveringstechnisch werk: een werk voor het zuiveren van stedelijk afvalwater, in exploitatie bij een waterschap of gemeente, dan wel een rechtspersoon die door het bestuur van een waterschap met de zuivering van stedelijk afvalwater is belast, met inbegrip van het bij dat werk behorende werk voor het transport van stedelijk afvalwater,
- h. stedelijk afvalwater: huishoudelijk afvalwater of een mengsel daarvan met bedrijfsafvalwater, afvloeiend hemelwater, grondwater of ander afvalwater,
- i. ambtenaar belast met de heffing: de krachtens de Gemeenschappelijke regeling Regionale Belasting Groep aangewezen ambtenaar, bedoeld in artikel 124, vijfde lid, onderdeel a, van de Waterschapswet,
- j. ambtenaar belast met de invordering: de krachtens de Gemeenschappelijke regeling Regionale Belasting Groep aangewezen ambtenaar, bedoeld in artikel 124, vijfde lid, onderdeel b, van de Waterschapswet,
- k. watersysteem: samenhangend geheel van een of meer oppervlaktewaterlichamen en grondwaterlichamen, met bijbehorende bergingsgebieden, waterkeringen en ondersteunende kunstwerken,
- l. drinkwater: drinkwater als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Drinkwaterwet;
- m. ingenomen water: geleverd drink- en industriewater, warm tapwater, onttrokken grond- en oppervlaktewater en opgevangen hemelwater,
- n. drinkwaterbedrijf: drinkwaterbedrijf als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Drinkwaterwet,
- o. warm tapwater: warm tapwater als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Drinkwaterwet,
- p. het waterschap: het Hoogheemraadschap van Delfland.

Artikel 2 Bijlagen

Bij deze verordening behoren de volgende bijlagen:

- a. bijlage I: voorschriften voor meting, bemonstering, analyse en berekening;
- b. bijlage II: tabel afvalwatercoëfficiënten zoals opgenomen in artikel 122k, derde lid, van de Waterschapswet.

Artikel 3 Belastbaar feit en heffing plicht

1. Onder de naam verontreinigingsheffing wordt een directe belasting geheven ter zake van lozen.
2. Aan de heffing worden onderworpen:
 - a. ter zake van het lozen vanuit een woonruimte of een bedrijfsruimte: degene die het gebruik heeft van die ruimte,
 - b. ter zake van het lozen met behulp van een openbaar vuilwaterriool of van een zuiveringstechnisch werk: degene bij wie dat openbaar vuilwaterriool of dat

zuiveringstechnisch werk in beheer is,
c. ter zake van het lozen anders dan bedoeld onder a of b: degene die loost.

3. Voor de toepassing van het tweede lid onder a, wordt:
 - a. gebruik van een woonruimte door de leden van een huishouden aangemerkt als gebruik door het door de ambtenaar belast met de heffing aangewezen lid van dat huishouden,
 - b. gebruik door degene aan wie een deel van een bedrijfsruimte in gebruik is gegeven, aangemerkt als gebruik door degene die het deel in gebruik heeft gegeven; degene die het deel in gebruik heeft gegeven is bevoegd de heffing als zodanig te verhalen op degene aan wie dat deel in gebruik is gegeven,
 - c. het ter beschikking stellen van een woonruimte of bedrijfsruimte voor volgtijdig gebruik aangemerkt als gebruik door degene die de ruimte ter beschikking heeft gesteld; degene die de ruimte ter beschikking heeft gesteld is bevoegd de heffing als zodanig te verhalen op degene aan wie de ruimte ter beschikking is gesteld.
4. De opbrengst van de verontreinigingsheffing komt ten goede aan de bekostiging van het beheer van het watersysteem door het Hoogheemraadschap van Delfland.

Artikel 4 Vrijstellingen

Van de verontreinigingsheffing zijn vrijgesteld:

- a. het lozen met behulp van een openbaar vuilwaterriool,
- b. het lozen vanuit een zuiveringstechnisch werk door het Hoogheemraadschap van Delfland zelf,
- c. het lozen van stoffen afkomstig vanuit een zuiveringstechnisch werk anders dan door het waterschap zelf, mits de hoeveelheid stoffen niet is toegenomen.

Artikel 5 Ontstaan van de belastingschuld en heffing naar tijdsevenredigheid

1. De heffing ter zake van woonruimten en van bedrijfsruimten als bedoeld in artikel 16 is verschuldigd bij het begin van het heffingsjaar of, zo dit later is, bij de aanvang van de heffingsplicht.
2. Indien ter zake van woonruimten de heffingsplicht als bedoeld in het eerste lid in de loop van het heffingsjaar aanvangt, is de heffing verschuldigd voor zoveel 365^e gedeelten van de voor dat jaar verschuldigde belasting als er in dat jaar, na de aanvang van de heffing plicht, nog volle dagen overblijven.
3. Indien ter zake van woonruimten de heffingsplicht bedoeld in het eerste lid in de loop van het heffingsjaar eindigt, bestaat aanspraak op ontheffing voor zoveel 365^e gedeelten van de voor dat jaar verschuldigde heffing als er in dat jaar, na het einde van de heffing plicht, nog volle dagen overblijven.
4. Indien de heffing plicht voor woonruimten is beëindigd na de dagtekening van de aanslag, kan de heffing plichtige een aanvraag tot ontheffing indienen bij de ambtenaar belast met de heffing.
5. Het tweede en het derde lid zijn niet van toepassing indien de heffing plichtige het gebruik van de woonruimte beëindigt en direct aansluitend het gebruik krijgt van een woonruimte van waaruit eveneens wordt geloosd.

Artikel 6 Verzoek tot het doen van aangifte

Met betrekking tot de verontreinigingsheffing geheven van gebruikers van bedrijfsruimten, wordt de uitnodiging tot het doen van aangifte gedaan door:

- a. het uitreiken of toezenden van een aangiftebiljet,
- b. het uitreiken of toezenden van een aangiftebrief waarin wordt verzocht om aangifte te doen op de wijze als bedoeld in artikel 7.

Artikel 7 Wijze van aangifte

Het doen van aangifte geschiedt door:

- a. het inleveren of toezenden van het aangiftebiljet met de daarbij gevraagde bescheiden,
- b. het op elektronische wijze toezenden van de door de betreffende programmatuur gevraagde gegevens.

Artikel 8 Heffingsjaar

Het heffingsjaar is gelijk aan het kalenderjaar.

Artikel 9 Grondslag en heffingsmaatstaf

1. Voor de heffing bedoeld in artikel 3 geldt als grondslag de hoeveelheid en de hoedanigheid van de stoffen die in een kalenderjaar worden geloosd.
2. Voor de heffing geldt als heffingsmaatstaf de vervuilingswaarde van de stoffen die in een kalenderjaar worden geloosd. De vervuilingswaarde wordt uitgedrukt in vervuilingseenheden.
3. Het aantal vervuilingseenheden met betrekking tot zuurstofbindende stoffen wordt bepaald op basis van de som van het chemisch zuurstofverbruik en het zuurstofverbruik door omzetting van stikstofverbindingen, zoals voorgeschreven in Bijlage I van deze verordening. Eén vervuilingseenheid vertegenwoordigt met betrekking tot zuurstofbindende stoffen een verbruik in het heffingsjaar van 54,8 kilogram zuurstof.

Artikel 10 Meting, bemonstering en analyse

1. Het aantal vervuilingseenheden van zuurstofbindende en andere stoffen wordt berekend met behulp van door meting, bemonstering en analyse verkregen gegevens. De meting, bemonstering, analyse en berekening geschieden met in achtname van de in Bijlage I opgenomen voorschriften.
2. De in het eerste lid bedoelde meting, bemonstering en analyse geschieden ieder etmaal van het heffingsjaar, behoudens het bepaalde in artikel 11.
3. De meting en de bemonstering geschieden zodanig dat:
 - a. de gemeten hoeveelheid afvalwater niet meer dan 5% afwijkt van de werkelijke hoeveelheid afvalwater,
 - b. het verkregen monster representatief is voor de totale hoeveelheid stoffen die gedurende de bemonsteringsperiode vanuit het bedrijf of het bedrijfsonderdeel wordt geloosd.
4. De heffing plichtige brengt de wijze van meting en bemonstering met een beschrijving van de daarvoor te gebruiken apparatuur voor aanvang van het heffingsjaar ter kennis van de ambtenaar belast met de heffing. Indien het gebruik van de apparatuur in de loop van het heffingsjaar aanvangt of wijzigt, dan wordt dit vóór de ingebruikname of de wijziging ter kennis van de ambtenaar belast met de heffing gebracht.
5. De ambtenaar belast met de heffing:
 - a. kan ambtshalve bepalen dat meting en bemonstering geschieden in afwijking van één of meer van de in Bijlage I, onderdeel A, opgenomen voorschriften, indien deze aannemelijk maakt dat dit noodzakelijk is ter voldoening aan het bepaalde in het derde lid, onderdelen a en b,
 - b. beslist op aanvraag van de heffing plichtige dat meting en bemonstering kunnen geschieden in afwijking van een of meer van de in Bijlage I, onderdeel A, opgenomen voorschriften, indien de heffing plichtige aannemelijk maakt dat daarbij wordt voldaan aan het bepaalde in het derde lid, onderdelen a en b,
 - c. beslist op aanvraag van de heffing plichtige dat kan worden afgeweken van de in Bijlage I, onderdeel b, opgenomen analysevoorschriften, indien de heffing plichtige aannemelijk maakt dat de nauwkeurigheid van de uitkomsten van de analyse hierdoor niet wordt beïnvloed,
 - d. kan omtrent de afwijkingen als bedoeld in de onderdelen a, b en c nadere voorschriften geven.
6. De ambtenaar belast met de heffing neemt zijn beslissing, bedoeld in het vijfde lid, onderdelen a, b en c, bij voor bezwaar vatbare beschikking. Deze beschikking bevat in elk geval:
 - a. de voorschriften van bijlage I, onderdelen a en b, waarvan wordt afgeweken,
 - b. de afwijkingen bedoeld in het vijfde lid, onderdelen a, b en c,
 - c. de nadere voorschriften bedoeld in het vijfde lid, onderdeel d,
 - d. een vermelding van het heffingsjaar of de heffingsjaren waarvoor de beschikking wordt gegeven.
7. De ambtenaar belast met de heffing is bevoegd twee of meer als gevolg van het vijfde lid genomen beschikkingen, dat betrekking hebben op hetzelfde bedrijf of hetzelfde bedrijfsonderdeel, in één geschrift te verenigen.
8. De ambtenaar belast met de heffing kan bij veranderingen of te verwachten veranderingen in de hoeveelheid of hoedanigheid van de afgevoerde, respectievelijk af te voeren stoffen, de desbetreffende beschikkingen, bedoeld in het vijfde lid, ambtshalve wijzigen of intrekken in verband met het bepaalde in het eerste lid en het derde lid.

Artikel 11 Beperkte meting, bemonstering en analyse

1. Op aanvraag van de heffing plichtige, die aannemelijk maakt dat voor de berekening van het aantal vervuilingseenheden kan worden volstaan met gegevens welke met behulp van meting, bemonstering en analyse in een beperkt aantal etmalen zijn verkregen, besluit de ambtenaar belast met de heffing dat meting en bemonstering geschieden in afwijking van het bepaalde in artikel 10, tweede lid. Het besluit op aanvraag wordt genomen bij een voor bezwaar vatbare beschikking. Deze beschikking bevat in elk geval:
 - a. een opgave van de afvalwaterstromen en de stoffen welke in het onderzoek dienen te worden betrokken,
 - b. de tijdvakken waarin meting en bemonstering geschieden, hetzij ieder etmaal van die tijdvakken, hetzij één of meer daartoe aangewezen etmalen daarvan,
 - c. de wijze waarop de op de voet van letter b verkregen uitkomsten worden herleid tot het aantal vervuilingseenheden over een aldaar bedoeld tijdvak, onderscheidenlijk over het heffingsjaar,
 - d. een vermelding van het heffingsjaar of de heffingsjaren waarvoor de beschikking wordt gegeven.
2. De ambtenaar belast met de heffing kan bij veranderingen of te verwachten veranderingen in de hoeveelheid of hoedanigheid van de geloosde, respectievelijk te lozen stoffen, de desbetreffende beschikking, bedoeld in het eerste lid, ambtshalve wijzigen of intrekken, indien toepassing van berekeningsvoorschrift IV van onderdeel C van bijlage I leidt tot een ander aantal etmalen dan in die beschikking is opgenomen.
3. De ambtenaar belast met de heffing neemt zijn beslissing, bedoeld in het tweede lid, bij voor bezwaar vatbare beschikking.

Artikel 12 Hoedanigheidscorrectie

1. Indien de uitkomst van de methode tot bepaling van het chemisch zuurstofverbruik bedoeld in artikel 9 in belangrijke mate is beïnvloed door biologisch niet of nagenoeg niet afbreekbare stoffen, wordt op aanvraag van de heffing plichtige op die uitkomst een correctie toegepast.
2. De ambtenaar belast met de heffing neemt zijn beslissing als bedoeld in het eerste lid, bij voor bezwaar vatbare beschikking. Deze beschikking bevat in elk geval:
 - a. de wijze van berekening van de correctie,
 - b. de hoeveelheid en samenstelling van het afvalwater waarop de correctie van toepassing is,
 - c. de frequentie en de wijze van onderzoek met betrekking tot meting, bemonstering en analyse,
 - d. een vermelding van het heffingsjaar of de heffingsjaren waarvoor de beschikking wordt gegeven.

Artikel 13 Tabel afvalwatercoëfficiënten

1. In afwijking van het bepaalde in artikel 10, eerste lid, kan het aantal vervuilingseenheden met betrekking tot het zuurstofverbruik in een kalenderjaar voor een bedrijfsruimte of een onderdeel daarvan worden vastgesteld met behulp van de in Bijlage II van deze verordening opgenomen tabel afvalwatercoëfficiënten, indien door de heffing plichtige aannemelijk is gemaakt dat het aantal vervuilingseenheden met betrekking tot het zuurstofverbruik in een kalenderjaar 1.000 of minder bedraagt en dit aantal aan de hand van de hoeveelheid ingenomen water kan worden bepaald.
2. Het aantal vervuilingseenheden als bedoeld in het eerste lid wordt berekend volgens de formule $A \times B$, waarbij:
 - A = het aantal m^3 in het kalenderjaar ten behoeve van de bedrijfsruimte of het onderdeel van de bedrijfsruimte ingenomen water,
 - B = de afvalwatercoëfficiënt behorende bij de klasse van de in Bijlage II opgenomen tabel met de klassengrenzen waarbinnen de vervuilingswaarde met betrekking tot het zuurstofverbruik per m^3 ten behoeve van de bedrijfsruimte of van het onderdeel van de bedrijfsruimte ingenomen water is gelegen.
3. Indien de in het kalenderjaar ingenomen hoeveelheid water niet kan worden vastgesteld aan de hand aan watermeterstanden die aan het begin en aan het einde van het kalenderjaar zijn opgenomen, stelt de ambtenaar belast met de heffing die hoeveelheid vast op een door hem nader vast te stellen wijze.

4. De vervuilingswaarde met betrekking tot het zuurstofverbruik per m³ als bedoeld in het tweede lid wordt als gevolg van artikel 7.3, vijfde lid, van de Waterwet bepaald met toepassing van de algemene maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 122k, tweede lid, van de Waterschapswet.
5. Indien het aantal vervuilingseenheden met betrekking tot het zuurstofverbruik in een kalenderjaar voor een bedrijfsruimte of een onderdeel daarvan meer dan 1.000 bedraagt en de heffing plichtige aannemelijk maakt dat de berekening van het aantal vervuilingseenheden met toepassing van de in het eerste lid, aanhef, bedoelde tabel tot geen lagere uitkomst leidt dan die welke wordt verkregen bij berekening op de voet van artikel 10, eerste lid, beslist de ambtenaar belast met de heffing bij voor bezwaar vatbare beschikking op aanvraag van heffing plichtige dat het aantal vervuilingseenheden wordt berekend met toepassing van de tabel.

Artikel 14 Vervuilingswaarde van tuinbouwkassen

1. In afwijking van artikel 10, eerste lid, wordt de vervuilingswaarde van de stoffen die worden geloosd vanuit een bedrijfsruimte of een onderdeel van een bedrijfsruimte bestemd om in het kader van de uitoefening van een beroep of een bedrijf onder een permanente opstand van glas of kunststof gewassen te telen, bepaald op basis van het tweede lid.
2. De vervuilingswaarde bedraagt drie vervuilingseenheden per hectare vloeroppervlak waarop onder glas of kunststof wordt geteeld en per deel van een hectare vloeroppervlak een evenredig deel van drie vervuilingseenheden.
3. Indien in de loop van het kalenderjaar het gebruik van een in het eerste lid bedoelde bedrijfsruimte of onderdeel van een bedrijfsruimte, dan wel van een deel daarvan, door de gebruiker aanvangt of eindigt, wordt hij in dat kalenderjaar voor die bedrijfsruimte, voor dat onderdeel of voor dat deel voor een evenredig gedeelte van het op basis van het tweede lid bepaald aantal vervuilingseenheden aan een heffing onderworpen.
4. Een vervuilingswaarde voor de bedrijfsruimte of het onderdeel van een bedrijfsruimte, berekend op basis van het tweede of derde lid, van minder dan vijf vervuilingseenheden wordt op drie vervuilingseenheden, en van één of minder dan één vervuilingseenheid op één vervuilingseenheid gesteld.

Artikel 15 Totale vervuilingswaarde van een bedrijfsruimte

De vervuilingswaarde van een bedrijfsruimte wordt bepaald op de som van de aantallen vervuilingseenheden als berekend in overeenstemming met de artikelen 10 tot en met 14, voor zover deze van toepassing zijn.

Artikel 16 Vervuilingswaarde van kleine bedrijfsruimten

In afwijking van artikel 10, eerste lid, wordt de vervuilingswaarde van de stoffen die vanuit een bedrijfsruimte of vanuit een zuiveringstechnisch werk voor het zuiveren van afvalwater worden geloosd gesteld op drie vervuilingseenheden indien door de heffing plichtige aannemelijk is gemaakt dat die vervuilingswaarde minder dan vijf vervuilingseenheden bedraagt en op één vervuilingseenheid indien door de heffing plichtige aannemelijk is gemaakt dat die één vervuilingseenheid of minder bedraagt.

Indien de aanslag in het heffingsjaar al is opgelegd voor drie vervuilingseenheden en de heffing plichtige aannemelijk maakt dat de vervuilingswaarde één vervuilingseenheid of minder bedraagt, bestaat aanspraak op vermindering. De heffing plichtige kan daartoe na afloop van het heffingsjaar of, bij beëindiging van de heffingsplicht, in de loop van het heffingsjaar een aanvraag indienen bij de ambtenaar belast met de heffing.

Artikel 17 Vervuilingswaarde van woonruimten

1. In afwijking van artikel 10, eerste lid, wordt de vervuilingswaarde van de stoffen die vanuit een woonruimte worden geloosd, gesteld op drie vervuilingseenheden. De vervuilingswaarde van de stoffen die vanuit een door één persoon gebruikte woonruimte worden geloosd, bedraagt één vervuilingseenheid.
2. Het eerste lid is niet van toepassing op de voor recreatiedoeleinden bestemde woonruimten die zich bevinden op een voor verblijfsrecreatie bestemd terrein dat als zodanig wordt geëxploiteerd. De in de vorige volzin bedoelde woonruimten worden samen aangemerkt als een bedrijfsruimte dan wel als onderdeel van een bedrijfsruimte.

3. Indien de in het eerste lid bedoelde situatie dat een woonruimte wordt gebruikt door één persoon ontstaat in de loop van het heffingsjaar, wordt de vervuilingswaarde op één vervuilingseenheid vastgesteld met ingang van de eerste dag volgend op de dag waarin die situatie is ontstaan.
4. Indien de in het derde lid bedoelde situatie ontstaat ná de dagtekening van de aanslag, bestaat aanspraak op vermindering. De heffing plichtige kan daartoe een aanvraag indienen bij de ambtenaar belast met de heffing.

Artikel 18 Schatting

De ambtenaar belast met de heffing kan het aantal vervuilingseenheden in een kalenderjaar geheel of gedeeltelijk door middel van schatting vaststellen, indien door de heffing plichtige:

- a. meting, bemonstering en analyse niet of niet geheel zijn geschied in overeenstemming met de in Bijlage I opgenomen voorschriften,
- b. het aantal vervuilingseenheden niet is berekend met behulp van meting, bemonstering en analyse en bepaling van de vervuilingswaarde op basis van artikel 13, eerste of vijfde lid, 14, eerste lid, 16, eerste lid, of 17, eerste lid, niet mogelijk is,
- c. het aantal vervuilingseenheden niet is berekend met behulp van meting, bemonstering en analyse, bepaling van de vervuilingswaarde op basis van artikel 13, vijfde lid, wel mogelijk is, maar door de heffing plichtige gedurende het heffingsjaar geen aanvraag als bedoeld in dat artikel is gedaan,
- d. niet of niet geheel is voldaan aan de voorwaarden, verbonden aan de in artikel 10, 11 of 12 bedoelde toestemming.

Artikel 19 Tarief

Het tarief per kalenderjaar bedraagt € 93,50 per vervuilingseenheid.

Artikel 20 Wijze van heffing en termijnen van betaling

1. De belasting wordt geheven bij wege van aanslag.
2. De aanslag bedoeld in artikel 3 is invorderbaar twee maanden na de dagtekening van het aanslagbiljet.
3. In afwijking van het bepaalde in het tweede lid kan de aanslag, indien deze het bedrag van € 5.000,00 niet te boven gaat, op verzoek van de belastingschuldige door middel van automatische incasso worden ingevorderd in maximaal 10 gelijke maandelijke termijnen. De eerste termijn vervalt een maand na de dagtekening van het aanslagbiljet en elk van de volgende termijnen telkens een maand later.
4. Het minimum termijnbedrag bij automatische incasso bedraagt € 15,00.

Artikel 21 Niet opleggen van aanslagen

1. Belastingaanslagen van minder dan € 5,00 worden niet opgelegd.
2. Voor de toepassing van het eerste lid van dit artikel wordt het totaal van de op één aanslagbiljet verenigde aanslagen als één aanslag aangemerkt.
3. Het bepaalde in dit artikel geldt alléén voor aanslagen vastgesteld als gevolg van artikel 19, eerste lid.

Artikel 22 Nadere regels

Het dagelijks bestuur van het waterschap kan nadere regels geven met betrekking tot de heffing en de invordering.

Artikel 23 Inwerkingtreding, citeertitel en intrekking huidige verordening

1. Deze verordening, die kan worden aangehaald als "Verordening verontreinigingsheffing Delfland 2019", treedt, met de daarbij behorende bijlagen I en II, in werking op 1 januari 2019.
2. De "Verordening verontreinigingsheffing Delfland 2018" wordt ingetrokken met ingang van 1 januari 2019 met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de belastbare feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan.

Bijlage I. behorende bij de Verordening verontreinigingsheffing Delfland 2019. Voorschriften voor meting, bemonstering, analyse en berekening

Definitiebepalingen

In deze bijlage wordt verstaan onder:

- a etmaal: de aaneengesloten periode van 24 uur waarover een verzamelmonster wordt samengesteld;
- b debiet: de hoeveelheid afgevoerd afvalwater gedurende het etmaal;
- c debietmeter: meter waarmee (bijvoorbeeld door middel van magnetische inductie) het debiet gemeten wordt;
- d momentaan debiet: de hoeveelheid afgevoerd afvalwater gedurende een moment van meting;
- e kalibreren: bepalen van de waarde van de afwijkingen ten opzichte van een van toepassing zijnde standaard;
- f droog kalibreren: kalibreren van een debietmeter waarbij een doorstroming van een hoeveelheid water door de debietmeter wordt gesimuleerd;
- g nat kalibreren: kalibreren van een debietmeter waarbij daadwerkelijk een nauwkeurig bekende hoeveelheid vloeistof door de debietmeter wordt geleid;
- h gesloten meetsysteem: meetsysteem dat het debiet meet in een gesloten leiding of in een gesloten drukleiding, waarbij het afvalwater niet in contact staat met de buitenlucht;
- i open meetsysteem: meetsysteem waarbij het oppervlak van het stromende afvalwater in contact staat met de buitenlucht;
- j moedermeter: debietmeter, waarvan de installatie kan worden herleid naar de nationale volumestandaard van het Nederlands Meetinstituut;
- k bewaartermijn: de periode tussen het einde van het etmaal en het begin van de voorbehandeling ten behoeve van de uitvoering van de analyse;
- l aantoonbaarheidsgrens: laagste concentratie van de component in het monster waarvan de aanwezigheid nog met een bepaalde betrouwbaarheid kan worden vastgesteld, zijnde 3x de spreiding van binnenlaboratoriumreproduceerbaarheid.

A Wijze van meting, bemonstering en monsterbehandeling

Paragraaf A.1 Algemeen

De meet- en bemonsteringsvoorzieningen verkeren in een goede staat, worden regelmatig schoongemaakt en zijn altijd goed en veilig toegankelijk. De meet- en bemonsteringsvoorzieningen worden in overeenstemming met onderstaande bepalingen respectievelijk NEN 6600-1 (Water=Monsterneming-Deel 1:Afvalwater)2009 geïnstalleerd en onderhouden. Een afvalwaterstroom kan zowel in een open als in een gesloten meetsysteem worden gemeten en bemonsterd.

In paragraaf A.2 wordt nader ingegaan op de meting en in paragraaf A.3 op de bemonstering. In paragraaf A.4 wordt nader ingegaan op de behandeling van het samengestelde etmaalverzamelmonster.

Paragraaf A.2 Meting

De meting betreft het debiet. Het debiet wordt in de afvalwaterstroom gemeten. In de plaats van de meting in de afvalwaterstroom kan het debiet worden bepaald op basis van meting van de hoeveelheid water in het watertoevoersysteem van het bedrijf of van de bedrijfsonderdelen. In het laatstbedoelde geval mag de per etmaal afgevoerde hoeveelheid afvalwater niet groter zijn dan de in dezelfde periode toegevoerde hoeveelheid water.

A.2.1 Open meetsystemen

Bij open meetsystemen wordt een meetput of een meetgoot toegepast. Bij toepassing van een meetput gelden de volgende eisen:

- 1 de momentane debieten in het etmaal, gemeten bij overstorthoogten van minder dan 0,05 meter, bedragen gesommeerd minder dan 5% van het gemeten debiet;
- 2 de momentane debieten in het etmaal, gemeten bij overstorthoogten van minder dan 0,125 meter, bedragen gesommeerd minder dan 10% van het gemeten debiet.

Bij toepassing van een meetgoot bedragen de momentane debieten in het etmaal, van minder dan 16,4% van het maximaal mogelijk momentane debiet, gesommeerd, minder dan 10% van het gemeten debiet.

De apparatuur voor de hoogtemeting wordt minimaal éénmaal per jaar bij overstorthoogten van 5, 10, 15, 20 en 25 centimeter droog gekalibreerd. In het kalibratierapport wordt voor elke overstorthoogte een vergelijking gemaakt tussen de gemeten hoeveelheid afvalwater gedurende de periode van het kalibreren, en de bij de desbetreffende overstorthoogte met behulp van de afvoerrelatie van de meetvoorziening berekende hoeveelheid afvalwater over de periode van het kalibreren. Zowel het absolute als het procentuele verschil wordt hierbij aangegeven. Bij ultrasone hoogtemeting wordt ook de temperatuurmeting en de temperatuurcorrectie gecontroleerd en gecorrigeerd bij afwijking.

A.2.2 Gesloten meetsystemen

De momentane debieten in het etmaal, van minder dan 10% van het maximaal mogelijk momentaan debiet, bedragen gesommeerd minder dan 5% van het gemeten debiet. Het gesloten meetsysteem is voorzien van een niet-resetbare mechanische pulsteller. Registratie van momentane meetgegevens vindt plaats door middel van een printer of datalogger of andere vorm van geautomatiseerd registratiesysteem.

A.2.2.1 Inbouw

Bij de inbouw van een nieuwe debietmeter in een gesloten meetsysteem wordt een 'af fabriek' kalibratierapport meegeleverd, waarop naast de meter specifieke kalibratiefactor, óók de correctiefactor, of meterconstante staat aangegeven. Natte kalibratie in ingebouwde toestand vindt direct plaats na inwerkingstelling van de debietmeter.

Voorts worden aan de inbouw de volgende eisen gesteld:

- a Bij het inbouwen wordt rekening gehouden worden met de mogelijkheid tot het uitvoeren van een natte kalibratie in-situ.
- b De lengte van de rechte leiding vóór de meetbuis bedraagt minimaal vijf maal de diameter van de meetbuis, gerekend vanuit het hart van de meter.
- c De lengte van de rechte leiding ná de meetbuis bedraagt minimaal twee maal de diameter van de meetbuis, gerekend vanuit het hart van de meter.
- d De diameter van de rechte leiding vóór en ná de meetbuis is exact gelijk aan de diameter van de meetbuis.
- e Toegepaste pakkingen steken niet naar binnen toe uit.
- f De meetbuis is dusdanig ingebouwd dat deze altijd volledig gevuld is met water.
- g De meter is geaard door middel van een aardring, dan wel met een aardelektrode die is ingebouwd in de meter.

A.2.2.2 Natte kalibratie

De meetapparatuur wordt ten minste éénmaal per drie jaar in ingebouwde toestand nat gekalibreerd. In het jaar van natte kalibratie hoeft niet tevens een droge kalibratie te worden uitgevoerd.

Voor debietmeters in mobiele meetapparatuur vindt de natte kalibratie jaarlijks plaats in ingebouwde toestand bij minimaal de volgende vijf meetpunten: 10%, 25%, 50%, 75% en 100% van het maximaal meetbereik op een ijkbevoegde- of NKO-geaccrediteerde instelling, waarvan de installatie kan worden herleid naar de nationale volumestandaard van het Nederlands Meetinstituut (NMI).

Voorts worden aan de natte kalibratie de volgende eisen gesteld:

- a Minimaal éénmaal per drie jaar worden gesloten meetsystemen in ingebouwde toestand nat gekalibreerd. Onder natte kalibratie wordt verstaan dat een vooraf nauwkeurig bepaalde hoeveelheid water door de te kalibreren meter wordt geleid (waarbij deze hoeveelheid is vastgesteld bij een onder b genoemde instelling), dan wel dat tijdelijk een tweede, bij voorkeur op hetzelfde meetprincipe gebaseerd meetsysteem in serie wordt geplaatst en fungeert als moedermeter, dan wel op een andere, door de ambtenaar belast met de heffing goedgekeurde methode.
- b Indien bij de natte kalibratie gebruik gemaakt wordt van een moedermeter, wordt deze in ingebouwde toestand nat gekalibreerd bij minimaal de volgende vijf meetpunten: 10%, 25%, 50%, 75% en 100% van het maximaal meetbereik. De natte kalibratie vindt plaats op een ijkinstallatie van een ijkbevoegde- of NKO-geaccrediteerde instelling, waarvan de installatie kan worden herleid naar de nationale volumestandaard van het Nederlands Meetinstituut (NMI). Ook wanneer de moedermeter nieuw is, wordt deze gekalibreerd op één van de genoemde installaties, waarbij de meter is ingebouwd in de meetset of meetwagen waarin deze in de praktijk zal worden ingezet.
- c Het kalibratierapport van de moedermeter, waaruit het onder b bepaalde moet blijken, mag niet ouder zijn dan één jaar. Dit kalibratierapport wordt bij die van het gekalibreerde meetsysteem gevoegd.
- d Tijdens de natte kalibratie wordt zoveel water door het te kalibreren meetsysteem geleid, dat minimaal 2.000 waarnemingen worden bereikt. Bij gebruik van een moedermeter vindt de natte kalibratie plaats in het meetbereik waarin de te kalibreren meter onder normale bedrijfsomstandigheden functioneert.
- e Tijdens de natte kalibratie worden de gemeten hoeveelheden water van de te kalibreren flowmeter (én van de moedermeter, wanneer daarvan sprake is) door middel van printers of dataloggers met een frequentie van minimaal éénmaal per uur geregistreerd. In geval van het toepassen van dataloggers worden ook de ruwe, onbewerkte data bij het kalibratierapport gevoegd.
- f Bij de natte kalibratie wordt ook de randapparatuur, voor zover die betrokken is bij de registratie van de meetgegevens, op een goede werking gecontroleerd.

A.2.2.3 Droge kalibratie

Meetapparatuur voor debietmetingen wordt ten minste éénmaal per jaar droog gekalibreerd, tenzij in dat jaar een natte kalibratie plaatsvindt.

Voorts worden aan de droge kalibratie de volgende eisen gesteld:

- a Bij een droge kalibratie wordt de weerstand of de geleidbaarheid tussen de elektroden gemeten. Wanneer aan de hand van deze controle blijkt dat de meetbuis (mogelijk) vervuild is, dient deze te worden gereinigd.
- b Op het kalibratierapport van een droge kalibratie wordt de weerstand of de geleidbaarheid tussen de elektroden weergegeven. Wanneer de meetbuis is gereinigd, wordt deze waarde zowel vóór, als ná het reinigen in het kalibratierapport vermeld.
- c Bij de droge kalibratie wordt ook de werking van randapparatuur, voor zover die betrokken is bij de registratie van de meetgegevens, op een goede werking gecontroleerd.
- d Wanneer bij een droge kalibratie blijkt dat de meetfout groter is dan 5%, wordt het gesloten meetsysteem onmiddellijk in ingebouwde toestand nat gekalibreerd, volgens de bepalingen welke van toepassing zijn bij een natte kalibratie.

A.2.2.4 Kalibratierapport

Van een debietmeter moet het meest recente kalibratierapport bij de aangifte overgelegd worden. Bij een natte kalibratie in ingebouwde toestand (dat wil zeggen: ter plekke op het bedrijf, of als complete mobiele meetset op een ijkbank van een daartoe bevoegde instantie), worden de volgende aspecten vastgesteld én gerapporteerd op het kalibratierapport:

- de 'as-found' meetafwijking (de gevonden meetafwijking);
- eventuele hardware matige aanpassingen (nieuwe spoel, etc.);
- de justering (softwarematige aanpassing van de correctiefactor/meterconstante);
- de 'as-left' meetafwijking, eventueel na hardware matige aanpassing/justering;
- de (eventueel nieuwe) correctiefactor, of meterconstante.

Paragraaf A.3 Bemonstering

A.3.1 Algemeen, instelling en uitvoering van apparatuur

De bemonstering dient plaats te vinden met behulp van automatische monsternamem-apparatuur. De bemonstering geschiedt in overeenstemming met NEN 6600-1 (Water-Monsterneming Deel 1: Afvalwater 2009), met dien verstande dat bemonstering door steekbemonstering niet is toegestaan, tenzij anders is bepaald door de ambtenaar belast met de heffing.

Paragraaf A.4 Monsterbehandeling

A.4.1 Algemeen

De monsterbehandeling geschiedt in overeenstemming met NEN 6600-1 (Water-Monsterneming Deel 1: Afvalwater 2009) en conform paragraaf 9 van NEN 6600-1 (2009) wordt na monsterneming geconserveerd volgens NEN-EN-ISO 5667-3 (2012). De monsters worden gekoeld en in het donker bewaard tussen 1° en 5° C. Van elk verzameld monster wordt een representatief deel van drie liter gedurende 24 uur in een goed gesloten vat/fles bij maximaal 5° C in het donker bewaard ten behoeve van contra-analyse door de ambtenaar belast met de heffing. De monsterflessen bestemd voor analyse door de heffing plichtige en voor contra-analyse door de ambtenaar belast met de heffing worden om en om gevuld. Op deze wijze wordt bewerkstelligd dat het monster voor de analyse op een heffingsparameter door de heffing plichtige en voor de desbetreffende contra-analyse vanwege de ambtenaar belast met de heffing zoveel mogelijk identiek zijn.

A.4.2 Conservering en maximale bewaartermijn

De monsters uit het etmaalverzamelmonster worden tot en met het einde van de bewaartermijn geconserveerd op de wijze zoals is aangegeven in tabel A. Als een monster uit het etmaalverzamelmonster wordt ingevroren of chemisch geconserveerd, geschiedt dit binnen twaalf uur na afloop van het etmaal. De eventuele voorschriften met betrekking tot chemische conservering gelden in aanvulling op de voorschriften met betrekking tot de conserveringstemperatuur gedurende de bewaartermijn.

In tabel A zijn tevens de maximale bewaartermijnen opgenomen die gelden voor de onderscheidenlijk uit te voeren analyses. De voorbehandeling ten behoeve van een analyse vangt na het einde van het etmaal aan, binnen de maximale bewaartermijn die bij de desbetreffende analyse in tabel A is vermeld. De voorbehandeling van het monster ten behoeve van de analyse, waaronder onder meer wordt begrepen het ontdooien van bevroren monsters, wordt uitgevoerd op een wijze en binnen een zodanige termijn dat daardoor de representativiteit van het monster niet wordt verstoord. Een monster dat op één van de in tabel A aangegeven wijzen chemisch is geconserveerd wordt niet gebruikt voor één van de in tabel A opgenomen wijzen van analyse, waarvoor op basis van tabel A geen of andere voorschriften op het vlak van de chemische conservering gelden.

Tabel A

Voor analyse op	Omgevingstemperatuur		Methode conservering	Maximale bewaartijd
	tijdens transport	tot einde bewaartermijn		
Biochemisch zuurstofverbruik	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen onder uitsluiting van licht.	1 dag
		<-18 °C	Invriezen binnen twaalf uur	1 mnd (indien BZV < =50 mg/l) 6 mnd (indien BZV >50 mg/l)
Chemisch zuurstofverbruik	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen en aanzuren met H ₂ SO ₄ tot pH < 2	6 maanden
		<-18 °C	Invriezen binnen twaalf uur	6 maanden
Som ammoniumstikstof en organisch gebonden stikstof	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen en aanzuren met H ₂ SO ₄ tot pH < 2	1 maand
		<-18 °C	Invriezen binnen twaalf uur	6 maanden

Het biochemisch zuurstofverbruik is weliswaar geen heffingsparameter voor de verontreinigingsheffing, maar wordt aangewend bij toepassing van berekeningsvoorschrift C.3 van Onderdeel C van deze bijlage. Op grond van dit berekeningsvoorschrift wordt de methode van het biochemisch zuurstofverbruik toegepast voor de bepaling van het percentage chemisch zuurstofverbruik van de biologisch niet of nagenoeg niet afbreekbare stoffen.

B Analysevoorschriften

Paragraaf B.1 Algemeen

De analyses worden uitgevoerd in het representatieve monster, dat is verkregen op de in onderdeel A van deze bijlage vermelde wijze. Het onderzoek wordt in het water als zodanig uitgevoerd, dus zonder dat daaruit bezinkbare of opdrijvende bestanddelen zijn verwijderd. Er is in dit onderdeel verwezen naar normbladen, uitgegeven door de Stichting Nederlands Normalisatie-instituut. Bij wijziging in/van een normblad gedurende het kalenderjaar voor de toepassing van deze verordening deze wijziging eerst van kracht op 1 januari van het jaar volgende op de wijziging.

De in tabel B vermelde aantoonbaarheidsgrenzen zijn de concentraties van de desbetreffende stoffen die bij de analyse ten minste aangetoond moeten kunnen worden.

Paragraaf B.2 Analyse

De analyse van het monster geschiedt op de wijze zoals die is aangegeven in tabel B.

Tabel B

Parameter/stof	Ontsluiting volgens normblad	Meting volgens normblad	Aantoonbaarheidsgrens
chemisch zuurstofverbruik		NEN 6633 of NEN-ISO 15705 ¹⁾	5 mg/l ²⁾
biochemisch zuurstofverbruik		NEN-EN 1899-1	volgens norm
som ammoniumstikstof en organisch gebonden stikstof	NEN 6645	NEN 6604 of ISO 15923	0,5 mg/l
		NEN 6646	
		NEN-EN-ISO 11732	
	NEN-EN 12260	NEN-EN 12260	
		voor correctie nitriet/nitraat: NEN-EN-ISO 13395, NEN 6604 of ISO 15923-1	
	NEN-ISO 5663	NEN 6604 of ISO 15923-1	
		NEN-ISO 5663	
	NEN 6646	NEN 6646	
NEN 6604 of ISO 15923			

¹⁾ De analyse volgens normblad NEN-ISO 15705 is toepasbaar voor onverdunde monsters met een gehalte aan zuurstofverbruik tot aan 1.000 mg/l en chlorideconcentratie die lager is dan 1.000 mg/l. De ambtenaar belast met de heffing kan voorts de methode niet toepasbaar verklaren indien naar zijn oordeel andere omstandigheden daartoe aanleiding geven.

²⁾ De analyse volgens normblad NEN-ISO 15705 heeft een aantoonbaarheidsgrens van 6 mg/l voor fotometrische detectie bij 600nm en 15 mg/l voor titrimetrische detectie (gebaseerd op één enkelvoudige meting van één laboratorium) wanneer cuvetten worden gebruikt met een bereik van maximaal 1.000 mg/l.

C Berekeningsvoorschriften

- C.1 Berekeningswijze van het aantal vervuilingseenheden (artikel 9, derde lid):
Het aantal vervuilingseenheden met betrekking tot het zuurstofverbruik wordt berekend door het totale aantal kilogrammen zuurstofverbruik van de in het kalenderjaar afgevoerde zuurstofbindende stoffen te delen door 54,8 kilogram.

Het aantal kilogrammen zuurstofverbruik van de gedurende een etmaal afgevoerde zuurstofbindende stoffen wordt berekend volgens de formule:

$$\frac{Q \times (CZV + 4,57 \times N - Kj)}{1000}$$

In deze formule wordt verstaan onder:

- Q: het aantal m³ afgevoerd afvalwater per etmaal;
CZV: het chemisch zuurstofverbruik bepaald volgens de in onderdeel B van deze bijlage vermelde analysevoorschriften, in mg/l;
N-Kj: de som van ammoniumstikstof en organisch gebonden stikstof volgens de in onderdeel B van de in deze bijlage vermelde analysevoorschriften, in mg/l.

- C.2 Bij de bepaling van het aantal etmalen in artikel 11, wordt gebruik gemaakt van de volgende formule:

$$n = \frac{\left(\frac{2 \times \sigma_n}{tso} \right)^2 \times N}{\left(\frac{2 \times \sigma_n}{tso} \right)^2 + N}, \text{ waarbij}$$

- n = het berekende aantal meetdagen;
N = het aantal dagen per jaar waar op wordt afgevoerd;
 σ_n = spreidingspercentage in de meetwaarden, uitgedrukt ten opzichte van de gemiddelde hoeveelheid zuurstofverbruik van de onderzoeksresultaten gedurende het heffingsjaar;
tso = toelaatbare statistische onnauwkeurigheid = $35/e^{0,000175 \times VeO}$
VeO = vervuilingswaarde van de afgevoerde zuurstofbindende stoffen.

- C.3 Indien de CZV-waarde voor ten minste 25% afkomstig is van biologisch niet of nagenoeg niet afbreekbare stoffen in het afvalwater, wordt op die waarde een correctie toegepast door deze te vermenigvuldigen met de breuk $\frac{100 - T}{75}$

waarbij

- T = het percentage CZV, afkomstig van biologisch niet of nagenoeg niet afbreekbare stoffen.

Bijlage II. behorende bij de Verordening verontreinigingsheffing Delfland 2019.

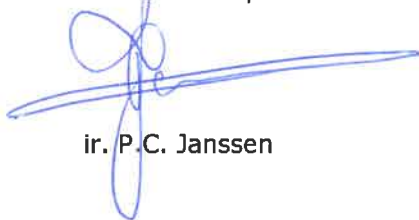
Tabel afvalwatercoëfficiënten (artikel 122k, derde lid, Waterschapswet)

Klasse	Klassegrenzen uitgedrukt in aantal vervuilingseenheden met betrekking tot het zuurstofverbruik per m ³ ingenomen water		Afvalwatercoëfficiënt uitgedrukt in aantal vervuilingseenheden per m ³ ingenomen water in het heffingsjaar
	ondergrens	bovengrens	
1	> 0	0,0013	0,0010
2	> 0,0013	0,0020	0,0016
3	> 0,0020	0,0031	0,0025
4	> 0,0031	0,0048	0,0039
5	> 0,0048	0,0075	0,0060
6	> 0,0075	0,012	0,0094
7	> 0,012	0,018	0,015
8	> 0,018	0,029	0,023
9	> 0,029	0,045	0,036
10	> 0,045	0,070	0,056
11	> 0,070	0,11	0,088
12	> 0,11	0,17	0,14
13	> 0,17	0,27	0,21
14	> 0,27	0,42	0,33
15	> 0,42		0,5

Aldus besloten in de openbare vergadering van 22 november 2018.

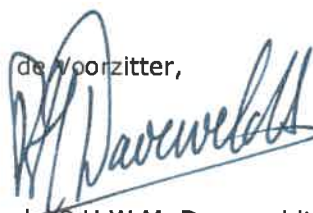
De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de Voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Verenigde Vergadering

Dossiernummer	1001
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	22 november 2018
Agendapunt	H.06
Omschrijving	Verordening kwijtscheldingsregeling 2019 (BOB)

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Bestuur, organisatie en bedrijfsvoering	6 november 2018
Verenigde Vergadering	22 november 2018

Voorgesteld besluit

Vaststellen Verordening Kwijtscheldingsregeling Delfland 2019.

Onderwerp: Verordening kwijtscheldingsregeling 2019
Dossiernummer: 1001

Gevraag besluit: Vaststellen Verordening Kwijtscheldingsregeling Delfland 2019

1. Probleemstelling - context

In de verordening 'Kwijtscheldingsregeling Delfland 2016' artikel 4 staat het volgende:
"In 2017 is kwijtschelding van de zuiveringsheffing en de verontreinigingsheffing niet meer mogelijk." De zinsnede laat ruimte over voor interpretatie wat er voor de jaren 2018 en verder geldt.

In Artikel 5 wordt verwezen naar artikel 16, tweede lid, onderdelen a en b, maar dit is per 2016 gesplitst in onderdelen a, b, c en d. Ook is het tweede deel van het artikel erg ingewikkeld omschreven. Dat is vereenvoudigd naar het model dat de VNG hanteert.

In de verordening kwijtscheldingsregeling 2019 komt artikel 4 uit de verordening 2016 te vervallen en wordt artikel 5 inhoudelijk aangepast en vervangen door het nieuwe artikel 4.

2. Beoogd effect

Met het laten vervallen van artikel 4 wordt bereikt dat mogelijke onduidelijkheid over de werking van verordening kwijtscheldingsregeling 2016 wordt weggenomen. Tevens is de verwijzing naar de Uitvoeringsregeling Invorderingswet aangepast.

3. Kernboodschap

De nieuwe verordening laat geen ruimte meer voor interpretaties.
Tevens is de verwijzing naar de Uitvoeringsregeling Invorderingswet aangepast.

4. Historie - eerdere besluitvorming

In de Verenigde Vergadering van 19 november 2015, kenmerk 1202719, is de 'Kwijtscheldingsregeling Delfland 2016' vastgesteld.

5. Regelgeving en Beleid

In 2016 hanteerde Delfland een kwijtscheldingsnorm van 50% van de zuiveringsheffing en de verontreinigingsheffing en vanaf 2017 geldt een kwijtscheldingsnorm van 0%.

6. Financiën

N.v.t.

7. Duurzaamheid

N.v.t.

8. Organisatorische en personele consequenties

N.v.t.

9. OR/GO

N.v.t.

10. Risico- en beheersmaatregelen

N.v.t.

11. Communicatie (in- en extern)

N.v.t.

12. Bekendmaking en vervolprocedure

Op grond van artikel 73 van de Waterschapswet wordt het besluit van de Verenigde Vergadering tot vaststelling van de onderhavige verordening in het elektronische Waterschapsblad van Delfland bekendgemaakt door plaatsing van de integrale tekst van de verordening.

13. Bevoegd orgaan

Het college is op grond van artikel 84 Waterschapswet belast met de voorbereiding en uitvoering van de besluiten van de verenigde vergadering.
De verenigde vergadering is op grond van artikel 77 Waterschapswet bevoegd om de kwijtscheldingsregeling vast te stellen.

14. Toelichting

Zie probleemstelling - context

15. Bijlagen

-

Verordening kwijtscheldingsregeling 2019

Dossiernummer : 1001

Vergaderdatum : 22 november 2018

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 16 oktober 2018, dossiernummer 1001;

gelezen het positieve advies van de commissie Bestuur, organisatie en bedrijfsvoering;

Gelet op:

- artikel 144 van de Waterschapswet;
- de Nadere regels kwijtschelding gemeentelijke- en waterschapsbelastingen;
- de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990;

Besluit:

vast te stellen de navolgende

Verordening Kwijtscheldingsregeling Delfland 2019,

onder gelijktijdige buitenwerkingstelling van de verordening Kwijtscheldingsregeling Delfland 2016 voor de periode vanaf de datum dat deze nieuwe verordening van kracht zal zijn.

Artikel 1 Definities

- a. Onder waterschapsbelastingen worden verstaan de waterschapsbelastingen genoemd in hoofdstukken XVI, XVII en XVIIb van de Waterschapswet en de belastingen genoemd in hoofdstuk 7, § 1, artikel 7.2 van de Waterwet, alsmede de belastingen waarvan de heffing krachtens bijzondere wetten door het waterschap geschiedt.
- b. Onder ministeriële regeling wordt verstaan de door de staatssecretaris van Financiën ter uitvoering van de Invorderingswet 1990 vastgestelde 'Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990'.
- c. Onder uitoefening van bedrijf of beroep wordt verstaan het zelfstandig uitoefenen van een bedrijf of een beroep, zoals ZZP'ers.

Artikel 2 Toepassing

Deze regeling is van toepassing op een verzoek om kwijtschelding van waterschapsbelastingen verschuldigd door een natuurlijk persoon die:

- a. niet handelt in de uitoefening van zijn beroep of bedrijf,
- b. op grond van het Besluit Bijstandverlening Zelfstandigen 2004 een uitkering ontvangt, waarbij het kwijtscheldingsverzoek geen betrekking heeft op waterschapsbelastingen die verband houden met zijn uitoefening van een bedrijf of beroep.

Artikel 3 Omvang

Op de voet van afdeling 7 van Hoofdstuk II van de ministeriële regeling wordt kwijtschelding uitsluitend verleend voor de watersysteemheffing als bedoeld in artikel 117, aanhef en onder a, van de Waterschapswet.

Artikel 4 Kwijtscheldingsnorm

1. Bij de kwijtschelding wordt in afwijking van artikel 16, eerste en tweede lid, van de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 het percentage voor de berekening van de kosten van bestaan gesteld op 100 percent.
2. In afwijking van het eerste lid worden de kosten van bestaan van de in artikel 1a van de Nadere regels kwijtschelding gemeentelijke en waterschapsbelastingen bedoelde AOW-gerechtigde personen gesteld op 100 percent van de toepasselijke, in genoemd artikel 1a bedoelde netto AOW-bedragen.

Artikel 5 Kosten kinderopvang

Als uitgaven als bedoeld in artikel 15, eerste lid van de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 wordt mede in aanmerking genomen de overeenkomstig artikel 1.7, eerste en tweede lid, van de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen bepaalde kosten van kinderopvang verminderd met de kinderopvangtoeslag of met de tegemoetkoming van de gemeente of het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen in de te betalen kosten van kinderopvang, bedoeld in hoofdstuk 1, afdeling 2, van die wet.

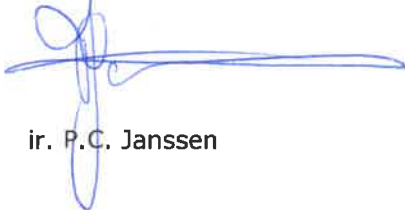
Artikel 6 Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 januari 2019.
2. Deze verordening kan worden aangehaald als 'Verordening Kwijtscheldingsregeling Delfland 2019'.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 22 november 2018

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de Voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Verenigde Vergadering

Dossiernummer	965
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	22 november 2018
Agendapunt	H.07
Omschrijving	Samenwerking met Rijnland en Schieland & de Krimpenerwaard op het gebied van financieel-administratieve werkzaamheden (BOB)

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Bestuur, organisatie en bedrijfsvoering	6 november 2018
Verenigde Vergadering	22 november 2018

Voorgesteld besluit

Aan te gaan de overeenkomst tussen de Hoogheemraadschappen van Rijnland, van Schieland en de Krimpenerwaard en van Delfland betreffende de uitvoering van financieel-administratieve werkzaamheden onder kosten voor gemene rekening.

Onderwerp: Samenwerking met Rijnland en Schieland & de Krimpenerwaard op het gebied van financieel-administratieve werkzaamheden
Dossiernummer: 965

Gevraagd besluit VV:

1. Aan te gaan de overeenkomst tussen de Hoogheemraadschappen van Rijnland, van Schieland en de Krimpenerwaard en van Delfland betreffende de uitvoering van financieel-administratieve werkzaamheden onder kosten voor gemene rekening.

1. Probleemstelling – context

Om uitvoering te geven aan uw besluit van 18 mei 2017 om per 1 januari 2019 aan te sluiten bij de samenwerking van de hoogheemraadschappen van Rijnland en Schieland & de Krimpenerwaard op het gebied van financieel-administratieve werkzaamheden, wordt de Verenigde Vergadering gevraagd te besluiten de bijgevoegde overeenkomst met de hoogheemraadschappen van Rijnland en Schieland & de Krimpenerwaard, waarin de samenwerking wordt geconcretiseerd (bijlage 1), aan te gaan.

2. Beoogd effect

Het doel van de samenwerking is het verminderen van kwetsbaarheid, het borgen van kwaliteit en het vergroten van effectiviteit en efficiëntie in het uitvoeren van de financieel-administratieve werkzaamheden.

3. Kernboodschap

De hoogheemraadschappen van Rijnland, Delfland en Schieland & de Krimpenerwaard werken vanaf 1 januari 2019 samen op het gebied van de financiële administratie. Voor de drie hoogheemraadschappen worden financieel-administratieve werkzaamheden uitgevoerd door Schieland & de Krimpenerwaard. De kosten worden gedeeld. De samenwerking leidt tot minder kwetsbaarheid, duurzame borging van kwaliteit en hogere effectiviteit en efficiency.

4. Historie - eerdere besluitvorming

30 augustus 2016, D&H (ref. 53095): besloten tot het verkennen van samenwerking met HHR en HHSK op het gebied van financiële processen.

18 mei 2017, VV (ref. 1301128): besloten tot het per 1 januari 2019 aansluiten bij de samenwerking van de hoogheemraadschappen van Rijnland en Schieland & de Krimpenerwaard, ten behoeve van het gebruik van het (nieuwe) financiële systeem Prosa.

5. Regelgeving en Beleid

Het aangaan van de overeenkomst tussen de Hoogheemraadschappen van Rijnland, van Schieland en de Krimpenerwaard en van Delfland betreffende de uitvoering van financieel-administratieve werkzaamheden onder kosten voor gemene rekening leidt voor Delfland niet tot een verandering van (financiële) regelgeving en/of beleid.

6. Financiën

De begrote kosten voor 2019 bedragen 700 k€. Deze zijn in de begroting opgenomen onder blok 9.100165, programma E.

De dekking is afkomstig uit de volgende budgetten:

Kostenplaats	2019 (k€)	2020 e.v. (k€)	
372.55420	297	325	P-budget team Financiën*
9.100165	195	195	Budget beheer financieel systeem
9.100025	67	67	Budget financiële dienstverlening
9.100055	10	10	Financieel beleid
9.100060	10	10	Management- & bestuursrapportages
372.55410	121	93	Budget tijdelijke inhuur Bedrijfsvoering
Som	700	700	

*Salarisbudget, gerelateerd aan vervallen formatie (zie paragraaf 8, Organisatorische en personele consequenties).

De kosten van 700 k€ zijn gebaseerd op de conceptbegroting 2019 van de Financiële Eenheid van Schieland & de Krimpenerwaard en de in de vast te stellen overeenkomst opgenomen verdeelsleutel (HHR, HHSK, HHD; 40%, 20%, 40%). De basis van deze verdeelsleutel is de verhouding van de gemiddelde exploitatiekosten van de drie deelnemers in de periode 2012-2014, wat in lijn is met de voorwaarden die de Belastingdienst stelt aan een overeenkomst onder kosten voor gemene rekening.

De verdeelsleutel is reeds op 18 mei 2017 aan de VV voorgelegd bij besluitvorming over de samenwerking met Rijnland en Schieland & de Krimpenerwaard.

Omdat de Financiële Eenheid bij Schieland & de Krimpenerwaard werkt onder een overeenkomst van kosten voor gemene rekening, geldt een vrijstelling van btw. Hierover heeft afstemming plaatsgevonden met de Belastingdienst. De Belastingdienst heeft op 31 augustus schriftelijk aan Schieland & de Krimpenerwaard aangegeven ermee in te stemmen dat op de verdeling van de kosten van het samenwerkingsverband het *Leerstuk van kosten voor gemene rekening* kan worden toegepast, mits voldaan wordt aan daaraan gekoppelde voorwaarden.

Een toelichting op de samenwerkingsvorm kosten voor gemene rekening is opgenomen onder paragraaf 14, Toelichting.

In de VV-notitie van 18 mei 2017 zijn de (jaarlijkse) kosten geraamd op 650 k€, uitgesplitst naar beheer/exploitatie financieel systeem (250 k€) en Delflands bijdrage aan de overeenkomst van kosten voor gemene rekening (400 k€). De begrote kosten voor 2019 zijn dus 50 k€ hoger dan de raming uit 2017. Dit komt door het invoeren van e-facturering, waarmee in 2017 nog geen rekening was gehouden in de conceptbegrotingen van de Financiële Eenheid en van Delfland. De verwachting is dat het kostenniveau na de implementatie van e-facturering zal dalen, waardoor de bijdrage aan de Financiële Eenheid lager wordt.

In de begrote kosten voor 2019 zijn de effecten van de nieuwe waterschaps-CAO nog niet verwerkt. De doorwerking hiervan wordt verwerkt in BURAP 2019 en gefinancierd uit de stelpost indexering loonkosten.

Baten van samenwerking

Gekoppeld aan de overgang naar het nieuwe financiële systeem in 2018 en anticiperend op de samenwerking met de hoogheemraadschappen van Rijnland en Schieland & de Krimpenerwaard in een overeenkomst van kosten voor gemene rekening in 2019, is in 2018 het personeelsbudget van team Financiën (kostenplaats 372.55420) teruggebracht met €79.500,-. Dit is, naast vermindering van kwetsbaarheid en duurzame borging van kwaliteit, de structurele (financiële) winst van het aangaan van de samenwerking met Rijnland en

Schieland & de Krimpenerwaard op het gebied van financieel-administratieve werkzaamheden.

De gerelateerde formatie was op 1 januari 2018 niet bezet.

7. Duurzaamheid

-

8. Organisatorische en personele consequenties

Met het overgaan van financieel-administratieve werkzaamheden naar Schieland & de Krimpenerwaard gaan geen medewerkers over naar Schieland & de Krimpenerwaard en vervallen de volgende functies in team Financiën van Delfland:

- 2,19 fte senioradviseur, 1,0 fte senior financieel medewerker en 1,67 fte boekhoudkundig medewerker B, met ingang van 1 januari 2019.
- 1,0 fte financieel medewerker, met ingang van 1 juni 2019.

Een was-wordt-tabel van team Financiën van Delfland is opgenomen in bijlage 2.

De functies die per 1 januari 2019 worden opgeheven, zijn op 31 december 2018 niet bezet. Anticiperend op de samenwerking zijn opvallende functies (mobiliteit, pensionering) in 2017 en 2018 niet ingevuld. De gerelateerde werkzaamheden zijn/worden tot 1 januari 2019 uitgevoerd door ingehuurde tijdelijke krachten.

De 1,0 fte financieel medewerker die vervalt per 1 juni 2019 komt vrij na pensionering van de betrokken medewerker.

De personele consequenties zijn dus beperkt. Er gaat geen personeel over en er is geen sprake van bovenformativiteit of frictiekosten.

Het salarisbudget, gerelateerd aan de vervallen functies, wordt ingezet voor dekking van Delflands bijdrage aan de Financiële Eenheid (297 k€ in 2019 en 325 k€ in 2020 e.v.) en valt verder vrij als structurele besparing (€79.500,-, vanaf 2018).

9. OR/GO

De organisatorische en personele consequenties zijn door de WOR-bestuurder voor advies voorgelegd aan de OR. De adviesaanvraag aan de OR (bijlage 3) en het advies van de OR aan de WOR-bestuurder (bijlage 4) zijn bijgevoegd. De OR adviseert positief over het aangaan van de samenwerking met Rijnland en Schieland & de Krimpenerwaard, met de kanttekening dat het van belang is dat Delfland voldoende invloed heeft/houdt op de inrichting van het financiële systeem Prosa. De reactie van de WOR-bestuurder vindt u in bijlage 5.

10. Risico- en beheersmaatregelen

Risico. Met het onderbrengen van financieel-administratieve werkzaamheden bij Schieland & de Krimpenerwaard heeft Delfland geen directe (lijn)sturing op prestaties, risico's en kosten van de financieel-administratieve processen.

Beheersmaatregel. Het samenwerkingsverband onder kosten voor gemene rekening heeft een stuurgroep met vertegenwoordiging uit de drie waterschappen op afdelingshoofd-niveau. Delfland is hierin vertegenwoordigd door het sectorhoofd Bedrijfsvoering. De stuurgroep ziet toe en stuurt op de (planning en verantwoording van) prestaties, risico's en kosten. Voor de kwaliteit en de kwantiteit van de te leveren prestaties en voor het beheersen van de risico's worden meer gedetailleerde samenwerkingsafspraken gemaakt.

Risico. Indien de Belastingdienst niet akkoord gaat met btw-vrijstelling van de werkzaamheden onder kosten voor gemene rekening, stijgen de kosten met 21%.

Beheersmaatregel. Vóór het aangaan van de overeenkomst is deze voorgelegd aan de Belastingdienst en het daaruit voortvloeiende perspectief op btw-vrijstelling is positief.

11. Communicatie (in- en extern)

De overgang van financieel-administratieve werkzaamheden naar HHSK en de consequenties die daaruit voortvloeien worden waar relevant gecommuniceerd met in- en externe stakeholders.

12. Bekendmaking en vervolprocedure

-

13. Bevoegd orgaan

De Verenigde Vergadering is bevoegd om overeenkomsten aan te gaan.

In het mandaatbesluit is de bevoegdheid van de dijkgraaf tot het ondertekenen van overeenkomsten, op basis van een door het college genomen algemeen of afzonderlijk besluit, gemandateerd aan de hoogheemraad wiens of wier portefeuille het betreft. De portefeuillehouder Financiën is daarom bevoegd om de overeenkomst tussen de Hoogheemraadschappen van Rijnland, van Schieland en de Krimpenerwaard en van Delfland betreffende de uitvoering van financieel-administratieve werkzaamheden te ondertekenen.

14. Toelichting

Op 18 mei 2017 heeft de Verenigde Vergadering besloten per 1 januari 2019 aan te sluiten bij de samenwerking van de hoogheemraadschappen van Rijnland en Schieland & de Krimpenerwaard op het gebied van financieel-administratieve werkzaamheden, ten behoeve van het gebruik van het nieuwe financieel systeem Prosa. Een voorwaarde die hierbij is gesteld is dat Delfland tijdig (1 januari 2018) moest voldoen aan het geharmoniseerd financieel procesmodel. Delfland heeft hieraan voldaan en inmiddels is door de drie waterschappen een overeenkomst onder kosten voor gemene rekening opgesteld, om de samenwerking te formaliseren (bijlage 1).

Het college van Rijnland en de Verenigde Vergadering van Schieland en de Krimpenerwaard hebben respectievelijk op 15 mei 2018 en 3 oktober 2018 besloten de overeenkomst aan te gaan.

De samenwerking op het gebied van financieel-administratieve werkzaamheden is in lijn met het voornemen tot het versterken van de samenwerking tussen waterschappen, zoals beschreven in het Bestuursakkoord Water.

Overeenkomst onder kosten voor gemene rekening

Op grond van een uitspraak van de Hoge Raad bestaat er een mogelijkheid voor samenwerkende partijen om gezamenlijke kosten te verdelen, zonder dat hierover btw verschuldigd is. Een dergelijke kostendoorberekening zonder btw vindt plaats op grond van een zogeheten 'overeenkomst van kosten voor gemene rekening'. Dit is een fiscale constructie, die we bij Delfland ook al kennen bij de muskusratbestrijding.

In de praktijk wordt van deze mogelijkheid met name gebruik gemaakt bij de doorberekening van interne kosten voor bijvoorbeeld personeel of huisvesting of aan niet of nauwelijks aftrekgerechtigde personen of instellingen.

Van een overeenkomst van kosten voor gemene rekening is volgens de Hoge Raad sprake indien voldaan is aan alle onderstaande voorwaarden:

1. Kosten worden gemaakt ten behoeve van verschillende btw-ondernemers;
2. Kosten worden in eerste instantie door één van de btw-ondernemers (de penvoerder) betaald;
3. Kosten worden voor het werkelijke bedrag omgeslagen over de deelnemende btw-ondernemers;
4. Kosten worden volgens een van tevoren vaststaande verdeelsleutel omgeslagen over de bedoelde btw-ondernemers;
5. Het risico van die kosten gaat alle betrokkenen aan, overeenkomstig de overeengekomen verdeelsleutel.

Een besluit van de staatssecretaris van Financiën uit 2011 voegt nog enkele eisen toe aan de reeks die door de Hoge Raad is geformuleerd:

- Een verdeelsleutel moet zijn bepaald op een vast percentage, en dus niet worden gebaseerd op een variabele grondslag;
- De overeenkomst tot verdeling van kosten voor gemene rekening moet in principe voor onbepaalde duur zijn;
- Aanpassing van de verdeelsleutel is nimmer mogelijk, tenzij er een nieuwe deelnemer in de samenwerking komt, een deelnemer fuseert of een deelnemer uittreedt.

Verder heeft de Hoge Raad bepaald dat de verhouding waarin kosten voor gemene rekening onder de deelnemende partijen worden verdeeld een weerspiegeling moet zijn van de grootte van ieders aandeel in de betrokken prestaties.

De overeenkomst tussen Rijnland, Delfland en Schieland & de Krimpenerwaard is door de Belastingdienst getoetst en daarbij is geconcludeerd dat de samenwerking in aanmerking komt voor vrijstelling van btw (mits in de praktijk daadwerkelijk wordt voldaan aan de voorwaarden die volgen uit het *leerstuk van de kosten voor gemene rekening*).

15. Bijlagen

1. Overeenkomst tussen de Hoogheemraadschappen van Rijnland, van Schieland en de Krimpenerwaard en van Delfland betreffende de uitvoering van financieel-administratieve werkzaamheden onder kosten voor gemene rekening.
2. Was-woordt-tabel team Financiën van Delfland, behorende bij het onderbrengen van Delflands financieel-administratieve taken bij HHSK, onder een overeenkomst van kosten voor gemene rekening met HHSK en HHR.
3. Adviesaanvraag WOR-bestuurder aan OR inzake de organisatorische en personele consequenties van het aangaan van een overeenkomst onder kosten voor gemene rekening voor financieel-administratieve taken met Rijnland en Schieland & de Krimpenerwaard, kenmerk 1359101.
4. OR-advies inzake de organisatorische en personele consequenties van het aangaan van een overeenkomst onder kosten voor gemene rekening voor financieel-administratieve taken met Rijnland en Schieland & de Krimpenerwaard, kenmerk 1368823.
5. Brief WOR-bestuurder aan OR inzake advies m.b.t. de organisatorische en personele consequenties van het aangaan van een overeenkomst onder kosten voor gemene rekening voor financieel-administratieve taken met Rijnland en Schieland & de Krimpenerwaard, kenmerk 1369805.

Samenwerking met Rijnland en Schieland & de Krimpenerwaard op het gebied van financieel-administratieve werkzaamheden

Dossiernummer : 965
Vergaderdatum : 22/11/2018

Hoogheemraadschap van
Delfland

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 16/10/2018, dossiernummer 965;

gelezen het positieve advies van de commissie BOB;

overwegende dat:

- De Verenigde Vergadering op 18 mei 2017 heeft besloten tot het per 1 januari 2019 aansluiten bij de samenwerking van de hoogheemraadschappen van Rijnland en Schieland & de Krimpenerwaard, ten behoeve van het gebruik van het (nieuwe) financiële systeem Prosa.
- Samenwerking met Rijnland en Schieland & de Krimpenerwaard op het gebied van financieel-administratieve werkzaamheden bijdraagt aan het verminderen van kwetsbaarheid, duurzame borging van kwaliteit en het verhogen van effectiviteit en efficiency.

Gelet op:
Artikel 77 van de Waterschapswet.

Besluit:

1. Aan te gaan de overeenkomst tussen de Hoogheemraadschappen van Rijnland, van Schieland en de Krimpenerwaard en van Delfland betreffende de uitvoering van financieel-administratieve werkzaamheden onder kosten voor gemene rekening.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 22/11/2018

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de Voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Overeenkomst tussen de Hoogheemraadschappen van Rijnland, van Schieland en de Krimpenerwaard en van Delfland betreffende de uitvoering van financieel-administratieve werkzaamheden onder kosten voor gemene rekening

De ondergetekenden/partijen:

1. De publiekrechtelijke rechtspersoon het **Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard**, gevestigd te Rotterdam, te dezen krachtens artikel 95 van de Waterschapswet vertegenwoordigd door de heer A.J.B. van der Klugt, namens de dijkgraaf, handelend ter uitvoering van het op [datum] door het College van dijkgraaf en hoogheemraden genomen besluit met kenmerk [nummer], verder te noemen: **Schieland en de Krimpenerwaard**;

en

2. De publiekrechtelijke rechtspersoon het **Hoogheemraadschap van Rijnland**, gevestigd te Leiden, te dezen krachtens artikel 95 van de Waterschapswet vertegenwoordigd door de heer R.A.M. van der Sande, handelend in de hoedanigheid van dijkgraaf ter uitvoering van het op 15 mei 2018 door het College van dijkgraaf en hoogheemraden genomen besluit met kenmerk (Corsanummer) 18.044871 verder te noemen: **Rijnland**;

en

3. De publiekrechtelijke rechtspersoon het **Hoogheemraadschap van Delfland**, gevestigd te Delft, te dezen krachtens artikel 95 van de Waterschapswet vertegenwoordigd door de heer M. Smits, namens de dijkgraaf, handelend ter uitvoering van het op 22 november 2018 door de Verenigde Vergadering genomen besluit met kenmerk [nummer], verder te noemen: **Delfland**;

Overwegen het volgende:

- I. de dagelijkse besturen van partijen hebben op basis van de in het najaar van 2013 door hen getekende intentieverklaring afgesproken het project herautomatisering van financieel-administratieve processen gezamenlijk uit te voeren;
- II. partijen hebben in het kader van de ontwikkeling en professionalisering van de financieel-administratieve processen vergelijkbare doelstellingen;
- III. partijen hebben eenzelfde geautomatiseerd systeem voor de financiële administratie aangeschaft;
- IV. Rijnland en Schieland hebben op basis van de hierboven genoemde intentieverklaring in december 2015 een overeenkomst van kosten voor gemene rekening ter uitvoering van de financieel-administratieve functies gesloten en hebben per 1 januari 2016 een gemeenschappelijke organisatie-eenheid voor de financieel-administratieve functies;
- V. deze samenwerking is in lijn met het bestuursakkoord Water, waarin wordt gevraagd om efficiencyvoordelen te bewerkstelligen, onder andere door meer samen te werken;
- VI. Delfland wenst per 1 januari 2019 aan te sluiten bij de samenwerking;
- VII. het doel van de samenwerking ligt op het gebied van de vergroting van de effectiviteit en efficiëntie in het uitvoeren van de financieel-administratieve werkzaamheden en door de samenwerking wordt verwacht financieel-administratieve voordelen te behalen op kosten en kwaliteit. Daarnaast wordt gestreefd naar het verminderen van de kwetsbaarheid door een beperkte bezetting;
- VIII. een goede uitvoering van de financieel-administratieve taken is belangrijk voor de bedrijfsvoering en sturing van de elk van de drie partijen en vormt de basis voor rapportage aan bestuur en directie.
- IX. Schieland en de Krimpenerwaard stelt voor de werkzaamheden het personeel beschikbaar, betaalt dus in eerste instantie de kosten en is daarmee "penvoerder";

Hoogheemraadschap van
Rijnland

Komen het navolgende overeen:

Een overeenkomst van kosten voor gemene rekening aan te gaan onder de navolgende bepalingen:

Artikel 1 Naam

1. De overeenkomst is genaamd: "Overeenkomst tussen de Hoogheemraadschappen van Rijnland, van Schieland en de Krimpenerwaard en van Delfland betreffende de uitvoering van financieel-administratieve werkzaamheden onder kosten voor gemene rekening, hierna te noemen: de Overeenkomst".

Artikel 2 Te behartigen belang

1. De Overeenkomst wordt gesloten om per 1 januari 2019 een organisatie-eenheid voor de uitvoering van financieel-administratieve werkzaamheden in te richten met de intentie voordelen te behalen door het vergroten van de kwaliteit (effectiviteit en efficiëntie) van de financieel-administratieve processen, door kostenvermindering per partij door schaalvoordelen, alsmede om de kwetsbaarheid te verminderen.

Artikel 3 Uit te voeren werkzaamheden

1. Ter behartiging van het in artikel 2 genoemde belang, worden voor gemene rekening de kosten en de financiële gevolgen van risico's gedeeld en onder gezamenlijke verantwoordelijkheid van de deelnemende hoogheemraadschappen financieel-administratieve werkzaamheden verricht.
2. De werkzaamheden behelzen:
 - a. het delen van kennis en ervaring op het gebied van organisatieontwikkeling en procesoptimalisatie;
 - b. het vormen en hebben van een gemeenschappelijke organisatie-eenheid voor de uitvoering van de financieel-administratieve processen.

Artikel 4 Organisatie-eenheid

1. Met de inrichting van de gemeenschappelijke organisatie-eenheid voor de uitvoering van financieel-administratieve processen ontstaat er een eenheid binnen de organisatie van Schieland en de Krimpenerwaard die voor de hoogheemraadschappen de (financiële) administratie verzorgt.
2. De onder artikel 3, lid 2 genoemde organisatie-eenheid zal gevestigd zijn in Rotterdam, op het kantoor van Schieland en de Krimpenerwaard.
3. Schieland en de Krimpenerwaard is na de oprichting per 1 januari 2019 penvoerder voor de organisatie-eenheid. Onder penvoerder voor de organisatie-eenheid wordt verstaan het uitvoeren van de verslaglegging voor de organisatie-eenheid, het voorbereiden van vergaderingen en het monitoren van de opvolging van acties.
4. De organisatie-eenheid bevat geen rechtspersoonlijkheid en heeft geen eigen personeel. Het personeel werkzaam bij de organisatie-eenheid zal op de loonlijst van Schieland en de Krimpenerwaard vermeld staan.
5. Schieland en de Krimpenerwaard betaalt aan de werknemers van de organisatie-eenheid salaris en emolumenten overeenkomstig de bij die partij geldende personele regelingen en belast een evenredig deel conform de in deze overeenkomst vastgelegde verdeelsleutel door aan de partijen Rijnland en Delfland.
6. Uiterlijk 31 december 2018 zal invulling zijn gegeven aan de personele samenstelling en consequenties van de vorming van de gezamenlijke organisatie-eenheid door de hoogheemraadschappen.
7. De personele samenstelling zoals genoemd in bijlage 1 verricht werkzaamheden voor de drie hoogheemraadschappen.

Artikel 5 Beleid en toezicht

Hoogheemraadschap van
Rijnland

1. De directies van Rijnland, Delfland en Schieland en de Krimpenerwaard geven de leiding aan de deugdelijke uitvoering van de werkzaamheden onder deze overeenkomst.
2. De directies van de hoogheemraadschappen stellen schriftelijk het beleid vast voor de taken van de gemeenschappelijke organisatie-eenheid voor de uitvoering van financieel-administratieve processen en zien toe op de uitvoering ervan.
3. Er wordt door de directie van Schieland en de Krimpenerwaard een intern werkreglement vastgesteld voor de (wijze van) uitvoering van de werkzaamheden door de medewerkers op de financiële administratie.
4. Jaarlijks vindt ten minste tweemaal directie-overleg plaats en voorts zo vaak als tenminste twee van de drie partijen dat nodig achten.
5. Het voorzitterschap en het secretariaat van het overleg rouleren jaarlijks over partijen, voor 2019 te beginnen met Rijnland, in 2020 Schieland, in 2021 Delfland en zo verder.
6. In het directie-overleg worden beslissingen bij unanimitieit genomen.
7. Het directie-overleg stelt voor zijn vergaderingen een reglement van orde vast, waarin onder andere wordt geregeld de wijze van vaststelling van de begroting en de jaarrekening. Daarbij kan geen wijziging worden gebracht in hetgeen in deze overeenkomst is geregeld.
8. Schieland stelt telkens voor het directie-overleg een rapportage op met ten minste een overzicht van de bestede middelen en een prognose van het resultaat en zendt dit tijdig ter kennisneming aan Rijnland en Delfland.

Artikel 6 Kosten

1. De kosten voor gemene rekening zijn als volgt samengesteld:
 - a. personele kosten en
 - b. beheer- en overige kosten, zoals opgenomen in bijlage 1, en
 - c. financiële risico's (onder meer artikel 8).
2. Partijen verdelen de kosten voor gemene rekening als volgt:

Rijnland	40%,
Delfland	40%,
Schieland en de Krimpenerwaard	20%.
3. Schieland en de Krimpenerwaard stelt vóór 1 juni van het jaar voorafgaande aan het jaar waarop de begroting ziet, voor de kosten voor gemene rekening een begroting op en zendt deze ter informatie aan de andere partijen. Deze begroting wordt door de directies van de waterschappen gezamenlijk vastgesteld.
4. Schieland en de Krimpenerwaard stelt vóór 1 maart van ieder jaar over het voorgaande jaar, een eindafrekening op aangaande de kosten voor gemene rekening en zendt deze ter informatie aan de andere partijen. Deze eindafrekening dient als basis voor de kostenverdeling.
5. Het bepaalde in dit artikel is van toepassing op het vaststellen van de financiële verhoudingen tussen de hoogheemraadschappen in geval van verrekening van de kosten die met deze overeenkomst zijn gemoeid en, in geval van het opstellen van een liquidatieplan bij opzegging of beëindiging van de overeenkomst.
6. Genoemde vooraf vastgestelde percentages zullen vervolgens jaarlijks worden toegepast op de door Schieland en de Krimpenerwaard gemaakte werkelijke kosten en de financiële gevolgen van risico's zoals bedoeld in artikel 3.

De te verdelen kosten van de gemeenschappelijke organisatie-eenheid voor de uitvoering van financieel-administratieve processen zijn gespecificeerd in bijlage 1.

Artikel 7 Voorschot

1. Rijnland en Delfland betalen aan Schieland en de Krimpenerwaard eenmaal per jaar een voorschot in hun aandeel in de jaarlijkse kosten, zoals deze in de vastgestelde begroting zijn geraamd. Schieland en Krimpenerwaard stelt de hoogte van de voorschotten direct na vaststelling van de begroting vast.
2. Het voorschot bedraagt 100% van het aandeel van partijen in de jaarlijkse kosten en wordt voldaan vóór 1 juli van het betreffende boekjaar.
3. Vaststelling van de definitieve bijdrage van de overige hoogheemraadschappen vindt jaarlijks plaats binnen vier weken na vaststelling van de jaarrekening door Schieland en Krimpenerwaard. Binnen vier weken na vaststelling van de definitieve bijdrage door Schieland en Krimpenerwaard vindt betaling plaats.

Artikel 8 Gedeelde risico's

1. De kosten voortvloeiend uit de in dit artikel genoemde gebeurtenissen of risico's worden verdeeld over partijen conform de verdeelsleutel vermeld in art. 6.2.
2. Indien door wetswijziging of anderszins het uitvoeren voor gemene rekening van de taken genoemd in artikel 3 niet langer is toegestaan, waardoor de hiermee belaste werknemers van Schieland en de Krimpenerwaard werkloos (dreigen te) raken, de kosten voor onder andere in het kader van herplaatsing binnen of buiten Schieland en de Krimpenerwaard, suppletie als gevolg van wettelijke voorschriften (SAW) en kosten voor uitvoering van een sociaal plan en/of sociaal statuut dat in voornoemde situatie wordt opgesteld of moet worden opgesteld.
3. Dit geldt tevens in het geval dat het team wordt opgeheven in overeenstemming met art. 11 en een liquidatieplan wordt opgesteld. Er zal door Schieland en de Krimpenerwaard naar worden gestreefd het personeel te (her-) plaatsen bij partijen, waarbij het uitgangspunt is dat personeel dat afkomstig is van Rijnland en Delfland daar zal worden teruggeplaatst en personeel dat afkomstig is van Schieland en de Krimpenerwaard daar zal blijven werken. Indien dit om economisch financiële redenen dan wel andere redenen niet mogelijk is, wordt overgegaan tot het opstellen van een sociaal plan/en of sociaal statuut.
4. Indien een medewerker belast met uitvoering van de in artikel 3 genoemde taken ziek wordt en/of arbeidsongeschikt raakt, de kosten van verzuimbegeleiding, re-integratie, WIA, Arbowet en andere zaken of wetgeving in dit kader.

Artikel 9 Archief

1. Schieland en de Krimpenerwaard draagt zorg voor de archiefbescheiden overeenkomstig het bepaalde bij of krachtens de wettelijke voorschriften daaromtrent.

Artikel 10 Duur en evaluatie van de overeenkomst

1. De overeenkomst wordt aangegaan voor onbepaalde tijd.
2. Voor opzegging van de Overeenkomst door één van partijen wordt een opzegtermijn van tenminste één jaar in acht genomen. Gedurende twee jaren na het sluiten van de Overeenkomst is opzegging niet mogelijk.
3. Bij beëindiging van de Overeenkomst zoals bedoeld in het tweede lid, wordt een liquidatieplan opgesteld.
4. Indien de Overeenkomst door één partij wordt opgezegd, wordt allereerst getracht in overleg tussen partijen een deskundige aan te wijzen aan wie de opdracht wordt verleend een liquidatieplan op te stellen. De deskundige dient daarbij uit te gaan van c.q. rekening te houden met de percentages genoemd in artikel 6 lid 2.
5. Directies van partijen evalueren deze samenwerking twee jaar na inwerkingtreding van de Overeenkomst. Deze evaluatie wordt ter kennisneming voorgelegd aan de colleges van partijen.

Artikel 11 Toetreding

1. Andere waterschappen (of derden) kunnen niet toetreden tot de Overeenkomst aangezien dan de kostenverdeelsleutel wordt gewijzigd.
2. Indien een derde wenst toe te treden tot de samenwerking, dient de Overeenkomst te worden beëindigd en nieuwe overeenkomst kosten voor gemene rekening tussen de gegadigden te worden aangegaan.

Artikel 12 Geschillen

1. Een Partij die meent dat een geschil betreffende of een gebrek in de naleving van de afspraken uit de Overeenkomst bestaat, deelt dat schriftelijk aan de andere Partij mee. Die mededeling bevat een beschrijving van het geschil en een voorstel voor een oplossing.
2. De andere Partij antwoordt schriftelijk binnen twee weken op de mededeling als bedoeld in het eerste lid, desgewenst met een alternatieve oplossing.
3. Partijen treden in geval van een daarna voortdurend geschil zo spoedig mogelijk in overleg.
4. Indien niet tot overeenstemming kan worden gekomen, kan de Partij die dat wenst, het geschil voorleggen aan de rechter.

Artikel 13 Totstandkoming aanvullingen en wijzigingen

1. De Overeenkomst bevat alle afspraken tussen Partijen inzake de kosten voor gemene rekening inzake financieel-administratieve werkzaamheden en vervangt alle voorafgaande afspraken, mochten die tegenstrijdig zijn met het in de Overeenkomst bepaalde.
2. Wijziging van en aanvulling op de Overeenkomst is slechts van kracht voor zover zij schriftelijk tussen Partijen is overeengekomen.
3. Indien een bepaling van de Overeenkomst niet rechtsgeldig blijkt te zijn, zal de Overeenkomst voor het overige van kracht blijven.
4. Partijen zullen over de bepaling die niet rechtsgeldig is, overleg plegen, teneinde een vervangende bepaling overeen te komen die wel rechtsgeldig is en zoveel mogelijk aansluit bij de strekking van de te vervangen bepaling.
5. De in artikel 6 lid 2 vermelde verdeelsleutel kan niet worden gewijzigd.

Uitleg: De ter zake van de kosten vooraf overeengekomen verdeelsleutel kan nadien niet worden gewijzigd en/of aangepast worden aan eventueel gewijzigde feitelijke omstandigheden. Dit vloeit voort uit de voorwaarde dat deze verdeelsleutel voorafgaand aan de te maken kosten moet zijn overeengekomen.

Artikel 14 Slotbepalingen

1. De Overeenkomst treedt in werking op 1 januari 2019.
2. De overeenkomst van kosten voor gemene rekening ter gemeenschappelijke uitvoering van de financieel-administratieve functies door de Hoogheemraadschappen van Rijnland en van Schieland en de Krimpenerwaard die in december 2015 is vastgesteld en het addendum FA dd. 6 december 2016, eindigen op de dag dat onderhavige overeenkomst in werking treedt.

Aldus overeengekomen en in drievoud opgemaakt en ondertekend,

te Rotterdam

op ****

het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard
de dijkgraaf, namens deze,
de hoogheemraad,

A.J. B. van der Klugt

Hoogheemraadschap van
Rijnland

te Leiden
op ****
het Hoogheemraadschap van Rijnland
de dijkgraaf,

R.A.M. van der Sande

te Delft,
op ****
het Hoogheemraadschap van Delfland
de dijkgraaf, namens deze,
de hoogheerraad,

M. Smits

Bijlage 2

Was-wordt-tabel team Financiën van Delfland, behorende bij het onderbrengen van financieel-administratieve werkzaamheden bij HHSK, onder een overeenkomst van kosten voor gemene rekening met HHSK en HHR.

Functie	Schaal	Formatie (fte) Was 31/12/2018	Formatie (fte) Wordt 2019	Formatie (fte) Vervalt 2019
Teamleider A	13	1,0	1,0	-
Senior beleidsadviseur	12	3,0	3,0	-
Senior adviseur	11	7,53	5,34*	2,19*
Senior financieel medewerker	10	1,0	0,0*	1,0*
Financieel medewerker	9	2,0	1,0**	1,0**
Financieel administratief medewerker	7	1,65	1,65	-
Boekhoudkundig medewerker B	6	2,39	0,72*	1,67*
Totaal		18,57	12,71	5,86

*per 1 januari 2019; **per 1 juni 2019

Hoogheemraadschap van
Delfland

Aan de Ondernemingsraad van Delfland
Postbus 3061
2601 DB DELFT

ONS KENMERK
1359101
DELFT
25 juni 2018

ONDERWERP

Verzoek om advies op de organisatorische/personele consequenties van het aangaan van de overeenkomst tussen de Hoogheemraadschappen van Rijnland, Schieland en de Krimpenerwaard en Delfland betreffende de uitvoering van financieel-administratieve werkzaamheden onder kosten voor gemene rekening

Geachte leden van de Ondernemingsraad,

Op 18 mei 2017 heeft de Verenigde Vergadering besloten per 1 januari 2019 aan te sluiten bij de samenwerking van de hoogheemraadschappen van Rijnland en Schieland & de Krimpenerwaard op het gebied van financieel-administratieve werkzaamheden, ten behoeve van het gebruik van het nieuwe financieel systeem Prosa. Inmiddels is door de drie waterschappen een overeenkomst opgesteld, om de samenwerking te formaliseren. Mijn voornemen is om de VV in november 2018 te vragen deze overeenkomst aan te gaan. Het concept VV-voorstel met bijlagen vindt u in bijlage 1, 2 en 3.

Graag ontvang ik uw advies op de organisatorische en personele consequenties van het aan de VV voor te leggen besluit. Deze zijn in meer detail onderbouwd en toegelicht in bijlage 4.

Met vriendelijke groet,
de WOR-bestuurder,

ir. P.C. Janssen

Bijlagen:

1. Concept VV-voorstel Samenwerking tussen de Hoogheemraadschappen van Rijnland, Schieland en de Krimpenerwaard en Delfland, betreffende de uitvoering van financieel-administratieve werkzaamheden, onder kosten voor gemene rekening;
2. Overeenkomst tussen de Hoogheemraadschappen van Rijnland, van Schieland en de Krimpenerwaard en van Delfland betreffende de uitvoering van financieel-administratieve werkzaamheden onder kosten voor gemene rekening.
3. Was-woordt-tabel team Financiën van Delfland, behorende bij het onderbrengen van financieel-administratieve werkzaamheden bij HHSK, onder een overeenkomst van kosten voor gemene rekening met HHSK en HHR.
4. Toelichting op wijzigingen in team Financiën bij het onderbrengen van financieel-administratieve werkzaamheden bij HHSK, in een samenwerkingsverband met HHSK en HHR.

BIJLAGE(N) - 4

CONTACT de heer dr. ir. M.P. Cuypers • T (015) 260 81 27 • E ccuypers@hhdelfland.nl
POSTADRES Postbus 3061, 2601 DB Delft • WEBSITE www.hhdelfland.nl
SECTOR Bedrijfsvoering • TEAM Financiën

Onderwerp: Tekst_Onderwerp
Dossiernummer: Nr_Dossier

Gevraagd besluit D&H:

1. Voor te leggen aan de VV:
Aan te gaan de overeenkomst tussen de Hoogheemraadschappen van Rijnland, van Schieland en de Krimpenerwaard en van Delfland betreffende de uitvoering van financieel-administratieve werkzaamheden onder kosten voor gemene rekening.

Gevraagd besluit VV:

1. Aan te gaan de overeenkomst tussen de Hoogheemraadschappen van Rijnland, van Schieland en de Krimpenerwaard en van Delfland betreffende de uitvoering van financieel-administratieve werkzaamheden onder kosten voor gemene rekening.

1. Probleemstelling – context

Om uitvoering te geven aan uw besluit van 18 mei 2017 om per 1 januari 2019 aan te sluiten bij de samenwerking van de hoogheemraadschappen van Rijnland en Schieland & de Krimpenerwaard op het gebied van financieel-administratieve werkzaamheden, wordt U gevraagd te besluiten de bijgevoegde overeenkomst met de hoogheemraadschappen van Rijnland en Schieland & de Krimpenerwaard, waarin de samenwerking wordt geconcretiseerd (bijlage 1), aan te gaan.

2. Beoogd effect

Het doel van de samenwerking is het verminderen van kwetsbaarheid, het borgen van kwaliteit en het vergroten van effectiviteit en efficiëntie in het uitvoeren van de financieel-administratieve werkzaamheden.

3. Kernboodschap

De hoogheemraadschappen van Rijnland, Delfland en Schieland & de Krimpenerwaard werken vanaf 1 januari 2019 samen op het gebied van de financiële administratie. Voor de drie hoogheemraadschappen worden financieel-administratieve werkzaamheden uitgevoerd door Schieland & de Krimpenerwaard. De kosten worden gedeeld. De samenwerking leidt tot minder kwetsbaarheid, duurzame borging van kwaliteit en hogere effectiviteit en efficiency.

4. Historie - eerdere besluitvorming

30 augustus 2016, D&H (ref. 53095): besloten tot het verkennen van samenwerking met HHR en HHSK op het gebied van financiële processen.

18 mei 2017, VV (ref. 1301128): besloten tot het per 1 januari 2019 aansluiten bij de samenwerking van de hoogheemraadschappen van Rijnland en Schieland & de Krimpenerwaard, ten behoeve van het gebruik van het (nieuwe) financiële systeem Prosa.

5. Regelgeving en Beleid

Het aangaan van de overeenkomst tussen de Hoogheemraadschappen van Rijnland, van Schieland en de Krimpenerwaard en van Delfland betreffende de uitvoering van financieel-

administratieve werkzaamheden onder kosten voor gemene rekening leidt voor Delfland niet tot een verandering van (financiële) regelgeving en/of beleid.

6. Financiën

De begrote kosten voor 2019 bedragen 650 k€ en zijn opgenomen onder blok 9.100165, programma E.

De dekking is afkomstig uit de volgende bestaande budgetten:

Kostenplaats	2019 (k€)	2020 e.v. (k€)	
372.55420	297	325	P-budget team Financiën*
9.100165	195	195	Budget beheer financieel systeem
9.100025	67	67	Budget financiële dienstverlening
9.100055	10	10	Financieel beleid
9.100060	10	10	Management- & bestuursrapportages
372.55410	71	43	Budget tijdelijke inhuur Bedrijfsvoering
Som	650	650	

*Salarisbudget, gerelateerd aan vervallen formatie (zie paragraaf 8, Organisatorische en personele consequenties).

De kosten van 650 k€ zijn gebaseerd op de conceptbegroting 2019 van de Financiële Eenheid van Schieland & de Krimpenerwaard en de in de vast te stellen overeenkomst opgenomen verdeelsleutel (HHR, HHSK, HDD; 40%, 20%, 40%). De basis van deze verdeelsleutel is de verhouding van de gemiddelde exploitatiekosten van de drie deelnemers in de periode 2012-2014, wat in lijn is met de voorwaarden die de Belastingdienst stelt aan een overeenkomst onder kosten voor gemene rekening.

De verdeelsleutel is reeds op 18 mei 2017 aan de VV voorgelegd bij besluitvorming over de samenwerking met Rijnland en Schieland & de Krimpenerwaard.

Omdat de Financiële Eenheid bij Schieland & de Krimpenerwaard werkt onder een overeenkomst van kosten voor gemene rekening, geldt een vrijstelling van btw. Hierover heeft afstemming plaatsgevonden met de Belastingdienst (*d.d. 22/6 nog niet definitief*). Een toelichting op de samenwerkingsvorm kosten voor gemene rekening is opgenomen onder paragraaf 14, Toelichting.

In de VV-notitie van 18 mei 2017 zijn de (jaarlijkse) kosten geraamd op 650 k€, uitgesplitst naar beheer/exploitatie financieel systeem (250 k€) en Delflands bijdrage aan de overeenkomst van kosten voor gemene rekening (400 k€). De begrote kosten voor 2019 zijn dus in lijn met de raming uit 2017. De kosten van beheer/exploitatie financieel systeem maken daarbij in 2019 integraal onderdeel uit van Delflands begrote bijdrage (van 650 k€) aan de overeenkomst van kosten voor gemene rekening.

Gekoppeld aan de overgang naar het nieuwe financiële systeem in 2018 en anticiperend op de samenwerking met de hoogheemraadschappen van Rijnland en Schieland & de Krimpenerwaard in een overeenkomst van kosten voor gemene rekening in 2019, is in 2018 het personeelsbudget van team Financiën (kostenplaats 372.55420) teruggebracht met €79.500,-. Dit is, naast vermindering van kwetsbaarheid en duurzame borging van kwaliteit, de structurele (financiële) winst van het aangaan van de samenwerking met Rijnland en Schieland & de Krimpenerwaard op het gebied van financieel-administratieve werkzaamheden. De gerelateerde formatie was op 1 januari 2018 niet bezet.

7. Duurzaamheid

8. Organisatorische en personele consequenties

Met het overgaan van financieel-administratieve werkzaamheden naar Schieland & de Krimpenerwaard gaan geen medewerkers over naar Schieland & de Krimpenerwaard en vervallen de volgende functies in team Financiën van Delfland:

- 2,19 fte senioradviseur, 1,0 fte senior financieel medewerker en 1,67 fte boekhoudkundig medewerker B, met ingang van 1 januari 2019.
- 1,0 fte financieel medewerker, met ingang van 1 juni 2019.

Een was-wordt-tabel van team Financiën van Delfland is opgenomen in bijlage 2.

De functies die per 1 januari 2019 worden opgeheven, zijn op 31 december 2018 niet bezet. Anticiperend op de samenwerking zijn openvallende functies (mobiliteit, pensionering) in 2017 en 2018 niet ingevuld. De gerelateerde werkzaamheden zijn/worden tot 1 januari 2019 uitgevoerd door ingehuurde tijdelijke krachten.

De 1,0 fte financieel medewerker die vervalt per 1 juni 2019 komt vrij na pensionering van de betrokken medewerker.

De personele consequenties zijn dus beperkt. Er gaat geen personeel over en er is geen sprake van bovenformativiteit of frictiekosten.

Het salarisbudget, gerelateerd aan de vervallen functies, wordt ingezet voor dekking van Delflands bijdrage aan de Financiële Eenheid (297 k€ in 2019 en 325 k€ in 2020 e.v.) en valt verder vrij als structurele besparing (€79.500,-, vanaf 2018).

9. OR/GO

De organisatorische en personele consequenties zijn door de WOR-bestuurder voor advies voorgelegd aan de OR. De adviesaanvraag aan de OR (bijlage 3) is op **** september 2018 in de OR-overlegvergadering besproken met de WOR-bestuurder (bijlage 4). Op basis hiervan is geconcludeerd dat ****. Dit is verwoord in de reactie op het advies door de WOR-bestuurder aan de OR (bijlage 5).

10. Risico- en beheersmaatregelen

Risico. Met het onderbrengen van financieel-administratieve werkzaamheden bij Schieland & de Krimpenerwaard heeft Delfland geen directe (lijn)sturing op prestaties, risico's en kosten van de financieel-administratieve processen.

Beheersmaatregel. Het samenwerkingsverband onder kosten voor gemene rekening heeft een stuurgroep met vertegenwoordiging uit de drie waterschappen op afdelingshoofd niveau. Delfland is hierin vertegenwoordigd door het sectorhoofd Bedrijfsvoering. De stuurgroep ziet toe en stuurt op de (planning en verantwoording van) prestaties, risico's en kosten. Voor de kwaliteit en de kwantiteit van de te leveren prestaties en voor het beheersen van de risico's worden meer gedetailleerde samenwerkingsafspraken gemaakt.

Risico. Indien de Belastingdienst niet akkoord gaat met btw-vrijstelling van de werkzaamheden onder kosten voor gemene rekening, stijgen de kosten met 21%.

Beheersmaatregel. Vóór het aangaan van de overeenkomst is deze voorgelegd aan de Belastingdienst en het daaruit voortvloeiende perspectief op btw-vrijstelling is positief.

11. Communicatie (in- en extern)

De overgang van financieel-administratieve werkzaamheden naar HHSK en de consequenties die daaruit voortvloeien worden waar relevant gecommuniceerd met in- en externe stakeholders.

12. Bekendmaking en vervolprocedure

-

13. Bevoegd orgaan

De Verenigde Vergadering is bevoegd om overeenkomsten aan te gaan.

14. Toelichting

Op 18 mei 2017 heeft de Verenigde Vergadering besloten per 1 januari 2019 aan te sluiten bij de samenwerking van de hoogheemraadschappen van Rijnland en Schieland & de Krimpenerwaard op het gebied van financieel-administratieve werkzaamheden, ten behoeve van het gebruik van het nieuwe financieel systeem Prosa. Een voorwaarde die hierbij is gesteld is dat Delfland tijdig (1 januari 2018) moest voldoen aan het geharmoniseerd financieel procesmodel. Delfland heeft hieraan voldaan en inmiddels is door de drie waterschappen een overeenkomst onder kosten voor gemene rekening opgesteld, om de samenwerking te formaliseren (bijlage 1).

Het college van Rijnland en de **** van Schieland en de Krimpenerwaard hebben respectievelijk op 15 mei 2018 en **** besloten de overeenkomst aan te gaan.

De samenwerking op het gebied van financieel-administratieve werkzaamheden is in lijn met het voornemen tot het versterken van de samenwerking tussen waterschappen, zoals beschreven in het Bestuursakkoord Water.

Overeenkomst onder kosten voor gemene rekening

Op grond van een uitspraak van de Hoge Raad bestaat er een mogelijkheid voor samenwerkende partijen om gezamenlijke kosten te verdelen, zonder dat hierover btw verschuldigd is. Een dergelijke kostendoorberekening zonder btw vindt plaats op grond van een zogeheten 'overeenkomst van kosten voor gemene rekening'. Dit is een fiscale constructie, die we bij Delfland ook al kennen bij de muskusratbestrijding. In de praktijk wordt van deze mogelijkheid met name gebruik gemaakt bij de doorberekening van interne kosten voor bijvoorbeeld personeel of huisvesting of aan niet of nauwelijks aftrekgerechtigde personen of instellingen.

Van een overeenkomst van kosten voor gemene rekening is volgens de Hoge Raad sprake indien voldaan is aan alle onderstaande voorwaarden:

1. Kosten worden gemaakt ten behoeve van verschillende btw-ondernemers;
2. Kosten worden in eerste instantie door één van de btw-ondernemers (de penvoerder) betaald;
3. Kosten worden voor het werkelijke bedrag omgeslagen over de deelnemende btw-ondernemers;
4. Kosten worden volgens een van tevoren vaststaande verdeelsleutel omgeslagen over de bedoelde btw-ondernemers;
5. Het risico van die kosten gaat alle betrokkenen aan, overeenkomstig de overeengekomen verdeelsleutel.

Een besluit van de staatssecretaris van Financiën uit 2011 voegt nog enkele eisen toe aan de reeks die door de Hoge Raad is geformuleerd:

- Een verdeelsleutel moet zijn bepaald op een vast percentage, en dus niet worden gebaseerd op een variabele grondslag;
- De overeenkomst tot verdeling van kosten voor gemene rekening moet in principe voor onbepaalde duur zijn;
- Aanpassing van de verdeelsleutel is nimmer mogelijk, tenzij er een nieuwe deelnemer in de samenwerking komt, een deelnemer fuseert of een deelnemer uittreedt.

Verder heeft de Hoge Raad bepaald dat de verhouding waarin kosten voor gemene rekening onder de deelnemende partijen worden verdeeld een weerspiegeling moet zijn van de grootte van ieders aandeel in de betrokken prestaties.

De overeenkomst tussen Rijnland, Delfland en Schieland & de Krimpenerwaard is door de Belastingdienst getoetst en daarbij is geconcludeerd dat de samenwerking in aanmerking komt voor vrijstelling van btw (*d.d. 22/6 nog niet definitief*).

15. Bijlagen

1. Overeenkomst tussen de Hoogheemraadschappen van Rijnland, van Schieland en de Krimpenerwaard en van Delfland betreffende de uitvoering van financieel-administratieve werkzaamheden onder kosten voor gemene rekening.
2. Was-wordt-tabel team Financiën van Delfland, behorende bij het onderbrengen van Delflands financieel-administratieve taken bij HHSK, onder een overeenkomst van kosten voor gemene rekening met HHSK en HHR.
3. Adviesaanvraag WOR-bestuurder aan OR inzake de organisatorische en personele consequenties van het aangaan van een overeenkomst onder kosten voor gemene rekening voor financieel-administratieve taken met Rijnland en Schieland & de Krimpenerwaard, kenmerk 1359101.
4. OR-advies inzake de organisatorische en personele consequenties van het aangaan van een overeenkomst onder kosten voor gemene rekening voor financieel-administratieve taken met Rijnland en Schieland & de Krimpenerwaard, kenmerk ****.
5. Brief WOR-bestuurder aan OR inzake advies m.b.t. de organisatorische en personele consequenties van het aangaan van een overeenkomst onder kosten voor gemene rekening voor financieel-administratieve taken met Rijnland en Schieland & de Krimpenerwaard, kenmerk ****.

CONFIDENT

Tekst_Onderwerp

Dossiernummer : Nr_Dossier
Vergaderdatum : VV_datum

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van D&H_datum, dossiernummer Nr_Dossier;
gelezen het positieve advies van de commissie ...;

overwegende dat:

...

Gelet op:

...

Besluit:

1. Aan te gaan de overeenkomst tussen de Hoogheemraadschappen van Rijnland, van Schieland en de Krimpenerwaard en van Delfland betreffende de uitvoering van financieel-administratieve werkzaamheden onder kosten voor gemene rekening.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 22 november 2018

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris,

de Voorzitter,

ir. P.C. Janssen

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Overeenkomst tussen de Hoogheemraadschappen van Rijnland, van Schieland en de Krimpenerwaard en van Delfland betreffende de uitvoering van financieel-administratieve werkzaamheden onder kosten voor gemene rekening

De ondergetekenden/partijen:

1. De publiekrechtelijke rechtspersoon het **Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard**, gevestigd te Rotterdam, te dezen krachtens artikel 95 van de Waterschapswet vertegenwoordigd door de heer H. Oosters, handelend in de hoedanigheid van dijkgraaf ter uitvoering van het op [datum] door het College van dijkgraaf en hoogheemraden genomen besluit met kenmerk [nummer], verder te noemen: **Schieland en de Krimpenerwaard**;

en

2. De publiekrechtelijke rechtspersoon het **Hoogheemraadschap van Rijnland**, gevestigd te Leiden, te dezen krachtens artikel 95 van de Waterschapswet vertegenwoordigd door de heer R.A.M. van der Sande, handelend in de hoedanigheid van dijkgraaf ter uitvoering van het op 15 mei 2018 door het College van dijkgraaf en hoogheemraden genomen besluit met kenmerk (Corsanummer) 18.044871 verder te noemen: **Rijnland**;

en

3. De publiekrechtelijke rechtspersoon het **Hoogheemraadschap van Delfland**, gevestigd te Delft, te dezen krachtens artikel 95 van de Waterschapswet vertegenwoordigd door de dijkgraaf, heer P.H.W.M. Daverveldt, handelend ter uitvoering van het op [datum] door de Verenigde Vergadering genomen besluit met kenmerk [nummer], verder te noemen: **Delfland**;

Overwogen het volgende:

- I. de dagelijkse besturen van partijen hebben op basis van de in het najaar van 2013 door hen getekende intentieverklaring afgesproken het project herautomatisering van financieel-administratieve processen gezamenlijk uit te voeren;
- II. partijen hebben in het kader van de ontwikkeling en professionalisering van de financieel-administratieve processen vergelijkbare doelstellingen;
- III. partijen hebben eenzelfde geautomatiseerd systeem voor de financiële administratie aangeschaft;
- IV. Rijnland en Schieland hebben op basis van de hierboven genoemde intentieverklaring in december 2015 een overeenkomst van kosten voor gemene rekening ter uitvoering van de financieel-administratieve functies gesloten en hebben per 1 januari 2016 een gemeenschappelijke organisatie-eenheid voor de financieel-administratieve functies;
- V. deze samenwerking is in lijn met het bestuursakkoord Water, waarin wordt gevraagd om efficiencyvoordelen te bewerkstelligen, onder andere door meer samen te werken;
- VI. Delfland wenst per 1 januari 2019 aan te sluiten bij de samenwerking;
- VII. het doel van de samenwerking ligt op het gebied van de vergroting van de effectiviteit en efficiëntie in het uitvoeren van de financieel-administratieve werkzaamheden en door de samenwerking wordt verwacht financieel-administratieve voordelen te behalen op kosten en kwaliteit. Daarnaast wordt gestreefd naar het verminderen van de kwetsbaarheid door een beperkte bezetting;
- VIII. een goede uitvoering van de financieel-administratieve taken is belangrijk voor de bedrijfsvoering en sturing van de elk van de drie partijen en vormt de basis voor rapportage aan bestuur en directie.
- IX. Schieland en de Krimpenerwaard stelt voor de werkzaamheden het personeel beschikbaar, betaalt dus in eerste instantie de kosten en is daarmee "penvoerder";

Hoogheemraadschap van
Delfland

Hoogheemraadschap van
Schieland en de Krimpenerwaard

Hoogheemraadschap van
Rijnland

Komen het navolgende overeen:

Een overeenkomst van kosten voor gemene rekening aan te gaan onder de navolgende bepalingen:

Artikel 1 Naam

1. De overeenkomst is genaamd: "Overeenkomst tussen de Hoogheemraadschappen van Rijnland, van Schieland en de Krimpenerwaard en van Delfland betreffende de uitvoering van financieel-administratieve werkzaamheden onder kosten voor gemene rekening, hierna te noemen: de Overeenkomst".

Artikel 2 Te behartigen belang

1. De Overeenkomst wordt gesloten om per 1 januari 2019 een organisatie-eenheid voor de uitvoering van financieel-administratieve werkzaamheden in te richten met de intentie voordelen te behalen door het vergroten van de kwaliteit (effectiviteit en efficiëntie) van de financieel-administratieve processen, door kostenvermindering per partij door schaalvoordelen, alsmede om de kwetsbaarheid te verminderen.

Artikel 3 Uit te voeren werkzaamheden

1. Ter behartiging van het in artikel 2 genoemde belang, worden voor gemene rekening de kosten en de financiële gevolgen van risico's gedeeld en onder gezamenlijke verantwoordelijkheid van de deelnemende hoogheemraadschappen financieel-administratieve werkzaamheden verricht.
2. De werkzaamheden behelzen:
 - a. het delen van kennis en ervaring op het gebied van organisatieontwikkeling en procesoptimalisatie;
 - b. het vormen en hebben van een gemeenschappelijke organisatie-eenheid voor de uitvoering van de financieel-administratieve processen.

Artikel 4 Organisatie-eenheid

1. Met de inrichting van de gemeenschappelijke organisatie-eenheid voor de uitvoering van financieel-administratieve processen ontstaat er een eenheid binnen de organisatie van Schieland en de Krimpenerwaard die voor de hoogheemraadschappen de (financiële) administratie verzorgt.
2. De onder artikel 3, lid 2 genoemde organisatie-eenheid zal gevestigd zijn in Rotterdam, op het kantoor van Schieland en de Krimpenerwaard.
3. Schieland en de Krimpenerwaard is na de oprichting per 1 januari 2019 penvoerder voor de organisatie-eenheid. Onder penvoerder voor de organisatie-eenheid wordt verstaan het uitvoeren van de verslaglegging voor de organisatie-eenheid, het voorbereiden van vergaderingen en het monitoren van de opvolging van acties.
4. De organisatie-eenheid bevat geen rechtspersoonlijkheid en heeft geen eigen personeel. Het personeel werkzaam bij de organisatie-eenheid zal op de loonlijst van Schieland en de Krimpenerwaard vermeld staan.
5. Schieland en de Krimpenerwaard betaalt aan de werknemers van de organisatie-eenheid salaris en emolumenten overeenkomstig de bij die partij geldende personele regelingen en belast een evenredig deel conform de in deze overeenkomst vastgelegde verdeelsleutel door aan de partijen Rijnland en Delfland.
6. Uiterlijk 31 december 2018 zal invulling zijn gegeven aan de personele samenstelling en consequenties van de vorming van de gezamenlijke organisatie-eenheid door de hoogheemraadschappen.
7. De personele samenstelling zoals genoemd in bijlage 1 verricht werkzaamheden voor de drie hoogheemraadschappen.

Hoogheemraadschap van
Delfland

Hoogheemraadschap van
Schieland en de Krimpenerwaard

Hoogheemraadschap van
Rijnland

Artikel 5 Beleid en toezicht

1. De directies van Rijnland, Delfland en Schieland en de Krimpenerwaard geven de leiding aan de deugdelijke uitvoering van de werkzaamheden onder deze overeenkomst.
2. De directies van de hoogheemraadschappen stellen schriftelijk het beleid vast voor de taken van de gemeenschappelijke organisatie-eenheid voor de uitvoering van financieel-administratieve processen en zien toe op de uitvoering ervan.
3. Er wordt door de directie van Schieland en de Krimpenerwaard een intern werkreglement vastgesteld voor de (wijze van) uitvoering van de werkzaamheden door de medewerkers op de financiële administratie.
4. Jaarlijks vindt ten minste tweemaal directie-overleg plaats en voorts zo vaak als tenminste twee van de drie partijen dat nodig achten.
5. Het voorzitterschap en het secretariaat van het overleg rouleren jaarlijks over partijen, voor 2019 te beginnen met Rijnland, in 2020 Schieland, in 2021 Delfland en zo verder.
6. In het directie-overleg worden beslissingen bij unanimitie genomen.
7. Het directie-overleg stelt voor zijn vergaderingen een reglement van orde vast, waarin onder andere wordt geregeld de wijze van vaststelling van de begroting en de jaarrekening. Daarbij kan geen wijziging worden gebracht in hetgeen in deze overeenkomst is geregeld.
8. Schieland stelt telkens voor het directie-overleg een rapportage op met ten minste een overzicht van de bestede middelen en een prognose van het resultaat en zendt dit tijdig ter kennisneming aan Rijnland en Delfland.

Artikel 6 Kosten

1. De kosten voor gemene rekening zijn als volgt samengesteld:
 - a. personele kosten en
 - b. beheer- en overige kosten, zoals opgenomen in bijlage 1, en
 - c. financiële risico's (onder meer artikel 8).
 2. Partijen verdelen de kosten voor gemene rekening als volgt:

Rijnland	40%,
Delfland	40%,
Schieland en de Krimpenerwaard	20%.
 3. Schieland en de Krimpenerwaard stelt vóór 1 juni van het jaar voorafgaande aan het jaar waarop de begroting ziet, voor de kosten voor gemene rekening een begroting op en zendt deze ter informatie aan de andere partijen. Deze begroting wordt door de directies van de waterschappen gezamenlijk vastgesteld.
 4. Schieland en de Krimpenerwaard stelt vóór 1 maart van ieder jaar over het voorgaande jaar, een eindafrekening op aangaande de kosten voor gemene rekening en zendt deze ter informatie aan de andere partijen. Deze eindafrekening dient als basis voor de kostenverdeling.
 5. Het bepaalde in dit artikel is van toepassing op het vaststellen van de financiële verhoudingen tussen de hoogheemraadschappen in geval van verrekening van de kosten die met deze overeenkomst zijn gemoeid en, in geval van het opstellen van een liquidatieplan bij opzegging of beëindiging van de overeenkomst.
 6. Genoemde vooraf vastgestelde percentages zullen vervolgens jaarlijks worden toegepast op de door Schieland en de Krimpenerwaard gemaakte werkelijke kosten en de financiële gevolgen van risico's zoals bedoeld in artikel 3.
- De te verdelen kosten van de gemeenschappelijke organisatie-eenheid voor de uitvoering van financieel-administratieve processen zijn gespecificeerd in bijlage 1.

Hoogheemraadschap van
Delfland

Hoogheemraadschap van
Schieland en de Krimpenerwaard

Hoogheemraadschap van
Rijnland

Artikel 7 Voorschot

1. Rijnland en Delfland betalen aan Schieland en de Krimpenerwaard eenmaal per jaar een voorschot in hun aandeel in de jaarlijkse kosten, zoals deze in de vastgestelde begroting zijn geraamd. Schieland en Krimpenerwaard stelt de hoogte van de voorschotten direct na vaststelling van de begroting vast.
2. Het voorschot bedraagt 100% van het aandeel van partijen in de jaarlijkse kosten en wordt voldaan vóór 1 juli van het betreffende boekjaar.
3. Vaststelling van de definitieve bijdrage van de overige hoogheemraadschappen vindt jaarlijks plaats binnen vier weken na vaststelling van de jaarrekening door Schieland en Krimpenerwaard. Binnen vier weken na vaststelling van de definitieve bijdrage door Schieland en Krimpenerwaard vindt betaling plaats.

Artikel 8 Gedeelde risico's

1. De kosten voortvloeiend uit de in dit artikel genoemde gebeurtenissen of risico's worden verdeeld over partijen conform de verdeelsleutel vermeld in art. 6.2.
2. Indien door wetwijziging of anderszins het uitvoeren voor gemene rekening van de taken genoemd in artikel 3 niet langer is toegestaan, waardoor de hiermee belaste werknemers van Schieland en de Krimpenerwaard werkloos (dreigen te) raken, de kosten voor onder andere in het kader van herplaatsing binnen of buiten Schieland en de Krimpenerwaard, suppletie als gevolg van wettelijke voorschriften (SAW) en kosten voor uitvoering van een sociaal plan en/of sociaal statuut dat in voornoemde situatie wordt opgesteld of moet worden opgesteld.
3. Dit geldt tevens in het geval dat het team wordt opgeheven in overeenstemming met art. 11 en een liquidatieplan wordt opgesteld. Er zal door Schieland en de Krimpenerwaard naar worden gestreefd het personeel te (her-) plaatsen bij partijen, waarbij het uitgangspunt is dat personeel dat afkomstig is van Rijnland en Delfland daar zal worden teruggeplaatst en personeel dat afkomstig is van Schieland en de Krimpenerwaard daar zal blijven werken. Indien dit om economisch financiële redenen dan wel andere redenen niet mogelijk is, wordt overgegaan tot het opstellen van een sociaal plan/en of sociaal statuut.
4. Indien een medewerker belast met uitvoering van de in artikel 3 genoemde taken ziek wordt en/of arbeidsongeschikt raakt, de kosten van verzuimbegeleiding, re-integratie, WIA, Arbowet en andere zaken of wetgeving in dit kader.

Artikel 9 Archief

1. Schieland en de Krimpenerwaard draagt zorg voor de archiefbescheiden overeenkomstig het bepaalde bij of krachtens de wettelijke voorschriften daaromtrent.

Artikel 10 Duur en evaluatie van de overeenkomst

1. De overeenkomst wordt aangegaan voor onbepaalde tijd.
2. Voor opzegging van de Overeenkomst door één van partijen wordt een opzegtermijn van tenminste één jaar in acht genomen. Gedurende twee jaren na het sluiten van de Overeenkomst is opzegging niet mogelijk.
3. Bij beëindiging van de Overeenkomst zoals bedoeld in het tweede lid, wordt een liquidatieplan opgesteld.
4. Indien de Overeenkomst door één partij wordt opgezegd, wordt allereerst getracht in overleg tussen partijen een deskundige aan te wijzen aan wie de opdracht wordt verleend een liquidatieplan op te stellen. De deskundige dient daarbij uit te gaan van c.q. rekening te houden met de percentages genoemd in artikel 6 lid 2.
5. Directies van partijen evalueren deze samenwerking twee jaar na inwerkingtreding van de Overeenkomst. Deze evaluatie wordt ter kennisneming voorgelegd aan de colleges van partijen.

Artikel 11 Toetreding

1. Andere waterschappen (of derden) kunnen niet toetreden tot de Overeenkomst aangezien dan de kostenverdeelsleutel wordt gewijzigd.
2. Indien een derde wenst toe te treden tot de samenwerking, dient de Overeenkomst te worden beëindigd en nieuwe overeenkomst kosten voor gemene rekening tussen de gegadigden te worden aangegaan.

Artikel 12 Geschillen

1. Een Partij die meent dat een geschil betreffende of een gebrek in de naleving van de afspraken uit de Overeenkomst bestaat, deelt dat schriftelijk aan de andere Partij mee. Die mededeling bevat een beschrijving van het geschil en een voorstel voor een oplossing.
2. De andere Partij antwoordt schriftelijk binnen twee weken op de mededeling als bedoeld in het eerste lid, desgewenst met een alternatieve oplossing.
3. Partijen treden in geval van een daarna voortdurend geschil zo spoedig mogelijk in overleg.
4. Indien niet tot overeenstemming kan worden gekomen, kan de Partij die dat wenst, het geschil voorleggen aan de rechter.

Artikel 13 Totstandkoming aanvullingen en wijzigingen

1. De Overeenkomst bevat alle afspraken tussen Partijen inzake de kosten voor gemene rekening inzake financieel-administratieve werkzaamheden en vervangt alle voorafgaande afspraken, mochten die tegenstrijdig zijn met het in de Overeenkomst bepaalde.
2. Wijziging van en aanvulling op de Overeenkomst is slechts van kracht voor zover zij schriftelijk tussen Partijen is overeengekomen.
3. Indien een bepaling van de Overeenkomst niet rechtsgeldig blijkt te zijn, zal de Overeenkomst voor het overige van kracht blijven.
4. Partijen zullen over de bepaling die niet rechtsgeldig is, overleg plegen, teneinde een vervangende bepaling overeen te komen die wel rechtsgeldig is en zoveel mogelijk aansluit bij de strekking van de te vervangen bepaling.
5. De in artikel 6 lid 2 vermelde verdeelsleutel kan niet worden gewijzigd.

Uitleg: De ter zake van de kosten vooraf overeengekomen verdeelsleutel kan nadien niet worden gewijzigd en/of aangepast worden aan eventueel gewijzigde feitelijke omstandigheden. Dit vloeit voort uit de voorwaarde dat deze verdeelsleutel voorafgaand aan de te maken kosten moet zijn overeengekomen.

Artikel 14 Slotbepalingen

1. De Overeenkomst treedt in werking op 1 januari 2019.
2. De overeenkomst van kosten voor gemene rekening ter gemeenschappelijke uitvoering van de financieel-administratieve functies door de Hoogheemraadschappen van Rijnland en van Schieland en de Krimpenerwaard die in december 2015 is vastgesteld en het addendum FA dd. 6 december 2016, eindigen op de dag dat onderhavige overeenkomst in werking treedt.

Aldus overeengekomen en in drievoud opgemaakt en ondertekend,

te Rotterdam
op
Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard
de dijkgraaf,

H. Oosters

Hoogheemraadschap van
Delfland

Hoogheemraadschap van
Schieland en de Krimpenerwaard

Hoogheemraadschap van
Rijnland

te Leiden
op
Hoogheemraadschap van Rijnland
de dijkgraaf,

R.A.M. van der Sande

te Delft,
op
Hoogheemraadschap van Delfland
de dijkgraaf,

P.H.W.M. Daverveldt

Bijlage 1 Raming 2019 kosten Financiële eenheid

Raming 2019 kosten Financiële eenheid									
Personeel	fte	Schaal	Begroot (middelsom)	Begroot 2019	Prognose 2019	Rijnland 40%	HHSK 20%	HHD 40%	Totaal
12 fte: te weten									
- Manager 11 - Teamleider A	1	11	85.980	85.980	85.980	34.392	17.196	34.392	85.980
- Ondersteuner S10 - Administrateur	2	10	76.912	153.824	153.824	61.530	30.765	61.530	153.824
- Functioneel beheerder	2	10	76.912	153.824	153.824	61.530	30.765	61.530	153.824
- Ondersteuner S9 - Financieel medewerker	2	9	64.655	129.310	129.310	51.724	25.862	51.724	129.310
- Medewerker Meta data en overige werkzaamheden	1	6	49.146	49.146	49.146	19.658	9.829	19.658	49.146
- Medewerker financiële administratie	4	7	45.460	181.840	181.840	72.736	36.368	72.736	181.840
- Overige personele kosten			26.000	26.000	26.000	10.400	5.200	10.400	26.000
Totale personeelslasten	12			779.924	779.924	311.970	155.985	311.970	779.924
Beheer- en overige kosten									
Onderhoud soft- en hardware				450.000	450.000	180.000	90.000	180.000	450.000
Huisvesting + ICT+GEO				234.000	234.000	93.600	46.800	93.600	234.000
Consultancy AS				50.000	50.000	20.000	10.000	20.000	50.000
Request for Change (CFC)				40.000	40.000	16.000	8.000	16.000	40.000
Overige facilitaire zaken				20.000	20.000	8.000	4.000	8.000	20.000
Inleen/inhuur kosten				p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Totale beheer- en overige kosten				794.000	794.000	317.600	158.800	317.600	794.000
Totale kosten				1.573.924	1.573.924	629.570	314.785	629.570	1.573.924

Bijlage 3

Was-woordt-tabel team Financiën van Delfland, behorende bij het onderbrengen van financieel-administratieve werkzaamheden bij HHSK, onder een overeenkomst van kosten voor gemene rekening met HHSK en HHR.

Functie	Schaal	Formatie (fte) Was 31/12/2018	Formatie (fte) Wordt 2019	Formatie (fte) Vervalt 2019
Teamleider A	13	1,0	1,0	-
Senior beleidsadviseur	12	3,0	3,0	-
Senior adviseur	11	7,53	5,34*	2,19*
Senior financieel medewerker	10	1,0	0,0*	1,0*
Financieel medewerker	9	2,0	1,0**	1,0**
Financieel administratief medewerker	7	1,65	1,65	-
Boekhoudkundig medewerker B	6	2,39	0,72*	1,67*
Totaal		18,57	12,71	5,86

*per 1 januari 2019; **per 1 juni 2019

Bijlage 4

Toelichting op wijzigingen in team Financiën bij het onderbrengen van financieel-administratieve werkzaamheden bij HHSK, in een samenwerkingsverband met HHSK en HHR

Met het onderbrengen van financieel administratieve werkzaamheden bij HHSK onder een overeenkomst van kosten voor gemene rekening met HHSK en HHR, vervalt een deel van de werkzaamheden bij team Financiën bij Delfland. Deze toelichting beschrijft op hoofdlijnen welke werkzaamheden overgaan naar HHSK en welke bij Delfland blijven, wat de formatieve consequenties zijn en wat dit betekent voor de zittende medewerkers.

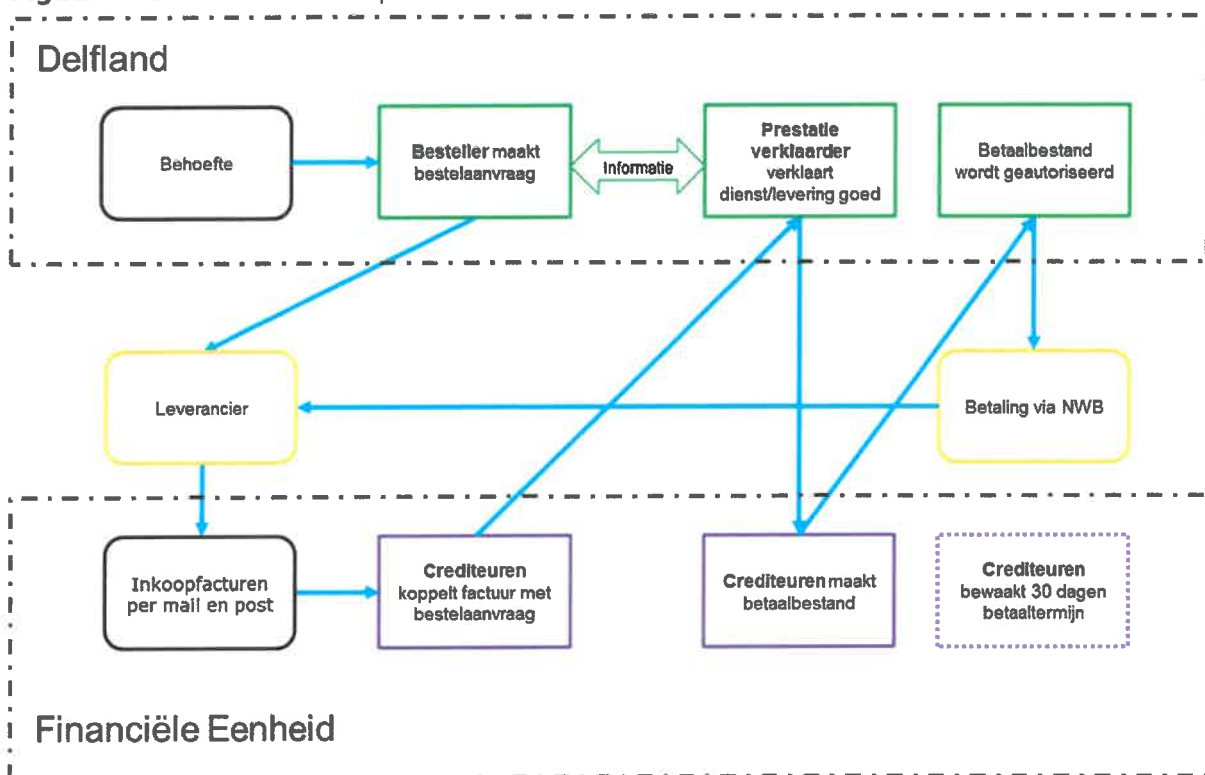
Financieel administratieve werkzaamheden

De financieel administratieve werkzaamheden bij team Financiën van Delfland bestaan uit de onderdelen crediteuren, debiteuren, grootboek en overig.

Crediteuren

Voor het onderdeel crediteuren toont figuur 1 schematisch de hoofdlijnen van het werkproces en beschrijft tabel 1 welke werkzaamheden overgaan naar de Financiële Eenheid (FE) bij HHSK en welke werkzaamheden bij Delfland blijven. De crediteurenwerkzaamheden die overgaan naar de FE beslaan ca. 2 fte. De werkzaamheden die resterend bij team Financiën vergen ca. 0,03 fte.

Figuur 1. Schematisch werkproces crediteuren.

Tabel 1. Beschrijving waar werkzaamheden crediteuren plaatsvinden na aangaan samenwerking met HHSK en HHR (FE = Financiële Eenheid).

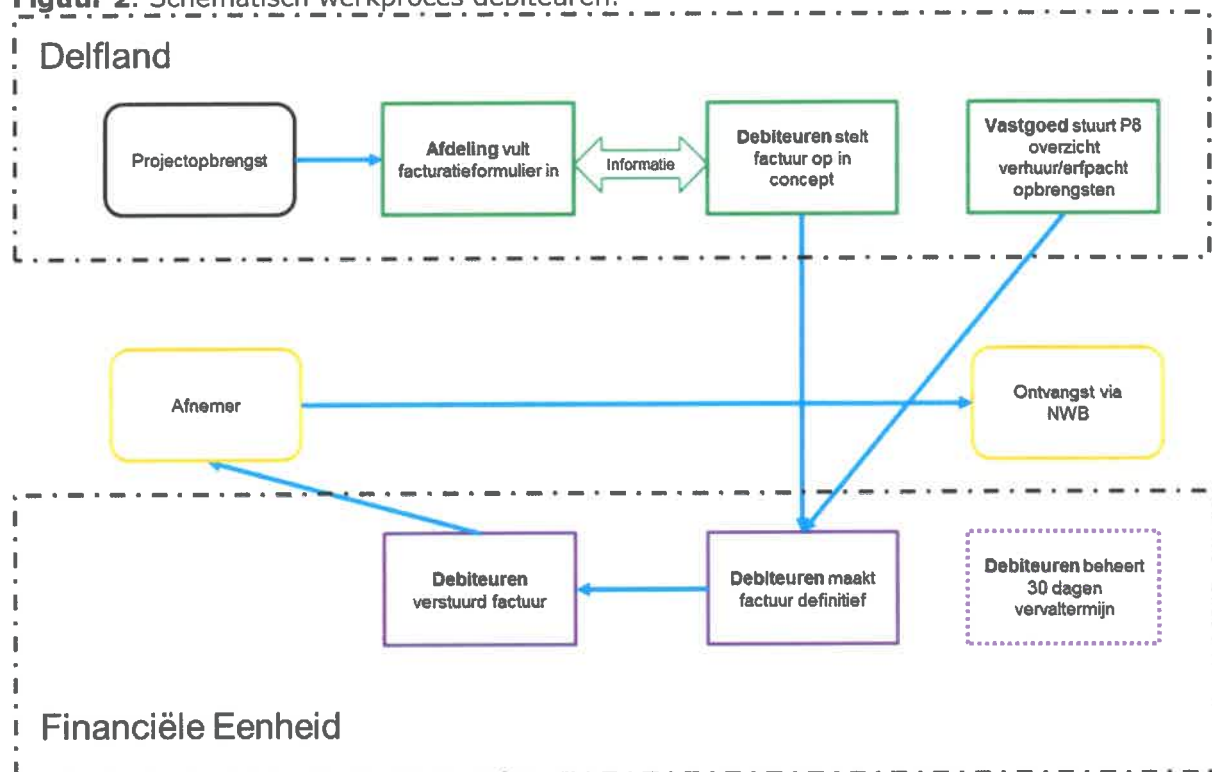
Activiteit crediteuren	Waar belegd
Stamgegevens crediteuren beheren	FE
Binnen komende facturen registreren (digitaal/post)	FE
Beheren prikbord/postvak crediteuren	FE
Verwerken inkoopfacturen	FE

Communicatie/correcties inkoopfacturen (met bestellers)	FE
Opstellen memoriaal factuurverdeling (energie/studie/Albron)	FE/HHD
Betaallijst bijhouden	FE
Eerste concept betaallijst	FE
Beheren 30-dagen-betaaltermijn	FE
Communiceren t.b.v. tijdige prestatieverklaring	FE
Communicatie met leveranciers (openstaande facturen etc.)	FE

Debiteuren

Voor het onderdeel debiteuren toont figuur 2 schematisch het werkproces en beschrijft tabel 2 welke werkzaamheden overgaan naar de Financiële Eenheid (FE) bij HHSK en welke werkzaamheden bij Delfland blijven. De debiteurenwerkzaamheden die overgaan naar de FE beslaan ca. 0,83 fte. De werkzaamheden die resteren bij team Financiën vergen ca. 0,47 fte.

Figuur 2. Schematisch werkproces debiteuren.

Tabel 2. Beschrijving waar werkzaamheden *debiteuren* plaatsvinden na aangaan samenwerking met HHSK en HHR (FE = Financiële Eenheid).

Activiteit debiteuren	Waar belegd
Stamgegevens debiteuren beheren	FE
Binnenkomende facturatieformulieren registreren/verwerken	HHD
Beheren postvak debiteuren	FE/HHD
Opstellen conceptfactuur (exploitatie)	HHD
Opstellen conceptfactuur (investering)	HHD (PMB)
Controleren/corrigeren conceptfactuur	FE
Definitief maken conceptfactuur	FE
Versturen van verkoopfacturen	FE
Bewaken 30-dagen-betaaltermijn	FE
Aanmaningen sturen	FE

Communicatie met afnemers	FE
---------------------------	----

Grootboek

De werkzaamheden grootboek zijn beschreven in tabel 3. In deze tabel is aangegeven welke werkzaamheden overgaan naar de FE en welke bij Delfland blijven. De grootboekwerkzaamheden die overgaan naar de FE beslaan ca. 1,36 fte. De werkzaamheden die resteren bij team Financiën vergen ca. 0,22 fte.

Tabel 3. Beschrijving waar werkzaamheden *grootboek* plaatsvinden na aangaan samenwerking met HHSK en HHR (FE = Financiële Eenheid).

Activiteit grootboek	Waar belegd
Betaalbatch controleren	FE
Bankbetalingen genereren (betaalbatch + handmatige)	FE
Creditcardbetalingen genereren	HHD
Bankmutaties verwerken (NWB + ING)	FE
Hoofdkas en kleine kas bijhouden/verwerken	HHD/FE
RBG-opbrengsten verwerken	FE
Opstellen/boeken memo's (Rentelingen, afschrijvingen, Albron etc.)	FE
Opstellen/reserveren voorzieningen	FE
Aansluiting Salarisadministratie in financiële administratie	FE
Opstellen maanddossiers	FE
Periode- en jaarafsluiting	FE
Opstellen jaarrekening cijfermatig	FE
Transitoria beoordelen/boeken en afloop beheren	FE
Aanleveren documenten (interim) controle accountant	FE
Aanspreekpunt Grootboek	HHD/FE
Resultaat voorgaand boekjaar boeken	FE
Correcties codering inkoopfacturen	FE
Debet/credit facturen koppelen via memoriaal	FE
Financiële mutaties afletteren	FE

Overig

De overige financieel-administratieve werkzaamheden zijn beschreven in tabel 4. In deze tabel is aangegeven welke werkzaamheden overgaan naar de FE en welke bij Delfland blijven. De overige werkzaamheden die overgaan naar de FE beslaan ca. 1,1 fte. De werkzaamheden die resteren bij team Financiën vergen ca. 0,83 fte.

Tabel 4. Beschrijving waar *overige* werkzaamheden plaatsvinden na aangaan samenwerking met HHSK en HHR (FE = Financiële Eenheid).

Activiteit overig	Waar belegd
Contactpersoon NWB + ING	HHD
Beheren machtigingen NWB + ING	HHD
BTW-bedragen boeken/opnemen (correctie op inkoopfacturen)	FE
BTW-aangifte opstellen (per kwartaal)	FE

BTW-aangifte indienen (per kwartaal)	HHD
Aangifte IB47 (Pseudowerknemerschap)	FE
RBG-liquiditeitsoverzicht	HHD
Klimaatadaptatie, overzicht bijhouden	HHD
Subsidieregister bijhouden	HHD
EMU-verplichting	FE
Werkkostenregeling overzicht/controle	FE
Fractievergoeding administratie	HHD
Bankgaranties	HHD
CAR-verzekering mutaties	FE
Communiceren overgang FE => FA	HHD
Functioneel beheer financieel systeem	FE
Coördinatie en management	FE

Personele consequenties

Met het onderbrengen van financieel-administratieve werkzaamheden van Delfland bij de Financiële Eenheid van HHSK gaat in het totaal ca. 5,3 fte aan werkzaamheden over. Bij Delfland resteert ca. 1,5 fte aan financieel administratieve werkzaamheden.

Met HHSK is in 2017, in het traject van aansluiting bij PROSA, overeengekomen dat bij de beoogde samenwerking op het gebied van financieel-administratieve werkzaamheden vanaf 2019, geen personeel overgaat van Delfland naar HHSK. De financieel-administratieve werkzaamheden van Delfland worden door de Financiële Eenheid opgevangen met de huidige bezetting, wat voor de drie waterschappen zorgt voor lagere kosten. Dat kan omdat e-facturering in 2019 gaat zorgen voor efficiency op het crediteurenproces en omdat de Financiële Eenheid sinds de oprichting in 2016 heeft ingezet op optimalisatie van processen en daarmee meer werk aan kan met dezelfde bezetting.

De formatie van team Financiën bij Delfland wordt teruggebracht met 5,86 fte (openstaande vacatureruimte). Dit is iets meer dan de 5,3 fte aan werkzaamheden die overgaat. Het verschil komt voort uit procesverbetering bij team Financiën in de afgelopen jaren, waardoor niet alle ontstane vacatureruimte hoeft te worden ingevuld. Omdat de afgelopen jaren geanticipeerd is op de samenwerking met Rijnland en Schieland, door het niet invullen van vacatureruimte, maar tijdelijk inhuren, heeft het overgaan van de financieel-administratieve werkzaamheden naar de Financiële Eenheid van HHSK geen personele consequenties, in de zin van bovenformativiteit. Wel raakt het de werkpakketten van vier medewerkers

Van de vier medewerkers in vaste dienst (3,37 fte; zie tabel) die nu grotendeels aan financieel-administratieve processen werken, verandert voor twee medewerkers het werkpakket.

Functie	Schaal	Formatie 2019 (fte)	Aantal medewerkers
Financieel medewerker	9	1,0	1
Financieel administratief medewerker	7	1,65	2
Boekhoudkundig medewerker B	6	0,72	1

De huidige taken van de financieel medewerker vervallen (bijna) geheel. Deze medewerker gaat na 1 januari 2019 werken aan (ondersteuning van) de werkprocessen P&C-cyclus

(managementrapportages, kadernota, begroting, BURAP, jaarrekening) en financieel advies en aan (het implementeren en optimaliseren van het werken met) PROSA (o.a. achtervang key user rapportage en inrichting). Ook zal deze medewerker in de overgangperiode de Financiële Eenheid bij HHSK waar nodig ondersteunen op het grootboek. De werkzaamheden passen binnen het functieprofiel Financieel medewerker.

De financieel administratief medewerkers gaan zich bezighouden met de bij Delfland resterende financieel-administratieve taken. Deze taken zitten grotendeels in hun huidige werkpakket(ten). De resterende capaciteit (ca. 0,16 fte) wordt ingezet op het ondersteunen van de financiële administratie van subsidieprojecten. Deze taak zit ook nu al in het werkpakket van 1 van de financieel administratief medewerkers.

De taken van de boekhoudkundig medewerker B vervallen. Deze medewerker zal gaan werken in het werkproces bestellen tot betalen (PROSA). De werkzaamheden sluiten aan bij het kennis en vaardigheidsniveau van de huidige functie, maar niet bij het huidige omschrijving van het functieprofiel, dat vrij specifiek is gericht op crediteurenadministratie. Het functieprofiel zal worden aangepast op de nieuwe werkzaamheden.

Hoogheemraadschap van Delfland
T.a.v. de WOR-bestuurder, de heer ir. P.C. Janssen
Postbus 3061
2601DB DELFT

UW BRIEF
25 juni 2018
UW KENMERK
1359101
ONS KENMERK
1368823
DELFT
13 september 2018

ONDERWERP

Advies OR t.b.v. consequenties financiële en administratieve werkzaamheden

Geachte heer Janssen,

Wij ontvingen 25 juni 2018 uw adviesaanvraag voor de organisatorische en personele consequenties van het aangaan van de overeenkomst tussen de Hoogheemraadschappen van Rijnland, Schieland en de Krimpenerwaard en Delfland betreffende de uitvoering van financieel-administratieve werkzaamheden onder kosten voor gemene rekening.

U heeft ons goed betrokken bij de ontwikkelingen rondom de samenwerking. De consequenties voor het personeel brengen geen knelpunten met zich mee.

Daarnaast adviseren wij om in de overeenkomst af te spreken dat Delfland voldoende invloed heeft op de verdere inrichting van Prosa. Veel medewerkers ervaren het werken met dit programma als tijdrovend en niet efficiënt. Er zijn kansen voor automatisering en andere verbeteringen. Het is onwenselijk dat de gewenste verbeteringen vertragen door afhankelijkheid van anderen.

Wij adviseren om, met bovenstaande advies in acht genomen, uitvoering te geven aan het voorliggende voorgenomen besluit.

Met vriendelijke groet,
De Ondernemingsraad,

A. Spaanderman
Secretaris

M.J. van Driel
Voorzitter

cc: L. van Slooten, teamleider Personeel & Organisatie

Hoogheemraadschap van

Delfland

UW BRIEF

13 september 2018

ONS KENMERK

1369805

DELFT

24 september 2018

Aan de Ondernemingsraad van Delfland
Postbus 3061
2601 DB DELFT

ONDERWERP

inrichting Prosa

Geachte leden van de Ondernemingsraad,

Op 13 september 2018 ontving ik uw advies over de personele en organisatorische consequenties van het aangaan van de overeenkomst tussen de hoogheemraadschappen van Rijnland, Schieland en de Krimpenerwaard en Delfland, betreffende het uitvoeren van financieel-administratieve werkzaamheden onder kosten voor gemene rekening.

U adviseert om uitvoering te geven aan het voorliggende besluit en plaatst de kanttekening dat het belangrijk is om voldoende invloed te hebben op de verdere inrichting van Prosa. U adviseert om hierover een passage op te nemen in de overeenkomst.

Ik ben blij met uw positieve advies en onderschrijf het belang dat de OR hecht aan voldoende invloed op de inrichting van Prosa.

De invloed van Delfland op (de inrichting van) Prosa loopt nu via de zogenaamde key-user-overleggen en de stuurgroep Prosa. Rijnland, Schieland en Delfland hebben per waterschap één of twee key-users voor de verschillende Prosa-werkprocessen. Deze key-users zorgen ervoor dat de werkprocessen goed blijven lopen en brengen knel- en verbeterpunten in tijdens gezamenlijke key-user-overleggen per werkproces. In die overleggen bereiden de key-users van Rijnland, Schieland en Delfland samen verbetervoorstellen voor, die soms leiden tot een verzoek tot aanpassing van (de inrichting van) Prosa.

Als de voorstellen een aanpassing van Prosa vergen, dan leggen de key-users een *request for change* voor aan de stuurgroep Prosa, waarin de waterschappen op afdelingshoofdenniveau zijn vertegenwoordigd. De stuurgroep besluit over de aanpassingen.

De boven beschreven werkwijze biedt mijns inziens voldoende mogelijkheid om invloed uit te oefenen op de inrichting van Prosa. De drie waterschappen hebben hierin een gelijkwaardige positie. Ik acht het daarom niet noodzakelijk om een aanvullende passage op te nemen in de samenwerkingsovereenkomst.

Met vriendelijke groet,
de WOR-bestuurder,

ir. P.C. Janssen

BIJLAGE(N) -

CONTACT de heer dr. ir. M.P. Cuypers • T (015) 260 81 27 • E ccuypers@hhdelfland.nl

POSTADRES Postbus 3061, 2601 DB Delft • WEBSITE www.hhdelfland.nl

SECTOR Bedrijfsvoering • TEAM Financiën

Verenigde Vergadering

Dossiernummer	1029
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	22 november 2018
Agendapunt	H.08
Omschrijving	Zienswijze toetreding GR tot werkgeversvereniging UvW (BOB)

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Bestuur, organisatie en bedrijfsvoering	6 november 2018
Verenigde Vergadering	22 november 2018

Voorgesteld besluit

Akkoord te gaan met de toetreding van de Gemeenschappelijke Regelingen De Regionale Belastinggroep (GR RBG) en Het Waterschapshuis (GR HWH) tot de werkgeversvereniging bij de Unie van Waterschappen.

Onderwerp: Toetreding tot werkgeversvereniging UvW van GR RBG en GR HWH
Dossiernummer: 1029

Gevraagd besluit:

Gevraagd besluit VV 22 november:

1. Akkoord te gaan met de toetreding van de Gemeenschappelijke Regelingen De Regionale Belastinggroep (GR RBG) en Het Waterschapshuis (GR HWH) tot de werkgeversvereniging bij de Unie van Waterschappen.

1. Probleemstelling - context

Het dagelijks bestuur van de RBG heeft op 27 september 2018 besloten een bestuursvoorstel inhoudende toetreding per 1 januari 2019 van de RBG tot de werkgeversvereniging Unie van Waterschappen (wgv UVW) ter besluitvorming door te geleiden aan het algemeen bestuur van de RBG. De gemeenschappelijke regeling (GR) bepaalt dat het algemeen bestuur daartoe niet besluit dan nadat de algemeen besturen van de deelnemers in de gelegenheid zijn gesteld om hun zienswijze te geven.

Ook van het dagelijks bestuur van de GR HWH is inmiddels het verzoek ontvangen om een oordeel over de door GR HWH gewenste toetreding van de GR HWH tot de wgv-UVW.

2. Beoogd effect

Als lid van het algemeen bestuur goedkeuring geven aan de GR RBG en aan de GR HWH om zich aan te sluiten bij de werkgeversvereniging Unie van Waterschappen.

3. Kernboodschap

Met het afgeven van haar akkoord biedt Delfland zowel GR RBG als GR HWH de mogelijkheid om zich aan te sluiten bij de werkgeversvereniging van de UvW. Voor beide GR-en wordt daarmee de mogelijkheid gecreëerd om voor het personeel de rechtspositieregeling van de waterschappen te volgen c.q. toe te passen.

4. Historie - eerdere besluitvorming

N.v.t.

5. Regelgeving en Beleid

Artikel 44, lid 3, van de Gemeenschappelijke regeling Regionale Belasting Groep.

6. Financiën

N.v.t.

7. Duurzaamheid

N.v.t.

8. Organisatorische en personele consequenties

N.v.t.

9. OR/GO

N.v.t.

10. Risico- en beheersmaatregelen

N.v.t.

11. Communicatie (in- en extern)

N.v.t.

12. Bekendmaking en vervolprocedure

D&H stelt de GR RBG en GR HWH op de hoogte van de zienswijze van Delfland.

13. Bevoegd orgaan

De VV is het bevoegd orgaan voor het afgeven van het gevraagde akkoord.

14. Toelichting

Tijdens de ledenvergadering van de Unie van Waterschappen is besloten per 1 januari 2019 een werkgeversvereniging op te richten voor waterschappen en aan de waterschappen gelieerde organisaties in het publieke domein (lees sectorvolgers, zoals GR RBG en GR HWH).

Het dagelijks bestuur van de RBG heeft op 27 september 2018 besloten een bestuursvoorstel inhoudende toetreding per 1 januari 2019 van de RBG tot de werkgeversvereniging Unie van Waterschappen (wgv UVW) ter besluitvorming door te geleiden aan het algemeen bestuur van de RBG. De gemeenschappelijke regeling (GR) bepaalt dat het algemeen bestuur daartoe niet besluit dan nadat de algemeen besturen van de deelnemers in de gelegenheid zijn gesteld om hun zienswijze te geven.

Ook van het dagelijks bestuur van de GR HWH is inmiddels het verzoek ontvangen om een oordeel van Delfland over de door GR HWH gewenste toetreding van de GR HWH tot de wgv-UVW.

Zowel GR RBG als GR HWH bereiken hiermee dat zij voor de medewerkers de rechtspositieregeling van de waterschappen kan volgen en de Sectorale Arbeidsvoorwaardenregeling Waterschapspersoneel (SAW) kan toepassen.

15. Bijlagen

1. Uitgaande brief toetreding GR RBG tot werkgeversvereniging UVW
2. Uitgaande brief toetreding GR HWH tot werkgeversvereniging UvW

Toetreding tot werkgeversvereniging UvW van GR RBG en GR HWH

Dossiernummer : 1029

Vergaderdatum : 22 november 2018

Hoogheemraadschap van
Delfland

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 16 oktober 2018, dossiernummer 1029;

gelezen het positieve advies van de commissie Bestuur, Organisatie en Bedrijfsvoering ;

overwegende dat:

tijdens de ledenvergadering van de Unie van Waterschappen is besloten per 1 januari 2019 een werkgeversvereniging op te richten voor waterschappen en aan de waterschappen gelieerde organisaties in het publieke domein (lees sectorvolgers, zoals GR RBG en GR HWH);

Gelet op:

Artikel 44, lid 3, van de Gemeenschappelijke regeling Regionale Belasting Groep

Besluit:

1. Akkoord te gaan met de toetreding van de Gemeenschappelijke Regelingen De Regionale Belastinggroep (GR RBG) en Het Waterschapshuis (GR HWH) tot de werkgeversvereniging bij de Unie van Waterschappen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 22 november 2018.

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de Voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Algemene besturen van de aan de Gr HWH deelnemende waterschappen

Behandeld door
M. van der Veen

Aantal pagina's
2

Datum
12 oktober 2018

Uw kenmerk

Onderwerp
Wnra - werkgeversvereniging

Ons kenmerk
Z1558/H007865

Geachte,

Met ingang van 1 januari 2020 treedt de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) in werking. Ook Het Waterschapshuis (HWH) heeft hiermee te maken omdat HWH medewerkers in dienst heeft met een ambtelijke aanstelling. In de Gemeenschappelijke regeling is bepaald dat de Sectorale Arbeidsvoorwaarden Waterschapspersoneel (SAW) van overeenkomstige toepassing zijn op het personeel van HWH. Voor de nadere invulling volgt HWH de arbeidsvoorwaarden van het waterschap De Dommel.

De SAW komt te zijner tijd te vervallen en daarvoor in de plaats wordt een collectieve arbeidsovereenkomst afgesloten. Waterschappen moeten, om een cao af te kunnen sluiten, een werkgeversvereniging oprichten. De Unie van Waterschappen begeleidt de oprichting van de werkgeversvereniging. Deze wordt per 1 januari 2019 opgericht. Ook de huidige SAW-volgers, zoals HWH, kunnen zich aansluiten bij de werkgeversvereniging.

Het Algemeen bestuur HWH besluit al dan niet deel te nemen aan de werkgeversvereniging. Voordat een dergelijk besluit wordt genomen, worden de Algemene besturen van de waterschappen in de gelegenheid gesteld hun wensen en bedenkingen ter kennis te brengen van het Algemeen bestuur Gr HWH. Het besluit wordt genomen bij meerderheid van twee derde van de uitgebrachte stemmen.

U wordt verzocht uw wensen en bedenkingen kenbaar te maken. Dit kunt u doen tot uiterlijk 31 december 2018. In de eerste vergadering van het Algemeen bestuur Gr HWH wordt het besluit genomen al dan niet deel te nemen aan de op te richten werkgeversvereniging.

Als bijlage bij deze brief treft u het concept voorstel aan het Algemeen bestuur Gr HWH. Voor meer informatie kunt u zich wenden tot Marianne van der Veen (m.vanderveen@hetwaterschapshuis.nl).

Hoogachtend,

namens het Dagelijks bestuur van Het Waterschapshuis

drs. G.J.A. Smits,
secretaris-directeur

Opsteller
Marianne van der Veen

Aantal pagina's
2

Behandelend gremium
Algemeen bestuur

Datum voorgelegd
..... 2019

Agendapunt, Onderwerp
, Wnra - werkgeversvereniging

Agendering
Ter besluitvorming

Kopie aan

Kenmerk
V0406/

1 Samenvatting voorstel

Voorgesteld wordt te besluiten deel te nemen aan de werkgeversvereniging die per 1 januari 2019 voor de waterschappen wordt opgericht. Voorgesteld wordt de secretaris-directeur HWH t/m 31 december 2019 af te vaardigen als vertegenwoordiger namens HWH in de werkgeversvereniging.

2 Inleiding

De Eerste Kamer heeft 8 november 2016 ingestemd met het wetsvoorstel Normalisatie rechtspositie ambtenaren (Wnra). De beoogde inwerkingtreding van de wet is 1 januari 2020. Dit heeft veel gevolgen voor de waterschappen en ook voor Het Waterschapshuis. De Wnra bepaalt dat vanaf 1 januari 2020 onder andere de Wet op de collectieve arbeidsovereenkomst (cao) van kracht is. Deze wet biedt het kader voor cao onderhandelingen en stelt eisen aan de onderhandelende partijen. Waterschappen moeten, om een cao af te kunnen sluiten, een werkgeversvereniging oprichten. De Unie van Waterschappen begeleidt de oprichting van de werkgeversvereniging. Deze wordt per 1 januari 2019 opgericht. Ook de huidige volgers van de Sectorale Arbeidsvoorwaarden Waterschapspersoneel (SAW), zoals HWH, kunnen zich aansluiten bij de werkgeversvereniging.

Lid worden van de werkgeversvereniging is een keuze van elk individueel waterschap en gelieerde organisatie. Binnen de sector waterschappen is een aantal gelieerde organisaties, zoals HWH, waar de bestuurders van de waterschappen verantwoordelijk zijn voor werkgeverschap en arbeidsvoorwaarden. Binnen deze gelieerde organisaties werken circa 3000 medewerkers, een kwart van het totale personeelsbestand. Deze organisaties zijn geen lid bij de Unie van Waterschappen, terwijl zij wel de huidige rechtspositionele regeling, de SAW toepassen. Deze organisaties moeten, na inwerkingtreding van de Wnra, om de cao integraal te kunnen toepassen, tot de werkgeversvereniging toe kunnen treden. Alleen een lid van de werkgeversvereniging is gebonden aan de cao en kan deze integraal toepassen.

3 Overwegingen

3.1 Deelname

Het Waterschapshuis is een publiekrechtelijk orgaan en heeft een beperkt aantal medewerkers in vaste of tijdelijke dienst aangesteld. Daarnaast werken medewerkers van waterschappen voor kortere of langere tijd bij Het Waterschapshuis. Hiervoor wordt tussen de medewerker, het betreffende waterschap en HWH een samenwerkingsovereenkomst afgesloten. In de Gemeenschappelijke regeling is bepaald dat de SAW van overeenkomstige toepassing zijn op het personeel van HWH. Voor de nadere invulling volgt HWH de arbeidsvoorwaarden van het waterschap De Dommel. De SAW geldt vanzelfsprekend ook voor de medewerkers van de waterschappen. Indien HWH toetreedt tot de werkgeversvereniging blijft de cao die voor waterschapsmedewerkers geldt ook van toepassing voor het personeel van HWH.

Vergaderstuk Algemeen bestuur

Ander voordeel is dat HWH kan blijven aanhaken bij De Dommel en zelf een beperkte HR-functie hoeft in te richten. Verder krijgt HWH een eigen (gewogen) stem in de werkgeversvereniging en kan daardoor beter de belangen van het HWH-medewerkers (zowel 'eigen' als 'waterschappers') inbrengen.

3.2 Vertegenwoordiger in de ledenvergadering van de werkgeversvereniging.

Een organisatie mag zelf bepalen wie naar de Ledenvergadering (LV) wordt afgevaardigd. In de statuten van de werkgeversvereniging staat alleen dat leden iemand afvaardigen. Er wordt geen functie genoemd. Naar verwachting wordt vanuit de waterschappen, gelet op de aard van de besluiten, een bestuurlijk vertegenwoordiger afgevaardigd naar de LV van de werkgeversvereniging. Gelieerde organisaties, zoals HWH, kunnen er ook voor kiezen om een bestuurlijk verantwoordelijke de vertegenwoordiging in de LV te laten doen. Als deze persoon ook namens het eigen waterschap in de LV van de werkgeversvereniging zitting heeft, heeft deze het stemrecht van het eigen waterschap en van de gelieerde organisatie/het samenwerkingsverband dat hij of zij vertegenwoordigt. Het is ook mogelijk om de secretaris-directeur volmacht te verlenen en hem af te vaardigen naar de LV van de werkgeversvereniging.

Voorgesteld wordt om i.v.m. de continuïteit de secretaris-directeur het eerste jaar af te vaardigen. In 2019 vinden waterschapsverkiezingen plaats waardoor de DB-samenstelling van HWH zal wijzigen. Eind 2019 kan worden bekeken of het gewenst is alsnog te kiezen voor bestuurlijke afvaardiging naar de LV van de werkgeversvereniging en welk DB-lid dat kan doen.

4 Risico-analyse

Niet deelnemen aan de werkgeversvereniging betekent dat de cao niet geldt. Het is nog wel mogelijk de cao te blijven toepassen, maar dit betekent veel extra werk en individuele afstemming met medewerkers over arbeidsvoorwaarden en eventueel de personeelsvertegenwoordiging. Daarnaast zal HWH bij niet deelnemen aan de werkgeversvereniging niet langer gebruik kunnen maken van de diensten van De Dommel omdat de werkwijze te verschillend wordt. Financieel zijn er geen risico's. De contributie van een werkgeversvereniging heeft een relatie met werkgeverschap, c.q. omvang van het personeelsbestand/loonsom. Aangezien deze bij HWH klein is, is ook de contributie een klein bedrag.

Artikel 35, tweede lid van de Gr HWH waarin is aangegeven dat de Sectorale Arbeidsvoorwaarden Waterschapspersoneel van overeenkomstige toepassing zijn op het personeel van HWH moet bij eerstvolgende Gr-wijziging worden aangepast.

5 Consultatie Algemene besturen waterschappen

Het Algemeen bestuur HWH besluit al dan niet deel te nemen aan de werkgeversvereniging. Voordat een dergelijk besluit wordt genomen, worden de Algemene besturen van de waterschappen in de gelegenheid gesteld hun wensen en bedenkingen ter kennis te brengen van het Algemeen bestuur Gr HWH. Het besluit wordt genomen bij meerderheid van twee derde van de uitgebrachte stemmen. [tekst later aanvullen met samenvatting ontvangen wensen en bedenkingen]

6 Conclusie

Het heeft de voorkeur dat HWH deelneemt aan de werkgeversvereniging.

7 Gevraagd besluit

Het Algemeen wordt gevraagd te besluiten:

- Deel te nemen aan de per 1 januari 2019 opgerichte werkgeversvereniging;
- De secretaris-directeur t/m 31 december 2019 aan te wijzen als vertegenwoordiger namens HWH in de Ledenvergadering van de werkgeversvereniging en hem daartoe volmacht te verlenen.

Aan het dagelijks bestuur van de Regionale Belasting Groep
Postbus 4083
3102 GB SCHIEDAM

UW BRIEF
5 oktober 2018
ONS KENMERK
1371734
DELFT
22 november 2018

ONDERWERP

Verzoek zienswijze op deelname RBG aan werkgeversvereniging UvW

Geacht bestuur,

In antwoord op uw brief van 5 oktober 2018 waarin u ons in de gelegenheid stelt een zienswijze kenbaar te maken met betrekking tot de deelname van de RBG aan de werkgeversvereniging Unie van Waterschappen (UvW), delen wij u mede dat wij in onze bijeenkomst van 22 november 2018 hebben besloten om akkoord te gaan met uw verzoek tot deelname aan de werkgeversvereniging UvW.

Hoogachtend,

De verenigde vergadering van Delfland,

de Secretaris,

de voorzitter,

ir. P.C. Janssen

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Hoogheemraadschap van
Delfland

UW BRIEF

5 oktober 2018

ONS KENMERK
1371734

DELFT
22 november 2018

Aan het dagelijks bestuur van de Regionale Belasting Groep
Postbus 4083
3102 GB SCHIEDAM

ONDERWERP

Verzoek zienswijze op deelname RBG aan werkgeversvereniging UvW

Geacht bestuur,

In antwoord op uw brief van 5 oktober 2018 waarin u ons in de gelegenheid stelt een zienswijze kenbaar te maken met betrekking tot de deelname van de RBG aan de werkgeversvereniging Unie van Waterschappen (UvW), delen wij u mede dat wij in onze bijeenkomst van 22 november 2018 hebben besloten om akkoord te gaan met uw verzoek tot deelname aan de werkgeversvereniging UvW.

Hoogachtend,

De verenigde vergadering van Delfland,

de Secretaris,

de voorzitter,

ir. P.C. Janssen

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Hoogheemraadschap van
Delfland

UW BRIEF

12 oktober 2018

ONS KENMERK

1371848

DELFT

22 november 2018

Aan het dagelijks bestuur van Het Waterschapshuis (HWH)
Postbus 2180
3800 CD AMERSFOORT

ONDERWERP

Zienswijze op deelname HWH aan werkgeversvereniging UvW

Geacht bestuur,

Als antwoord op uw brief van 12 oktober 2018 waarin u ons in de gelegenheid stelt een zienswijze met betrekking tot de deelname van HWH aan de werkgeversvereniging Unie van Waterschappen (UvW), delen wij u mede dat wij in onze bijeenkomst van 22 november 2018 hebben besloten om akkoord te gaan met uw verzoek tot deelname van HWH aan de werkgeversvereniging UvW.

Hoogachtend,

De Verenigde Vergadering van Delfland,

de Secretaris,

de Voorzitter,

ir. P.C. Janssen

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Verenigde Vergadering

Dossiernummer	1012
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	22 november 2018
Agendapunt	H.11
Omschrijving	Eigendomsoverdracht gemalen gemeente Schiedam (SWW)

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Stedelijk water en watersysteem	6 november 2018
Verenigde Vergadering	22 november 2018

Voorgesteld besluit

Het investeringsplan ter hoogte van € 170.000,-- vast te stellen en een uitvoeringskrediet ter hoogte van € 170.000,-- beschikbaar te stellen voor de overname in eigendom van drie oppervlakte watergemalen van de gemeente Schiedam, conform de herpolderingsovereenkomst d.d. 22 oktober 2008.

Onderwerp: eigendomsoverdracht gemalen gemeente Schiedam

Dossiernummer: 1012

Gevraagd besluit VV:

- Het investeringsplan ter hoogte van € 170.000,-- vast te stellen en een uitvoeringskrediet ter hoogte van € 170.000,-- beschikbaar te stellen voor de overname in eigendom van drie oppervlakte watergemalen van de gemeente Schiedam, conform de herpolderingsovereenkomst d.d. 22 oktober 2008.

1. Probleemstelling -context

Drie oppervlaktewaterwatergemalen van de gemeente Schiedam worden tegen betaling door Delfland in eigendom overgenomen. Om hiervoor het geld beschikbaar te krijgen, is een investeringskrediet vereist.

2. Beoogd effect

Het in eigendom verkrijgen van drie oppervlaktegemalen en leidingen in Schiedam zoals overeengekomen op 22 oktober 2008.

3. Kernboodschap

Met het verkrijgen van het eigendom van de drie oppervlaktegemalen en leidingen wordt de herpolderingsovereenkomst uit 2008 geëffectueerd.

4. Historie - eerdere besluitvorming

- a) Herpolderingsovereenkomst d.d. 22 oktober 2008 (DMS 1364726).
- b) Overeenkomst m.b.t. het vestigen van rechten van opstal, erfpacht en weg, alsmede beding kwalitatieve verplichtingen inzake de gemalen Fokkerstraat, Spieringshoek en Oost-Abtspolder te Schiedam. (DMS 1349345).

5. Regelgeving en Beleid

Uitvoering geven aan de herpolderingsovereenkomst met de gemeente Schiedam.

6. Financiën

De totale investeringsuitgaven voor Delfland komen op € 170.000 inclusief BTW. Het benodigde krediet bedraagt eveneens € 170.000 inclusief BTW, omdat het hier gaat om een bijdrage aan een andere uitvoeringsorganisatie (gemeente Schiedam).

Het uitvoeringskrediet is opgebouwd uit de volgende componenten.

Investerings:

Overname

	IP	Krediet	Onvoorzien
Gemaal Fokkerstraat	€ 137.950	€ 137.950	nvt

Dossiernummer: 1012

Gemaal Spieringshoek	€ 12.424	€ 12.424	nvt
Gemaal Oost-abtspolder	€ 16.906	€ 16.906	nvt

Exploitatie.

De gemalen worden sinds 2008 door Delfland beheerd (onderhouden en bediend); de kosten hiervan zijn opgenomen in de -reguliere- exploitatiebegroting. Dit besluit leidt dus niet tot toename van exploitatiekosten.

Kosten Notaris, kadaster etc:

- De inschatting is dat deze kosten € 5.000,= bedragen.
- De helft hiervan, te weten € 2.500,= komt voor rekening van Delfland.

De exploitatiekosten worden gedekt uit het programma Watersysteem, programmalijn Integraal watersysteem "waterkwantiteit".

In de herpolderingsovereenkomst is tevens een bedrag voor het achterstallig onderhoud overeengekomen van € 17.000,=. Deze zal gelijktijdig bij de Notaris overgedragen worden van Schiedam naar Delfland.

7. Duurzaamheid

Niet van toepassing.

8. Organisatorische en personele consequenties

Het onderhoud is sinds 2008 al verwerkt in het teamplan van BTI.

9. OR/GO

n.v.t.

10. Risico- en beheersmaatregelen

Geen, er wordt uitvoering gegeven aan een overeenkomst.

11. Communicatie (in- en extern)

Over de overdracht van de gemalen in Schiedam zal niet actief worden gecommuniceerd naar buiten toe. De gemalen worden immers al onderhouden en bediend door Delfland, voor het externe beeld verandert er dus niets.

12. Bekendmaking en vervolprocedure

Nadat de VV het krediet beschikbaar heeft gesteld, kan de eigendomsoverdracht bij de notaris plaatsvinden.

13. Bevoegd orgaan

De VV heeft op grond van art 99 Waterschapswet het budgetrecht en is bevoegd kredieten te verstrekken.

14. Toelichting

Op 22 oktober 2008 is de herpolderingsovereenkomst tussen Hoogheemraadschap van Delfland en de gemeente Schiedam ondertekend (DMS 1364726). Dit voorjaar is ter uitvoering daarvan een overeenkomst tot stand gekomen. (DMS 1349345). Thans dient de eigendomsoverdracht bij de notaris te worden geëffectueerd.

15. Bijlagen

n.v.t.

Eigendomsoverdracht gemalen gemeente Schiedam

Dossiernummer : 1012
Vergaderdatum : 22 november 2018

Hoogheemraadschap van
Delfland

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 16 oktober 2018, dossiernummer 1012
gelezen het positieve advies van de commissie Stedelijk Water en Watersysteem.

overwegende dat:

Het besluit voor de overdracht al in 2008 is genomen in de vorm van de herpolderings
overeenkomst d.d. 22 oktober 2008.

Gelet op:

De overeenkomst m.b.t. het vestigen van rechten van opstal, erfpacht en weg, alsmede
beding kwalitatieve verplichtingen inzake de gemalen Fokkerstraat, Spieringshoek en Oost-
Abtspolder te Schiedam is afgesloten.

Besluit:

- Het investeringsplan ter hoogte van € 170.000,-- vast te stellen en uitvoeringskrediet
ter hoogte van € 170.000,-- beschikbaar te stellen voor de voor de uitvoering
overname van de gemalen van de gemeente Schiedam, conform de
herpolderingsovereenkomst.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 22 november 2018

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de Voorzitter,

mr. P.H. Daverveldt

Verenigde Vergadering

Dossiernummer	975
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	22 november 2018
Agendapunt	H.12
Omschrijving	Groot onderhoud gemalen 2018 (vervolg) (SWW)

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Stedelijk water en watersysteem	6 november 2018
Verenigde Vergadering	22 november 2018

Toelichting

Dit voorstel is een vervolg op een VV-voorstel uit mei 2018, dossiernummer 619

Voorgesteld besluit

1. Het investeringsplan voor Groot Onderhoud gemalen (702039) ter grootte van € 3.941.000 met een bedrag van € 5.180.000 op te hogen tot € 9.121.000 en dit bedrag vast te stellen voor groot onderhoud van een 10-tal gemalen;
2. Het uitvoeringskrediet, ter grootte van € 3.585.000 met een bedrag van € 4.810.000 op te hogen tot € 8.395.000 en dit bedrag beschikbaar te stellen voor groot onderhoud van een 10-tal gemalen

Onderwerp: Groot onderhoud gemalen 2018 (vervolg)
Dossiernummer: 975

Het gevraagd D&H-besluit is:
De VV te verzoeken:

1. Het investeringsplan voor Groot Onderhoud gemalen (702039) ter grootte van € 3.941.000 met een bedrag van € 5.180.000 op te hogen tot € 9.121.000 en dit bedrag vast te stellen voor groot onderhoud van een 10-tal gemalen;
2. Het uitvoeringskrediet, ter grootte van € 3.585.000 met een bedrag van € 4.810.000 op te hogen tot € 8.395.000 en dit bedrag beschikbaar te stellen voor groot onderhoud van een 10-tal gemalen

1. Probleemstelling - context

Voor het groot onderhoud aan gemalen bouwen we voort op een bestaand besluit in de VV van mei 2018. Hierin zijn 11 gemalen benoemd, die voor Groot Onderhoud in aanmerking komen. Hiervan is voor 6 gemalen reeds in mei een IP en krediet toegekend. De aanvraag voor de overige 5 gemalen is opgenomen in dit voorstel.

In realisatie:

- Gemaal Droogmakerij Oude polder van Pijnacker (ge Gund aan aannemer)
- Gemaal Polder van Biesland (ge Gund)
- Gemaal Eskol, Polder Nieuwland-Noordland (ge Gund)
- Gemaal 't Louwtje, Polder Nieuwland-Noordland (ge Gund)
- Gemaal West, Polder Nieuwland-Noordland (ge Gund)
- Gemaal Poelpolder (in aanbesteding)

Aan te vullen met:

- Gemaal Oude Polder van Pijnacker
- Gemaal Vlietpolder
- Verdeelwerk F, polder Nieuwland-Noordland
- Gemaal 't Westambacht, Den Haag
- Gemaal Dorppolder (later)

In de Dorppolder loopt ook het project "waterhuishouding Dorppolder". Binnen deze opdracht is de nieuwbouw van een ander gemaal in de Dorppolder voorzien. Dit gemaal moet eerst gerealiseerd zijn voordat we het "oude gemaal" kunnen renoveren. Het oude gemaal kan na de komst van het nieuwe gemaal namelijk terug in capaciteit. Tot die tijd is de capaciteit dus noodzakelijk.

Planning is dat het nieuwe gemaal in 2020 operationeel is. We wachten daarom met het kredietvoorstel tot de volgende raadsperiode.

2. Beoogd effect

Uitvoeren van een levensduur verlengend groot onderhoud aan vier gemalen. Hiermee wordt bereikt dat de gemalen blijvend inzetbaar zijn voor de beheersing van het watersysteem.

3. Kernboodschap

Aan vier gemalen in ons watersysteem wordt groot onderhoud uitgevoerd. In een beknopt vooronderzoek is een beschrijving op hoofdlijnen opgesteld van de benodigde werkzaamheden. Deze zijn in de bijlage toegevoegd.

4. Historie - eerdere besluitvorming

De betreffende gemalen zijn al lange tijd in gebruik. Ze worden goed beheerd en onderhouden, maar sommige delen zijn sterk verouderd. Deze vragen om groot onderhoud en daar waar nodig vervanging.

Op 17 mei 2018 heeft de VV ingestemd met een voorstel om Groot onderhoud te plegen aan de eerste zes gemalen, dossiernummer 619. Dit voorstel is een vervolg hierop.

5. Regelgeving en Beleid

Op de investering is de Nota investerings- en activabeleid, vastgesteld op 20 december 2012, van toepassing.

Bij de uitwerking van het onderhoud gemalen is van belang:

- Uitvoering dienstwoningenbeleid, vastgesteld door college op 7 november 2011
- Visie vismigratie, vastgesteld VV 20 november 2012
- Integrale nota vis, vastgesteld VV 22 december 2012

6. Financiën

In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van het investeringsplan, het benodigde uitvoeringskrediet en jaarlijkse kapitaallasten.

Projectnr.	Naam project	Investeringsplan	Uitvoeringskrediet	Onvoorzien
702039/02	Gemaal Droogm. Oude Polder Pijnacker	€ 957.000	€ 870.000	€ 87.000
702039/03	Gemaal Biesland	€ 786.000	€ 715.000	€ 71.000
702039/04	Gemaal Eskol	€ 632.000	€ 575.000	€ 57.000
702039/05	Gemaal 't Louwtje	€ 280.000	€ 255.000	€ 25.000
702039/06	Gemaal West	€ 599.000	€ 545.000	€ 54.000
702039/07	Gemaal Poelpolder	€ 687.000	€ 625.000	€ 62.000
	VV 17 mei 2018	€ 3.941.000	€ 3.585.000	€ 356.000
702039/08	Gemaal Oudepolder van Pijnacker	€ 1.537.000	€ 1.425.000	€ 112.000
702039/09	Gemaal Vliet polder	€ 1.700.000	€ 1.555.000	€ 145.000
702039/10	Nieuwland en Noordland	€ 303.000	€ 280.000	€ 23.000
702039/11	Gemaal 't Westambacht	€ 1.640.000	€ 1.550.000	€ 90.000
		€ 5.180.000	€ 4.810.000	€ 370.000
	Totaal	€ 9.121.000	€ 8.395.000	€ 726.000

Dit investeringsvoorstel past binnen de meerjarenraming van het investeringsvolume programma WS.

Verwijzend naar de bovenstaande tabel worden de bouwkundige kosten per gemaal in 40 jaar afgeschreven en de andere kosten in 15 jaar. Dit betekent dat de kapitaallasten de eerste 15 jaar € 228.000 en de resterende 25 jaar € 185.000 bedragen.

Het aanvullende onderzoekkrediet voor deze serie (702039) € 9.600 zal worden teruggeboekt naar het algemeen onderzoekskrediet (700739).

7. Duurzaamheid

Zowel bij het uitvoeren van de werkzaamheden als bij de toe te passen materialen wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van duurzame werkwijzen en materialen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van "Duurzaam GWW" die daar richting in geeft. Deze is onderdeel van de "Green Deal" waarin overheden afspraken hebben vastgelegd betreffende duurzaamheid. Na uitvoering van de werkzaamheden zijn de gemalen weer minstens 15 jaar inzetbaar.

8. Organisatorische en personele consequenties

Niet van toepassing.

9. OR/GO

Niet van toepassing.

10. Risico- en beheersmaatregelen

Risico	Gevolg	Beheersmaatregel
Veel kabels en leidingen	Beperkte ruimte voor de werkzaamheden	Klic meldingen
Bij renovatie van bestaande objecten is vaak niet alles bekend van de bestaande installatie	Vertraging/extra kosten	Ook in het oud-archief nagaan of er meer informatie te vinden is over de locatie.
Een tijdelijke pompinstallatie is gevoeliger voor storingen	Meer storingen	Vanuit operationeel beheer extra aandacht geven aan de tijdelijke pompinstallatie

11. Communicatie (in- en extern)

Bewoners in de directe omgeving worden geïnformeerd over de uitvoering van de werkzaamheden. In onze algemene berichtgeving wordt een bericht geplaatst dat de gemalen een grote beurt krijgen om de bedrijfszekerheid te blijven garanderen.

12. Bekendmaking en vervolprocedure

Het college van D&H is bevoegd deze projectplannen vast te stellen op grond van het VV besluit van 22 april 2010 (kenmerk 804432).

13. Bevoegd orgaan

De Verenigde Vergadering is op grond van artikel 77 en artikel 99 en volgende van de Waterschapswet bevoegd tot het vaststellen van het Investeringsplan en beschikbaar stellen van het uitvoeringskrediet.

14. Toelichting

In dit voorstel zijn de werkzaamheden aan vier gemalen gebundeld. Dit zijn de gemalen:

- Gemaal Oude polder van Pijnacker, Overgawseweg 1, Pijnacker
- Gemaal Vlietpolder, Lange Broekweg 53, Naaldwijk
- Verdeelwerk, Polder Noordland-Nieuwland, Noordlandselaan 69a, 's Gravenzande
- Gemaal 't West-Ambacht, Zichtenburglaan 6, Den Haag

Het groot onderhoud wordt zoveel mogelijk gecombineerd met andere werkzaamheden. Verder is het gemaal Vlietpolder gebouwd tegen een machinistenwoning. Dit huis en dus ook het gemaal moeten worden gesloopt omdat de woonbestemming is komen te vervallen. Op dezelfde locatie bouwen we een nieuwe opstand voor het gemaal terug en nemen we een stuk kade-versterking mee in dit project.

Raamcontract UAV-GC

Het project voor groot onderhoud aan gemalen is in 2016 aangepakt als pilot voor UAV-GC en uitbesteed in de vorm van een raamcontract met vier aannemers. Voor deze gemalen blijven we gebruik maken van dit raamcontract.

Beschrijving per gemaal:

Gemaal Oude Polder van Pijnacker

- Vervangen elektrotechnische installatie
- Plaatsen 2 nieuwe onderwaterpompen.
- Aanpassen instroom en uitstroom
- De oude pompinstallatie blijft staan in het gebouw voor educatieve doeleinden.
- Nieuwe pompen zijn visvriendelijk
- Aanleg van een éézijdige vispassage.

Gemaal Vlietpolder

- Slopen van alle opstanden
- Terugbouwen van een gemaalopstand conform standaard S2.
- Noodzakelijke kadeverbetering meenemen in het project.
- Nieuwe pompen zijn visvriendelijk

Verdeelwerk F

Dit verdeelwerk verdeelt de wateraanvoer naar twee verschillende peilgebieden in de polder Nieuwland-Noordland. Deze inlaten zijn geautomatiseerd.

Het verdeelwerk wordt vrij gemaakt van graffiti en anti-graffiti aangebracht. Verder wordt de gehele installatie van afsluiters en schakelingen vervangen.

Gemaal 't Westambacht

Herstellen van de gevel met geglaazuurde stenen en kozijnen.

Renoveren van de bestaande pompen. De schuiven opknappen en voorzien van nieuwe rubbers. Verder vervangen van de gehele elektrotechnische installatie.

Pompen (waaiers) worden visvriendelijk gemaakt.

15. Bijlagen

1. 5 SSK-ramingen gemalen (vertrouwelijk)
2. Beschrijving werkzaamheden 6 gemalen

Groot onderhoud gemalen 2018 (vervolg)

Dossiernummer : 975
Vergaderdatum : 22 november 2018

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 16 oktober 2018, dossiernummer 975;
gelezen het positieve advies van de commissie Stedelijk Water en Watersystemen

overwegende dat:

- gewenst is dat de gemalen van het watersysteem geschikt zijn voor hun functie, bedrijfszeker zijn en efficiëntie werken;

Gelet op:

- artikel 77 en 99 van de Waterschapswet

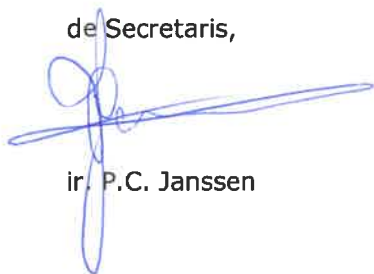
Besluit:

1. Het investeringsplan voor Groot Onderhoud gemalen (702039) ter grootte van € 3.941.000 met een bedrag van € 5.180.000 op te hogen tot € 9.121.000 en dit bedrag vast te stellen voor groot onderhoud van een 10-tal gemalen;
2. Het uitvoeringskrediet, ter grootte van € 3.585.000 met een bedrag van € 4.810.000 op te hogen tot € 8.395.000 en dit bedrag beschikbaar te stellen voor groot onderhoud van een 10-tal gemalen

Aldus besloten in de openbare vergadering van 22 november 2018

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de Voorzitter,

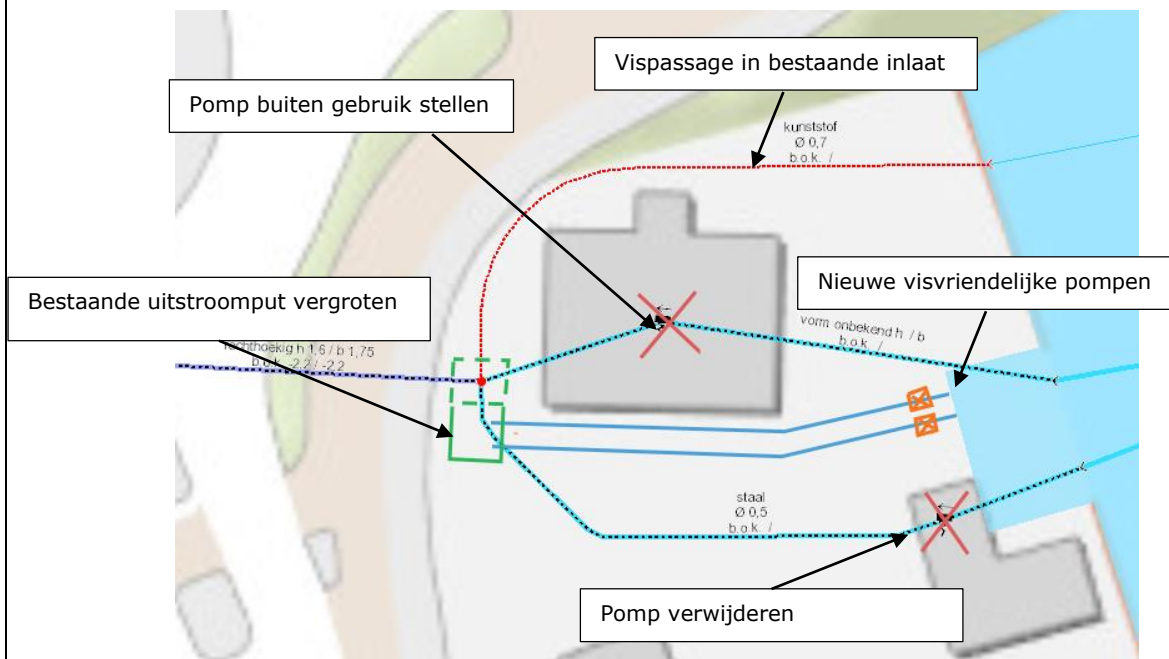
dr. P.H.W.M. Daverveldt

Gemaal Oude polder van Pijnacker 213101

Factsheet		Omschrijving
Adres	Overgawseweg 3 Pijnacker	
Eigendom	HH Delfland	
Aantal pompen	2	
Capaciteit pomp 1	20m ³ /min	Bosman pomp
Capaciteit pomp 2	70m ³ /min	Pannevis centrifugaalpomp uit 1911
Aandrijving	Elektrisch	
Type pomp	Centrifugaalpomp	
Aantal persleidingen	2	
Tekening gemaal aanwezig	Nee	
Krooshekreiniger	Ja	Portaalreiniger
Capaciteit	Handhaven	

Nieuwe situatie

Werkzaamheden op hoofdlijnen

- 2x nieuwe visvriendelijke 45³/min pompen
- 2x persleiding Ø700mm
- 2x automatische afsluiters en terugslagkleppen
- Bestaande uitstrooimut vergroten
- Elektra en procesautomatisering vernieuwen incl. FO's
- Nieuwe schakelkast in bestaand gemaal
- Krooshekreiniger/krooshek reviseren en portaal schilderen
- Aanbrengen éézijdige vispassage in de huidige inlaat
- Oude leidingen deels verwijderen deels volschuimen
- Oude pomp 70m³/min incl. elektra buiten gebruik stellen
- Niet visvriendelijke pomp 20m³/min verwijderen
- Aanbrengen Arbovoorzieningen rondom bestaand kroosmachine
- Tijdens ombouw TPI benodigd
- Onderzoek beton instroom
- Droogzetvoorzieningen t.b.v. ombouw en renovatie
- Terreininrichting nader bekijken (hekwerken)

Gemaal Vlietpolder 312104

Factsheet		Omschrijving
Adres	Lange Broekweg 53 Naaldwijk	
Eigendom	Ja	
Aantal pompen	2	
Capaciteit pomp 1	36m ³ /min	
Capaciteit pomp 2	36m ³ /min	
Type pomp	Hidrostall schachtpomp	
Aandrijving	Elektrisch	
Aantal persleidingen	2	
Tekening gemaal aanwezig	Ja	
Krooshekreiniger	Arm	Spaans
Capaciteit	Handhaven	
Situatie:		

Nieuwe situatie (schematisch)

Werkzaamheden op hoofdlijnen

- S2 gemaal met bovenbouw
- Sloop woonhuis en besturingsgebouw
- Verwijderen oude pompen, leidingen en afsluiters
- Behouden bestaande vijzelgoot en uitstroomkoker
- 2x nieuwe visvriendelijke pompen met de mogelijke uitbreiding tot 50 m³/min.
- 2x automatische afsluiters, leidingen en terugslagkleppen
- Nieuwe uitstroompout ontwerpen en realiseren boezemzijde en aansluiten op bestaande kering
- Waterkering (betonmuur oude gemaal) vernieuwen (ca. 100m) en kering op hoogte brengen
- Elektra en procesautomatisering vernieuwen (incl. 2x stuw besturing Skivijver)
- Krooshekreiniger en krooshek vernieuwen
- Aanpassen terreininrichting en hekwerken
- Tijdelijke bemaling TPI
- Droogzetvoorzieningen t.b.v. ombouw en renovatie

Voorbeeld vergelijkbaar S2 gemaal

Verdeelwerk F (Nieuwland en Noordland) 306202

Factsheet		Omschrijving
Adres	Noordlandselaan nabij nr. 5 - 's Gravenzande	
Eigendom	Ja	
Aantal afsluiters	2	
Aantal duikers	2	
Behuizing	Spijkermancabine	

Situatietekening:

Werkzaamheden op hoofdlijnen

- Spijkerman cabine opknappen (verfwerk, schoonspuiten en waterdicht maken dakbedekking)
- Anti-graffiti coating aanbrengen
- Afsluiterput opknappen
- 2x afsluiters vernieuwen/ reviseren indien mogelijk
- 2x Auma vervangen incl. Aumastoelen
- Elektra en procesautomatisering vernieuwen
- 3x nieuwe niveaumetingen incl. ophanging
- Droogzetvoorzieningen t.b.v. renovatie
- Inspecteren leidingen

Gemaal 't Westambacht 450191

Factsheet		Omschrijving
Adres	Zichtenburglaan 6 Den Haag	
Eigendom	HH Delfland (alleen gemaal zelf)	
Aantal pompen	2	
Capaciteit pomp 1	180m ³ /min	
Capaciteit pomp 2	180m ³ /min	
Type pomp	Axiaal (Stork)	
Aandrijving	Elektrisch	
Aantal perskokers	1	
Tekening gemaal aanwezig	Ja	
Krooshekreiniger (vingerreiniger)	Ja	Buiten scoop, recent gerenoveerd.
Capaciteit	Handhaven	

Nieuwe situatie (schematisch gelijk aan oude situatie)

Werkzaamheden op hoofdlijnen

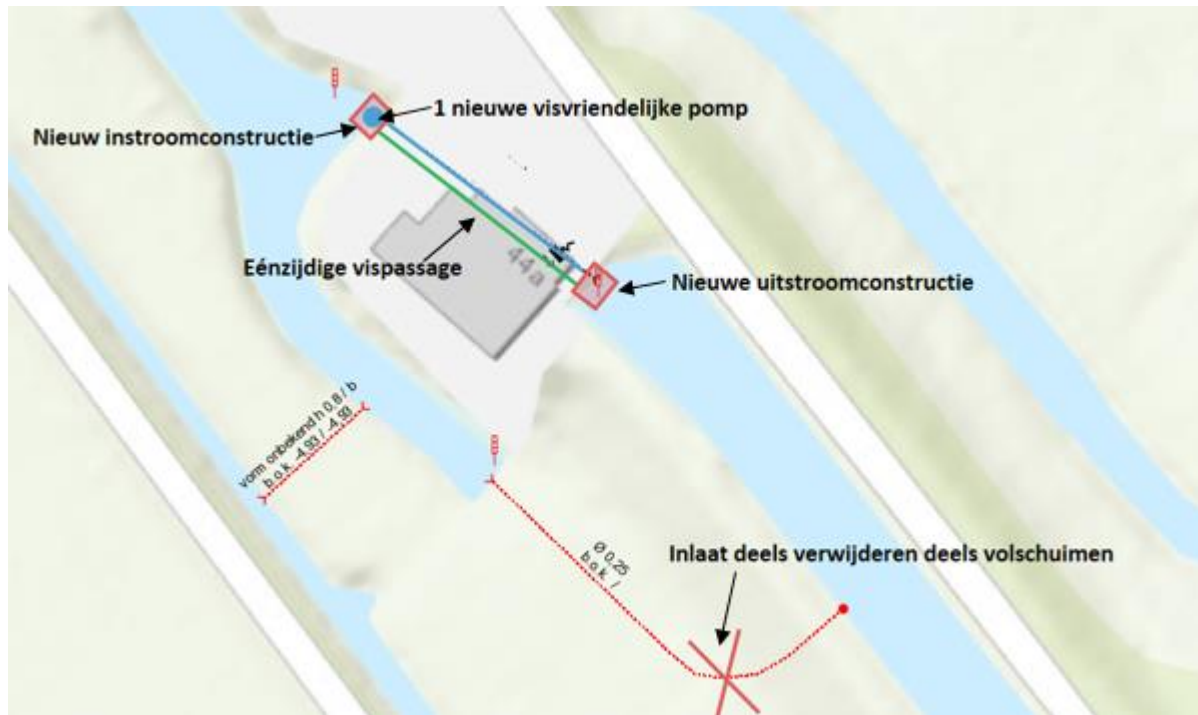
- Herstel metselwerk, voornamelijk glazuur herstellen (geglazuurde stenen)
- Aluminium puien vervangen 2 stuks.
- 2x visvriendelijk maken bestaande pompen (nieuwe waaiers)
- Elektra en procesautomatisering vernieuwen incl. besturingskasten en FO's
- Vervangen AC410 door 800xA
- Meggeren elektromotoren en nieuwe lagers
- Vervangen ventilatiesysteem (incl. suskasten en ventilatoren)
- Afkoppelen verwarming in doucheruimte
- Droogzetvoorzieningen t.b.v. schoonmaken en inspecteren pompkelders
- Revisie twee schuiven aan noordzijde gemaal en inspectie twee schuiven aan zuidzijde.

Gemaal Dorppolder 105101**(Voorlopig) Vervallen**

		Omschrijving
Adres	Gaagweg 44, 2636AK, Midden-Delfland	
Eigendom	Ja	
Aantal pompen	1	
Capaciteit pomp 1	43 m ³ /min	
Type pomp	Centrifugaalpomp	
Aandrijving	Elektrisch	
Aantal perskokers	1	
Tekening gemaal aanwezig	Ja	
Krooshekreiniger	Arm	Spaans
Capaciteit	25 m ³ /min	

VERVALLEN

Groen = nieuwe éénzijdige vispassage
 Blauw = nieuwe persleiding
 Rood = nieuwe in- en uitstroomconstructie

Werkzaamheden op hoofdlijnen.

- Bestaande pomp vervangen door één visvriendelijke pomp 25 m³/min
- Persleiding vervangen door nieuwe.
- Persleiding voorzien van geautomatiseerde afsluiter en terugslagklep
- Vervangen krooshekreiniger en krooshek
- Bestaande instroomconstructie amoveren; aanbrengen nieuwe aangepaste instroomconstructie, incl. vispassage uitstroom
- Éénzijdige vispassage aanbrengen
- Verwijderen bestaande inlaatleiding
- Elektrische installatie en besturing vervangen
- Uitstroomconstructie vernieuwen

Verenigde Vergadering

Dossiernummer	981
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	22 november 2018
Agendapunt	H.13
Omschrijving	Aanpassen investeringsplan en uitvoeringskrediet voor de realisatie van de duiker in Schiedam-West (SWW)

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Stedelijk water en watersysteem	6 november 2018
Verenigde Vergadering	22 november 2018

Voorgesteld besluit

- I. Het investeringsplan voor de duiker Schiedam-West (projectnummer 701908) ter grootte van € 525.000 met een bedrag, ad. € 357.000 op te hogen tot € 882.000 en dit bedrag vast te stellen;
- II. Het uitvoeringskrediet ter grootte van € 483.000 met een bedrag, ad. € 295.000 op te hogen tot € 778.000 en dit bedrag beschikbaar te stellen voor de duiker Schiedam-West (projectnummer 701908).

Onderwerp: Aanpassen investeringsplan en uitvoeringskrediet voor realisatie van de duiker in Schiedam-West
Dossiernummer: 981

Gevraagd besluit:

De verenigde vergadering te verzoeken:

- I. Het investeringsplan voor de duiker Schiedam-West (projectnummer 701908) ter grootte van € 525.000 met een bedrag, ad. € 357.000 op te hogen tot € 882.000 en dit bedrag vast te stellen;
- II. Het uitvoeringskrediet ter grootte van € 483.000 met een bedrag, ad. € 295.000 op te hogen tot € 778.000 en dit bedrag beschikbaar te stellen voor de duiker Schiedam-West (projectnummer 701908).

1. Probleemstelling - context

Wateragenda:

De verenigde vergadering heeft in februari 2017 besloten tot het vervangen van twee bestaande, te krappe duikers door één nieuwe duiker ter hoogte van de Stadhouderslaan in Schiedam.

Deze maatregel maakt deel uit van de -in de Wateragenda- gemaakte afspraken met de gemeente Schiedam om wateroverlast in Schiedam-West te verminderen. Met de gemeente Schiedam is in de wateragenda voor alle maatregelen een kostenverdeling afgesproken. Voor Delfland komt dit neer op het bekostigen van de nieuwe duiker.

Het realiseren van de nieuwe duiker draagt bij aan het halen van deze doelstelling en is randvoorwaardelijk voor nog uit te voeren maatregelen door de gemeente Schiedam. De nieuwe duiker zorgt voor een betere afvoer van het water uit Schiedam-West. Het totaalpakket aan maatregelen is getoetst aan de T=100 bui en voldoet daarmee aan de provinciale norm. Dit betekent dat de wateroverlast in dit deel van Schiedam in de toekomst drastisch zal verminderen.

Probleem:

Het hele ontwerpproces heeft langer geduurd en heeft meer voorbereidingskosten gevraagd, dan oorspronkelijk gepland. Het alternatieve ontwerp is een sifonduiker, die duurder is dan het oorspronkelijke ontwerp. De geactualiseerde SSK-raming komt nu hoger uit dan het beschikbare krediet en het investeringsplan. Daarom is een hoger krediet nodig.

Het oorspronkelijk plan was om op grond van het schetsontwerp het werk direct met een Design & Construct (D&C) contract aan te besteden.

Tijdens het vervolgtraject werd duidelijk dat de situatie van de kruisende ondergrondse infrastructuur veel complexer is dan uit eerder onderzoek bleek. Hierdoor werd een ander risicobeeld gevormd met directe gevolgen voor het ontwerp. Deze risico's van ondergrondse infrastructuur zouden leiden tot een onacceptabel risicoprofiel en bij gevolg hoge inschrijfprijzen van een aannemer ofwel hoge wijzigingskosten na het afsluiten van het contract.

Bovendien waren de offertes van de beheerders van kabels en leidingen erg hoog ten opzichte van de daadwerkelijke aanlegkosten van de nieuwe duiker. Een nieuwe ontwerpvariant is uitgewerkt, waardoor verleggingskosten minimaal zijn.

2. Beoogd effect

Met het aanpassen van het investeringsplan en het beschikbaar stellen van het uitvoeringskrediet kan het project 'aanleg duiker Schiedam-West' aanbesteed worden tegen de laagst maatschappelijke kosten.

3. Kernboodschap

Met het realiseren van een nieuwe duiker ter vervanging van twee bestaande te krappe duikers, wordt het optreden van wateroverlast in Schiedam-West verminderd.

4. Historie - eerdere besluitvorming

Kenmerk	Datum bestuursbesluit	Korte inhoud besluit
1280932	College van dijkgraaf en hoogheemraden, d.d. 6 december 2016	Vaststellen wateragenda Schiedam (vervangen twee duikers in Schiedam-West maakt hier deel van uit)
1273278	Verenigde Vergadering, d.d. 16 februari 2017	Vaststellen investeringsplan en beschikbaar stellen krediet

5. Regelgeving en Beleid

Het optimaliseren van de waterhuishouding in Schiedam-West door het vervangen van twee te krappe duikers komt voort uit een gezamenlijke aanpak wateroverlast in Schiedam-West te verminderen. De voorgestelde maatregel geeft invulling aan:

- Artikel 2.1 en 2.8 van de Waterwet;
- Artikel 2.3 van de Provinciale waterverordening;
- De ambities voor het programma Watersysteem in het Waterbeheerplan 2016-2021;

6. Financiën

Nr.	Naam	Investeringsplan	Krediet	Onvoorzien
701908	Duikers Schiedam-west	€ 882.000	€ 778.000	€ 104.000

De jaarlijkse kapitaallasten vanaf 2020 (rente en afschrijving) worden gedekt uit het programma Watersysteem, programmalijn Integraal watersysteem "Waterkwantiteit" en bedragen, gedurende 8 jaar, gemiddeld € 112.500.

7. Duurzaamheid

Het duurzaamheidsaspect is voornamelijk te vinden in recyclebaarheid van de te gebruiken materialen. Het betreft hier een simpele, ondergrondse waterverbinding. De sifon wordt aangelegd onder de bestaande Kabels en Leidingen, waardoor deze niet verlegd hoeven te worden.

8. Organisatorische en personele consequenties

Niet van toepassing

9. OR/GO

Niet van toepassing

10. Risico- en beheersmaatregelen

De uitvoeringsrisico's zijn niet genoemd in onderstaande tabel, maar ze zijn wel opgenomen in het risicoregister van het project. Optredende risico's worden daardoor gedekt uit de post 'projectonvoorzien'.

11. Communicatie (in- en extern)

Met de gemeente Schiedam is en wordt overleg gevoerd over dit project en de voortgang ervan. Delfland communiceert hierover via de nieuwsbrief, website en social media voor het bredere publiek.

12. Bekendmaking en vervolprocedure

Via de reguliere weg wordt het besluit door Delfland bekend gemaakt. Zodra het extra krediet beschikbaar is gesteld, kan de aanbestedingsprocedure starten en een aannemer worden gecontracteerd. Realisatie vindt plaats in de tweede helft van 2019.

13. Bevoegd orgaan

De verenigde vergadering is bevoegd om investeringsplannen vast te stellen en kredieten beschikbaar te stellen op grond van artikel 99 van de Waterschapswet.

14. Toelichting

Dat een hoger krediet nodig is, is toe te wijzen aan onderstaande oorzaken:

Op basis van een schetsontwerp is een investeringsplan vastgesteld en een uitvoeringskrediet beschikbaar gesteld. De gedachte was om op grond hiervan het werk direct met een Design & Construct (D&C) contract op de markt te zetten. De uit de KLIC-melding bekende kabels en leidingen zijn destijds gecheckt met een globale dieptemeting.

In vervolgesprekken met de beheerders van de kabels en leidingen ontstond een ander beeld dan waarmee rekening was gehouden. De uitvoeringsbeperkingen en door de kabel- en leidingbeheerders zelf anders ingeschatte risico's zouden leiden tot exorbitant hoge inschrijfprijzen van een aannemer onder het verstrekken van een opdracht met een D&C contract ofwel dure wijzigingen na gunning als gevolg hiervan.

Vervolgens zijn als beheersmaatregel proefsleuven gegraven en zijn offertes opgevraagd bij de beheerders van kabels en leidingen. De periode die gemoeid ging met het verkrijgen van offertes en deze te beoordelen was erg lang. Uit de offertes bleken bovendien erg hoge verleggingskosten, die niet meer in verhouding stonden tot het geraamde aanlegbedrag van de duiker op zich. Als gevolg van deze hoge verleggingskosten is een andere ontwerpvariant uitgewerkt, waarbij verleggingskosten minimaal zijn.

Op basis hiervan is een herziene SSK-kostenraming opgesteld, waaruit naar voren komt dat deze hoger zijn dan het huidige uitvoeringskrediet en het investeringsplan.

15. Bijlagen

1. SSK-raming verzamelblad (vertrouwelijk)

Aanpassen investeringsplan en uitvoeringskrediet voor realisatie van de duiker in Schiedam-West

Dossiernummer : 981
Vergaderdatum : 22 november 2018

Hoogheemraadschap van
Delfland

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 16 oktober 2018, dossiernummer 981;
gelezen het positieve advies van de commissie Stedelijk Water en Watersysteem;

overwegende dat:

- Vanwege de ongunstige en complexe ligging van kabels en leidingen het oorspronkelijk ontwerp is aangepast naar een sifon, waardoor er geen hoge verleggingskosten voor kabels en leidingen gemaakt hoeven te worden;
- De voorbereidingskosten en de uitvoeringskosten hoger zijn geworden

Gelet op:

- Artikel 99 van de Waterschapswet

Besluit:

- I. Het investeringsplan voor de duiker Schiedam-West (projectnummer 701908) ter grootte van € 525.000 met een bedrag, ad. € 357.000 op te hogen tot € 882.000 en dit bedrag vast te stellen;
- II. Het uitvoeringskrediet ter grootte van € 483.000 met een bedrag, ad. € 295.000 op te hogen tot € 778.000 en dit bedrag beschikbaar te stellen voor de duiker Schiedam-West (projectnummer 701908).

Aldus besloten in de openbare vergadering van 22 november 2018

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de Voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Verenigde Vergadering

Dossiernummer	849
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	22 november 2018
Agendapunt	H.14
Omschrijving	Vervangingen zuiveringstechnische werken (GSG)

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Gezond, schoon en gezuiverd water	6 november 2018
Verenigde Vergadering	22 november 2018

Toelichting

Het voorstel is op 16 juli 2018 bilateraal besproken met portefeuillehouder Han van Oplhen.

Voorgesteld besluit

1. Het investeringsplan voor het project Vervangingen zuiveringstechnische werken, ter grootte van € 13.230.000,-, vast te stellen.
2. Het gecombineerd ontwerp- en uitvoeringskrediet voor het project Vervangingen zuiveringstechnische werken, ter grootte van € 11.907.000,-, beschikbaar te stellen.

Vervangingen zuiveringstechnische werken

Dossiernummer: 849

Gevraagd besluit VV:

1. Het investeringsplan voor het project Vervangingen zuiveringstechnische werken, ter grootte van € 13.230.000,-, vast te stellen.
2. Het gecombineerd ontwerp- en uitvoeringskrediet voor het project Vervangingen zuiveringstechnische werken, ter grootte van € 11.907.000,-, beschikbaar te stellen.

1. Probleemstelling – context

Op 29 november 2012 is door de Verenigde Vergadering (VV) de voorziening Onderhouds vervangingen Gezuiverd afvalwater ingesteld. In de Kadernota 2019 is voorgesteld om, in lijn met eerdere besluitvorming van de VV om te komen tot balansverkortung, deze voorziening te laten vervallen. Parallel hieraan wordt een krediet aangevraagd voor vervanging zuiveringstechnische werken.

Dit betekent dat de onderhouds vervangingen in de afvalwaterketen vanaf 1 januari 2019 worden behandeld als investering.

Deze aanvraag voor investeringsplan (IP) en krediet komt in de plaats van het jaarlijkse overzicht van de vervangingen zuiveringstechnische werken, waarin de bedragen vermeld stonden die aan de voorziening zouden worden onttrokken. Het actuele beheerplan is in dit voorstel opgenomen.

Deze aanvraag voor het IP en krediet loopt van 1 januari 2019 tot en met 31 december 2023, de reikwijdte van de meerjarenraming. De vervangingen kunnen hiermee volgens het beheerplan worden gerealiseerd. Tegelijkertijd lopen ontwikkelingen op het gebied van asset management. Deze kunnen invloed hebben op de wijze waarop vervangingen worden uitgevoerd.

Bij vervangingen wordt gestreefd naar zo laat mogelijk uitvoeren van de vervanging. We gebruiken de bestaande, oude, installaties zo lang als verantwoord is binnen de gestelde eisen.

Het beheerplan onderhouds vervangingen is er op gericht technische veroudering van de zuiveringstechnische werken tegen te gaan door periodieke vervanging van onderdelen. Daarnaast zijn er andere ontwikkelingen, die invloed hebben op de installaties:

- Nieuwe installaties worden toegevoegd, zoals de groen gas installatie of de komende zoetwaterfabriek. Deze vereisen aanpassingen van de afvalwaterzuiveringsinstallaties (awzi's);
- Aanpassingen in de functionele eisen, zoals energiebesparing en circulariteit;
- Te verwachten wijzigingen in compliance-eisen zoals lozingseisen.

De awzi's zijn grotendeels afgeschreven en bereiken een zekere leeftijd. Asset management zal naar verwachting leiden tot een andere manier om met beheer en onderhoud om te gaan. Voor zowel de awzi Nieuwe Waterweg als voor de awzi De Groote Lucht wordt een masterplan gemaakt, waarmee alle vormen van veroudering en nieuwe eisen als geheel beschouwd worden. Het resultaat van de masterplannen kan zijn dat onderhouds vervangingen anders, of in het geheel niet, worden uitgevoerd. Wanneer deze informatie bekend is wordt het

beheerplan onderhoudsvervangingen hierop aangepast, en opnieuw aan het bestuur voorgelegd ter vaststelling.

2. Beoogd effect

Dit voorstel regelt het beschikbaar maken van het benodigde krediet voor het voortzetten van de onderhoudsvervangingen van zuiveringstechnische werken.
De wijze van uitvoering van de onderhoudsvervangingen wordt hierdoor niet beïnvloed.

3. Kernboodschap

De onderhoudsvervangingen zuiveringstechnische werken worden met ingang van 1 januari 2019 behandeld als investering.

4. Historie - eerdere besluitvorming

De voorziening Onderhoudsvervangingen Gezuiverd afvalwater is door de VV ingesteld bij besluit van 29 november 2012.

In de Kadernota 2019 is aan de VV voorgesteld deze voorziening op te heffen.

5. Regelgeving en Beleid

Op het activeren van vervangingen is van toepassing de Nota activabeleid 2017, vastgesteld door de VV 17 november 2017.

6. Financiën

Met dit voorstel wordt investeringsplan en ontwerp- en uitvoeringskrediet gevraagd voor het realiseren van de onderhoudsvervangingen zoals beschreven in de toelichting.

Naam	IP	Ontwerp- en uitvoeringskrediet	Onvoorzien	Jaarlijkse kapitaallasten
Onderhoudsvervangingen afvalwaterketen en zuiveren	€ 13.230.000	€ 11.907.000	€ 1.323.000	€ 825.200

Parallel aan de besluitvorming tot het vaststellen van het krediet komt de voorziening voor groot onderhoud op 1 januari 2019 te vervallen.

De jaarlijkse kapitaallasten komen in de plaats van de jaarlijkse toevoeging aan de voorziening onderhoudsvervangingen.

Deze aanvraag investeringsplan en ontwerp- en uitvoeringskrediet omvat de periode vanaf 1 januari 2019 tot en met 31 december 2023. Alle in 2018 al gerealiseerde en te realiseren uitgaven worden ten laste van de voorziening gebracht.

7. Duurzaamheid

Bij vervangingen wordt duurzaamheid integraal meegenomen. Dit voorstel leidt niet tot wijzigingen in de aanpak van duurzaamheidsaspecten.

8. Organisatorische en personele consequenties

Niet van toepassing.

9. OR/GO

Niet van toepassing.

10. Risico- en beheersmaatregelen

Bij ongewijzigd beleid op het gebied van functionele eisen aan de zuivering en aan de bedrijfszekerheid is er een risico dat de totale uitgaven voor vervangingen hoger uitkomen. Daartegenover staat een kans dat de uitgaven lager uitkomen.

Beheersmaatregel is om jaarlijks te rapporteren over de uitgavenontwikkeling van de vervangingen.

Wijzigende omstandigheden kunnen leiden tot andere inzichten over de noodzaak en wijze van uitvoering van vervangingen. Als mogelijke wijzigende omstandigheden zien we op dit moment wijzigingen van zuiveringseisen, andere afwegingen door de invoering van asset management en externe invloeden. In deze situaties zal het beheerplan vervangingen worden aangepast. Dit wordt aan u gerapporteerd.

11. Communicatie (in- en extern)

Niet van toepassing.

12. Bekendmaking en vervolprocedure

Niet van toepassing.

13. Bevoegd orgaan

De Verenigde Vergadering is op grond van artikel 77 en artikel 99 en volgende van de Waterschapswet bevoegd tot het vaststellen van het Investeringsplan en beschikbaar stellen van ontwerp- uitvoeringskrediet.

14. Toelichting

Het beheerplan vervangingen Afvalwaterketen en zuiveren geeft overzicht over de op handen zijnde vervangingen. Dit overzicht komt in de plaats van het jaarlijkse overzicht van de vervangingen zuiveringstechnische werken, zoals dat tot nu toe jaarlijks in de begroting bij de voorziening werd opgenomen. Onderstaand vindt u het beheerplan.

Beheerplan vervangingen Afvalwaterketen en zuiveren					
Omschrijving asset	Opstart jaar	Laatste jaar afschrijving	Jaar vervanging	Kosten (€)	Jaartotalen (€)
Onderzoek transportleiding 's-Gravenzande - NWA	1968	1998	2016	100.000	
			Totaal 2016	100.000	100.000
Zandwasinstallatie DGL	1999	2014	2017	300.000	
			Totaal 2017	300.000	300.000
NWA Ondergrondse biogasleidingen en appendages			2018	110.000	
DGL Gascompressoren	1982	1997	2018	260.000	
DGL Beluchtingscompressoren	2000	2015	2018	500.000	
			Totaal 2018	870.000	870.000
Drie rioolgemalen elektrotechnisch	2008		2019	360.000	
Zes rioolgemalen vervanging controller	1998	2003	2019	310.000	
DGL Slibontwatering	1999	2014	2019	1.400.000	
NWA Effluentpompen	1994	2009	2019	€ 195.000	
			Totaal 2019	2.265.000	2.265.000
DGL Groot onderhoud terrein en wegen	2010	2020	2020	3.860.000	
NWA Harkroosterpersinstallatie 2	2000	2015	2020	200.000	
NWA Procesautomatisering vervanging	1998	2008	2020	880.000	

DGL Geurbehandeling	1982	1997	2020	360.000	
			Totaal 2020	5.300.000	5.300.000
DGL Procesautomatisering vervanging 7	1999	2008	2021	1.200.000	
Vier rioolgemalen elektrotechnisch FO's	2007	2022	2021	€ 205.000	
			Totaal 2021	1.405.000	1.405.000
DGL Slibretourinstallatie	1982	1997	2022	€ 600.000	
DGL Nabezinktanks	1982	1997	2022	€ 610.000	
Vier rioolgemalen elektrotechnisch FO's	2007	2022	2022	€ 240.000	
DGL Beluchtingselementen	2012	2019	2022	€ 450.000	
			Totaal 2022	1.900.000	1.900.000
DGL leidingwerk vervangen	1982	2012	2023	€ 765.000	
DGL Ruimers voorbezinktanks 4x	1982	1997	2023	€ 325.000	
			Totaal 2023	1.090.000	1.090.000
Totaal kosten beheerplan 2016-2023					13.230.000
Hierin opgenomen onvoorzien					1.323.000
Totaal kosten beheerplan exclusief onvoorzien					11.907.000

In de Kadernota 2019 is aan de VV voorgesteld voor de onderhouds vervangingen een (bulk)krediet voor meerdere jaren beschikbaar te stellen, waarmee deze vervangingen voortaan als investering (in plaats van exploitatie) beschouwd worden. Bij een positief besluit over de kredietaanvraag kan per 31 december 2018 de voorziening groot onderhoud afvalwaterketen en zuiveren in de exploitatie komen te vervallen.

Deze aanvraag investeringsplan en ontwerp- en uitvoeringskrediet omvat de periode vanaf 1 januari 2019 tot en met 2023. De in 2018 al gerealiseerde en te realiseren uitgaven worden ten laste van de voorziening gebracht.

De vervangingsprojecten kennen een verschillende mate van uitwerking. De eerste vervangingen, die reeds in uitvoering zijn, zijn in detail uitgewerkt en geraamd. De vervangingen die voor over enkele jaren in de planning zijn opgenomen, zijn globaal geraamd op basis van kentallen. Jaarlijks wordt gerapporteerd over de voortgang van de vervangingen.

Voor een volledig beeld van de benodigde vervangingen om zuiveringstechnische werken 'in de lucht' te houden wordt, naast het beheerplan onderhouds vervangingen, ook naar vervanging van transportleidingen gekeken. De vervanging van transportleidingen werd reeds gezien als een investering en is daarom buiten het beheerplan onderhouds vervangingen gebleven.

Bij de onderhouds vervangingen wordt in principe uitgegaan van vervanging van bestaande onderdelen door nieuwe. De installaties kunnen dan weer gedurende de levensduur hun functie vervullen. De ervaring leert dat nieuwe inzichten kunnen leiden tot niet één-op-één vervangen, maar tot andere oplossingen. De groen gas installatie op De Groote Lucht is hier een voorbeeld van. Inzichten kunnen ook wijzigen als uitvloeisel van de introductie van asset management als werkwijze. Wanneer inzichten over nut en noodzaak van vervangingen wijzigen dan wordt het beheerplan vervangingen zuiveringstechnische werken daarop aangepast, en aan het bestuur ter vaststelling voorgelegd.

15. Bijlagen

Geen.

Vervangingen zuiveringstechnische werken

Dossiernummer : 849

Vergaderdatum : 22 november 2018

Hoogheemraadschap van
Delfland

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 16 oktober 2018, dossiernummer 849;

gelezen het positieve advies van de commissie Gezond, schoon en gezuiverd water;

overwegende dat:

- onderhouds vervangingen voor zuiveringstechnische werken nodig zijn voor een goede functievervulling van deze werken;
- de voorziening onderhouds vervangingen zuiveringstechnische werken wordt opgeheven;

Gelet op:

- artikel 77 en 99 van de Waterschapswet;

Besluit:

1. Het investeringsplan voor het project Vervangingen zuiveringstechnische werken, ter grootte van € 13.230.000,-, vast te stellen;
2. Het gecombineerd ontwerp- en uitvoeringskrediet voor het project Vervangingen zuiveringstechnische werken, ter grootte van € 11.907.000,-, beschikbaar te stellen;

Aldus besloten in de openbare vergadering van 22 november 2018

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de Voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt